

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ АРХІВІВ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
АРХІВНОЇ СПРАВИ ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

Архівні зібрання України

Спеціальні довідники

АРХІВНІ УСТАНОВИ УКРАЇНИ

ДОВІДНИК

ТОМ 2

НАУКОВІ УСТАНОВИ, МУЗЕЇ,
БІБЛІОТЕКИ

Книга 1

Національна академія наук України,
Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська,
Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська,
Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська,
Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська області

КИЇВ
2010

УДК 930.25 (477)

ББК 79.3

А 87

Головна редакційна колегія серії “Архівні зібрання України”:

*Ольга ГИНЗБУРГ (голова), Владислав ВЕРСТЮК, Михайло ДЕЛЕГАН,
Іван КІСІЛЬ, Володимир ЛОЗИЦЬКИЙ, Наталія МАКОВСЬКА,
Ірина МАТЯШ (заст. голови), Олена МЕЛЬНИЧЕНКО,
Олексій ОНИЩЕНКО, Діана ПЕЛЬЦ, Юлія ПРИЛЕПШЕВА,
Леонід СКРИПКА, Валерій СМОЛІЙ, Павло СОХАНЬ,
Ніна ТОПШКО, Наталія ХРИСТОВА*

Редакційна колегія тому:

*Ірина МАТЯШ (голова), Олена МЕЛЬНИЧЕНКО,
Юлія ПРИЛЕПШЕВА, Наталія ХРИСТОВА*

Упорядники:

*Світлана АРТАМОНОВА, Анжела МАЙСТРЕНКО,
Лініна ОДИНОКА, Ростислав РОМАНОВСЬКИЙ*

Затверджено до друку рішенням Редакційно-видавничої ради
Державного комітету архівів України (протокол № 3 від 19.11.2010 р.)
та Вченої ради Українського науково-дослідного інституту архівної справи
та документознавства (протокол № 7 від 10.11.2010 р.).

Архівні установи України : довідник. Т. 2 : Наукові установи, музеї,
А87 бібліотеки : у 2 кн. Кн. 1 : Національна академія наук України, Автономна
Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Жи-
томирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоград-
ська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська області / Держкомархів
України, УНДІАСД ; упоряд.: С. Артамонова, А. Майстренко, Л. Одинока,
Р. Романовський ; редкол. тому: І. Матяш (голова), О. Мельниченко, Ю. При-
лепішева, Н. Христова. – К., 2010. – ХХVIII, 604 с.

ISBN 966-8225-44-4

Другий том довідника складається з 2-х книг, включає відомості про
архівні документи наукових установ, музеїв, бібліотек. Описові статті роз-
поділено за адміністративно-територіальним поділом України в алфавітному
порядку. Книга 1 включає відомості про архівні документи, що зберігають-
ся в установах Національної академії наук України, Автономної Республіки
Крим та 14 областей. Кожна описова стаття містить інформацію адміністра-
тивного характеру, відомості про історію архівної установи, дані про обсяг,
склад та зміст архівних фондів, довідковий апарат, бібліографію видань про
склад та зміст архівних фондів. Для архівістів, істориків, працівників куль-
тури і освіти, усіх, хто цікавиться історією України.

УДК 930.25(477)

ББК 79.3

ISBN 966-8225-44-4

© Держкомархів України, 2010

© УНДІАСД, 2010

© Автори статей, 2010

© Упорядники, 2010

ЗМІСТ

<i>Від упорядників</i>	XV
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ	1
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського	
<i>Відділи:</i>	
Інститут архівознавства (<i>Л. Яременко</i>).....	11
Інститут рукопису (<i>Л. Дубровіна, Н. Зубкова, О. Степченко</i>).....	19
Фонд президентів України (<i>Л. Галаган</i>)	25
Львівська національна наукова бібліотека України	
імені Василя Стефаника (<i>М. Кульчицький</i>).....	28
<i>Відділи:</i>	
Відділ рукописів (<i>М. Дядюк</i>)	34
Відділення “Палац мистецтв ім. Тетяни	
і Омеляна Антоновичів” (<i>Л. Купчинська</i>)	45
Кабінет картографії (<i>Н. Падюка</i>)	49
Відділ україніки (<i>К. Курилишин</i>).....	53
Відділ рідкісної книги (<i>О. Колосовська</i>)	56
Науковий відділ періодичних видань ім. Мар’яна	
та Іванни Коців (<i>Ю. Романишин</i>).....	60
Науковий архів Інституту археології (<i>Г. Станіцина</i>).....	62
Наукові архівні фонди рукописів та фонозаписів Інституту	
мистецтвознавства, фольклористики та етнології	
ім. М. Рильського (<i>Г. Довженок</i>).....	66
Архів Інституту народознавства (<i>О. Остапик</i>).....	71
Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури	
ім. Т. Г. Шевченка (<i>Г. Бурлака, Р. Кисельов</i>).....	73
Відділ рукописів Наукової бібліотеки Запорізького відділення	
Інституту української археографії та джерелознавства	
імені М. С. Грушевського (<i>Д. Бурім</i>).....	81
Державний природознавчий музей (<i>О. Вовк</i>).....	81
Одеський археологічний музей (<i>С. Охотніков</i>).....	83

АВТНОМНА РЕСПУБЛІКА КРИМ	88
Центральний музей Тавриди (<i>Л. Храпунова</i>).....	88
Євпаторійський краєзнавчий музей (<i>Т. Приднєва</i>).....	90
Феодосійський краєзнавчий музей (<i>Т. Татаринцева, С. Вороніна</i>).....	91
Чорноморський історико-краєзнавчий музей (<i>Г. Годлевська</i>).....	93
Алупкінський палацово-парковий музей-заповідник (<i>Г. Філатова</i>)... ..	94
Бахчисарайський державний історико-культурний заповідник (<i>О. Гайворонський</i>).....	97
Керченський історико-культурний заповідник (<i>Н. Биковська</i>).....	101
Коктебельський еколого-історико-культурний заповідник “Кіммерія М. О. Волошина”. Дім-музей М. О. Волошина в Коктебелі (<i>І. Палаш</i>).....	105
<i>Філіал:</i> Літературно-художній музей м. Старий Крим (<i>І. Сеттарова</i>)....	108
<i>Сектор</i> Меморіальний Дім-музей О. С. Гріна у Старому Криму (<i>О. Кузнцова</i>).....	110
Ялтинський державний історико-літературний музей (<i>Л. Петренко, Т. Коноплянко</i>).....	110
Феодосійський літературно-меморіальний музей О. С. Гріна (<i>О. Світлична, С. Тітова</i>).....	112
Музей О. С. Пушкіна в Гурзуфі (<i>Н. Богданова, О. Єфішова</i>).....	113
Алуштинський літературно-меморіальний музей С. М. Сергєєва-Ценського (<i>Є. Москвина</i>).....	115
<i>Відділи:</i> Алуштинський літературний музей І. С. Шмельова (<i>Є. Москвина</i>).....	117
Алуштинський Будинок-музей академіка архітектури О. М. Бекетова (<i>Є. Москвина</i>).....	119
Дім-музей А. П. Чехова в Ялті (<i>М. Сосенкова</i>).....	120
Сімферопольський художній музей (<i>Л. Рибнікова</i>).....	127
Національна картинна галерея ім. І. Айвазовського (<i>Т. Гайдук, Г. Чіпіріс</i>).....	131
Кримськотатарський музей мистецтв (<i>С. Емінова</i>).....	133
Кримськотатарська бібліотека ім. І. Гаспринського (<i>Н. Куриштов</i>)..	134
Наукова бібліотека Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського (<i>Л. Чех</i>).....	135
Музей кобзарства Криму та Кубані ім. О. Ф. Нирка (<i>В. Кемпа</i>).....	138
Навчальна бібліотека Кримського інженерно-педагогічного університету (<i>Є. Люманов, З. Гаракова</i>).....	139
Наукова бібліотека Кримського державного медичного університету ім. С. І. Георгієвського (<i>Є. Заніна</i>).....	140
Бібліотека Південного філіалу “Кримський агротехнологічний університет” Національного університету біоресурсів і природокористування України (<i>В. Бугасєва</i>).....	141

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ	143
Вінницький обласний краєзнавчий музей (<i>Н. Майданюк</i>).....	143
Бершадський районний краєзнавчий музей (<i>А. Самійленко</i>)	149
Краєзнавчий музей Гайсинщини (<i>О. Карімназарова</i>).....	150
Жмеринський історичний музей (<i>Г. Шеремета, О. Ковтонюк</i>).....	151
Музей історії міста Козятина (<i>Л. Макарович, А. Дорош</i>).....	152
Літинський краєзнавчий музей імені У. Кармалюка	153
(<i>В. Ткач, О. Ковтонюк</i>).....	153
Могилів-Подільський краєзнавчий музей	
(<i>Л. Мельник, С. Вікторович, О. Ковтонюк</i>).....	153
Ободівський краєзнавчий музей (<i>О. Кучер, І. Дорош</i>)	155
Оратівський державний районний краєзнавчий музей	
(<i>О. Василенко, О. Ковтонюк</i>)	156
Піщанський краєзнавчий музей (<i>Т. Ковтюк</i>)	157
Тиврівський районний краєзнавчий музей	
(<i>А. Олімчук, О. Ковтонюк</i>)	158
Тульчинський краєзнавчий музей (<i>А. Гріга, О. Ковтонюк</i>)	159
Відділ:	
Музей-квартира Миколи Дмитровича Леонтовича	
(<i>Г. Порожна</i>).....	160
Державний історико-культурний заповідник “Буша” (<i>Г. Деревчук</i>) ..	162
Музей гончарного мистецтва братів Герасименків	
(Музей-садиба братів Герасименків) (<i>Т. Шпак, О. Ковтонюк</i>)...	163
Вінницький літературно-меморіальний музей	
М. М. Коцюбинського (<i>Н. Єременко, О. Ковтонюк</i>).....	164
Музей Героя Радянського Союзу і національного Героя Франції	
Василя Васильовича Порика (<i>М. Іващук</i>).....	165
Літературний музей М. П. Стельмаха	
(<i>О. Голованюк, О. Ковтонюк</i>).....	166
Державний музей П. І. Чайковського і Н. Ф. фон Мекк	
(<i>Т. Алексєва, І. Дорош</i>)	167
Вінницький обласний художній музей (<i>І. Безбах</i>)	168
Музей “Літературна Немирівщина” (<i>Л. Гоменюк</i>)	170
Державний музей історії авіації та космонавтики України	
(<i>В. Дем’яненко</i>).....	170
Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека	
ім. К. А. Тімірязєва (<i>О. Козут</i>).....	172
Меморіальний музей Федора Коновалюка Центру культури	
і виховання студентів Вінницького національного технічного	
університету (<i>Н. Банкова</i>).....	176
Етнографічний музей та рукописні фонди Народознавчого центру	
Вінницького державного педагогічного університету імені	
Михайла Коцюбинського (<i>В. Косаківський, Є. Косаківська</i>).....	177
Музей спортивної слави Вінницького національного технічного	
університету (<i>Н. Банкова</i>).....	178

Бібліотека Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова (<i>Л. Шпукал</i>).....	179
Меморіальний музей академіка Д. К. Заболотного (<i>О. Ковтонюк</i>) ...	180
Національний музей-садиба М. І. Пирогова (<i>Г. Собчук, З. Мартинова</i>).....	181
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ	184
Волинський краєзнавчий музей (<i>В. Комзюк</i>)	184
<i>Філіал:</i>	
Колодяжненський літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки (<i>М. Матвійчук</i>)	189
Берестечківський історичний музей (<i>І. Сеско</i>)	191
Володимир-Волинський державний історичний музей (<i>М. Ярошук</i>).....	192
Горохівський історичний музей (<i>Л. Куль</i>)	193
Іваничівський народний історичний музей (<i>Н. Пась</i>).....	194
Камінь-Каширський народний краєзнавчий музей (<i>Н. Войтюк</i>).....	196
Ковельський історичний музей (<i>В. Черевко</i>).....	198
Кортеліський історичний музей (<i>В. Шульгач</i>)	199
Лобненський музей партизанської Слави (<i>О. Остап'юк</i>)	200
Лопатенський музей партизанської Слави (<i>П. Хомич</i>)	202
Любомльський краєзнавчий музей (<i>В. Стемковський</i>).....	203
Маневицький краєзнавчий музей (<i>О. Середюк</i>)	204
Історичний музей міста Нововолинська (<i>Н. Стасюк</i>)	205
Рожищенський історико-краєзнавчий музей (<i>Г. Гуртовий</i>).....	206
Рокинівський музей історії сільського господарства Волині – скансен (<i>О. Дергай</i>)	207
Торчинський районний народний історичний музей (<i>В. Терещук</i>).....	209
Громадський музей-садиба композитора Ігоря Стравінського в м. Устилузі (<i>Т. Данилюк-Терещук</i>).....	210
Музей Лесі Українки Волинського державного університету ім. Лесі Українки (<i>Е. Ксендзук</i>)	212
Бібліотека Волинського державного університету імені Лесі Українки (<i>В. Данилюк</i>)	213
Інститут культурної антропології (<i>В. Давидюк</i>).....	214
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ	217
Дніпропетровський історичний музей ім. Д. І. Яворницького (<i>С. Абросимова, Т. Архіпова</i>)	217
Музей історії міста Дніпродзержинська (<i>Н. Буланова, М. Сабов</i>)	227
Криворізький міський історико-краєзнавчий музей (<i>Т. Лазарева</i>)	230
Нікопольський державний краєзнавчий музей (<i>І. Анцишкін</i>).....	232
Павлоградський історико-краєзнавчий музей (<i>О. Легостаєва</i>).....	233
Дніпропетровський художній музей (<i>К. Попова</i>)	234

Дніпропетровський металургійний державний музей України (<i>О. Легостаєва</i>)	235
Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека (<i>Т. Абраїмова</i>).....	236
Наукова бібліотека ім. О. Гончара Дніпропетровського національного університету. Відділ рідкісної книги (<i>Є. Самінський</i>)	237
Науково-технічна бібліотека Національного гірничого університету (<i>О. Нефедова</i>).....	239
Народний музей історії Українського державного хіміко- технологічного університету (<i>В. Боронило</i>).....	240
Народний музей історії Дніпродзержинського державного технічного університету (<i>І. Шапочкіна, О. Легостаєва</i>).....	241
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ	242
Донецький обласний краєзнавчий музей (<i>Г. Писина</i>)	242
Артемівський краєзнавчий музей (<i>Т. Покотилова, І. Корнацький</i>) ...	244
Волноваський районний краєзнавчий музей (<i>Н. Трифонова</i>).....	247
Державний Музей історії міста Горлівки (<i>Л. Маслової</i>)	248
Дебальцівський міський історичний музей (<i>А. Слесарчук</i>)	251
Дружківський історико-художній музей (<i>Т. Гришуніна</i>)	252
Музей історії міста Єнакієве (<i>І. Заря, Г. Абрамова</i>)	253
Костянтинівський краєзнавчий музей (<i>Р. Карпова, І. Боженко</i>).....	255
Музей історії міста Краматорська (<i>Н. Волошина</i>)	257
Красноармійський історичний музей (<i>Л. Рачок</i>)	258
Макіївський міський художньо-краєзнавчий музей (<i>А. Перепелиця</i>)	260
Маріупольський краєзнавчий музей (<i>Л. Кучугура</i>).....	262
<i>Філіал:</i>	
Музей історії та етнографії греків Приазов'я в селищі Сартана (<i>Л. Кучугура</i>).....	265
Слов'янський краєзнавчий музей (<i>І. Котлярова, Л. Зандер</i>)	266
Сніжнянський музей бойової слави (<i>О. Брославська</i>)	268
Музей історії міста Харцизька (<i>І. Бікмуліна</i>)	269
Державний історичний музей Г. Я. Сєдова (<i>О. Терентьєва</i>)	271
Меморіальний музей двічі Героя Соціалістичної праці П. М. Ангеліної (<i>О. Муцанова</i>)	272
Донецький обласний художній музей (<i>Л. Подворна</i>)	273
Горлівський міський музей мініатюрної книги ім. В. О. Разумова (<i>Г. Ніколаєнко</i>).....	275
Донецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н. К. Крупської (<i>Л. Гордієнко</i>).....	277
Музей Донецького національного університету (<i>О. Тарнавська</i>)	279
Наукова бібліотека Донецького національного університету (<i>Н. Карягіна</i>)	279
Музей Донецького національного технічного університету (<i>Л. Ковальова</i>).....	280

Науково-технічна бібліотека Донецького національного технічного університету (<i>Т. Тиханкова</i>)	281
Наукова бібліотека Донецького державного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського (<i>Т. Ткаченко</i>) ..	283
Бібліотека науково-технічного інформаційного центру Донбаської національної академії будівництва та архітектури (<i>Л. Саприкіна</i>)	284
Народний музей історії Донецького державного медичного університету ім. М. Горького (<i>Г. Северин</i>)	285
ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ	287
Житомирський обласний краєзнавчий музей (<i>І. Камінська, О. Слободенюк</i>)	287
<i>Відділи:</i>	
Житомирський музей космонавтики імені С. П. Корольова (<i>О. Котил</i>)	291
Літературно-меморіальний музей Лесі Українки у місті Новоград-Волинському (<i>Л. Котова</i>)	294
Словечанський музей партизанської слави Полісся (<i>Т. Кичка</i>)....	295
Коростенський краєзнавчий музей (<i>А. Власюк</i>).....	296
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ	299
Закарпатський краєзнавчий музей (<i>В. Віднянський</i>)	299
<i>Відділи:</i>	
Меморіальний будинок-музей народного художника України Федора Федоровича Манайла (<i>В. Фолтін</i>)	302
Меморіальний будинок-музей народного художника України А. А. Коцки (<i>О. Мясшцева</i>)	303
Музей Берегівщини (<i>І. Шепя</i>)	304
Мукачівський історичний музей “Замок”Паланок” (<i>О. Томащук</i>).....	306
Свалявський районний історичний музей (<i>М. Цанько</i>)	307
Хустський краєзнавчий музей (<i>Г. Ботош</i>)	308
Закарпатський музей народної архітектури та побуту (<i>Н. Самусь</i>)...	310
Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека (<i>Г. Ботош</i>) ...	311
Наукова бібліотека Ужгородського національного університету (<i>Г. Ботош</i>)	312
Музей прикладного мистецтва Закарпаття (<i>Г. Ботош</i>).....	313
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ	315
Запорізький обласний краєзнавчий музей (<i>Л. Архіпова</i>)	315
Бердянський краєзнавчий музей (<i>Л. Ноздріна, М. Грабовенко</i>)	317
Гуляйпільський районний краєзнавчий музей (<i>Н. Семенюта</i>)	319
Мелітопольський краєзнавчий музей (<i>В. Сахацька</i>)	322
Національний заповідник “Хортиця” (історико-культурний заповідник) (<i>О. Борисенко, С. Татарінцев, О. Александрова</i>).....	322

Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека імені О. М. Горького (<i>Л. Степаненко</i>)	325
Музей історії створення та розвитку Запорізького національного університету (<i>Л. Бочарова</i>)	326
Наукова бібліотека Запорізького національного університету (<i>Л. Бочарова</i>)	327
Бібліотека Запорізького національного технічного університету (<i>Л. Козиряцька</i>)	329
Наукова бібліотека Запорізького державного медичного університету (<i>О. Шило</i>)	330
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ	332
Івано-Франківський краєзнавчий музей (<i>О. Куриляк</i>)	332
Філіал: Солотвинський краєзнавчий музей ім. О. А. Феданка (<i>Л. Шимонівська</i>)	333
Державний музей історії міста Болехова (<i>О. Матійчин</i>)	334
Долинський музей “Бойківщина” Тетяни і Омеляна Антоновичів (<i>О. Черіль</i>)	335
Музей історії міста Коломиї (<i>Я. Малишева</i>)	336
Івано-Франківський музей визвольних змагань Прикарпатського краю (<i>С. Каспрук, О. Романів</i>)	337
Національний заповідник “Давній Галич” (<i>О. Береговський</i>)	338
Державний історико-етнографічний музей “Берегиня” (<i>Я. Малишева</i>)	339
Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського (<i>М. Двилюк, Я. Малишева, Г. П’ятничук</i>)	340
Філіали: Музей етнографії та екології Карпатського краю (<i>П. Паламарчук, Г. Баштаненко</i>)	342
Косівський музей народного мистецтва та побуту Гуцульщини (<i>Л. Ілюк</i>)	343
Історико-меморіальний музей Олекси Довбуша (<i>М. Яців</i>)	344
Художньо-меморіальний музей Василя Касіяна (<i>М. Ціко</i>)	345
Русівський літературно-меморіальний музей Василя Стефаника (<i>М. Костенко</i>)	347
Літературно-меморіальний музей Марка Черемшини (<i>Я. Малишева</i>)	349
Івано-Франківський обласний художній музей (<i>Т. Петрів</i>)	351
Філіал: Музейний комплекс м. Рогатина – філіал Івано-Франківського обласного художнього музею (<i>Т. Петрів</i>)	352
Івано-Франківська державна обласна універсальна наукова бібліотека імені Івана Франка (<i>М. Альба</i>)	353

Музей освіти Прикарпаття при Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Я. Малишева).....	355
Музей історії Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Я. Малишева).....	356
КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ	358
Березанський народний краєзнавчий музей (Г. Рих).....	358
Білоцерківський краєзнавчий музей (Л. Діденко).....	359
Музей історії Богуславщини (Н. Левченко).....	365
Боярський краєзнавчий музей (Л. Андрущенко).....	366
Обухівський районний краєзнавчий музей (Т. Сокол).....	368
Ставищенський районний краєзнавчий музей (Т. Сокол).....	369
Державний Яготинський історичний музей (Т. Сокол).....	369
Обласний археологічний музей (Т. Сокол).....	371
Державний Мар'янівський меморіальний музей-садиба І. С. Козловського (О. Баняк).....	372
Державний меморіальний музей К. Г. Стеценка (Т. Сокол).....	373
Державний музей-заповідник “Битва за Київ у 1943 році” (Т. Сокол).....	374
Національний історико-етнографічний заповідник “Переяслав” (Л. Годліна, Т. Музика).....	376
Ржищівський державний музей образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва ім. Івана-Валентина Задорожного (Т. Сокол).....	378
Бібліотека Державного вищого навчального закладу “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди” (О. Шкура).....	379
КИРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ	381
Кіровоградський обласний краєзнавчий музей (С. Колесник).....	381
Відділ:	
Меморіальний музей М. Л. Кропивницького (М. Галицький).....	382
Філіал:	
Заповідник-музей І. К. Тобілевича (Карпенка-Карого) “Хутір Надія” (В. Чорний).....	383
Бобринецький районний музей історії краю (Л. Наумчак).....	385
Вільшанський україно-болгарський історичний музей (В. Вовченко).....	386
Гайворонський районний краєзнавчий музей (А. Пелипенко).....	387
Музей історії Голованівського району (В. Холоднюк).....	388
Добровеличківський районний краєзнавчий музей (В. Грінченко).....	388
Музей історії Долинського району (М. Валейн).....	389
Знам'янський міський краєзнавчий музей (Т. Кулик).....	390
Маловисківський музей історії (Л. Корецька).....	391
Музей історії Новгородківського району (Н. Бондаренко).....	392

Новомиргородський районний краєзнавчий музей (С. Ланженко) ...	393
Краєзнавчий музей Новоукраїнського району (М. Гаращенко)	393
Олександрівський районний краєзнавчий музей (В. Білошапка).....	394
Олександрійський міський краєзнавчий музей ім. А. Ф. Худякової (Т. Вальчишина).....	396
Олександрійський міський музей Миру (В. Кулик)	397
Музей історії Онуфріївського району (О. Король)	398
Петрівський районний музей історії (З. Снересенко).....	399
Світловодський міський краєзнавчий музей (О. Аболмасова)	400
Захарівський музей історії (Л. Шкірай).....	401
Ульяновський районний історико-краєзнавчий музей (О. Матійчук).....	402
Музей історії Устинівського району (Л. Кривохижа)	403
Кіровоградський міський літературно-меморіальний музей І. К. Карпенка-Карого (Л. Хосяїнова).....	404
Кіровоградський художньо-меморіальний музей О. О. Осмьоркіна (В. Чернова).....	405
Державний педагогічно-меморіальний музей В. О. Сухомлинського (З. Ткаченко)	406
Нечаївський літературно-меморіальний музей Ю. І. Яновського (Р. Садовенко)	408
Кіровоградський музей музичної культури ім. К. Шимановського (Н. Лорман).....	409
Красногірський музей підпільної молодіжної організації “Спартак” (Г. Кулик)	411
Кіровоградський обласний художній музей (Т. Храпова).....	411
Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського (В. Козлова).....	412
Музей історії Кіровоградського національного технічного університету (Ю. Бондарчук)	414
Музей Державної льотної академії України (Л. Кірєєв)	415
ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ	416
Луганський обласний краєзнавчий музей (Т. Клочко, І. Сидорчук) ...	416
<i>Відділи:</i>	
Алчевський історичний музей (Л. Комісаренко)	419
Новоковпівський краєзнавчий музей (О. Мельник)	421
Музей історії міста Первомайська (С. Серікова)	422
Ровеньківський музей “Пам’яті загиблих” (Т. Афоніна-Єфременко, І. Ширяєва).....	423
Свердловський краєзнавчий музей (С. Кушнерьова)	426
Станично-Луганський краєзнавчий музей (Н. Боровська)	428
Старобільський краєзнавчий музей (Т. Мілованова).....	429
Антрацитівський міський історичний музей (Я. Кравцова).....	431
Біловодський районний краєзнавчий музей (Л. Друзюк)	432

Краснодонський орден “Дружби народів” музей “Молода гвардія” (Н. Ніколаєнко)	433
Краснолуцький міський музей бойової слави шахтарів на річці Міус (Г. Кучеренко)	435
Кремінський районний краєзнавчий музей (О. Скиданенко)	437
Лисичанський міський краєзнавчий музей (С. Блідченко)	439
Міський музей історії та культури м. Луганська (О. Єрошкіна)	441
Новоайдарський районний краєзнавчий музей (Г. Божкова).....	444
Перевальський державний районний історичний музей (І. Бровендер)	445
<i>Відділ:</i>	
Меморіальний музей Б. Д. Грінченка (Н. Павленко).....	446
Стахановський історико-художній музей (Н. Будкова, І. Мішина)	448
Історико-меморіальний музей О. Я. Пархоменка (Т. Блюм)	448
Луганська обласна універсальна наукова бібліотека імені О. М. Горького (І. Риб'янцева, Г. Манциз).....	450
Бібліотека Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка (О. Безуглова).....	452
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ	454
Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького (О. Корчинська)	454
Львівський історичний музей (Т. Степанова, О. Кіндій, З. Столяр).....	456
Історико-етнографічний музей “Бойківщина” (Г. Козловська, Г. Мартинович)	459
Бродівський історико-краєзнавчий музей (М. Руда)	461
Історико-краєзнавчий музей м. Винники (І. Тимець)	463
Музей “Дрогобиччина” (О. Соловка)	464
Стрийський краєзнавчий музей “Верховина” (М. Руда).....	466
Львівський музей історії релігії (З. Білик, О. Корчинська, Л. Шевченко)	468
<i>Філіал:</i>	
Музей “Людина. Земля. Всесвіт” (О. Усенко).....	470
Музей народної архітектури та побуту у Львові (Р. Радович, М. Мандюк)	471
Державний історико-культурний заповідник у м. Белзі (О. Усенко) .	472
Державний історико-архітектурний заповідник у м. Жовкві (Л. Байбула).....	473
Художній музей Михайла Біласа (М. Руда).....	474
Меморіальний музей М. Грушевського у Львові (О. Тернавська, М. Магунь).....	475
Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької у Львові (І. Криворучка)	476
Музей Петра Сагайдачного (Л. Сосяк, Б. Сидор)	478

Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка (<i>О. Стець</i>)	478
Літературно-меморіальний музей-садиба Івана Франка (<i>О. Хміль</i>) ..	480
Львівська галерея мистецтв (<i>А. Джус, М. Руда, Н. Філевич</i>)	481
<i>Відділи:</i>	
Музей-заповідник “П’ятничанська вежа” (<i>М. Руда</i>)	483
Музей-садиба Маркіяна Шашкевича (<i>М. Руда</i>)	483
Музей-меморіал гетьмана України Івана Виговського (<i>М. Руда</i>)	485
Наукова бібліотека Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (<i>Н. Курнат</i>)	487
Музей історії Львівського державного аграрного університету (<i>Ю. Токарський</i>)	488
Єпархіальний музей Самбірсько-Дрогобицької єпархії (<i>М. Руда</i>)	489
МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ	491
Миколаївський обласний краєзнавчий музей (<i>Г. Пікуль</i>)	491
<i>Відділи:</i>	
Музей “Підпільно-партизанський рух на Миколаївщині в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1944 рр.” (<i>Г. Пікуль</i>)	497
Кримківський музей “Партизанська Іскра” (<i>М. Кліменкова</i>)	498
Очаківський військово-історичний музей ім. О. В. Суворова (<i>Г. Пікуль</i>)	499
Миколаївський музей суднобудування і флоту (<i>В. Нечитайло</i>) ..	502
<i>Філіал:</i>	
Первомайський краєзнавчий музей (<i>М. Явланова</i>)	505
Баштанський народний історико-краєзнавчий музей (<i>Л. Чорна</i>)	506
Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека імені О. Гмирьова (<i>Л. Трегуб</i>)	508
Меморіальний музей адмірала С. Й. Макарова при Національному університеті кораблебудування (<i>С. Чернова, І. Мяснікова</i>)	509
ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ	511
Одеський історико-краєзнавчий музей (<i>Ю. Слюсарь</i>)	511
<i>Відділ:</i>	
Болградський історико-етнографічний музей (<i>М. Куємжи</i>)	513
Білгород-Дністровський краєзнавчий музей (<i>Л. Корєнєва</i>)	514
Ізмаїльський історичний музей А. В. Суворова (<i>Л. Гончаренко</i>)	515
Одеський літературний музей (<i>О. Яворська, Н. Михайлова</i>)	516
Одеський художній музей (<i>О. Скальська</i>)	518
<i>Філіал:</i>	
Ананьївський історико-художній музей (<i>Г. Цуркіна</i>)	519
Одеський муніципальний музей особистих колекцій ім. О. Блешунова (<i>В. Лись</i>)	519
Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького (<i>Т. Подкупко</i>)	521

Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. Відділ рідкісних книг і рукописів. Музей книги (М. Подрезова, Є. Полевицькова, Є. Савельєва)	525
Науково-технічна бібліотека Одеського національного політехнічного університету (І. Яковлева)	530
Історико-технічний музей з історичним профілем Одеського національного політехнічного університету (В. Старостін)	531
Музей історії Одеського державного медичного університету (Т. Левитська)	532
Музей кіно Одеського відділення Національної спілки кінематографістів України (В. Костроменко)	533
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	536
ПОКАЖЧИК АВТОРІВ, УКЛАДАЧІВ ТА РЕДАКТОРІВ	574
ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК	585
СПИСОК АВТОРІВ ОПИСОВИХ СТАТЕЙ	595
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	599

Архіви, музеї, бібліотеки належать до публічних інституцій, соціальною функцією яких є зберігання історичної пам'яті та історико-культурної інформації протягом всієї історії людства. Писемні джерела, які містяться в архівних, музейних, бібліотечних фондах є унікальними за змістом, різноманітними за типом та характером і складають невід'ємну частину духовної спадщини українського народу.

Специфіка діяльності, співвідношення функцій музеїв, бібліотек і архівів щодо зберігання писемних матеріалів, розмежування різних видів писемних пам'яток між архівом та бібліотекою, питання про місце музеїв в зберіганні писемних матеріалів тривалий час були об'єктом дискусії як зарубіжних, так і вітчизняних архівістів. Так, у 1922 р. архівіст і музеєзнавець Г. С. Габаєв у своїй роботі «Опыт формулировки основных принципов организации научных хранилищ» писав, що архів – це лабораторія ученого, музей – кафедра популяризатора, а бібліотека – те й інше. Серед архівістів цього періоду була поширена думка, що музеї не мають права збирати архівні документи і повинні передавати їх архівним установам через те, що вони недоступні дослідникам. Музеї розглядалися лише як культурно-освітні, а не наукові заклади, а писемні матеріали, що в них зберігалися, як експонати¹.

У 1926 р. І. Маяковський у своїй статті «Архив, библиотека и музей»² відмічав, що у різні періоди змінювалися теоретичні засади та організаційні форми розмежування та взаємовідносини архівів, бібліотек і музеїв стосовно писемних пам'яток минулого. На базі проведеного вивчення діалектики розвитку архівів, бібліотек і музеїв автор визначив сутність їх діяльності у відношенні до письмових матеріалів та визначив, як практично досягти взаємодії між ними. У статті закладено цінні загальні теоретичні засади щодо розподілу сфер діяльності архівів, бібліотек і музеїв, але практичні висновки були спірними. Дискусія закінчилася визнанням за музеями та бібліотеками права на існування в них відділів рукописів та інших структурних підрозділів для зберігання архівних документів.

Інтеграційні процеси між різними науковими, освітніми установами призвели до того, що на початку ХХІ ст. знову постало питання співпраці та взаємодії музеїв, бібліотек та архівів. У травні 2004 р. у м. Варшаві (Польща) відбулась 10 міжнародна конференція архівістів країн Центральної та Східної Європи – Сковронеківські читання. Темою читань стала проблема

¹ Барвінський В. Централархив. Архивное дело. – М. ; Пг., 1923. – Вып. 1 // Архивна справа. – Х., 1925. – Кн. 1. – С. 173–174 ; Алексеев В. Архивы в музеях // Архивное дело. – Л., 1925. – Вып. II. – С. 61.

² Маяковский И. Архив, библиотека и музей // Архивное дело / Центр. Архив РСФСР. – 1926. – Вып. V–VI. – С. 45–56 ; Вып. VII. – С. 21–36.

спільного та відмінного у єдиній системі накопичення, зберігання та використання історичної пам'яті – музеїв, бібліотек, архівів³. Відзначивши важливість кожної зі вказаних установ у цих процесах, учасники дискусії відмітили, що вже давно назріла потреба розглянути взаємодію діяльності всіх трьох складових національної пам'яті у сучасних умовах. Продовженням обговорення ролі музеїв, бібліотек і архівів у системі історичної пам'яті стала дискусія, яка того ж року розгорнулася на сторінках російського журналу «Отечественные архивы». Учасники дискусії визнали, що музеї, бібліотеки та архіви є рівноцінними, взаємодоповнюючими одна одну підсистемами єдиної системи історичної пам'яті. Підкреслювалось, що об'єктами музейного, бібліотечного та архівного зберігання є предмет, книга, документ.

Питання місця та ролі архівів, музеїв і бібліотек у суспільстві, їх участі у освіті, ознайомленні громадськості з культурними цінностями, а, відповідно, пошук нових форм і методів інформування про їх архівні багатства й на сьогодні залишаються в центрі уваги архівістів, музеєзнавців, бібліотекознавців, співробітників музеїв і бібліотек, адже зазначені установи мають багато спільного у своїй місії. Багатовікова історія суспільства свідчить про те, що ці установи, незалежно одна від одної, збирали й зберігали документи, рукописи. Однак, у той же час, їм притаманні свої специфічні риси, що знаходять відображення в характері та організації їхньої діяльності, в покладених на них завданнях. Кожна з вказаних установ має свої особливості у формуванні фондів, обліку, систематизації їх типів і видів, підходах до зберігання та розповсюдження інформації про них. У той час як у архіві справа, одиниця обліку та одиниця зберігання може формуватися з одного документа або сукупності документів, у музеях кожен предмет розглядається як окрема одиниця обліку.

Формування музейних колекцій залежить від принципів комплектування фондів музею на основі наукових планів комплектування, відповідно до яких проводяться наукові експедиції, архівні розвідки, цілеспрямований пошук окремих предметів, закупівля на аукціонах тощо. До музейних предметів належать: писемні пам'ятки – рукописні і друковані документи, книги рукописні, стародруки, книги з автографами, маргіналіями, рідкісні видання XVII-XX ст., книжкові фонди до і після 1940-х рр., друковані видання – запрошення, афіші, програми, документи, газети; документальні та художні кіно-, фотоматеріали; фонозаписи мовні та музичні, що мають документальне, меморіальне або художнє значення. Фонди особового походження у складі музейного зібрання складають документи, які мають відношення до біографічних (особових) документів, документів службової діяльності окремої особи, родини або роду. Крім того, в архівних підрозділах музеїв зберігаються документи, пов'язані з історією створення музеїв.

Усі музейні предмети розподіляються між основним та науково-допоміжним фондом. Під час відбору документів до основного фонду передбачається проведення експертизи цінності документів. Музейна цінність документа визначається не лише художньою цінністю, але й його історичним, естетичним, меморіальним, комунікативним та науковим значенням.

³ Archives among the Memory Institutions : Papers of the International Conference Warsaw, May 28-29, 2004 ; ed. by A. Bierniet and W. Stepniak. – Warszawa, 2004. – 249 s.

⁴ Отечественные архивы. – 2004. – № 6. – С. 71–87.

Документ із музейної колекції має зовсім інше навантаження, ніж із архівного зібрання. Документи, що подані в експозиції музею, призначені для відвідувачів. Останні, як правило, не є фахівцями, тому документ подається для них як експонат. Тут спрацьовує одна з найважливіших соціальних функцій «храму муз» – емоційний вплив експоната на глядача. Музейний об'єкт повинен бути репрезентативним й аутентичним. У зв'язку з цим вступають в дію закони побудови експозиції, які передбачають певні вимоги до документа: збереженість, читабельність, привабливість. Наявність у них цих особливостей дає можливість використовувати їх у музейних експозиціях для глибокого емоційного впливу на відвідувачів. Деякі документи за своїм зовнішнім інформаційним полем не сприймаються й самі по собі не привертають увагу відвідувачів музеїв. У той же час такі документи можуть зацікавити дослідників через їх зміст, а не зовнішній вигляд. Тому нагальною потребою є розширення доступу до фондів музеїв з метою залучення до наукового обігу архівної інформації.

Універсальним місцем збирання культурних артефактів широкого діапазону, з часом – друкованих видань, рукописних документів і матеріальних предметів стали бібліотеки – установи культури, що організують збирання, збереження, громадське використання творів друку та пам'яток писемності з давніх часів. Вони, як і музеї, покликані транслиувати історичну пам'ять.

У бібліотеках значні за складом та змістом архівні фонди знаходяться у відділах рідкісних книг і рукописів, які історично сформувалися у XIX ст. як колекційні та архівні фонди у результаті цілеспрямованого збирання книжково-рукописної старовини просвітницькими установами, навчальними закладами, науковими товариствами, громадськими об'єднаннями. Основу цих зібрань становлять рукописні книги та писемні пам'ятки з найдавніших часів й до наших днів, особові фонди діячів науки та культури, колекційні матеріали. Суттєвою відмінністю книжкової інформації від архівного документа є якісна характеристика тиражованості першого та унікальності останнього.

За багаторічну історію бібліотеками нагромаджено великий досвід не тільки збирання та збереження архівних документів, удосконалення технологій та методик роботи з ними, але й використання архівної інформації. Фонди бібліотек, на відміну від музейних фондів, більш доступні для дослідників. Як відмічає І. Б. Матяш: «Склад і зміст документів Національного архівного фонду, що зберігаються в бібліотеках України визначають форми їх використання. Серед традиційних форм використання архівної інформації в цих установах пріоритет мають експозиційна робота, організація використання документів в читальних залах, публікація архівних документів (як збірників, так і окремих документів у засобах масової інформації)⁵.

Бібліотечні фонди нарівні з музейними зібраннями суттєво доповнюють інформацію щодо історичної національної пам'яті. Тому важливим є поєднання зусиль всіх інституцій та установ, що виконують функцію збереження історичної пам'яті, у якісному та оперативному доведенні інформації до дослідників історії України.

⁵ Матяш І. Документи Национального архивного фонда Украины в библиотеках и проблемы их использования // Archives among the Memory Institutions : Papers of the International Conference Warsaw, May 28–29, 2004 ; ed. by A. Bierniet and W. Stępniaik. – Warszawa, 2004. – S. 147.

Відповідно до Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»⁶ державні наукові установи, музеї та бібліотеки, об'єднання громадян, релігійних організацій, а також підприємства, установи, засновані на приватній формі власності, мають право створювати архівні підрозділи для зберігання документів НАФ, а також поповнювати свої фонди і колекції профільними документами. У своїй діяльності вони підпорядковуються міністерствам і відомствам, що їх створили: Національній академії наук України, Міністерству культури і туризму України, Міністерству освіти і науки України тощо.

Наукові установи, музеї, бібліотеки України останнім часом активно долучилися до роботи зі створення системи інформаційно-пошукових засобів та науково-інформаційних видань про склад і зміст фондів, у тому числі архівних, удосконалюють довідковий апарат з урахуванням сучасних комп'ютерних технологій, створюють електронні бази даних облікового та тематичного характеру, веб-сторінки у мережі Інтернет з інформацією про архівні документи.

Системний підхід до організації доступу до архівних документів наукових установ, музеїв і бібліотек, громадських інституцій передбачає включення відомостей про їхні інформаційні ресурси у систему довідково-інформаційних видань. Отже, підготовка таких видань, які репрезентують склад і зміст архівних документів України перед вітчизняною та світовою громадськістю, є одним із пріоритетних напрямів роботи.

З метою посилення системного підходу до підготовки та видання архівних довідників Державним комітетом архівів України було розроблено перспективний план підготовки довідкових видань за програмою «Архівні зібрання України» у межах двох серій «Путівники» та «Спеціальні довідники». Відповідно до перспективного плану у 2005 р. побачив світ перший том довідника «Архівні установи України. Т. 1 : Державні архіви», який включає відомості про установи, підпорядковані Державному комітету архівів України, – центральні та місцеві державні архівні установи; галузеві архівні установи, підпорядковані різним міністерствам та відомствам, а також статті про Державний комітет архівів України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Науково-довідкову бібліотеку Центральних державних архівів України, Державний центр збереження документів Національного архівного фонду.

Виконанням програми «Архівні зібрання України. Спеціальні довідники» є видання другого тому довідника «Архівні установи України. Т. 2 : Наукові установи, музеї, бібліотеки» (далі – Довідник). В основу концепції Довідника редакційною колегією покладено рішення колегії Держкомархіву України щодо перевіряння стану обліку та забезпечення збереженості документів у музеях і бібліотеках, виявлення та обліку архівних докумен-

⁶ «Про Національний архівний фонд та архівні установи» Закон України від 24 груд. 1993 р. № 3814-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – Ст. 86 ; «Про Національний архівний фонд та архівні установи» Закон України від 13 груд. 2001 р. [зі змінами] // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 11. – Ст. 81 ; Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» Закон України від 6 берез. 2003 р. № 594-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 24. – Ст. 159.

тів з метою проведення їх державної реєстрації, наукового опрацювання та включення до складу НАФ.

До другого тому Довідника увійшли відомості про архівні зібрання наукових установ Національної академії наук України, музеїв і бібліотек систем Міністерства культури і туризму України та Міністерства освіти і науки України, установ іншого підпорядкування, громадських об'єднань, організацій та творчих спілок, заснованих на приватній формі власності, архівні фонди яких відповідно до Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» є складовою НАФ.

Описові статті Довідника розподілено за географічним (за алфавітом назв адміністративно-територіального поділу України), профільним та відомчим принципами.

Матеріал другого тому Довідника викладено у двох книгах, які включають 569 описових статей (кн. 1 – 297 статей, кн. 2 – 272 статті):

Книга 1 : Національна академія наук України, Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська області.

Книга 2 : Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області, міста Київ та Севастополь.

Мета Довідника – сприяти інформуванню щодо архівних зібрань, які зберігаються у музеях і бібліотеках України, їх місцезнаходження, зміст, умови доступу до документів; розширити можливості використання ретроспективної документальної інформації дослідниками та введення документів у науковий обіг; репрезентувати склад і зміст архівних документів України перед вітчизняною та світовою громадськістю.

Завданнями Довідника є узагальнення та систематизація відомостей про наявні архівні документи у фондах державних музеїв і бібліотек, архівних підрозділах та архівних зібраннях державних наукових установ Національної академії наук України, музеїв і бібліотек вищих навчальних закладів, які здійснюють збереження документів НАФ, поповнюють свої фонди і колекції профільними документами; включення відомостей про їхні інформаційні ресурси у систему довідково-інформаційних видань; розкриття системи інформаційно-пошукових засобів та науково-інформаційних видань про склад і зміст фондів, у тому числі архівних; характеристика довідкового апарату та сучасних комп'ютерних технологій, електронних баз даних облікового та тематичного характеру, веб-сторінок у мережі Інтернет з інформацією про архівні документи.

У самостійні розділи виокремлено статті про наукові установи Національної академії наук України, музеї і бібліотеки міст Києва та Севастополя.

Розділ «Національна академія наук України» представлено описовими статтями про державні наукові установи, зокрема Національну бібліотеку України імені В. І. Вернадського та її архівні підрозділи, Львівську національну наукову бібліотеку імені В. Стефаника та її підрозділи, архівні зібрання академічних інститутів. У їхніх фондах зберігається документальний масив архівних документів щодо діяльності Національної академії наук від часу її створення як провідної наукової установи України до сьогодні.

розвитку української науки протягом XX століття, особистого внеску видатних учених країни, міжнародних наукових зв'язків, містяться документи колекційного характеру з історії України тощо.

Серед наукових установ Національної академії наук України найбільш багаті за складом та змістом фонди Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, де сконцентровано рукописи, зібрані протягом XIX ст. різними історико-просвітницькими установами, духовними та світськими навчальними закладами, та колекційні матеріали і архіви монастирів, лавр, окремих церков, а також зібрання Київської духовної академії з її Церковно-археологічним музеєм, Духовної семінарії, навчальних закладів, історичних музеїв, приватних осіб. У фонді наявні рукописні книги XII–XVIII ст., списки хронік, літописні нотатки, щоденники, архівні документи XIX–XX ст., автографи видатних просвітителів і літераторів. Зберігаються особові архівні фонди учених-просвітителів XIX–XX ст., редакції журналу «Киевская Старина», київських генерал-губернаторів, професорів університету св. Володимира, автографи видатних письменників тощо. Відображено у фондах й церковну історію.

Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника є важливим державним сховищем унікальних рукописних та друківаних пам'яток української та зарубіжної книжкової та музичної культури XIII–XX ст., карт, фотодокументів. Універсальні за змістом її фонди становлять цінне зібрання вітчизняної та зарубіжної літератури з питань богослов'я, філософії, природознавства, медицини та ін. У бібліотеці зберігається найбагатша у світі збірка україніки (XI – поч. XX ст.); особові архівні фонди XVIII–XX ст.; українська та іншомовна періодика XIX – першої пол. XX ст., унікальні колекції стародруків, палеотипів, інкунабул XV–XIX ст. та картографічних видань XVI–XVIII ст. Оригінальні документи висвітлюють культурно-освітній розвиток та суспільно-політичні процеси, які відбувалися на території України старопольського періоду, австро-угорського панування в Галичині (1772–1918), періоду УНР та ЗУНР (1917–1921), міжвоєнної Польщі (1918–1939), періоду німецької окупації, містять значний документальний масив радянського та періоду української незалежності, а також документи еміграційних інституцій, представників української діаспори США, Канади, Великої Британії, Німеччини.

Багаті наукові архівні фонди рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського містять документи установ і наукових товариств, діяльність яких припадає на останню чверть XIX – першу третину XX ст.; особові фонди дослідників XIX – першої половини XX ст., етнографів і фольклористів другої половини XX ст. (біографічні та службові документи, листування, матеріали польових досліджень, наукові праці та відгуки); фонди творчих організацій та окремих діячів культури кін. XIX – першої пол. XX ст., художніх товариств, художників і мистецтвознавців.

У Відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка зібрано найбагатшу в Україні колекцію архівних документів українських письменників кінця XVII – XX ст. Наявні фонди особового походження, редакцій журналів, товариств, установ, і тематичні фонди видатних діячів культури та учених, які досліджували літературний процес. Окрім творчих літературних документів – автографів, списків, машинописів тощо,

майже кожний іменний фонд має зібрання листів, фотографій, біографічних та документів інших осіб.

Науковий архів Інституту археології містить архівні документи, фонди експедицій (наукові звіти археологічних експедицій про розкопки та розвідки археологічних пам'яток, польова документація експедицій, 1945–1998 рр.); найдавніші фонди музею старожитностей Київського університету Св. Володимира, Всеукраїнського археологічного комітету, Інституту історії матеріальної культури та Інституту археології.

У межах кожної області та АР Крим, міста Севастополь систематизацію матеріалів здійснено за відомчою приналежністю – музеї та бібліотеки системи Міністерства культури і туризму України, музеї та бібліотеки вищих навчальних закладів системи Міністерства освіти і науки України, музеї та бібліотеки інших відомств.

Описові статті про музеї та бібліотеки Міністерства культури і туризму України, розміщено за видами: краєзнавчі, історичні музеї, заповідники, літературно-мистецькі, меморіальні, художні музеї, бібліотеки. У межах кожної виділеної групи прийнято алфавітний перелік за назвами музеїв.

Так, багаті архівні фонди має Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького. Особливу цінність мають рукописи, грамоти та документи відомих історичних діячів, представників вищого духовенства, парафіяльні метрики, монастирські документи, архівні матеріали різних товариств та відомих діячів української культури. Важливу групу складають конспекти наукових творів, лекцій XVIII–XIX ст. з історії, мистецтва, риторики, поетики, філософії, математики, астрономії тощо.

У Дніпропетровському історичному музеї ім. Д. І. Яворницького найціннішими є колекція актових джерел XVII–XIX ст., що містить грамоти, універсали, атестати, ордери, рапорти, купчі, патенти, чолобитні, відписи, записи та ін.; фонд Катеринославського культурно-освітнього товариства «Просвіта» (статут товариства, звіти, протоколи засідань, запрошення, заяви з проханням прийняти до складу товариства, програми різних просвітянських заходів, шевченківських свят, каталоги просвітянської бібліотеки) тощо.

Фонди Харківського історичного музею розкривають історію всієї України, Слобожанщини XVII – поч. XX ст. (універсали, царські укази, жалувані грамоти на вотчини, чини, дворянство, свідоцтва, атестати, купчі, судові справи); політичне і соціально-економічне становище та культуру, стан феодално-кріпосницьких відносин, зародження і розвиток капіталізму, процес формування пролетаріату, його економічне і правове становище; офіційні документи і праці видатних науковців.

Інтерес представляють архівні документи Кримської республіканської установи «Кримськотатарський музей мистецтв» у м. Сімферополі, центру вивчення і популяризації історії, археології, етнографії, матеріальної й духовної культури кримськотатарського та інших корінних народів Криму. Музей має рукописні релігійні книги «Коран» (XIX ст.), тлумачення Корана – «тавсир», молитовний текст (XVIII ст.). У Музеї двічі Героя Радянського Союзу Аметхана Султана зберігаються фотографії героїв та учасників Великої Вітчизняної війни, цінні матеріали з історії кримськотатарського національного руху, кіно-, фото-, фоно-, відеодокументи.

У розділі «Місто Київ» описові статті згруповано за таким принципом: національні, міські музеї за профілем, бібліотеки Міністерства культу-

ри і туризму України, музеї та бібліотеки навчальних закладів Міністерства освіти і науки України, музеї інших інституцій.

Так, зібрання архівних документів Національного музею історії України висвітлюють історію України за періодами, коли вона входила до складу Литви, Речі Посполитої та Російської імперії, входження України до складу СРСР та України часів незалежності (XV–XXI ст.). Документи містять важливу інформацію про соціально-економічний лад та історичні події і носять урядово-адміністративний, правовий і приватний характер (привілеї, універсали, купчі, статути, донесення, грамоти, чолобитні, ордери, свідоцтва, дипломи, мандати, атестати, посвідчення, постанови, укази, книги, листівки, газети). Надзвичайно важливу групу складають універсали гетьманів України: Ю. Хмельницького, П. Дорошенка, І. Мазепи, І. Брюховецького, Д. Апостола, К. Розумовського. Цінною частиною музейного зібрання є колекція стародруків друкарні Львівського Ставропігійного братства; книги Києво-Печерської, Новгород-Сіверської, Чернігівської, Почаївської, Острозької друкарень. Особливу групу документів складають рукописні книги (XVI–XIX ст.), цінні картографічні матеріали IX – поч. XX ст., документи видатних діячів України: д-ра архітектури П. Ф. Альошина, діяча народної освіти Х. Д. Алчевської, історика-етнографа, ученого-археолога В. Хвойки, українського ученого у галузі механіки О. М. Динника, лікаря-мікробіолога В. А. Таранухіна, мецената Є. Х. Чикаленка та ін.; документи видатних діячів культури, що жили і працювали в Україні в XIX – поч. XX ст. – академіків М. Ф. Біляшівського, В. Г. Ляскоронського, В. П. Бузескула; військових істориків – П. П. Потоцького, О. О. Петровського, Г. С. Габаєва; рідкісні видання, книги з автографами та маргіналіями, стародруки.

У архівних фондах «Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років» широко представлено історію Великої Вітчизняної війни та локальних воєн, збройних конфліктів за межами колишнього СРСР. Документальні джерела на паперових носіях, що зберігаються у фондах музею, сприяють збереженню історичної правди про Другу світову війну, її значення в історичній долі України та його народу, ціну Перемоги. Значний комплекс документів підтверджує значення соборності України, становлення її як суб'єкта міжнародного права, члена світового співтовариства як співзасновника ООН. Фонди музею містять як документи військових об'єднань, з'єднань, частин, установ, організацій і підприємств (накази, постанови, розпорядження, відозви, довідки, рапорти, звіти, зокрема друковані матеріали: листівки, газети, оголошення, афіші), так і особисті документи: членські квитки, червоноармійські та червонофлотські книжки, посвідчення, свідоцтва про народження, одруження, смерть, характеристики, послужні списки, нагородні документи, щоденники, записні книжки, листи тощо.

Особливу групу установ, що зберігають документи НАФ, складають заповідники України. Серед них Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, де зберігається комплекс помеників Києво-Печерського монастиря XVI–XX ст.; стародруки кінця XVI–XIX ст.; жалувальні грамоти Києво-Печерському монастирю XVII–XVIII ст.; королівські укази XVIII–XIX ст.; листи митрополитів XIX ст.; грамоти та дипломи благодійних товариств XIX ст.; мапи, схеми споруд, локалізованих на території Заповідника (XVIII – поч. XX ст.); фотографії (XIX – поч. XX ст.).

У Державному історико-культурному заповіднику м. Дубна період до 1900 р. представлено такими документами: грамоти польського короля Сигізмунда III (XVI–XVIII ст.); звернення Братства кн. Острозьких до населення Волині (XVI ст.); охоронний лист надзвичайного посла рос. кн. Гр. Долгорукого; книги прибутків і видатків Дубенського замку (1739–1806); метрична та парафіяльна книги (XIX ст.) тощо.

Музейні установи зберігають офіційні документи органів державної влади, установ, організацій і підприємств незалежно від форми власності; документи особового походження громадян; друковані матеріали; рукописи; кіно -, фото -, фоно -, відеодокументи; фамільні документи і колекції. Істотне місце в архівному фонді займають документи, що висвітлюють суспільно-політичне і соціально-економічне становище та культурно-освітнє життя регіонів в різні історичні періоди.

Для використання документів у науковій та освітній роботі створюється обліково-довідковий апарат (інвентарні книги, описи, уніфіковані паспорти, довідкові картотеки – іменна, тематична, географічна, предметна тощо).

Багаті архівні фонди зберігаються у бібліотеках. Відділ рідкісних і цінних книг Національної Парламентської бібліотеки України зберігає стародруки, рідкісні та цінні видання, серед яких унікальні книги та періодичні видання, універсальні за змістом, починаючи з XVI ст., кращі зразки поліграфічного та художнього оформлення; колекцію книг українських репресованих авторів 1920–1930 рр. (В. Базилевич, М. Вороний, О. Гермайзе, М. Драй-Хмара, М. Зеров, А. Кримський, Б. Лепкий, О. Олесь, В. Перетц, В. Підмогильний, Є. Плужник, Г. Хоткевич, Г. Шкурупій, М. Яворський); українські книги, видані під час Великої Вітчизняної війни (твори українських письменників-фронтовиків: В. Кучери, А. Малишка, І. Неходи, О. Новицького, Л. Первомайського, В. Собка та ін.); особові колекції визначних діячів України (літературознавців академіка О. І. Білецького та П. І. Орлика, українського ученого, громадського і політичного діяча С. О. Сірополка та ін.).

У фондах Національної історичної бібліотеки України зібрано колекцію рукописних книг XV–XX ст., більша частина яких богослужбові. Унікальним історичним документом є найдавніший зі збережених поменників Києво-Печерського монастиря 1483–1526 рр.; колекції книг кириличного та гражданського друку; колекція видань з теорії та історії образотворчого мистецтва; колекція стародруків іноземними мовами (XVI–XVII ст.), серед яких особливе місце займають палеотипи, видання голландських друкарів Ельзевірів, стародруки латиною, німецькою, французькою, польською мовами; книги з автографами. Колекція «Українські видання періоду Великої Вітчизняної війни, 1941–1945 рр.» містить офіційні повідомлення, публіцистичні твори, збірки віршів, художню літературу.

Відділ рідкісних видань і рукописів Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка зберігає фонди установ (1905–1997 рр.), особового походження (1670–1995 рр.); колекції рукописних книг церковнослов'янською, староукраїнською, латинською, польською мовами (1390–1691 рр.); грамоти (1456–1691 рр.), листи, щоденники, фото- і кінодокументи (XIX–XX ст.). До найбільш запитуваних дослідниками відносяться рукописи діячів Острозької академії початку XVII ст., архівні документи з історії Харківського колегіуму (XVIII–XX ст.), зібрання автографів видат-

них діячів українського та світового мистецтва, краєзнавчі матеріали, архівний фонд харківського клубу любителів книги 1963–1976 рр. тощо.

Не менш цікаві рукописні фонди Відділу рідкісних видань і рукописів Одеської державної наукової бібліотеки ім. М. Горького, що включають рукописи та рукописні книги старослов'янською, грецькою, латинською, французькою, італійською, німецькою мовами. Вони згруповані за тематичною ознакою: історичний (XVII–XIX ст.), історії України (1784 – XIX ст.) та Одеси (1796 – XX ст.), літературний (XVIII – XX ст.), музичний та театральний (1874 – XX ст.), юридичний (1741 – XX ст.), економіки та статистики (1806–1923 рр.), історії техніки (1824–1928 рр.), богословських і масонських рукописів (1668–1907 рр.). Зберігаються документи видатних російських поетів і письменників О. Пушкіна, І. Тургенєва, В. Жуковського, М. Некрасова, О. Блока, українських учених І. Линниченка, Ф. Зінька, родин Дерібасів та Шевельових та ін.

У підпорядкованих Міністерству науки і освіти України музеях і бібліотеках також зберігаються цінні рукописні фонди.

Фонд Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка універсальний за змістом. У відділі рідкісної книги зібрано унікальні видання Альдів, Ет'енів, Ельзевірів, Плантенів; рідкісні стародруки першої половини XVI ст. – палеотипи; фонд рідкісних і цінних книг, надрукованих гражданським друком XVIII ст., а також рідкісних та цінних видань XIX–XX ст. Значна частина книг з автографами вихованців університету, інших учених і письменників, визначних людей.

Науковий архів Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія» має переважно документи особового походження видатних діячів України та світу.

У відділі рукописних, стародрукованих і рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка Національної наукової бібліотеки Львівського національного університету ім. Івана Франка зберігаються документи, які становлять науковий інтерес не тільки для українських учених, але й для зарубіжних дослідників. Тут представлені фонди особового походження XV–XX ст., рукописні книги XII–XIX ст., науково-технічна документація XX ст., ноти XV–XVIII ст. і карти XVIII–XX ст. Відклялися рукописні каталоги (XIX ст.), кодекси XII–XX ст., листування з відомими діячами польської культури, письменниками тощо.

Цікавими є фонди відділу рідкісних книг та рукописів Наукової бібліотеки Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, де зберігаються архівні колекції князів Воронцових, учених-професорів М. М. Ланге, В. І. Григоровича, А. Г. Готалова-Готліба, театрознавця М. В. Терещенка та ін.

Відділ рідкісних видань і рукописів Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна зберігає рукописні книги XV–XVIII ст., списки історичних творів, хронографи (XVII–XVIII ст.) тощо. У колекції зарубіжних рукописних книг зосереджені грецькі, турецькі й арабські рукописи XVI–XVIII ст., католицький молитовник XV ст. Серед архівних документів наявні універсали гетьмана І. Мазепи, накази Катерини II, Павла, Олександра I, лист Наполеона та інші цінні документи.

Археографічна частина Довідника складається з описових статей, присвячених окремим музеям і бібліотекам. Робота над описовими статтями

проводилася за апробованою схемою щодо організації роботи та методики підготовки, яка була застосована під час написання першого тому «Архівні установи України Т. 1 : Державні архіви». Але до вимог щодо описових статей були внесені певні зміни й доповнення, специфічні для другого тому.

Основу описових статей Довідника складають одержані від працівників наукових установ Національної академії наук України, музеїв і бібліотек систем Міністерства культури і туризму України та Міністерства освіти і науки України, установ іншого підпорядкування відомості, які подано переважно в авторській редакції. Згідно з наказом Держкомархіву України від 09.06.2006 р. № 90 «Про організацію підготовки статей для другого тому Довідника «Архівні установи України» до підготовки описових статей були залучені провідні фахівці центральних державних архівів, Держархіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, міст Києва та Севастополя. Вони провели значну роботу з уточнення переліку музеїв і бібліотек системи Міністерства культури і туризму України, вищих навчальних закладів системи Міністерства освіти і науки України, іншого підпорядкування, які зберігають архівні документи, відредагували описові статті про архівні зібрання музеїв і бібліотек, доповнили їх новими матеріалами.

Наукове та літературне редагування здійснювалося упорядниками з метою уніфікації структури описової статті, загальних понять і уточнення термінології, зокрема, стосовно обліку архівних документів. Так, є суттєві відмінності у вживанні архівістами і працівниками музеїв і бібліотек таких понять як «фонд», «колекція», «одиниця зберігання», «музейний експонат», «музейний предмет», «письмовий документ», «обліково-довідковий апарат» (для всіх установ крім бібліотек), «довідковий апарат» (для бібліотек) тощо. Упорядники подають ці та інші поняття в значенні, які закріплені в законах України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» (2001), «Про музеї та музейну справу» зі змінами (1995, 2010).

Описова стаття складається з таких основних блоків інформації:

Перший блок – адміністративна інформація – містить основні відомості про музеї, бібліотеки, установи:

Підпорядкування (якому міністерству або відомству підпорядковано установу).

Повна назва музею/бібліотеки.

Адреса музею/бібліотеки, електронна адреса, веб-сайт.

Транспорт, яким можна дістатися до установи (музею/бібліотеки).

Час роботи музею/бібліотеки.

Другий блок – розкриває історію установи, обсяг, склад і зміст фондів:

Історична довідка включає стислу характеристику основних етапів розвитку установи: дату створення, реорганізацію, перейменування, сучасну структуру, назву підрозділу у якому зосереджено архівні документи.

Обсяг фондів подає загальну кількісну характеристику одиниць зберігання архівних документів, музейних предметів, примірників книг за останніми даними із зазначенням носіїв та крайніх дат, кіно-, фото-, фоно-, відеодокументів та їхні хронологічні межі. Враховано, що в музеях і бібліотеках є специфіка щодо обліку різних видів документів (у музеях – музейні предмети та експонати, у бібліотеках – примірники), подекуди має місце незавершеність обліку і наукового опису документів. Названі обставини

вплинули на точність статистичних відомостей відносно наявних в музеях і бібліотеках архівних документів, у тому числі кіно-, фото-, фоно-, відео-документів, крайніх дат документів. Відомості про обсяг архівних фондів і документів в окремих випадках подано приблизно. Не завжди подаються хронологічні рамки документів, що зберігаються.

Анотація складу фондів включає: узагальнену характеристику складу документів з паперовими носіями за періодами, що відображають соціально-економічний розвиток та культурне життя регіонів України; їх типи та види, зміст, хронологічні межі, групи документів, які відповідають профілю музею/бібліотеки; аналіз за тематичною ознакою кіно-, фото-, фоно-, відео-документів. За умови втрати документів під час воєн, при пожежах, переміщеннях тощо подано відповідну інформацію. За наявності у фонді копій архівних документів вказано джерело копіювання з оригіналу. Особливу увагу приділено опису документальних комплексів, колекціям краєзнавчого характеру та фондів особового походження. Інформацію про рідкісні видання включено за умови наявності рукописних книг, рукописів, відомостей про книги з автографами, маргіналіями. Організаційно-розпорядчу, планово-звітну, кадрову документацію, матеріали про екскурсійну, виставкову роботу зберігають всі музеї, бібліотеки. Відтак, такі архівні документи в описовій статті не анотуються. Зміст вказаного розділу супроводжується відомостями про основних фондоутворювачів із зазначенням сфери їхньої діяльності.

Третій блок – характеризує доступ до інформації:

Обліково-довідковий апарат (для музеїв) та *Довідковий апарат* (для бібліотек). До характеристики *Обліково-довідкового апарату* музеїв, крім традиційних каталогів та картотек, включено й специфічні для них довідкові та облікові форми: інвентарні описи (книги, картки), науково-уніфіковані паспорти, книги надходжень, акти приймання-передавання, інвентарні картки тощо. У статтях про бібліотеки виділено загально прийнятий для бібліотек *Довідковий апарат*, який інформує про наявні в них каталоги та картотеки.

Бази даних включають інформацію щодо створення електронних варіантів пошуку документів.

Бібліотека – назву підрозділу подано відповідно прийнятої структури у кожному музеї або навчальному закладі (наприклад, «Бібліотека», «Наукова бібліотека», «Бібліотечний фонд» тощо). Стисло характеризується її фонд, рідкісні видання, комплекси газет та журналів (назва, рік), наявність стародруків, рукописних книг, видань з автографами та маргіналіями.

Четвертий блок – включає *Бібліографію*, тобто перелік видань за хронологічним принципом (відомості про авторів, укладачів та редакторів наведених видань включено у «*Покажчик авторів, укладачів та редакторів*», а відомості про персоналії відображено в «*Іменному покажчику*»):

- друковані довідкові видання про музеї/бібліотеки – путівники, описи, огляди документальних зібрань, буклети, проспекти;
- публікації документів;
- статті та інші публікації, які за змістом можна віднести до жанру оглядів фондів;
- основні праці з історії установи та її архівних колекцій;
- бібліографічні покажчики;

- періодичні та продовжувані видання установи;
- збірники документів із грифом музею/бібліотеки, установи;
- інші видання, що стосуються окремих фондів, колекцій.

Оскільки видання місцевих музеїв, як правило, малотиражні, не завжди була можливість перевірити їх *de visu*, інформація про них представлена за поданням авторів описових статей.

Бібліографічний опис видань у Довіднику проведено відповідно до чинних в Україні правил бібліографічного опису документів, встановлених ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», а скорочення слів – згідно з ДСТУ 3582-97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі: Загальні вимоги та правила» та ГОСТ 7.12-93 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила».

Довідковий апарат кожної книги Довідника має такі покажчики:

- *Іменний покажчик* (у межах включених у кожну книгу описових статей);
- *Географічний покажчик* (у межах включених у кожну книгу описових статей);
- *Покажчик авторів, укладачів та редакторів* (у межах включеної у кожну книгу *Бібліографії* до описових статей);
- *Список авторів описових статей* (у межах включених у кожну книгу описових статей);
- *Список скорочень* (у межах включених у кожну книгу описових статей).

В описових статтях відомості про архівні зібрання в музеях/бібліотеках та інших установах подаються авторами станом на 2008–2009 рр. Добір матеріалів Довідника завершено у 2009 р.

У процесі опрацювання отриманих від музеїв, бібліотек, установ матеріалів згідно запропонованої анкети відхилено статті про музеї і бібліотеки, в яких або не виявлено приналежних до НАФ архівних документальних зібрань, або опис статей не розкриває зміст документів. Значну кількість описових статей про наукові бібліотеки вищих навчальних закладів (академій, університетів, інститутів), обласні універсальні наукові бібліотеки, інші установи та організації не включено у другий том Довідника, оскільки тексти описових статей не розкрили змістовний склад їх архівних фондів.

Підготовлений Довідник є корисним й інформаційно насиченим, сприяє розширенню доступу до документів, оскільки склад архівних документальних колекцій музеїв і бібліотек систем Міністерства культури і туризму України та Міністерства освіти і науки України, наукових установ Національної академії наук України та інших організацій має багатий інформаційний потенціал.

Більша частина інформації про склад і зміст документальних колекцій музеїв і бібліотек публікується вперше, за виключенням відомостей про рукописні зібрання бібліотек, архівні підрозділи та відділи рукописів наукових установ Національної академії наук України.

Редколегія Довідника висловлює щиро подяку керівництву та працівникам установ і закладів Національної академії наук України, Міністерства культури і туризму України та Міністерства освіти і науки України за проведено велику роботу з підготовки відомостей про склад і зміст архівних

документів, що зберігаються в наукових установах, музеях, бібліотеках цих систем.

Особлива подяка працівникам музеїв і бібліотек, які ґрунтовно проаналізували склад їх фондів та написали статті про свої установи.

Таким чином, підготовлений Довідник є вагомим інформаційним виданням, яке слугуватиме оприлюдненню відомостей про архівні документи наукових установ Національної академії наук України, музеїв і бібліотек, суттєво доповнить відомості про архівні документи України, закладе основу для організації та проведення експертизи наукової та практичної цінності архівних документів і, врешті, слугуватиме визначенню приналежності їх до НАФ та проведенню державної реєстрації.

Довідник стане у нагоді дослідникам, значно розширить інформативне коло документальних матеріалів для фундаментального дослідження історії України.

Зауваження та пропозиції щодо довідника «Архівні установи України. Т. 2 : Наукові установи, музеї, бібліотеки : у 2 кн.» будуть з вдячністю прийняті на адресу Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства:

вул. Солом'янська, 24, м. Київ, 03110

E-mail: undiasd@archives.gov.ua

Веб-сторінка: <http://www.undiasd.archives.gov.ua>

**Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського**

Підпорядкування: Національна академія наук України

Адреса: 3, просп. 40-річчя Жовтня, Київ, 03039, Україна

Тел.: (044) 524-81-36 (для довідок)

Факс: (044) 524-33-98, 524-17-70, 525-56-02

E-mail: library@nbuv.org.ua

Транспорт: станція метро “Либідська”, тролейбус 4, 11, 12,
автобус 38, 84 (зуп. “Бібліотека Вернадського”), тролейбус 1
(зуп. “Московська площа”)

Час роботи: 9.00–20.00 (понеділок–субота), 9.00–18 (неділя);
з 1 липня по 1 жовтня: 9.00–18.00 (понеділок–субота),
вихідний день – неділя

Історична довідка

1918 р. – прийнято рішення про створення бібліотеки Української Держави в м. Києві. Утворено Тимчасовий Комітет для заснування Національної Бібліотеки Української Держави в м. Києві. Перший склад Тимчасового Комітету: голова В. І. Вернадський (перший президент Української Академії наук) і його члени: С. О. Єфремов, А. Ю. Кримський, Г. П. Житецький і В. О. Кордт. На чолі Комітету після від'їзду В. І. Вернадського з Києва стояли: Д. І. Багалій, П. Я. Стебницький, П. А. Тутковський, В. Д. Данилевич, В. О. Кордт. Членами Комітету були Д. І. Багалій, В. І. Липський, П. А. Тутковський, Ю. О. Меженко-Іванов, В. В. Міяковський, С. П. Постернак, Г. П. Житецький. Тимчасовим Комітетом було видруковано заклики “Від Тимчасового Комітету для заснування Національної Бібліотеки Української Держави в м. Києві” та перший “Статут Національної Бібліотеки Української Народної Республіки в м. Києві при Українській Академії Наук”.

1919 р. – Всенародна Бібліотека України при Всеукраїнській Академії наук у м. Києві

1924 р. – затверджено “Положення про Всенародну Бібліотеку України у м. Києві”, яке підтвердило її наукові функції.

1926 р. – при бібліотеці організовано аспірантуру, яка функціонувала до 1933 р. Перші аспіранти: Г. Г. Коляда, О. В. Рябчинська, Н. В. Кравченко, Н. В. Геппенер, Ф. П. Максименко.

1936 р. – Центральна наукова бібліотека АН УРСР.

1941 р. – закінчено евакуацію бібліотеки в столицю Башкирії Уфу, де у приміщенні Державного педагогічного інституту вона відкрила читальний зал з фондом відкритого доступу, МБА і персональний абонемент.

1942–1943 рр. – Всесоюзна Книжкова палата почала надсилати до бібліотеки (м. Уфа) обов'язковий безплатний примірник видань московських поліграфічних підприємств.

1943 р. – відкрито для відвідувачів читальні зали БАН УРСР у м. Києві.

1943–1944 рр. – впорядковано 1,5 млн. книжок. Відновлено роботу відділів комплектування, опрацювання, газетного, обслуговування читачів, бібліографії, рукописів, іноземного комплектування. Організовано та відновлено роботу кабінетів для обслуговування читачів: марксизму-ленінізму, образотворчих мистецтв, технічної інформації, нотно-музичної літератури.

1944 р. – бібліотечна Рада Президії АН УРСР прийняла постанову про обслуговування наукових установ Академії наук фондами Бібліотеки АН УРСР через колективний абонемент. Бібліотека повністю повертається до Києва.

1945 р. – бібліотека вдруге розпочала роботи, спрямовані на створення українського бібліографічного репертуару, знайшла підтримку у розумінні важливості цієї роботи з боку Президії АН УРСР. За повідомленням Надзвичайної Державної комісії зі встановлення і розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників з Бібліотеки АН УРСР до Німеччини вивезено понад 320 тис. цінних і рідкісних видань, серед них велику колекцію матеріалів з історії середньовіччя України.

1948 р. – Державна публічна бібліотека УРСР.

1949 р. – Державна публічна бібліотека УРСР почала отримувати безплатний примірник республіканського друку для архівного фонду друкованої продукції УРСР.

1960 р. – Державна публічна бібліотека УРСР функціонувала як депозитарій публікацій Організації Об'єднаних Націй в Українській РСР

1965 р. – Центрально-наукова бібліотека АН УРСР.

1968 р. – створено Центральний науковий архів Академії наук УРСР,

1984 р. – перетворено його на Відділ архівних фондів.

1988 р. – Центральній науковій бібліотеці присвоєно ім'я В. І. Вернадського.

1992 р. – постановою КМ України “Про впорядкування розсилки контрольних примірників творів друку” поліграфічні підприємства, а також установи й організації, незалежно від форм власності, які мали розмножувальну техніку, зобов'язані надсилати безплатно ЦНБ ім. В. І. Вернадського “усі видання всіма мовами, що випускаються на території України, у тому числі газети”, у 2-х прим. Здійснено реорганізацію структури ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН України. Підрозділи Бібліотеки згруповано за напрямками діяльності в чотири науково-дослідних інститути: Бібліотекознавства, Української книги, Рукопису, Архівознавства і п'ять центрів: Консервації і реставрації фондів, Культурно-просвітницький, Бібліотечно-інформаційних технологій, Інформаційно-аналітичний, Редакційно-видавничий. Створено Інститут рукопису на базі відділу рукописів ЦНБ ім. В. І. Вернадського НАН України. На базі Відділу архівознавства створено Інститут.

1996 р. – бібліотеці надано статус національної.

2007 р. – 89 років бібліотеці, надано тестовий доступ до баз даних East View Information Service, продовжено тестовий доступ до баз даних ProQuest і Emerald, надано тестовий доступ до баз даних Institute of Physics (Велика Британія).

2008 р. – 90 років бібліотеці, надано тестовий доступ до баз даних Institute of Physics (Велика Британія), електронної бібліотеки BenthamDirect (біомедичні науки), до баз даних на платформі EBSCOhost: Academic Search Complete, Bibliography of Native North Americans Computers & Applied Sciences Complete, Environment Complete, Newspaper Source Plus, Scientific American Archive Online, American Bibliography of Slavic & Eastern, European Studies International Bibliography of the Social Sciences, Library, Information Science & Technology Abstracts with Full Text.

2009 р. – бібліотеці та установам НАН України надано тестовий доступ до електронної бібліотеки Institute of Physics (Велика Британія).

Видає науково-теоретичний та практичний журнал “Бібліотечний вісник” і низку збірників наукових праць: “Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития”, “Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського”, “Рукописна та книжкова спадщина України”, “Українська біографістика”, “Українсько-македонський науковий збірник”. Спільно з Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України бібліотека видає український реферативний журнал “Джерело”.

Завдання бібліотеки: формування найбільш повного зібрання вітчизняних і наукових та суспільно значущих зарубіжних документів на всіх видах носіїв інформації, архівування наявних у глобальних інформаційних мережах публікацій про Україну; збереження документальної спадщини нації, переведення в електронну форму першоджерел української духовності та духовності етносів, що проживають в Україні (рукописів, стародруків тощо); наукове опрацювання національних інформаційних ресурсів, створення національної бібліографії та загальнодержавних реферативних ресурсів, підготовка інформаційно-аналітичних продуктів для органів державної влади, формування масивів української біографістики; задоволення інформаційних потреб усіх категорій користувачів, розвиток системи науково-інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, організація служби електронної доставки наукових документів та національного центру міжбібліотечного абонементу; участь у визначенні та реалізації національної інформаційної політики, координація робіт з формування єдиного науково-інформаційного простору України, сприяння поширенню в державі відкритих форматів даних і вільного програмного забезпечення; дослідження у сфері бібліотечної справи та науково-інформаційної діяльності, розробка стратегії розвитку бібліотек України в глобальному електронному середовищі, створення технологій інтелектуальної обробки масивів інформації та виділення нових знань; науково-інформаційне забезпечення загальноосвітнього процесу та популяризації знань, підвищення рівня інформаційної культури суспільства; організація системи безперервної освіти бібліотечних і науково-інформаційних фахівців, розвиток дистанційних форм навчання, підготовка кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру та докторантуру; міжнародне співробітництво України у сфері формування та використання інформаційних

ресурсів, репрезентація України в профільних міжнародних об'єднаннях та асоціаціях, сприяння формуванню позитивного іміджу України в світовому співтоваристві.

У структурі бібліотеки – понад 40 підрозділів, що згруповані за напрямками їх діяльності в інститути та відділи (рукопису, архівознавства, археографії, української книги, зарубіжної україніки, стародруків та рідкісних видань, біографічних досліджень, бібліотекознавства, міжнародної інформації та зарубіжних зв'язків), центри (формування бібліотечно-інформаційних ресурсів, консервації і реставрації, культурно-просвітницький, комп'ютерних технологій, науково-видавничий), Фонд президентів України і Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади; Філіал № 2 (проспект академіка Вернадського, 79) тощо.

Обсяг фондів

бл. 15 млн. прим. видань (III–XXI ст.)

Анотація складу фондів

Бібліотека – наукова установа в галузі науково-інформаційної діяльності, бібліотекознавства та суміжних наук. Унікальне зібрання джерел інформації включає книги, журнали, продовжувані видання, карти, ноти, образотворчі матеріали, рукописи, стародруки, газети, документи на нетрадиційних носіях інформації. Має найповніше в державі зібрання пам'яток слов'янської писемності та рукописних книг, архіви та книжкові колекції видатних діячів української й світової науки та культури. Складові фонди – бібліотечно-архівна колекція “Фонд Президентів України”, архівний примірник творів друку України з 1917 р., архівний фонд Національної академії наук України.

Бібліотека має унікальний за змістом і універсальний за видовим складом фонд, що включає документи від зародження писемності (клинописні тексти III тис. до н. е.) до актуальних вітчизняних та зарубіжних наукових видань сьогодення.

В основу фонду покладено великі книжкові зібрання XVIII–XIX ст. – фундаментальні бібліотеки Київської духовної академії, Київського університету св. Володимира, Ніжинського історико-філологічного інституту, Кременецького ліцею, ряду монастирів, ліквідованих чи реорганізованих наукових установ, товариств, навчальних закладів, націоналізованих книжкових складів і магазинів, великих приватних колекцій, які відрізнялися не лише чисельністю рідкісних і цінних видань, а й системністю та цілеспрямованим відбором літератури. У перші роки існування бібліотека придбала ретельно підібрані колекції з різних галузей науки, що належали видатним ученим – академікам В. С. Іконникову, М. І. Петрову, П. А. Тутковському, професорам І. В. та М. В. Лучицьким, С. Т. Голубєву, Ю. А. Кулаковському, В. О. Караваєву, К. Л. Якубовському, письменнику й освітньому діячеві Б. Д. Грінченку, відомому історичу М. М. Бантиш-Каменському. Серед особистих колекцій, особливо цінними є книжкові зібрання академіків А. Ю. Кримського, Ю. М. Соколова, Ю. С. Ліпатова, членів-кореспондентів С. І. Маслова, П. М. Попова, письменника Є. М. Кротевича.

Виняткове науково-культурне значення має одне з найбагатших зібрань стародавніх пам'яток слов'янської писемності, рукописних книг

XI–XVIII ст., історичних документів XVI–XVIII ст.: сім аркушів “Київських глаголичних листків” (X ст.) – однієї з найдавніших глаголичних пам’яток старослов’янської писемності, фрагменти “Сліпченського Апостола” (рукопис, XII ст. на пергамені), “Оршанське Євангеліє” (XIII ст.), “Сербський Апостол” (XIV ст.), “Києво-Печерський патерик” (1553–1554), “Пересопницьке Євангеліє” (український рукопис, 1556–1561).

У фондах знаходиться велике зібрання стародавніх слов’янських книг, друкованих кирилицею. Представлено перші друковані книги з Московської, Львівської, Острозької, Київської, Почаївської, Віленської, Унівської, Новгород-Сіверської друкарень. Серед них всесвітньо відомі московське і львівське видання “Апостола” першодрукаря І. Федорова (1564, 1574), віленське “Євангеліє” П. Мстиславця (1575), Острозька “Біблія” (1581), “Грамматика” М. Смотрицького; одна з перших київських друкованих книг – “Лексіконъ славенороскій” Памви Беринди (1627) та багато інших рідкісних видань східнослов’янських друкарень. Широко представлено рідкісні видання XVII–XX ст., друковані гражданським шрифтом – “Енеїда” І. П. Котляревського (1798), Шевченківський Кобзар (1840), прижиттєві видання творів М. В. Ломоносова, О. С. Пушкіна, Л. Глібова, І. Карпенка-Карого, Лесі Українки, П. А. Грабовського.

Серед зарубіжних стародруків – пам’ятки західноєвропейського книгодруку XV–XVI ст., у т. ч. колекція з інкунабулів, книг початкового періоду книгодрукування, виданих до 1500 р. Стародруки, що побачили світ протягом першої пол. XVI ст., об’єднано в колекцію палеотипів. Представлено видання найбільш відомих європейських друкарів Й. Фробена, Й. Бадіуса Асцезія, А. Торрезано, Й. Амербаха, Ф. Джунти, Я. Галлера, М. Шарфенберга, Й. Шьонспергера та ін. Є видання відомих європейських видавничих фірм XV–XVII ст. – Альдів, Етьєнів, Плантаєнів, Ельзевірів.

У фондах Інституту рукопису налічується понад 400 колекцій документів III–XX ст., архівів діячів вітчизняної науки, літератури і мистецтва XIX–XX ст., архіви учених НАН України.

Цінну частину зібрань складають нотні видання. Основу фонду становить колекція Разумовських, бібліотека й архів музичного товариства ім. М. Д. Леонтовича, музичні видання з особистих зібрань видатних діячів музичної культури. Зосереджено кращі надбання музичної культури України та Росії кін. XVII – першої пол. XIX ст., музична класика різних епох і народів, клавіри вітчизняних опер та інструментальної музики, всі види нотної продукції, довідкові видання, звукозаписи. Серед них – багато унікальних, єдиних у всьому світі.

Зібрання друкованих образотворчих матеріалів у фондах представлено взірцями світового образотворчого мистецтва, які репродуційовані у книгах, альбомах, журналах, листівками, гравюрами, плакатами, портретами, лубками. Є велика колекція документальних фотографій, що зберігають риси старого Києва, Парижа, Лондона, пам’ятки архітектури, інтер’єри до-революційних будинків тощо. Особливою цінністю альбомного фонду є колекція так званих “кунстбухів” – збірників гравюр, за якими навчались учні іконописної школи Києво-Печерської лаври у XVII–XVIII ст. У фонді естампної графіки широко представлено репродукції західно-європейської та вітчизняної гравюри XVIII–XIX ст., твори сучасних українських графіків. Унікальною є колекція українських плакатів з 1904 р.

У фонді картографічних видань, де зосереджено також і літературу з геодезії, геології, географії, інших наук про Землю, зібрано вітчизняні та зарубіжні картографічні матеріали з XVI ст., у т. ч. довідкові видання. У складі фонду значна кількість рідкісних документів, як друкованих, так і рукописних. Серед них справжніми перлинами є твори знаменитих фламандських географів-картографів XVI ст.: атлас Авраама Ортелія “*Theatrum orbis terrarum*”, виданий у середині XVI ст., атласи Гергарда Кремера (Меркатора) “*Atlas ou representation du Monde Universel...*” і “*Appendix Atlantis oder ander Theil...*”. Широко та змістовно відображено територію України. Предметом особливої уваги є такі раритети, як рукописний “Атлас реки Днепра” (1784), “Карта Киевской губернии” (1784), “Генеральная карта Российской Империи” (1734).

Особливе місце серед фондів спеціалізованих профілів посідає фонд зарубіжної україніки, який складається з двох рівноцінних частин, кожна з яких унікальна за своїм складом і змістом. Першою складовою частиною фонду є зібрання творів друку, виданих поза Україною; а другою – твори репресованих, а згодом реабілітованих авторів, які в різний час вилучалися з основного книгосховища або й відразу потрапляли до відділу спеціального збереження.

Інформативним є фонд бібліотекознавчої літератури – унікальне за змістом, науковим та культурним значенням зібрання документів з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, наукознавства та інформатики: вітчизняні і зарубіжні монографії, фахові періодичні видання, матеріали наукових і науково-практичних конференцій, навчальні посібники, нормативно-інструктивні та методичні документи, звіти про науково-дослідні роботи та бібліотечно-бібліографічну діяльність книгозбірень. Особливий інтерес для спеціалістів-бібліотекознавців становить одне з найповніших зібрань документів, що відображають становлення та розвиток бібліотечної справи в Україні у 1920–1930-ті рр., а також ретельно підібраний масив сучасних вітчизняних і зарубіжних видань з питань автоматизації бібліотечних та інформаційних процесів.

У газетному фонді зберігаються річні комплекти газет. Найдавнішими виданнями є: “Санкт-Петербургские ведомости” (1732) і “*Gazeta Warszawska*” (1760). Серед раритетів особливу цінність має часопис “Харьковские известия” (1818), що вважається першопочатком української періодики, а також перша україномовна газета “Хлібороб”, яка вийшла 12 листоп. 1905 р. у м. Лубнах на Полтавщині та започаткувала національну періодику. Наявні газети періоду громадянської війни, зокрема фронтові газети, газети 1920-х – 1930-х рр. і періоду Великої Вітчизняної війни. Бібліотека отримує всі газети, що видаються в Україні, включаючи багатотиражні видання підприємств, установ, колективних господарств, навчальних закладів, газети партій, конфесій, громадських об’єднань.

Цінна інформативна частина фондів – багаторічні комплекти дореволюційних, повні комплекти сучасних вітчизняних та зарубіжних наукових журналів, 70-тисячне зібрання службових видань різних дореволюційних відомств і установ, зокрема департаментів, міністерств, комісій, комітетів, товариств.

Важливу наукову, культурну і громадську цінність становить зібрання архівного примірника друку України з 1917 р., зібрання всіх видань установ

Національної академії наук, включаючи видруковані на замовлення та малотиражні, значна частина Архівного фонду Академії, а також понад 100-тисячний масив докторських і кандидатських дисертацій з усіх галузей знань, захищених в Україні.

Єдине в Україні є зібрання публікацій Організації Об'єднаних Націй та її спеціалізованих установ, яке складає 500-тисячне прим. (з 1969). Бібліотека є депозитарієм публікацій ООН: статuti, договори, правила процедур, звіти про засідання, резолюції та рішення, покажчики офіційних матеріалів, публікації з різних проблем науки, техніки, культури, переважно англійською та російською мовами.

Унікальним є 160-тисячний довідково-бібліографічний фонд бібліотеки. Вітчизняні та зарубіжні енциклопедії, загальні та галузеві довідники і бібліографічні покажчики, національні бібліографії зарубіжних країн, бібліографічні, реферативні, оглядово-аналітичні видання органів інформації, міжнародних інформаційних центрів дають змогу виконувати бібліографічні, фактографічні, адресні та інші довідки з будь-якої галузі знань, залучаючи світовий документний потік.

Довідковий апарат

Каталоги:

алфавітні

книг, надрукованих гражданським шрифтом (з 1940 р.)

журналів і продовжуваних видань, надрукованих гражданським шрифтом

книг, надрукованих латинським шрифтом

журналів і продовжуваних видань, надрукованих латинським шрифтом

зведений зарубіжних книг, що надходять до бібліотек установ НАН

України

авторефератів дисертацій (з 1966 р.)

дисертацій

архівного фонду видань друку УРСР

окремих книжкових колекцій основного книгосховища

спеціалізованих відділів

довідково-бібліографічного відділу

філіалів

систематичні

книг, надрукованих гражданським шрифтом

книг, надрукованих латинським шрифтом

дисертацій

спеціалізованих відділів

довідково-бібліографічного відділу

філіалів

Картотеки:

законодавчих та дерективних матеріалів ВР та уряду України премій в галузі науки і техніки, літератури і мистецтва, персоналій з історії міст України та зарубіжних країн, картографічних матеріалів, рукописів тощо.

База даних

Бібліографічні (Інститут наукової інформації США), каталог бібліотеки конгресу США, покажчик перекладних видань ЮНЕСКО, законодавчих та нормативних документів України “Закон, “Кодекси” (Інформаційно-аналітичний центр “ЛІГА”) тощо. Електронний каталог нових надходжень.

Бібліографія

История Центральной научной библиотеки Академии наук Украинской ССР / редкол.: И. К. Белодед (отв. ред.), С. К. Гутянский (рук. авт. коллектива) и др. – К. : Наук. думка, 1979. – 226 с. : 24 л ил.

Центральна наукова бібліотека імені В. І. Вернадського АН УРСР : короткий путівник. – К., 1991.

Центральна наукова бібліотека ім. В. І. Вернадського Академії наук України : бібліогр. покажч. за 1918–1993 рр. : до 75-річчя від часу заснування / АН України, ЦНБ ім. В. І. Вернадського ; уклад.: І. Г. Шовкопляс, Р. С. Жданова, Н. М. Погребецька та ін ; відп. ред.: О. С. Онищенко, В. Ю. Омельчук. – К. : Ін-т кібернетики ім. В. М. Глушкова АН України, 1993. – 296 с.

Бровкін А. Г. Універсальна наукова бібліотека в системі інформаційного обслуговування управлінських структур : (на прикладі Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського) : автореф. дис. ... канд. іст. наук / А. Г. Бровкін ; Київ. держ. ін-т культури. – К., 1996. – 26 с.

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського // Бібліотеки Національної Академії наук України. – К., 1996. – С. 12–18.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського сьогодні // Бібл. вісн. – 1996. – № 3. – С. 7–8.

Положення про Національну бібліотеку України ім. В. І. Вернадського // Бібл. вісн. – 1996. – № 5. – С. 3–6.

Про надання Центральній науковій бібліотеці ім. В. І. Вернадського статусу Національної : Указ Президента України, 5 квіт. 1996 р. // Уряд. кур'єр. – 1996. – 25 квіт. – С. 7 ; Бібл. вісн. – 1996. – № 3. – С. 1.

Слободяник М. С. Інститут бібліотекознавства НБУ ім. В. І. Вернадського / М. С. Слободяник, В. В. Матусевич // Інформація і ринок. – 1996. – № 4. – С. 10–12.

Добко Т. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського / Т. Добко // Наше життя. – 1997. – №3. – С. 7–8.

Супрунюк О. Зарубіжна україніка: проблеми вивчення / О. Супрунюк // Бібл. вісн. – 1997. – № 2. – С.12-15.

Шульгін Б. Збереження спадщини Михайла Вериківського / Б. Шульгін // Бібл. вісн. – 1997. – № 3. – С.22.

Бібліотека. Наука. Культура. Інформація : наук. пр. НБУВ. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – К., 1998. – Вип. 1 – 483 с.

Із змісту: *Борисенко Т. О.* Газетні фонди НБУВ. – С. 80–84 ; *Герус А. Л., Латушко О. І., Сіра І. В.* Картографічний фонд НБУВ (історія створення, сучасний стан та перспективи роботи з ним). – С. 85–89 ; *Кириченко Р. С.* Французька книга у фондах НБУВ. – С. 90–96 ; *Рукавіцина-Гордієвська Є. В.* Колекція громадянського друку відділу стародруків та рідкісних

видань НБУВ. – С. 97–105 ; *Воскобойнікова-Гузєва О. В.* Наукові видання у фонді НБУВ об'єкт бібліотекознавчого дослідження. – С. 106–116 ; *Циборовська-Римарович І. О.* Книжки Тульчинської бібліотеки Потоцьких (у відділі стародруків та рідкісних видань НБУВ). – С. 117–121 ; *Булатова С. О.* Провенієнції видань другої пол. XVI ст. колекції Яблоновських (у фондах НБУВ). – С. 122–128 ; *Гутник Л. М.* Образотворчі видання фонду сектора естампів та репродукцій НБУВ. – С. 129–133 ; *Сергєєва І. А.* Пінкасім як джерело для вивчення історії євреїв в Україні (на матеріалах зібрання єврейських рукописів та друкованих видань сектора східознавства Інституту рукописів НБУВ). – С. 138–145 ; *Пиріг П. В.* Джерела з історії Чернігівщини XVII ст. (у фондах Інституту рукопису НБУВ). – С. 146–148 ; *Бондар Н. П.* Стародруки з бібліотеки П. М. Попова (у фонді відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ). – С. 149–155 ; *Юхимець Г. М.* Україніка в офортах Катерини Михальцевої (з фондів НБУВ). – С. 169–172 ; *Бровкін А. Г.* Міжнародні зв'язки Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (проблеми та перспективи розвитку). – С. 179–189 ; *Павлуша Т. П.* Задоволення читацьких вимог на бібліотечні видання (як складова вдосконалення інформаційної діяльності книгозбірні). – С. 196–207.

Горовий В. СІАЗ: нова структура бібліотеки / В. Горовий // Бібл. вісн. – 1998. – №5. – С. 50–52. – про діяльність Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ) НБУВ.

Дубровіна Л. А. Історія Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського, 1918–1941 / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1998. – 337 с.

Дубровіна Л. А. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. 1918–1941 : до 80-річчя НБУВ / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко. – К., 1998.

Онищенко О. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського в 1918–1998 рр.: основні етапи розвитку : до 80-річчя НБУВ / О. Онищенко, Л. Дубровіна // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 5–17.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 1918–1998 рр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад.: Н. М. Погребецька, В. В. Матусевич. – К., 1998. – 180 с.

Сенченко М. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського / М. Сенченко // Вісн. Кн. палати. – 1998. – № 10. – С. 34–38. – (До 80-річчя від дня відкриття б-ки).

Солонська Н. Як мед у сотах – розум поколінь у книгах: 80 років виповнилось Нац. б-ці України ім. В. Вернадського / Н. Солонська // Голос України. – 1998. – 14 жовт. – С. 7.

Солонська Н. Періодичні видання Національної бібліотеки України (1919–1998) : до 80-річчя НБУВ / Н. Солонська // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 38–49.

Іванова І. П. А. Тутковський в історії організації Української Академії наук і Національної бібліотеки України / І. П. Іванова // Бібл. вісн. – 1999. – № 6. – С. 46–48.

Онищенко О. Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського – 80 років: здобутки і перспективи / О. Онищенко // Бібл. вісн. – 1999. – № 1. – С. 6–9.

Путівник по Inrnet-вузлу Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [<http://www.nbuv.gov.ua/>] / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1999. – 15 с.

Слободяник М. С. Трансформація змісту діяльності Національної бібліотеки України в період формування інформаційного суспільства / М. С. Слободяник // Вісник Харківської державної академії культури: Бібліотекознавство. Документознавство. Інформатика : зб. наук. пр. – Х., 1999. – Вип. 1. – С. 22–29.

Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України ; редкол.: О. С. Онищенко та ін. – К., 2000. – Вип. 3. – 388 с.

Із змісту: *Онищенко О. С.* Наукове освоєння тисячолітньої літописної та книжкової спадщини (в НАН України та НБУВ). – С. 6–12 ; *Білоус Г. П., Супрун Т. Ю.* Пересопницьке Євангеліє – перлина рукописного книжкового мистецтва. – С. 156–160 ; *Воскобойнікова-Гузєва О. В.* Наукові твори у фондах НБУВ: типолого-книгознавче дослідження структури і змісту. – С. 208–217 ; *Сергєєва І. А.* Пінкасім як єврейські хронікальні документи України (на матеріалах зібрання єврейських рукописів та друкованих видань сектору сходознавства інституту рукопису НБУВ). – С. 358–368.

Онищенко О. Основні підсумки наукової діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1999) / О. Онищенко, В. Попрощка // Бібл. вісн. – 2000. – № 2. – С. 6–15.

Яценко О. М. Розвиток системи інформаційного забезпечення бібліографічної діяльності у Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського (90-ті рр. 20 ст.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук / О. М. Яценко ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2000. – 16 с.

Соколов В. Західноєвропейські видання з астрономії XV ст. у фондах Національної бібліотеки ім. В. Вернадського: історико-книгознавчий аналіз / В. Соколов // Вісн. Кн. Палати. – 2001. – № 3. – С. 25–29 ; № 4. – С. 23–27.

Дубровіна Л. А. Історія Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського. 1941–1964 / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : Наук. думка, 2003. – 357 с.

Онищенко О. С. Бібліотека Національна України імені В. І. Вернадського / О. С. Онищенко // Енциклопедія історії України. – К. : Наук. думка, 2003. – Т. 1 : А–В. – С. 261–264.

Ковальчук Г. І. Книжкові пам'ятки (рідкісні та цінні книжки) в бібліотечних фондах / Нац. академія наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т укр. книги. – К., 2004. – 644 с.

Стрішенець Н. Депозитарій ООН в Україні / Н. Стрішенець // Пам'ять століть. – 2005. – № 3. – С. 80–83.

Дубровіна Л. А. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1965–1991 / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2008. – 373 с.

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського на сторінках газет (1918–2008) : бібліогр. покажч. / авт. уклад.: Н. Ф. Самохіна та ін. ; редкол. О. С. Онищенко (голова) та ін. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУ ім. В. І. Вернадського, 2008. – 344 с.

Інститут архівознавства

Підпорядкування: Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського

Адреса: вул. Володимирська, 62, м. Київ, 01030

Тел.: (044) 288-14-31, 234-73-60

Факс: (044) 234-69-90

E-mail: arhivnanu@ukr.net

Веб-сайт: <http://www.nbu.gov.ua>

Транспорт: станція метро “Університет”, тролейбус 5, 8, 17,
автобус 24, 38 (зуп. “Університет”).

Час роботи читального залу: 9.15–17.30, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1968 р. – Інститут розпочав діяльність. Затверджено Положення про Центральний науковий архів АН УРСР (ЦНА), визначено основні завдання архіву: здійснення методичного керівництва з питань науково-технічного впорядкування, зберігання, обліку і використання документів академічних установ і організацій, особових документів академіків, членів-кореспондентів і видатних учених АН УРСР; контроль за станом документування наукової та організаційної діяльності академічних установ – фактично формування Архівного фонду АН УРСР.

1984 р. – ЦНА перетворено на Відділ архівних фондів ЦНБ АН УРСР, розпочато науково-дослідну діяльність (у 1986 р. затверджено науково-дослідну тему “Особові фонди видатних учених України – джерело історії АН УРСР”).

1992 р. – отримав статус науково-дослідної установи і сучасну назву Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (ІА НБУВ).

На базі Інституту діє Експертно-перевірна комісія НАН України з питань експертизи цінності та включення документів до складу Архівного фонду НАН України.

Структура Інституту та основні напрями діяльності:

Відділ архівознавства і документознавства (тел.: (044) 234-73-60) здійснює наукове вивчення складу документів архівного фонду НАН України та розробляє шляхи його оптимізації; розробляє нормативно-методичні документи, що забезпечують функціонування архівної системи НАН України; впроваджує результати науково-дослідних та науково-методичних розробок ІА НБУВ у практику роботи наукових архівів установ НАН України; надає науково-методичну, консультаційну та практичну допомогу установам НАН України з питань документування їх діяльності, організації діловодства та архівної справи; проводить розшук та готує до видання документи з історії НАН України, що зберігаються в наукових архівах установ НАН України.

Відділ археографії (тел.: (044) 288-14-31) здійснює наукову експертизу та відбір документів особового походження видатних учених України до складу Архівного фонду НАН України, вирішує проблему їх концентрації та організації у архівні фонди; забезпечує процес науково-технічного опрацювання документів особового походження видатних учених України;

розробляє та вдосконалює науково-довідковий апарат до документів Архівного фонду НАН України; забезпечує систему обліку АФ НАН України; забезпечує використання інформації документів з фондів ІА НБУВ у наукових і культурних цілях.

Відділ історії академічної науки (тел.: (044) 288-14-31) готує методичні рекомендації щодо розробки джерельної бази з історії академічної науки в Україні, питань джерелознавчого дослідження та археографічного опрацювання документів АФ НАН України; формує документну базу з історії створення і діяльності наукових установ академій світу та здійснює опрацювання даних з метою підготовки довідково-аналітичних видань; за результатами науково-дослідних робіт здійснює публікації документальних джерел з історії НАН України.

Фонд архіву (архів архіву) – Ф. 277 “Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (Центральний науковий архів АН України)” складає 313 од. зб. (1968–2002) .

Обсяг фондів

379 фондів, 46470 од. зб. документів (1718–2005)

Анотація складу фондів

Джерельною базою комплектування ІА НБУВ є архівні фонди Президії та відділень НАН України, її установ та документів особового походження видатних учених НАН України. Документальний комплекс Інституту почав формуватися у 1969–1970 рр. з документів особового походження. Сьогодні у ІА НБУВ нараховується 360 фондів особового походження, 4 колекції документів та 14 фондів установ.

Документальний масив архівних фондів ІА НБУВ містить інформацію з усіх аспектів діяльності Національної академії наук від часу її створення як провідної наукової установи України до сьогодення. Складається з двох частин – документи академічних установ та документи особового походження учених НАН України, які становлять сьогодні основу джерельної бази ІА НБУВ. Документи фондів ІА НБУВ відтворюють розвиток української науки протягом ХХ століття та особистий внесок видатних учених НАН України, широкі міжнародні наукові зв'язки, містять документи з історії України колекційного характеру тощо і хронологічно охоплюють період 1718–2005 рр.

Комплекс документів установ НАН України формується в Інституті з 1990 р. і зараз налічує 14 фондів загальною кількістю 15746 справ (1911–2005). Тут представлена науково-дослідна та науково-організаційна документація діючих сьогодні Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена, Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка, Інституту електродинаміки, Інституту математики, Відділення історії, філософії та права НАН України та весь спектр документів, у т. ч. особового походження, ліквідованих установ – Львівського відділення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка, Інституту Росії, Інституту нових фізичних та прикладних проблем, Інституту соціальних та економічних проблем зарубіжних країн, Об'єднаного інституту економіки тощо. Науково-організаційна та управлінська документація установ НАН України представлена документами з питань їх створення та діяльності: по-

ложення та статуту установ; накази директорів з організації і проведення наукових досліджень і листування з цих питань з органами державної влади та іншими науковими інституціями; інформації, довідки, аналітичні огляди з історії і діяльності установи; протоколи засідань учених, спеціалізованих, наукових рад, комітетів, комісій і структурних наукових підрозділів; документи з проведення наукових досліджень (їх обґрунтування, плани, протоколи приймання тощо); річні звіти про науково-організаційну і дослідну роботу; документи про міжнародне наукове співробітництво (плани, програми, звіти приймання закордонних учених, договори про співпрацю, звіти про наукові закордонні відрядження); роботу аспірантури; кадрове і фінансове забезпечення; діяльність профспілкових комітетів тощо. Первинна та підсумкова науково-дослідна документація установ представлена звітами про завершені наукові теми, дисертаціями, науковими статтями та доповідями, журналами проведення лабораторних експериментів та дослідів, документами з патентно-ліцензійної діяльності (заявки та авторські свідоцтва на винаходи, патенти) та ін. Серед документів особового походження – особові справи академіків і членів-кореспондентів, які працювали в установі та ін.

Документами особових фондів учених НАН України представлено понад 20 наукових напрямів, декілька наукових шкіл, історія створення та діяльності Національної академії наук України. Цінними є документи фондів першого Президента ВУАН В. І. Вернадського та перших академіків. Серед документів В. І. Вернадського представлено його спогади, виписки про історію Академії наук (1919), листування з А. Ю. Кримським та Д. І. Багалієм. У фонді академіка М.Ф. Кашенка зберігаються доповідь “О необходимости учреждения при Украинской Академии наук Акклиматизационного сада” (1918) та огляд діяльності саду до 1923 р., зауваження про завдання Лабораторії дослідної зоології при УАН (1918), документи про організацію Зоологічного музею УАН (1919), листування з академіком М. П. Василенком про участь у організації Української академії наук. Також серед зібраних матеріалів у цьому фонді зберігається записка С. П. Тимошенка “К вопросу об организации разряда прикладного естествознания при Физико-математическом отделении Академии наук” (1918). У фондах академіків О. В. Фомина – зауваження до структури Інституту ботаніки [1920-ті], листування з В. І. Вернадським, В. І. Липським, Є. І. Бордзиловським; М. В. Птухи – документи про діяльність Інституту демографії [1920–1930-ті], реорганізацію ВУАН (1925–1928), огляд діяльності Соціально-економічного відділу ВУАН за перші 10 років існування (1928); Й. Й. Косоногова – “Сборник трудов Комиссии по выработке законопроекта об учреждении Украинской академии наук в г. Киеве” (серед зібраних фондоутворювачем матеріалів). У Колекції документів репресованих у 1930–1950 рр. учених України представлені документи академіків А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова, зокрема щоденникові записи періоду 1923–1929 рр. та широке листування з налагодження видавничої діяльності Академії, зовнішніх наукових зв’язків, зі співробітниками ВУАН – В. М. Гнатюком, В. М. Перетцом, М. В. Слабченком, В. П. Дем’янчуком та ін.

Гуманітарний напрям досліджень в Академії представлено документами учених – істориків В. П. Бузескула, І. О. Гуржія, К. Г. Гуслистого, П. В. Клименка, В. І. Клокова, Ю. Ю. Кондуфора, М. Н. Петровського, А. Д. Скаби, М. І. Супруненко, С. В. Юшкова. У складі цих фондів є значна

кількість оригіналів, копій та витягів з архівних документів з різних питань історії України (цехові книги XVI–XIX ст., про культурні і економічні зв'язки України і Росії у XVI–XVII ст., селянські рухи на Україні у XVII ст., матеріали щодо партизанського руху на території України 1941–1944 рр. тощо).

Документи фондів Б. М. Бабія, В. М. Корецького, І. О. Малиновського, В. М. Гордона широко висвітлюють становлення юридичної науки на теренах України; роботу окремих комітетів, конференцій та семінарів ООН з різних питань міжнародного права та участь у цій роботі українських учених.

Інші гуманітарні науки представлено фондами філологів І. К. Білодіда та Е. Г. Співака; філософів Д. Х. Острянина, В. І. Куценка, В. І. Шинкарука; економістів П. І. Багрія, П. І. Ляценка, П. М. Першина, О. Г. Шліхтера, С. М. Ямпольського, Л. М. Яснопольського, І. І. Лукінова та М. В. Птухи, серед документів якого є рідкісні матеріали з статистики та демографії України (1910–1940).

Серед особових фондів учених у галузі точних та природничих наук слід відзначити фонди засновників наукових шкіл математиків В. М. Глушкова, М. М. Крилова та С. Н. Бернштейна; фізиків В. І. Данилова, В. Є. Лашкарьова, Н. Д. Моргуліса та А. О. Слуцкіна; фізико-хіміка О. І. Бродського, хіміка А. К. Бабка, ліхенолога А. М. Окснера; мікробіолога М. М. Підоплічка; учених у галузі медицини М. М. Губергриця, М. М. Амосова, Р. Є. Кавецького, Н. О. Пучківської та ін. Представлено у фондах Інституту також документи учених – авторів визначних відкриттів, засновників теорій та нових наукових напрямів: В. І. Вернадського, О. Є. Ферсмана, О. В. Фоміна, М. Г. Холодного, В. Г. Дроботька, О. З. Петрова, М. Ф. Дейгена, А. О. Яковкіна, М. В. Корноухова, Г. Є. Павленка, Є. О. Патона, В. А. Ройтера, Г. І. Деркача, Є. І. Орлова, Є. О. Шилова. Дослідження геологічної будови України, її корисних копалин та нафто- і газоносних родовищ знайшли відображення у документах геологів Б. І. Чернишова, В. Г. Бондарчука, О. С. В'ялова, Г. Н. Доленка, В. І. Кітика, Є. К. Лазаренка, В. Б. Порфир'єва, С. П. Родіонова, В. І. Лучицького, А. О. Дубянського; геофізиків В. Б. Соллогуба та С. І. Субботіна, гідрогеолога К. І. Макова; петрографа І. С. Усенка.

У фондах представлені наукові праці учених (монографії, брошури, статті) та робочі матеріали до них, доповіді та виступи на конференціях, симпозіумах, семінарах, рецензії на праці інших осіб чи праці фондоутворювачів, документи біографічного характеру та з діяльності учених (наукової, науково-організаційної, видавничої, громадської, політичної), фотодокументи та листування, характерною ознакою якого є дуже широке коло адресатів і кореспондентів – науковців з усього світу. Вагоме біобібліографічне та джерелознавче значення мають документи з історії України та розвитку окремих галузей знань, зібрані ученими.

Довідковий апарат

Описи

Каталоги:
іменний

Картотеки:
фондова

хронологічно-іменні “Список видань установ та праць наукових співробітників ВУАН –АН УРСР (1918–1950)”, “Наукові доповіді співробітників установ ВУАН–АН УРСР (1918–1941)”

іменна “Склад наукових співробітників ВУАН–АН УРСР (1918–1941)”

тематична видань та адрес електронних сайтів з історії та сучасного стану академій наук світу

Показчики:

предметно-тематичний “Науково-дослідна та науково-технічна документація, що зберігається в наукових архівах установ НАН України”

хронологічний “Документи з історії НАН України в архівних установах України (1918–1950)”,

іменний “Листування в особових фондах ІА НБУВ”

Науково-довідкова бібліотека

Налічує 1424 прим. книг, брошур і періодичних видань історичного та архівного профілю; акумулює видання нормативно-методичного характеру з архівної справи і діловодства; видання, присвячені ученим НАН України та історії її установ.

Бібліографія

Положение о документальном фонде действительного члена и члена-корреспондента Академии наук УССР. – К., 1970. – 7 с.

Агінська Е. Д. Особисті фонди визначних учених у Центральному науковому архіві АН УРСР / Е. Д. Агінська, О. О. Михайлова // Вісник АН УРСР. – 1973. – №12. – С. 94–95.

Агінська Е. Д. Особовий фонд академіка АН УРСР О. І. Бродського : (Центральний науковий архів АН УРСР) / Е. Д. Агінська, О. О. Михайлова // Архіви України. – 1974. – № 5. – С. 80–81.

Михайлова Е. А. Обзор архивного фонда и научного наследия академика АН УССР М. В. Птухи / Е. А. Михайлова // Демографические тетради. – 1974. – № 9. – С. 187–191.

Михайлова О. О. Архівна спадщина О. В. Фоміна / О. О. Михайлова // Укр. ботанічний журнал. – 1974. – Т. 31, № 3. – С. 393.

Агінська Е. Д. Огляд документів особового фонду П. М. Першина / Е. Д. Агінська, О. О. Михайлова // Економіка Рад. України. – 1976. – № 9. – С. 95–96.

Агинская Э. Д. Об архивных документах украинских ученых-гидромехаников / Э. Д. Агинская // Прикладная механика. – 1978. – № 9. – С. 140.

Агінська Е. Д. Документи видатних українських учених в Центральному науковому архіві АН УРСР / Е. Д. Агінська, О. О. Михайлова // Вісник АН УРСР. – 1980. – № 11. – С. 108–109.

Зеленюк І. Вона досліджувала Землю : [про укр. астронома чл.-кор. АН УРСР З. М. Аксентьеву] / І. Зеленюк // Знання та праця. – 1981. – № 4. – С. 18.

Колобов О. О. Архіви і фонди учених – резерв джерельної бази науки / О. О. Колобов, С. К. Міщенко // Вісник АН УРСР. – 1987. – №10. – С. 32–38.

Колобов А. А. Деятельность академика АН УССР Б. С. Лысина в области технологии силикатов : (по документам его личного фонда) / А. А. Колобов, В. А. Константинов // Современное состояние, проблемы и перспективы энергетики и технологии в энергостроении : тез. докл. Всесоюз. науч.-техн. конф. – Иваново, 1989. – С. 156–157.

Колобов А. А. Фундатор силикатной науки на Украине : [о документах акад. Б. С. Лысина] / А. А. Колобов, В. А. Константинов // Строительные материалы и конструкции. – 1993. – № 2. – С. 43.

Методичні рекомендації по складанню науково-довідкового апарату до документів наукових та науково-технічних архівів установ і організацій Національної академії наук України / розробн.: О. Г. Мітюков, Л. С. Варшавська, В. В. Сендик.– К., 1994.– 13 с.

Колобов О. Кость Гуслистый – историк та етнограф : [про особовий фонд вченого в Інституті архівознавства ЦНБ] / О. Колобов // Бібл. вісн.– 1994. – № 5. – С. 24–25.

Путро О. І. Інститут архівознавства ЦНБ ім. В. І. Вернадського НАН України / О. І. Путро // Бібл. вісн. – 1994. – № 4. – С. 5–8.

Положення про експертну комісію (ЕК) з відбору документів до складу Архівного фонду НАН України в установах та організаціях. – К., 1995. – 3 с.

Колобов О. О. Огляд особового фонду академіка Є. Патона : (Інститут архівознавства НБУВ) / О. О. Колобов, В. А. Пундик // Бібл. вісн. – 1997. – № 3. – С. 25–26.

Путро О. І. Архівний фонд Національної академії наук України як складова частина НАФ : історія та сучасні проблеми / О. І. Путро // Українське архівознавство : історія, сучасний стан, перспективи : наук. доп. Всеукр. конф. (Київ, 19–20 листоп. 1996 р.). – К., 1997. – Ч. 1. – С. 56–61.

Примірна інструкція з діловодства в установах Національної академії наук України. – К., 1998. – 83 с.

Типове положення про науковий архів установи Національної академії наук України. – К., 1998. – 6 с.

Видатні учені Національної академії наук України : особові архівні та рукописні фонди академіків та членів-кореспондентів у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського (1918–1998) : путівник. – К., 1998. – 308 с.

Кучмаренко В. А. Документальні фонди Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського як джерело з історії академічної науки (1918–1934 рр.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.08 / В. А. Кучмаренко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1999. – 19 с.

Вересовська Т. В. Внесок академіка М.В. Птухи та Інституту демографії УАН–ВУАН в розвиток статистичної науки й демографії в Україні (1919–1928) / Т. В. Вересовська // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2000. – Вип. 5. – С. 118–129.

Луговський О. Г. О. М. Мілях : життєвий шлях і наукова діяльність : (на матеріалах ІА НБУВ) / О. Г. Луговський // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. – К., 2000. – Вип. 2. – С. 236–239.

Архівні установи України : довід. / Держкомархів України, Мінво культури і мистецтв України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України ; авт.-уклад. О. І. Алтухова, С. І. Андросов, Л. С. Анохіна та

ін. ; редкол.: О. С. Онищенко, Р. Я. Пиріг, Л. А. Дубровіна та ін. ; упоряд.: Г. В. Боряк, С. Г. Даневич, Л. А. Дубровіна та ін. – К., 2000. – С. 177–179.

Кучмаренко В. А. Архівний фонд Національної академії наук України : історія, сучасний стан, зміст і склад документів / В. А. Кучмаренко, Л. М. Яременко // Архіви України. – 2000. – № 1/3. – С. 8–15.

Яременко Л. М. Шляхи оптимізації складу Архівного фонду Національної академії наук України / Л. М. Яременко // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2000. – Вип. 6. – С. 118–122.

Яременко Л. М. Інформаційні ресурси Архівного фонду НАН України / Л. М. Яременко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2001. – Вип. 7. – С. 200–207.

Яременко Л. М. Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського – науково-методичний центр формування і використання Архівного фонду НАН України / Л. М. Яременко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2001. – Вип. 7. – С. 200–207.

Стрельська Л. І. Право на життя і його ціна в історії : (про О. О. Малиновського) / Л. І. Стрельська // Історія в школі. – К., 2001. – № 2. – С. 39–43; №3/4. – С. 30–39.

Стрельська Л. І. Видатний учений-металург, один з піонерів вітчизняного нікелевого виробництва В. Ю. Васильєв / Л. І. Стрельська // Історія української науки на межі тисячоліть : зб. наук. пр. – К., 2003. – Вип. 13. – С. 165–169.

Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України : зб. законодавчих актів, нормативних і методичних документів з архівної справи і діловодства / авт.-уклад.: Л. А. Дубровіна (кер.), Л. Є. Варшавська та ін. – К., 2002. – 169 с.

Луговський О. Г. Горбань Іван Степанович (1928 – 2000) – академік Національної академії наук України, професор кафедри експериментальної фізики Київського національного університету / О. Г. Луговський // Історія освіти, науки і техніки : зб. наук. пр. / Відділ історії та методології освіти, науки і техніки АН вищої школи України. – К., 2004. – С. 129–133.

Луговський О. Г. Вклад академіка Л. Шубенка-Шубіна в українську науку / О. Г. Луговський // Праці Наукового товариства ім. Шевченка. – Львів, 2004. – Т. XIII : Студії з поля історії української науки і техніки. – С. 285–294.

Робоча інструкція з організації державного обліку документів Архівного фонду НАН України та порядку оформлення облікових документів у архівних підрозділах установ НАН України, яким надано право постійного зберігання документів / розробн.: Т. П. Папакіна. – К., 2004.

Робоча інструкція з науково-технічного опрацювання документів особового походження видатних учених НАН України / розробн.: С. В. Старовойт. – К., 2004.

Бородавко Т. В. Підоплічко Іван Григорович (1905–1975) : (до 100-річчя від дня народження) / Т. В. Бородавко // Шевченківська весна : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих учених, присвяч. 60-річчю Великої Перемоги. – К., 2005. – Вип. 3, ч. 1. – С. 40–43.

Волкотруб Г. Джерельна база дослідження життя та діяльності Пилипа Клименко : [огляд особового фонду П. Клименко] / Г. Волкотруб // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. – К., 2005. – Вип. 7. – С. 131–144.

Кондратенко О. Історія формування та документальний склад спадщини члена-кореспондента АН УРСР С. Юшкова / О. Кондратенко // Укр. іст. збірник. – К., 2005. – Вип. 8. – С. 429–436.

Папакін Г. Розвиток архівознавства і документознавства в Національній Академії наук України : науково-інформаційна та едиційна діяльність Інституту рукопису та Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1992–2005) / Г. Папакін // Архіви України. – 2005. – № 5/6. – С. 23–31.

Перелік документів, що утворюються в діяльності НАН України та її установ, із зазначенням строків зберігання документів / уклад.: Л. М. Яременко, О. Г. Мітюков, В. В. Сендик та ін. – К., 2005. – 279 с.

Брязкало Т. В. Документи особового фонду І. Г. Підоплічка як інформаційний ресурс у вивченні природничих наук / Т. В. Брязкало // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2006. – Вип. 16. – С. 287–294.

Закусило О. М. Пам'яті видатного вченого і великого хірурга : [про особовий фонд М. М. Амосова] / О. М. Закусило // Серце і судини. – 2006. – № 4. – С. 117–118.

Кондратенко О. Ю. Архівний фонд особового походження члена-кореспондента НАН України В. І. Клокова : Історія формування та документальний склад / О. Ю. Кондратенко // Шевченківська весна : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. і студентів, аспірантів та молодих учених, присвяч. 15-й річниці незалежності України. – Вип. 4, ч. 3: Історія. – К. : Логос, 2006. – С. 273–276.

Кондратенко О. Ю. Особовий фонд члена-кореспондента АН УРСР С. В. Юшкова : історія формування та документальний склад / О. Ю. Кондратенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2006. – Вип. 16. – С. 299–306.

Луговський О. Г. Документи фонду академіка Д. К. Зерова Інституту архівознавства НБУВ як джерело з історії української науки : архів. огляд // Одинадцята конференція молодих істориків освіти, науки і техніки України, 27 трав. 2005 р., м. Київ : матеріали конф. – К., 2006. – С. 74–79.

Кондратенко О. Ю. Документальні архівні фонди НАН України як джерело вивчення розвитку основних напрямків історичних наукових досліджень в АН УРСР (1944–1956 рр.) / О. Ю. Кондратенко // Студії з архів. справи та документознавства. – 2007. – Т. 15. – С. 37–44.

Кондратенко О. Ю. Особовий архівний фонд академіка А. А. Смирнова : структура та документальний склад / О. Ю. Кондратенко, Л. В. Шипко // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 113–117.

Порохницька Н. А. Джерела з історії вітчизняної статистичної науки у фондах Інституту архівознавства НБУВ (архівна спадщина акад. НАН України М. В. Птухи) / Н. А. Порохницька // Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів : матеріали конф., 20 трав. 2007 р., м. Київ. – К., 2007. – С. 162–167.

Січова О. В. Джерела з історії науки і техніки в архівних фондах наукових установ Національної академії наук України / О. В. Січова // Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів : матеріали конф., 20 трав. 2007 р., м. Київ. – К., 2007. – С. 176–181.

Старовойт С. В. Діяльність визначного вченого Г. Є. Пухова за документами резервного фонду у Інституті архівознавства НБУВ / С. В. Старовойт // Дванадцята всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів : матеріали конф., 20 трав. 2007 р. – К., 2007. – С. 190–196.

Старовойт С. В. Документи фізіолога В. М. Нікітіна у фондах Інституту архівознавства НБУВ / С. В. Старовойт // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 102–112.

Архівні фонди установ Національної академії наук України : путівник / Нац. академія наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства ; упоряд.: Л. М. Яременко (кер.), О. В. Березовська, О. В. Січова та ін. ; редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.) та ін. – К., 2008. – 448 с. – Наук.-довідк. видання.

Кондратенко О. Ю. Архівні фонди НАН України як джерело з вивчення розвитку української академічної історичної науки (1944–1956) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.06 / Держкомархів України, УНДІАСД. – К., 2008. – 20 с.

Закусило О. М. Особовий архівний фонд академіка Надії Олександрівни Пучківської / О. М. Закусило // Сучасні аспекти клініки, діагностики і лікування очних хвороб : матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 100-річчю з дня народження академіка Н. О. Пучківської, Одеса, 29–30 трав. 2008 р. – Одеса, 2008. – С. 10–11.

Порохницька Н. А. Науково-організаційна та громадська діяльність академіка М. В. Птухи (за документами архівного фонду особового походження) / Н. А. Порохницька // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 трав. 2008. – С. 206–207.

Шипко Л. В. Документальна спадщина академіків АН України А. А. Смирнова та В. Ф. Копитова як складова у формуванні особових архівних фондів Інституту архівознавства Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського / Л. В. Шипко // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 трав. 2008 р. – К., 2008. – С. 210–211.

Старовойт С. Особові фонди вчених НАН України в Інституті архівознавства НБУВ : нові надходження / С. Старовойт // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. – К., 2009. – Вип. 10. – С. 210–224.

Л. Яременко

Інститут рукопису

Підпорядкування: Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського

Адреса: вул. Володимирська, 62, м. Київ, 01033

Тел.: (044) 288-14-18

Факс: (044) 234-69-90

E-mail: irnbiv@mail.ru

Транспорт: станція метро “Університет”, тролейбус 5, 8, 9, 14, 17 (зуп. “Університет”)

Час роботи: 9.15 –17.30, вихідний день – неділя

Історична довідка

1919–1920 рр. – відділ рукописів та стародруків.

1920–1992 рр. – відділ рукописів.

1992 р. – Інститут рукопису.

Обсяг фондів

416 фондів, 500 тис. од. зб. документів (III тис. до н. е. – XXI ст.)

1017 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фондів

Сконцентровано рукописи, зібрані протягом XIX ст. різними історико-просвітницькими установами, духовними та світськими навчальними закладами, та колекційні матеріали і архіви, придбані НБУВ, зокрема Софійського, Михайлівського Золотоверхого та інших київських монастирів, Києво-Печерської і Почаївської лавр, окремих церков, а також зібрання Київської духовної академії з її Церковно-археологічним музеєм, Духовної семінарії, Ніжинського історико-філологічного інституту ім. кн. Безбородька, Університету Св. Володимира (включно зі збірками Кременецького ліцею та деяких інших навчальних закладів), Волинського державного, Уманського краєзнавчого та Кам'янець-Подільського історичного музеїв, приватних осіб.

Колекція рукописних книг складається із східних, грецьких, латинських манускриптів, що були подаровані та передані після революції 1917 р., а також штучно сформовані в ІР НБУВ. Значним за обсягом є фонд рукописних книг латиною XII–XVIII ст. західноєвропейського походження, фонд польських рукописів XVI–XVIII ст., списки хронік, літописні нотатки, щоденники, архівні документи XIX–XX ст., автографи видатних просвітителів і літераторів (П. Скарга, Т. Чацький, А. Залуський, Ю. Крашевський).

Найдавнішою пам'яткою слов'янського письма є Київські глаголичні листки IX ст. Рукописи, написані східнослов'янськими мовами XIV–XVI ст., переважно конфесійного змісту (400 од.зб.), зокрема Пересопницьке Євангеліє. XVII–XVIII ст. представлено кириличними рукописними книгами слов'янськими мовами (списки повістей, полемічних творів, синопсисів, хронік, хронографів, літописів, українські козацькі літописи, діаріуші Генеральної військової канцелярії другої чверті XVIII ст., унікальні автографи та списки творів видатних діячів науки, мистецтва, культури, письменників, серед яких К. Зіновійв, Г. Сковорода, викладачі Києво-Могилянської академії Ф. Прокопович, М. Смотрицький, композитор і музикант А. Ведель та ін.). Музична спадщина України XVII–XVIII ст. представлена нотними ірмолюями, кантами та партесними концертами.

На постійному державному зберіганні на законних підставах знаходяться архіви наукових установ та просвітницьких організацій, архівні колекції діячів, пов'язаних з українською наукою та культурою. Серед них: збірка Одеського товариства історії та старожитностей, архів Фортеці Св. Єлизавети, фонд Всеукраїнського історичного музею ім. Т. Г. Шевченка (з автографами архітекторів А. Мелецького, В. Городецького, І. Шмигельського, П. Спарро та ін.), збірка рукописів Університету Св. Володимира

(з універсалами гетьманів Б. Хмельницького, І. Мазепи, І. Скоропадського, документами військових діячів О. В. Суворова, М. І. Кутузова, П. О. Румянцева-Задунайського), архів Всеукраїнської Академії наук, документи Українського наукового товариства в Києві, Всеукраїнської наукової асоціації сходознавців, Інституту польської пролетарської культури, Всеукраїнського кооперативного музею тощо.

Зібрано значний фонд особових архівних збірок та колекцій, зокрема, комплексний архів В. П. Науменка (документи особового архіву та численні документи діячів “Старої Громади”, Українського наукового товариства, редакції часопису “Киевская старина”, “редакційні портфелі” часописів “Червоний шлях”, “Дніпрові хвилі”, “Дзвін”, газет “Рада”, “Народна воля”, видавничого товариства “Друкар”, літературного альманаху “Гарт”), родові архіви баронів Шодуарів, Гоголів-Яновських, Лопухіних-Демидових, Сулімів-Войцеховичів, Плятерів, Капністів.

Серед колекцій документів наявні зібрання історика і колекціонера О. М. Лазаревського, археографа і генеалога В. Л. Модзалевського, київських генерал-губернаторів Д. Г. Бібікова та О. М. Ігнат'єва, О. П. Єрмолова, фонди професорів Університету Св. Володимира: правника О. Ф. Кістяківського, істориків М. О. Максимовича, М. П. Драгоманова, В. Б. Антоновича, О. М. Лазаревського, В. Л. Модзалевського, І. В. Лужицького, статистиків О. О. Русова та Є. Д. Сташевського, відомого чернігівського громадського діяча П. Я. Дорошенка.

Значна за обсягом група фондів академіків ВУАН Д. І. Багалія, О. І. Левицького, Д. І. Яворницького, В. С. Іконникова, В. Ю. Данилевича, Д. І. Дорошенка, Н. Д. Полонської-Василенко, В. В. Хвойки, М. Ф. Біляшівського, В. Г. Ляскоронського та ін. Зберігаються документи краєзнавців Чернігівщини, Черкащини, Полтавщини та м. Києва (архіви Ю. С. Виноградського, К. Ф. Кушніра-Марченка, В. П. Седашова, П. П. Ротача та ін.).

Церковна історія представлена фондами Київської духовної академії, Київської духовної консисторії, монастирів, особовими фондами істориків церкви, професорів Київської духовної академії Ф. І. Тітова, С. Т. Голубєва, Д. І. Богдашевського, діячів церкви – київського митрополита Платона, протоієреїв П. Г. Лебединцева, І. М. Королькова, священника Т. І. Ляшенка. Історія римо-католицької церкви в Україні репрезентована документами Архіву реформатів руської провінції (XVIII–XIX ст.), греко-католицької – матеріалами Львівської греко-католицької консисторії (документи фамільного архіву гр. Шептицьких, грамоти і привілеї польських королів, папські булли греко-католицькому духовенству, документи Львівського митрополічного ординаріату).

Наявні автографи класиків української літератури – Т. Г. Шевченка, Марка Вовчка, І. Я. Франка, М. В. Гоголя, Лесі Українки, О. Ю. Кобилянської, П. П. Гулака-Артемовського, І. С. Нечуя-Левицького, М. П. Старицького, М. М. Коцюбинського, І. І. Манжури, Д. Л. Мордовцева, П. О. Куліша, Б. Д. Грінченка. Літературний процес поч. XX ст. представлений письменниками М. К. Зеровим, В. І. Самійленком, Г. М. Косинкою, М. Т. Рильським, П. Г. Тичиною та ін.

Українська літературознавча наука представлена фондами провідних учених: П. Г. Житецького, Д. М. Іофанова, С. О. Єфремова, В. І. та С. І. Маслових, П. М. Попова, Є. П. Кирилюка, В. І. Півторадні.

Серед фольклорних матеріалів – записи зразків народної творчості та фольклористичні дослідження І. І. Манжури, І. М. Лободи, Б. Д. Грінченка, В. М. Доманицького, М. М. Білозерського, А. І. Димінського, Я. П. Новицького, С. Д. Носа, П. М. Попова.

Зберігаються особові архівні фонди художників та мистецтвознавців І. С. Їжакевича, А. М. Комашка, Ф. З. Коновалоюка, А. Х. Середи, В. М. Зумера, Б. С. Бутніка-Сіверського, О. П. Новицького та відомого історика архітектури, колекціонера С. А. Таранушенка.

Музична культура України репрезентована нотними рукописами, статтями, рецензіями, текстами лекцій з архівів С. О. Богуславського, М. І. Вериківського, В. М. Верховинця, Г. Г. Верьовки, С. П. Дремцова, П. О. Козицького, О. А. Кошиця, Ф. Д. Процента. Серед документів Всеукраїнського музичного товариства ім. М. Д. Леонтовича – твори видатних українських композиторів К. Г. Стеценка, М. Д. Леонтовича, Я. С. Степового, П. П. Сокальського, П. І. Сениці. Наявні також адміністративні документи: статут, протоколи, плани, звіти, директивно-інструктивні та методичні посібники, документи видавничої діяльності.

Документи фондів математиків Б. Я. Букрєєва, Г. Ф. Вороного, Д. О. Граве, М. В. Остроградського, біолога М. В. Шарлеманя, геолога О. І. Спасокукоцького, агрохіміка О. І. Душечкіна репрезентують розвиток точних та природничих наук в Україні. Фонди С. І. Карацуби, О. Д. Карпенка, Є. В. Корольової становлять комплекс оригінальних та дослідницьких документів з історії вітчизняної авіації та космонавтики.

Науково-довідковий апарат

Описи

Огляди фондів

Каталоги:

фондовий

іменний

хронологічний

систематичний

друковані на фонди рукописних книг, зібрань та колекцій науково-просвітницьких установ і духовних закладів

спеціалізовані на документи, автографи українських письменників

Картотеки:

систематична

алфавітна

на книги з дарчими написами

Бази даних

Автоматизована база даних на рукописні фонди та особові колекції

Науково-довідкова бібліотека

Налічує понад 10 тис. прим. книг, виконує функції науково-довідкового апарату і допоміжного фонду для дослідження рукописів зі спеціальних історичних та філологічних дисциплін – палеографічні, археографічні,

джерелознавчі, кодикологічні, філігранознавчі, геральдичні, дипломатичні, текстологічні та інші довідники, загальні та галузеві енциклопедії, біографічні словники тощо; методичні розробки з питань опису рукописних книг та документів, монографічні видання за профілем діяльності, дарчі видання, присвячені дослідженню різних аспектів документів ІР НБУВ.

Бібліографія

Шубинский И. В. Описание автографов Н. В. Гоголя / И. В. Шубинский. – К. : Изд-во АН УССР, 1952. – 56 с.

Опис автографів українських письменників (XIX – початок XX ст.) / упоряд.: А. Г. Адаменко, З. В. Кирилюк, О. К. Олійниченко та ін. – К. : Вид-во АН УРСР, 1959. – 215 с.

Збірник оглядів фондів відділу рукописів. – К., 1962. – 116 с.

Слов'янські рукописи XI–XIV ст. у фондах відділу рукописів Центральної наукової бібліотеки Академії наук Української РСР : огляд, опис, публікації / упоряд.: М. В. Геппенер, за участі М. П. Візира, І. В. Шубинського. – К. : Наук. думка, 1969. – 152 с.

Фонди відділу рукописів Центральної наукової бібліотеки АН УРСР : зб. пр. – К., 1982. – 115 с.

Грецькі рукописи з фондів Бібліотеки Академії наук Української РСР у Києві : каталог виставки / уклад.: Л. А. Дубровіна, О. М. Гальченко. – Афіни, 1988. – 23 с.

Grimsted Patricia Kennedy. Archives and Manuscript Repositories in the USSR. Ukraine and Moldavia / Patricia Kennedy Grimsted. – Princeton, 1988. – В. 1. – Р. 301–372.

Каталог арабських рукописей / сост. А. В. Савченко. – К., 1988. – 65 с.

Мнишки : указатель архив. материалов и библиографии / сост. В. И. Ульяновский. – К., 1989. – 148 с.

Грецькі актові документи і листи з фондів ЦНБ АН УРСР : каталог рукописів 16–18 ст. – К., 1991. – 54 с.

Документальні матеріали М. С. Грушевського у фондах відділу рукописів ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН УРСР : каталог / уклад. С. М. Кіржаєв. – К., 1991. – 114 с.

Дубровіна Л. Кодикографія української та східнослов'янської рукописної книги і кодикологічна модель структури формалізованого опису рукопису / Л. А. Дубровіна, О. М. Гальченко, О. А. Іванова. – К., 1992. – 152 с.

Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1993–2009. – Вип. 1–13.

Б. Д. Грінченко. Документи і матеріали з фондів Інституту рукопису ЦНБ ім. В. І. Вернадського НАН України : покажчик / упоряд. Н. М. Зубкова. – К., 1994. – Вип. 1 : Віршовані твори. – 240 с.

Чернухін С. К. Грецький Схід і Україна : листи грецького духовенства XVIII ст. у фондах Інституту рукопису ЦНБ ім. В. І. Вернадського НАН України. – К., 1994. – 92 с.

Просвітителі Кирило і Мефодій у писемних джерелах Інституту рукопису ЦНБ АН УРСР : каталог рукописів другої пол. XV – першої чверті XX ст. / уклад. Л. А. Гнатенко. – К., 1995. – 114 с.

Корній Л. П. Болгарський наспів з рукописних нотолінійних Ірмолоїв України кінця XVI – XVII ст. / Л. П. Корній, Л. А. Дубровіна. – К., 1998. – 322 с.

Музичний архів М. Д. Леонтовича : каталог рукописів з фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / упоряд. Л. П. Корній, Е. С. Клименко. – К., 1999. – 114 с.

Грецькі рукописи у зібраннях Києва : каталог / упоряд. Є. К. Чернухін. – К. ; Вашингтон, 2000. – 382 с.

Пересопницьке Євангеліє (1556–1561) : Дослідження. Транслітерованний текстовий словопоказчик / уклад.: І. П. Чепіга, Л. А. Гнатенко, О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна. – К., 2001. – 700 с.

Фоноархів єврейської музичної спадщини : колекція фонографічних записів єврейського фольклору із фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : анов. каталог фоноциліндрів та нотних і текстових розшифровок / уклад.: Л. М. Шолохова, О. Ю. Горшихіна. – К., 2001. – 842 с.

Особові архівні фонди Інституту рукопису : путівник / уклад.: О. С. Боляк, С. О. Булатова, Т. І. Воронкова та ін. – К., 2002. – 768 с.

Гнатенко Л. А. Слов'янська кирилична рукописна книга XV ст. з фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : каталог / Л. А. Гнатенко. – К., 2003. – 352 с.

Києво-Могилянська академія в документах і рідкісних виданнях з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Вип. 2: Документи з історії Києво-Могилянської академії за матеріалами фондів Інституту рукопису (1615–1817) : каталог / уклад. Т. В. Міцан. – К., 2003. – 479 с.

Дубровіна Л. Кодикологічні, кодикографічні, палеографічні та археографічні дослідження Інституту рукопису НБУВ : бібліогр. огляд (1988–2003) / Л. Дубровіна, О. Гальченко // Спеціальні історичні дисципліни : питання теорії та методики. – 2004. – Чис. 11, ч. 2. – С. 44–65.

Гальченко О. М. Оправа східнослов'янських рукописних книг та стародруків в Україні / О. М. Гальченко. – К., 2005. – 375 с.

Булатова С. О. Книжкове зібрання роду польських магнатів Яблоновських в фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського / С. О. Булатова. – К., 2006. – 333 с.

Сергєєва І. А. Архівна спадщина Семена Ан-ського у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / І. А. Сергєєва. – К., 2006. – 543 с.

Архів Михайла Брайчевського у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського : каталог / уклад. О. П. Бодак. – К., 2007. – 409 с.

Міщук С. М. Рукописні та книжкові зібрання Волині у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / С. М. Міщук. – К., 2007. – 242 с.

Гнатенко Л. А. Слов'янська кирилична рукописна книга XIV ст. з фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : каталог / Л. А. Гнатенко. – К., 2007. – 264 с.

Степченко О. П. Українські учені – фундатори спеціалізованих фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / О. П. Степченко. – К., 2008. – 220 с.

Зубкова Н. М. Архів та бібліотека видатного діяча українського просвітництва Б. Д. Грінченка : (з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського) / Н. М. Зубкова. – К., 2008. – 180 с.

Л. Дубровіна, Н. Зубкова, О. Степченко

Фонд Президентів України

Підпорядкування: Національна бібліотека
України імені В. І. Вернадського

Адреса: просп. 40-річчя Жовтня, 3, м. Київ, 03309

Тел.: (044) 525-54-70

Факс: (044) 234-69-90

E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Веб-сайт: nbuv.gov.ua/fpu

Транспорт: станція метро “Либідська”, тролейбус 4, 11, 12,
автобус 38, 84 (зуп. “Бібліотека Вернадського”),
тролейбус 1 (зуп. “Московська площа”)

Час роботи читального залу: 9.15–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1996 р. – створено Фонд Президентів України на правах науково-дослідного інституту як структурний підрозділ НБУВ.

2004 р. – відкрито читальний зал Фонду Президентів України.

Обсяг фондів

8884 од. зб. документів, у т. ч.:

6678 прим. книг бібліотечного фонду

1456 од. зб. експонатів

750 од. зб. документів архівного фонду

Анотація складу фондів

Фонд, як спеціальна бібліотечно-архівна колекція, є основним центром, що забезпечує збирання, збереження та запровадження до наукового і культурного обігу документної спадщини. Єдиний документний фонд складається з бібліотечного (творів друку), архівного, музейного фондів та фонду електронних інформаційних ресурсів, що відображають історію, процеси становлення, організації та функціонування інституту президентства в Україні, історичні форми організації державної влади на території України, державну, суспільно-політичну та громадську діяльність, творчість та життя Президентів України; діяльність громадських організацій та осіб, пов'язаних з реалізацією ідеї президентської влади в Україні, у т. ч. президентів України, обраних політичними об'єднаннями діаспори, президентів Західноукраїнської народної республіки, Карпатоукраїнської республіки, кандидатів у президенти України; функціонування інституту президентства за кордоном; діяльність президентів іноземних держав.

Склад документів, що передаються на постійне зберігання, визначається президентами України, їхніми законними представниками, відповідними службами Адміністрації Президента України. Документний фонд складають всі види документів з усіма носіями інформації. Бібліотечний фонд включає книги (монографії, збірники наукових праць, матеріали наукових конференцій тощо); авторські видання президентів України Л. М. Кравчука, Л. Д. Кучми, В. А. Ющенко, В. Ф. Януковича; роботи М. С. Грушевського

(1905–1921); періодичні та продовжувані видання, атласи, автореферати дисертацій, нотні та образотворчі видання, відбитки, електронні видання та неопубліковані матеріали. Складається з двох колекцій: “Інститут президентства” (поч. ХХ ст. – 2009) – видання щодо державної, суспільно-політичної, творчої діяльності президентів України та інших держав, досвіду функціонування інституту президенства, довідкові видання, енциклопедії, словники; Видання з дарчими написами (1970–2009) – серед авторів на ім’я президента – вітчизняні державні та політичні діячі, науковці, учені, історики, правознавці, письменники, поети, діячі культури, мистецтва, спорту, представники громадських організацій та установ, пересічні громадяни України та ін.; президенти та глави іноземних держав, відомі діячі науки, політики, культури, представники української діаспори, пересічні громадяни та ін.; дарчі написи на ім’я осіб, причетних до діяльності Адміністрації Президента; дарчі написи президентів України Фонду. Зміст колекції універсальний за тематикою. Серед авторів дарчих написів: президенти іноземних держав А. Акаєв, Н. Назарбаєв, Е. Шеварнадзе та ін.; політичні діячі В. Литвин, В. Журавський та ін.; вітчизняні учені М. Амосов, П. Толочко, П. Тронько, Ю. Шемшученко та ін.; письменники та поети О. Гончар, Д. Павличко, І. Білик, Ю. П. Загребельний, І. Резнік та ін.; діячі мистецтва Н. Сафронов, Б. Краснов, Д. Лолобріджиди та ін.; видатні спортсмени О. Блохін, А. Карпов та ін.; представники громадського фонду “Джерело”, колективу Переяслав-Хмельницького заповідника; Папа Римський Іоанн Павло II, Патріарх Філарет та ін.

Музейний фонд включає зібрання творів мистецтва, подарованих президентам України, Адміністрації Президента зарубіжними делегаціями, вітчизняними офіційними особами, виробничими колективами, науковими закладами та окремими громадянами.

Архівний фонд (1992–2009) – колекційне зібрання документів з особистих архівів Президентів України, що перебували у їхній власності і не входять до номенклатури справ державного архіву Президентів України, та інших осіб, до повноважень яких належить допомога президентам у виконанні їх державних повноважень. Вони висвітлюють службу та громадську діяльність президентів, міжнародні звязки, ставлення вітчизняних і закордонних громадських, релігійних організацій, окремих громадян до президентів. Серед документів – листи, листівки, телеграми, вітальні адреси, документи на електронних носіях, відеокасети, аудіокасети, грамплатівки, фотоальбоми, фотопозитиви, фотонегативи.

Довідковий апарат

Каталоги:

алфавітний (підручного фонду)

систематичний (підручного фонду)

алфавітний видань з дарчими написами колекції ФПУ

систематичний “Інститут президентства”

Картотеки:

періодичних та продовжуваних видань

хронологічна “Президент України: послання, звернення, доповіді, виступи, заяви, статті, листи, інтерв’ю, прес-конференції, привітання, співчуття”

Бази даних

Бібліографічна база даних “Інститут президентства” (24631 записів)

Повнотекстова база даних “Президент України: послання, звернення, доповіді, виступи, заяви, прес-конференції, привітання, статті, листи, інтерв’ю, співчуття” (2991 записів)

Повнотекстова база даних “Інститут президентства” (1300 записів)

База даних контент-аналізу газетних публікацій “Преса про політичних діячів України” за 1994-2009 рр. (135243 записів)

Фактографічна база даних “Новини інституту президентства” (48 записів)

Бібліографія

Положення про Фонд Президентів України : Указ Президента України від 11 жовт. 1996 р. № 936/96 // Збірник указів Президента України. – К., 1996. – Вип. 4., ч. 1 (жовт.-листоп.). – С. 41–47.

Положення про Фонд президентів України: Затверджено Указом Президента України від 11 жовт. 1996 р. // Бібл. вісн. – 1996. – № 6. – С.3–5. – Фонд створено у Національній бібліотеці України ім. В.І.Вернадського.

Про надання Центральній науковій бібліотеці імені В. І. Вернадського статусу національної : Указ Президента України від 5 квіт. 1996 р. № 244/96 // Збірник указів Президента України / Адміністрація Президента України. – К., 1996. – Вип. 2. (квіт.-черв.). – С. 19.

Чепуренко Я. Фонд президентів України як бібліотечно-архівна колекція / Я. Чепуренко // Бібл. вісн. – 2002. – № 4. – С. 2–11.

Чепуренко Я. Правове забезпечення організації документного фонду, зберігання та використання інформаційних ресурсів : (на прикладі бібліотечно-архівної колекції “Фонд Президентів України”) / Я. Чепуренко // Наук. праці Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2002. – Вип. 9. – С. 477–483.

Чепуренко Я. Система документопостачання бібліотечно-архівної колекції “Фонд президентів України” / Я. Чепуренко // Бібл. вісн. – 2003. – № 3. – С. 2–7.

Науково-інформаційні ресурси про президентів та інститут президентства. – К., 2006. – Вип. 1. – 40 с.

Удовик В. Інформаційно-аналітична діяльність Фонду президентів України в умовах конституційної трансформації інституту президентства в Україні / В. Удовик // Наук. праці Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2007. – Вип. 18. – С. 210–215.

Удовик В. Информационно-аналитическая деятельность Фонда Президентів Украины Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского / В. Удовик // Библиотеки национальных академий: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теор. сб. – К., 2008. – Вып. 6 / МААН, Совет директоров науч. б-к и информ центров ; редкол.: А. С. Онищенко (пред.) и др. – С. 122–131.

Галаган Л. Фонд Президентів України: призначення, функції, діяльність / Л. Галаган // Наук. праці Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2009. – Вип. 25. – С. 108–115.

Л. Галаган

Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника

Підпорядкування: Національна академія наук України

Адреса: вул. Стефаника, 2 (головний корпус), м. Львів, 79000

Тел.: (032) 261-41-21, 261-59-24 (головний корпус)

Факс: (032) 261-49-57

E-mail: library@lsl.lviv.ua

Веб-сайт: <http://www.lsl.lviv.ua>

Транспорт: трамвай 1, 2, 9 (зуп. “Головна пошта”),
маршрутне таксі 14, 16, 29, 34, 75, 83, 95

Історична довідка

1940 р. – Львівський філіал Бібліотеки АН УРСР. Створено на основі об’єднання фондів наукових та публічних бібліотек, інституцій, культурно-освітніх, релігійних закладів, конфіскованих радянською владою у зв’язку з їх ліквідацією, зокрема Наукового товариства ім. Шевченка, Народного дому, Національного інституту ім. Осолінських, частини фондів бібліотеки-музею “Ставропігон”, монастирів, національних товариств, а також приватних архівів та книгозбірень. Центральним приміщенням бібліотеки стала будівля “Оссолінеуму” (тепер – вул. Стефаника, 2). У структурі бібліотеки створено відділи: мистецтва, стародруків і раритетів, рукописів, української літератури. Перед Другою світовою війною фонди налічували бл. 2 млн. од. зб.

1942 р. – створено Державну бібліотеку (Staatsbibliothek Lemberg) рішенням уряду Генеральної Губернії, до складу якої увійшли Осолінеум як II відділ та Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка і Бібліотека Народного дому як III відділ.

1963 р. – Львівська державна наукова бібліотека Міністерства культури УРСР.

1969 р. – Львівська державна наукова бібліотека АН УРСР.

1971 р. – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР.

1989 р. – Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаника АН УРСР надано статус науково-дослідного інституту.

1994 р. – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України

2008 р. – Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника.

У бібліотеці функціонують 14 наукових підрозділів, із них – 2 відділення: “Науково-дослідний центр періодики” (у складі відділу досліджень української періодики та відділу досліджень іншомовної періодики), “Палац мистецтв ім. Тетяни та Омеляна Антоновичів” (у складі відділу наукового дослідження творів образотворчого і музичного мистецтва та відділу науково-інформаційної та організаційно-виставкової роботи), а також 11 наукових відділів: бібліотекознавства, наукової бібліографії, науково-дослідний відділ історичних колекцій, рідкісної книги, рукописів, україніки, науково-дослідної та інформаційно-довідкової роботи, наукової реставрації та консервації рідкісних видань, науковий відділ періодичних видань ім. Мар’яна та Іванни Коців, відділ наукового редагування та видавничої справи, кабінет картографії.

Документи, які належать до Національного архівного фонду, зберігаються у відділах: рукописів, рідкісної книги, україніки, Відділенні “Палац мистецтв імені Тетяни та Омеляна Антоновичів”, кабінеті картографії, науковому відділі періодичних видань імені Мар’яна та Іванни Коців.

Обсяг фондів

понад 7,5 млн. од. зб. у загальному фонді бібліотеки (XI–XXI ст.), у т. ч.:

понад 3 млн. прим. періодичних видань (XIX – перша пол. XX ст.)

250 тис. прим. рідкісних видань, стародруків, палеотипів, інкунабул (XV–XIX ст.)

понад 20,5 тис. прим. картографічних видань (XVI–XXI ст.)

156 тис. творів образотворчого мистецтва, у т. ч. 87 тис. графічних творів, 43 тис. нот

Анотація складу фондів

ЛННБУ ім. В. Стефаника є державним сховищем унікальних рукописних та друкованих пам’яток української книжкової культури, творів українського та зарубіжного мистецтва, інших документів, у яких зосереджено загальнонаціональний інформаційний потенціал на всіх видах носіїв інформації, що створюються в Україні та світі. Універсальні за змістом фонди становлять цінне зібрання вітчизняної та зарубіжної наукової, довідкової, навчальної та художньої літератури.

У бібліотеці зберігається найбагатша у світі збірка україніки – рукописні та друковані видання XI – поч. XX ст.; особові архівні фонди XVIII–XX ст.; українська та іншомовна періодика XIX – першої пол. XX ст., унікальні колекції стародруків, палеотипів, інкунабул XV–XIX ст. та картографічних видань XVI–XVIII ст., твори українського і світового мистецтва – естампи, рисунки, акварелі, гуаші та найбільша в Україні колекція нотних творів вітчизняних і зарубіжних композиторів.

Бібліографія

Карпенко О. Ю. Короткий довідник [по Львівській бібліотеці АН УРСР] / О. Ю. Карпенко ; ред. О. П. Куш. – Львів, 1952. – 36 с.

Куш О. П. Видання Львівської бібліотеки Академії наук Української РСР, 1940–1961 рр. : бібліогр. покажч. / О. П. Куш. – Львів, 1961. – 23 с.

Куш О. П. Львівська державна наукова бібліотека за 25 років, 1940–1965 рр. : бібліогр. покажч. / О. П. Куш. – Львів, 1965. – 48 с.

Скарбниця знань : тем. зб. наук. пр. / АН УРСР, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника ; редкол.: В. В. Машотас (відп. ред.) та ін. – Львів, 1972. – 156 с.

Бібліотека та інформація : тем. зб. наук. пр. / АН УРСР, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника ; редкол.: В. В. Машотас (відп. ред.) та ін. – Львів, 1973. – 160 с.

Книга і знання : тем. зб. наук. пр. / АН УРСР, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника ; редкол.: Є. М. Стасюк (відп. ред.) та ін. – Львів, 1974. – 176 с.

Книга і бібліотека на службі науки : зб. наук. пр. / АН УРСР, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника ; редкол.: Є. М. Стасюк (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1978. – 140 с.

Бібліотекознавство і бібліографія на службі науки : зб. наук. пр. / АН УРСР, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника ; редкол.: Є. М. Стасюк (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1979. – 184 с.

Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР : путівник / упоряд. М. В. Галушко, Є. Є. Кравченко ; відп. ред. Є. М. Стасюк. – К. : Наук. думка, 1979. – 80 с., іл.

Grimsted Patricia Kennedy. Lviv Manuscript Collections and Their Fate / Grimsted Patricia Kennedy // *Eucharisterion: Essays in Honor of Omeljan Pritsak on the Occasion of His Sixtieth Birthday*. Harvard Ukrainian Studies. – 1979–1980. – Vol. 3/4. – P. 348–375.

Бібліографічна інформація і сучасність : зб. наук. пр. / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника ; редкол.: Є. М. Стасюк (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1981. – 128 с.

Львовская научная библиотека им. В. Стефаника // Т. А. Игнатович, Т. А. Лось. Библиотеки Академии наук УССР. – К., 1981. – С. 24–35.

Grimsted Patricia Kennedy. The Stefanyk Library of the Ukrainian Academy of Sciences: A Treasury of Manuscript Collections in Lviv / Grimsted Patricia Kennedy // *Harvard Ukrainian Studies*. – June, 1981. – Vol. 5, № 2. – P. 195–229.

Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника // Історія Академії наук Української РСР. – К., 1982. – С. 655–656.

Бібліотекознавство та бібліографія : [зб. наук. пр.] / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника ; редкол.: Є. М. Стасюк (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1982. – 144 с.

Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР (1940–1980 рр.) : покажч. видань бібліотеки та літератури про її діяльність / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад.: О. П. Куш, Л. П. Квятковська ; відп. ред. та авт. вступ. ст. Є. М. Стасюк. – Львів, 1982. – 108 с.

Книгознавство та бібліографія : зб. наук. пр. / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника ; редкол.: Є. М. Стасюк (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1983. – 152 с.

Формування і використання бібліотечних фондів : [зб. наук. пр.] / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника ; редкол.: Є. М. Стасюк (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1984. – 160 с.

Бібліотека Львівська наукова ім. В. Стефаника АН УРСР // Укр. рад. енциклопед. словник. – 2 вид. – К., 1986. – Т. 1. – С. 169.

Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР : іст. нарис / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника ; редкол.: М. В. Лізанець (відп. ред.), М. В. Галушко (заст. відп. ред.), М. Г. Вавричин, М. А. Вальо, М. П. Гуменюк, Л. І. Ільницька, Г. Г. Рожко ; авт. передм. Я. С. Підстригач. – К. : Наук. думка, 1989. – 204 с. : іл.

З історії книги та бібліографії : зб. наук. пр. / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника ; редкол.: М. В. Лізанець (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1990. – 132 с.

Гуменюк М. П. Біля джерел української радянської бібліографії / М. П. Гуменюк ; АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника ; упоряд. Л. І. Ільницька ; післямова М. Л. Бутрина ; редкол.: М. В. Галушко (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1991. – 152 с.

Крушельницька Л. До історії нищення бібліотеки ім. В. Стефаника / Л. Крушельницька // Наше життя = Our Life. – Нью-Йорк, 1992. – № 11. – С. 5–8.

Mańkowski Tadeusz. Ossolineum pod rządami sowieckimi / Tadeusz Mańkowski // Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. – 1992. – № 1. – S. 135–155.

Matwijów Maciej. Lwowskie Ossolineum w listach Mieczysława Gębarowicza w latach 1943–1946 / Maciej Matwijów // Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Zesz. 1. – Wrocław ; Warszawa ; Kraków, 1992. – S. 157–172.

Бібліотека – скарбниця духовності : міжнар. наук. конф., присвяч. 50-річчю ЛНБ ім. В. Стефаника АН України (м. Львів, 5-8 верес. 1990) / АН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; редкол.: М. В. Галушко (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 1993. – 286 с.

Matwijów Maciej. Mieczyslaw Gębarowicz (1893-1984), ostatni dyrektor lwowskiego Ossolineum / Maciej Matwijów // Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. – 1993. – № 2. – S. 9–71.

Видання “Кобзаря” Тараса Шевченка у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : каталог виставки: до 180-річчя від дня народження поета / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад. О. В. Канчалаба ; передм. та наук. ред. Т. Комаринця. – Львів, 1994. – 372 с.

Репертуар української книги, 1798–1916 : матеріали до бібліогр. / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського. Львів. від-ня ; упорядкув., підготов. до друку Л. І. Ільницької. – Львів, 1995–2005. – Т. 1–9.

Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України : документи, факти, коментарі / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; авт. вступ. ст. і упоряд. текстів Л. І. Крушельницька ; заг. ред. М. М. Романюка. – Львів, 1996. – 100 с.

Matwijów M. Walka o lwowskie dobra kultury w latach 1945–1948 / Maciej Matwijów ; red. Andrzej Zieliński / Towarzystwo Przyjaciół Ossolineum. – Wrocław, 1996. – S. 336.

Paszkiwicz Urszula. Rękopiśmienne inwentarze i katalogi bibliotek z ziem wschodnich Rzeczypospolitej (spis za lata 1553–1939) / Urszula Paszkiwicz ; Ministerstwo kultury i dziedzictwa narodowego. Biuro pełnomocnika rządu do spraw polskiego dziedzictwa kulturalnego za granicą. – Warszawa, 1996. – 96 s. – (Seria “Wspólne dziedzictwo”).

Matwijów Maciej, et al. Wniosek rewindykacyjny zbiorów Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Rękopisy / Maciej Matwijów // Wnioski rewindykacyjne księgozbioru Ossolineum oraz Dziel sztuki i zabytków ze zbiorów Lwowskich / ed. Jan Pruszyński. – Warszawa : Ministerstwo Kultury i Sztuki, 1998. – P. 36–47. – (Polskie dziedzictwo kulturalne, Seria C: Materiały i Dokumenty).

Biblioteki na wschodnich ziemiach II Rzeczypospolitej : informator / Ministerstwo kultury i sztuki, Biuro pełnomocnika rządu do spraw polskiego dziedzictwa kulturalnego za granicą ; redaktor naukowy B. Bieńkowska ; oprac. U. Paszkiwicz, H. Laskarzewska, J. Szymański, S. Waligórski. – Poznań, 1998. – 795 s. – (Polskie dziedzictwo kulturalne. Ser. B. Wspólne dziedzictwo).

Grimsted Patricia Kennedy. Ukraine : a Guide to East-Central Archives / Grimsted Patricia Kennedy ; Center for Austrian Studies, University of Minnesota // Austrian History Yearbook. – 1998. – Vol. 29, pt 2. – P. 197–200.

Krushelnytska Larysa. The Case of the Ossolineum Collection / Larysa Krushelnytska // Spoils of War: International Newsletter. – 1998. – № 5. – P. 25.

Paszkievicz Urszula. Inwentarze i katalogi bibliotek z ziem wschodnich Rzeczypospolitej (spis za lata 1510–1939) / Urszula Paszkiewicz ; Ministerstwo kultury i dziedzictwa narodowego. Biuro pełnomocnika rządu do spraw polskiego dziedzictwa kulturalnego za granicą. – Warszawa, 1998. – 260 s. – (Seria “Wspólne dziedzictwo”).

Вальо М. А. Марія Деркач, 1896–1972. Спогади. Розвідки. Листи : бібліогр. покажч. / М. А. Вальо ; НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; відп. ред. Л. Крушельницька. – Львів, 1999. – 251 с. + 17 іл.

Видання Івана Тиктора та концерну “Українська преса” : бібліогр. покажч. (1923–1977) / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад. В. Г. Денисюк ; вступ. ст. та наук. ред. Б. З. Якимовича. – Львів, 2000. – 369 с.

Гуцаленко Т. Три найдавніші інвентарі Дерманського монастиря / Т. Гуцаленко // Лавра (Львів). – 2000. – № 2. – С. 49–52.

Paszkievicz Urszula. Inwentarze i katalogi bibliotek z ziem wschodnich Rzeczypospolitej do 1939 roku. Supplement 1 / Urszula Paszkiewicz ; Ministerstwo kultury i dziedzictwa narodowego. Biuro pełnomocnika rządu do spraw polskiego dziedzictwa kulturalnego za granicą. – Warszawa, 2000. – (Seria “Wspólne dziedzictwo”). – 302 s.

Grimsted Patricia Kennedy. Trophies of War and Empire : The Archival Heritage of Ukraine, World War II, and the International Politics of Restitution / Grimsted Patricia Kennedy ; Harvard Ukrainian Research Institute, State Committee on Archives of Ukraine, State Service for the Control of the Transmission of Cultural Treasures Across the Borders of Ukraine. – Cambridge, MA, 2001. – 798 p. – (Harvard Papers of Ukrainian Studies).

Matwijów Maciej. Ewakuacja zbiorów polskich ze Lwowa w 1944 r. / Maciej Matwijów // Rocznik Lwowski. 1995–1996. – Warszawa, 1996. – S. 31–46. (Матвійов Мацей. Евакуація польських зібрань зі Львова в 1944 році // Архіви України. – 2001. – № 4–5. – С. 149–162).

Іван Омелянович Левицький : зб. наук. пр. / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; упорядкув. та заг. ред. текстів Л. І. Ільницької ; редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) та ін. – Львів, 2002. – 204 с., іл.

Листи Юрія Меженка до львів'ян (1923–1969) / ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України ; авт.-упоряд., передм. (“У співпраці з ученими Львова”, с. 5–36) М. А. Вальо ; відп. ред. Л. І. Крушельницька. – Львів, 2002. – 323 с. : іл.

Антін Крушельницький – письменник, публіцист, педагог : матеріали до бібліографії та епістолярної спадщини / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад. О. В. Канчалаба ; авт. передм. (“Епістолярій Антона Крушельницького”, с. 3–6) М. І. Гнатюк ; наук. ред. Л. І. Крушельницька. – Львів, 2002. – 296 с.

Matwijów M. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich w latach 1939–1946 / Maciej Matwijów – Wrocław, 2003. – 350 s.

Листи Михайла Грушевського до Михайла Мочульського, (1901–1933) / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, Центр. держ. іст. архів України у м. Львові ; упоряд. і авт. передм. Р. Дзюбан ; наук. ред. Г. Сварник ; відп. ред. серії та авт. вступу до серії Л. Головата. – Львів, 2004. – 158 с., фотогр. – (Сер.: “Епістолярій”).

Листи Вячеслава Липинського до Осипа Назарука, (1921–1930) / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; упоряд. М. Дядюк ; наук. ред. Я. Федорук ; відп. ред. серії Л. Головата. – Львів, 2004. – 154 с., [8 с. фотогр.]. – (Сер.: “Епістолярій”).

Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України : покажч. вид. б-ки та л-ри про її діяльність (1981–2000) / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад.: Л. П. Квятковська, В. М. Мартинович ; відп. ред. С. А. Арсірій ; авт. вступ. ст. (“Статус Науково-дослідного інституту зобов’язує”, с. 3–10) М. М. Романюк. – Львів, 2004. – 324 с.

Путівник алфавітними каталогами Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; упоряд. М. С. Дідик ; наук. ред. Т. Б. Паславського. – Львів, 2004. – 30 с.

Сварник Г. І. Архівна спадщина Дмитра Донцова / Г. І. Сварник // Доджерел : зб. наук. пр. на пошану Олега Купчинського з нагоди його 70-річчя. – Т. І. – К. ; Львів, 2004. – С. 455–477.

Головата Л. Львівська наукова бібліотека імені В. Стефаника НАН України / Л. Головата // Тернопільський Енциклопедичний Словник. – Тернопіль : Збруч, 2005. – Т. 2: К-О. – С. 411–412.

Максимова Є. Комплектування фондів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України іноземними виданнями : історія і сучасність / Є. Максимова // Іноземна книга у Львові : зб. матеріалів міжвід. семінару (6 листоп. 2001) / ЛОУНБ, Від. літ. інозем. мовами. – Львів : Ліга-Прес, 2005. – С. 32–39.

Богданович М. М. Издания Львовской научной библиотеки им. В. Стефаника НАН Украины / М. М. Богданович // Библиография (Москва). – 2005. – № 3. – С. 78–82.

Бібліотеки на західноукраїнських землях XVIII–XX ст. : доп. та повідомл. другої наук. конф., Львів, 29–30 жовт. 2004 р. / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; упоряд.: М. Р. Кульчицький, Н. Е. Кунанець ; наук. ред. С. А. Арсірій. – Львів, 2006. – 203 с.

Ярослав Дашкевич : біобібліогр. покажч. / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; упоряд.: М. О. Кривенко. – Львів, 2006. – 263, [2] с. : іл.

Конгрес українських націоналістів 1929 р. : документи і матеріали / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; упоряд.: В. М. Муравський. – Львів, 2006. – 418 с. : 16 с. іл.

Кривенко М. Історія книгозбірні “Студіону”: мовою документів і спогадів / М. Кривенко // Бібл. вісн. – 2006. – № 1. – С. 34–39.

Сварник Г. Листування Михайла Грушевського: видавничі позитиви та негативи / Г. Сварник // Укр. археогр. щорічник. – 2006. – Вип. 10/11. – С. 779–789.

Кривенко М. Шляхи і методи дослідження розпорошених бібліотек : (на прикладі книгозбірні “Студіону” у Львові) / М. Кривенко // Наукові праці НБУВ. – К., 2007. – Вип. 19. – С. 293–307.

Кусий Л. “Спецфонд” Львівської філії БАН УРСР: організаційний етап (1940–1941) / Л. Кусий // Записки ЛНБ. – Львів, 2007. – Вип. 15. – С. 368–379.

Головата Л. Товариство “Просвіта” у Львові (1868–1939) : покажч. видань : / Л. Головата, Л. Суц, О. Бербека ; НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника. – 2 вид., випр. і допов. – Львів, 2008. – 520 с. : 24 с. іл.

Кривенко М. Мистецькі цінності книгозбірні “Студіону” / М. Кри-
венко // Пам’ятки України. – 2008. – № 2. – С. 51–63.

Листування Юра Меженка з Ярославом Дашкевичем (1946–1969) /
упоряд. : Р. В. Дзюбан, Г. І. Сварник ; наук. ред. Я. Дашкевич ; рец. Н. Риб-
чинська. – Львів, 2009. – 374 с. – (Епістолярій).

Національна книжкова та рукописна культура : історія, методологія,
джерельна база : матеріали міжнар. наук. конф. (Львів, 29–30 квіт. 2009) /
НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2009. – 138 с.

М. Кульчицький

Відділ рукописів

Підпорядкування: Львівська національна наукова бібліотека України
імені В. Стефаника

Адреса: вул. Стефаника, 2 (перший поверх, праве крило), м. Львів,
79000

Тел.: (032) 261-57-13

E-mail: manuscr@lsl.lviv.ua; myroslava@lsl.lviv.ua

Час роботи відділу рукописів: 10.00–20.00 (понеділок–п’ятниця),
10.00–18.00 (субота), вихідний день – неділя

Історична довідка

1940 р. – відділ рукописів створено на базі рукописних матеріалів на-
укових і публічних бібліотек, інституцій, культурно-освітніх, релігійних за-
кладів, конфіскованих радянською владою у зв’язку з їх ліквідацією, архівів
учених, письменників, громадських діячів XIX–XX ст.

Обсяг фондів

267 архівних фондів(126525 од. зб.) (друга пол. XI – 2008), у т. ч.:
документи з паперовими носіями та фото-, фонодокументи
20 фондів перебуває на депозиті
понад 5 тис. од. зб. документів переведено на сучасні електронні носії
(CD, у т. ч. страховий фонд – DVD)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи латинською, грецькою, єврейською (іврит та
ідиш), вірменською, арабською, перською, турецькою, українською, поль-
ською, російською, чеською, болгарською, словацькою, німецькою, фран-
цузькою, італійською, англійською мовами. Загальна протяжність заповне-
них стелажних полиць – 10885 пог. метрів.

Документальний комплекс відділу рукописів ЛННБУ ім. В. Стефа-
ника належить до однієї з найбільших бібліотечних рукописних збірок за-
хідного регіону України. В них представлені матеріали майже з усіх пи-
тань середньовічної, нової і новітньої історії України та сусідніх держав.
Це пам’ятки писемності слов’янськими, західноєвропейськими, східними
мовами на пергаментній та паперовій основах. Зміст збірки віддзеркалює
суспільно-політичні, культурні, економічні процеси, що відбувалися на за-
хідноукраїнських землях від другої пол. XI ст. до сучасності.

Рукописні та письмові оригінальні документальні матеріали з історії Західної України, Польщі, Австро-Угорщини та ін. країн Європи (II пол. XI–XXI ст.) відділу рукописів ЛННБУ ім. В. Стефаника висвітлюють культурно-освітній розвиток та суспільно-політичні процеси, які відбувалися на території України старопольського періоду, австро-угорського панування в Галичині (1772–1918), періоду УНР та ЗУНР (1917–1921), міжвоєнної Польщі (1918–1939), періоду німецької окупації, містять значний документальний масив радянського та періоду української незалежності, а також документи еміграційних інституцій, представників української діаспори Америки, Канади, Англії, Німеччини.

Значний відсоток документів офіційного характеру зберігається в комплексних архівних колекціях та фондах наукових, культурно-освітніх, громадських, приватних установ, які діяли на території Західної України до 1939 р., частково відображені у фондах особового характеру. Зокрема, у фондах зберігаються матеріали до політичної історії України та сусідніх з нею держав; історії українського козацтва та визвольної війни під проводом Б. Хмельницького, грамоти політичних, релігійних, військових діячів та ін.

Найбільший документальний комплекс відділу рукописів представлено фондами особових архівів. Документальні матеріали аналогічного характеру зберігаються у родинних та родинно-маєткових фондах, є складовою колекцій наукових установ та інституцій. Містять матеріали біографічного характеру, службової, наукової та громадської діяльності, колекційні, творчі матеріали, листування, фотодокументи фондоутворювачів.

Зберігаються: літописи, історичні хроніки, рукописні книги, рукописні нотолінійні документи, рукописи наукових і художніх творів, фото-фонодокументи, родинні та родинно-маєткові фонди.

Найдавніший документ “Кормча” (фрагмент) датується другою пол. XI ст., відкриває один із найбільших комплексів пам’яток української писемності – рукописних книг та їх фрагментів, а також латинські та польські кодекси богослужбового змісту, літописні середньовічні пам’ятки. Переважно книги оздоблені кольоровими заставками, мініатюрами, ініціалами, ренесансними рослинними прикрасами. Поряд із слов’янськими та латинськими рукописними пам’ятками у фондах відділу належне місце посідають східні: арабські, перські, турецькі, вірменські пам’ятки культури.

У фондах зберігаються акти правового змісту – пергаментні грамоти XIII–XIX ст. – унікальні документи про історичне минуле українських земель, зокрема історію м. Львова, розвиток ремесел і торгівлі, культуру й освіту, документи вищих державних і духовних властей. Значний відсоток становлять грамоти, пов’язані з історією Австрії, Німеччини, Росії, Італії, Франції, Угорщини, Чехії. Значна частина грамот оздоблена мініатюрами, орнаментами, які мають мистецьку цінність, містять оригінальні печатки володарів, шляхти, духовенства, міст і цехів.

Багатими на документальні пам’ятки з церковної історії є численні фонди релігійних установ. Історія релігії, церкви та монастирів найповніше відображена у церковнослов’янських і українських кодексах кириличного письма XIV–XVIII ст. та іншомовних рукописах XVI–XIX ст., майново-господарських документах, діловодних книгах, інвентарях, хроніках і матеріалах монастирів, у т. ч. збірках юридичних актів, статутах, реєстрах церковних братств, матеріалах релігійних товариств та особистих документах їх

членів, метричних книгах, документальних збірках: папських та єпископських грамотах, рукописних матеріалах релігійних видавництв.

Документальна спадщина вірменської громади м. Львова XVI–XVIII ст. переважно культового призначення – службники, збірники ритуалів, канонів, тексти духовних пісень, писані мовою грапар. Документальні пам'ятки єврейської культури хронологічно охоплюють XVII–XX ст., відображають єврейську рукописну традицію, відтворюють національні особливості та регіональну своєрідність. За змістом збірку єврейських рукописів можна поділити на такі умовні групи: філософсько-релігійні праці різних авторів; коментарі до релігійних книг; сувої Тори; листування; історичні дослідження; твори художньої літератури різних авторів (поетичні, прозові, драматичні та ін.). Більшу частину репертуару рукописних кодексів складають коментарі до Мішни, Талмуда, “Шульхан арух”. Найвні коментарі до творів відомих єврейських філософів, поетичні збірки та п'єси, історичні та філологічні (словник омонімів) розвідки. Єврейські рукописні кодекси відзначаються “нетиповістю” оформлення. Вісімдесят сувоїв Тори XVIII–XIX ст., виготовлених на пергаменті, мають суворо регламентований зміст і форму та відрізняються лише розміром і деталями оформлення.

Історія землеволодіння в Галичині, на Волині, Поділлі, Брацлавщині, представлена у родинних, родинно-маєткових архівах, а також документально зафіксована в документах, що входять до складу окремих архівних збірок (XV – перша пол. XX ст.). Архіви цього типу містять інвентарні описи маєтків, палаців, привілеї на володіння, дарчі грамоти, витяги з актових книг, трибунальських, гродських і земських судів, документи про купівлю-продаж нерухомого майна, розмежування маєтків, парцеляцію спадщини, майнові суперечки тощо.

Різноманітними за змістом є фонди громадських, наукових, культурно-освітніх та ін. товариств (“Просвіта”, “Товариство любителів книги”, “Академічне братство”, “Галицьке сільськогосподарське товариство” та ін.), освітніх установ, видавництв, редакцій газет та журналів.

Музична культура XIX–XX ст. відображена у фонді “Колекція музичних творів та матеріалів до історії музики бібліотеки Львівської консерваторії ім. М. Лисенка (1840–1961); архівах композиторів і музикознавців: М. Менцінського, Р. Савицького, Я. Ярославенка, Є. Якубовича, М. Гушалевича, Д. Січинського. Давня українська музика XVI–XVIII ст. представлена нотолінійними збірниками (близько 500 примірників).

Значну цінність становлять автографи листів видатних постатей культури, науки, політичних, військових, громадських діячів, автографи художніх творів, наукових, публіцистичних та ін. праць. (Збірка автографів (1549–1931); “Збірка рукописів, автографів, грамот і дипломів бібліотеки Національного інституту ім. Осолінських у м. Львові, XV–XX ст.”).

У депозитному фонді представлено зібрання документів вітчизняних діячів науки і культури західноукраїнського регіону (Р. Іваничука, Р. Лубківського, В. Грабовецького, В. Качкана, М. Мороза) та особистих документів, рукописів представників української діаспори: Т. і О. Антоновичів, І. та М. Коців, О. Корчак-Городиського, О. Горбача, М. Богачевської-Хом'як, М. Прокопа, М. Добрянського; членів “Українського Історичного Товариства”: О. Оглобина, Л. та Б. Винарів, О. Домбровського, Я. Пастернака, Н. Полонської-Василенко, М. Антоновича та ін.

Відділ рукописів укомплектовано документами на різних видах носіїв інформації: традиційних – з паперовими носіями, а також фото-, фоно- та відеодокументах. Зберігаються відеокасети із записами про вручення нагород лауреатам премії фундації Т. та О. Антоновичів, касети звукозапису радіопередач (від 1956) головного редактора українського відділу радіостанції “Визволення” в Мюнхені М. Добрянського. Фотодокументи зберігаються у більшості архівних фондів.

Наявні оцифровані матеріали та документи з фондів відділу рукописів, які виготовлено в результаті реалізації угоди, укладеної між бібліотекою ім. В. Стефаника і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві. Оцифровані документи забезпечені реєстрами та доступні для дослідників.

Підручний фонд відділу містить друковані видання з історії, історії зарубіжних країн, літературознавства, мовознавства, книгознавства, у т. ч. рукописної книги, джерелознавства, історії, теорії бібліотечної та архівної справи, довідкові видання універсального характеру та допоміжних історичних дисциплін: генеалогії, геральдики, сфрагістики, емблематики, палеографії, археографії, епіграфіки та ін.

Відділ формувався в складних умовах, що відповідним чином позначилось і на долі його фондів. Значних втрат рукописний фонд ЛНБ зазнав у період Другої світової війни. За нацистської окупації навесні 1944 р. було вивезено бл. 2376 од. рукописів та 2667 грамот. Влітку 1945 р. вціліла частина цих фондів була віднайдена в Нижній Сілезії (м. Аделін), але вивезені матеріали не було повернено до Львова, а залишено в Польщі.

У липні 1946 р., згідно з постановою РМ УРСР, ПНР було подаровано 217489 книг, 42606 стародруків та 7041 рукопис. У 1950 р. до Інституту літератури ім. Т. Шевченка АН УРСР у Києві було відправлено 24 архівні фонди (Лесі Українки, О. Кобилянської, Олени Пчілки, О. Маковея, В. Стефаника, Ю. Федьковича, О. Кониського, Ом. Огоновського, Вол. Левицького (псевд. Василь Лукич), І. Белея, І. Воробкевича, М. Гушалевича, Вас. Доманицького, А. Крушельницького, О. Назаріїва, А. Ріпецького, Г. Хоткевича, І. Левицького, К. Паньківського, “Науково-літературного вістника”). Того ж року, 24 квіт., за розпорядженням РМ УРСР відділ передав до Комітету в справах мистецтва збірку афіш театру “Руська бесіда” та інших театрів Галичини XIX–XX ст. У 1975 р. 34 архівні фонди було передано до Центрального державного історичного архіву України у м. Львові та Державного архіву Львівської області. Упродовж 1975–1983 рр. бл. 1200 од. зб. було вилучено та переведено до спецфонду. Свого часу вилучено матеріали М. Грушевського з фондів М. Возняка, В. Гнатюка, родини Барвінських. Перебували на таємному зберіганні матеріали Греко-католицької митрополичої капітули, НТШ, “Української загальної енциклопедії”, документи Є. Пеленського, І. Калиновича, В. Винниченка, І. Вільде, Б. Заклинського, О. Партицького та ін. та повернутих з їх розсекреченням у відділ з незалежністю України.

Фондоутворювачі: національні (українські, польські, єврейські, вірменські) наукові, культурно-освітні установи, громадські організації та приватні особи (Наукове товариство ім. Шевченка у м. Львові; Руський народний інститут “Народний Дім” у Львові; Бібліотека й музей Баворовських, м. Львів; Національний інститут ім. Оссолінських, м. Львів; Центральний Василіанський архів та бібліотека у м. Львові; Богословська академія

у м. Львові тощо); українські та польські діячі науки і культури: А. Петрушевич, О. Барвінський, М. Возняк, О. Чоловський, А. Шнайдер та ін.

Довідковий апарат

Каталоги:

пофондовий
іменний
географічний
тематичний

Показчики:

“Особисті архівні фонди відділу рукописів” (Львів, 1995)
рукописних матеріалів “1848 рік в Галичині” (Львів, 1953)
“Автографи українських і російських письменників” (Львів, 1976)
“Інвентарний опис особистого архіву Івана Калиновича” / упоряд. Се-
ник Я. П. (Львів, 1998)

Картотека мікрофільмів

Ресстри оцифрованих, депозитних архівних фондів та страхового фонду

Бази даних

Електронна на фонди

“Окремі надходження” (понад 5 тис. записів)

Бібліографія

Zieliński W. Zbiory archiwalne śp. Ludwika Zielińskiego we Lwowie / W. Zieliński // Wiadomości Bibliograficzne Warszawskie. – 1882. – S. 68–70, 104–105.

Kętrzyński W. Katalog rękopisów Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich / W. Kętrzyński. – T. 1. – Lwów, 1881–759 s. ; T. 2. – Lwów, 1886–776 s. ; T. 3. – Lwów, 1898–763 s.

Свенціцький І. Опис рукописів Народного Дому з колекції Ант. Петрушевича / І. Свенціцький. – Львів, 1906–1911. – Т. 1. – 242 с. ; Т. 2. – 294 с. ; Т. 3. – 193 с.

Свистун Ф. Пергаментные документы музея о. Крылошанина А. С. Петрушевича / Ф. Свистун // Вестник Народного Дома. – Львов, 1908. – № 1. – С. 1–2 ; № 2. – С. 22 ; № 3. – С. 55–56.

Dąbkowski P. Archiwum Berehskie Luba-Radziminskich obecnie we Lwowie (opis konserwatorsko-archiwalny) / P. Dąbkowski. – Lwów, 1919. – 31 s.

Lutman T. Archiwum Borchów z Warklan / T. Lutman // Archeion. – 1930. – Т. 6/7. – S. 64–66.

Gębarowicz M. Katalog rękopisów Biblioteki im. Gwałberta Pawlikowskiego / M. Gębarowicz. – Lwów, 1929. – 159 s. – (Rocznik Zakładu Ossolińskich ; Т. III).

Inglot S. Inwentarz Archiwum XX. Lubomirskich (Linia Dąbrowieńska) / S. Inglot. – Warszawa, 1937. – 45 s.

Бандура В. Ф. 1848 рік в Галичині : анов. показч. рукопис. матеріалів б-ки / В. Ф. Бандура, Т. Ю. Козачук ; ред. І. С. Міллер. – Львів, 1953. – 144 с.

Козачук Т. Ю. Визвольна війна українського народу 1648–1654 : анотов. покажч. рукописних матеріалів бібліотеки / Т. Ю. Козачук, В. Ф. Бандура. – Львів, 1954. – 116 с.

Staniszewski Z. Inwentarze biblioteczne wieku XVII i XVIII w rękopisach Ossolineum / Z. Staniszewski // *Ze Skarbcza Kultury*. – 1955. – Т. 1 (7). – S. 192–214.

Антифашистский конгрес работников культуры во Львове в 1936 г. : документы и материалы / ред. П.С. Козланюк. – Львов, 1956. – 123 с.

Історія міста Львова : анотов. покажч. рукописних матеріалів бібліотеки / уклад. Т. Ю. Козачук ; за участю К. Т. Гебултовського ; ред.: О. П. Куш. – Львів, 1959. – 78 с.

Дашкевич Я. Р. Львівські “Теки” А. Шнейдера як історико-краєзнавче джерело / Я. Р. Дашкевич // *Архіви України*. – 1965. – № 4. – С. 73–76. – Підпис: С. Пісковий.

Дашкевич Я. Р. Матеріали І. О. Левицького як джерело для біографічного словника / Я. Р. Дашкевич // *Історичні джерела та їх використання*. – К., 1966. – Вип. 2. – С. 35–53.

Jabłońska W. Inwentarze i katalogi biblioteczne w zbiorach rękopiśmiennych biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich / W. Jabłońska // *Ze Skarbcza Kultury*. – 1969. – Т. 20. – S. 73–179.

Баб'як П. Г. Автографи українських і російських письменників : анотов. покажч. / П. Г. Баб'як ; ред. Є. Є. Кравченко ; АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 1976. – 207 с.

Особисті архівні фонди відділу рукописів : анотов. покажч. / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклали: Є. М. Гуменюк, П. Г. Баб'як, О. О. Дзьобан ; наук. ред. Є. М. Гуменюка ; відп. ред. Є. М. Стасюк. – Львів, 1977. – 188 с.

Нотолінійні рукописи XVI–XVIII ст. : каталог / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника, Укр. т-во охорони пам'яток історії та культури, Львів. обл. орг-ція ; уклали: Ю. П. Ясиновський за участю О. О. Дзьобана ; наук. ред. Я. Н. Щапова. – Львів, 1979. – 99 с. : [11 с.] іл.

Рукописи архіву М. С. Шашкевича : опис / уклад О. О. Дзьобан ; ред. Є. Є. Кравченко ; АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 1979. – 66 с. : [10 с.] іл., портр.

Остап Терлецький : покажч. друкованих і рукописних матеріалів / уклад.: О. О. Дзьобан, С. С. Краль ; відп. ред. Є. Є. Кравченко ; рец.: Ф. І. Погрєбенник, Л. І. Ільницька ; АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 1984. – 111 с.

Дзьобан О. О. Архів М. Й. Бачинського : (огляд документальних матеріалів) / О. О. Дзьобан // *Формування і використання бібліотечних фондів* : зб. наук. пр. – К. : Наук. думка, 1984. – С. 66–76.

Іван Вагилевич : покажч. рукописів праць та матеріалів до біографії / уклад О. О. Дзьобан ; наук. ред. М. Й. Шалата ; АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 1986. – 75 с. : іл.

Grimsted Patricia Kennedy. Lvivska naukova biblioteka im. V. Stefanyka AN URSSR. Viddil rukopysiv / Grimsted Patricia Kennedy // *Archives and Manuscript Repositories in the USSR. Ukraine and Moldavia. Book I. General Bibliography and Institutional Directory*. – Princeton, New Jersey, 1988. – S. 500–556.

Дзьобан О. О. Архів академіка АН УРСР В. Г. Щурата : (огляд рукописних і документальних матеріалів) / О. О. Дзьобан // Бібліотека – науці : зб. наук. ст. – К. : Наук. думка, 1990. – С. 77–88.

Банчик Н. Я. Пам'ятки рукописної культури вірмен у західноукраїнському регіоні : (з фондів відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника АН України) / Н. Я. Банчик // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 104–110.

Трегуб М. М. Матеріали до біографії Я. Головацького у фондах відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / М. М. Трегуб // Укр. літературознавство. – Львів, 1993. – Вип. 57. – С. 105–113.

Трегуб М. М. Українські студентські товариства у Львові другої пол. XIX ст. – поч. XX ст. : (огляд архів. документів) / М. М. Трегуб // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – К. : Наук. думка, 1993. – Вип. 1. – С. 23–34.

Трегуб М. М. Джерело до вивчення життя і творчості Т. Г. Шевченка у фондах відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / М. М. Трегуб // Архіви України. – К., 1994. – № 1/6. – С. 57–62.

Баб'як П. Г. Листи Ксенофонта Сосенка до Володимира Гнатюка / П. Г. Баб'як // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України. – Львів, 1995. – Вип. 3. – С. 57–71.

Банчик Н. Я. Збірка єврейських рукописів у фондах ЛНБ НАН України / Н. Я. Банчик // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 1995. – Вип. 4. – С. 90–107.

Дзьобан О. О. Митрополит Андрей Шептицький у джерелах відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / О. О. Дзьобан // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України. – Львів, 1995. – Вип. 3. – С. 44–57.

Особисті архівні фонди відділу рукописів : анов. покажч. / уклали: П. Баб'як, О. Дзьобан, Є. Домбровська, М. Трегуб ; за участю І. Бурковського, Т. Гуцаленко, О. Осадці ; наук. ред. П. Баб'яка, О. Дзьобана, М. Трегуб ; відп. ред. Л. Крушельницька ; НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника. – 2-е вид., випр. і допов. – Львів, 1995. – 272 с.

Archiwa rodzinno-majątkowe w zbiorach państwowych we Lwowie. Informator / oprac. St. Pijaj ; Ministerstwo kultury i dziedzictwa narodowego, Biuro pełnomocnika rządu do spraw polskiego dziedzictwa kulturalnego za granicą. – Warszawa, 1995. – 181 s. – (Ser.: Wspólne dziedzictwo).

Вибрані документи з історії України : каталог виставки рукописів XIV–XX ст. / уклад.: П. Баб'як, М. Баландюк, М. Баран та ін. ; наук. ред.: О. Дзьобан, М. Трегуб ; відп. ред. Л. Крушельницька ; відп. за випуск В. Фрис ; НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів : Центр Європи, 1996. – 32 с. : іл.

Відділ рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України : буклет / авт. тексту: П. Баб'як, О. Дзьобан, М. Трегуб. – Львів, 1996. – 8 с.

Інвентарний опис особистого архіву Івана Калиновича / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, Від. рукоп. ; опрацюв. архіву: Є. Гуменюк, М. Баран, Я. Сенік ; підгот. до друку, допом. покажч. Я. Сенік ; наук. ред.: О. Дзьобан, Я. Сенік ; відп. ред. Л. Крушельницька. – Львів, 1998. – 212 с.

Дзьобан О. О. Матеріали до історії ОУН-УПА у фондах відділу рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України /

О. О. Дзьобан // *Визвольний шлях* : сусп.-політ. наук. і літ. місячник. – Лондон ; К., 1999. – Кн. 6., черв. – С. 670–674.

Matwijów Maciej. Zbiory rękopiśmienne Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie w latach 1939–1946 / Maciej Matwijów // *Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich*. – 1999. – № 10. – S. 211–241.

Рукописна україніка у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України та проблеми створення інформаційного банку даних : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 20–21 верес. 1996 р. / упоряд. М. М. Трегуб ; редкол.: О. О. Дзьобан (відп. ред.), М. М. Трегуб, М. М. Гуцаленко та ін. ; наук. консультант М. М. Романюк ; рец. О. Я. Мацюк. – Львів, 1999.

Із змісту: *Баб'як П. Г.* Матеріали архівів до історії українських видавництв і редакцій періодичних видань XIX – поч. XX ст. – С. 95–103 ; *Домбровська Є. М.* Матеріали до історії товариства “Взаїмна поміч українського вчителства Галичини”. – С. 103–117 ; *Гуцаленко Т. М.* Бібліотека та Центральний Василянський архів у Львові. – С. 128–149 ; *Трегуб М. М.* Тематична палітра фонду “Окремих надходжень”. – С. 150–168 ; *Люзняк М.* Архів “Управління консервації Львівського воєводства” як джерело для вивчення етапів розвитку українського пам’яткознавства. – С. 170–175 ; *Середяк А.* “Словник І. Левицького” як унікальне джерело прозографічних досліджень. – С. 276–277 ; *Фрис В.* Кирилична рукописна книга. – С. 278–290 ; *Чуба Г.* Українські учительні Євангелія. – С. 294–302 ; *Баландюк М.* Служební Мінеї. – С. 310–319 ; *Сус І.* Єрусалимські церковні устави. – С. 319–326 ; *Гринчишин Д.* Рукописні джерела “Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.” – С. 342–351 ; *Полюга Л.* Використання фондів відділу рукописів ЛНБ для мовознавчих студій. – С. 351–361 ; *Гошко Т.* Історія Львівського магістрату XIV–XVII ст. у документах збірки “Бібліотеки інституту ім. Оссолінських у Львові”. – С. 375–379 ; *Собчук В.* Архів Сапег як джерело для вивчення генеалогії та землеволодіння феодальної еліти Південної Волині XVI ст. – С. 442–445 ; *Скочиляс І.* Протоколи єпископських і деканських візитацій церков Київської Уніатської митрополії XVIII ст. – С. 446–490 ; *Ясиновський Ю.* До історії вивчення нотолінійних Ірмолоїв. – С. 491–496 ; *Осадця О.* Українська музика XIX – поч. XX ст. в архівних джерелах ЛНБ. – С. 496–505.

Трегуб М. М. Листи [Є. Озаркевича до О. Барвінського, М. Коса, Я. Грушкевича] / М. М. Трегуб // *Озаркевич Є. Праці*. – Львів : Каменяр, 1999. – С. 252–270.

Дзьобан О. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника (ЛНБ) : відділ рукописів / О. Дзьобан, М. Трегуб // *Архівні установи України : довід.* / Держкомархів України, М-во культури і мистецтв України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України ; авт.-уклад.: О. І. Алтухова, С. І. Андросов, Л. С. Анохіна та ін. ; редкол.: О. С. Онищенко, Р. Я. Пиріг, Л. А. Дубровіна та ін. ; упоряд.: Г. В. Боряк, С. Г. Даневич, Л. А. Дубровіна та ін. – К., 2000. – С. 185–189.

Трегуб М. М. Листи Романа Яросевича до Михайла Драгоманова (1888–1894) / М. М. Трегуб // *Записки НТШ*. – Львів, 2000. – Т. 240 : Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. – С. 590–655.

Домбровська Є. М. Архівні фонди відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України як джерело історії державної української чоловічої

гімназії в Перемишлі / Є. М. Домбровська // Перемишль і Перемиська земля протягом віків: 2: Видатні діячі Перемищини : зб. наук. пр. та матеріалів Міжнар. наук. конф. – Перемишль ; Львів, 2001. – С. 221–228.

Гуцаленко Т. М. Іван Шендрик – референт розділу періодики Української Загальної Енциклопедії : за матеріалами відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / Т. М. Гуцаленко // Українська періодика : історія і сучасність : доп. та повідомл. Сьомої Всеукр. наук.-теор. конф., Львів, 17–18 трав. 2002 р. / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2002. – С. 711–716.

Трегуб М. М. До джерел національної біографістики : (за матеріалами відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) / М. М. Трегуб // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2002. – Вип. 9/10. – С. 328–336.

Трегуб М. М. Листування І. О. Левицького : (за матеріалами відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) / М. М. Трегуб // Іван Омелянович Левицький : зб. наук. пр. – Львів, 2002. – С. 80–97.

Кольбух М. З історії бібліотеки родини Свідзінських / М. Кольбух // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2002. – Вип. 9/10. – С. 152–159.

Листи Андрія Гнатишина до Осипа Гридогого / НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича ; упоряд. П. Г. Баб'як. – Львів, 2002. – 51 с. – (Сер. : Історія української музики ; вип. 8 : Джерела).

Трегуб М. М. Листи Михайла Драгоманова до Романа Яросевича / М. М. Трегуб // Вісник Львівського університету. Серія Історична. – Львів, 2002. – Вип. 37. – Ч. 2 : Документи та матеріали, рецензії та огляди, наукове життя. – С. 119–127.

Українська Галицька Армія : збірка спогадів / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад., авт. передмови і приміток М. Баран ; наук. ред. О. Дзьобан ; рец.: М. Вальо, М. Литвин. – Львів, 2002. – 122 с.

Баб'як П. Г. Матеріали видавництва альманаху “Січ” (1908) у відділі рукописів / П. Г. Баб'як // Збірник праць науково-дослідного центру періодики. – Львів, 2003. – Вип. 10. – С. 47–52.

Баб'як П. Листи Ярослава Окуневського до Дениса Лукіяновича : (за матеріалами відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) / П. Баб'як // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 290–302.

Баран М. Листування видавців Альманаху “Золоті Ворота” / М. Баран // Збірник праць науково-дослідного центру періодики. – Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 803–825.

Домбровська Є. Матеріали до історії видання українських учительських часописів у Галичині (кін. ХІХ – поч. ХХ ст.) / Є. Домбровська // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 243–254.

Трегуб М. Епістолярій архіву редакції “УЗЕ” – джерело української біографістики / М. Трегуб // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. – Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 303–310.

Листи Вячеслава Липинського до Осипа Назарука (1921–1930) / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; упоряд. М. Дядюк ; наук. ред. Я. Федорук ; рец.: І. Патер, М. Вальо. – Львів, 2004. – 156 с. : [8 с.] іл.

Дзьобан О. О. Відділ рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України : [нові надходження 2001–2003 рр.] / О. О. Дзьобан // Відкритий архів : щорічник матеріалів та досліджень з історії модерної української культури. – К. : Критика, 2004. – Т. 1. – С. 629–633.

Дзьобан О. О. Шашкевичіана у фондах відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / О. О. Дзьобан // Шашкевичіана : нова серія : зб. наук. пр. – Львів, 2004. – Вип. 5/6. – С. 284–293.

Баб'як П. Г. З архівної спадщини Дениса Лукіяновича / П. Г. Баб'як // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2004. – Вип. 12. – С. 495–499.

Рукописи та першодруки музичних творів Михайла Вербицького (із фондів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) : нотографічний покажч. / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад. і авт. передм. О. Б. Письменна ; бібліогр. ред. О. П. Осадця. – Львів, 2004. – 105 с.

Гуцаленко Т. М. Відділ рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України у 1940–1949 рр.: постаті та події / Т. М. Гуцаленко // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2005. – Вип. 13. – С. 175–237.

Дядюк М. Листи Михайла Грушевського до Михайла Возняка : 1909–1932 рр. / М. Дядюк // Український історик : журнал історії і українознавства : Михайло Грушевський 1866–1934 : життя, діяльність, творчість / за заг. ред. Л. Винара. – Т. 43/44. – Нью-Йорк ; К. ; Львів ; Острогожск ; Торонто ; Париж, 2006–2007. – С. 113–153.

Домбровська Є. М. Збірка рукописних книг колишньої Бібліотеки римо-католицької архидієцезії у Львові / Є. М. Домбровська // Бібліотеки на західноукраїнських землях XVIII–XX ст. : доп. та повідомл. 2-ої наук. конф. у Львові, 19–30 жовт. 2004 р. – Львів, 2006. – С. 31–35.

Дядюк М. С. Три документи про створення суспільно-політичної організації “Рада Старих” у Львові / М. С. Дядюк // Вісник НТШ. – Львів, 2007. – Ч. 37. – С. 38–39.

Тимочко М. Г. Микола Шугаєвський: документи до життєпису : (за матеріалами відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) / М. Г. Тимочко // Бердичівська земля у плині часу : матеріали міжнар. наук.-краєзн. конф., присвяч. 150-річчю від дня народження класика світової літератури Джорджа Конрада : наук. зб. : у 2 т. – Житомир, 2007. – Т. 2. – С. 37–41.

Тимочко М. Г. Участь філолога І. П. Смолія у збагаченні книжкових фондів бібліотек та музеїв України / М. Г. Тимочко // Скарбниця української культури : зб. наук. пр. – Чернігів, 2007. – Вип. 8. – С. 271–274.

Трегуб М. М. Чернігівські кореспонденти Володимира Гнатюка (за матеріалами особистого архіву вченого) / М. М. Трегуб // Скарбниця української культури : зб. наук. пр. – Чернігів, 2007. – Вип. 8. – С. 289–291.

Домбровська Є. М. Розвиток шкільництва та діяльність галицьких учителів на Волині під час УНР / Є. М. Домбровська // Проблеми українського державотворення : історія і сучасність. – Житомир : М. Косенко, 2007. – Т. 1. – С. 96–103.

Домбровська Є. М. Культурні зв'язки Богдана Заклинського з Наддніпрянською Україною (1-а пол. XX ст.) : (на матеріалах родинного архівного фонду Заклинських у відділі рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) / Є. М. Домбровська // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2007. – Вип. 15. – С. 277–288.

Дядюк М. С. Архіви / М. С. Дядюк // Історія Львова : у 3 т. – Львів, 2007. – Т. 2. – С. 85–87; 412–413.

Кунанець Н. Е. Бібліотеки / Н. Е. Кунанець // Історія Львова : у 3 т. – Львів, 2007. – Т. 2. – С. 81–84, 408–411.

Дядюк М. С. Архіви / М. С. Дядюк // Історія Львова : у 3 т. – Львів, 2007. – Т. 3. – С. 110, 183, 243–244, 450–451.

Кунанець Н. Е. Бібліотеки / Н. Е. Кунанець // Історія Львова : у 3 т. – Львів, 2007. – Т. 3. – С. 103–106, 182–183, 288, 381, 244, 450–451.

Кириличні рукописні книги у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України : каталог / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад.: М. М. Кольбух (голов. ред.), Т. М. Гуцаленко, О. О. Дзьобан, І. Я. Патер, І. Р. Сус, Г. В. Чуба / . – Львів, 2007. – Т. 1 : XI–XVI ст. – XLVI, 522 с., 24 кол. іл.

Трегуб М. М. Листи Василя Кравченка до Володимира Гнатюка : (з особистого архіву вченого у ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) / М. М. Трегуб // Проблеми українського державотворення: історія і сучасність : матеріали міжнар. наук.-краєзн. конф., присвяч. 100-річчю від дня народження О. Ольжича та 90-річчю УНР : у 2 т. – Житомир, 2007. – Т. 1. – С. 176–182.

Домбровська Є. М. Богдан Заклинський і дитячий часопис “Дзвінок” : (на матеріалах родинного архівного фонду Заклинських у відділі рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАНУ / Є. М. Домбровська // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. Десятої Всеукр. наук.-теор. конф., Львів, 31 жовт. – 1 листоп. 2008 р. – Львів, 2008. – С. 690–694.

Домбровська Є. М. Богдан Заклинський і учительський видавничий процес у Галичині 20-30-х рр. : (із матеріалів родинного архівного фонду Заклинських у відділі рукописів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) / Є. М. Домбровська // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2008. – Вип. 16. – С. 184–197.

Кольбух М. М. Кирилична рукописна книга XVI ст. в історико-культурному процесі в Україні : автореф. дис. ... канд. іст. наук / М. М. Кольбух. – К., 2008. – 21 с.

Тимочко М. Г. Листи Михайла Головацького до Івана Смолія / М. Г. Тимочко // Вісник Львівського університету. Серія книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 238–261.

Тимочко М. Г. Матеріали до історії української журналістики в архіві Василя Щурата / М. Г. Тимочко // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. Десятої Всеукр. наук.-теор. конф., Львів, 31 жовт. – 1 листоп. 2008 р. – Львів, 2008. – С. 101–108.

Трегуб М. М. Публікації І. С. Романченка у пресі (20–60-ті рр. XX ст.) / М. М. Трегуб // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. Десятої Всеукр. наук.-теор. конф., Львів, 31 жовт. – 1 листоп. 2008 р. – Львів, 2008. – С. 694–702.

Трегуб М. М. До питання видання покажчика архівних матеріалів біографічного словника І. О. Левицького : (з рукописних фондів ЛННБ України ім. В. Стефаника) / М. М. Трегуб // Вісник Львівського університету. Серія: книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 278–288.

Сеник Я. П. До історії заснування бібліотеки Станиславівської капітули / Я. П. Сеник // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2008. – Вип. 16. – С. 354–368.

Дядюк М. С. Рукописний фонд Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника : особливості комплектування і збереження /

М. С. Дядюк // Сучасні проблеми діяльності бібліотек в умовах інформаційного суспільства : матеріали наук. конф., 12 листоп. 2009 р., Львів. – Львів : Вид-во Нац. ун-ту “Львівська Політехніка”, 2009. – С. 149–158.

Дядюк М. С. Диплом про обрання Михайла Грушевського почесним членом Волинського церковно-археологічного товариства / М. С. Дядюк // Вісник НТШ. – Львів, 2009. – Ч. 41. – С. 38–39.

М. Дядюк

Відділення

“Палац мистецтв ім. Тетяни і Омеляна Антоновичів”

Підпорядкування: Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника

Адреса: вул. Бібліотечна, 2, м. Львів, 79000

Тел.: (032) 261-59-43, 261-55-20

E-mail: library@lsl.lviv.ua

Веб-сайт: <http://www.lsl.lviv.ua>

Транспорт: трамвай 1, 2, 9, маршрутне таксі 16, 29, 29а, 70, 95, 97

Час роботи: 10.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1940–1941 рр. – кабінет мистецтва при відділі музичної літератури.

1941–1945 рр. – у роки нацистської окупації Львова фонди відділення зазнали значних втрат. Окупаційна влада вивезла 2396 цінних творів мистецтва, серед яких – 25 рисунків німецького художника Альбрехта Дюрера (1471–1528). Після Другої світової війни їх було виявлено в американській зоні окупації і незаконно передано Г. Любомирському, одному з нащадків засновника львівського музею Любомирських, що був об’єднаний з бібліотекою “Оссолінських”. Він продав їх на аукціоні. Сьогодні твори зберігаються у музеї Бойманс фон Бенінген (Роттердам), Бербер-інституті (Бірмінгем, Англія), Галереї Куртаульд-інституту, Британському національному музеї, Національній галереї Канади, Художньому інституті Чикаго, музеї Нельсон-Антіке, що в Канзас-сіті, Метрополітен-музеї (Нью-Йорк), Художньому музеї Клівленда та інших установах і приватних збірках. З метою повернення рисунків А. Дюрера у 1986 р. проведено виставку репродукцій викрадених творів мистецтва, опубліковано низку статей в українській та зарубіжній пресі, залучено мистецтвознавців, юристів, Національну комісію з питань повернення в Україну культурних цінностей, але всі ці заходи поки що не дали позитивних результатів.

1948 р. – відділ мистецтва створено на базі відділу музичної літератури і кабінету мистецтва.

2006 р. – створено відділення “Палац мистецтв ім. Тетяни і Омеляна Антоновичів”. До його складу входять відділи: наукового дослідження творів образотворчого і музичного мистецтв, науково-інформаційної та організаційно-виставкової роботи.

Обсяг фондів

357465 прим. видань (XV–XXI ст.), у т. ч.:

81470 прим. книг

57690 номерів журналів

42858 прим. нот

155784 од. образотворчих матеріалів, у т. ч. 87 тис. графічних творів

Аналіз складу фондів

Колекція фонду містить твори українського і світового мистецтва (естампи, рисунки, акварелі, гуаші, фотографії, ноти), а також мистецтвознавча література (книги та періодичні видання).

Фонд сформувався на базі мистецьких і мистецтвознавчих фондів бібліотек Наукового товариства ім. Шевченка, Ставропігійського інституту, Народного Дому, бібліотеки Оссолінських, фундації В. Баворовського, “Студіону” та інших бібліотек, фонди яких увійшли до складу створеної у 1940 р. Львівського філіалу Бібліотеки АН УРСР.

Фонд образотворчих матеріалів включає графічні станкові твори та альбоми, ілюстровані художниками. Серед образотворчих матеріалів є рисунки, акварелі, гуаші, багато з яких мають ескізний характер. Це праці українських і зарубіжних митців. У фондах чимало творів львівських графіків – І. Филиповича, Ю. Глоговського, К. Ауера, А. Лянге, Б. Стенчинського, А. Гроттгера, А. Грабовського, О. Кульчицької, Г. Гебус-Баранецької, П. Обалія, Я. Музики, Л. Левицького, М. Старовойт, С. Караффи-Корбут, І. Остафійчука, Б. Сороки, І. Крислача. Широко представлені західноєвропейські школи: австрійська – твори Б. Альтомонте, Й. Вінтерхальтера, М. Альтомонте, Ф.-А. Маульберча; італійська – твори Дж. Ф. Гверчіно, П. Картона, Дж. Ланді; німецька – твори К. Діфштеттера, Д. Ходовецького, Л. Круга. Польську художню школу репрезентують праці Ю. Коссака, Я. Матейка та ін. У фондах зберігаються твори китайських і японських художників XVIII–XIX ст.: Кейсай, Утагава Кунісада, Утагава Кунійокі, Утамаро Катагава, Хокусай Кацусіка та ін.

Значну цінність мають естампи, на яких зображено плани та панорами міст України, Білорусії, Литви, Польщі та інших країн, окремі архітектурні пам'ятки. З-посеред інших виділяються дереворит Крехівського архітектурного ансамблю та оригінальна граверська дошка з 1699 р. роботи українського гравера Діонізія Сінкевича, з якої виконано цей естамп. У фондах зберігається понад 250 естампів, рисунків і акварелей із зображенням Львова та його окремих пам'яток архітектури. Найдавніша серед них – гравюра Ф. Гогенберга 1618 р. із зображенням Львова поч. XVII ст., виконана за рисунками Аврелія Пассаротті у 1607–1608 рр. Цю гравюру вміщено в шостому томі книги “*Civitates orbis terrarum*” (Найвизначніші міста світу), надрукованій в Кельні 1618 р. На звороті зображення подано перший опис Львова, написаний на підставі документів львів'янином Я. Альнпекком. Переважна більшість творів, на яких зображено м. Львів, виконана львівськими художниками XVII–XX ст.: К. Ауером, А. Лянге, А. Пилиховським, О. Добровольським, О. Кульчицькою, В. Буновою, М. Старовойт, Б. Сорокою, І. Соболевою та ін. Вони друкувалися здебільшого у львівських майстернях. Естампи зарубіжних художників (Ф. Пернера, Й.-К. Гафнера, А. Фреха та ін.) виконувалися в майстернях міст Кельна, Відня, Кракова, Парижа.

Окрім станкових графічних творів зберігаються граверські та літографічні альбоми: “*Description de l’Egyppte ou recueil des observations et des recherches...*”, виданий в Парижі (опис Єгипту); “*Galicja w obrazach*”,

(Львів, 1837–1838). У них зібрано види окремих міст чи їх частини, окремі архітектурні пам'ятки.

Відділення має велику колекцію книжкових знаків – екслібрисів (XVIII–XXI ст.), виконаних художниками у різних техніках. Авторами їх є відомі художники – П. Ковжун, М. Бутович, М. Глушенко, Я. Музика, С. Гординський, І. Крислач, Б. Сорока, а також іноземні художники. Фонд екслібрисів постійно поповнюється. Так, придбано матеріали виставок “Екслібриси львівських художників” (Львів, 1968) та “Стефаникіана” (Львів, 1984) із збірки відомого львівського колекціонера В. Вітрука. ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України придбала також книжкові знаки, які експонувалися на виставці “Русалка Дністрова в екслібрисі” у Львові (1987) з нагоди 150-річчя виходу в світ альманаху “Русалка Дністрова”.

Великою за обсягом і цінною за змістом є колекція фотодокументів (XIX–XXI ст.), значну частину яких виконано у відомих фотоателеє м. Львова (Т. Шайнока, Ю. Едера), міст Тернополя, Чернівців, Перемишля, Києва, Одеси, Кракова, Варшави, Вільнюса, Відня.

У колекції є багато рідкісних світлин визначних мистецьких, архітектурних пам'яток і фотодокументів історичних подій. Особливу цінність становлять оригінальні фотографії визначних громадсько-політичних діячів, письменників, художників, композиторів, артистів. Є фотопортрети Т. Шевченка, І. Франка, Марка Вовчка, П. Куліша, І. Вільде, Д. Гарібальді, В. Гюго, Е. Золя, Б. Шоу та ін.

Нотний фонд (XVIII–XXI ст.) – один із найбільших в Україні. Музична культура XIX–XX ст. представлена нотними рукописами та виданнями творів видатних українських і зарубіжних композиторів. Найбільш вартісну частину нотного фонду становлять західноукраїнські нотні видання XIX – початку XX ст. Серед них найповніше представлена творчість українських композиторів Галичини (М. Вербицького, С. Воробкевича, І. Лаврівського, П. Бажанського, О. Нижанківського, А. Вахнянина, Д. Січинського, С. Людкевича, Я. Ярославенка, Б. Кудрика, В. Барвінського, З. Лиська та ін.), рідкісні галицькі видання церковної музики. Окремий розділ становлять прижиттєві видання творів львівських польських композиторів XIX – початку XX ст. (К. Мікулі, Ю. Ельснера, К. Ліпінського та ін.), львівських австрійських композиторів цього періоду (Ф.-Кс. Моцарта, Й. Рукгабера). Творчість українських наддніпрянських композиторів другої пол. XIX – поч. XX ст. представлена прижиттєвими виданнями творів М. Лисенка, К. Стеценка, М. Леонтовича, Я. Степового, П. Сениці та ін., більшість яких була викуплена митрополитом А. Шептицьким у власників київської видавничої фірми “Леон Ідзіковський”. Західноєвропейська музика представлена рідкісними виданнями творів Й.-С. Баха, В.-А. Моцарта, Ф. Ліста, Р. Вагнера та ін.), а також російських композиторів П. І. Чайковського, М. П. Мусоргського та ін. Особливу цінність мають музичні колекції П. Бажанського, Й. Кишакевича, М. Менцинського, Г. Левицької, фрагменти нотної бібліотеки магнатів Сапег із Красічина тощо. Нотний фонд постійно поповнюється новими виданнями, а також дарчими колекціями.

У книжково-журнальному фонді (XIX–XXI ст.) є бібліотека українського скульптора-медальєра Л. Терлецького, яку 1994 р. подарувала його сестра Л. Терлецька-Добровольська. 1999 р. директор ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України Л. Крушельницька подарувала бібліотеку, успадковану від її

матері Г. Л. Левицької, відомої української піаністки і педагога. У колекції – нотні видання українських та іноземних композиторів для фортепіано, серед яких рідкісні видання В. Барвінського та інших українських композиторів.

Довідковий апарат

Каталоги фондів:
алфавітний
тематичний
топографічний

Бібліографія

Художники Радянської Львівщини / упоряд. С. П. Костюк. – Львів, 1980.

Каталог гравюр XVII–XX ст. з фондів ЛНБ ім. В. Стефаника. Архітектура Львова / упоряд. С. П. Костюк. – К., 1989.

Каталог гравюр XVII–XX ст. з фондів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника АН УРСР: (Архітектура Львова) / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника; уклад. С. П. Костюк; відп. ред. Я. П. Запаско. – К.: Наук. думка, 1989. – 48 с.: [40 арк.] іл.

Костюк С. П. Графічний і нотний фонди відділу мистецтва Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника АН УРСР / С. П. Костюк // Бібліотека – науці: зб. наук. ст. / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника. – К.: Наук. думка, 1990. – С. 35–44.

Костюк С. П. Графічні портрети Б. Хмельницького: (з фондів відділу мистецтва ЛНБ ім. В. Стефаника АН України) / С. П. Костюк // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника / АН України, ЛНБ ім. В. Стефаника. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 34–41.

Осадця О. Нотографічний показник творів Остапа Нижанківського / О. Осадця, Л. Соловій // Записки НТШ. – Львів, 1993. – Т. 236. – С. 477–494.

Музична бібліотека Модеста Менцинського: каталог / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника; уклад. і авт. передм. О. П. Осадця; відп. ред. С. П. Костюк. – Львів, 1994. – 248 с.

Володимир Січинський: бібліогр. показч. / упоряд. С. П. Костюк. – Львів, 1995.

Костюк С. П. Фонд мистецтва Львівської наукової бібліотеки / С. П. Костюк // Альманах'94: мистецький наук.-попул. ілюстр. щорічник. – Львів: Львів. Акад. мистецтва, 1995. – С. 114–117.

Костюк С. П. Епоха “Руської Трійці” мовою графіки та фотографії / С. П. Костюк // Шашкевичіана. Нова серія. – Львів; Броди; Вінніпег, 1996. – Вип. 1/2. – С. 166–169.

Костюк С. П. Колекції музею НТШ у Львові / С. П. Костюк // Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка: книги і люди: матеріали круглого столу / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, Наук. т-во ім. Шевченка у Львові; упоряд. та заг. ред. Л. І. Ільницької; редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) та ін. – Львів, 1996. – С. 51–59.

Костюк С. П. Копії портретів родини Корняктів у фондах ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / С. П. Костюк // Успенське братство і його роль

в українському національно-культурному відродженні : доп. та повідомл. наук. конф., 4–5 квіт. 1996 р. / Ін-т релігієзнавства – філія Львів. музею історії релігії, ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України ; редкол.: М. С. Бандрівський (відп. ред.) та ін. – Львів, 1996. – С. 77–80.

Костюк С. Львівська колекція рисунків Альбрехта Дюрера / С. Костюк, В. Сусак // Галицька Брама. – 1997. – № 12. – С. 11.

Костюк С. П. Графічний фонд відділу мистецтва ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / С. П. Костюк // Галицька брама. – 1998. – № 4 (квіт.). – С. 12.

Костюк С. П. Рисунки та гравюри С. Гординського у фондах відділу мистецтва ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / С. П. Костюк // Збірник праць і матеріалів на пошану Лариси Іванівни Крушельницької / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 1998. – С. 331–333.

Нотографічний покажчик видань музичних творів М. В. Лисенка / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад. О. П. Осадця. – Львів, 2001. – 418 с.

Костюк С. Відділ мистецтва Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України / С. Костюк // Технічні вісті : громад.-наук. часопис / Укр. інж. т-во у Львові. – 2003. – № 1/2. – С. 11–14.

Осадця О. Львівські видання лібретто опер і оперет XIX – поч. XX ст. з фондів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / О. Осадця // Musica Galiciana: Kultura muzyczna Galicji w kontekście stosunków polsko-ukraińskich (od doby piastowsko-książęcej do roku 1945). – Rzeszów, 2003. – Т. VII. – S. 57–63. – підп.: Осадця О.

Костюк С. П. Архітектурні пам'ятки Старосамбірщини в творах графіки / С. П. Костюк // Старосамбірщина : [альманах]. – Старий Самбір, 2004. – Вип. 3. – С. 91–113.

Купчинська Л. Старосамбірщина у творчості Єжи Глоговського і Кастана Вавжиця Келісінського / Л. Купчинська // Старосамбірщина. – Старий Самбір, 2004. – Вип. 3. – С. 114–131.

Дзюбан Р. Чи повернуться в Україну рисунки Дюрера? / Р. Дзюбан // Пам'ятки України: історія та культура. – К., 2006. – Чис. 1/2. – С. 78–98.

Дзюбан Р. Як було втрачено Рафаеля, Тиціана, Рембрандта... Деякі епізоди вивезення мистецьких пам'яток зі Львова за нацистської окупації (1941–1944) / Р. Дзюбан // Пам'ятки України : історія та культура – К., 2007. – Чис. 3. – С. 108–115.

Osadcja O. Der Archivbestand Johann (Jan) Ruckgaber in der L'vivska naukova biblioteka im. V. Stefanyka / O. Osadcja // Musik-Sammlungen – Speicher interkultureller Prozesse. – Stuttgart, 2007. – Th. V. – Z. 344-356.

Купчинська Л. Портрети Лева Даниловича у збірці Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника / Л. Купчинська // Доба короля Данила в науці, мистецтві, літературі : матеріали Міжнар. наук. конф., 29–30 листоп. 2007 р., Львів. – Львів, 2008. – С. 325–332.

Л. Купчинська

Кабінет картографії

Підпорядкування: Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника

Адреса: вул. Лисенка, 14, м. Львів, 79008

Тел.: (032) 276-72-68

E-mail: karta_inb@ukr.net

Веб-сайт: <http://www.lsl.lviv.ua>

Транспорт: трамвай 1, 9 (зуп. “вул. Руська”),
2, 7 (зуп. “Медуніверситет”), 5 (зуп. “вул. Підвальна”)

Час роботи: 10.00–14.00 (понеділок, середа, п’ятниця),
13.00–17.00 (вівторок, четвер), вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1940 р. – створено Кабінет картографії.

1940–1956 р. – існував як самостійний структурний підрозділ під назвами: “Картосховище”, “Картографічний кабінет”, “Відділ картографії”.

1957–1989 рр. – входив до відділу фондів як окремий сектор.

1989–1995 рр. – діяв як окремий сектор відділу рідкісної книги.

1995 р. – Кабінет картографії функціонує як самостійний структурний підрозділ бібліотеки.

Обсяг фондів

20787 од. зб. документів з паперовими носіями (1513–2009)

Анотація складу фондів

У фондах наявна значна кількість рідкісних, стародрукованих, рукописних карт. Колекція карт та атласів є однією з найбільших в Україні. Кабінет картографії зберігає рукописні та письмові оригінали картографічних документів та книжкові видання відповідного профілю. Колекція картографічних документів зосереджує одну з найбільших у Європі збірку картографічних стародруків XVI–XVIII ст. Найповніше представлено європейські картографічні видання XIX – поч. XX ст.

Картографічна збірка складається з таких фондів: “КК” (кабінет картографії, основний ряд), “НД” (Народний Дім), “НТ” (Наукове товариство ім. Т. Шевченка), “Н” (неосвоєний), “В” (великоформатні карти), “кк” (кабінет картографії, книжковий), “Г” (глобуси). До складу колекції увійшла велика кількість карт, атласів та інших картографічних документів з багатьох львівських книгозбірень (визначено 74), які формувалися упродовж декількох століть та після 1940 р., склали основу бібліотеки ім. В. Стефаника.

Книгозбірнями, картографічні колекції яких влились у фонд кабінету картографії, були: публічні бібліотеки м. Львова (Оссолінеум, Дідушицького, Баворовського, Павліковського, Військова); бібліотеки наукових установ (Наукового Товариства ім. Шевченка, Львівського університету і його відділів: інституту історії, інституту археології, інституту географії; Львівської політехніки); бібліотеки громадських установ і організацій (Народного дому, “Просвіти”, “Студіону” тощо); бібліотеки релігійних установ (Греко-католицької богословської академії, Греко-католицької митрополії, Отців Чину Святого Василя Великого, Латинської архієпархії). Фонд кабінету картографії поповнювався картами і атласами із приватних бібліотек.

Найціннішою частиною фонду є західноєвропейські стародруковані атласи і карти XVI–XVIII ст.: А. Ортелія, Г. Меркатора, Г. Гондта, Й. Янсона, фірми Блау, Н. Сансона, Г. Желло, С. Мюнстера, М. Вальдзеемюллера, Й. Гоманна, М. Г. Зойттера, Т. К. Лоттера, Й. М. Пробста, Ф. Л. Гюссельфельда, Ф. де Віта, П. Шенка, Г. Фалька, Й. Ковенса, К. Данкерта, Й. Оттенса, Г. Деліля та ін.

Окрему групу фонду творять карти й атласи кін. XVIII – першої пол. XIX ст. Це роботи польських, французьких, австрійських, німецьких, російських картографів (Т. Молло, Ф. Й. фон Райлі, Ф. А. Шрембля, Р. Дзанноні, Й. Лізганіа, В. П. Пядишева).

Картографічні праці другої пол. XIX – поч. XX ст. становлять у збірці значну кількість. Вони відтворюють основні тенденції розвитку картографічної науки тих часів. Атласи і карти стають модерними, науково обґрунтованими, містять статистичні дані. Серед них праці К. Куммерсберга, Й. Лелевеля, О. Яблоновського, А. Штілера, К. Шпрунера, Г. Берггауса. Картографічні видання українських авторів представлені працями видатних учених і дослідників того часу: П. Чубинського, К. Михальчука, Я. Головацького, Г. Величка, С. Рудницького.

Російські картографічні твори другої пол. XIX – поч. XX ст. представлено картами, які видавалися військовим відомством, картографічними закладами О. Ільїна, К. Солдатенкова, М. Свешнікова (карти О. Ріттиха, А. Шевельова, А. Ракінта, П. Кеппена, Т. Флоринського та ін).

Значну частину фонду становлять військові карти, які відтворюють події Першої світової війни, театри, плани, щоденники військових дій (видані, здебільшого, закладами Флеммінга, Кеттлера, Лехнера, Дітріха), а також топографічні й оглядово-топографічні різного масштабу (австрійські, німецькі, російські, польські, на яких зображено й територію України).

Видання міжвоєнного періоду представлено працями українських дослідників – Л. Кльованого, Ю. Шокальського, М. Кордуби, В. Кубійовича, М. Кулицького. Серед них – “Атлас України й сумежних країв” за ред. В. Кубійовича, виданий Українським видавничим інститутом (Львів, 1937).

Великою є колекція планів міст: Києва, Львова, Чернівців, Луцька, Тернополя, Харкова, Одеси, Острога, Станіслава, Кам’янця-Подільського, Москви, Санкт-Петербурга, Відня, Варшави, Будапешта, Парижа, Праги, Мюнхена, Тулузи, Інсбрука, Кракова, Познані, Гданська, Кембріджа, Кельна, Константинополя, Лондона, Мілана та ін.

Є у фондах і сучасні картографічні видання після 1945 р.

Під час Другої світової війни Німецьким воєнно-картографічним інститутом у Варшаві було вивезено 62 карти (радянські топографічні карти масштабу 1 : 126 000 та оглядово-топографічні території СРСР, Китаю, Індії, Афганістану, Ірану, Іраку); 6 карт, датованих другою пол. XIX – поч. XX ст., загинули під час бомбардувань м. Львова 4 верес. 1944 р.

Довідковий апарат

Каталоги пофондові:
авторський
регіональний
тематичний
топографічний

Бази даних

2009 р. – розпочато роботу над створенням електронного каталогу в системі ALEPH у форматі MARC 21 на картографічні документи XIX–XXI ст.

Проводиться робота з уведення описів картографічних документів до баз даних (6419 записів)

Бібліографія

Charawiczowa L. Historiografia i miłośnictwo Lwowa / L. Charawiczowa. – Lwów, 1938. – 148 s.

Огородник Т. Картографічна збірка з бібліотеки Й. Г. Павліковського : (за матеріалами ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) / Т. М. Огородник, Н. В. Падюка // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2000. – Вип. 7/8. – С. 74–101.

Паславський Т. Картографічні видання у фондах ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / Т. Паславський, Н. Падюка // Картографія та історія України : зб. наук. пр. / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського. Львів, від-ня ; редкол.: Я. Дашкевич та ін. – Львів ; К. ; Нью-Йорк : Вид-во М. П. Коць, 2000. – С. 228–233.

Огородник Т. Картографічна збірка з бібліотеки В. Баворовського : (за матеріалами ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) / Т. Огородник, Н. Падюка // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 357–371.

Падюка Н. Етнічні карти українських земель 1829–1939 рр. у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України / Н. Падюка // Національне картографування: стан, проблеми та перспективи розвитку : зб. наук. пр. / М-во екології та природних ресурсів України, Держ. служба геодез., картогр. та кадастру ; редкол.: Л. Г. Руденко (голова) та ін. – К., 2003. – С. 310–314.

Сосса Р. І. “Нова спеціальна карта Австро-Угорщини ...” масштабу 1 : 75 000 на територію України : (із зібрань Львівської наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника НАН України) / Р. І. Сосса, Н. В. Падюка // Вісн. геодезії та картографії. – К., 2003. – №3. – С. 51–56.

Вавричин М. Україна на стародавніх картах. Кінець XV – перша половина XVII ст. / М. Вавричин, Я. Дашкевич, У. Кришталович. – К. : Картографія, 2004. – 208 с.

Падюка Н. Бопланіана у фонді кабінету картографії ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / Н. Падюка // Історичне картознавство України : зб. наук. пр. / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського. Львів, від-ня, Брандон. ун-т ; редкол.: Я. Дашкевич та ін. – Львів ; К. ; Нью-Йорк : Вид-во М. П. Коць, 2004. – С. 164–184.

Падюка Н. Картографічна збірка т. зв. “неосвоєного” фонду кабінету картографії ЛНБ ім. В. Стефаника як джерело картографічних та історичних досліджень / Н. Падюка, Т. Огородник // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2004. – Вип. 12. – С. 436–446.

Картографічна україніка (1945–2000) у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України : каталог / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад.: Т. М. Огородник, Н. В. Падюка ; наук. ред. І. І. Ровенчак. – Львів, 2006. – 344 с.

Огородник Т. Картографічна збірка із бібліотеки Народного Дому у Львові у фондах кабінету картографії ЛНБ ім. В. Стефаника / Т. Огородник // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2006. – Вип. 14. – С. 196–207.

Падюка Н. В. Зібрання картографічних матеріалів із бібліотеки “Закладу Оссолінських” / Неоніла Падюка // Бібліотеки на західноукраїнських землях XVIII–XX ст. : доп. та повідомл. другої наук. конф., Львів, 29–30 жовт. 2004 р. / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2006. – С. 92–97.

Козлюк Л. П. Картографічні видання Інституту картографії ім. Е. Ромера у Львові : (за матеріалами ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України) / Л. Козлюк // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2007. – Вип. 15. – С. 271–276.

Огородник Т. М. Картографические коллекции кабинета картографии Львовской научной библиотеки им. В. Стефаника Национальной академии наук Украины / Т. М. Огородник // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теор. сб. / МААН, Совет директоров науч. б-к и информ. центров ; редкол.: А. С. Онищенко (пред.) и др. – К., 2007. – Вып. 5. – С. 407–421.

Вавричин М. Україна на стародавніх картах. Середина XVII – перша пловина XVIII ст. / М. Вавричин, Я. Дашкевич, У. Кришталович. – К. : Картографія, 2009. – 224 с.

Н. Падюка

Відділ україніки

Підпорядкування: Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника.

Адреса: вул. Винниченка, 24, м. Львів, 79008

Тел.: (032)276-51-58

E-mail: library@lsl.lviv.ua

Веб-сайт: <http://www.lsl.lviv.ua>

Транспорт: трамвай 1, 2, 4, 5, 7, 9,
маршрутне таксі 0, 36 а, 63, 72, 74, 88, 96, 217

Час роботи: 10.00 – 18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1940 р. – бібліотеку НТШ передано Філіалу бібліотеки АН УРСР і на її основі створено відділ української літератури та мови.

1941–1944 р. – існував як окремий відділ у складі державної бібліотеки (Staatsbibliothek Lemberg).

1944, серпень – 1947 рр. – відділ разом із бібліотеками Народного Дому та Василіанського монастиря сформували I сектор Філіалу Львівської бібліотеки АН УРСР, який входив до складу відділу обслуговування читачів як 2-й читальний зал (вул. Радянська (тепер – Винниченка), 24).

1946–1950 рр. – діяв кабінет І. Франка, як окрема організаційна одиниця у фондах Львівської бібліотеки АН УРСР.

1950–1979 рр. – читальний зал відділу фондів та обслуговування (з 1976 р. – відділу обслуговування читачів). Протягом цього періоду працю-

вав як науковий читальний зал суспільних наук № 3 (1950–1960) та читальний зал гуманітарних наук № 6 (1970-ти) .

1950-ті рр. – збірку книжок, журналів, рукописів І. Франка перевезено до Києва. Туди ж перевезено рукописи Лесі Українки та інших видатних діячів української культури. Довідкову і бібліографічну літературу, яка не потрапила до спецфондів, передали до відділу бібліографії. Частина газет і журналів, які не потрапили до спецфонду, переважно великого формату, передали до газетного відділу. Решта, заходами М. Возняка, залишилася на місці. Ноти та частина іконографічного матеріалу, яка не потрапила під знищення, надійшла до відділу мистецтв, стародруки – до відділу рідкісної книги. Карти й географічні атласи – до сектора картографії. Проте, основне ядро книжкового фонду, завдяки зусиллям М. Деркач, М. Возняка, акад. І. Крип'якевича, М. Штеліги, Я. Дашкевича та ін., залишилося на місці.

1979 р. – відокремлено читальний зал гуманітарних наук та створено окрему структурну одиницю – філіал бібліотеки (вул. Радянська, 24).

1986 р. – Філіал ЛНБ ім. В. Стефаника АН УРСР реорганізовано в окремих відділ славістичної літератури.

1992 р. – філіал отримав статус наукового підрозділу, який перейменовано у відділ україніки (українознавчої літератури).

2005 р. – відділ українознавчої літератури офіційно перейменовано у відділ україніки.

Обсяг фондів

368903 од. зб. прим. видань (XIX–XXI ст.), у т. ч.:

122589 прим. книг

157619 номерів газет

88695 номерів журналів

Анотація складу фондів

Основу фондів відділу україніки складає збірка колишньої бібліотеки Наукового товариства ім. Т. Шевченка. Зберігаються унікальні друковані джерела до історії України, літератури, мовознавства, етнографії та інших галузей суспільного життя українського народу. Історично сформовано колекції І. Франка, І. Мандичевського, В. Лесевича, Ю. Медвецького, О. Кониського, П. Крип'якевича, О. Барвінського, І. Боберського, І. Верхратського, М. Менцинського, Є. Олесницького, Ф. Ржегоржа. Більшість видань – з автографами та маргіналіями.

Збереглися книгозбірні І. Зілинського, І. Куровця, В. Дорошенка, В. Косовського та інших. Ці історично сформовані колекції були переформатовані та влиті у загальний фонд (згідно з алфавітним каталогом). Сьогодні у відділі виокремлено колекції І. Франка, Ф. Ржегоржа, М. Гумецької, М. Антоновича.

Відділ україніки зберігає повний комплект усіх класичних творів української літератури, починаючи від “Енеїди” І. Котляревського. Унікальною є колекція книг і періодики, що виходила у Західній Україні від 1920 до 1939 рр.

Зберігається україномовна періодика, починаючи від першого часопису “Зоря Галицька” (1848) до українознавчих журналів наших днів. Серед періодичних видань – комплекти щоденників: “Слово”, “Діло”, “Руслан”,

“Свобода”, “Нова Зоря”, “Новий час”, “Правда”, “Наші дні”, які є джерелом інформації про політичне і культурне життя в 1861–1939 рр. в Україні. Широко представлена окупаційна преса 1941–1944 рр. (“Львівські вісті”, “Краківські вісті” тощо), а також довоєнна українська еміграційна періодика з США, Канади, Бразилії, Чехословаччини.

Є колекція видань Наукового товариства ім. Т. Шевченка, у т. ч. “Записки Наукового товариства ім. Шевченка”, “Хроніка Наукового товариства ім. Шевченка” та інші серійні видання. Наявні наукові видання РАН, “Общества Истории и Древностей”, “Комиссии для разбора древних актов”, археологічних з’їздів, наукових праць найавторитетніших університетів Росії, Польщі, Австрії, Чехословаччини тощо. Зберігаються українознавчі книги багатьма іноземними мовами: польською, німецькою, англійською, чеською, румунською, угорською, болгарською. У повному обсязі представлена українознавча довідкова література: словники української мови, українські та іншомовні енциклопедії. Фонди бібліотеки постійно поповнюються новими виданнями, а також дарчими колекціями.

Довідковий апарат

Каталоги:

алфавітний книжковий

алфавітний періодики

систематичний книжковий

топографічний книжковий

топографічний періодики

Бібліографія

На шляху до створення репертуару української книжки : протокол наради, присвячений складанню “Бібліографії української книги 1798–1914 рр.”, яка відбулася в Бібліотечі АН УРСР 21–22 груд. 1945 р. / АН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, Львів. від-ня Археогр. комісії ; підгот. тексту і приміт. Л. І. Ільницької ; авт. вступ. ст. і відп. ред. Я. Р. Дашкевич. – Львів, 1991. – 62 с.

Нефедова В. Газета “Діло” як джерело вивчення історії еміграції галицьких та буковинських українців до Канади (початок ХХ ст.) / В. Нефедова // Збірник праць науково-дослідного центру періодики. – Львів, 2000. – Вип. 7. – С. 18–30.

Ревера Б. Часопис “Заграва” (1923–1924) : іст.-тем. дослідження / Б. Ревера // Збірник праць науково-дослідного центру періодики. – Львів, 2000. – Вип. 8. – С. 115–127.

Яцишин В. Вісник українознавства “Сьогодні й минуле”: до історії видання / В. Яцишин // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. сьомої Всеукр. наук.-теор. конф., Львів, 17–18 трав. 2002 р. / за ред. М. М. Романюка. – Львів, 2002. – С. 179–181.

Курилишин К. Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939–1944) : у 2 т. : іст.-бібліогр. дослідження / К. Курилишин ; НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, Від. україніки, Від-ня “НДЦ періодики” ; наук. ред. консульт. М. М. Романюк ; відп. ред. Л. В. Сніцарчук. – Львів, 2007. – Т. 1 : А–М. – 640 с. ; Т. 2 : Н–Я. – 592 с.

Яцишин В. Некрополістика у галицькій періодиці (середина ХІХ – середина ХХ ст.) / В. Яцишин, І. Стасьо // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. десятої Всеукр. наук.-теор. конф., Львів, 31 жовт. – 1 листоп. 2008 р. / НАН України, ЛННБУ ім. В. Стефаника, Від-ня “НДЦ періодики” ; за ред. М. М. Романюка. – Львів, 2008. – С. 282–290.

К. Курилишин

Відділ рідкісної книги

Адреса: вул. Лисенка, 14, м. Львів, 79008

Тел.: (032) 276-72-68

E-mail: rarebook@lsl.lviv.ua

Веб-сайт: <http://www.lsl.lviv.ua>

Транспорт: трамвай 1, 9 (зуп. “вул. Руська”),

2, 7 (зуп. Медуніверситет); 5 (зуп. “вул. Підвальна”)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1940 р. – створено відділ стародруків і раритетів. Формування фонду здійснювалось шляхом відбору видань ХV–ХVІІІ ст. із книжкових фондів галицьких бібліотек та зібрань, що стали основою ЛННБ: Львівського Успенського Ставропігійського братства, численних монастирських бібліотек, бібліотеки Народного Дому у Львові, збірки А. Петрушевича, бібліотеки Наукового товариства імені Шевченка, бібліотеки “Студіону”, Богословського наукового товариства та Богословської Академії у м. Львові, Національного закладу Осолінських, приватних бібліотек Баворовських, Дзедушицьких, Павліковських. Усі стародруковані фонди у новоутворену бібліотеку були влиті на загальних підставах і зараз не ідентифікуються як окремі історичні зібрання. Створено музей книги.

1949 р. – кабінет рідкісної книги утворено внаслідок об’єднання музею книги та відділу стародруків і раритетів.

1966 р. – перейменовано у відділ рідкісної книги.

1990-ті рр. – відділ стає науково-функціональним з часу присвоєння бібліотеці статусу наукової інституції.

2008 р. – відділ рідкісної книги уведено до складу відділення “Наукової бібліографії і книгознавства”.

2009 р. – у зв’язку з розформуванням відділення став самостійним структурним підрозділом.

Обсяг фондів

бл. 250 тис. прим. видань (1467–2009)

Анотація складу фондів

Історія відділу рідкісної книги співзвучна з історією бібліотеки в цілому. На поч. 1940-х рр. почав формуватися фонд відділу інкунабул та стародруків шляхом відбору видань ХV–ХVІІІ ст. із книжкових фондів галицьких бібліотек та зібрань, що стали основою ЛННБ: Львівського Успенського

Ставропігійського братства, яку було закладено наприкінці XVI ст., численних монастирських бібліотек; цікава за змістом та чисельна за кількістю колекція стародруків надійшла з бібліотеки Народного Дому у м. Львові (заснована 1849 р.) разом з фахово укомплектованою збіркою А. Петрушевича. У фонди відділу влилися стародруки з бібліотеки Наукового товариства імені Т. Шевченка. Цінним внеском до книжкового фонду відділу стала добірка стародруків та рідкісних видань бібліотеки “Студіону”, Богословського наукового товариства та Богословської Академії у Львові. Цінні та великі колекції стародруків надійшли з бібліотек Національного закладу Оссолінських, приватних бібліотек Баворовських, Дзедушицьких, Павліковських. Усі стародруковані фонди у новоутворену бібліотеку були влиті на загальних підставах і зараз не ідентифікуються як окремі історичні зібрання.

На поч. 1940-х рр. шляхом виокремлення стародрукованих видань з фондів вищеперелічених бібліотек почав формуватися відділ стародруків. У приміщенні бібліотеки Народного Дому на вулиці Лисенка, 14 (колишня вул. Куркова) розмістився новостворений музей книги. Власне з цих двох структурних підрозділів (музею книги та відділу стародруків) наприкінці черв. 1949 р. був утворений кабінет рідкісної книги, який з 1966 р. перейменовано у відділ рідкісної книги. Робота з формування фондів відділу, розпочата у 1940 р., була перервана початком Другої світової війни.

З кін. 1940-х рр. централізовано розпочинається комплектування відділу рідкісними виданнями XIX–XX ст. У відділі зберігається бл. 120 тис. стародрукованих видань кириличним, гражданським та латинським шрифтами. Рідкісні видання XIX–XX ст. налічують бл. 130 тис. од. зб. За галузевою ознакою фонди універсальні та мають велику наукову цінність і непересічне значення для вивчення і дослідження історії й культури України та зарубіжжя.

Наукове опрацювання, розкриття та введення до наукового обігу книжкових багатств відділу розпочалося у 1970-х рр. Відображення у друкованих каталогах знайшли колекції інкунабул та палеотипів. Стародруковані видання з фондів відділу відображено у зведених каталогах стародруків. Здійснюється опрацювання збірки стародрукованих видань кириличним шрифтом: почергові випуски друкованого каталога представляють книжкову продукцію окремих друкарень. Перший випуск каталога – друкарський доробок І. Федорова, у другому випуску зібрано продукцію українських малих друкарень початку XVII ст. – Острога, Дермані, Стрятина, Крилоса, Рохманова, Угорець, третій випуск каталога присвячений продукції відомого львівського друкаря М. Сльозки, а також єпископів А. Желиборського та Й. Шумлянського і друкарні Святоюрського монастиря. Четвертий випуск містить описи примірників видань Львівського Успенського Ставропігійського братства.

Довідковий апарат

Каталоги:
алфавітний
систематичний
хронологічний
географічний
зведені

Картотеки:

видань відомих західноєвропейських друкарів

стародруків гебрейською мовою

львівських видань

видавничої продукції 1848 р.

автографів

листівок

портретів

мистецьки оформлених та мініатюрних видань

ілюстрацій до тексту, мистецьких книжкових палітурок

Бібліографія

Інкунабули Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника Академії наук УРСР : каталог / уклад. Р. Я. Луцик ; ред. О. Д. Кізлик. – Львів, 1974. – 30 с. : іл.

Максименко Ф. Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у львівських збірках (1574–1800) : звед. каталог / Ф. Максименко. – Львів : Вища школа, 1975. – 127 с.

Запаско Я. Пам'ятки книжкового мистецтва : каталог стародруків, виданих на Україні / Я. Запаско, Я. Ісаєвич. – Львів : Вища школа, 1981. – Кн. 1 (1574–1700). – 1981 ; Кн. 2, ч. 1 (1701–1764). – 1984 ; Кн. 2, ч. 2 (1765–1800). – 1984.

Каталог палеотипов из фондов Львовской научной библиотеки им. В. Стефаника АН УССР / АН УССР, ЛНБ им. В. Стефаника ; сост.: Р. С. Харабадот, Р. М. Биганский ; отв. ред. М. В. Лизанец. – К. : Наук. думка, 1986. – 200 с. : ил.

Каталог кириличних стародруків Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника АН України / АН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад.: Я. Д. Ісаєвич, В. Я. Фрис ; передм. Я. Д. Ісаєвича ; відп. ред. М. В. Галушко. – Львів, 1993. – Вип. 1 : Видання Івана Федорова. – 74 с.

Каталог кириличних стародруків Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника Національної академії наук України / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; авт.-уклад. В. Фрис. – Львів, 1996. – Вип. 2 : Видання друкарень Острога, Дермані, Стрятина, Крилоса, Угорець, Рохманова. – 123 с.

Колосовська О. Дослідження та колекціонування стародрукованої кириличної книги в Галичині (кінець XVIII – перша половина XX ст.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук / О. Колосовська. – К., 1998. – 18 с.

Колосовська О. Дослідження історичних колекцій стародруків у Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаника НАН України: стан і перспективи / О. Колосовська, І. Качур // Kraków – Lwów. Książki, czasopisma, biblioteki XIX–X wieku / pod red. J. Jarowieckiego. – Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 1999. – Т. IV. – С. 65–70.

Каталог кириличних стародруків Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника Національної академії наук України / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; авт. уклад.: О. Колосовська, С. Гацкова. – Львів, 2000. – Вип. 3 : Видання друкарень Львова: М. Сльозки, Ар. Желиборського, Й. Шумлянського, монастиря св. Юра. – 168 с.

Каталог кириличних стародруків Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника Національної академії наук України / НАН України, ЛНБ ім.

В. Стефаніка ; авт.-уклад.: О. М. Колосовська, С. В. Гацкова ; наук. ред. Л. І. Крушельницька. – Львів, 2002. – Вип. 4 : Видання друкарні Львівського Успенського Ставропігійського братства (1591–1644 pp.). – 126 с.

Колосовская О. Коллекция еврейских старопечатных изданий в фондах Отдела редкой книги Львовской научной библиотеки им. В. Стефаніка НАН Украины / О. Колосовская // Материалы Девятой Ежегодной Международной Междисциплинарной конференции по иудаике : тез. / Центр науч. работников и преподавателей иудаики в вузах “Сфер”, Ин-т славяноведения РАН. – Москва, 2002. – С. 34–35.

Качур І. Французька книга у Львові в другій половині XVIII ст. у світлі видавничих і книготорговельних каталогів / І. Качур // Записки ЛНБ ім. В. Стефаніка. – Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 3–24.

Колосовська О. М. З історії формування та дослідження фондів стародрукованих і рідкісних видань Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка НАН України / О. М. Колосовська // Наукова бібліотека в сучасному суспільстві: історія, проблеми, перспективи : до 185-річчя наук. б-ки Одес. нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова : зб. ст. – Одеса : Астропринт, 2003. – С. 75–86.

Качур І. Французька перекладна книга у Львові в другій половині XVIII ст. / І. Качур // Kultura książki ziem wschodniego i południowego pogranicza Polski (XVI–XX wiek). Paralele i różnice. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2004. – S. 195–208.

Качур І. Французька книга в репертуарі львівських видавців другої половини XVIII ст. / І. Качур // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка. – Львів, 2004. – Вип. 12. – С. 34–62.

Галицькі бібліотеки XVIII – початку XX ст.: стан і перспективи досліджень у відділі рідкісної книги ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України / О. Колосовська, І. Качур // Рукописна і стародрукована книга : зб. пр. Міжнар. наук. конф. (XII Федоровський семінар), Львів, 23–25 квіт., 2004 р. – Львів, 2006. – С. 84–89.

Колосовська О. “...Заступати інтереси української людности”: діяльність Союзу українських наукових робітників книгозбірень і музеїв у Львові (1930–1939) / О. Колосовська // Вісник Львівського університету. Сер.: книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – Львів, 2006. – Вип. 1. – С. 174–180.

Литвин Т. Особиста бібліотека вченого як пам’ятка культури та історичний архів епохи : приклад Івана Крип’якевича / Т. Литвин // Бібл. вісн. – 2006. – № 2. – С. 30–35.

Колосовська О. Личная библиотека как составная часть национального книжного наследия : (на примере собрания А. С. Петрушевича) / О. Колосовська // Книжная культура. Особенности становления и развития : материалы Российско-Украинского науч. форума (Киев, 11 июня 2008 г.). – Москва : Наука, 2008. – С. 48–51.

Колосовська О. “Нагорода за кривду” чи “сповнення обов’язку”: Бібліотечна діяльність Богдана Барвінського (1908–1947) / О. Колосовська // Вісник Львівського університету. Сер.: Книгознавство, бібліотекознавство. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 193–201.

Литвин Т. Іван Крип’якевич як книгознавець : автореф. дис. ... канд. іст. наук / Т. Литвин. – К., 2008. – 20 с.

Качур І. Французька книга в Галичині у другій половині XVIII ст.: видавничий репертуар, розповсюдження та рецепція : автореф. дис. ... канд. іст. наук / І. Качур. – К., 2009. – 19 с.

Зінько О. Р. Я. Луцик – організатор фондів відділу рідкісної книги Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника АН УРСР (1950–1974) // Національна книжкова та рукописна культура: історія, методологія, джерельна база : матеріали Міжнар. наук. конф., Львів, 29–30 квіт. 2009 р. / О. Зінько – Львів, 2009. – С. 94–96.

Колосовська О. З поля меценатсько-бібліофільських зацікавлень митрополита Андрея Шептицького (1865–1944) / О. Колосовська // Kraków-Lwów: książki-czasopisma-biblioteki. – Kraków : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 2009. – Т. 9, cz. 1. – S. 120–124.

О. Колосовська

Науковий відділ періодичних видань ім. Мар'яна та Іванни Коців

Підпорядкування: Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника

Адреса: вул. Ковжуна, 8, м. Львів, 79000

Тел.: (032) 297-55-10

E-mail: library@lsl.lviv.ua

Веб-сайт: <http://www.lsl.lviv.ua>

Час роботи: 10.00–20.00 (понеділок–п'ятниця),
10.00–18.00 (субота), вихідний день – неділя

Історична довідка

1941 р. – створено сектор періодичних видань.

1946 р. – перетворено у відділ періодичних видань.

1950 р. – при відділі відкрито читальний зал на 40 місць.

1952 р. – відділ періодичних видань розформовано.

1992 р. – відтворено відділ періодичних видань. До складу відділу увійшли: сектор обслуговування періодичними виданнями відділу обслуговування і сектор періодичних видань відділу фондів.

1997 р. – до відділу долучили сектор рідкісних видань XIX–XX ст. (колишній спецфонд).

1999 р. – відділ перенесено в окрему будівлю по вул. Ковжуна, 8.

2003 р. – відділ періодичних видань ім. Мар'яна та Іванни Коців.

Обсяг фондів

понад 1,7 млн. прим. періодичних видань

Анотація складу фондів

Універсальна за змістом колекція складається із зібрання журналів, альманахів, видань, що продовжуються, газет, мікрофіш, мікрофільмів. Фонд охоплює періодичні видання від поч. XIX ст. до сучасності. Особливе місце посідають газети кириличним та латинським шрифтами.

У журнальному залі зберігаються журнали за останні 3 роки.

У газетному залі газети з України, близького і далекого зарубіжжя. Серед них – газети сусідніх держав: Польщі та Росії. Досить великою є добірка газет з української діаспори. Зі Сполучених Штатів Америки – “Амегіса” (Філадельфія); “Свобода” (Нью-Йорк); “Час і Події” (Чикаго); Канади – “Гомін України” (Торонто); “Новий шлях” (Торонто); “Українсько-Канадський вісник” (Торонто); Великобританії – “Українська думка” (Лондон).

Особливе місце у фонді належить універсальній добірці українських газет, які друкувалися у Західній Україні та за її межами, зокрема: “Бережанський вісник” (Бережани); “Буковина” (Чернівці); “Волинське слово” (Луцьк); „Діло” (Львів); “Прикарпатська Русь” (Львів); “Руслан” (Львів); “Русская Рада” (Коломия); “Подільське слово” (Тернопіль); “Станіславівські вісти” (Станіславів); “Хлібороб” (Лубни); “Беларускі звон” (Вільня); “Заря” (Берлін); “Краківські вісти” (Краків); “Наша жизнь” (Вільно).

Зберігаються газетні видання української еміграції США, Канади, Бразилії, Польщі, Німеччини.

Фонд налічує велику кількість польської і німецької періодики ХІХ–ХХ ст.; газети і журнали колишнього СРСР та країн соціалістичного табору, а також районні газети Львівської області.

У сховищах зберігаються мікрофільми (бл. 200 назв) та понад 635 назв журналів, скопійованих на мікрофлішах, що становить 25 тис. мікрофліш, серед яких – здебільшого закордонні наукові журнали.

Довідковий апарат

Каталоги:
алфавітний
географічний

Бібліографія

“Зоря”, 1880–1897 : сист. покажч. змісту журн. / АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад. О. Д. Кізлик ; передм. і наук. ред. М. П. Гуменюка. – Львів, 1988. – 440 с.

Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853–1939) : анотов. каталог / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, НДЦ періодики ; уклад. В. А. Передирій ; відп. ред. М. М. Романюк. – Львів, 1995. – 100 с.

Періодика Західної України 20–30-х рр. ХХ ст. : матеріали до бібліогр. / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, НДЦ періодики ; за ред. М. М. Романюка. – Львів, 1998–2003. – Т. 1–5.

Каталог газет, 1990–2000 рр. : за матеріалами відділу період. видань ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / НАН України ; уклад.: Ю. Романишин, М. Радченко, Х. Білас ; відп. за вип. Ю. Романишин. – Львів, 2001. – 92 с.

Науково-дослідний центр періодики (1993–2003) : у 2 т. / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, НДЦ періодики ; уклад., авт. вступ. ст. М. М. Романюк ; відп. ред. Л. В. Сніцарчук. – Львів, 2003. – Т. 1 : Наукова діяльність : покажч. вид. – 332 с. ; Т. 2 : Постаті : бібліогр. покажч. – 676 с.

Газети у фондах наукових бібліотек м. Львова (1990–2000) / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад.: Ю. О. Романишин (кер. проекту), О. В. Палюх, Л. Т. Левицька, М. С. Деревляна, І. Ю. Лешнівська, О. В. Качур, І. О. Цвіркун. – Львів, 2004. – 191 с.

Українська преса (1990–1995) : [каталог газет] / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад.: Ю. О. Романишин (кер. проекту), О. В. Палюх, Л. Т. Левицька, М. І. Радченко, Х. В. Білас. – Львів, 2004. – 265 с.

Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України. Відділ періодичних видань ім. Мар'яна та Іванни Коців : [буклет]. – [Львів, 2005].

Курилишин К. Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939–1944) : іст.-бібліогр. дослідження : у 2 т. / К. Курилишин ; НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, Від. україніки, Від-ня “Науково-дослідний центр періодики”. – Львів, 2007. – Т. 1 : А–М. – 640 с. ; Т. 2 : Н–Я. – 592 с.

Українська преса в Україні та світі XIX–XX ст. : іст.-бібліогр. дослідження / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, НДЦ періодики ; уклад.: М. В. Галушко, М. М. Романюк (кер. проекту), Л. В. Сніцарчук. – Львів : Оріяна-Нова, 2007. – Т. 1 : 1812–1890 рр. – 560 с.

Збірник праць Науково-дослідного центру періодики / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, НДЦ періодики. – Львів, 1994–2008. – Вип. 1–16.

Українська періодика: історія і сучасність : тези доп. і повідомл. Всеукр. наук.-теор. конф. / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, НДЦ періодики ; редкол.: М. М. Романюк (відп. ред.) та ін. – Львів, 1993–2008.

Українська журналістика в іменах : матеріали до енциклопед. словника / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника, НДЦ періодики ; за ред. М. М. Романюка. – Львів, 1994–2008. – Вип. 1–15.

Ю. Романишин

Науковий архів Інституту археології

Підпорядкування: Національна академія наук України

Адреса: просп. Героїв Сталінграда, 12, м. Київ, 04210

Тел.: (044) 418-27-75

Факс: (044) 418-33-06, 418-91-47 (науковий архів)

E-mail: arhaeol@mail.kar.net

Веб-сайт: www.kar.net/~arhaeol/ (інститут), www.kar.net/~arhaeol/arl.html (науковий архів)

Транспорт: станція метро “Оболонь”, автобус 100, 102, 103 (зуп. “Інститут гідробіології”)

Час роботи: 10.00–17.00 (вівторок, четвер)

Історична довідка

1933–1934 рр. – Науковий архів секції історії матеріальної культури.

1934–1938 рр. – Науковий архів Інституту історії матеріальної культури.

1938–1991 рр. – Науковий архів Інституту археології Академії наук УРСР.

1991–1994 рр. – Науковий архів Інституту археології Академії наук України.

1994 р. – Науковий архів Інституту археології НАН України.

Обсяг фондів

51 фонд, 212700 од. зб. описаних документів, 1 тис. неописаних документів (1764–1998)

50 тис. од. зб. фотодокументів

4 од. зб. кінодокументів
41394 справ

Анотація складу фондів

Найдавніший документ, що зберігається в архіві, – “Карта генеральная Киевской губернии, составленная из Переяславского, Миргородского и частей Киевского, Нежинского, Гадяцкого и Прилуцкого полков, разделенная на 11 уездов...” (1764). Останні надходження датовані 1998 р. – звіти про розкопки археологічних експедицій, планові теми та дисертації.

Більшу частину архівних документів складає фонд експедицій: наукові звіти археологічних експедицій про розкопки та розвідки археологічних пам’яток і польова документація цих експедицій за 1945–1998 рр. Кількість звітів за кожний рік неоднакова. Найменша їх кількість за 1945 р. – 17, найбільша за 1990 р. – 270. Загальна кількість у фонді експедицій – бл. 180 тис.

Зберігається найдавніший фонд музею старожитностей Київського університету Св. Володимира. Це комплекс документів, які відображають розвиток археології в Україні: каталоги, описи, реєстри, інвентарні книги археологічних знахідок, листування з різними товариствами, установами та окремими особами, фотографії археологічних знахідок і матеріали археологічних розкопок в Україні, різні плани й креслення археологічних об’єктів, давніх поселень м. Києва, стародавніх споруд та ін.; матеріали III та XI археологічних з’їздів, що відбулися у м. Києві тощо.

Фонд Всеукраїнського археологічного комітету (ВУАК), попередника Інституту археології, включає комплекс документів з археології (наукові звіти та інші матеріали про археологічні дослідження в Україні), протоколи засідань ВУАК, плани роботи та звіти про роботу ВУАК, оголошення, листування з різними установами та окремими особами, фінансову документацію, списки членів ВУАК тощо. Фонд ВУАК має декілька відгалужень: власне фонд ВУАК за 1918–1932 рр.; ВУАК/СІМК за 1933–1934 рр.; ВУАК/ПМК за 1934–1937 рр.; ВУАК/Дніпробуд за 1927–1933 рр.: документи археологічних досліджень порожистої частини Дніпра між містами Запоріжжя та Дніпропетровськ, яка входила в зону затоплення в результаті будівництва Дніпровської ГЕС ім. В. І. Леніна.

Документи археологічних досліджень інших археологічних пам’яток наявні у фондах: ВУАК/Ольвія за 1928–1930 рр.; ВУАК/Донецьке городище 1928–1930 рр.; ВУАК/Райки за 1929–1933 рр.; ВУАК/Київ за 1926–1932 рр.

Фонд Інституту історії матеріальної культури (ПМК) та фонд Інституту археології (ІА) розділені відповідно до документів різних археологічних експедицій. Вони представлені науковими звітами та польовою документацією археологічних експедицій про розкопки та дослідження археологічних пам’яток: ф. ПМК/Ольвія 1935–1937 рр. та ІА/ Ольвія за 1938–1940 рр.; ф. ПМК/ Київ за 1935–1937 рр. та ф. ІА/Київ за 1938–1949 рр.; ф. ПМК/Коростень за 1934 р.; ф. ПМК/ Вишгород за 1934–1937 рр.; ф. ПМК/ Райки за 1934–1936 рр.; ф. ПМК/ Сосниця за 1935р.; ф. ПМК/Стара Буда за 1937 р.; ф. ПМК/ Деснянська експедиція за 1936–1937 рр., ф. ІА/ Деснянська експедиція за 1938–1940 рр.; ф. ПМК та ф. ІА/ Нікопольська експедиція за 1933–1939 рр.; ф. ПМК та ф. ІА/ Трипільська експедиція за 1934–1937, 1938–1939 рр.; ф. ПМК/ Поліська експедиція за 1936 р.; ПМК/ Гонці за 1935р.; ф. ПМК/

Запоріжжя за 1937 р.; ф. ПМК/ Луганщина за 1934 р.; ф. ІА/ Августинівка і Бердиж за 1938 р.; ф. ІА/ Середньодніпровська експедиція за 1940–1941 рр.; ф. ІА/Киселеве за 1938–1940 рр.; ф. ІА/ експедиція за 1938 р.; ф. ІА/ Скіфська експедиція за 1938 р.; ф. ІА/ Городськ за 1939–1940 рр.; ф. ІА/Ільїнка за 1938–1940 рр.; ф. ІА/ Лубенська експедиція за 1939 р.; ф. ІА/Шарпівське городище за 1939–1940 рр. Фонд наукових робіт з археології та дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидатів та докторів історичних наук налічує 785 од. зб. за 1938–1998 рр. Фонд планових тем містить результати наукових досліджень і розробок різних відділів Інституту археології за певними темами, які розроблялися протягом 3–5 років.

У науковому архіві зберігається 35 особових фондів учених-археологів. Вони є цінним джерелом досліджень з питань археології, давньої історії, етнографії, музеєзнавства та мистецтвознавства. Загальна кількість од. зб. у них – 10540 за 1870–1989 рр. Це фонди: Ф. К. Вовка, В. В. Хвойки, І. І. Артеменка, Д. Т. Березовця, С. С. Гамченка, В. А. Грінченко, В. М. Даниленко, Л. Д. Дмитрова, А. В. Добровольського, О. Ф. Лагодовської, В. В. Лапіна, І. Ф. Левицького, Т. М. Мовчанівського, С. С. Мазури, М. О. Макаренко, М. В. Кузнецова, П. П. Курінного, К. Ю. Коршак, Г. Г. Мезенцевої, Д. П. Новицького, В. П. Петрова, Є. Ф. Покровської, М. Я. Рудинського, Л. М. Славіна, М. В. Сібільова, П. І. Смолічева, О. І. Тереножкіна та В. І. Ільїнської, О. С. Федоровського, І. М. Фещенка, Р. О. Юри, Д. М. Щербаківського; не описані фонди М. І. Вязьмітіної, Є. В. Махно, С. М. Бібікова, Д. І. Бліфельда.

Науковий архів має велику негатеку, куди входять негативи до наукових звітів за 1945–1998 рр., негативи на скляних пластинках про археол. дослідження за 1920–1930-ті рр., а також негативи на скляних пластинках та фотоплівках з багатьох особистих фондів за 1897–1989 рр.

Діловодний фонд відображає діяльність Інституту археології НАНУ за 1945–1989 рр. Це – постанови та розпорядження Президії АН, листування з установами, організаціями та окремими особами, плани роботи і звіти про роботу Інституту та його відділів, протоколи засідань Вченої ради, фінансова документація тощо.

Довідковий апарат

Інвентарні книги

Каталоги:
алфавітний
хронологічний

Регіональна картотека
Негатека

Бібліографія

Бахмат К. Листи В. В. Хвойки / К. Бахмат // Архіви України. – 1967. – № 2. – С. 55–59.

Кузнецова С. М. Архів Ф. К. Вовка / С. М. Кузнецова, Н. В. Линка // Архіви України. – 1969. – № 6. – С. 70–75.

Grimsted Patricia Kennedy. Archives and Manuscript Repositories in the USSR. Ukraine and Moldavia / Grimsted Patricia Kennedy. – Princeton, 1988. – В. 1. – Р. 396–399.

Archives and Manuscript Collections in the Microfiche / ed. by P. Grimsted Patricia Kennedy. – Leiden, 1989. – (Ser. 3 : Soviet Ukraine and Moldavia).

Франко О. Е. Исследования на Полтавщине (по материалам личных фондов В. В. Хвойки и Ф. К. Вовка (Волкова)) / О. Е. Франко, Ж. А. Кононенко // Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины : К 100-летию Полтавского краеведческого музея. – Полтава, 1989. – С. 118–121.

Шмельов В. Г. До питання оптимізації складу архівного фонду Академії наук УРСР / В. Г. Шмельов // Архіви України. – 1990. – № 4. – С. 28–31.

Франко О. О. Огляд фонду Музею старожитностей при Київському університеті св. Володимира : (Науковий архів Інституту археології АН УРСР) / О. О. Франко // Археологія. – 1991. – № 1. – С. 145–147.

Франко О. О. Археологічні дослідження Федора Кіндратовича Вовка / О. О. Франко // Археологія. – 1992. – № 2. – С. 112–119.

Науковий архів // 60 років Інституту археології НАН України / НАН України; редкол.: П. П. Толочко (відп. ред.) та ін. – К., 1994. – С. 102–105.

Станицына Г. А. Обзор документов личного фонда Л. М. Славина / Г. А. Станицына // Мир Ольвии : памятник исследователю и исследование памятника : к 90-летию проф. Л. М. Славина : тез. докл. – К., 1996. – С. 20–24.

Станицына Г. А. Личный фонд В. В. Лапина : обзор документов / Г. А. Станицына // Тезисы докладов юбилейных чтений : к 70-летию В. В. Лапина. 18 март. 1998 г. – К., 1998. – С. 22–23.

Архівні установи України : довід. / Держкомархів України, Мін-во культури і мистецтв України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського НАН України ; авт.-уклад.: О. І. Алтухова, С. І. Андросов, Л. С. Анохіна та ін. ; редкол.: О. С. Онищенко, Р. Я. Пиріг, Л. А. Дубровіна та ін. ; упоряд.: Г. В. Боряк, С. Г. Даневич, Л. А. Дубровіна та ін. – К., 2000. – С. 166–169.

Франко О. О. Федір Вовк – учений і громадський діяч / О. О. Франко ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – К., 2000. – 380 с.

Франко О. О. Огляд джерел особового архіву : Науковий архів Інституту археології НАН України // Франко О. О. Федір Вовк – учений і громадський діяч / О. О. Франко ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – К., 2000. – С. 46–53.

Колеснікова В. А. Листування В. В. Хвойки з Е. Міннзом як джерело для створення наукової біографії В. В. Хвойки / В. А. Колеснікова // Археологія. – К., 2006. – № 1. – С. 48–59.

Станицына Г. О. Архівні матеріали про дослідження В. В. Хвойкою трипільських старожитностей у Науковому архіві Інституту археології НАН України / Г. О. Станицына, Ж. О. Кононенко // Дослідження трипільської цивілізації у науковій спадщині археолога Вікентія Хвойки / М-во освіти і науки України, Держ. фонд фундамент. дослідж., НАН України, Ін-т археології. – К., 2006. – Ч. 2 : Матеріали і дослідження. – С. 39–44.

Станицына Г. А. Этнографические материалы в личном фонде Федора Вовка (Волкова) в научном архиве Института археологии Национальной академии наук Украины / Г. А. Станицына // Интеграция археологических и этнографических исследований : сб. науч. тр. / Омский гос. ун-т им. Ф. М. Достоевского, Одес. нац. ун-т им. И. И. Мечникова и др. – Одесса ; Омск, 2007. – С. 28–31.

Інститут археології // Архівні фонди установ Національної академії наук України : путівник / НАН України, НБУВ, Ін-т архівознавства ; авт.-

упоряд.: Л. М. Яременко (кер.), О. В. Березовська, О. В. Січова та ін. ; ред-кол.: О. С. Онищенко (відп. ред.) та ін. – К., 2008. – С. 295–297.

Г. Станіцина

Наукові архівні фонди рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського

Підпорядкування: Національна академія наук України

Адреса: вул. Грушевського, 4, м. Київ, 01101

Тел.: (044) 278-34-54

Факс: (044) 278-17-50

E-mail: ethnolog@ethnolog.kiev.ua

Веб-сайт: <http://www.ethnolog.org.ua>

Транспорт: станція метро “Майдан Незалежності”,
автобус 24, 62 (зуп. “вул. Михайла Грушевського”)

Час роботи читального залу: 10.00–16.00 (понеділок, вівторок, середа)

Історична довідка

1920-ті рр. – початок накопичення матеріалів, які згодом стали складовою архіву, припадає на час активної діяльності інституцій Всеукраїнської Академії наук (ВУАН), зокрема Етнографічної комісії, Кабінету музичної етнографії, Кабінету антропології та етнології ім. Ф. Вовка, Кабінету національних меншин.

1936 р. – створено Інститут українського фольклору АН УРСР, який успадкував документи, що відображали їхню діяльність, а також набуті ними архіви народознавчого спрямування.

1942 р. – Інститут народної творчості і мистецтв АН УРСР.

1944 р. – Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР.

1964 р. – Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського.

1994 р. – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського.

У різний час архів мав назви: Фонди Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії; Науково-галузевий архів Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Рильського.

Сучасна назва – Наукові архівні фонди рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України.

Обсяг фондів

22 тис. од. зб. документів з паперовими носіями (1779–2003)

бл. 2 тис. од. зб. фонозаписів на магнітній плівці (1951–2003)

268 од. зб. фонографічних записів на воскових валиках (1904–1945)

бл. 1700 од. зб. фотодокументів (1866–1997)

9 од. зб. відеокасет

Анотація складу фондів

Матеріали архіву можна умовно розділити на дві частини – такі, що пов'язані з традиційною народною культурою, та ті, що відображають історію професійного мистецтва в Україні.

До першої належать фонди установ і наукових товариств, діяльність яких припадає на останню чверть XIX – першу третину XX ст.: Етнографічної комісії Наукового товариства ім. Т. Шевченка, Етнографічного товариства в Києві, Етнографічної комісії Всеукраїнської академії наук, Кабінету антропології та етнології ім. Ф. Вовка ВУАН, Кабінету музичної етнографії ВУАН, Кабінету національних меншин ВУАН, Волинського краєзнавчого музею. Переважна більшість матеріалів цих інституцій – накопичені у процесі їхньої діяльності фольклорні й етнографічні матеріали, що склали емпіричне підґрунтя наукових досліджень у галузях етнології й фольклористики, зокрема й у дослідженнях традиційної культури етнічних меншин в Україні, програми й запитальники, що визначали напрямки збирацької роботи, наукові праці фольклористів і етнографів, які працювали в цих інституціях або співпрацювали з ними. Частина фольклорних записів (напр., у фонді Кабінету музичної етнографії ВУАН) представлена нотними розшифровками народних творів, зокрема дум. Документація цих установ, представлена листуванням, протоколами, планами, звітами, заявами, дає уявлення про їхню діяльність. У сукупності документи цих фондів засвідчують високий рівень народознавчих студій в Україні першої чверті XX ст., зростання громадського й суспільного інтересу до них, особливо в період діяльності ВУАН до її реорганізації, що супроводжувалася знищенням значної частини її кадрів, особливо в сфері суспільних наук.

Фонди установ, існування яких припадає на 1930–1940-ті рр. – Інституту українського фольклору АН УРСР, Львівського філіалу Інституту українського фольклору, Інституту народної творчості та мистецтва АН УРСР, відображають основну сферу їхньої діяльності й представлені записами фольклору й етнографічними матеріалами власних експедицій та надісланими їх кореспондентами. Фонди Народного комісаріату освіти та Управління в справах мистецтв містять подібні матеріали, які для їх діяльності були периферійними й передавалися до архіву Інституту українського фольклору АН УРСР. Фонди, зібрані цими установами, мають прикметну ознаку часу – чимала частка в них належить т. зв. радянському фольклору і творам “самодіяльних” поетів з певним ідеологічним спрямуванням.

У період діяльності ІУФ (1936–1941), Інституту народної творчості і мистецтв (1941–1944; Уфа, Москва) та їхнього наступника – Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (нинішнього Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського), архів поповнився документами цих установ, фольклорними та етнографічними матеріалами, зібраними їхніми науковцями, архівними зібраннями інших інституцій, наукових і художніх товариств, архівами українських фольклористів, етнографів, художників, композиторів, які надходили з інших установ чи передавалися спадкоємцями.

Повоєнний період представлено матеріалами фонду Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського, пов'язаними з науковими напрямками, в яких працює установа. Це фольклорні записи й ет-

нографічні описи, здійснені співробітниками в експедиціях та кореспондентами ІМФЕ, допоміжна інформація кінознавчого та театрознавчого характеру, значний ілюстративний матеріал, необхідний для досліджень тощо.

Особові фонди дослідників, що працювали в напрямках народознавчих студій у XIX – першій пол. XX ст. – О. Алешо, М. Білозерського, В. Гнатюка, Б. Грінченка, О. Кістяківського, Ф. Колесси, В. Кравченка, П. Литвинової, П. Мартиновича, С. Носа, Д. Яворницького та ін. мають у своєму складі документи, що розкривають їх життєвий шлях, особистий внесок у розвиток української етнографії та фольклористики цього періоду: документи біографічного характеру, листування з окремими особами та різними інституціями, наукові праці та матеріали до них, фольклорно-етнографічні матеріали. Великої наукової цінності матеріали з історії кобзарства та його традицій, численні записи фольклору різних жанрів зібрані у фонді П. Мартиновича. Фонд П. Литвинової, окрім спостережень етнографічного характеру та праць у царині досліджень народного побуту, студій з історії педагогіки, просвітництва, містить значну кількість фамільних документів Литвинових та Бартошів кін. XVIII – серед. XIX ст.: майнові документи, атестати, свідоцтва, рапорти, імператорські укази, “ревизские сказки” тощо. Фонд етномузиколога Ф. Колесси представлено рукописами дослідника: науковими працями, нотними розшифровками репертуару кобзарів і лірників, упорядкованими збірками пісень та ін. У фонді Д. Яворницького – цінні добірки спостережень над побутом дніпровських лоцманів, народної оповідальної творчості та інших творів фольклору. Творча спадщина художника етнографа Ю. Павловича представлена у його фонді, окрім праць з питань народної побутової культури, багатюю колекцією малюнків та замальовок предметів народного побуту (одяг, кераміка, транспорт, житло), орнаментів, виробничих знарядь і процесів, народних типажів з різних соціальних станів та ін.

Особові фонди етнографів і фольклористів, які працювали у другій пол. XX ст., складають матеріали дослідника музичного фольклору О. Правдюка та етнографа Я. Прилипка. Це біографічні та службові документи, листування, матеріали польових досліджень, наукові праці та відзиви.

Значна частина фондів народознавчого спрямування має у своєму складі ілюстративні й друквані матеріали, пов’язані зі сферою діяльності певної інституції чи конкретного фондоутворювача: малюнки та фотографії предметів народного побуту й мистецтва, носіїв фольклору (кобзарів, лірників, оповідачів, співаків), карти, афіші, програми тощо.

Друга частина архіву відображає розвиток професійних мистецтв в Україні та їх дослідження.

Фонди творчих організацій та окремих діячів культури кін. XIX – першої пол. XX ст. представлені документами Товариства південно російських художників, Товариства художників ім. К. Костанді, театру “Березіль”, зокрема статутами, відозвами, звітами, протоколами, розпорядженнями, фінансовою документацією, офіційним листуванням та документами особового походження, що пов’язані з біографіями, службовою, громадською та творчою діяльністю фондоутворювачів особових фондів (43 особових фонди українських учених, митців, діячів культури – етнологів, фольклористів, мистецтвознавців, композиторів, художників, театральних діячів, серед яких фонди В. Авраменка, В. Василька, М. Грінченка, Б. Егіза, Г. Світлицького, Ф. Ернста, П. Козицького, Я. Степового, В. Фемеліди та

ін.). Це автобіографії, свідоцтва про народження, посвідчення, анкети, записники, щоденники, листування, наукові праці, відгуки та рецензії, музичні твори та ін. До складу цих фондів входять також подібні матеріали інших осіб, що належали до оточення фондоутворювачів і були пов'язані з ними особистими чи творчими взаєминами. Вагому частину тут складають фотоматеріали, афіші, каталоги виставок, програми концертів, добірки друкованих матеріалів з тогочасної періодики, тематично пов'язані із загальним змістом того чи іншого фонду.

Українська музична культура представлена фондами композиторів В. Йориша, П. Козицького, Б. Крижанівського, В. Нікітіна, Я. Степового, В. Фемеліди, Я. Яциневича, в яких чимало рукописів (клавіри, партитури, партії голосів тощо) музичних творів різних жанрів, у яких працювали митці: солоспіви, хори, опери, балети, інструментальні твори, музика до драматичних спектаклів. Матеріали музикознавця, композитора М. Грінченка широко висвітлюють доробок фондоутворювача у різних сферах його творчої, наукової й педагогічної діяльності: монографії, статті, підручники, лекції з історії та теорії музики, музичні твори. Цінною складовою фонду є зібрана дослідником колекція листів визначних діячів української культури: листи М. Лисенка та листи до нього, зокрема Н. Кобринської, М. Кропивницького, П. Куліша, Л. Куби, І. Пулюя, Г. Хоткевича та ін.; листи до Я. Степового від О. Косач, С. Рахманінова, О. та С. Русових, К. Стеценка та ін.; листи до І. Нечуя-Левицького від М. Вороного, В. Гнатюка, П. Житецького, П. Рудченка (Панаса Мирного).

Повоєнний період розвитку українського музикознавства відображено у фонді М. Гордійчука його науковими працями, рецензіями й виступами у пресі.

Інший аспект культурно-мистецького життя в Україні кін. ХІХ – першої третини ХХ ст. віддзеркалюють фонди художніх товариств, художників і мистецтвознавців: Товариства південноросійських художників, Товариства художників ім. К. Костанді, Б. Егіза, Ф. Ернста, Г. Світлицького, О. Стіліануді. Документи художніх товариств (статути, протоколи, заяви, офіційне листування, фінансові документи) розкривають їхню діяльність в організації художнього життя в Україні, зокрема численних виставок образотворчого мистецтва. Матеріали особових фондів (свідоцтва, щоденники, спогади, листування, книги відгуків, репродукції художніх творів тощо) окреслюють життєвий шлях митців і дослідників мистецтва, напрямки творчої й педагогічної діяльності. Вагомою частиною фондів, пов'язаних із образотворчим мистецтвом, є каталоги персональних і періодичних виставок та салонів в Україні, містах Париж та Петербург.

Серед мистецтвознавчих фондів найповнішим за обсягом і змістом матеріалів є фонд Ф. Ернста, дослідника образотворчого мистецтва й архітектури, музеєзнавця, педагога, репресованого 1934 р. В архіві зберігаються рукописи більшості його праць та матеріали до досліджень про архітектуру м. Києва, творчість Т. Шевченка, Г. Нарбута, Д. Левицького, В. Боровиковського, матеріали до видання “Музеї України” та “Біографічного словника діячів України”. Численні документи 1920-х – поч. 1930-х рр., пов'язані з його діяльністю та працею у Відділі охорони пам'яток старовини й мистецтва при Головному управлінні мистецтв та національної культури, Всеукраїнському комітеті охорони пам'яток мистецтва та старовини та в інших

установах, розкривають драматичні сторінки боротьби діячів української культури за збереження художніх цінностей, забезпечення їх від вивезення, продажу чи знищення. Обширне листування з музеями, літературно-мистецькими видавництвами, мистецтвознавцями створює виразну картину мистецького життя в Україні першої третини ХХ ст. Значну частину фонду складають карти, зокрема унікальні карти м. Києва, образотворчі матеріали – оригінальні (малюнки, ескізи) та репродукції творів мистецтва, фотографії пам'ятників архітектури, матеріали про мистецтво й культуру, взяті з періодики 1912–1941 рр.

Мистецтвознавство другої пол. ХХ ст. представлено фондом Є. Мамолата – дослідника монументально-декоративного мистецтва й реставратора.

Видатним явищем у театральному мистецтві України першої пол. ХХ ст. була діяльність театру “Березіль”. Матеріали фонду – доповіді Леся Курбаса, його лекції про майстерність, протоколи обговорення роботи творчих майстерень та спектаклів розкривають одну з найцікавіших і драматичних сторінок історії театральної культури. Документи колекції актора В. Василька, який працював у театрі Л. Курбаса (статті, нариси, доповіді), доповнюють інформацію про творчість театру та його акторів.

1994 р. до архіву з США передано матеріали В. Авраменка – хореографа, педагога й популяризатора українського танцю в світі, творчість якого припадає на 1920–1970-ті рр. Документи шкіл українського танцю, заснованих ним у Канаді та США, звернення й відозви, понад тисячу аркушів листування – особистого та з установами й громадськими організаціями – фотографії колективів і танцюристів, програми й афіші розкривають творчий доробок митця та його роль у культурному й громадському житті українства в Америці.

Фотоматеріали (1866–1997) знаходяться у складі переважної частини фондів. Це фотографії фондоутворювачів та осіб з їхнього оточення, діячів української культури та науки, кобзарів, лірників та інших носіїв традиційної культури, предмети побуту, народний одяг, вишивка, ткацтво, зафіксовані народні обряди та побутові сценки, пам'ятки архітектури, традиційне житло, фотокопії архівних та раритетних друкованих матеріалів та ін.

Фонозаписи на магнітній стрічці (1951–2003) включають записи пісенного й прозового фольклору, здійснені фольклористами Інституту під час експедицій у різних регіонах України, у т. ч. й фольклору національних меншин, а також збирачами-аматорами; записи наукових та ювілейних заходів – конференцій, з'їздів, сесій.

Зберігаються фоновалики (воскові циліндри) 1904–1945 рр. із записами фольклору, найціннішими серед яких є фіксації дум, псалмів, пісень, танцювальних мелодій від кобзарів і лірників поч. ХХ ст. та 1929–1930 рр. – П. Кравченка, М. Скубія, О. Баря, В. Гончара, М. Христенка та ін.

Є відеокасети із записами фольклорно-етнографічного матеріалу – свят і обрядів, оповідачів і казкарів, відзняті співробітниками Інституту.

Довідковий апарат

Книги опису фондів (інвентарні)

Книги реєстрації надходження матеріалів

Картотеки:

систематичні:

жанрова (фольклорних матеріалів окремих фондів)

іменна (міжфондова)

географічна (фольклорно-етнографічних матеріалів фонду ІМФЕ)

Бібліографія

Довженок Г. В. Записи фольклора Карпат в фондах отдела рукописей Института искусствоведения, фольклора и этнографии им. М. Ф. Рильского / Г. В. Довженок // Карпатский сборник. – 1976. – № 2. – С. 147–149.

Grimsted Patricia Kennedy. Archives and Manuscript Repositories in the USSR. Ukraine and Moldavia / Grimsted Patricia Kennedy. – Princeton, 1988. – В. 1. – Р. 389–393.

Пазяк М. М. Рукописні пареміографічні збірки у фондах Інституту ім. М. Т. Рильського АН УРСР / М. М. Пазяк // Нар. творчість та етнографія. – 1983. – № 1. – С. 53–57.

Правдюк О. А. Нові пісенні надходження рукописних фондів / О. А. Правдюк // Народна творчість та етнографія. – 1983. – № 3. – С. 73–76.

Боряк О. Матеріали з історії народознавства в Україні : каталог етногр. прогр. (друга половина XVIII–XX ст.) / О. Борьяк. – К., 1994. – 124 с.

Архівні установи України : довід. / Держкомархів України, М-во культури і мистецтв України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України ; авт.-уклад.: О. І. Алтухова, С. І. Андросов, Л. С. Анохіна та ін. ; редкол.: О. С. Онищенко, Р. Я. Пиріг, Л. А. Дубровіна та ін. ; упоряд.: Г. В. Борьяк, С. Г. Даневич, Л. А. Дубровіна та ін. – К., 2000. – С. 25–28.

Боряк О. О. З рукописних фондів ІМФЕ : матеріали до “жіночих студій” у польових записях Людмили Шевченко / О. О. Борьяк // Архіви України. – 2001. – № 3. – С. 86–101.

Старков В. А. Особовий архів Володимира Гнатюка та його роль у дослідженні ігрової культури українців / В. А. Старков // Архіви України. – 2001. – № 1/2. – С. 42–56.

Колесса Ф. Історія української етнографії / Ф. Колесса. – К., 2005. – 368 с.

Путівник по особових фондах Архівних наукових фондів рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського / підгот.: Г. В. Довженок, К. М. Луганська, В. І. Новійчук, О. В. Рубан, С. В. Ситник, С. П. Стефанович ; Г. А. Скрипник (відп. ред.) ; заг. ред. Г. В. Довженок ; НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського. – К., 2005. – 408 с.

Селівачов М. Десять тисяч негативів унікального фотоархіву / М. Селівачов // Нар. творчість та етнографія. – 2006. – № 3. – С. 93–95.

Селівачов М. Як зберегти унікальний фотоархів? / М. Селівачов // Ант : вісн. археології, мистецтва, культурної антропології. – К., 2006. – № 16/18. – С. 162–169.

Г. Довженок

Архів Інституту народознавства

Підпорядкування: Національна академія наук України

Адреса: просп. Свободи, 15, м. Львів, 79000

Тел.: (0322) 72-70-12, 72-70-20, (032) 297-01-57

Факс: (0322) 297-01-55

E-mail: inst@ethnolog.lviv.ua

Веб-сайт: <http://www.ethno.iatp.org.ua>

Транспорт: трамвай 1, 2, 9

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1992 р. – Інститут народознавства утворено на базі Львівського відділення Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Рильського АН УРСР, який існував з 1982 р. при Музеї етнографії та художнього промислу, який засновано у 1951 р.

Структура інституту: відділи історичної етнології, сучасної етнології, мистецтвознавства, народного мистецтва, фольклористики, Музеї етнографії та художнього промислу. Допоміжні підрозділи – науково-технічний центр, наукова бібліотека. Архів інституту є підрозділом бібліотеки.

Обсяг фондів

бл. 3 тис. од. зб. документів (1873–2000)

Анотація складу фондів

Архів інституту зберігає документальні матеріали різних хронологічних періодів: документи Музею художньої промисловості довоєнного періоду (1873–1941): листування, протоколи, інформації про різні виставки, інвентарні книги, матеріали етнографічного музею НТШ; документи Державного Музею художньої промисловості воєнного і післявоєнного періодів (1944–1951), етнографічного Музею АН УРСР (1939–1940, 1944–1951); документальні матеріали Ін-ту народознавства (1951–2000).

Архів складається з декількох фондів: до фонду № 1 входять матеріали, які відображають основну діяльність установи (постанови, розпорядження, накази, плани, звіти, протоколи тощо) і внесенні до опису № 1. Матеріали наукової документації: звіти, щоденники з експедиції та наукових відряджень – до опису № 2. До опису № 3 віднесено матеріали особового складу (накази, особові рахунки, особові справи тощо). У фонді наявна наукова документація (рукописи монографій та дисертацій, доповідні записки, наукові статті, первинна наукова документація (щоденники та наукові звіти польових досліджень, експедицій, відряджень). Зберігаються в архіві фонди відомих учених – Р. Ф. Кирчіва, К. І. Матейка та А. Ф. Будзана.

Обліково-довідковий апарат

Описи справ

Бібліографія

Бібліотека інституту народознавства НАН України // Бібліотеки Національної академії наук України : довідник / НАНУ, НБУВ. – К., 1996. – С. 83–84.

Інститут народознавства // Архівні фонди установ Національної академії наук України : путівник / НАНУ, НБУВ, Ін-т архівознавства. – К., 2008. – С. 321–324.

О. Остапик

Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка

Підпорядкування: Національна академія наук України

Адреса: вул. М. Грушевського, 4, м. Київ, 01001

Тел.: (044) 279-04-88

Факс: (044) 278-52-81

E-mail: tgah@ukr.net ; admin@ilnan.gov.ua

Веб-сайт: <http://www.ilnan.gov.ua/rukopys.htm>

Транспорт: станції метро “Майдан Незалежності”, “Хрещатик”, автобус 24, 62 (зуп. “вул. Михайла Грушевського”)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1926–1933 рр. – Інститут Тараса Шевченка Наркомосу УРСР.

1933–1936 рр. – Науково-дослідний інститут Тараса Шевченка ВУАН.

1936–1952 рр. – Інститут української літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР.

1952–1991 рр. – Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР.

1991–1994 рр. – Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка АН України.

1994 р. – Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України.

Історія Відділу рукописних фондів і текстології.

1926–1930 рр. – Архівний відділ Інституту Тараса Шевченка Наркомосу УРСР.

1930–1933 рр. – Всеукраїнський літературний музей при Інституті Тараса Шевченка.

1933–1936 рр. – Відділ рукописів Науково-дослідного інституту Тараса Шевченка ВУАН.

1936–1952 рр. – Відділ рукописів Інституту української літератури ім. Т. Г. Шевченка ВУАН (АН УРСР).

1952–1994 рр. – Відділ рукописів Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР.

1994 р. – Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України.

Обсяг фондів

236 фондів, 102507 од.зб. з паперовими носіями (XVII ст. – 2005)

бл. 700 од. зб. фотодокументів (XIX–XX ст.)

Анотація складу фондів

У фондах Відділу зібрано найбагатшу в Україні колекцію архівних матеріалів українських письменників кін. XVII–XX ст., яка має статус національ-

ного надбання. Найвні фонди особового походження, також є фонди редакцій журналів, товариств, установ, і тематичні фонди. Документи, які зберігаються у відділі, в основному складаються з матеріалів українських письменників, видатних діячів культури та учених, які досліджували літературний процес. Окрім творчих літературних матеріалів – автографів, списків, машинописів тощо, майже кожний іменний фонд має зібрання листів, фотографій, біографічних документів, матеріалів інших осіб.

Найранішими є документи XVII ст. з фонду давніх рукописів – збірники з творами літературного, історіографічного, теологічного та літургічного характеру, нотні записи. Особливу цінність становлять автографи І. Величковського (кін. XVII ст.), списки (давні копії) творів З. Копистенського та І. Вишенського, список “Александрії” та змішані збірники (XVIII ст.). Великі колекції давніх рукописів та їх списків зберігаються у фондах І. Франка та О. Бодяньського.

Окремим фондом представлена творчість видатного українського письменника й філософа другої пол. XVIII ст. Г. Сковороди – автографи та списки філософських трактатів, художні твори і листи Г. Сковороди.

Фонди І. Котляревського, П. Гулака-Артемівського, Г. Квітки-Основ'яненка, Є. Гребінки містять оригінали відомих класичних творів. Зокрема, у фонді І. Котляревського зберігаються автографи поеми “Енеїда” (шостого розділу), п'єс “Наталка-Полтавка” й “Москаль-чарівник”. У фонді Г. Квітки-Основ'яненка зосереджено автографи його поетичних, прозових та драматичних творів. Творчість Є. Гребінки представлена автографами байок та оригінальним листуванням.

Загальнонаціональною цінністю українського народу є фонд Т. Шевченка: автографи окремих поезій і відомих збірок “Три літа”, “Мала книжка” (“Захалівна”) та “Більша книжка”, прозові твори, альбоми з малюнками, фольклорні записи. Є численні списки творів поета, прижиттєві видання з авторськими правками, матеріали про нього.

У архіві Марка Вовчка зберігаються рукописи її творів, записні книжки, листування. Невеликі за обсягом матеріалів, але цінні архіви С. Руданського, А. Свидницького, Л. Глібова, І. Нечуя-Левицького. У останньому з названих фондів зберігаються чорнові варіанти повістей “Причеппа”, “Світ зав'язала”, друга частина роману “Чорні хмари” та інші творчі матеріали, листування.

Винятковою повнотою характеризується архів Панаса Мирного – численні чистові та чорнові автографи багатьох художніх творів, переклади, статті, листування, біографічні документи.

Широко представлено рукописну спадщину відомого поета, драматурга і перекладача М. Старицького; фонд відомого вченого і фольклориста Я. Головацького – рукописи наукових праць, статті, дослідження, матеріали біографічного характеру, листування.

Одним із найбільших за кількістю архівних матеріалів є фонд І. Франка, який складається з автографів його художніх творів, статей і наукових розвідок, листування, великої колекції давніх рукописів, історичних та етнографічних документів, фольклорних записів, а також рукописів багатьох інших письменників і діячів культури, над якими йому доводилося працювати як редакторів. Окремою, але невід'ємною частиною фонду І. Франка є його особиста бібліотека, яка налічує 5784 прим. унікальних книг – худож-

ні й наукові видання з літературознавства, фольклористики, мовознавства, мистецтвознавства, історії, філософії, економіки, естетики тощо українською, польською, німецькою, російською, чеською, англійською, французькою, італійською та іншими мовами. Найдавніші видання у цій колекції належать до XVII ст. У бібліотеці І. Франка зібрано комплекти періодичних видань другої пол. XIX і поч. XX ст. Багато книжок з дарчими написами, а також з помітками та записами І. Франка.

Велику цінність становить фонд Лесі Українки, де зібрано майже всю її рукописну спадщину: оригінали окремих поезій, драм, статей, невелику особисту бібліотеку поетеси, численний іконографічний матеріал. Вивченню життєвого і творчого шляху Лесі Українки сприяють матеріали з фондів її матері Олени Пчілки, її сестри О. Косач-Кривинюк, а також архіви М. Драгоманова, Грицька Григоренка (О. Судовщикової).

Література кін. XIX – поч. XX ст. представлена також фондами В. Стефаніка, Л. Мартовича, О. Кобилянської, М. Коцюбинського, А. Тесленка, Н. Кобринської, В. Самійленка, Миколи й Марка Вороних, О. Олеся, Христини і Христі Алчевських, Л. Яновської та багатьох ін. письменників.

Після Другої світової війни сформовано архівні фонди С. Васильченка, І. Кочерги, В. Винниченка, Ю. Яновського, М. Рильського, С. Тудора, Я. Галана, В. Поліщука, М. Семенка, П. Тичини, В. Сосюри, М. Бажана, О. Гаврилюка, П. Козланюка, Зінаїди Тулуб, К. Герасименка, Я. Качури, М. Ледянка, Л. Первомайського, О. Гончара та ін.

Значний інтерес для дослідження історії українського літературного шістдесятництва становлять архіви В. Стуса, В. Симоненка, а також архів чеського літературознавця-україніста Зіни Генік-Березовської з листами І. Дзюби, І. Драча, Є. Верстюка, І. Світличного, Михайлини Коцюбинської та ін.

Від 1990-х рр. архівні матеріали письменників та літературознавців почали активно надходити з-за кордону від представників української діаспори (приватних осіб та громадських організацій). Перевезено архіви М. Драй-Хмари, О. Олеся (еміграційна частина архіву), О. Ольжича, І. Багряного, В. Барки, У. Самчука, Д. Чуба (Нитченка), П. Одарченка, Г. Костюка, Ю. Лавріненка, Л. Полтави та ін.

Зберігаються фонди науковців – М. Грушевського, Д. Багалія, І. Айзенштока, О. Білецького, Л. Махновця, М. Сиваченка та ін.

Фонди установ та організацій представлено редакційними матеріалами журналів “Літературно-науковий вістник”, “Дзвінок”, “Плуг”, “Рідний край”, “Червоний шлях”, а також товариств “Руська бесіда”, “Українсько-руська видавнича спілка”, канцелярії Київського окремого цензора.

Серед матеріалів відділу – тематичний фонд “Російські письменники”, де зберігаються частина архіву М. Гоголя, автографи Г. Державіна, І. Тургенєва, П. Вяземського, А. Фета, Я. Полонського, О. Блока, В. Короленка та ін. (1772–1987). У тематичному фонді “Західноєвропейські письменники” – коректурні аркуші творів О. Бальзака, автографи й малюнки Й. Крашевського, листи А. Барбюса і Р. Ролана тощо (1650–1936). До тематичних фондів належать: Давні рукописи; Матеріали діячів культури і мистецтва України; Драматургія і театр; Матеріали письменників народів колишнього СРСР; Матеріали письменників – учасників Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.; Періодика і журналістика.

Зберігається тематична книжкова колекція “Шевченкіана” Ю. Меженка. Вона має немало рідкісних, у т. ч. прижиттєвих, видань “Кобзарів”, найповнішу в Україні добірку шевченкознавчої літератури.

Складовою частиною багатьох фондів є фотоматеріали. Це в основному фотопортрети XIX–XX ст. Особливо цінними є родинні фотоальбоми з фонду Олени Пчілки та фонду Михайла Старицького, де зібрано близько сотні фотографій українських діячів та членів їх родин кін. XIX – поч. XX ст. Великими за обсягом і оригінальними за складом добірками іконографії також вирізняються фонди О. Олеся, У. Самчука.

Давні рукописи і стародруки представлені в окремих фондах: фонд давніх рукописів, особовий архів І. Франка та його особиста бібліотека. У фонді давніх рукописів зберігаються автографи двох поетичних збірок видатного українського поета другої пол. XVII ст. І. Величковського – “Зегар з полузегарком” та “Млеко”; збірники проповідей, апокрифів, релігійно-філософської поезії XVIII–XIX ст., повістєвої літератури тощо. Зберігається кілька рукописних примірників богослужбових книг XVII–XVIII ст. – Міней та Ірмологіонів. Серед примірників і фрагментів друкованих видань у цьому архівному фонді – конволют з друкованих календарів 1783–1847 рр., примірник “Ітіки ієрополітики” (К., 1712).

В особовому фонді І. Франка зосереджено велику кількість пам’яток історії та культури, котрі відбивають наукові зацікавлення збирача: численні українські збірники літературного та релігійного змісту XVI–XVIII ст., зокрема, Дрогобицький (1743), Дубовецький (XVII ст.), Долинянський (XVIII ст.), Іспаський (XVIII ст.), Калуський (XVIII ст.), Кобельський (XVII ст.), Літманівський (XVIII ст.), Староміський (XVII ст.), Терновецький (1723), Якимчицький (1698), Ю. Білявського (XVIII ст.), С. Комаревського (1687), Я. Казиницького (XVIII ст.), С. Теслевцева (XVIII ст.), І. Яремецького (1755). У добірці релігійних пісень вирізняється Кам’янецький богогласник (1734).

Серед інших рукописів цієї колекції – списки богослужбових книг, святоотецьких повчань, праці з богослов’я, проповіді. Особливе місце належить апокрифічній літературі.

У фонді І. Франка є добірка матеріалів з історії братств – статути, синодики тощо. Серед історичних документів є також акти візитацій окремих парафій XVIII ст., пастирські листи.

В особистій бібліотеці І. Франка зберігається понад 400 стародруків. Особливу цінність становлять палеотипи, серед яких збірка “*Libellus metricus de contemptu mundi*” (Страсбург, 1510), “*Facetiae*” німецького поета й оратора Генриха Бебеля (Тюбінген, 1550) та ін. В бібліотеці представлені книги другої пол. XVI–XVIII ст. з історії, філософії, богослов’я тощо. Серед них “*Chronika*” Матея Стрийковського (Краків, 1582), “*Commentarii Chotinensis belli*” Якоба Собеського (Гданськ, 1646), багатотомна “*Histoire de Constantinople*” в перекладі Луї Кузена (Париж, 1685), “*De rebus Alexandri regis Macedonum*” Куртія Руфа (Страсбург, 1670) тощо.

У Франковій колекції кириличних друків є три фрагменти Острозької Біблії 1581 р., примірник Псалтиря острозького друку, який є частиною видання “Книга Новаго Завіта, в неї же напереді Псалми” (1580), фрагмент віленського Євангелія 1575 р. з друкарні Петра Мстиславця, одне з нечисленних видань Іверського Валдайського монастиря на Новгородщині “Рай

мысленный” (1659) . Особливою рідкістю є виданий 1630 р. в Римі сповідальник (“Исповедальник”), укладений ченцем-домініканцем Джеронімо Панормітано і перекладений на боснійську мову.

Є в бібліотеці й архіві І. Франка кілька пам’яток української вченості XVII ст. Це, зокрема, три твори видатного богослова і проповідника Йоаннікія Галятовського, написані українською мовою, з них два – із львівської друкарні М. Сльозки: перше видання “Неба нового...” (1665) та перше львівське видання славнозвісного “Ключа розуміння” (1663). В особовому архівному фонді письменника зберігається збірник свідчень про чуда Богородиці Єлецької “Скарбница потребная” (Новгород-Сіверський, 1676).

У складі Франкової бібліотеки зберігається примірник найцікавішого твору Львівського єпископа Йосифа Шумлянського “Метрика”, який видано в друкарні при монастирі св. Юра у Львові 1687 р. Книгу опрацьовано разом з Номоканонем з друкарні М. Сльозки (Львів, 1646).

Двома примірниками представлене в бібліотеці Івана Франка друге видання (Львів, 1760) відомої пам’ятки письменства й друкарства “Итіка ієрополітика”. Цінним раритетом у збірці І. Франка є шкільний посібник із богослов’я “Малая книжица на чтение”, виданий 1786 р. у Львові.

Серед інших кириличних стародруків – київський “Синопис” у другому виданні 1678 р., двотомний підручник церковної історії Матвія Данненмавра в перекладі на церковнослов’янську мову професора Львівського університету Ф. Захар’яевича (Львів, 1790), львівський буквар 1790 р., за яким І. Франко першим опублікував відому пам’ятку українського Просвітництва – збірник правил гречності “Політика свіцкая”.

З інтересом до релігійно-культурного життя греко-католицького священства й чернецтва можна пов’язувати факт наявності у Франковій бібліотеці богослужбових книг. Це, окрім інших, львівський Требник 1719 р. та унівський Требник 1739 р. Особливий інтерес І. Франко мав до почаївських видань. У його збірці представлені, зокрема, памфлет проти юдаїзму “Басни Талмудовы” (1772), перекладний трактат про стан священства “Егхїрїдїон о священствї” (1775), праця з літургїки “Поученїе о обрядах христїанских” (1779), “Молитвеник” (1770), який містить вибірку найактуальніших у той час чинів із Требника. Серед найбільш значущих для української культури почаївських книг – друге й третє видання катехітичної збірки “Народовїщанїе” (1768; 1778), друге видання збірника проповідей “Науки парохїальні” (1794), укладачем якого є монах-василїянин Юліан Добриловський.

В особистій бібліотеці І. Франка представлені численні книги XIX – поч. XX ст. з літературознавства, історії, фольклору та етнографії, багато видань із мовознавства, соціології та політології, значна частина з яких – рідкісні. Серед бібліографічних раритетів є література з інших галузей знань – мистецтвознавства, педагогїки, медицини, криміналістики, видавничої та військової справи, техніки та промисловості, економіки та статистики, періодичні видання та енциклопедії. Найповнішою є колекція видань українознавчої тематики. Так, з мовознавчої літератури представлені “Приручний словарь славено-польський” (Львів, 1830), німецько-український словник юридичної термінології (Відень, 1851), лексикографічні праці І. Верхратського, М. Левченка, Є. Желехівського та С. Недільського,

К. Левицького, Б. Грінченка, граматики української мови М. Лучкая, Й. Левицького, І. Вагилевича, Я. Головацького, А. Кримського, Є. Тимченка, С. Смаль-Стоцького та Т. Гартнера, І. Нечуя-Левицького.

Книжки бібліотеки зберігають сліди роботи І. Франка – від автографів оригінальних творів письменника, записаних на вільних від друку фрагментах книжки, його емоційних роздумів і “розмов” з автором на її берегах, – до численних нотаток-асоціацій і виправлень друкарських помилок. У книгах збірки – власноручні записи Ю. Федьковича, В. Антоновича, М. Драгоманова, І. Нечуя-Левицького, В. Самійленка, В. Стефаника, Л. Мартовича, В. Кочовського, К. Арабажина, К. Трильовського та інших відомих сучасників І. Франка.

Обліково-довідковий апарат

Фондові книги

Показчики

Опис

Каталоги:

алфавитний

систематичний

Картотеки:

дисетації

періодичних видань

праць співробітників інституту

Бази даних

Електронна картотека обсягом бл. 2 тис. записів,
Цифрові копії архіву Лесі Українки та частини архіву І. Франка (бл. 60 тис. кадрів).

Науково-довідкова бібліотека

Складена з частин особистих бібліотек О. Білецького, М. Є. Сиваченка, Л. Махновця, В. Кречотня – книжки XIX–XX ст. з літературознавства, археології, текстології, довідників архівних фондів.

Бібліографія

Дашкевич Я. Р. Архів Івана Франка / Я. Р. Дашкевич // Журнал Бібліотеки Академії наук УРСР. – 1947. – № 1 (3). – С. 83–86.

Грудницька М. С. По сторінках рукописів Лесі Українки / М. С. Грудницька // Рад. літературознавство. – 1948. – Т. 9. – С. 107–118.

Грудницька М. С. Серед рукописів Т. Г. Шевченка / М. С. Грудницька // Вісник АН УРСР. – 1950. – № 4. – С. 45–53.

Коваленко О. К. Рукописна спадщина Ольги Кобилянської / О. К. Коваленко // Рад. літературознавство. – 1950. – Т. 13. – С. 77–99.

Секарева К. М. Рукописи І. П. Котляревського / К. М. Секарева // Рад. літературознавство. – 1950. – Т. 13. – С. 70–71.

Франко Т. І. Бібліотека Івана Франка / Т. І. Франко // Вісник АН УРСР –1951. – №5. – С. 17–21.

Зубков С. Д. Рукописна спадщина Я. Галана / С. Д. Зубков // Жовтень. – 1952. – № 9. – С. 98–104.

Деркач М. Д. Новые документы о чешско-украинских культурных связях / М. Д. Деркач // Славяне. –1955. – № 2. – С. 49.

Микитась В. Л. Древние рукописи Института литературы имени Т. Г. Шевченко Академии наук Украинской ССР / В. Л. Микитась // Труды отдела древнерусской литературы. –1956. – Т. 12. – С. 506–509.

Ряппо А. І. Рукописні матеріали, подаровані Інституту на відзнаку 300-річчя воз'єднання України з Росією / А. І. Ряппо // Рад. літературознавство. – 1957. – Т. 19. – С. 152–158.

Опис рукописів Т. Г. Шевченка : довідник. – К., 1961 – С. 27–428.

Дяченко М. І. Нові придбання відділу рукописів Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР / М. І. Дяченко // Рад. літературознавство. – 1962. – № 3. – С. 156–157.

Сінько Г. Ю. Рукописний фонд Івана Белея / Г. Ю. Сінько // Рад. літературознавство. – 1962. – № 5. – С. 127–129.

Лучник І. О. Рукописна спадщина Ю. І. Яновського / І. О. Лучник // Рад. літературознавство. –1962. – №4. – С. 110–115.

Полотай А. М. Нові рукописні матеріали / А. М. Полотай // Рад. літературознавство. –1963. – № 3. – С. 151–153.

Полотай А. М. Нові придбання відділу рукописів Інституту літератури / А. М. Полотай // Рад. літературознавство. – 1965. – № 10. – С. 92–93.

Ряппо А. І. Архів О. М. Бодяньського : (огляд) / А. І. Ряппо // Рад. літературознавство. – 1965. – № 4. – С. 71–78.

Ганцов В. М. Новознайдені Шевченкові автографи / В. М. Ганцов // Рад. літературознавство. – 1966. – № 3. – С. 57–60.

Рукописна скарбниця української художньої літератури. – К., 1966. – 3 с.

Полотай А. М. Рукописна скарбниця М. Т. Рильського / А. М. Полотай // Рад. літературознавство. – 1967. – № 3. – С. 91–94.

Полотай А. М. У відділі рукописів Інституту літератури / А. М. Полотай // Рад. літературознавство. –1968. – № 6. – С 94–96.

Полотай А. М. Архів З. Тулуб / А. М. Полотай // Рад. літературознавство. –1969. – № 6. – С. 94–96.

Полотай А. М. Матеріали українських письменників в архіві П. Б. Зенкевича / А. М. Полотай // Рад. літературознавство. – 1969. – № 1. – С. 73–82.

Сінько Г. Ю. Архів О.В. Коваленка / Г. Ю. Сінько // Рад. літературознавство. –1969. – № 3. – С. 95–96.

Регушевський Є. С. Рукописи професора О. С. Грузинського / Є. С. Регушевський // Рад. літературознавство. –1970. – № 10. – С. 76–78.

Сінько Г. Ю. По сторінках архіву Х. О. Алчевської / Г. Ю. Сінько // Рад. літературознавство. –1970. – № 2. – С. 68–74.

Секарева К. М. Архів Василя Стефаника / К. М. Секарева // Рад. літературознавство. – 1973. – № 4. – С. 80–83.

Лобач-Жученко Б. Б. Доля архіву Марка Вовчка / Б. Б. Лобач-Жученко // Рад. літературознавство. –1975. – № 12. – С. 75–79.

Grimsted Patricia Kennedy. Archives and Manuscript Repositories in the USSR, Ukraine and Moldavia / Grimsted Patricia Kennedy. – Princeton, 1988. – В. 1. – Р. 373–388.

Жулинський М. Архівосховище автографів українських письменників / М. Жулинський, С. Гальченко // Студії з архів. справи та документознавства. – К., 1996. – Т. 1. – С. 122–126.

Мирмович Ю. Обзор документальных источников по истории еврейской литературы в фондах архивохранилищ Киева / Ю. Мирмович ; Гос. архив-музей литературы и искусства Украины, Отдел рукописей Ин-та литературы им. Т. Г. Шевченко Нац. академии наук Украины. – М. : О-во “Еврейское наследие”, 1996. – [20 с.] – (Сер. “Еврейский архив” ; вып. 6).

Матяш І. Катерина Грушевська : життєпис, бібліографія, архіви / І. Матяш. – К., 1997. – 224 с.

Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури / відп. ред.: С. А. Гальченко, М. Г. Жулинський ; заг. ред. Г. Бурлаки. – К. : Спадщина, 1999. – 864 с.

Архівні установи України : довід. / Держкомархів України, Мінво культури і мистецтв України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України ; авт.-уклад.: О. І. Алтухова, С. І. Андросов, Л. С. Анохіна та ін. ; редкол.: О. С. Онищенко, Р. Я. Пиріг, Л. А. Дубровіна та ін. ; упоряд.: Г. В. Боряк, С. Г. Даневич, Л. А. Дубровіна та ін. – К., 2000. – С. 170–173.

Захаркін С. Нові надходження до рукописних фондів / С. Захаркін, Н. Лисенко // Слово і час. – 2001. – № 8. – С. 63–66 ; 2002. – № 4. – С. 73–75 ; 2003. – № 6. – С. 76–78.

Шацька А. Архів М. Є. Сиваченка та деякі нотатки на полях архівних матеріалів / А. Шацька // Спадщина. Літературне джерелознавство. Текстологія / НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К. : Фоліант, 2004. – Т. 1 : Пам’яті Миколи Сиваченка. – С. 196–207.

Лисенко Н. Архів Олега Ольжича в Україні / Н. Лисенко // Укр. історик. – 2004–2005. – № 3/4. – С. 162–171.

Коцюбинська М. Пам’ятка єднання двох культур : Архів Зіни Генік-Березовської / М. Коцюбинська // Історико-політичні проблеми сучасного світу : зб. наук. ст. / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2006. – Т. 14. – С. 72–75.

Сварник Г. Архів Івана Франка в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України / Г. Сварник // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2006. – Вип. 14. – С. 409–432.

Спадщина. Літературне джерелознавство. Текстологія. Т. 2 / НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К. : ПЦ “Фоліант”, 2006. – 400 с.

Із змісту: Описи фондів: Василь Барка / [уклад.] М. Терещенко. – С. 371–382; Василь Косташук / [уклад.] Н. Лисенко. – С. 383–385; Галина Лашенко / [уклад.] Н. Лисенко. – С. 386–387.

Спадщина. Літературне джерелознавство. Текстологія. Т. 3 / НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К. : ПЦ “Фоліант”, 2007. – 479 с.

Із змісту: Лисенко Н. Творчі матеріали та листування О. Олесь в його еміграційному архіві / Н. Лисенко. – С. 95–159 ; Описи фондів: Вовчок Марко / [уклад.] Л. Гуреєва. – С. 339–355 ; Любач-Жученко Б. Б. / [уклад.] Л. Гуреєва. – С. 356–363 ; Винниченко В. К. / [уклад.] Л. Гуреєва. – С. 364–373 ; О. Олесь / [уклад.] Н. Лисенко. – С. 374–438 ; Лазурський В. Ф. / [уклад.] Л. Гуреєва. – С. 439–445 ; Кравчук П. І. / [уклад.] Л. Гуреєва. – С. 446–448.

Спадщина. Літературне джерелознавство. Текстологія. Т. 4 / НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К. ПЦ “Фоліант”, 2009. – 400 с.

Із змісту: Анотації фондів: Олександр Здерковський / [уклад.] Д. Єсіпенко. – С. 195–203 ; Олександр Білецький / [уклад.]: Л. Гурєєва, А. Ріпенко. – С. 204–361.

Г. Бурлака, Р. Кисельов

Відділ рукописів Наукової бібліотеки Запорізького відділення Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського

Підпорядкування: Національна академія наук України

Адреса: просп. Леніна, 74, 5-й корп. ЗДУ, ауд. 305, м. Запоріжжя, 69063

Адреса для поштової кореспонденції: вул. Жуковського, 66,

м. Запоріжжя, 69063

Тел.: (0612) 64–45–81

Факс: (0612) 64–45–46

E-mail: arh@zsu.zp.ua

Історична довідка

При науковій бібліотеці Запорізького відділення Інституту створено філіал Відділу рукописів (РВ ЗВІУАД) для збереження матеріалів запорізьких археографічних експедицій.

2005 р. – затверджено "Положення про бібліотеку Запорізького відділення Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського Національної академії наук України".

Анотація складу фондів

У структурі наукової бібліотеки діє рукописний відділ, завданням якого є: забезпечення збереженості документів НАФ, службових друкованих видань, страхового фонду копій особливо цінних і унікальних документів, що відповідають профілю інституту.

Зберігаються наступні фонди: Фонд 1: Усні розповіді, розшифровані тексти розповідей жителів Півдня України. Наявні особові фонди викладачів Запорізького національного університету; Фонд 2: С. Г. Петровська; Фонд 3: В. Л. Комов; Фонд 4: А. І. Карагодін; Фонд 5: О. М. Мальований.

Довідковий апарат

Описи

Путівники

Каталоги

Картотеки

Д. Бурім

Державний природознавчий музей

Підпорядкування: Національна академія наук України

Адреса: вул. Театральна, 18, м. Львів, 79008

Тел.: (0322) 72-79-17

Факс: (0322) 74-23-07

E-mail: office@museum.lviv.net

Веб-сайт: http://museum.lviv.net

Транспорт: трамвай 1, 6, 9

Історична довідка

1869 р. – Державний природознавчий музей НАН України у Львові заснував граф В. Дідушицький (1825–1899) – відомий зоолог, етнограф і археолог, член-кореспондент Академії наук у Кракові. На етапі формування музею збір природничих колекцій відбувався в околицях сімейних маєтків – Поториця на Сокальщині і Пеняки на Бродівщині (тепер Львівська обл.). Коли в кінці 1840-х рр. до зоологічної колекції В. Дідушицького додалися палеонтологічні збори проф. Г. Лобажевського та багато ін. матеріалів, постало питання про створення музею. З цією метою у 1868 р. граф купив палац у центрі Львова на вул. Театральній, 18, куди після його реконструкції у 1869 р. були перевезені всі колекції.

1870–1893 рр. – Музей ім. Дідушицьких.

1880 р. – В. Дідушицький передав музей міському магістрату і забезпечив його довічне фінансове утримання за рахунок прибутків від створеної “Ординації Поторицької”.

1994 р. – Державний природознавчий музей НАН України

2006 р. – музей знаходився на реконструкції.

Обсяг фондів

1054 од. зб. музейних предметів (1940–2002)

Анотація складу фондів

Архівний фонд зберігає такі види документів: накази, розпорядження, постанови НАН України, розорядження, накази і підстави до наказів щодо кадрів, накази і підстави до наказів оперативного характеру з основної діяльності, вхідну і вихідну документацію, особові справи звільнених працівників, бухгалтерські документи, статистичні звіти, інвентарні книги, наукові публікації працівників музею; річні і п’ятирічні звіти про науково-дослідну роботу музею.

В архівному фонді знаходяться науково-дослідні, науково-організаційні та управлінські документи.

Оскільки війна перервала науково-дослідну роботу музею, основна маса документів почала відкладатись з 1944 р. Найкраще збереглися документи, починаючи з 1956 р. Не збереглися такі документи музею: накази за 1952–1955 рр.; протоколи засідань Ученої ради за 1952–1953рр.; тематичні плани за 1952–1953, 1957–1958 рр.

Наукова бібліотека

Створена на базі бібліотеки “Музею ім. Дідушицьких”. У 1940 р. бібліотека поповнилася природничою літературою з Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка. Зберігаються книги, починаючи від XVI ст. У фонді представлено понад 100 іноземних стародруків, серед яких – перша енциклопедія

лопедія природознавства “Природнича історія” Плінія Старшого, видана у 1548 р. (палеотип) і 1779 р. у 37 книгах; прижиттєві видання всесвітньовідомих природознавців К. Геснера, Ю. Йонстона, Б. Фонтенеля, К. Ліннея, Ж.-Г. Брюгєра, книги Ж.-Б. Ламарка, Н. Поди, Г. В. Добеля та багато інших, виданих до 1800 р.

Науково-природничі періодичні видання охоплюють період від 1820 р. до наших днів. У НБ знаходиться великий фонд картографічних матеріалів. Більшість їх охоплює територію Галичини і висвітлює політико-адміністративний устрій регіону у різний історичний час.

Збірка рукописних матеріалів (авторських оригіналів) охоплює період від 1819 до 1939 рр. Серед цих матеріалів історичну цінність має архів родини Дідушицьких. Є авторські рукописні праці, наукові статті, реферати геолога Л. Цейшнера, зоолога Е. Шауєра, природознавців М. та Я. Ломницьких, Ю. Тайсєра, лісовода Ф. Вишомирського та ін. Чималу цінність мають “Sprawozdania Muzeum” (1900–1937), звіти і листування Товариства охорони природи (1930–1940), Статут, програма і звіти ентомологічного товариства Галичини, книги відвідувачів музею з 1871 р.

Наукова бібліотека зберігає значну кількість дипломів, грамот та інших відзнак, якими були нагороджені В. Дідушицький (з 1856) і музей за громадську і наукову діяльність, за досягнення і успіхи у всесвітніх і регіональних виставках.

Починаючи з 1863 р. бібліотека музею комплектується виключно природничою літературою і станом на цей час основний фонд складає понад 70 тис. прим. видань, багато з них з автографами та маргіналіями.

Обмінний фонд наукової бібліотеки, започаткований засновником музею, налічує 5043 прим.

Обліково-довідковий апарат

Номенклатура справ

О. Вовк

Одеський археологічний музей

Підпорядкування: Національна академія наук України

Адреса: вул. Ланжеронівська, 4, м. Одеса, 65026

Тел.: (048) 722-01-71, 722-63-02

E-mail: arhaeology@farlep.net

Веб-сайт: www.archaeology.odessa.ua

Транспорт: тролейбус 1, 4, 5, 9, 10,
маршрутне таксі 175, 145, 210, 9, 137, 223

Час роботи: 10.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1825 р. – створено Одеський археологічний музей. Його відкриттю передувала низка археологічних знахідок у Північному Причорномор’ї та перші наукові спроби їх інтерпретувати. Серед перших учених були І. Потоцький, П. Паллас, Е. Келлер та ін. Велику увагу збереженню надбання приділяли місцеві чиновники – керівники міста та краю: А. Є. Рішельє,

О. Ф. Ланжерон, М. С. Воронцов. Серед них у першу чергу слід відзначити І. А. Стемповського та І. П. Бларамберга. І. Стемповський обґрунтував необхідність створення спеціального музею, а І. П. Бларамберг передав місцевій владі свою колекцію раритетів: монети, написи, книги, речі з Стародавнього Єгипту та ін. М. С. Воронцов звернувся до царя і його клопотання щодо створення музею в Одесі було схвалено. 9 (21) серпня в Одесі відкрився музей, директором якого став І. П. Бларамберг, який був людиною щирою, мав багато знайомих, у т. ч. О. С. Пушкіна.

1839 р. – другим етапом діяльності музею стало заснування Одеського товариства історії та старожитностей. Біля його витоків стояли А. С. Стурдза, Д. М. Княжевіч, А. Я. Фабр, М. М. Кіріаков, М. Н. Мурзакевич. Чотири перші з різноманітних причин відійшли від діяльності, а п'ятий – М. Н. Мурзакевич пов'язав свою долю і з товариством, і музеєм протягом 44 років. Товариство створило свій музей, для якого відбудували спеціальну споруду.

1858 р. – зусиллями М. Н. Мурзакевича обидва музеї об'єдналися. Це були роки розвитку наук про старожитності. Почалися розкопки, які велися на терені сучасних Молдови, півдня України, Криму. У 1873 р. це право було розповсюджено на Чорноморське узбережжя Кавказу. Виявлені речі надходили до музею, його колекції поповнювали також численні подарунки членів товариства, його друзів-аматорів, завдяки купівлі у приватних осіб. Серед численних меценатів музею XIX ст. – поч. XX ст. були М. С. Воронцов, Т. П. Юзефович, І. І. Курис, А. Л. Берт'є-Делагард, А. А. Маврокордато. Розкопки та суто музейна діяльність поєднувались з охороною пам'яток: Ески-Кримською мечеттю, Судакською та Аккерманською фортецями, Мелек-Чесменським курганом, здійснювався нагляд за музеєм у м. Феодосії, де особливу активність проявляв видатний художник І. К. Айвазовський.

1872 р. – музею надано право іменуватися Імператорським. Найважливішою сторінкою його історії слід вважати видання 33 томів “Записок Одеського общества истории и древностей”, які не втратили своєї актуальності й до теперішніх часів. Наукова слава музею ширилася по всій Росії та Європі. В ньому працювали (або співпрацювали) найвідоміші вчені того часу: Ф. К. Брун, П. В. Беккер, Н. П. Кондаков, Ф. І. Успенський, В. Н. Юргевич, Е. Міннс (Велика Британія), Р. Фуртвенглер (Німеччина) та ін.

Товариство, якому належав музей, намагалось для його підтримки приймати в свої члени знаних осіб – політиків, учених, меценатів. Його членами були усі Великі князі Російської імперії, імператор Бразилії, воєводи Сербії та ін. Його віце-президентом деякий час був видатний хірург М. І. Пирогов. До нього прийнято славнозвісного лікаря Р. Коха (Німеччина). Серед меценатів слід відзначити Г. Г. Маразлі, якому належить ініціатива будівництва нової будівлі музею. Він надав свої кошти, спільно з міською думою, і в 1883 р. музей було відкрито (архітектор Ф. Гонсіоровський).

1920 р. – Музей, як невід'ємна частина Товариства, існував до передачі його державі. Із заснуванням Одеської комісії краєзнавства (її головою був С. С. Дложевський – директор музею) справи пішли вгору. Почалися стаціонарні розкопки (Усатово, Ольвія). Велику роль в них відіграв М. Ф. Болтенко.

1930-ті рр. – проводились розкопки на о. Березань, Сабатинівці, Лузанівці та інших місцях.

1941 р. – колекції вимушено залишилися в Одесі (крім золотих речей), і музей продовжував працювати. Після визволення міста від німецько-румунських загарбників він почав відроджуватись.

1945 р. – відбулась перша експедиція на Березань, потім експозиція почала збільшуватись за рахунок робіт на античних пам'ятках на морському узбережжі, розкопок курганів, вивчення трипільських пам'яток.

1950–1960-ті рр. – до музею надійшли великі колекції з палеолітичних стоянок, пам'яток черняхівської культури, слов'янських поселень з Подністров'я, унікальний Інгульський скарб доби бронзи. Особливу увагу приділено вивченню античних пам'яток Нижнього Подністров'я. Почались систематичні розкопки стародавньої Тіри (І. Б. Клейман) та середньовічного Білгорода (А. А. Кравченко). 1957 р. проводяться дослідження городища Ніконій у с. Роксолани (М. С. Синицин, Н. М. Секерська, А. Г. Загінайло) та ін. поселень цієї доби – Ніколаївка, Надліманське (А. І. Мелюкова, Г. А. Дзис-Райко). 1959 р. на базі музею створено Одеське археологічне товариство (кер. М. С. Синицин, П. О. Каришковський, С. Б. Охотніков). Спільно з іншими установами, зокрема з Інститутом археології Академії наук, велись значні новобудівельні експедиції (Н. М. Шмаглій, І. Т. Черняков, Л. В. Субботін). Розкопано сотні курганів, увесь матеріал з котрих надійшов до музею. Проводились розкопки мезолітичної стоянки (В. Н. Станко), багатощарового городища біля с. Орловка (Р. Д. Бондарь), поселення Усатово (Є. Ф. Патокова).

1971 р. – музей передано в систему Академії наук УРСР. Продовжувались розкопки відомих пам'яток, почались дослідження нових. Це – грецькі поселення архаїчного часу на березі Дністра (С. Б. Охотніков), пізньої бронзи (В. П. Ванчугов), римської доби (О. Є. Малюкевич), некрополя Ніконія (І. В. Бруяко), античного поселення Кошари (Є. Ф. Редіна), унікальна пам'ятка енеоліту Маяки (В. Г. Петренко), гідроархеологічні дослідження на о. Зміїному (С. Б. Охотніков). В останні роки співпраця з іноземними вченими дала змогу організувати низку експедицій – поселення доби бронзи-заліза у пониззі Дунаю (В. П. Ванчугов, І. В. Бруяко) разом з Румунією, а також продовжувати старі (Кошари, Ніконій), в якій брали участь фахівці з Польщі.

Збільшилася кількість друкованих наукових праць. Музей підтримує зв'язки практично з усіма країнами Європи. Фахівці з Франції, Німеччини, Данії, Великої Британії, Болгарії, Румунії, Польщі щорічно працюють з колекціями музею. Ведеться низка спільних наукових тем, розробляються нові проекти виставок, конференцій.

Нині музей є науковою установою, яка має свої специфічні риси. Експозиція побудована за хронологічно-територіальним принципом і охоплює епохи палеоліту, енеоліту, доби бронзи, скіфо-античний період, середньовіччя. Особливої уваги заслуговують античні зали, повністю переобладані та відремонтовані при підтримці Фонду А. Левентіса (Кіпр). У спеціальних залах розташовані “Золота кладова” – найбільша в Україні колекція пам'яток Стародавнього Єгипту.

Обсяг фондів

понад 170 тис. од. зб. музейних предметів

понад 1200 од. зб. документів з паперовими носіями (1836–2002)

Анотація складу фондів

Науковий архів музею має такі документи: “Керчинські древности (рисунки древностей, найденных в Городъ, рисовал А. Яворский)” (1836), “Альбом рисунков Одесского Общества древностей (художник К. Бассоли)” (1840). Останній взятий на облік документ – “Дневник Белгород-Тирской экспедиции за 2002 г.” (2003).

До складу документів наукового архіву входять: документація про розкопки та розвідки, починаючи з 1905 р.; авторські рукописи; колекційні описи експонатів музею; допоміжна картотека на 90 тис. од.; альбоми малюнків експонатів музею; плани та креслення з розкопок (великоформатні); мапи географічні та історичні; планові наукові праці; особисті архіви; рукописи видань музею; документи, що стосуються історії музею та Одеського археологічного товариства.

Обліково-довідковий апарат

Наукові каталоги

Інвентарні книги

Допоміжна картотека

Спеціалізована бібліотека

Засновано разом з музеєм у 1825 р., налічує бл. 30 тис. томів фахової літератури. Серед них – повна збірка “Записок Одесского общества истории и древностей” (т. I–XXIII.), рідкісні видання стародавніх та середньовічних письменників XVII–XVIII ст. Наприклад книга А. Олеарія “Relations du voyage a’ Adam Olearius en Moskovie, Tartarie et Perse” (Париж, 1679); праця Іосифа Флавія “Іудейська війна” (1735); “Євангеліє” грец. мовою у металевій оправі (1731); комплекти першої одеської газети “Одесский вестник” (1829–1832).

Бібліографія

Брун Ф. Одесское общество истории и древностей, его записки и археологические собрания / Ф. Брун. – Одесса, 1870.

Юргевич В. Н. Об археологических розысканиях и открытиях в Южной России, предшествовавших учреждению Одесского общества истории и древностей / В. Н. Юргевич // Записки Императорского Одесского общества истории и древностей. – 1888. – Т. 14. – С. 27–51.

Юргевич В. Н. Краткий очерк деятельности Императорского Одесского общества истории и древностей / В. Н. Юргевич // Записки Императорского Одесского общества истории и древностей. – 1888. – Т. 14. – С. 52–58.

Императорское Одесское общество истории и древностей / [Варнеке Б.] // Журнал Министерства народного просвещения. – 1914, декабрь : “Современная летопись”. – С. 47–61.

Menzel Th. Archäologischen Museum in Odessa / Menzel Th. // Archäologischen Anzeiger. – 1925. – Heft 1/2.

Болтенко М. Одесский историко-археологический музей / М. Болтенко // Новый Восток. – 1926. – № 15. – С. 364–366.

Дложевський С. С. Одеський державний історично-археологічний музей / С. С. Дложевський. – К., 1927. – 19 с.

Есипенко А. Л. Один из старейших музеев Советской Украины / А. Л. Есипенко // Материалы по археологии Северного Причерноморья. – Одесса, 1957. – Вып.1. – С. 105–114.

Славін Л. Створення Одеського археологічного товариства / Л. Славін // З досвіду роботи музеїв УРСР. – К., 1961. – С. 101–106.

Дзис-Райко Г. А. 150 лет Одесскому археологическому музею / Г. А. Дзис-Райко // Материалы по археологии Северного Причерноморья. – К., 1976. – Вып. 8 – С. 5–15.

Одесский археологический музей : [альбом]. – К., 1983.

Смирнов И. А. VI Археологический съезд в Одессе / И. А. Смирнов // Памятники древней истории Северо-Западного Причерноморья. – К., 1985. – С. 92–96.

150 лет Одесскому обществу истории и древностей. 1839–1988 : тез. докл. – Одесса, 1989. – 52 с.

Охотников С. Б. Одесский археологический музей АН УССР / С. Б. Охотников // Вестн. древней истории. – 1991. – № 2. – С. 247–251.

Охотников С. Б. Люди, даты, юбилеи : (хроника музея и общества) / С. Б. Охотников // Древнее Причерноморье. – Одесса, 1994. – С. 5–8.

Ochotnikov S. B. The Odessa Museum of Archaeology / S. B. Ochotnikov // Ancient Civilisations from Scythia to Siberia. An International Journal of Comparative Studies in History and Archaeology. – 1994. – V. 1, № 1. – P. 57–58.

Greek and Cypriote Antiquities in the Archaeological Museum of Odessa / Chef. Editor V. Carageorgis, V.P. Vanchugov. – Nicosia, 2001.

Тункина И. В. Русская наука о классических древностях юга России (XVIII – середина XIX в.) / И. В. Тункина. – СПб., 2002. – С. 104–143, 215–220, 256–290, 393–416.

Тарасенко Н. А. Египетские папирусы Одесского археологического музея НАН Украины: история, исследование и перспективы реконструкции / Н. А. Тарасенко // Исследования, консервация и реставрация рукописных и печатных памятников Востока : Первая Междунар. науч.-практ. конф., 17–19 апр. 2007 г. / Федер. агенство по культуре и кинематографии и др. – М. : Рудомино, 2007. – С. 207–218.

С. Охотніков

Центральний музей Тавриди

Підпорядкування: Кримська республіканська установа.
Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Гоголя, 14, м. Сімферополь, АР Крим, 95011
Тел.: (0652) 25-25-11, 60-05-39

Транспорт: тролейбус 5, маршрутне таксі 4, 101 (зуп. “пл. Леніна”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – вівторок

Історична довідка

1921 р. – створено шляхом поєднання колекцій Музею старожитностей Таврійської вченої архівної комісії (засновано в 1887) та природничо-історичного музею Таврійського губернського земства (відкрито 1899). У тому ж році музею передано унікальну бібліотеку “Таврика” (бл. 6 тис. прим. з історії, археології, нумізматики Криму).

1930-ті рр. – Центральний краєзнавчий музей Кримської АРСР.

1936 р. – з художнього відділу виділено картинну галерею (тепер Сімферопольський художній музей).

Післявоєнні роки – музей мав назву Кримський краєзнавчий музей.

2007 р. – Кримська республіканська установа “Центральний музей Тавриди”.

У структурі музею два філіали: Алуштинський краєзнавчий музей та Кримський етнографічний музей, сім відділів та бібліотека “Таврика”.

Обсяг фондів

627 од. зб. документів з паперовими носіями (1800–1994)

Анотація складу фондів

Архівні документи зберігаються у відділі фондів музею:

Фонд Х. Х. Стевена (1781–1863) – першого директора Нікітського ботанічного саду (1800–1865), включає біографічні матеріали, матеріали до статей шведською, німецькою та французькою мовами, листування, матеріали, що відображають майнові відносини;

Фонд П. І. Кеппена (1793–1864) – академіка, який зробив внесок у розвиток географії, статистики, етнографії, археології, філології та бібліографії (1830–1864), містить матеріали про ревізії державного майна Таврійської губернії, розвиток виноробства, з історії Криму, матеріали до складання топографічної карти, про метеорологію Таврійської губернії, листування.

Фонд А. Л. Бертъє-Делагарда (1842–1920) – ученого-нумізмата, археолога, інженера (1804–1920) містить такі документи: біографічні матеріали, матеріали з наукової діяльності, рукописи наукових статей, листування, плани, креслення, фотографії, негативи. До музею архів надійшов у 1927 р. разом з бібліотекою Таврійського товариства історії, археології та етнографії.

Фонд Таврійської вченої архівної комісії (ТВАК, 1887–1922) включає: списки членів ТВАК (1887–1929), документи ТВАК (1887–1923), списки та анкети з обліку пам'яток, листування ТВАК з Імператорською археологічною комісією, з Таврійським губернатором.

Фонд Таврійського товариства історії, археології та етнографії (1923–1930) має фотографії членів товариства, протоколи засідань, матеріали, підготовлені до друку, звіти товариства.

Фонд А. Медієва (1881–1912) – кримськотатарського громадсько-політичного діяча, депутата Державної думи Російської імперії II скликання (1901–1914) включає: документи, що стосуються службової та громадської діяльності А. Медієва, листування, а також документи, які належали Сулейману Усеїну Алимоллаєву.

Науковий архів музею (1921–1994 наприклад) містить наукові довідки та статті співробітників музею, матеріали досліджень археологічних пам'яток Криму (напр., розкопок Неаполя Скіфського), матеріали досліджень рослинності Криму, історичні довідки на різні об'єкти.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Картотека

Бібліографія

Черепанова Є. Архів А. Л. Бертъє-Делагарда / Є. Черепанова // Архіви України. – 1966. – № 6. – С. 78–80.

Черепанова Е. Н. Архів А. Л. Бертъє-Делагарда в Крымском областном краеведческом музее / Е. Н. Черепанова // Археологические исследования средневекового Крыма. – К. : Наук. думка, 1968. – С. 205–212.

Араджиони М. А. О материалах Н. И. Репникова по этнографии мариупольских греков в фондах Крымского республиканского краеведческого музея / М. А. Араджиони // Крымский музей. – Симферополь, 1994. – С. 82–89.

Храпунова Л. М. Архів Крымского краеведческого музея / Л. М. Храпунова // Українське архівознавство : наук. доп. Всеукр. конф. (19–20 листоп. 1996) / Голов. архів. упр. при КМ України, УНДІАСД, Київ. ун-т ім. Т. Шевченка, Спілка архівістів України. – 1997. – Ч. 1. – С. 183–184.

Непомнящий А. Историко-краеведческая деятельность А. Л. Бертъє-Делагарда (по новым архивным материалам) / А. Непомнящий // Наукові записки : зб. праць молодих вчених та аспірантів / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. – К., 1999. – Т. 3. – С. 180–191.

Музеи Таврической ученой архивной комиссии в Симферополе и Бахчисарае // Непомнящий А. А. Музейное дело в Крыму и его старате-

ли (XIX – начало XX века) : биобиблиогр. исследование / А. А. Непомнящий. – Симферополь, 2000. – С. 250–279.

Филимонов С. Б. Хранители исторической памяти Крыма / С. Б. Филимонов. – Симферополь, 2004.

Л. Храпунова

Євпаторійський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і мистецтва АР Крим.
Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Дувановська, 11, м. Євпаторія, АР Крим, 97416

Тел.: (06569) 626-81, 33-20

Факс: (06569) 627-27

Транспорт: трамвай 2, маршрутне таксі 9

Час роботи: 9.00–21.00 (червень–серпень, без вихідних); 9.00–17.00 (верес. – трав., вихідні дні – середа, суббота)

Історична довідка

1921 р. – засновано музей старовини у лютому.

1933 р. – Музей старовини перетворено у краєзнавчий.

1979–1987 рр. – відбулася капітальна реконструкція музею.

1988 р. – відкрито меморіальний зал та діораму “Євпаторійський десант. 5 січ. 1942 року”, створену на замовлення міста.

1989 р. – відкрито етнографічну експозицію.

2000 р. – створено археологічний комплекс “Північно-Західне передмістя античного міста Керкінітиди”.

Обсяг фондів

36221 од. зб. документів (1795–2006)

4934 фотодокументів (1829–2006)

Анотація складу фондів

У фондовій колекції виділено групу зберігання “Документи”, рукописні та друковані оригінали якої відображають етапи світової історії та історії Російської імперії, СРСР, України, Криму. Більша частина колекції характеризує життя міста та його жителів XVIII–XXI ст.

Найдавніший документ датовано 8 лютого 1795 р. – рукописне доручення караїмським купцям другої гільдії. Окрему групу документів складають євпаторійські міські газети 1914–1980-х рр.

Зберігаються рукописні матеріали таких осіб: Л. О. Моїсєєв (1882–1945) – першовідкривач та дослідник античного міста Керкінітиди (сучасна Євпаторія), завідував розкопками Херсонесу та Херсонеського музею старовини; С. І. Черкес (1876–1941) – лікар-педіатр, ініціатор створення у Євпаторії дитячого курорту; Г. Х. Бояджієв (1861–1845) – художник, викладач мистецтв у гімназіях та школах міста, перший зберігач музею старовини м. Євпаторії.

Фотодокументи характеризують життя Євпаторії протягом XIX–XXI ст. Найдавніша фотографія датується 15 серпня 1877 р. – староста

Сімферопольської міської караїмської громади Шаул Езрович Бабаджан із дружиною.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Описи

Тематична картотека

База даних

Створено комп'ютерну базу даних фондкових колекцій

Наукова бібліотека

Налічує 9561 прим. краєзнавчої, історичної, етнографічної, природознавчої літератури.

Бібліографія

Чепурина П. Я. Евпаторийский музей / П. Я. Чепурина // Крым. – М., 1926. – № 2. – С. 200.

Вестник музея : тем. выпуск к 75-летию Евпаторийского городского краеведческого музея. – Евпатория : Крым. академия гуманитар. наук, 1996. – 100 с.

Евпаторийский музей: краткий путеводитель. – Евпатория, 1998. – 4 с.

Учреждение музея в Евпатории // Непомнящий А. А. Музейное дело в Крыму и его старатели (XIX – начало XX века) : биобиблиогр. исследование / А. А. Непомнящий. – Симферополь, 2000. – С. 285–287.

Вестник музея. – Симферополь : Рубинчук А. Ю., 2006. – Вып. 2. – 368 с.

Евпаторийский краеведческий музей : фотопутеводитель. – Симферополь : Рубинчук А. Ю., 2006 – 16с.

Т. Приднєва

Феодосійський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і мистецтва АР Крим.

Міністерство культури і туризму України

Адреса: пр. Айвазовського, м. Феодосія, АР Крим, 1198100

Тел.: (06562) 3-09-06, 3-02-77, 3-25-98

Транспорт: автобус 2, 4 (зуп. “вул. Перемоги”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – вівторок

Історична довідка

1811 р. – музей старожитностей відкрито градоначальником м. Феодосії С. М. Броневським.

1920-ті рр. – музей мав назву “археологічний”.

1940-і рр. – став краєзнавчим музеєм.

1988 р. – музей займає будинок колишнього готелю “Генуезький” – пам'ятка архітектури кін. XIX – поч. XX ст.

Обсяг фондів

60 тис. од. зб. музейних предметів основного фонду
16715 од. зб. документів (80-ті рр. XIX – поч. XX ст.)

Анотація складу фондів

Документальний фонд має особисті документи громадян – автобіографії, свідоцтва про народження та смерть, щоденники, записні книжки, похвальні грамоти, привітальні адреси, дипломи, почесні грамоти, матеріали службової та громадської діяльності, метричні книги Феодосійських церков (80-ті рр. XIX – поч. XX ст.)

Наявні листівки періоду революції, громадянської та Великої Вітчизняної воєн, накази та постанови цього періоду, афіші, програми, запрошення з 1945 р.

Є рукописні книги, картографічні матеріали та плани, рукописи науково-краєзнавчих видань.

У фондах музею зберігається документальний фільм “Десант в бессмертие” – про подію висадки десанту в Феодосію 29 груд. 1941 р.

Найдавніший рукописний документ – рукопис 1464 р. – “Свидетельство о благородном происхождении” (арабською мовою). Сувій є юридичним документом, що підтверджував приналежність певної особи Фатми (гілка Саїда).

Зберігається рукопис книги відомого дослідника історії Криму Н. Н. Мурзакевича “История генуэзских поселений в Крыму”, виданої в Одесі 1837 р. До рукопису додано Портулан – рукописну копію карти Чорного моря XIII ст., зняту венеціанцями з оригіналу, що зберігається в бібліотеці св. Марка. Є також рукопис Ф. І. Зибольда, феодосійського лісничого, “Краткая характеристика Крымских казенных лесов” (поч. XX ст.).

У книгах відгуків відвідувачів музею є автографи М. П. Мусоргського (1878), М. та А. Цветаєвих, М. Волошина (1914) та ін.

Наявний газетний фонд поч. XIX – поч. XX ст.

Особисті архіви феодосійців XIX–XX ст.: Л. П. Коллі (1849–1917) – головного хранителя музею (1900–1917), з 1903 р. – дійсного члена Імператорського одеського товариства історії та старожитностей, з 1902 р. – члена ТВАК, автора праць з історії середньовічної Кафи. Архів містить листування, грамоти і дипломи кін. XIX – поч. XX ст.; П. С. Котляревського (1782–1851) – героя кавказьких воєн у 1796–1812 рр., генерал-лейтенанта; О. М. Первушина (1905–1975) – генерал-майора, командувача 44-ї армії, яка десантувалася в Феодосію під час Керченсько-Феодосійського десанту 29 груд. 1941 р., архів якого зберігає листування з учасниками десанту, спогади про десантну операцію; персоналії учасників Керченсько-Феодосійського десанту, в яких відклалися документи та спогади.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Головна інвентарна книга обліку експонатів

Інвентарна книга “Документи”

Картотеки:

інвентарна

довідкова

Наукова бібліотека

Створено 1851 р. У 2006 р. бібліотеці виповнилось 155 років. Частина бібліотечного фонду зберігається у фондах музею.

Фонд бібліотеки налічує 17767 прим. книг, брошур, журналів (XVIII–XIX ст.). Напр.: Демидов “Путешествие по Южной России и Крыму, Венгрии, Валахии и Молдавии” (Барселона, 1855); “Судоходство на Черном и Азовском морях” (Константинополь, 1830) та ін. У фонді дореволюційних видань: книги уродженця Феодосії, красназвця, колекціонера, проф. І. М. Саркізова-Серазіні, Феодосійського археологічного музею, учительського інституту, колишніх бібліотек дворянського зібрання; повітової земської управи, бібліотеки 52-го піхотного Віленського полку.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Алфавітний каталог

Картотека газетно-журнальних статей

Бібліографія

Саркізов-Серазіні І. М. Ключки воспоминаний / *І. М. Саркізов-Серазіні* // *Окоем.* – Феодосія, 1992. – № 1.

Феодосийский музей древностей // *Непомнящий А. А.* Музейное дело в Крыму и его старатели (XIX – нач. XX в.) : библиограф. исследование / *А. А. Непомнящий.* – Симферополь, 2000. – С. 22–74.

Т. Татаринцева, С. Вороніна

Чорноморський історико-красназвничий музей

Підпорядкування: відділ історико-археологічного заповідника “Калос Лімен”. Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Революції, 8, смт Чорноморське, АР Крим, 96400

Тел.: (06558) 9-20-77

E-mail: mus-chern @ mail.ru

Транспорт: маршрутне таксі 1, 2, 3 (зуп. “Центр”)

Час роботи: 9.00–17.00 (влітку – щодня, без вихідних),
9.00–17.00 (взимку – вихідні дні – середа, субота)

Історична довідка

1988–1992 рр. – філіал Євпаторійського красназвничого музею.

1992 р. – районний історико-красназвничий музей.

2001 р. – відділ історико-археологічного заповідника “Калос Лімен”.

2006 р. – музей став відділом Кримської республіканської установи Історико-археологічний заповідник “Калос Лімен”.

Обсяг фондів

3344 од. зб. документів з паперовими носіями (1900–2000)

227 од. зб. фотодокументів (1919–1980)

Анотація складу фондів

Фонд документів об'єднує особові зібрання документів жителів Чорноморського району, передані в музей: персональні архіви учасників Великої Вітчизняної війни, посвідчення до медалей і орденські книжки, комсомольський квиток (1942), фронтові листи, почесні грамоти, трудові книжки, дипломи про закінчення вищих і середніх навчальних закладів, свідоцтва про закінчення середньої школи, лікарські рецепти, характеристики, різні довідки, учнівські зошити, навчальні посібники (1936). Найдавніший документ датований 1900 р.: Донузлавській медичній ділянці від повітової земської управи – “Пам'ятка як поводитися хворому запаленням легенів” і “Пам'ятка що робити при трахомі”.

Особовий архів М. І. Зубова (1895–1980) – лікаря, педагога, друга і помічника О. І. Солженіцина, складається з щоденників і листування М. І. Зубова з його дружиною (1953), фотографій М. І. Зубова з різних періодів життя, газетні публікації красномовних нарисів про Тарханкут.

Зберігаються групові фотографії і портрети жителів Чорноморського району.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Картотека

Г. Годлевська

Алупкінський палацово-парковий музей-заповідник

Підпорядкування: Кримська республіканська установа.

Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Дворцове шосе, 10, м. Алупка, АР Крим, 98676

Тел.: (0654) 72-29-51

Факс: (0654) 72-37-92

Транспорт: автобус 26 (зуп. “Алупка. Автостанція”), маршрутне таксі 27 (зуп. “Алупкінський парк”), 26, 32, (зуп. “Алупка”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – понеділок (з 10 листоп. по 30 квіт.); в останні пори року – без вихідних днів

Історична довідка

1921 р. – створено Алупкінський палац-музей у колишньому палаці Воронцових, Воронцових-Дашкових.

1926 р. – палац-музей перейменовано в Державний історико-побутовий музей.

1941–1945 рр. – функціонував як музей.

1945–1955 рр. – палац використовувався як державні дачі.

1956 р. – відкрито “Кримський державний музей образотворчих мистецтв у м. Алупка”.

1961 р. – перейменовано на “Алупкінський державний палац-музей”.

1990 р. – створено “Алупкінський палацово-парковий музей-заповідник” у грудні на базі палацово-паркового ансамблю.

1991 р. – Масандровський палац Олександра III та частину парку включено у склад заповідника як філіал.

1997 р. – перейменовано в “Алупкінський державний палацово-парковий музей-заповідник”.

2006 р. – перейменовано в Кримську республіканську установу “Алупкінський державний палацово-парковий музей-заповідник”.

У структурі музею функціонують два наукових відділи: експозицій та фондів музею-заповідника.

Обсяг фондів

13 648 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

144 од. зб. документів з паперовими носіями (XIX – поч. XX ст.)

682 од. зб. карт (XVI–XX ст.)

185 од. зб. нот (I пол. XVIII – поч. XX ст.)

719 од. зб. негативів (1884–1946)

1544 од. зб. фотодокументів (1870-ті рр. – поч. XX ст.)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в фондах музею-заповідника, у т. ч. у підрозділі фондів – “Меморіальна бібліотека М. С. Воронцова”

У 1960–1990 рр. фонди збільшилися за рахунок великих закупівель, подарованих робіт кримських художників, монографічних колекцій живопису та графіки ялтинських художників з художніми поштівками та негативами (В. І. Новиков, І. Є. Журбій).

1997 р. надійшов дар подружжя Шидловських із Парижа (копії сімейних документів та негативи із сюжетами російського життя емігрантів 1920 р., воєнних дій та епізодів полкового життя у Царському Селі, будівництва та благоустрою кримського маєтку “Мурад-Авур”). Серед фотографій – портрети членів сім’ї Комстадіусів (1900–1950). Нотаріальні документи з “паризького архіву” Комстадіусів включають: метричні свідоцтва про народження та смерть, копії купчих, завірені в 1920-ті рр., на землі, будови в Катеринославській та Чернігівській губерніях, у м. Санкт-Петербурзі, духовні заповіти, земельні плани, вітальні адреси та декілька листів, адресованих В. В. Комстадіус.

Рукописні документи включають: плани різних російських доріг та атлас карт Рязанської губернії (XIX ст.), фрагментарні рахунки, звіти, описи інвентаря маєтку “Алупка” Воронцових та Воронцових-Дашкових (поч. XX ст.)

Зберігаються ноти – друковані та рукописні примірники I пол. XVIII – поч. XX ст., більшою частиною із зібрання Воронцових. Серед них: твори Д. С. Бортнянського, К. Глюка, Д. Сарті, К. Вебера, Д. Чимарозо, Л. Бетховена.

Картографічні матеріали – це карти Палестини, Америки, Нідерландів, графств Англії відомих картографів XVI–XVIII ст. (Блау, Фішера, Фрік-

са, Ортеліуса, Жайо та ін.), карти Російської імперії, Кримського півострова та Середземномор'я XVIII – XX ст.

Наявні негативи ялтинських художників і фотографів І. Є. Журбія (1884–1946), В. Н. Сокорнова (1876–1946), негативи із сюжетами з російського життя тих, хто емігрував за кордон у 1920 р. із представників роду Комстадіусів.

Фотографії тематично розподіляються на: пейзажні та архітектурні види Криму (визначні палаци та маєтки Південного берега Криму, міст Севастополя, Бахчисарая, середньовічні печерні міста (Мангуп, Чуфут-Кале, Ескі-Кермен), зроблені ялтинськими фотографами: Ф. Орловим, В. Соконовим, П. Семеновим, Ф. Кукулевичем та ін. (1870 – поч. XX ст.); зображення сім'ї імператора Миколи II та воєнних парадів у Лівадії, виконані художником Ганном (поч. XX ст.); сімейні фотографії власників палацу, виконані фотографами Петербурга та Тифлісу, членами сім'ї Воронцових (кін. XIX – поч. XX ст.); види європейських міст, знаменних пам'яток Італії та Греції невідомих фотографів (1800–1890); зібрання фотографій та негативів на склі ялтинського фотографа В. Веденисова (поч. XX ст.); негативи на склі ялтинського художника І. Є. Журбія (1920–1940).

У 1930-ті рр. з музею було вивезено і передано в архіви Криму та Москви всі рукописні документи, плани та креслення маєтку, а також більшу частину фотографій із сімейного архіву Воронцових.

Під час Великої Вітчизняної війни музею було заподіяно значної шкоди: втрачено, а також вивезено пізніше за межі Криму 1412 предметів живопису, графіки, прикладного мистецтва і меблів (половина зібрання) та 8836 прим. книг, гравюр, географічних карт.

“Меморіальна бібліотека М. С. Воронцова”

Налічує 10374 од. зб. стародруків XVII – поч. XX ст., з них чотири рукописні книги: “Дом молчания. Повесть философическая. XVIII век” (1760–1770); “Межевая книга Дмитровского уезда 1626–1630 гг. писцов Андрея Загряжского и подьячего Гаврила Владимирова. Список XVIII в.”; Ф. Ефремов “Десятилетнее странствование и приключение российского унтер-офицера, который ныне коллежским асессором” (СПб., 1786). “Подносной экземпляр его сиятельству действительному тайному советнику, действительному камергеру государственной комерц-коллегии, президенту и разных орденов кавалеру, графу Александру Романовичу Воронцову от описателя Филиппа Ефремова”; “Родословие русских великих князей и царей, составленное австрийским герольдмейстером Лаврентием Хуреличем в 1673 г. Список. XVIII в.” (1770).

Найстаріша друкована книга у зібранні – *L'architecture navale, contenant la maniere de construire les Navires...* (Paris, 1677).

Є рідкісні видання книг, у т. ч. з автографами, розрізнені комплекти газет “Одесский вестник” (1830, 1839, 1840–1843, 1853 рр., рос. та фр. мовами), “Записки Одесского общества истории и древностей” (1850–1912).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Описи

Акти приймання

Довідкові картотеки

Бібліографія

Ширяев С. Д. Алупка. Дворец и парки / С. Д. Ширяев. – Симферополь, 1927.

Незнамов П. А. Портоланы Алупкинского историко-бытового музея / П. А. Незнамов. – Ялта, 1930.

Сказки и легенды татар Крыма : фольклорный сборник № 1 / тексты записаны бригадой Алупкинского музея под рук. Я. П. Бирзгала. – Симферополь : Госиздат Крым. АССР, 1936.

Коцюбинский С. Д. Пушкин в Крыму / С. Д. Коцюбинский ; под ред. Я. П. Бирзгала. – Симферополь : Госиздат Крым. АССР, 1937.

Пальчикова А. П. Алупкинский дворец – музей / А. П. Пальчикова. – Симферополь : Крымиздат, 1961.

Пальчикова А. П. Алупка : очерк-путеводитель / А. П. Пальчикова // Город-курорт. Дворец-музей. Парк. – Симферополь : Крым, 1975.

Тимофеев Л. Н. Алупка : путеводитель / Л. Н. Тимофеев, А. П. Царин. – Симферополь : Таврия, 1985.

Галиченко А. А. Алупкинский дворец-музей : путеводитель / А. А. Галиченко. – Симферополь : Таврия, 1989.

Галиченко А. А. Алупка. Дворец и парк : из истории усадебной культуры ЮБК / А. А. Галиченко, А. П. Царин. – К. : Мистецтво, 1992.

Художественное собрание музея : исследования и материалы. – Симферополь : Бизнес-Информ, 2005. – Вып. 1.

Г. Філатова

Бахчисарайський державний історико-культурний заповідник

Підпорядкування: Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреси: вул. Річна, 133, м. Бахчисарай, АР Крим, 98405

Тел.: (06554) 5-08-05, 5-08-06

Факс: (06554) 4-28-81

Транспорт: автобус 1, 2 (зуп. “Школа майстрів”)

Час роботи: 9.00–16.00 (літо – без вихідних; весна, осінь – вихідний день: вівторок, зима – вихідні дні: вівторок, середа)

Історична довідка

1917–1930-ті рр. – Музей тюрко-татарської культури. Філіалами музею стали: “Печерні міста”, меморіальний музей ім. И. Гаспринського, Коккозський палац (с. Соколине).

1940–1955 рр. – Бахчисарайський Палац-музей. На території Палацу-музею діяв музей “Печерних міст”.

1955–1979 рр. – діяв Бахчисарайський історико-археологічний музей.

1979–1991 рр. – Бахчисарайський історико-архітектурний музей.

1991 р. – Бахчисарайський державний історико-культурний заповідник.

Обсяг фондів

- 135 од. зб. документів з паперовими носіями у групі “Стародруковані й рукописні книги” (XVI–XIX ст.)
- 403 од. зб. фотодокументів (1887–1980)
- 1546 од. зб. фотонегативів на склі (1925)
- 135 од. зб. документів в архіві з історії музею (1912–1995)
- 300 од. зб. документів в архіві з археології (1912–1995)
- 45 справ особового архіву Л. І. Кая (1925–1988)
- 95 справ особового архіву Є. В. Веймарна (1920–1990)
- 60 справ з діловодства (1945–1995)

Анотація складу фондів

У перші дні Великої Вітчизняної війни всі музеї Криму одержали наказ вивозити найцінніші експонати у Центральну частину Росії. Проте Бахчисарайський музей не встиг його виконати. За два дні до приходу нацистів у Бахчисарай, уночі, упаковані в ящики найцінніші експонати було перевезено в печери Чуфут-кале й надійно заховано. Про місце їх зберігання знали тільки кілька людей. У квітні 1944 р. сховок було відкрито окупантами. Ящики з експонатами перевезено в музей, розкрито й пограбовано. Предмети нумізматики, зброю, червонолакову кераміку, килими, книги було вивезено в Німеччину.

У перші післявоєнні роки фонди значно поповнилися за рахунок майна спецпереселенців (так називались тоді репресовані кримські татари).

У Відділі фондів створено групу “Стародруковані й рукописні книги”.

Завдяки самовідданості й наполегливості співробітників музею й директора М. Г. Кустового палац був збережений як пам’ятка архітектури від руйнування й повного забуття. Зусиллями М. Г. Кустового, який пропрацював у музеї понад півстоліття, було відновлено експозицію, продовжено реставрацію палацу, значно поповнені фондові колекції, збережені етнографічні колекції.

Протягом серед. 1950 – кін. 1960-х рр. з фондів музею вилучалися цінні експонати з етнографії кримських татар і передавалися у інші музеї (Київський історичний музей, Каховський, Запорізький й Сімферопольський краєзнавчі музеї, Львівський музей історії релігії й атеїзму, Публічну бібліотеку ім. М. Є. Салтикова-Щедріна).

Найдавніші документи, що зберігаються у фондах музею – рукописні книги арабською, турецькою, татарською, давньоєврейською мовами (корани, коментарі до коранів, трактати з магії, філософські твори).

Цінним джерелом з історії м. Бахчисарая, мусульманських архітектурних пам’яток Криму, культури й побуту кримських татар, татарських кустарних промислів є фотонегативи топографічної експедиції (1925–1927).

В архіві історії музею наявні документи про реставрацію Ханського палацу (поч. XX ст.), створення музею в колишньому Ханському палаці і призначення У. Боданинського директором. У щоденниках першого директора музею У. Боданинського описано розкопки в Старому Криму в 1928 р. У щоденнику за 1923 р. є плани роботи музею на 1923–1924 р., дані про музей І. Гаспринського й палац князя Юсупова в с. Соколиному (Коккози) Бахчисарайського р-ну, згадування про руйнування Ешиль-джами (зеленої

мечеті), замальовки архітектурних деталей мечетей і будинків м. Бахчисарая, що нині не збереглися. У щоденнику за 1924 р. У. Боданинського зроблено записи про проблеми вивчення татарської культури, проведення з'їзду вчених татарознавців зі списком доповідачів, про ханів, що займали ханський престол у Криму. У щоденнику за 1927 р. описано землетрус у Криму з детальним фіксуванням всіх руйнувань у м. Бахчисарай.

У групі “Фото” є ранні фотографії з видами Ханського палацу, виконані на замовлення відомого критика В. Стасова фотографом Болдиревим у 1887 р. Придбано ці фотографії з експортного фонду в 1925 р. проф. Саркізовим-Серазіні в Москві й передано в дар Бахчисарайському музею. Тут же зберігаються фотографії учасників археологічної експедиції 1968 р., матеріали щодо консервації пам'яток архітектури Х–ХІХ ст. Бахчисарайського р-ну, матеріали розкопок, тематико-експозиційні плани, тексти лекцій, путівники по Успенському монастирю й Чуфут-кале, тези доповідей, креслення й карти пам'яток Бахчисарайського району.

У 1992 р. у заповідник надійшла на зберігання значна частина наукового архіву Л. І. Кая – сина відомого кримського просвітителя, краєзнавця й етнографа І. С. Кая, що продовжив пошук і збір матеріалів з історії Криму й етнографії народів, що його населяють. Л. І. Кая народився в 1912 р. у Сімферополі. Одержав технічну освіту (закінчив Ленінградський хіміко-технологічний інститут). Період з 1942 по 1951 рр. провів у таборах Гулага, засуджений трійкою ОСО за контрреволюційну агітацію “без пред'явлення обвинення”. Наукові пошуки Л. І. Кая були пов'язані зі східноєвропейськими караїмами (кримськими, литовськими, польськими, західноукраїнськими тощо). Значну частину матеріалів його архіву присвячено цій тематиці. Але його цікавили й інші проблеми, події останньої війни – трагічної долі кримчаків й євреїв у Криму, фактично повністю знищених фашистами.

Після смерті Л. І. Кая його архів, перш ніж потрапити в заповідник, перемінив декількох власників, що позначилося на його стані. Нині в архіві Л. Кая є кілька груп зберігання: рукописні роботи самого Л. І. Кая; рукописні роботи різних краєзнавців, учених (тематика їх найрізноманітніша, хоча переважно увага приділяється трьом напрямам: караїмський, кримчацький, іудаїстика); переклади (статті й монографії вітчизняних і зарубіжних авторів, присвячені караїмській й кримчацькій проблемам, що російською мовою не видавалися); матеріали з особистих архівів І. Оінані, І. С. Кая, Є. Пейсаха; копії архівних документів, етнографічні матеріали; сучасні копії фотографій з караїмської тематики, оригінальні знімки багатьох пам'яток Криму 1960–1970-х рр., зроблених або самим Л. І. Кая, або на його прохання (види Чуфут-кале, Мангуп-кале, караїмських цвинтарів у Сімферополі, Севастополі й ін.); листування Л. Кая зі своїми кореспондентами – В. В. Лебедєвим, К. Б. Старковою, В. І. Філоненко, Я. Р. Дашкевичем та ін. Воно добре систематизовано, зібрано в папки за періодами й адресатами і містить, поряд з листами, адресованими Л. І. Кая, копії його відповідей адресатам. В архіві є книги з особистої бібліотеки Л. І. Кая, конспекти, і рідкісні статі, праці, що висвітлюють питання історії й етнографії караїмів, кримчаків, євреїв тощо.

Протягом 1979–1987 рр. у Бахчисарайський музей (згодом заповідник) передано науковий архів відомого археолога, дослідника кримських старожитностей Є. В. Веймарна. Матеріали архіву відбивають всі напрямки наукової діяльності ученого, але найповніше представлено ті пам'ятки, які

досліджував він сам – Ескі-Кермен, Мангуп, Чуфут-кале, Каламита, Скалистинський могильник, Чернореченський могильник тощо. Умовно архів можна розділити на наступні групи: матеріали про “печерні міста”, пізньо-античні і середньовічні могильники. Зокрема, щодо Скалистинського могильника є виписки з польових щоденників, археологічних звітів, фотографії, графічні матеріали, частина яких не увійшла у звіти. Дуже пізнавальний розділ – матеріали до археологічної карти, в якому можна віднайти дані про багато пам’яток Криму. Проте найбільше відомостей зібрано про Бахчисарайський район, округу Севастополя, Південний берег Криму й Сімферопольський район. Дуже цінний розділ становлять томи, що містять варіанти вже опублікованих досліджень, незавершені роботи ученого, неопубліковані монографії.

Наявні 60 справ за 1945–1995 рр. щодо історії заповідника.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи

Наукові паспорти

Каталоги

Картотеки

Наукова бібліотека

Налічує 8861 прим. політичної, історичної, краєзнавчої, дослідницької літератури. Серед видань дореволюційного періоду найціннішими є: “Записки Одесского общества истории древностей”, “Известия Таврической ученой архивной комиссии”, “Известия археологической комиссии”, “Записки Одесского археологического общества”, “Энциклопедия” Брокгауза и Ефрона, “Еврейская энциклопедия”, дореволюційні путівники по Криму, унікальна література з історії Кримського ханства, книга І. М. Муравйова-Апостола “Путешествие по Тавриде в 1820 г.”.

Бібліографія

Бахчисарайский музей. Чуфут-кале : путеводитель. – Симферополь : Крым, 1970. – 126 с.

Бахчисарайский музей : путеводитель. – Симферополь : Таврия, 1972. – 72 с.

Бахчисарай : историко-архитектурный музей : фотоальбом. – К. : Мистецтво, 1983. – 120 с.

Герцен А. Г. Салачик-Успенский монастырь : буклет / А. Г. Герцен, Ю. М. Могаричев. – Симферополь : Таврида, 1991.

Малиновская Л. Н. Фонтан слез : буклет / Л. Н. Малиновская. – Симферополь : Таврида, 1991.

Малиновская Л. Н. Ханское кладбище (Мезарлык): буклет / Л. Н. Малиновская. – Симферополь : Таврида, 1991.

Проблемы истории “пещерных городов” в Крыму : сб. науч. тр. – Симферополь : Таврия, 1992. – 372 с.

Янковский В. К. Каталог / В. К. Янковский ; Редотдел крымского комитета по печати. – Симферополь, 1992. – 28 с.

Белый О. Б. Научный архив Л. И. Кая в Бахчисарайском государственном историко-культурном заповеднике / О. Б. Белый // История и археология средневекового юго-западного Крыма. – Симферополь, 1993. – С. 239–246.

Герцен А. Г. Крепость драгоценностей. Кырк-Ор, Чуфут-кале / А. Г. Герцен, Ю. М. Могаричев. – Симферополь : Таврия, 1993. – 402 с.

Могаричев Ю. М. Научный архив Е. В. Веймарна в Бахчисарайском государственном историко-культурном заповеднике / Ю. М. Могаричев // История и археология средневекового юго-западного Крыма. – Симферополь, 1993. – С. 234–239.

Бахчисарайский историко-культурный заповедник : путеводитель. – Симферополь : Таврия, 1995. – 64 с.

Музеи Таврической ученой архивной комиссии в Симферополе и Бахчисарае // Непомнящий А. А. Музейное дело в Крыму и его старатели (XIX – начало XX века) : биобиблиогр. исследование / А. А. Непомнящий. – Симферополь, 2000. – С. 250–279.

О. Гайворонський

Керченський історико-культурний заповідник

Підпорядкування: Кримська республіканська установа.

Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Свердлова, 7, м. Керч, АР Крим, 98320

Тел./факс: (06561) 2-04-75

E-mail: arhmuseum1826@ Rambler.ru

Транспорт: автобус 3, 5, 6, 19, 28 (зуп. “Музей”)

Час роботи: 8.30–17.30, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1826 р. – відкрито Керченський музей старожитностей з ініціативи І. А. Стемповського (1788–1832). Керченський Музей функціонує як філіал Імператорського Ермітажу. Основу його колекції склали зібрання Поля Дюбрюкса.

1835 р. – завершено спорудження будинку музею за проектом Джорджіо Торічеллі на схилі гори Митридат у вигляді храму дорійського стилю.

1890-ті рр. – закінчується період курганних розкопок, що давали багаті знахідки (директори – К. Думберг, В. Шкорпил). Значну наукову діяльність музею відображено в 15 щорічних звітах В. Шкорпила про розкопки в Керчі й на Таманському півострові.

1922 р. – музею передано один із кращих будинків у місті – приватний особняк відомого тютюнового фабриканта П. Месаксуди, пам’ятник архітектури XIX ст. У музеї виділяється невеликий художній відділ.

1923 р. – відновилися археологічні дослідження Керченського музею.

1924 р. – створено краєзнавчий відділ, порушено питання про самостійний музей місцевого краю.

1930-ті рр. – розпочався важливий етап у розвитку античної археології Північного Причорномор’я – систематичні, планомірні й широкомасштабні

дослідження так званих малих міст Боспору – Тиритаки (1932), Мирмекія (1934), Нимфея (1933). На Мирмекії (1934) створено Боспорську експедицію Інституту історії матеріальної культури АН СРСР, яку очолив В. Ф. Гайдукевич. Сформовано радянську школу антикознавства.

1941–1945 рр. – колосальні втрати поніс Керченський музей у роки Великої Вітчизняної війни. Архів і фондову документацію було втрачено.

1945 р. – музей відкрив двері для відвідувачів, відкрито виставку археологічних фондів.

1960-ті рр. – створено експозиції з історії Другої світової війни.

1987 р. – створено Керченський державний історико-культурний заповідник на базі фондів колекції Керченського історико-археологічного музею й пам'яток археології, історії, що увійшли в заповідну зону Керчі.

Структура заповідника: Історико-археологічний музей; Музей історії оборони Аджимушкайських каменоломень; Музей історії Ельтигенського десанту; Картинна галерея; Мелек-Чесменский курган; Царський курган; Фортеця Керч. На його балансі знаходяться античні городища: Пантикапей, Мирмекій, Нимфей, Тиритака, Порфмій, Парфеній, Заміська садиба, Склеп Деметри тощо.

Обсяг фондів

бл. 200 тис. од. зб. музейних предметів

8836 од. зб. друкованих видань (XIX–XX ст.)

10071 од. зб. документів (XIX–XX ст.)

понад 2 тис. од. зб. лапідарної колекції

4664 од. зб. фотодокументів

бл. 24 тис. од. зб. негативів

Анотація складу фондів

Особисті документи й документи офіційних установ і друковані видання зберігаються в архіві, бібліотеці й колекціях “Друковані видання” і “Документи”. Фондові колекції зберігають матеріали, що мають відношення до найважливіших подій у Керчі й на Керченському півострові XIX–XX ст.

Архів заповідника почав формуватися в XIX ст. Тут зберігалися звіти про археологічні розкопки на території Керчі, описи предметів, каталоги музею й інші документи. Найцінніші документи з архіву керченського музею в 1942 р. вивезено в Армавір, де вони загинули. Після війни в архіві музею знову почали комплектуватися документи й матеріали, пов'язані з діяльністю музею. Нині архів заповідника має 10 описів: оп. 1: Історичний відділ; оп. 2: Відділ фондів; оп. 3: Відділ війни; оп. 4: Аджимушкайський відділ; оп. 5: Відділ археології; оп. 6: Загальний відділ; оп. 7: Відділ охорони пам'ятників; оп. 8: Художній відділ; оп. 9: Наукова частина; оп. 10: Спецзберігання.

До описів 1, 3, 4, 5, 8 включено справи відповідно до профілів відділів: положення про відділ, ТЗП експозиції або тимчасових виставок, тематичні розробки й екскурсійні розповіді, матеріали експедицій, рукописи повідомлень і статей, не опублікованих або виданих в газетах, журналах. В описі 2 зосереджено фондову документацію: накази і розпорядження по фондах, акти приймання й видавання, колекційні описи, звіти про архео-

логічні та інші експедиції, альбоми до звітів, рукописи оглядів фондкових колекцій. Опис 6 містить документацію загального порядку: матеріали особового складу, заяви співробітників на відпустки, відрядження, накази по заповіднику. Опис 7 містить документацію, що висвітлює проблеми та використання нерухомих пам'яток історії, археології й архітектури. В описі 9 зібрано роботи наукової частини заповідника (матеріали конференцій й інших наукових зібрань з археології, історії й охорони пам'яток, рукописи наукових і науково-популярних статей наукових співробітників заповідника й авторів з інших міст, плани й протоколи науково-методичних Рад, звіти про наукові відрядження, річні плани й звіти, листування з питань організації наукової діяльності).

Обліково-науковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги

Каталоги:
неопубліковані
тематичні

Картотеки:
інвентрні
систематичні

Наукова бібліотека

Створено у 1826 р. музейну бібліотеку. Її фонд складав 15 книг. У 1900–1920-ті рр. фонд бібліотеки збільшувався за рахунок літератури з особистих бібліотек директорів музею старожитностей: В. І. Гросса (1881–1891), К. Є. Думберга (1891–1901), В. В. Шкорпила (1901–1918), Ю. Ю. Марті (1918–1941); бібліотек почесних жителів м. Керчі.

Цінність становлять книги й відбитки з автографами відомих російських і закордонних істориків стародавнього світу й археологів, що вивчали історію й культуру Боспору.

Після 1917 р. фонд поповнився за рахунок літератури й бібліотек ліквідованих навчальних закладів міста, громадських і релігійних установ: Керченської Олександрівської чоловічої гімназії, Керч-Сникальської громадської жіночої гімназії, Олександрівської церкви м. Керчі, Керч-Сникальської церкви, Керченської синагоги тощо.

Під час Великої Вітчизняної війни бібліотека значно постраждала. “Багато книг вивезено, що збереглися порвані й ушкоджені, не дістає багатьох окремих сторінок і таблиць”, – відзначав відомий археолог А. П. Іванова у своїй статті “Керченский государственный историко-археологический музей”, опублікованій в журналі “Вестник древней истории” (1948, № 1).

У 1944 р. бібліотека мала 3876 прим. – в основному видання XIX ст. Поступово фонд відновлювався. Необхідна для досліджень література отримувалася з великих музеїв і бібліотек, наукових центрів країни, закуповувалася через Академкнигу. 38 унікальних дореволюційних видань з історії Боспору подарував бібліотеці в 1958 р. збирач старожитностей, відомий радянський учений, один із засновників лікувальної фізкультури й спортивної

медицини в країні проф. І. М. Саркізов-Саразіні. Свій внесок у поповнення бібліотеки зробили видатні вітчизняні історики й археологи: В. Д. Блаватський, В. Ф. Гайдукевич, А. П. Іванова, І. Д. Марченко та ін. За традицією до неї регулярно надсилають монографії, відбитки статей, автореферати дисертацій учені, що досліджують історію й археологію регіону.

Бібліотека комплектується відповідно до профілю діяльності музею. Основним є розділ літератури з історії, історичних наук; значне місце у фонді займає краєзнавча література; традиційно наявні розділи літератури з музейної й архівної справи; наявні видання з історії релігії, історії філософії, історії філології; енциклопедії, словники; цінні періодичні видання з питань історії, археології, мистецтвознавства, релігії, філософії, філології.

Основу сучасної бібліотеки становить її унікальний фонд літератури XIX ст. і першої половини XX ст.: дореволюційні видання, іноземна література, видання давньогрецьких і римських авторів, що практично не видавалися в країні мовою оригіналу; цінні наукові видання 1917–1953 рр.

Бібліографія

Путеводитель по Керченскому музею, археологическим и историческим памятникам Керчи и Керченского полуострова. – Керчь, 1926.

Гусаров Ф. Керчь : историко-краеведческий очерк / Ф. Гусаров, Л. Чуистова. – Симферополь, 1956.

Гусаров Ф. Керчь : историко-краеведческий очерк / Ф. Гусаров, Л. Чуистова. – Симферополь, 1963.

Путеводитель по Керченскому историко-археологическому музею имени А. С. Пушкина / сост. Марти. – Симферополь : Госиздат Крым. АССР, 1937.

Проблемы археологии и истории Боспора : к 165-летию Керченского музея древностей : тез. докл. юбил. конф. 15–16 окт. 1991 г. – Керчь, 1991.

Тезисы докладов научной конференции, посвященной 140-летию со дня рождения Владислава Шкорпила, июль 1993 г. – Керчь : КГИКЗ, 1993.

Абдуллаева М. Страницы истории греческой общины Керчи в документах городских архивов : [огляд документів Керченського іст.-культ. заповідника] / М. Абдуллаева, Д. Бейлин // Україна – Греція: архів. та книжкова спадщина греків України : наук. зб. – К., 1998. – С. 13–17.

Керченский музей древностей // Непомнящий А. А. Музейное дело в Крыму и его старатели (XIX – начало XX века) : библиограф. исследование / А. А. Непомнящий. – Симферополь, 2000. – С. 75–196.

Дзюбенко С. Керченський державний історико-культурний заповідник / С. Дзюбенко // Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини : зб. наук. пр. з мистецтвознавства, архітектурознавства і культурології. – К., 2006. – Вип. 3, ч. 1 : До 180-річчя Керченського музею старожитностей. – С. 7–16.

Перепьолкіна Н. Зібрання дореволюційних світлин з фондів Керченського заповідника (1880-ті – 1920-ті роки) / Н. Перепьолкіна // Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини : зб. наук. пр. з мистецтвознавства, архітектурознавства і культурології. – К., 2006. – Вип. 3, ч. 1 : До 180-річчя Керченського музею старожитностей. – С. 45–50.

Литвинова С. К вопросу об участии советской авиации в боях за Керчь в 1941–1944 годах : (по материалам фондов Керченского заповедника) /

С. Литвинова // Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини : зб. наук. пр. з мистецтвознавства, архітектурознавства і культурології. – К., 2006. – Вип. 3, ч. 1 : До 180-річчя Керченського музею старожитностей. – С. 131–137.

Н. Биковська

Коктебельський еколого-історико-культурний заповідник “Кіммерія М. О. Волошина”

Підпорядкування: Кримська республіканська установа.
Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Коробкова, 13, м. Феодосія, АР Крим, 98100
Тел/факс: (06562) 2-17-60

У структурі заповідника музеї: Дім-музей М. О. Волошина; Літературно-художній музей м. Старий Крим; Меморіальний Дім-музей О. Гріна – сектор Літературно-художнього музею м. Старий Крим; Дім-музей К. Г. Паустовського; Музей Марини та Анастасії Цветаєвих.

Дім-музей М. О. Волошина в Коктебелі

Підпорядкування: Кримська республіканська установа
“Коктебельський еколого-історико-культурний заповідник
“Кіммерія М. О. Волошина”

Адреса: смт Коктебель, Феодосійський р-н, АР Крим, 98175
Тел.: (06562) 2-45-06, 2-44-37

Транспорт: маршрутне таксі “Сімферополь – Коктебель”,
“Феодосія – Біостанція”, “Феодосія – Урочище”,
автобус “Судак – Феодосія – Сімферополь”

Час роботи: 10.00–17.00 (взимку, вихідний день – понеділок);
10.00–18.00 (влітку, без вихідних днів)

Історична довідка

1903 р. – основний дім у Коктебелі М. О. Волошин будував за власними кресленнями (ескізами), у 1913 р. прибудував майстерню-бібліотеку.

За часів радянської влади М. О. Кириєнко-Волошин одержав право на свій дім, бібліотеку та архів від Наркомосу РРФСР та Криму, Всеросійського та Кримського ЦВК, Раднаркому Криму, відділу народної освіти Кримревкому (копії охоронних грамот и посвідчень 1921–1925).

1931 р. – М. О. Волошин заповів перший поверх свого будинку Всеросійському союзу письменників для створення першого у світі будинку творчості, а другий – дружині М. С. Волошиній.

1932 р. – після смерті поета дружина зберегла меморіальну обстановку кімнат Максиміліана Олександровича та Дім поета, бібліотеку, архів. Основну частину архіву передано за її заповітом у рукописний відділ Інституту російської літератури АН СРСР (Санкт-Петербург).

1975 р. – згідно з заповітом М. С. Волошиної Дім поета став літературно-художнім відділом Феодосійської картинної галереї ім. І. К. Айвазовського.

1988 р. – Дім поета виділено у самостійний музей з підпорядкуванням Судакському відділу культури райвиконкому.

1990 р. – підпорядковано Феодосійському відділу культури у зв'язку з реорганізацією Судакського району.

2001 р. – на правах відділу включено до складу створеного на його базі Коктебельського республіканського еколого-історико-культурного заповідника “Кіммерія М. О. Волошина” рішенням ВР АР Крим.

2005 р. – став філіалом заповідника, який перейменовано в 2006 р. у Кримську республіканську установу “Коктебельський еколого-історико-культурний заповідник “Кіммерія М. О. Волошина””.

Обсяг фондів

понад 18 тис. од. зб. музейних предметів основного фонду

понад 33 тис. од. зб. музейних предметів науково-допоміжного фонду

у т. ч.:

1302 од. зб. документів, з них 1299 од. зб. документів з паперовими носіями у групі “Архів” (1850–1981)

144 од. зб. документів з паперовими носіями

3 од. зб. фоно-, відеодокументів (1847–2003)

понад 2 тис. од. зб. фотодокументів (1849–1962)

понад 300 од. зб. фотонегативів на склі (оригінали) та плівці (1895–1932)

9254 од. зб. документів з паперовими носіями у групі “Меморіальна бібліотека” (1708–1932)

Анотація складу фондів

М. О. Кирієнко-Волошин (1877–1932) – поет, художник, літературний та художній критик, культурний діяч. Усі групи документів виконують меморіальну функцію, містять інформацію про його оточення, епоху.

Основний фонд поділено на 13 груп. Найдавніший писемний документ датовано 17 трав. 1850 р.: свідоцтво про народження Е. О. Глазер (1850). Найпізніший – січнем 1981 р. (спогади М. Н. Новікової-Принц про М. О. Волошина).

У групі “Друковані видання” зберігаються документи з паперовими носіями, фоно-, відеодокументи (1847–2003). Найдавнішим є “Словарь церковнославянского и русского языка, составленный вторым отделением Императорской Академии наук. Т. 4” (СПб., 1847). Останнім виданням групи є спогади та листи М. С. Волошиної, підготовлені В. П. Купченко під назвою “О Максе, о Коктебеле, о себе” (2003).

Основний архівний фонд включає: особисті документи М. О. Волошина (автобіографія та життєпис, свідоцтво про народження (копія) та смерть, про шлюб (копія) та його припинення, закордонний паспорт та пенсійна книжка, членські квитки, візитні картки та картки журналіста, довіреності, дарчі записи тощо); зібрання документів його рідних – О. М. Кирієнко-Волошина, сім'ї Глазер, М. С. Волошиної (формулярні списки про службу,

метричні виписки про народження та смерть, свідоцтва про народження та шлюб, атестати, посвідчення та ін.), його оточення, а також документи, зібрані в процесі діяльності музею.

Найціннішими є автографи М.О. Волошина: рукописи й машинописи з авторською правкою віршів, статей, конспектів й тез лекцій, переклади, листи рідним, друзям та знайомим, записники.

Зберігаються: щоденникові записи М. С. Волошиної, її спогади про Максиміліана Олександровича (1932–1970), домові книги будинку Волошина (1916–1932), книги відгуків про Дім поета (1933–1948); листи різних авторів до М. О. Волошина, М. С. Волошиної, спогади про Максиміліана Олександровича (1932–1981); друковані матеріали – гранки статей, збірників М. О. Волошина та ін. авторів, репродукції, картки та поштівки, вирізки з газет (1900–1932); білети закладні, квитанції, талони до переказів поштою, афіші, запрошення та ін.

Багато видань із бібліотеки М. О. Волошина можна віднести до рідкісних книг. Чимало книг унікальних – з автографами, помітками та дарчими написами. Зібрано книги, твори М. О. Волошина, видані після смерті поета (сучасні видання, друковані матеріали про нього, а також рідкісні видання, що стосуються поетів та художників Срібного віку).

Зберігаються документи про В. П. Купченка (1938–2004) – першого завідувача музею, провідного дослідника життя та творчості М. О. Волошина.

Група зберігання “Фотоархів” включає знімки волошинської сім’ї, рідних та друзів поета, знайомих та оточення. Особливу цінність набувають фотографії, виконані самим М. О. Волошином.

Група “Фотонегативи” має понад 300 од. зб. на склі (оригінали) та плівці (оригінали та репродукції з фото).

У групі “Меморіальна бібліотека” налічується 9254 прим. книг (1708–1932). Найстарішим виданням волошинської бібліотеки є книга J.-B. Bossuet. Histoire universelle. T. 3 (Amsterdam et Leipzig, 1708). Найновішими виданнями меморіальної бібліотеки є періодичні та неперіодичні видання радянських видавництв міст Москви, Ленінграда, Феодосії та зарубіжних – міст Парижа, Берліна, Мюнхена, Кельна, Нью-Йорка.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Каталоги

Допоміжні картотеки

Бази даних

2003 р. – розпочато ведення у електронному вигляді обліково-фондової документації (акти приймання-передавання, окремі описи музейних предметів)

Наукова бібліотека

Організовано 1980 р. на базі зібрання книг, що належали М. С. Волошиній. Фонд становить бл. 3,8 тис. прим. книг, основну частину якого складають дари з інскриптами авторів.

Бібліографія

Волошинские чтения : сб. науч. тр. / ГБЛ, ФКГА, ДМВ. – М. : ГБЛ, 1981. – 136 с.

Дом-музей М. А. Волошина : путеводитель / Н. А. Кобзев, Н. Ф. Плясов, Т. М. Свидова, Т. В. Ярушевская. – Симферополь : Таврия, 1990. – 64 с.

Крым Максимилиана Волошина : фотографии, документы, открытки из гос. и частн. архивов / авт.-сост. З. Д. Давыдов, В. П. Купченко. – К. : Мистецтво, 1994. – 368 с. : ил.

Мирошниченко Н. М. Мемориальная библиотека Максимилиана Волошина: настоящее и перспективы / Н. М. Мирошниченко, А. К. Шапошников // Материалы конф. “Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества”. – М. : ГПНТБ России, 1998. – Т. 1. – С. 369–372.

Материалы Волошинских чтений 1989 : тез. докл., статьи, сообщения, 10–15 мая 1989 г. / под ред. А. К. Шапошникова, Т. М. Свидовой, Т. И. Сериковой, Н. М. Мирошниченко. – Коктебель, 1995. – 89 с. – (Дом-музей М. А. Волошина).

Волошинские чтения в Коктебеле : материалы Волошинских чтений : (тез. докл., статьи, сообщения), 10–15 мая 1991 г. / ДМВ, Ин-т мировой л-ры им. А. М. Горького РАН. – Коктебель, 1997. – 117 с.

Волошинские чтения 8 и 9 : материалы и исследования, 26–31 мая 1997 г. / МК РК, КЦГИ, Крым. общ-во рус. л-ры, ДМВ, СГУ. – Симферополь : Крым. архив, 1997. – 180 с.

М. А. Волошин – поэт и мыслитель : материалы десятой междунар. науч. конф., 17–21 мая 1999 г. – Симферополь : Крым. архив, 2000. – 240 с.

Левичев И. Коктебель. Старый Крым : новый крымский путеводитель / И. Левичев, А. Тимиргазин. – Симферополь : СОНАТ, 2003. – 179 с.

Сокровища Дома Волошина : альбом. – Симферополь : СОНАТ, 2004. – 400 с. : ил.

І. Палаш

Літературно-художній музей м. Старий Крим

Підпорядкування: Філіал Кримської республіканської установи “Коктебельський еколого-історико-культурний заповідник “Кіммерія М. О. Волошина”

Адреса: вул. Свободи, 17, м. Старий Крим, Кіровський р-н, АР Крим, 97345

Транспорт: автобус

Час роботи: 9.00–17.00 (щоденно)

Історична довідка

1986 р. – створено краєзнавчий музей.

1992 р. – перейменовано в Державний історико-культурний заповідник “Старий Крим”.

1996 р. – перейменовано у Старокримський історико-літературний музей м. Старий Крим.

2001 р. – перейменовано у Літературно-художній музей м. Старий Крим КРЕІКЗ “Кіммерія М. О. Волошина”.

У структурі як сектор діє Меморіальний Дім-музей О. Гріна.

Обсяг фондів

872 од. зб. музейних предметів (1900–1991)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у секторі фондозберігання. Серед них архівні матеріали: М. М. Амосова (1913–2003) – хірурга-кардіолога, письменника (фотографії, листування, 1950–1990); Л. М. Вишеславського (1914–2002) – поета (фотографії, листування, 1964–1998); Т. О. Гагаріної (1941–1991) – скульптора, поета (фотографії, листування, машинопис, 1953–1991); Н. М. Грін (1894–1970) – вдови російського письменника О. С. Гріна (фотографії, листування, спогади, документи, 1936–1985); Ю. В. Друніної (1924–1991) – поета та О. Я. Каплера (1894–1979) – кінорежисера, кінорежисера (фотографії, документи, рукописи, листування, 1929–1991); Г. М. Петникова (1894–1971) – поета-футуриста, перекладача (фотографії, листування, документи, рукописи, 1907–1969); А. І. Цветаєвої (1894–1993) – прозаїка, сестри М. Цветаєвої (фотографії, листування, 1972–1987); Т. В. Чуриліна (1885–1946) – поета-футуриста (фотографії, листування, рукописи, 1933–1946).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Інвентарні картки

Бібліографія

Бачинская А. А. Юлия Друнина и Крым / А. А. Бачинская // Пилигримы Крыма – осень 2000 : путешествия по Крыму, путешественники о Крыме : материалы пятой Крым. Междунар. науч.-практ. конф. : в 2 т. – Симферополь : Крым. архив, 2001. – Т. 1. – С. 45–50.

Литературно-художественный музей : буклет. – Симферополь : Бизнес-центр ТТБ, 2002. – 4 с.

Левичев И. Коктебель. Старый Крым : новый крымский путеводитель / И. Левичев, А. Тимиргазин. – Симферополь : СОНАТ, 2003. – 179 с.

Байбуртская О. В. О материалах Тихона Чурилина в фондах Старокрымского литературно-художественного музея / О. В. Байбуртская // “Серебряный век” в Крыму: взгляд из XXI столетия : материалы Вторых Герцыковских чтений в г. Судак, 21–23 сент. 2001 г. / Дом-музей Марины Цветаевой, Крым. центр гуманит. исследований. – Симферополь ; Судак, 2003. – С. 92–96.

Сеттарова И. В. Из истории старокрымского мемориала А. С. Грина / И. В. Сеттарова // Шестые Таврические научные чтения, г. Симферополь, 27 мая 2005 г. / Крым. респ. краевед. музей. – Симферополь, 2006. – С. 148–150.

И. Сеттарова

Меморіальний Дім-музей О. С. Гріна у Старому Криму

Підпорядкування: сектор Літературно-художнього музею
м. Старий Крим

Історична довідка

1964 р. – мав статус філіалу Феодосійського краєзнавчого музею.
1971 р. – Меморіальний Дім-музей О. С. Гріна – філіал Феодосійсько-го Літературно-художнього музею О. С. Гріна.
1971 р. – відкрито експозицію музею О. С. Гріна як державного музею.
1996 р. – у складі Літературно-художнього музею м. Старий Крим.
Дім є історико-культурною пам'яткою республіканського значення.

Обсяг фондів

225 од. зб. музейних предметів
265 од. зб. документів (1936–1985)

Анотація складу фондів

Зберігаються: архівні документи дружини письменника Н. Н. Грін (фотографії, листування, спогади); комплекс предметів меморіальної обстановки кімнати О. С. Гріна, в якій він провів останні дні (меблі, особисті речі).

О. Кузнєцова

Ялтинський державний історико-літературний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і мистецтв АР Крим.
Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Пушкінська, 5, м. Ялта, АР Крим, 98635
Тел.: (0654) 32-30-65

Транспорт: тролейбус 1 (зуп. “кінотеатр “Спартак”)

Час роботи: 10.00–17.30, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1892 р. – організовано музей при Ялтинському відділенні Кримсько-Кавказького гірського клубу.
1918 р. – став природно-історичним, потім краєзнавчим музеєм.
1932 р. – краєзнавчий музей об'єднано зі Східним музеєм Ялти і названо “Об'єднаний музей краєзнавства”.
1944 р. – краєзнавчий музей відновив свою діяльність.
1984 р. – став називатися Ялтинським історичним музеєм.
1990 р. – Ялтинський державний об'єднаний історико-літературний музей.
2004 р. – Ялтинський історико-літературний музей.
У складі музею відділи: археології, історії, виставковий, фондовий; культура Ялти ХІХ – поч. ХХ ст.; Музей Лесі Українки; Літературно-меморіальний дім-музей К. А. Треньова-П. А. Павленко; філіал Літературно-меморіальний дім-музей М. З. Бірюкова.

З 1996 р. музей видає збірники наукових праць “Дмитрієвські читання”, в яких опубліковано статті-огляди фондів колекцій наукових співробітників музею С. Н. Борзенко, Т. М. Коноплянко, О. А. Літаш, Н. Г. Новіченкової, К. В. Новіченкової-Лукичевої, Л. В. Петренко, Н. П. Турової, Л. М. Шмельової.

Обсяг фондів

36,1 тис. од. зб. документів, у т. ч.:

19,9 тис. од. зб. документів з паперовими носіями

15,8 тис. од. зб. фотографій і фотонегативів

360 од. зб. фономатеріалів на різних носіях (воскові валики, грамофонні, патефонні та інші платівки) (1838–2006)

Анотація складу фондів

Відділ фондів Ялтинського історико-літературного музею є загальним для всіх відділів і філіалу – дому-музею М. З. Бірюкова. Тут зберігаються різні музейні колекції, зокрема, рукописні матеріали, краєзнавчі, меморіальні та ін. колекції. До складу основного музейного фонду включено тільки оригінали.

Документи, що зберігаються у фондах Ялтинського історико-літературного музею, розподіляються за наступними періодами і темами:

матеріали до 1917 р. – документи про становлення Ялти як міста, повіту (з 1838), про розвиток Південного берега Криму як курортної місцевості у ХІХ ст.; документи про події 1917–1920 рр. і розвиток соціалістичних курортів; про боротьбу жителів Південнобережжя з нацистськими загарбниками під час тимчасової окупації Криму (1941–1944); про відновлення міського господарства і курортів після війни, розвиток курортної справи на Південному березі Криму наприкін. ХХ – поч. ХХІ ст.;

матеріали про становлення наукових закладів міста (Інститут ім. І. Сеченова, Інститут виноградарства і виноробства “Магарач”, Ялтинське відділення Всесоюзного інституту тютюну і махорки); документи і фотографії видатних вчених; фотографії і документи про становлення і роботу Національного виробничо-аграрного об’єднання “Массандра”; документи відомих виноробів О. О. Єгорова, І. Н. Околелова, М. К. Соболева та ін., радгоспів і колгоспів;

документи, що розповідають про жителів Південного берега Криму ХІХ–ХХІ ст., про перебування в Ялті видатних діячів культури ХІХ–ХХ ст., зокрема Л. М. Толстого і сім’ї А. П. Чехова, видатної української поетеси Лесі Українки, композитора О. А. Спендіарова, художників Л. Терновца, Ф. Васильєва, Г. Ярцева, архітекторів К. І. Ешлімана і М. П. Краснова, сюжетні фотографії із зображенням сім’ї імператора Миколи ІІ під час перебування в Криму в різні роки, комплекси документів і фотографій відомого ялтинського лікаря, краєзнавця В. М. Дмитрієва та ін.;

меморіальні фонди включають книги, рукописи, фотографії, листування письменників К. А. Треньова, П. А. Павленко, М. З. Бірюкова, сучасних ялтинських письменників С. К. Славіча, Г. І. Пяткова та ін.;

метричні книги Ялтинських міських і південнобережних храмів кін. ХІХ – поч. ХХ ст., зокрема Собору св. Іоанна Златоуста в Ялті, Воскресенської церкви (Мухалатка), Церкви св. Іоанна Предтечі (Массандра), Аутської Успенської церкви, Благовіщенської церкви (масток “Джеміст”) тощо;

фотознімки пейзажних і архітектурних видів Криму із зображенням відомих палаців і маєтків Південного берега Криму, міст Севастополя, Бахчисараю, середньовічних печерних міст Криму (Мангуп, Чуфут-кале, Ескі-Кермен), зроблені ялтинськими фотографами Ф. Орловим, В. Сокольниковим, П. Семеновим, Ф. Кукулевичем, С. Коганом, Л. Ратієвим та ін. (1870-ті рр. – поч. XX ст.), роботи сучасних фотографів В. Медведєва, Г. Зелєніна, М. Кравца, Ф. Дунаєвського та ін.;

зібрання фотографій і негативів на склі ялтинських фотографів В. Соколькова і В. Веденісова, зокрема кольорові негативи і позитиви на склі (поч. XX ст.);

колекція фотонегативів: фотофіксація археологічних розкопок, що проводилися Ялтинським історико-літературним музеєм у 1980-ті рр., пам'ятних подій в історії міста кін. XX – поч. XXI ст.; портрети видатних жителів міста, партизан і підпільників періоду Другої світової війни, передовиків виробництва, кримські пейзажі;

фонографічні записи: колекція грамофонних платівок різних фірм: записи виступів політичних діячів, письменників, видатних виконавців XIX–XX ст. різних країн, магнітофонні записи виступів письменника М. З. Бірюкова.

Рідкісні видання – стародруки, видання з автографами і маргіналіями зберігаються у фондах музею.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Описи

Акти приймання

Довідкові картотеки

Бібліотека

Зберігаються довідкові видання, комплекти газети “Кримська газета”, що видавалася в Ялті (2001–2006).

Бібліографія

Україна: Скарби музеїв і заповідників : путівник. – Чорли ; К., 1997. – 48 с.

Ткачук О. П. Ялтинський історико-літературний музей / О. П. Ткачук // Україна туристична. Провідні підприємства. Особистості. – К., 2006. – Вип. 1. – С. 56–57.

Ткачук О. П. Ялтинський історико-літературний музей / О. П. Ткачук // Ялта. – Сімферополь : ЧорноморПРЕС, 2006. – С. 149–155.

Стежками української культури : буклет. – Сімферополь, 2003.

Л. Петренко, Т. Коноплянко

Феодосійський літературно-меморіальний музей О. С. Гріна

Підпорядкування: Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Галерейна, 10, м. Феодосія, АР Крим, 98100

Тел.: (06562) 3-13-09, 3-21-08, 3-53-20

E-mail: domgrina@mail.ru

Транспорт: автобус (зуп. “Електротовари”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1970 р. – засновано музей.

1970–1972 рр. – відділ Феодосійського краєзнавчого музею.

1972 р. – Феодосійський літературно-меморіальний музей О. С. Гріна

Обсяг фондів

6815 од. зб. музейних предметів основного фонду (1909–2003)

Анотація складу фондів

У фонді наявні: книги О. С. Гріна та про нього, літературне оточення О. С. Гріна, краєзнавство; документи (листи О. С. Гріна, Н. М. Грін, листування з письменниками, видавництвами, родиною; газети, журнали, афіші, ноти); архіви В. П. Абрамової (Гриневської), Н. М. Грін, грінознавця С. Толмачова, літератора А. Аквілева, поетеси І. Махоніної; фотографії (О. С. Гріна, родичів, літературного оточення, гринівських місць, музеїв О. С. Гріна, вітрильників); негативи; кіно-, фото-, аудіо-, відеодокументи.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи

Каталоги

Допоміжні картотеки

Бібліографія

Корякина Л. В. Дом-музей А. С. Грина : путеводитель по музею А. С. Грина в Феодосии и его филиалу в Старом Крыму / Л. В. Корякина, А. А. Ненада. – Симферополь : Таврия, 1988.

Корякина Л. В. Феодосийский литературно-мемориальный музей А. С. Грина: буклет / Л. В. Корякина. – Феодосия : Феодос. офсет. ф-ка, 1995.

Дом-музей А. С. Грина: буклет / авт. текста Л. В. Корякина, Н. А. Кобзев. – Феодосия : Феодос. офсет. ф-ка, 1995.

Феодосийский музей Александра Грина : путеводитель / авт. текста Л. В. Корякина, А. А. Ненада. – Феодосия : Бизнес-Центр, 2000.

Варламова Л. М. Музеї Гріна. Феодосія. Старий Крим : путівник / Л. М. Варламова. – Сімферополь : СОНАТ, 2005.

О. Світлична, С. Тітова

Музей О. С. Пушкіна в Гурзуфі

Підпорядкування: Кримська республіканська установа.

Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Набережна, 3, смт Гурзуф, АР Крим, 98640

Тел.: (0654) 36-38-86

Факс: (0654) 36-38-76

Транспорт: маршрутне таксі 31 (від автовокзалу м. Ялта)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок,
з червня по жовтень – без вихідних

Історична довідка

1989–1999 рр. – відділ Ялтинського державного історико-літературного музею.

1999–2001 – комунальне підприємство “Музей О. С. Пушкіна в Гурзуфі”.

2001–2001 – “Музей О. С. Пушкіна в Гурзуфі”.

2001 р. – 24 квіт. прийнято постанову РМ АРК “Про створення Республіканського музею О. С. Пушкіна (сmt Гурзуф)”.

2001–2007 – Республіканський музей О. С. Пушкіна (сmt Гурзуф).

2007 р. – Кримська республіканська установа “Музей О. С. Пушкіна в Гурзуфі”.

У структурі музею створено науково-експозиційний відділ. Наукова робота співробітників передбачає: опрацювання теми “Пушкін і Крим”, що розкриває питання, пов’язані з подорожуванням О. С. Пушкіна по Криму, його оточенням, творчістю поета Кримського періоду, вивчення історії регіону поч. ХІХ ст., історії будинку А. Е. Рішельє в Гурзуфі і його власників, історії музею О. С. Пушкіна в Гурзуфі; розробку тематичної структури музею Б.В. Томашевського (ініціатора створення музею О. С. Пушкіна в Гурзуфі) – на правах відділу музею; написання наукових довідок, статей, оглядів; участь у наукових конференціях.

Обсяг фондів

1377 од. зб. музейних предметів основного фонду (1828–2007)

1129 од. зб. музейних предметів допоміжного фонду

117 од. зб. документів з паперовими носіями

65 од. зб. фотодокументів (1937–1989)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондах. Основу колекції складають експонати, передані з фондів Ялтинського державного історико-літературного музею.

Основними експонатами є книги з дарчими написами, автографами (1899–2000), друковані матеріали. Найдавнішими є прижиттєві видання О. С. Пушкіна: “Руслан и Людмила” (СПб., 1828); “Стихотворения”. Т. 1. (СПб, 1829); “Стихотворения”. Т. 3. (СПб., 1832); “Евгений Онегин” (СПб., 1833).

Зберігаються: особистий архів співробітника довоєнного музею О. С. Пушкіна в Гурзуфі Т. Н. Сатарова (1904–1981) (15 листів рідним із Гурзуфа, 1938–1941); листівки з видами Гурзуфа та околиць з поч. ХХ ст. й до сьогодення; листівки, афіші, запрошення, програми, фотознімки Пушкінських свят і різних заходів, проведених у музеї з 1989 р.; фотодокументи, присвячені історії створення музею, першій експозиції,

Б. В. Томашевському, відвідувачам музею (1939–1940); фотографії, зібрані у рукописному альбомі "А. С. Пушкин" учнями 9-а класу Олишевської середньої школи (1937).

Обліково-довідковий апарат

Книги обліку

Картотеки:
генеральна
систематична

Бібліотека

Фонд складається з 500 прим. сучасної літератури (видання творів О. С. Пушкіна, довідники, матеріали Кримських конференцій, сучасна пушкініана).

Бібліографія

Гурзуф. Музей А. С. Пушкина : 40 снимков на память : буклет. – Х. : Курсор, 2006.

Богданова Н. В. "Суди, чи був я щасливий" : нарис-путівник по пушкінських місцях Гурзуфа / Н. В. Богданова. – Х. : Курсор, 2007. – 37с.

Н. Богданова, О. Єфішова

Алуштинський літературно-меморіальний музей С. М. Сергєєва-Ценського

Підпорядкування: Міністерство культури і мистецтв АР Крим.
Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Сергєєва-Ценського, 5, м. Алушта, АР Крим, 98501

Тел.: (06560) 3-06-64

Факс: (06560) 2-59-99

Транспорт: тролейбус 2, маршрутне таксі 2, 12

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1962 р. – відкрито Музей письменника, академіка С. М. Сергєєва-Ценського (1875–1958) 6 трав. у будинку, збудованому самим літератором у 1906 р. на Орліній горі в Професорському куточку м. Алушта.

Має відділи: Алуштинський літературний музей І. С. Шмельова; Алуштинський будинок-музей академіка архітектури О. М. Бекетова.

Обсяг фондів

6162 од. зб. документів (1892–2007)

Анотація складу фондів

Про життя та творчість С. М. Сергєєва-Ценського розповідає літературна експозиція. В його будинку проходили зустрічі з О. І. Купріним, І. С. Шмельовим, К. І. Чуковським, М. С. Новіковим-Прибоєм, К. А. Тренєвим, С. Я. Маршаком, про що свідчать документи і фотографії.

У фонді зібрано документи, що стосуються життя та творчості С. М. Сергєєва-Ценського.

Рукописи та оригінальні документи зберігаються в музейних фондах за групами зберігання: “Рукописи”, “Архів письменника”, “Архів музею”, “Меморіальні фотографії”, “Фотографії”.

У групі “Рукописи” наявні рукописні та друковані тексти: вірші, оповідання, повісті, п’єси, байки, статті, спогади, автобіографії в папках, блокнотах, зошитах, гранках, друкованих виданнях, окремо на аркушах паперу (1901–1958). У групі “Архів письменника” – документи, листи, вітальні адреси (1899–1958). У групі “Архів музею” – каталоги, афіші, запитання, рекламні листівки, довідки, листи, документи, тексти статей, газети, буклет (1961–2007). У групі “Меморіальні фотографії” – фотографії С. М. Сергєєва-Ценського та його дружини Х. М. Сергєєвої-Ценської; родичів дружини; друзів сім’ї Сергєєвих-Ценських; місць, пов’язаних із біографією письменника (1902–1965). У групі “Фотографії” – фотографії сім’ї Сергєєвих-Ценських; місць, пов’язаних з долею та творчістю письменника; подій, що відбувалися в музеї протягом 1962–2005 рр. У групі “Книги”, крім журналів та книг, – збірники наукових праць, тексти дисертацій, наукові праці авторів, які займалися вивченням життєвого шляху та творчості С. М. Сергєєва-Ценського.

Зберігається особиста меморіальна бібліотека письменника з раритетними виданнями книг та журналів XVIII–XX ст. Є видання, що віддзеркалюють широкий спектр інтересів С. М. Сергєєва-Ценського з багатьох напрямків історії, літератури, географії, біології, медицини, археології тощо, а також твори самого письменника.

Обліково-довідковий апарат

Головна книга обліку документів
Інвентарні книги за видами музейних предметів
Акти приймання
Картки наукового опису
Тематико-експозиційні плани виставок
Книга видачі фондкових матеріалів
Протоколи фондово-закупівельної комісії
Книги реєстрації

Бібліографія

Поповкин Е. С. Н. Сергеев-Ценский / Е. Поповкин. – Симферополь : Крымиздат, 1955.

Поповкин Е. С. Н. Сергеев-Ценский / Е. Поповкин. – М. : Правда, 1956.

Макаренко Г. С. Н. Сергеев-Ценский / Г. Макаренко. – Симферополь : Крымиздат, 1957.

Шевцов И. Подвиг богатыря / И. Шевцов. – Тамбов : Кн. изд-во, 1960.

Макаренко Г. Сергей Николаевич Сергеев-Ценский / Г. Макаренко. – Симферополь : Крымиздат, 1961.

Сергеев-Ценский в жизни и творчестве / ред.-сост. А. В. Прялков. – Тамбов : Кн. изд-во, 1963.

С. Н. Сергеев-Ценский : путеводитель по музею / под ред. Х. М. Сергеевой-Ценской. – Симферополь : Крымиздат, 1963.

Прялков А. В. Сергеев-Ценский в жизни и творчестве / А. В. Прялков. – Тамбов : Кн. изд-во, 1963.

Шевцов И. Орёл смотрит на солнце / И. Шевцов. – М. : Молодая гвардия, 1963.

Здесь жил и работал С. Н. Сергеев-Ценский : путеводитель / под ред. Х. М. Сергеевой-Ценской (посмертно). – Симферополь : Крым, 1965.

Плукш П. И. С. Н. Сергеев-Ценский / П. И. Плукш. – М. : Просвещение, 1968.

Дом-музей С. Н. Сергеева-Ценского в Алуште : путеводитель / под ред. Г. П. Кундиренко. – Симферополь : Крым, 1969.

Музей С. Н. Сергеева-Ценского в Алуште : путеводитель / Г. П. Кундиренко. – Симферополь : Таврия, 1975.

Степанов Г. Юность поэта / Г. Степанов. – Краснодар : Кн. изд-во, 1975.

Плукш П. С. Н. Сергеев-Ценский – писатель, человек / П. Плукш. – М. : Современник, 1975.

Вайсерберг М. Я. С. Н. Сергеев-Ценский – художник / М. Я. Вайсерберг, И. Е. Тартаковская. – Ташкент : изд-во ФАН Узб. ССР, 1977.

Путнин Ф. В. Дом-музей Сергеева-Ценского : путеводитель / Ф. В. Путнин, В. П. Цыганник, Л. С. Кислицына. – Симферополь : Таврия, 1985.

Степанов Г. Дорогой длиною / Г. Степанов. – Краснодар : Кн. изд-во, 1985.

Степанов Г. День из жизни писателя / Г. Степанов. – М. : Сов. Россия, 1987.

Є. Москвина

Алуштинський літературний музей І. С. Шмельова

Підпорядкування: відділ Алуштинського літературно-меморіального музею С. М. Сергеева-Ценського

Адреса: вул. Набережна, 2, м. Алушта, АР Крим, Україна, 98500

Тел.: (06560) 2-59-90

Факс: (06560) 2-59-99

Транспорт: тролейбус 2, маршрутне таксі 2, 12

Час роботи: 8.00-17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1993 р. – відкрито музей письменника І. С. Шмельова в будинку, який належав В. О. Бекетову, рідному брату академіка архітектури О. М. Бекетова (Професорський куточок на схилі Орлиної гори).

Музей організовує і проводить Кримські міжнародні Шмельовські читання, в яких беруть участь учені України, Росії, Беларусі та далекого зарубіжжя, що займаються вивченням спадщини літературного зарубіжжя, еміграції. Музей видає тези наукових доповідей, матеріали Шмельовських читань.

Обсяг фондів

123 од. зб. документів з паперовими носіями (1942–2007)

Анотація складу фондів

В основі музейної колекції матеріали з особистого архіву письменника-емігранта в Парижі, передані його внучатим племінником Івом Жантійомом-Кутиріним, автентичні експонати з фондів літературно-меморіального музею С. М. Сергєєва-Ценського, а також копійні матеріали, книги з державних архівів АР Криму, Росії, Російського Фонду культури.

Експозиція знайомить з життям і творчістю І. С. Шмельова (1873–1950). Основний акцент зроблено на алуштинському періоді в його творчій долі, на створенні його найзначнішого кримського твору – роману-епопеї “Солнце мёртвых”, який приніс І. С. Шмельову світову славу.

Документи, листи, книги, фотографії висвітлюють період його еміграції (1921–1950), коли були написані кращі твори тих років (“Лето Господне”, “Богомолье”, “Пути небесные”).

Документи стосуються життя і творчості І. С. Шмельова та зберігаються за групами: “Рукописи І. С. Шмельова” – листування І. С. Шмельова з Є. С. Гелелович, дочкою євпаторійського голови Дувана (1942–1944); “Рукописний архів музею І. С. Шмельова” – тексти наукових доповідей (1993–2007); “Архів музею І. С. Шмельова” – програми, запрошення, афіші, листи (1993–2007); “Фотографії фонду І. С. Шмельова” – його фотографії, а також О. О. Кутиріної, Іва Жантійома-Кутиріна, музею І. С. Шмельова, експозиції музею, меморіального будинку І. С. Шмельова, друзів Шмельових (1916–2001); “Фотографії музею І. С. Шмельова” – фотографії музею; експозиції музею; місць, пов’язаних із його життям і творчістю; Шмельовських читань (1993–2003); “Фотографії фонду О. М. Сорокіної” – фотографії О. М. Сорокіної (1995).

Обліково-довідковий апарат

Головна книга обліку документів
Інвентарні книги за видами музейних предметів
Акти приймання
Картки наукового опису
Тематико-експозиційні плани виставок
Книга видачі фондкових матеріалів
Протоколи фондово-закупівельної комісії
Книги реєстрації

Є. Москвина

Алуштинський Будинок-музей академіка архітектури О. М. Бекетова

Підпорядкування: відділ Алуштинського літературно-меморіального музею С. М. Сергєєва-Ценського

Адреса: вул. Комсомольська, 4, м. Алушта, АР Крим, Україна, 98500

Тел.: (06560) 5-79-43

Факс: (06560) 2-59-99

Транспорт: тролейбус 2, маршрутне таксі 2, 12

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1987 р. – відкрито Будинок-музей академіка архітектури О. М. Бекетова у Професорському куточку. Будинок збудовано за проектом архітектора О. М. Бекетова в 1896 р. з природного кримського каменю з елементами мавританського стилю, як літня дача для сімейного відпочинку. Сім'я Бекетових володіла дачею до 1940 р. У 1944–1946 рр. на дачі жив письменник академік С. М. Сергєєв-Ценський, надалі будинок займали радянські установи.

Засновник Харківської архітектурної школи, педагог, громадський діяч академік О. М. Бекетов (1862–1941) залишив значний спадок своїм нащадкам в Україні та Криму. Бекетовські ансамблі та споруди – пам'ятники архітектури – сформували центр його рідного міста Харкова, прикрасили міста України та Криму. На дачі Бекетових проходили творчі зустрічі літераторів, художників, музикантів, тут звучав голос І. Алчевського, поезія української поетеси Х. Алчевської.

Продовжуючи традиції господарів дачі, з 1989 р. у музеї працює творча вітальня, де проходять музичні, літературні вечори, творчі зустрічі.

Обсяг фондів

578 од. зб. документів з паперовими носіями (1875–2007)

7 од. зб. науково-технічної документації (креслення, плани будинків)

444 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Експозиція музею знайомить з життям і творчістю академіка О. М. Бекетова. Основний акцент зроблено на кримському періоді життя (1872–1940).

Документи, сімейні фотографії, креслення та предмети побуту дозволяють представити ритм життя та атмосферу старовинної дачі, традиції сім'ї Бекетових-Алчевських (дружина архітектора О. М. Бекетова – за народженням Алчевська).

Документи мають біографічний характер щодо життя та творчості О. М. Бекетова і зберігаються за групами: “Рукописи Будинку-музею О. М. Бекетова” – листи (1927–1979); “Меморіальний архів Будинку-музею О. М. Бекетова” – афіша “Писателі-фронтовики Московским студентам. 20-летие Великой победы” (1965); “Архів музею” – каталоги, афіші, запрошення, реклама, довідки, листи, документи, тексти статей, газети, буклети

(1988–2007); “Меморіальні фотографії Будинку-музею О. М. Бекетова” – фотографії 1945–1958 рр.; “Фотографії Бекетових” фотографії сім’ї Бекетових; будинків, збудованих за проектами О. М. Бекетова; місць, пов’язаних з долею та творчістю Бекетових, портрети (1890–2000); “Фотографії Будинку-музею О. М. Бекетова” – фотографії заходів, творчих віталень, що проводились музеєм у 1988–1989 рр.; “Фотографії фонду Алчевських” – фотографії Х. Алчевської, І. Алчевського, ілюстрацій до творів Х. Алчевської (1870–1892).

Обліково-довідковий апарат

Головна книга обліку документів
Інвентарні книги за видами музейних предметів
Акти приймання
Картки наукового опису
Тематико-експозиційні плани виставок
Книга видавання фондкових матеріалів
Протоколи фондово-закупівельної комісії
Книги реєстрації

Є. Москвина

Дім-музей А. П. Чехова в Ялті

Підпорядкування: Кримська республіканська установа.
Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Кірова, 112, м. Ялта, АР Крим, 98637

Тел.: (0654) 32-50-42, 39-49-47

Факс: (0654) 32-50-42

E-mail: info @ chekhov.com.ua

Веб-сайт: www.chekhov.com.ua

Транспорт: тролейбус 1 (зуп. “Піонерська”), автобус 8а, 4, 17, 6 (зуп. “Домік Чехова”)

Час роботи: 10.00–17.00, вихідні дні – понеділок, вівторок. В період з червня по жовтень вихідний день – понеділок

Історична довідка

1898 р. – восени А. П. Чехов (1860–1904) оселився в Ялті.

1898–1899 рр. – протягом року збудував дім та флігель, які й складають єдиний архітектурний ансамбль. Автор проекту – архітектор Л. Н. Шаповалов. Тут Чехов написав повість “В овраге”, оповідання “Дама с собачкой”, “Архиерей”, “На святках”, “Невеста”, п’єси “Три сестры” та “Вишневый сад”, відредагував перше Повне зібрання творів.

1901 р. – заповів сестрі ялтинську дачу та доходи від драматичних творів.

1920 р. – дачу визнано національним надбанням, Дім-музей А. П. Чехова включено в число державних установ, а М. П. Чехова стала його директором.

1926 р. – Дім-музей А. П. Чехова став філіалом Державної бібліотеки СРСР ім. В. І. Леніна (м. Москва), якій М. П. Чехова безплатно передала більшу частину архіву письменника.

1926–1936 рр. – в музеї жив та працював науковим співробітником молодший брат письменника М. П. Чехов (1865–1936).

1927 р. – чеховський дім пережив сильний землетрус.

1928 р. – влітку Білу дачу відбудовано.

1941–1944 рр. – у період нацистської окупації М. П. Чехова разом із співробітниками зберегла Дім-музей, з нього не пропало жодного меморіального предмета.

1966 р. – відкрито літературну експозицію на території музею в спеціально збудованому за проектом архітектора З. В. Переміловського будинку.

1983 р. – відкрито нову літературну експозицію “Жизнь и творчество А. П. Чехова”.

1995 р. – відкрито відділ музею “Дача А. П. Чехова и О. Л. Кніппер в Гурзуфі” (сmt Гурзуф, вул. Чехова, 22).

2006 р. – почав діяти відділ “Чехов і Україна” (Ялта, вул. Кірова, 32 а).

Обсяг фондів

понад 27 тис. од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

понад 15 тис. од. зб. документів з паперовими носіями (1808–2007)

понад 100 од. зб. кіно-, фоно-, відеодокументів (серед. ХХ ст.)

бл. 5 тис. од. зб. фотодокументів (серед. ХІХ – поч. ХХІ ст.)

Анотація складу фондів

Документи – рукописи та писемні оригінали зберігаються у Науково-фондовому відділі: декрети, постанови, накази, розпорядження, довідки, посвідчення, мандати, грамоти, рахунки, страхові поліси, довіреності, домові книги; особисті документи – автобіографії, копії свідоцтва про народження, анкети, послужні списки, записні книжки, вітальні адреси, листи, матеріали службової та громадської діяльності, візитні картки; друковані матеріали – листівки, афіші, рекламні буклети, програми, оголошення; рукописи художніх творів; кіно-, фото- фоно-, відеодокументи; особисті колекції поштових марок та книг А. П. Чехова; зібрання книг його сестри М. П. Чехової та дружини О. Л. Кніппер-Чехової.

Більшу частину фонду складають писемні документи та фотографії, пов’язані з життям та творчістю А. П. Чехова, його рідних, друзів та знайомих, серед яких – свідоцтва про побудову ялтинської дачі та її подальше існування.

Зібрання розподілено на три складові: фонд А. П. Чехова, фонд родичів, фонд зібрання музею.

Меморіальний фонд А. П. Чехова датується другою пол. ХІХ – поч. ХХ ст., але писемні джерела відносяться до ранішого періоду (лист І. Виноградова другу Петру Федоровичу, збережений А. П. Чехова як зразок епістолярного жанру, 1825).

Наявні автографи письменника: понад сто років чехівській адресній книжці; зберігаються лист-поштівка, адресована матері письменника, яку він надіслав із Ніцци (1897); оголошення про терміновий продаж маєтку Мелихово, складене А. П. Чеховим на невеликому аркуші паперу. У 1985 р.

надійшов ще один чеховський автограф – лист видавцеві та співробітнику журналу “Начало” М. І. Водозовій, відправлене Антоном Павловичем у Кореїз на Південний берег Криму (1899). З опікувальною діяльністю письменника, який збирав кошти для бідних приїжджих хворих, пов’язана книжка квитанцій благодійного товариства (1900). Ще один автограф письменника – довіреність на ім’я сестри Марії на повну юридичну свободу та самостійність у справах брата (1900).

Чеховський фонд включає документи, що стосуються спорудження ялтинського будинку та благоустрою присадибної ділянки. Речовими доказами стосунків Чехова з видавцями та власниками книжкових магазинів є зразки оформлення книг та кошториси витрат на їх друкування, розрахунки гонорарів від продажу творів, конверти з вказівками грошових сум, надісланих із контори газети “Новое время” та редакцій журналів “Осколки” та “Стрекоза”. У письмовому столі А. П. Чехова досі знаходяться рукописи художніх творів різних авторів, надісланих йому з московського журналу “Русская мысль”, офіційним редактором белетристичного відділу якого він був 1903 р.

Зберігаються розрахункові листи Товариства російських драматичних письменників та оперних композиторів (1889).

Книжковий фонд Чехова складає бл. 450 прим. (книги російських та зарубіжних класиків, медична, довідкова література, словники тощо). Більшість книг з автографами та екслібрисами письменника, дарчими написами авторів, деякі з них мають чехівські помітки та правки в тексті.

А. П. Чехов зібрав колекцію поштових марок, 142 з яких були різні, а інші запаковані в 30 пачок. Вся колекція налічує декілька тисяч марок. Проведено попередню наукову обробку марок, виявлено марки останньої третини XIX – поч. XX ст. із Західної Європи, США, Канади, Японії, окремих регіонів Сходу, Латинської Америки, Південно-Східної Азії та Австралії, стандарти Російської імперії.

Зберігаються особисті документи сестри письменника: рукописна копія свідоцтва про народження, “Свидетельство о поведении и успехах воспитанницы Московского Епархиального Филаретовского женского училища Чеховой Марии 1879–1881 гг.”, “Свидетельство, выданное Чеховой М. П. 5.03.1902 г. в том, что ей пожалована Высочайше учрежденная в память Коронавания Государя императора Николая II серебряная медаль для ношения в петлице на Андреевской ленте”, “Свидетельство об избрании Чеховой М. П. действительным членом Педагогического общества при императорском Московском университете. 14 января 1899 года”; альбом Марії Павлівни з автографами й малюнками художниць А. Хотяїнцевої і Р. Брайловської, письменників І. Буніна, М. Булгакова, актора і режисера К. Станіславського, чеховознавців С. Балухатого, Є. Коншиної та ін. (1903–1955). Значна частина архівного фонду М. П. Чехової пов’язана з будівництвом дачі “Чайка” у Нижньому Місхорі в 1908 р. та благоустроєм ділянки біля неї.

З найпізніших документів є орденська книжка до ордена “Трудового Красного Знамени” (1944), депутатський квиток Ялтинської міської Ради депутатів трудящих Кримської АРСР від виборчого округу 88 (1939); численні вітальні адреси, почесні грамоти та подяки (1940–1950).

Значна кількість документів присвячена: історії ялтинського дому письменника – домові книги (1899–1905, 1905–1907, 1933–1944) з відомостями про проживання в ньому письменників І. А. Буніна (1900),

О. М. Горького (листоп. 1901); історії становлення музею (1920-ті) – протокол на здійснення арешту М. П. Чехової (1921), охоронна грамота, видана 9 квіт. 1921 р., з випискою з постанови міського ревкому від 27 берез.; посвідчення, мандати та звернення в різні інстанції щодо здійснення охорони та функціонування музею як державної установи; книги відгуків відвідувачів. В одній з них 1911 р. залишили свої враження актриса М. Г. Савіна, перекладач і поетеса Т. Л. Щепкіна-Куперник, письменники К. Г. Паустовський, С. Маршак, М. Бажан та ін.

Листування М. П. Чехової 1920–1930 рр. містить відомості з приводу створення музеїв письменника в Москві, Сумах та Меліхові.

Бл. 1 тис. прим. налічує власна бібліотека М. П. Чехової, в якій є твори російських радянських та дореволюційних письменників, а також зарубіжних авторів. З найбільш ранніх видань: “Акафист Святой Великомученице Варваре” (1808), “Акафист святому Иоанну Предтече и Крестителю Господню. Печатать дозволяется. 21 марта 1873 г. Цензор Архимандрит Геласий. Типография II Отделения Собственной Его Императорского Величества Канцелярии. С приложением “Житие Святого пророка Предтечи и Крестителя Господня Иоанна” (СПб., 1873). На книзі зроблені написи рукою батька письменника П. Є. Чехова: “Принадлежит дому П. Е. Чехова”, “Сей Акафист переплетён в Калуге. 1877 г.”

Є прижиттєві та пізніші видання творів та листів А. П. Чехова, а також літературознавча література про життя та творчість письменника, книги з автографами друзів: І. А. Буніна, О. І. Купріна, О. М. Горького, І. Л. Щеглова (Леонтьєва), Т. Л. Щепкіної-Куперник, В. О. Гіляровського; книги з дарчими написами радянських письменників (М. Булгакова, К. Паустовського, С. Маршака, А. Фадєєва, К. Треньова), автографами відомих літературознавців – дослідників творчої спадщини письменника. Є видання з різних галузей знань: медицини, історії, літературознавства, мовознавства, садівництва, краєзнавства, мистецтва, підручники та словники іноземних мов.

Низка документів 1910–1930 рр. пов’язана з родичами А. П. Чехова: братами Михайлом та Іваном, матір’ю: дозвіл на проживання в Домі-музеї, листи, записки М. П. Чехова; посвідчення, мандати, записна книжка, службові анкети та листи І. П. Чехова; матеріали щодо поховання в Ялті Євгенії Яківни та Михайла Павловича Чехових. Незначна частина присвячена племінникам письменника – дітям брата Михайла: Сергію, Євгену та його дружині Ользі Германівні.

Зберігаються друковані матеріали, пов’язані з постановкою п’єс А. П. Чехова в Росії, Україні та ін. країнах: афіші, програми, рекламні буклети. Серед них альбом ялтинської меценатки Ф. К. Татарінової “В память 10-летия артистической и благотворительной деятельности (1888–1898 гг.)” (понад 150 рукописних фінансових звітів, листів подяки, програм благодійних спектаклів, а також вирізки газетних статей з рецензіями та відгуками на заходи в Ялті 1884–1912). Альбом передано в дар музею жителькою м. Москви Є. Г. Стойко-Токмаковою (1962).

У 1970-ті рр. від В. Я. Чехової – дружини племінника А. П. Чехова Сергія Михайловича – надійшли два зошити рукописів чоловіка: зошит перший – спогади М. П. Чехової, записані ним у Ялті в 1946–1948 рр.; зошит другий під назвою “Михаил Павлович в Ялте” містить копії його листів дружині в Москву з коментарями та поясненнями С. М. Чехова. Спогади

М. П. Чехової, записані племінником, значною мірою відрізняються від офіційної точки зору, висловленої нею в опублікованих за життя матеріалах. Рукопис містить невідомі відомості щодо післяреволюційного лихоліття, створення ялтинського музею. Є матеріали про актрису О. Чехову, племінницю О. Л. Кніппер та дружину актора М. О. Чехова, яка поїхала до Німеччини на поч. 1920-х рр.

У 1983 р. племінниця письменника Є. М. Чехова передала в музей рукопис із спогадами колишньої співробітниці – першої помічниці та заступника завідувача М. П. Чехової – О. Ф. Янової, яка працювала протягом 1935–1958 рр. У спогадах йдеться про останні роки життя М. П. Чехова та довоєнний період діяльності музею.

Наявні фотографії А. П. Чехова (1888–1904), виконані в Москві, Санкт-Петербурзі та Ялті як професійними фотографами (Ф. Орлов, А. Іваницький, В. Чеховської, Х. Бабаєв, Ф. Опітц, Шапіро), так і його рідними та близькими (братом Олександром Павловичем, письменниками О. Купріним, В. Гіляровським, ялтинським лікарем В. Средіним). Низка фотодокументів – зображення друзів та знайомих Чехова (літераторів, акторів, музикантів, художників). Деякі з них із дарчими написами. Багато фотознімків членів сім'ї Антона Павловича.

Фоноархів М. П. Чехової включає 15 патефонних платівок; відеоархів представлено записами телефільму, присвяченого А. Чехову (творче об'єднання “Екран”, реж. Г. В. Визитей, оператор А. Оргін), та фільму “Дом-музей А. П. Чехова” (Тбіліська студія хронікально-документальних фільмів, оператор Н. Нагорний, 1958).

Обліково-довідковий апарат

Топографічні описи
Книги надходжень
Науково-фондова картотека

Наукова бібліотека

Налічує 6782 прим. – зібрання творів та листів А. П. Чехова, окремі видання різними мовами світу; літературознавство ХХ ст.; чехознавство; твори російських та зарубіжних класиків; краєзнавство; музеєзнавство; енциклопедичні та довідкові видання з історії, культури, мистецтва.

Бібліографія

Балухатый С. Библиотека Чехова / С. Балухатый // Чехов и его среда. – Л. : Academia, 1930. – 424 с.

Сысоев Н. А. Чехов в Крыму / Н. А. Сысов. – Симферополь : Крымиздат, 1954. – 152 с.

Чеховские чтения в Ялте. – М. : Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина, 1955. – Вып. 1 : 1954 : Статьи и исследования. – 172 с.

Чеховы Мария и Михаил : Дом-музей А. П. Чехова в Ялте : мемуарный каталог-путеводитель. – М., 1963. – 160 с.

Хозяйка чеховского дома : Воспоминания. Статьи. – Симферополь : Крым, 1965. – 166 с.

Дом-музей А. П. Чехова в Ялте : путеводитель / под ред. Б. И. Черепанова. – Симферополь : Крым, 1971. – 128 с.

Чехов С. М. Фрагменты материалов к истории Дома-музея А. П. Чехова в Ялте / С. М. Чехов // Чеховские чтения в Ялте. – М. : Книга, 1973.

Ханило А. В. М. П. Чехова – основательница и первый директор Дома-музея А.П. Чехова в Ялте / А. В. Ханило // Чеховские чтения в Ялте. – М. : Книга, 1973.

Чеховские чтения в Ялте / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина. – М. : Книга, 1973. – Вып. 2 : К 50-летию Дома-музея А. П. Чехова в Ялте. – 182 с.

Мелкова А. С. По страницам записных книжек Чехова / А. С. Мелкова // Чеховские чтения в Ялте. – М. : Книга, 1976.

Ханило А. В. По ялтинским материалам / А. В. Ханило // Чеховские чтения в Ялте. – М. : Книга, 1976.

Чеховские чтения в Ялте / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина. – М.: Книга, 1976. – Вып. 3 : Чехов и театр. – 216 с.

Ханило А. В. Пометы Чехова на книгах Пушкина, Гоголя, Некрасова, Тургенева и Л. Толстого / А. В. Ханило // Чеховские чтения в Ялте. – М. : Книга, 1978.

Чеховские чтения в Ялте / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина. – М., 1978. – Вып. 4 : Чехов и русская литература : сб. науч. тр. – 168 с.

Скобелев Ю. Н. Фонд М. П. Чеховой в собрании Дома-музея А. П. Чехова в Ялте / Ю. Н. Скобелев // Чеховские чтения в Ялте. Чехов в Ялте. – М. : Книга, 1983.

Ханило А. В. Встречи Чехова с писателями : по материалам Дома-музея А. П. Чехова в Ялте / А. В. Ханило // Чеховские чтения в Ялте. – М. : Книга, 1983.

Чеховские чтения в Ялте / М-во культуры СССР, Дом-музей А. П. Чехова в Ялте, Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина. – М., 1983. – Вып. 5 : Чехов в Ялте : сб. науч. тр. – 152 с.

Пермякова В. Ф. Дом-музей А. П. Чехова в Ялте : путеводитель / В. Ф. Пермякова. – Симферополь : Таврида, 1984. – 96 с.

Мелкова А. С. Новые материалы о Чехове и его современниках / А. С. Мелкова // Чеховские чтения в Ялте. – М., 1987.

Скобелев Ю. Н. Новые материалы о Чехове и его современниках / Ю. Н. Скобелев // Чеховские чтения в Ялте. – М., 1987.

Чеховские чтения в Ялте / М-во культуры СССР, Дом-музей А. П. Чехова в Ялте, Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина. – М., 1987. – Вып. 6 : Чехов сегодня : сб. науч. тр. – 172 с.

Чеховские чтения в Ялте / М-во культуры СССР, Дом-музей А. П. Чехова в Ялте, Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина. – М., 1990.– Вып. 7 : Чехов: Взгляд из 1980-х : сб. науч. тр. – 191 с.

Дом-музей А. П. Чехова в Ялте : краткий фотопутеводитель (на рус. и англ. яз.). – К. : Мистецтво, 1992.

Скобелев Ю. Н. Автографы А. П. Чехова : (из неопубликованных материалов Дома-музея А. П. Чехова в Ялте) / Ю. Н. Скобелев // Чеховские чтения в Ялте. – М. : Книга, 1993.

Скобелев Ю. Н. География прижизненных постановок чеховских пьес : (по материалам Дома-музея А. П. Чехова в Ялте) / Ю. Н. Скобелев // Чеховские чтения в Ялте. – М. : Книга, 1993.

Скобелев Ю. Н. Реликвии чеховского дома в Ялте: А. П. Чехов / Ю. Н. Скобелев // III Дмитриевские чтения в Ялте. – М. : Книга, 1993. – 158 с.

Чеховские чтения в Ялте / М-во культуры России, Дом-музей А. П. Чехова в Ялте, Российская Гос. б-ка. – М., 1993. – Вып. 8 : Чехов в меняющемся мире : сб. науч. тр. – 167 с.

Скобелев Ю. Н. Зарубежные и русские марки в собрании Дома-музея А. П. Чехова в Ялте / Ю.Н. Скобелев // Литературный альманах “Дядя Ваня”. – М. : Чеховское общество, 1994. – 246 с.

Скобелев Ю. Н. “Доброй, чистой, прекрасной...” : (дарственные надписи на книгах М. П. Чеховой) / Ю. Н. Скобелев // Литературный альманах “Дядя Ваня”. – М. : Чеховское общество, 1995. – 352 с.

Скобелев Ю. Н. “...Полагаюсь во всём на неё” (Антон и Мария Чеховы) / Ю. Н. Скобелев // Брега Тавриды. – Симферополь, 1995. – № 4–5. – 272 с.

Шалюгин Г. А. Начало пути / Г. А. Шалюгин // Брега Тавриды. – Симферополь, 1995. – № 4–5. – 272 с.

Скобелев Ю. Н. Всё бледнеет перед книгами / Ю. Н. Скобелев // Брега Тавриды. – Симферополь, 1996. – № 2–3. – 288 с.

Скобелев Ю. Н. Рукою Чехова : неизвестные автографы / Ю. Н. Скобелев // Крымский альбом. – М. ; Феодосия : Изд. дом “Коктебель”, 1997. – 336 с.

Чеховские чтения в Ялте / Дом-музей А. П. Чехова в Ялте. – М. : Наследие, 1997. – Вып. 9 : Чехов и XX век : сб. науч. тр. – 288 с. – Фотоил.

Чехова М. П. Сейф № 315 : Воспоминания в записи С. М. Чехова : Публикация Г. А. Шалюгина // Чеховские чтения в Ялте : Чехов и XX век : сб. науч. тр. – М. : Наследие, 1997.

Скобелев Ю. Н. Мой брат – учитель / Ю. Н. Скобелев // Брега Тавриды. – Симферополь, 1998. – № 2–3. – 336 с.

Сосенкова М. М. “Я бы на вашем месте выписывал журналы” : (журнальная периодика А. П. Чехова в Ялте) / М. М. Сосенкова // Крымские пенаты. – Симферополь, 1998. – № 5. – 148 с.

Чеховские чтения в Ялте / Дом-музей А. П. Чехова в Ялте. – Симферополь : Таврия-Плюс, 2001. – Вып. 10 : От Пушкина до Чехова : К 200-летию со дня рождения А. С. Пушкина. – 192 с. – Фотоил.

Ганжа И. С. “Три сестры” : из мемориальных библиотек М. П. Чеховой и О. Л. Книппер-Чеховой / И. С. Ганжа // Чеховиана. “Три сестры” – 100 лет. – М. : Наука, 2002. – 384 с.

Сосенкова М. М. География прижизненных постановок пьесы “Три сестры” : (по материалам Дома-музея А.П.Чехова в Ялте) / М. М. Сосенкова // Чеховиана. “Три сестры” – 100 лет. – М. : Наука, 2002. – 384 с.

Головачева А. Г. Пушкин, Чехов и другие: поэтика литературного диалога / А. Г. Головачева. – Симферополь : Доля, 2005. – 304 с.

Сосенкова М. М. География прижизненных постановок пьесы А. П. Чехова “Вишнёвый сад” : (по материалам Дома-музея А. П. Чехова в Ялте) / М. М. Сосенкова // Чеховиана. Звук лопнувшей струны : К 100-летию пьесы “Вишнёвый сад”. – М. : Наука, 2005. – 594 с.

Шалюгин Г. А. Жизнь, которой мы не знаем / Г. А. Шалюгин. – Симферополь : Таврия, 2005. – 520 с.

“Звук лопнувшей струны” : перечитывая “Вишневый сад” А. П. Чехова : сб. науч. работ. – Симферополь : Доля, 2006. – 136 с. : ил.

Шалюгин Г. А. Чехов в наши дни : Записки музейного человека / Г. А. Шалюгин. – Симферополь : Таврия, 2006. – 404 с.

Шалюгин Г. А. Чеховское притяжение. Гости Белой дачи А. П. Чехова / Г. А. Шалюгин. – Симферополь : Таврия, 2006. – 360 с.

Скобелев Ю. Н. Из ялтинского архива М. П. Чеховой / Ю. Н. Скобелев // Чеховские чтения в Ялте. – Симферополь : Доля, 2007. – Вып. 11: Белая дача: первое столетие.

Головачева А. Г. Крымская утопия Чехова / А. Г. Головачева. – Симферополь : Доля, 2007. – 56 с. : ил.

Чеховские чтения в Ялте. Вып. 11 : Белая дача: первое столетие : сб. науч. тр. / Дом-музей А. П. Чехова в Ялте. – Симферополь : Доля, 2007. – 384 с.

Сосенкова М. М. Обитатели и гости “Белой дачи” (сентябрь 1899 – апрель 1905 гг.) / М. М. Сосенкова // Чеховские чтения в Ялте. – Симферополь : Доля, 2007. – Вып. 11: Белая дача : первое столетие.

Ялта. “Белая дача”. Дом-музей А. П. Чехова. 30 снимков на память. – Х. : Курсор, 2007.

М. Сосенкова

Сімферопольський художній музей

Підпорядкування: Кримська республіканська установа.

Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Долгоруковська, 35, м. Сімферополь, АР Крим, 95006

Тел.: (0652) 27-54-04

E-mail: simhm@mail.ru

Транспорт: тролейбус 2/9, 5/7, 6, 8, (зуп. “вул. Павленко” або “Художній музей”)

Час роботи: 10.00–16.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1922 р. – Президія РНК Кримської АРСР передає будинок військкомату під Музей Тавриди.

1923–1935 рр. – Художній відділ Центрального музею Тавриди при Наркомосі РНК Кримської АРСР.

1936–1940 рр. – Сімферопольська картинна галерея.

1940–1945 рр. – Сімферопольська Республіканська картинна галерея.

1945–1953 рр. – Сімферопольська обласна картинна галерея Кримського обласного відділу у справах мистецтв.

1953–1962 рр. – Сімферопольська обласна картинна галерея Кримського обласного управління культури.

1962–1965 рр. – Кримська обласна картинна галерея Кримського обласного управління культури.

1965–1993 рр. – Сімферопольський художній музей Кримського обласного управління культури.

1993–2007 рр. – Сімферопольський художній музей Міністерства культури АР Крим.

2007 р. – Кримська республіканська установа “Сімферопольський художній музей”.

Обсяг фондів

137 од. зб. документів з паперовими носіями (1885–1982)

158 од. зб. фотодокументів (1885–1976)

Анотація складу фондів

Зберігаються архівні документи, мемуари, листи, фотографії художників О. Ф. Гауша, Л. М. Гауш, М. С. Самокиша, І. І. та В. Д. Мозалевських, архітектора В. І. Ковальського, фотографії експозицій Сімферопольського художнього музею 1955–1972 рр.; листи художнику О. Ф. Гаушу: І. Е. Грабаря (1946, 1947); проф. А. Р. Еберлінга (1946, 1947); заслуженого артиста РРФСР Є. С. Деммені (1946, 1947); Н. Ф. Роота (1946, 1947); проф. Н. Н. Кубе з Ленінграда (1946, 1947); О. Н. Міліоті з Сімферополя в Гурзуф (1947); І. С. Гринькової із запрошенням приїхати у Львівську обл. (1946, 1947); Н. М. Віолович (1947); І. Л. Камінської зі спогадами про поїздку в м. Граца (1946, 1947); О. Д. Зейлігер (1946); Д. І. Широкової; Е. М. Немировської з Одеси (1946); А. С. Єрнева з Сімферополя (1947); В. Ф. Нестерова з Одеси (1947); Р. Романова (1947); Оргсекретаря Союзу художників СРСР; референта з творчих питань Г. Н. Романова (1946); О. П. Зикової з Ленінграда (1946); з “Всекохудожника” (1947); Художньої фундації СРСР (1947); з Кримського обласного відділу у справах мистецтв (1947); “Крымиздата” (1947); листи О. Ф. Гауша сину Юрію (1946) тощо.

Наявні особові документи О. Ф. Гауша та Л. М. Гауш: свідоцтво Академії мистецтв на право носіння срібного академічного знака; копії трудової книжки; посвідчення, виданого О. Ф. Гаушу в тому, що він з 1907 по 1920 рр. був хранителем музею Старого Петербурга; посвідчення, видане О. Ф. Гаушу в тому, що він перебував на посаді викладача у відділі народної освіти в м. Севастополі з 1924 по 1928 рр.; копія посвідчення про роботу Л. М. Гауш на державному фарфоровому заводі ім. Ломоносова; копія посвідчення в тому, що Л. М. Гауш є членом Севастопольської асоціації художників (листоп. 1927); копія довідки про те, що Л. М. Гауш є членом Союзу радянських художників України (1933); посвідчення, видане О. Ф. Гаушу в тому, що він викладає живопис на курсах підвищення кваліфікації Політехнікуму образотворчих мистецтв м. Одеси; довідки Одеського художнього інституту (1931) про зарплату проф. О. Ф. Гауша; списки тематичних пейзажів, написаних О. Ф. Гаушем, його творів, що знаходяться в музеях, приватних зібраннях СРСР і за межами, виставок, в яких брала участь Л. М. Гауш, і список робіт, виконаних на фарфоровому заводі; адреси художників і діячів мистецтва – кореспондентів О. Ф. Гауша, написані його рукою; мемуари художника О. Ф. Гауша (1947); посвідчення, написане заслуженим діячем мистецтв, академіком М. С. Самокишем (1937) Л. М. Гауш у тому, що вона може бути викладачем образотворчого мистецтва; автобіографія Л. М. Гауш (1937); наказ призначити Л. М. Гауш викладачем школи № 9 м. Сімферополя (1937).

Зберігаються листи художника М. С. Самокиша (1929–1941); записка Я. П. Бірзгала з редакції газети “Червоний Крим” з трьома малюнками М. С. Самокиша для передачі автору; пам’ятна записка, складена учнями М. С. Самокиша в день його смерті (1944), написана рукою Є. С. Авчукової; спогади учня художника Міщенко про свого вчителя М. С. Самокиша (1959); метричні виписки з церковної книги с. Бесовки про народження (1885).

В. Ковальського; атестат зрілості В. Ковальського про закінчення Седлецької чоловічої гімназії, про присвоєння йому звання художника-архітектора; атестат Вищого художнього училища при Імператорській Академії мистецтв про вивчення предметів і виконання проекту залізничного вокзалу; свідоцтво, видане Імператорською академією мистецтв В. І. Ковальському на право носіння срібного академічного знака; сертифікат французькою мовою, виданий Ковальському в січні 1914 р. на право навчання мистецтву в Італії до січ. 1916 р.; копія свідоцтва, видана Імператорською академією мистецтв Є. Магдесіану про закінчення академічного курсу наук і удостоєння звання некласного художника; програма творчого засідання, присвяченого 80-річчю від дня народження, 55-річчю художньої та 50-річчю педагогічної діяльності, заслуженого діяча мистецтв, академіка батального живопису М. С. Самокиша (1940).

Серед фотодокументів наявні фотографії: художника М. М. Казаса (1889–1918); чотирьох художників в інтер'єрі їх виставки в Севастополі (1910 р., М. М. Казас, Л. А. Афанасьєв, Ф. Копп, В. Золотарьов); О. Ф. Гауша (1873–1947) та його родичів; художника В. І. Ковальського і його дружини художниці Л. К. Ковальської (1925); художника Я. Б. Бірзгала; проектів татарського театру в Сімферополі, будинку відпочинку “Ісар”, будинку Порад у Феодосії, будівлі татарського театру, виконаних архітектором В. І. Ковальським (1936); фотографії М. С. Самокиша різних років; учнів М. С. Самокиша А. С. Сироти та Б. Ф. Ісаєва, І. Головатого, архітектора Є. С. Авчукової (1909–1978); першого випуску Сімферопольського художнього училища ім. М. С. Самокиша (1948); групи піонерів на Південному березі Криму (1930-ті); А. С. Єрнева (1900–1973) в 1938 р.; художника В. І. Благовещенського (1895–1961); дружини художника М. С. Самокиша – Р. І. Аваліані; дипломної роботи випускників Сімферопольського художнього училища ім. М. С. Самокиша (1976); ескізу до 120-річчя від дня народження М. С. Самокиша; художників І. І. Мозалевського і В. Д. Мозалевської, Р. Н. Голяховського (1958); виставки творів художниці М. В. Новікової (1961); Всесоюзної пересувної виставки “Мистецтво і побут” (1965); начальника обласного управління культури Г. В. Івановського і голови правління кримського відділення Союзу художників Л. Б. Лабенок; художника Н. С. Барсамова (1892–1976); Всекримської конференції художників (1930, Сімферополь); художника Глагольова (1932).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Картотеки

Бібліотека

Створено 1978 р. Загальний фонд – бл. 15500 прим. спеціального профілю, включаючи книги суміжних гуманітарних галузей та художню літературу, а також журнали з мистецтва; існує окремий відділ “Кримське мистецтво”. Фонд рідкісних видань – бл. 120 прим., а також каталоги виставок, виданих до 1917 р., серед яких: Дж. Мильтон “Потерянный и возвращенный рай” (СПб., 1895); Н. С. Самокиш, С. И. Васильковский : альбом

рисунков “Из Украинской старины” (СПб., 1900); Н. С. Самокиш “Война 1904–1905 гг. : из дневника художника” (1905); А. Шевченко “Неопримитивизм” (М., 1913); А. Шевченко “Поиски и достижения в области станковой живописи” (М., 1919); Богаевский “Альбом автолитографий” (М. 1923); М. Бурачек “Українське малярство М. Самокиша” (Харків, 1930, з дарчим написом М. Самокиша); Слово о полку Игореве / авт. поясн. текста В. Ожигина, С. Шамбинаго, с ил. И. Голикова (М., 1934).

Бібліографія

Симферопольская картинная галерея : буклет. – Симферополь : Крымиздат, 1961.

Русское искусство XVIII – I пол. XIX вв. : буклет / Крым. обл. картинная галерея. – Симферополь : Крымиздат, 1963.

Кримська обласна картинна галерея / авт.-упоряд. Л. М. Рибнікова. – К. : Мистецтво, 1965. – 12 с. : іл.

Симферопольский художественный музей : буклет / авт. текста Р. Д. Башенко. – К. : Мистецтво, 1973. – 10 с. : ил. – укр., рус., англ. яз.

Выставка произведений Николая Семеновича Самокиша (1860–1944) : Живопись, графика / авт.-сост. Л. М. Рыбникова. – Симферополь : Крымоблполиграфиздат, 1985. – 18 с.

Симферопольский художественный музей : буклет. / сост. Л. М. Рыбникова, Н. Ф. Грищенко. – Симферополь : Крымоблполиграфиздат, 1987.

Юбилейная выставка произведений М. М. Казаса, посвященная 100-летию со дня рождения художника : каталог / сост. Р. Т. Подуфальный. – Симферополь : Крымоблполиграфиздат, 1989. – 18 с. : ил.

Выставка И. И. Мозалевского (1890–1915) : каталог / авт.-сост. Л. Я. Линиченко. – Симферополь : Крымоблполиграфиздат, 1990. – 19 с. : ил.

Симферопольский художественный музей : буклет / сост. Г. И. Федотова. – Симферополь : Редотдел Крым. комитета по печати, 1994.

Подуфальный Р. Т. Гипотеза зрителя : (альбом автолитографий К. Ф. Богаевского: композиция и сюжет) / Р. Т. Подуфальный // Крым. музей. – 1994. – № 1. – С. 125 – 127.

Выставка “Дары музею” (1945–1997) : каталог / авт.-сост. Л. М. Рыбникова. – Симферополь : Изд. Симф. худ. музея, 1997. – 20 с.

Федотова Г. И. История коллекции / Г. И. Федотова ; Симф. худож. музей // Крым. музей. – 1995–1996. – С. 162–172.

Рыбникова Л. М. История дарений музею / Л. М. Рыбникова // Вторые Крымские искусствоведческие чтения: Вопросы теории, истории и критики искусства Крыма : материалы респ. науч.-теор. конф. / Симф. худож. музей. – Симферополь, 1998. – С. 40–43.

Федотова Г. И. Атрибуция произведений классической живописи (из собрания Симферопольского художественного музея) / Г. И. Федотова // Вторые Крымские искусствоведческие чтения: Вопросы теории, истории и критики искусства Крыма: материалы респ. науч.-теор. конф. / Симф. худож. музей. – Симферополь, 1998. – С. 34–39.

Подуфальный Р. Т. Украинские художники в коллекции Симферопольского художественного музея / Р. Т. Подуфальный // Четвёртые Крымские искусствоведческие чтения: Вопросы теории, истории и критики искусства Крыма : материалы респ. науч.-теор. конф. / Симф. худож. музей. – Симферополь, 1999. – С. 3–9.

Линиченко Л. Я. Путь Ивана Мозалевского / Л. Я. Линиченко // Русская галерея. – 2001. – №2. – С. 144–146.

Подуфалый Р. Т. Любовь к “человеческому, слишком человеческому” Михаила Казаса / Р. Т. Подуфалый // Русская галерея. – 2001. – № 1. – С. 141–143.

Федотова Г. И. Архитектурный комплекс офицерского собрания 51-го Литовского полка в Симферополе / Г. И. Федотова // Шестые Крымские искусствоведческие чтения: Вопросы теории, истории и критики искусства Крыма: материалы респ. науч.-теор. конф. / Симф. худ. музей. – Симферополь, 2001. – С. 35–40.

Каталог ценностей Симферопольского художественного музея, утраченных во время Второй мировой войны / авт.-сост. Н. Д. Дьяченко, Г. И. Федотова. – Симферополь : Изд. Симф. худож. музея, 2002. – 127 с.

Савельева В. Ф. Офорт в собрании Симферопольского художественного музея (дореволюционный период) / В. Ф. Савельева // Десятые Крымские искусствоведческие чтения: Вопросы теории, истории и критики искусства Крыма: материалы респ. науч.-теор. конф. / Симф. худож. музей. – Симферополь, 2005. – С. 45–49.

Л. Рибнікова

Національна картинна галерея ім. І. Айвазовського

Підпорядкування: Міністерство культури і мистецтв АР Крим.
Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Галерейна, 2, м. Феодосія, АР Крим, 98100

Тел.: (06562) 3-09-29, 3-00-06

E-mail: gallery@feod.net.ua

Транспорт: автобус 2, 4

Час роботи: 10.00–17.00 (четвер – понеділок), 10.00–14.00 (вівторок), вихідний день – середа

Історична довідка

1880 р. – галерею засновано І. К. Айвазовським та розташовано у виставковому залі, добудованому до будинку художника.

1900 р. – передано м. Феодосії за заповітом І. К. Айвазовського.

1921 р. – націоналізовано галерею і будинок художника.

2001 р. – галерея отримала статус національної.

Обсяг фондів

2742 од. зб. документів з паперовими носіями (1829 – друга пол. ХХ ст.)

Анотація складу фондів

Найдавніший документ відноситься до 1829 р. (лист І. К. Айвазовського до брата); найпізніші документи датовані другою половиною ХХ ст.

У фондах галереї в групі “Документи” зберігаються рукописні та друковані матеріали, пов’язані з іменами І. К. Айвазовського, Г. К. Айвазовського, А. Н. Айвазовської, К. Ф. Богаєвського, М. П. Латрі, М. С. Барсамова,

А. В. Ганзена, К. К. Арцеулова, а також документи з історії картинної галереї. З них особливо цінні – меморіальні документи, що належали І. К. Айвазовському (1817–1900), художнику-мариністу, який народився в Феодосії, навчався у Петербурзькій Імператорській академії мистецтв, у класі пейзажного живопису (1833–1840). З 1844 р. – живописець Головного Морського штабу Росії, почесний академік Петербурзької Академії мистецтв. Написав понад 6 тис. картин.

У галереї зберігаються архіви: К. Ф. Богаєвського (1872–1943), майстра історичного пейзажу, який народився в Феодосії, закінчив Петербурзьку Академію Мистецтв у класі А. Куїнджі (1897), заслужений діяч мистецтв РРФСР (1933). У фонді – його листування; М. С. Барсамова (1892–1976), який народився в Тифлісі, навчався в Московському училищі живопису, скульптури та архітектури (1913–1917), з 1923 по 1967 рр. – директор Феодосійської картинної галереї ім. І. К. Айвазовського. Основні його праці: “Иван Константинович Айвазовский” (М., 1962); “Айвазовский в Крыму” (Симферополь, 1967); “Море в русской живописи” (Симферополь, 1959) та ін.

Особливу цінність становляють: формулярні списки І. К. Айвазовського (1833–1898), юбілейні вітальні адреси (від організацій та приватних осіб, від членів царської сім’ї Романових – великого кн. Костянтина Миколайовича, принцеси Євгенії та ін.), нагородні документи, свідоцтво на звання почесного громадянина м. Феодосії (1881), обрання почесним членом Одеського товариства історії та старожитностей, записники, закордонний паспорт художника.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Інвентарні картки

Бібліотека

Налічується понад 14226 прим. видань. У групі “Меморіальна бібліотека” зберігаються книги з історії мистецтва (поч. ХІХ ст. – кін. 1940-х), про І. К. Айвазовського та художників з його оточення, зарубіжних мариністів, художників Південно-Східного Криму, а також періодичні видання – журнали “Аполлон” (1909-1913, 1915–1917), “Золотое руно” (1906, 1907, 1909); “Весы” (1904-1906); “Старые годы” (1909–1914); “Вестник изящных искусств” (1883–1890), у т.ч. книги та журнали німецькою мовою з автографами К. Ф. Богаєвського.

Бібліографія

Барсамов Н. С. И. К. Айвазовский / Н. С. Барсамов. – М. : Искусство, 1962.

Барсамов Н. С. 45 лет в картинной галерее Айвазовского / Н.С. Барсамов. – Симферополь : Крым, 1971.

Погребецкая И. М. Феодосийская картинная галерея им. И. К. Айвазовского : путеводитель / И. М. Погребецкая, С. С. Полун и др. – Симферополь : Таврия, 1987.

И. К. Айвазовский : творческое наследие и традиции : материалы науч. конф. – Феодосия, 2000.

Колчина Т. А. Внуки И. К. Айвазовского – М. П. Латри, А. В. Ганзен, К. К. Арцеулов / Т. А. Колчина. – К. : Энергия плюс, 2003.

Гайдук Т. В. М. А. Волошин / Т. В. Гайдук. – К. : Энергия плюс, 2003.
Девятко Л. Н. К. Ф. Богаевский / Л. Н. Девятко. – К. : Энергия плюс, 2003.

И. К. Айвазовский. Живопись : альбом-каталог. – К. : Энергия плюс, 2003.

Т. Гайдук, Г. Чіпіріс

Кримськотатарський музей мистецтв

Підпорядкування: Кримська республіканська установа.
Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Чехова, 17, м. Сімферополь, АР Крим, 95011
Тел.: (0652) 24-95-32

Транспорт: маршрутне таксі 101, 85, автобус 4

Час роботи: 9.00–17.30, вихідний день – неділя

Історична довідка

1992 р. – створено Кримськотатарську національну галерею.

1995 р. – перейменовано в Музей образотворчого мистецтва кримських татар, як один із відділів у структурі Кримської республіканської установи “Кримськотатарська бібліотека ім. І. Гаспринського”.

1998 р. – перейменовано в Музей кримськотатарського мистецтва на правах відділу Кримської республіканської установи “Кримськотатарська бібліотека ім. І. Гаспринського”.

1999 р. – створено Республіканський кримськотатарський музей мистецтв.

2006 р. – перейменовано на Кримську республіканську установу “Кримськотатарський музей мистецтв”.

Музей є центром вивчення і популяризації історії, археології, етнографії, матеріальної й духовної культури кримськотатарського та інших корінних народів Криму.

Обсяг фондів

5059 од. зб. музейних предметів (кін. XVIII – поч. XX ст.), у т. ч.:

1959 од. зб. музейних предметів основного фонду

3100 од. зб. музейних предметів науково-допоміжного фонду

1116 прим. книг

Анотація складу фондів

Фотодокументи відділу історії музики, танцю, театру й кіно розкривають: діяльність довоєнного та сучасного національного театру (1920-ті – поч. XXI ст.); фольклорних колективів, творчу діяльність ансамблю “Хайтарма”, а також фольклорного ансамблю “Къырым” та Кримськотатарського

академічного музично-драматичного театру. Відділ має нотні зошити кримськотатарського композитора Я. Шерфетдинова.

Музей ісламського мистецтва має рукописні релігійні книги “Коран” (XIX ст.), тлумачення Корана – “тавсир”, молитовний текст (XVIII ст.).

У Музеї двічі Героя Радянського Союзу Аметхана Султана зберігаються фотографії героїв та учасників Великої Вітчизняної війни, цінні матеріали з історії кримськотатарського національного руху, кіно-, фото-, фоно-, відеодокументи.

У фонді наявні: посвідчення, грамоти, постанови про нагородження, присвоєння звань учасникам Великої Вітчизняної війни, атестати, дипломи про закінчення навчальних установ довоєнного та повоєнного періодів; оригінали фотографій, чорно-білі та кольорові фотокопії про діяльність довоєнного театру, період депортації, історію національного руху; фото-, відеодокументи, що відображають історію Кримської республіканської установи “Кримськотатарський музей мистецтв”.

Загальна кількість книг складає 1116 прим., підшивки газет “Голос Криму”, “Янғы дюнья”, “Къырым”, “Авдет” (2000–2006)

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Бібліографія

Декоративно-прикладное искусство : альбом / авт. И. Заатов. – Симферополь, 2001.

Республиканский крымскотатарский музей искусств : проспект. – Симферополь, 2004.

С. Емінова

Кримськотатарська бібліотека ім. І. Гаспринського

Підпорядкування: Кримська республіканська установа.
Міністерство культури і мистецтв АР Крим. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Самокиша, 8, м. Сімферополь, АР Крим, 95011

Тел.: (0652) 24-95-60, 51-13-85

Факс: (0652) 24-95-60

E-mail: kitaphane@ismail.crimea.ua, egaspra@gmail.com

Транспорт: будь-який маршрут (зуп. “Парк Треньова”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – субота

Історична довідка

2000 р. – створено сектор рукописних і архівних матеріалів.

Обсяг фондів

347 од. зб. документів (1866–2006)

24 прим. рідкісних і цінних книг

2,2 тис. прим. рідкісних і цінних кримськотатарських і краєзнавчих видань

Анотація складу фондів

У фондах є 24 прим. рідкісних і цінних книг, поданих для включення до Державного реєстру національної культурної спадщини, понад 200 прим. книг з автографами (здебільшого сучасних авторів), понад 2,2 тис. прим. рідкісних і цінних кримськотатарських і краєзнавчих видань, що становлять особливу цінність для кримськотатарського народу.

Зберігаються особисті архіви відомих діячів науки, культури, мистецтва, літератури, ветеранів і активних учасників кримськотатарського національного руху: Б. Гафарова, Р. Мурада, У. Куркчі, Е.Шемьї-заде, В. Шемьї-заде, С. Нагаєва, Ю. Теміркая, Ч. Аметова, Р. Халіда, Д. П. Урсу, Р. Чалбаша, М. Халілова, О. Османова, А. Усеїнова, Я. Бекірова, А. Абдураманова та ін.

Описи фондів включають: матеріали з філології, історії і культури кримськотатарського народу; документи канд. філол. наук Б. Гафарова, поетів і письменників Е. Шемьї-заде, Р. Мурада, К. Джаманакьли, Алі Черкеза, Ш. Алядіна та ін., проф., д-ра іст. наук Д. П. Урсу, проф., д-ра мед. наук М. Селімова, ветеранів національного руху Дж. Акімова, В. Шемьї-заде та ін. Велику частину документів складають авторизовані рукописи, машинописні документи, фотодокументи, які зберігаються у ксерокопіях та фотокопіях.

Довідковий апарат

Каталоги:

алфавітний документів російською і кримськотатарською мовами
тематичний документів російською і кримськотатарською мовами
документів на латиниці й арабиці, на іноземних мовах
епістолярного й образотворчого матеріалів

База даних

Електронні каталоги й опис у програмі “Ірбіс”

Бібліографія

Полякова І. Презентація кримськотатарської бібліотеки / І. Полякова // Бібл. планета. – 2000. – № 1. – С. 39.

Республіканська кримськотатарська бібліотека ім. І. Гаспринського (кримськотатар. і рос. мовами і резюме укр. мовою) : проспект / авт.-уклад. Н. Куршутів. – Сімферополь : Доля, 2002. – 31 с.

Н. Куриштов

Наукова бібліотека

Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки АР Крим.

Міністерство освіти і науки України

Адреса: просп. Вернадського, 4, м. Сімферополь, АР Крим, 95007

Тел.: (0652) 51-69-98 (директор), 23-02-66

(науково-методичний відділ)

Факс: (0652) 51-71-35

E-mail: library@crimea.edu.

Веб-сайт: <http://abris.crimea.ua>

Транспорт: тролейбус 6 (зуп. “Університет”)

Час роботи: 9.00–19.00 (понеділок–п’ятниця), 9.00–16.00 (субота),
вихідний день – неділя

Історична довідка

1918 р. – засновано як бібліотеку Таврійського університету.

1921–1925 рр. – бібліотека Кримського університету ім. М. В. Фрунзе.

1925–1972 рр. – фундаментальна бібліотека Кримського педагогічного інституту ім. М. В. Фрунзе.

1972–1999 рр. – наукова бібліотека Сімферопольського державного університету ім. М. В. Фрунзе .

1999 р. – наукова бібліотека Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського.

2003 р. – створено Музей рідкісної книги, де зберігаються стародруки, рідкісні видання і рукописи, історичні та іменні колекції.

Під час Великої Вітчизняної війни книжковий фонд зазнав великих втрат. Найцікавіша колекція історичного факультету була цілком знищена. Велику кількість наукової літератури вивезено в Німеччину. У 1960-х рр. безліч цінних видань передано найбільшим бібліотекам СРСР: Державній бібліотеці ім. В. І. Леніна (Москва), Державній публічній бібліотеці ім. М. Є. Салтикова-Щедрина (Ленінград), Республіканській бібліотеці ім. КІРС (Київ).

Обсяг фондів

бл. 10 тис. прим. видань (XV–XIX ст.)

52 прим. рукописних книг

Анотація складу фондів

У відділі стародруків та рідкісних видань зберігається колекція видань XV–XVIII ст.: інкунабула, Євангелія, Біблії, послання апостола Павла, Акафісти, уложенія, лексикони, граматика, інші раритети видавництва Ельзевірів (Голландія), наукові трактати, синопсиси, твори давніх письменників. Бібліографічними раритетами є: записки вітчизняних географів-мандрівників – Георгі, Гмеліна, Крашеніннікова; прижиттєві видання М. Ломоносова, І. Котляревського (“Енеїда”, 1798)), повне зібрання першої 35-томної французької енциклопедії Дідро та Д’Аламбера “Энциклопедия или толковый словарь наук, искусств и ремесел” (1751–1780), “Біблія” (пер. з лат. мови на нім. М. Лютером, 1729).

XIX ст. представлено такими раритетами: наукове дослідження німецького ученого А. Гумбольдта і французького природознавця Е. Боплана “Путешествия в равноденственные области нового Света, совершенные в 1799–1804”; “Диодора Сицилийского Историческая библиотека”; перший науковий опис Криму – “Физическое описание Таврической области по ее местоположению, и по всем трем царствам природы” К. І. Габлиця; колекція прижиттєвих видань відомих письменників України, Росії та зарубіжжя – М. Гоголя, О. Пушкіна, В. Жуковського, Марка Вовчка та ін.

Фонд бібліотеки має особисті книжкові колекції, які належали видатним вченим, державним діячам та професорам університету М. А. Тихомандрицькому, Р. І. Гельвігу, М. М. Крилову, О. І. Германовичу, О. Є. Голубеву та Н. П. Сусловій-Голубевій.

Особиста бібліотека відомого сходознавця В. І. Філоненка налічує понад 2 тис. видань з історії, мови та літератури Сходу різними іноземними мовами. Серед них – унікальні видання: “История монголов” Рашиддадіна (1836), рукописний “Коран” XVII ст. та ін.

Довідковий апарат

Каталоги:

генеральний алфавітний (універсальний)
систематичний (універсальний)
алфавітні галузеві (3) при відділах бібліотеки
систематичні галузеві (4) при відділах бібліотеки
алфавітний періодичних видань та видань, що продовжуються
назв художніх творів

Картотеки:

систематична
краєзнавча “Крим”
наукових робіт викладачів ТНУ
назв художніх творів

Бази даних

Електронний каталог (бл. 45 тис. записів)

Бібліографія

Библиотека // Очерки истории Симферопольского государственного университета (1918–1993) / ред.: В. Г. Сидякин, В. Ф. Шарапа, П. И. Гарчев и др. – Симферополь : Таврида, 1993. – С. 392–398.

Указатель периодических и продолжающихся изданий Научной библиотеки СГУ. 1703–1917 : библиогр. указатель / сост.: М. В. Дорошко, М. М. Калмыкова. – Симферополь, 1996. – 165 с.

Евгений Иванович Нечепорук : библиогр. указатель трудов, 1968–1997. / сост.: М. В. Дорошко, М. М. Калмыкова ; предисл. А. И. Домбровского. – Симферополь, 1997. – 51 с.

Дрягина В. И. Из истории библиотеки Симферопольского государственного университета / В. И. Дрягина, М. М. Калмыкова // Культура народов Причерноморья. – 1997. – № 2. – С. 341–352.

Дорошко М. В. Первый печатный памятник Русского права / М. В. Дорошко, М. М. Калмыкова // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – 1998. – № 9 (48). – С. 12–15.

Иван Трофимович Твердохлебов : биобиблиогр. указатель / сост. и авт. вступ. ст. Н. И. Твердохлебов ; редкол.: В. Б. Кудрявцев (отв. ред.), С. А. Бондаренко, М. В. Дорошко, М. М. Калмыкова ; отв. за вып. В. И. Дрягина. – Симферополь, 1999. – 74 с.

Дрягина В. И. Сокровищница мировой культуры / В. И. Дрягина // Крым. архив. – 2000. – №6. – С. 238–249.

Дорошко М. В. Тайная история в письмах / М. В. Дорошко // Культура народов Причерноморья. – 2002. – №35. – С. 146–147.

Дорошко М.В. Очерк истории университетской прессы 1919–2003 гг. / М. В. Дорошко // Культура народов Причерноморья. – 2003. – № 43/2. – С. 331–337.

Л. Чех

Музей кобзарства Криму та Кубані ім. О. Ф. Нирка

Підпорядкування: Кримський гуманітарний університет. Міністерство освіти і науки АР Крим. Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Севастопольська, 2, Кримський гуманітарний університет, м. Ялта, АР Крим, 98637

Транспорт: автобус, тролейбус 52 “Сімферополь – Ялта” (до автовокзалу). Далі міським тролейбусом 1 (зуп. “Спартак”)

Час роботи: 10.00–12.00 (понеділок, середа, п’ятниця)

Історична довідка

2005 р. – засновано музей, який включає три розділи: розповідь про дослідника кобзарства та зберігання колекцій бандур, предметів декоративно-прикладного мистецтва, книжок та збірок поезій, пісень для бандур О. Ф. Нирко; про кобзарів Криму та Кубані.

Обсяг фондів

61 од. зб. музейних предметів, фото, документів основного фонду.

36 од. зб. музейних предметів науково-допоміжного фонду

Анотація складу фондів

Збирання колекції О. Ф. Нирко розпочав на поч. 1960-х рр. У 1964 р. він створив капелу бандуристів “Проліски”, поступово поповнював колекції бандур, книжок про кобзарське мистецтво, нот, фотографій бандуристів, листування з дослідниками кобзарства в Україні. В експозиції демонструються: колоритна збірка пісень для бандури поч. ХХ ст. “Метелики”; ноти, написані рукою Олексія Федоровича; книжка з дарчим написом дослідника кобзарства Р. Ковалю з Кубані; листи від Б. Желинського зі Львова; фотографії кубанських капел та хорів поч. ХХ ст.

Зберігаються: свідоцтва про реєстрацію капели бандуристів, грамоти, ноти, афіші та програми концертів, в яких брала участь капела бандуристів, створена О. Ф. Нирком; ноти та фотографії бандуристів Криму та Кубані.

Колекції предметів фондів музею зібрані в процесі відрядження та пошукової роботи на території Кубані та Криму О. Ф. Нирком та шляхом дарунків учасників фестивалів та концертів.

Збирання О. Ф. Нирка, які стали базовою основою музею, мають регіональне значення.

Обліково-довідковий апарат

Книга основного фонду

Книга науково-допоміжного фонду

Бібліографія

Нирко О. Ялтинський музей кобзарства Криму та Кубані / О. Нирко // Нар. творчість та етнографія. – 2005. – №1. – С. 70–73.

В. Кемпа

Навчальна бібліотека Кримського інженерно-педагогічного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки АР Крим. Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Севастопольська, 21, м. Сімферополь, АР Крим, 95015

Транспорт: тролейбус 5, 10; маршрутне таксі 17, 118, 63, 74, 91, 47

Час роботи: 9.00–19.00 (щодня)

Історична довідка

1994 р. – засновано бібліотеку Кримського інженерно-педагогічного інституту (тепер – університету).

Обсяг фондів

понад 80 тис. прим. книг

139 од. зб. документів

56 прим. рідкісних видань

Анотація складу фондів

У складі бібліотечного фонду – навчальна, наукова, науково-технічна література українською, російською, кримськотатарською та іншими мовами, автореферати дисертацій, 237 періодичних видань, з яких 106 – українські. У 2002 р. відкрито Інформаційно-ресурсний центр “Вікно в Америку” (за підтримки посольства США в Україні), який має доступ до мережі Інтернету, колекцію книжок англійською мовою, відеофільми.

У бібліотеці є 56 цінних книжок, у т. ч.: з історії Криму, літератури та культури кримських татар, з тюркології, збірки творів Т. Шевченка.

У довідково-бібліографічному відділі зберігається особистий архів видатного кримськотатарського композитора І. Бахшиша (139 од. зб. документів).

Довідковий апарат

Каталоги:
систематичний
алфавітний
предметний

Картотека журнальних та газетних статей

Фотогалерея

Бази даних

Електронна бібліотека (понад 9 тис. повнотекстових авторефератів дисертацій)

Електронна бібліографічна картотека

Є. Люманов, З. Гаракова

Наукова бібліотека Кримського державного медичного університету ім. С. І. Георгієвського

Підпорядкування: Міністерство охорони здоров'я України

Адреса: бул. Леніна, 5/7, м. Сімферополь, АР Крим, 95006

Тел.: (0652) 29-48-97 (директор), 29-48-22 (відділ комплектування та обробки літератури)

Факс: (0652) 27-20-92

E-mail: bibl@csmu.strace.net.

Транспорт: тролейбус 9 (з аеропорту “Сімферополь”);
тролейбус 6 (зуп. “Залізничний вокзал”)

Час роботи: 10.00–18.00 (відділи бібліотеки), 10.00–19.00
(читальний зал), вихідний день – неділя

Історична довідка

1931 р. – засновано як бібліотеку Кримського медичного інституту на базі фондів бібліотек Таврійського університету, Медичного товариства сімферопольських лікарів, Карадагської наукової біологічної станції тощо.

У структурі бібліотеки: відділи довідково-бібліографічний, наукової медичної інформації із залом для професорсько-викладацького складу, іноземної літератури, основного книгосховища, комплектування та наукової обробки літератури; абонементи навчальної та наукової літератури; читальний зал для студентів, електронні читальні зали для студентів і співробітників.

Обсяг фондів

3740 прим. видань (XVII–XXI ст.), у т. ч.:

129 прим. книг (1979–1999)

3481 прим. дисертацій (1846–1941)

130 прим. книг (1792–1918)

Анотація складу фондів

У відділі основного книгосховища зберігаються: звіти про науково-дослідні та конструкторські розробки в галузі медицини, що проводяться кафедрами університету (1979–1999); рукописи дисертацій з медицини (1846–1941); колекція книг першого ректора Таврійського університету, проф. медицини Р. І. Гельвіга (1873–1929) (1792–1918). Більшість документів цієї колекції мають власницьку палітурку з автографом на форзаці російською мовою “Р. Гельвіг” або латиницею “R. Gelvig”.

З 1918 р. педагогічна і наукова діяльність Р. І. Гельвіга була пов'язана з Кримом. Весною 1918 р. Таврійську філію Київського університету було перетворено в Таврійський університет. Першим ректором було обрано професора Р. І. Гельвіга, він же був і першим деканом медичного факультету.

Р. І. Гельвіг був одним із засновників наукової бібліотеки університету, передавши їй книги зі своєї власної бібліотеки.

“Золотий фонд” бібліотеки – зібрання рідкісних книг із медицини: палеотип XVI ст. – рідкісне видання зібрань К. Галена і коментарів до них латинською мовою. Серед книг: твори К. Галена, видатного засновника російського акушерства І. Амбодика, І. Велцина, В. Ріхтера, анатомо-хірургічні таблиці І. Буяльського, роботи основоположників Московської терапевтичної школи М. Мудрова, І. Буяльського, Є. Мухіна, прижиттєві видання класиків російської медицини і біології С. Боткіна, Г. Захар'їна, І. Мечнікова, І. Павлова, М. Пирогова; медична література з питань кримознавства і курортології – книги В. Дмитрієва “Лечение виноградом в Ялте и на Южном берегу Крыма” (1878) та “Морское купание в Ялте и вообще на Южном берегу Крыма” (1895); дисертація А. Я. Гідалевіча “Медико-топографическое описание города Симферополя” (1891) та ін.

Довідковий апарат

Каталоги:
генеральний (XVII–XXI ст.)
дисертацій

Бази даних

“Раритети” (обсяг 700 записів)
“Колекція книг Р. І. Гельвіга” (обсяг 130 записів)

Бібліографія

Роман Иванович Гельвиг: библиогр. справ. / Таврич. нац. ун-т им. В. И. Вернадского, Крым. центр гуманист. исследования ; [сост. М. В. Дорошко и др.]. – Симферополь : Крым. архив, 2004. – Вып. 1. – 55с. – (“Наследие ученых Крыма”).

Є. Заніна

Бібліотека Південного філіалу “Кримський агротехнологічний університет” Національного університету біоресурсів і природокористування України

Підпорядкування: Національний університет біоресурсів і природокористування України. Кабінет Міністрів України

Адреса: п. Аграрне, вузгородок, м. Сімферополь, 95492

Тел: (0652) 26-33-24, 22-72-67

Факс: (0652) 22-39-66

Транспорт: маршрутне таксі 95 (від автовокзалу), 26, автобус 25 (від Центрального ринку)

Час роботи: 8.00–17.00 (абонемент), 8.00–20.00 (читальні зали), вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1922 р. – створено інститут і при ньому бібліотеку на базі фонду агрономічного факультету Таврійського університету.

1980 р. – організовано службу науково-технічної інформації.

Великих втрат зазнала бібліотека під час Великої Вітчизняної війни.

У книгосховищі № 2 зосереджено фонд цінної і рідкісної книги.

Обсяг фондів

564 тис. прим. видань, у т. ч.:

2249 прим. рідкісних та цінних видань з паперовими носіями (1832–1941)

Анотація складу фондів

Фонд складається з наукової літератури сільськогосподарської тематики (ентомологія, фітопатологія, рослинництво, овочівництво, плідівництво, виноградарство, виноробство, тваринництво), краєзнавства, художньої літератури.

Є колекція книг проф. П. Т. Болгарєва, ученого зі світовим ім'ям, автора підручника “Виноградарство”, який розробив методику та провів ампелографічне описування сортів винограду. Представлено праці: Є. В. Вульфа – проф., знаного ботаніка, зав. кафедри систематики рослин, автора капітальної праці з флори земної кулі та Криму “Происхождение флоры Крыма”; Н. Н. Клепиніна – проф., зав. кафедри ґрунтознавства, автора першої ґрунтової мапи Криму та монографії “Почвы Крыма”; проф. М. Ф. Щербакова – зав. кафедри виноградарства, потім виноробства, у 1922–1923 рр. – директора інституту, який досліджував хвороби та вади виноградних вин, уточнив технологію виготовлення низки кримських марочних вин, автора багатьох книг і навчальних посібників із виноробства; С. А. Мокржецького – директора природничо-історичного музею Таврійського губернського земства, спеціаліста в галузі ентомології.

Збереглися рідкісні та цінні видання з автографами: В. А. Колеснікова – д-ра сільськогосподарських наук, проф., зав. кафедри плідівництва, знаного фахівця з теорії росту кореневої системи плодкових культур; А. Щербакова, І. Ф. Вавілова, П. Т. Болгарєва; П. І. Богдана – зав. кафедри рослинництва, автора книг “Селекция крымских пшениц” та “Полевые культуры Крыма”, автограф князя Л. Голіцина А. А. Іванову.

Довідковий апарат

Каталоги:
генеральний алфавітний
систематичний

Бази даних

База даних рідкісних та цінних видань (1898 записів)

В. Бугаєва

Вінницький обласний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Соборна, 19, м. Вінниця, 21100

Тел.: (0432) 35-31-28, 35-31-30

Факс: (0432) 35-31-28

E-mail: vkm@inbox.vn.ua

Веб-сайт: www.muzei.vn.ua

Транспорт: трамвай 1, 4, 6, тролейбус 4, 5, 10, 11

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1916 р. – вперше питання про створення Товариства ревнителів збереження культурно-історичних пам'яток Поділля і заснування музею було порушено на земських повітових зборах, однак через воєнне лихоліття, революційні події ці наміри не було реалізовано.

1918 р. – про заснування музею прийнято остаточне рішення Вінницькою міською думою, його діяльність спрямовувалась на збереження історико-культурних цінностей краю та сприяння економічному розвитку губернії шляхом вивчення її кустарних промислів і корисних копалин. Засновники музею: художники В. Коренев, С. Слободянюк-Подольян; юристи Г. Брілінг, Д. Грепачевський; архівіст Ю. Александрович; земський діяч К. Падлевський та ін. Через брак відповідного приміщення колекції музею розташовано на квартирі його першого директора, художника В. Коренева.

1921 р. – музею виділено будинок Топчєєва по вул. 9 січня, 4 (нині приміщення дитячої музичної школи № 1, директор – С. Слободянюк-Подольян). На той час він мав 3 відділи: етнографічно-економічний, історико-археологічний та відділ мистецтв.

1924 р. – музей отримав назву історико-побутового, а його збірка налічувала бл. 4,5 тис. експонатів.

1927 р. – Г. Брілінг розпочав роботу щодо створення відділу природи, відкрито відділ революції, основу якого склали колекції сатиричних журналів і революційних газет 1905 р., велика колекція плакатів часів Української революції та НЕПу.

1929 р. – музей розміщено в одній з будівель історико-архітектурного комплексу “Мури”, де знаходиться й понині.

Період нацистської окупації – бл. 6 тис. музейних предметів, переважно з етнографічної та археологічної збірок, було вивезено до Німеччини,

а повернути вдалося лише незначну їх частину. Працівникам музею в надзвичайно важких умовах вдалося врятувати від вивезення або знищення фонди художнього відділу, музею Революції, єврейську та нумізматичну колекції.

1944 р. – поновлено діяльність музею, експозицію доповнено розділом періоду Великої Вітчизняної війни.

1964–1970 рр. – здійснено реконструкцію і реекспозицію музею.

1970 р. – музей відкрито для відвідувачів.

1993 р. – на правах відділу відкрито музей Пам'яті воїнів, що загинули в Афганістані.

Обсяг фондів

понад 100 тис. од. зб. музейних предметів

55263 од. зб. документів, у т. ч.:

5385 од. зб. документів державних органів установ, організацій і підприємств, громадських об'єднань, приватних установ (1798–2004)

5960 од. зб. друкованих матеріалів (плакати, листівки, періодичні видання, 1906–2004)

2839 од. зб. стародруків, книг (1837–2004)

8686 од. зб. фотодокументів (1897–2004)

6 од. зб. кінодокументів (4 кінострічки і 2 мікрофільми, 1917–1980)

Анотація складу фондів

Основу колекції склали зібрання Вінницького повітового земства, Подільського товариства сільського господарства та сільськогосподарської промисловості, а також приватні збірки членів Подільського товариства охорони історичних пам'яток.

У перші роки функціонування музею основне поповнення його колекції відбувалося за рахунок предметів старовини та побуту реквізованих дворянських маєтків і родинних зібрань. Найцікавішою була колекція з м. Немирова, з маєтку кн. М. Щербатової, спадкоємиці родинних цінностей Потоцьких, Строганових, Грохольських, Русановських, Яблоновських. Збірка музею також поповнювалась фондами невеличких провінційних музеїв, які припинили діяльність. Значну допомогу становленню музею надав Ю. Александрович – краєзнавець, етнограф, архівіст, великий знавець кустарних промислів Поділля. Він передав до музею колекцію рушників, вишивок і унікальних фотографій. У 1923 р. С. Слободянюк-Подольян подарував музею колекцію монет, зброю, книги та власні картини. Значне поповнення колекцій предметами етнографії, археології та декоративно-ужиткового мистецтва відбулося у 1920-ті рр. завдяки проведенню наукових експедицій, організованих директором музею Г. Брілінгом

Документи, у т. ч. рукописні та друковані оригінали, зберігаються в фондах за окремими групами. Документи з паперовими носіями містяться в трьох групах зберігання: 1) офіційні документи державних органів установ, організацій і підприємств, громадських об'єднань, приватних установ; 2) друковані матеріали (плакати, листівки, періодичні видання); 3) стародруки, книги.

Найдавнішими документами є: грамота 1708 р., дарована Петром I за вірну службу С. С. Ширяєву, козаку Стародубського полку війська Запо-

розького; грамота Павла I від 1798 р. про пожалування нових земель поміщикам Поділля; польські акти і судові справи кінця XVIII – поч. XIX ст.; справа Барської Троїцької церкви. Значний інтерес становить комплекс документів до 1917 р.: статутні грамоти поміщиків на землеволодіння після реформи 1861 р., їх дозволи на шлюб селян, відпускні грамоти, домовленості між селянами і купцями, духовні заповіти селян на розподіл землі між родичами, судові вирoki щодо селян, табелі заробітної плати та розрахункові книжки робітників заводів.

Період Української революції 1917–1920-х рр. представлено різноманітними довідками і посвідченнями, особистими листами і телеграмами.

Сталінські репресії в Україні відображають трудові списки, а також листи-відгуки про роботу у виправно-трудовах таборах, де жителі краю відбували покарання як члени сімей “зрадників Батьківщини”, приватні листи та телеграми. Події Другої світової війни засвідчено листами з фронту, записками з в’язниць, польовими щоденниками, спогадами, характеристиками, записними книжками, довідками, посвідченнями, звітами про роботу підпільних організацій, документами остарбайтерів, нагородними документами, грамотами.

Документи періоду 1945–1985 рр. розповідають про трудові досягнення жителів Вінниччини. Серед них: книги трудової доблесті, соціалістичні зобов’язання, витяги з наказів про нагородження, почесні грамоти та свідоцтва, членські квитки та посвідчення, похвальні листи та орденські книжки, атестати якості та вітальні адреси, мандати учасників з’їздів КПРС та партконференцій. Комплекс документів означеного періоду містить також заяви робітників, інженерно-технічних працівників про перерахування премій та односторонніх заробітків у Радянський Фонд Миру, а також рапорти колективів підприємств про дострокове виконання соціалістичних зобов’язань до пам’ятних дат, святкові адреси, вітальні листи на честь ювілейних дат, Дня Перемоги, вітальні телеграми особистого походження. Цей період позначений розвиненнями інтернаціональними зв’язками, що засвідчує велика кількість документів: плани проведення Днів культури і мистецтва, програми концертів творчих колективів для учасників вечорів Дружби, запрошення на науково-практичні конференції (до Польщі, Болгарії, Чехословаччини, Франції, Кабардино-Балкарської АРСР), іноземні паспорти, різні посвідчення, грамоти, дипломи, подяки, довідки, звернення, запрошення та адреси.

Період 1985–1991 рр. представлений документами, що висвітлюють радянські та українські національні свята і обряди. Про економічні труднощі того часу свідчать талони на цукор та миючі засоби, а також картки споживачів м. Вінниці 1991 р. Цей період відображають документи про перебування радянських військ в Афганістані. Музей має також документи про охорону природи та аварію на Чорнобильській атомній станції.

1991–2004 рр. репрезентовано документами, що всебічно висвітлюють діяльність різних релігійних громад, та документами особового походження. Це, зокрема, запрошення на освячення різних об’єктів та установ, на зустрічі та бесіди з служителями церкви, запрошення на освячення органу та на концерти органної музики в католицькому храмі. На особливий інтерес заслуговують документи з музейних комплексів особового походження громадян – видатних земляків: А. Турчанович – винахідник армійської польової кухні; М. Ковач-Вербовенко – чемпіонка світу з атлетики 1915 р.,

котра у 1920-х рр. була медсестрою пересувного шпиталю Першого кінного корпусу Червоного козацтва; Л. Семполовський – учений-селекціонер Уладово-Люлинецької дослідної селекційної станції; Г. Яструбецький – адміністратор музичної капели “Думка”; В. Отамановський – проф., д-р іст. наук, автор численних досліджень по історії Поділля; Р. Скалецький – композитор, хормейстер, музичний педагог; В. Шубравський – шевченкознавець, д-р філол. наук, зав. відділу Інституту літератури ім. Т. Шевченка АН УРСР; М. Гудзій – академік АН УРСР, д-р філол. наук, професор; П. Желюк – двічі Герой Соціалістичної Праці.

Про розвиток нових ринкових відносин інформують картки споживачів, талони на купівлю цукру і тваринного масла у м. Вінниці, матеріали першого президента Вінницької товарної універсальної біржі В. Ропотілова, зразки статутних документів вінницьких приватних підприємств.

Формування групи друкованих матеріалів (плакати, листівки, періодичні видання) розпочав Г. Брілінг. Її першооснову склала колекція сатиричних журналів періоду російської революції 1905–1907 рр. Серед матеріалів дорадянського періоду – газета “Світова Зірниця” – перша україномовна газета на Поділлі (1906–1911), редактором якої був Й. Волошиновський. Увагу також привертає колекція поштових листівок з видами населених пунктів Поділля поч. ХХ ст. Найвні газети більшовицького спрямування періоду Української революції та перших років радянського будівництва, агітплакати і кольорові листівки, що розповідають про участь вінничан у боротьбі за радянську владу в повітових містах, містечках та селах, про участь у відбудові та упорядкуванні роботи місцевих підприємств, про організацію артлілей. Окремий комплекс складають документи (переважно листівки та газети) періоду Другої світової війни.

Період 1991–2004 рр. характеризують документи передвиборчих компаній (плакати і агітаційні листівки кандидатів у депутати місцевих органів влади та Верховної Ради України, афіші, газети, листівки-запрошення, оголошення, звернення, інформаційні листівки виборчих блоків різних політичних партій), а також рекламна продукція, зокрема афіші і рекламні листівки, брошури та буклети, що розповідають про суспільно-політичне, економічне, релігійне та культурне життя вінничан.

Порівняно невелику групу становлять “Стародруки, книги”: переважно метричні книги поч. ХІХ ст. з уніатських, православних та католицьких церков Поділля, а також старообрядницькі книги крюкового письма (ХІХ ст.).

У колекції широкий діапазон фотодокументів: сімейні фотографії до-революційного періоду та 1930–1940 рр.; періоду Української революції, Першої та Другої світових воєн (світлина вінничан – учасників бойових дій, членів вінницького підпілля, 1941–1944); фотодокументи, що розповідають про розвиток сільського господарства на Вінниччині в 1930-ті рр. та в післявоєнний період ХХ ст.; фотографії підприємств області 1970-х рр., значна частина яких сьогодні вже не існує; збірка світлин присвячена інтернаціональним зв’язкам Вінниччини 1970–1990-х рр.; фотодокументи, що висвітлюють війну в Афганістані (переважно світлина вінничан – учасників бойових дій); фотографії офіційних заходів на території Вінниччини, які складають хроніку соціально-економічного і культурного життя області (ХХ – поч. ХХІ ст.); група фотографій присвячена проблемам охорони при-

роди краю (світлина пам'яток садово-паркового мистецтва, геологічних та ландшафтних пам'яток природи обл., краєвиди Вінниччини тощо); світлини, що розкривають тему аварії на Чорнобильській АЕС; фотографії у фондах особового походження.

Серед кінодокументів є кінофільм про звільнення м. Вінниця від нацистських загарбників у берез. 1944 р., кіножурнал "Радянський спорт", № 3 розповідає про досягнення радянського спорту (кін. 1970-х). Про підготовку до проведення естафети Олімпійського вогню 1980 р. на Вінниччині розповідає кінострічка "Олімпійський вогонь", подарована музею керівником групи супроводу Олімпійського вогню М. І. Макаричем. З краєвидами Вінниці знайомить кінодокумент "Весна на Вінниччині" (кін. 1970-х – поч. 1980-х рр.). З двох мікрофільмів, що зберігаються у фондах ВОКМ, один присвячений темі збройного повстання у Вінниці 28–29 жовт. 1917 р., другий складається з текстів рукопису відомого режисера і письменника І. Савченка.

Фондоутворювачі музею: П. Г. Арабей – визволитель м. Вінниця, генерал-лейтенант, командир 241 стрілецької дивізії; З. І. Бик, О. С. Щучинська – медичні працівники Вінницького тубдиспансеру (1944–1975); П. С. Болтрушко (1878 р. н.) – учасник жовтневої революції; М. К. Гудзій – академік АН УРСР, д-р філол. наук, проф.; П. О. Желюк – двічі Герой Соціалістичної Праці, колишній голова колгоспу ім. Суворова с. Тиманівка Тульчинського району; І. Г. Журбицький – делегат II Всеукраїнського з'їзду Рад; Д. І. Капустянський – учасник подій громадянської війни на Вінниччині; М. Я. Ковач-Вербовенко – чемпіонка світу з атлетики (1915), медсестра польового пересувного шпиталю Першого кінного корпусу Червоного козацтва (1920-ті); П. Н. Кушнір – Герой Соціалістичної Праці, ветеран колгоспного виробництва колгоспу "Переможець" с. Іванівка Немирівського району, делегат III Всесоюзного з'їзду колгоспників, депутат Вінницької облради 1959 р.; сімейний архів родини Кушнір-Кучеренко (М. Ф. Кушнір – учасник Першої світової війни, інженер-зв'язківець, А. А. Кушнір – вчителька української мови і літератури, О. Є. Кучеренко – проф., зав. кафедри ортопедії і травматології Вінницького медінституту, О. М. Кучеренко – д-р мед. наук, доц. кафедри терапії Вінницького медінституту); М. М. Маловський (1926 р. н.) – художник-графік, член Спілки художників України; Л. І. Матвеев (1890 р. н.) – учасник громадянської та Другої світової воєн, у повоєнні роки – голова виконкомів Томашпільського, Ялтушківського, Гайсинського, Шпиківського районних Рад депутатів трудящих, директор Барського цукрозаводу; А. С. Перун – Герой Соціалістичної Праці, кавалер двох орденів Леніна, депутат ВР СРСР; Л. Л. Семполовський – учений-селекціонер Уладово-Люлинецької дослідної селекційної станції; Р. А. Скалецький (1899–1984) – композитор, хормейстер, музичний педагог; А. Ф. Турчанович – винахідник армійської польової кухні; сімейний архів М. К. Чайки, О. С. Осліковської: М. К. Чайка (1892 р. н.) – член Подільського губревкому у 1919 р., секретар окружкому КП(б)У (1927–1929), О. С. Осліковська (1896 р. н.) – учасниця збройного повстання проти австро-німецьких окупантів на Поділлі (1918), учасниця громадянської та Другої світової воєн, автор документальної повісті "Большие события в маленьком городе"; В. Є. Шубравський (1920 р. н.) – учасник Другої світової війни, педагог, старший науковий співробітник, д-р філол. наук Інституту літератури ім. Т. Шевченка АН УРСР.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Топографічний опис зберігання музейних предметів

Картотеки:

облікова

інвентарна

тематична

іменна

Бібліотека

Створено 1920 р. Довоєнний фонд знищено у 1943 р. під час пожежі. Сучасна збірка містить понад 10,5 тис. прим. видань кін. XVIII – поч. XXI ст. українською, російською та польською мовами про природу, історію та культуру подільського регіону. Особливою повнотою вирізняються колекції археологічної та музезнавчої літератури. На увагу заслуговує комплекс довідкової літератури про Російську імперію та Царство Польське.

Окрему частину фонду бібліотеки складають книги з автографами, серед яких праця відомого історика Є. Сіцінського “Кам’янець-Подільський”, а також письменників, учених, художників та гостей музею.

Бібліографія

Історія музею в документах і спогадах : ювіл. випуск з нагоди 80-річчя Вінниц. обл. краєзн. музею / відп. за вип. Л. Каросва. – Вінниця, 1988. – 112 с.

Черниш Л. М. Війна в Афганістані (1979–1980) очима її учасників – земляків вінничан : за матеріалами колекції ВОКМ / Л. М. Черниш // Подільська старовина. – Вінниця, 1993. – [Вип. 1]. – С. 244–262.

Маркін Л. Г. Відображення подій Великої Вітчизняної війни в експозиції Вінницького краєзнавчого музею : [характеристика музейних предметів, зокрема документів] / Л. Г. Маркін // Вінниця: минуле і сучасне : матеріали II іст.-краєзн. конф. – Вінниця, 1994. – С. 75–77.

Золоте сяйво Поділля : з колекції Вінницького краєзнавчого музею. – Вінниця, 2003. – 14 с.

Семенко Л. І. З історії новонаходжень музею : комплекс матеріалів В. Р. Мілятицького та Г. В. Яструбецького / Л. І. Семенко // Музеї Вінниччини : зміст і форми діяльності : наук.-метод. зб. / Вінниц. обл. краєзн. музей. – Вінниця, 2005. – С. 7–15.

Соломонова Т. Р. Колекція старообрядських книг Вінницького обласного краєзнавчого музею: музезнавча характеристика / Т. Р. Соломонова // Доля старообрядства в XX – на початку XXI ст.: історія та сучасність: зб. наук. пр. та матеріалів / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Музей історії та культури старообрядства України та ін. ; відп. ред. та упоряд. С. В. Таранець. – К. ; Куренівка ; Чечельник, 2007. – С. 102–105.

Ліпська А. В. Рукописні книги старообрядницької громади Східного Поділля з колекції Вінницького обласного краєзнавчого музею / А. В. Ліпська // Подільська старовина : наук. зб. / Вінниц. обл. краєзн. музей. – Вінниця, 2008. – Вип. 4. – С. 24–30.

Висоцька Л. Б. Філокартична колекція [Вінницького краєзнавчого] музею. Листівка поштова кінця XIX – початку XX століття. Вінничина, Умань (Черкаська область) / Л. Б. Висоцька // Музейний вісник Вінничини : наук.-практ. зб. / Вінниц. обл. краєзн. музей. – Вінниця, 2008. – Вип. 3. – С. 74–104.

Семенко Л. І. З практики пошуково-збирацької роботи музею (комплекс А. Є. та О. О. Веселовських) / Л. І. Семенко // Музейний вісник Вінничини: наук.-практ. зб. / Вінниц. обл. краєзн. музей. – Вінниця, 2008. – Вип. 3. – С. 104–106.

Н. Майданюк

Бершадський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 2, м. Бершадь, Вінницька обл., 24400

Тел.: (252) 2-24-80

Транспорт: автобус з міст Вінницької обл., “Київ – Бершадь”, “Умань – Бершадь”, “Вінниця – Миколаїв”

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – субота

Історична довідка

1923 р. – відкрито музей. Заснуванню краєзнавчого музею сприяла пошукова і організаційна робота І. Ч. Зборовського – політичного, культурного і громадського діяча України, уроженця с. Яланець Бершадського району. Однак зібрані ним експонати не збереглися і тому довгий час музей не працював.

1976 р. – музей відновив свою діяльність як осередок історичної пам’яті та культури району .

1976–2000 рр. – кілька разів змінював своє місцезнаходження.

2001 р. – для його функціонування виділено приміщення у музичній школі м. Бершадь.

2004 р. – відкрито нову експозицію музею за підтримки колишнього голови Бершадської райдержадміністрації А. О. Павліченка та спонсорської допомоги підприємств району. Працівники музею проводять вагому роботу щодо її удосконалення на основі нового тематико-експозиційного плану, розробленого обласним краєзнавчим музеєм.

Обсяг фондів

1503 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

1011 од. зб. музейних предметів основного фонду

492 од. зб. музейних предметів науково-допоміжного фонду

243 од. зб. документів, у т. ч.:

153 од. зб. документів з паперовими носіями (1880–1990)

90 од. зб. фотодокументів (1944–1982)

Анотація складу фондів

Основні групи музейних предметів – речові, образотворчі, декоративно-ужиткові, писемні, природничі та фотодокументи.

Документи зберігаються в основному фонді музею за періодами: дорадянський, що включає документи особового походження – вирок посвідчувальний на подвірну ділянку, план геометричної ділянки, похвальний лист, свідоцтво про закінчення училища (1880–1917); радянський, який містить офіційні документи – укази, документи особового походження – посвідчення на нагороди, листи періоду Другої світової війни, довідки, грамоти, нотні зошити і роботи Р. Скалецького, поминальні книжки (1930–1990).

Зберігаються фотодокументи, серед яких фотографії героїв-жителів краю, які відзначилися у боях з нацистськими окупантами, світлини родини, учнів та самого Р. Скалецького (1944–1982).

Фондоутворювачі: І. Д. Танасієнко – зять Р. Скалецького, В. Г. Тузенко – пенсіонерка, жителька с. Баланівка та інші жителі району.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Уніфіковані паспорти
Довідкова картотека

А. Самійленко

Красназавчий музей Гайсинщини

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. 1-го Травня, 48, м. Гайсин, Вінницька обл., 23700
Тел.: (234) 2-51-68

Транспорт: автобус, маршрутне таксі з міст Вінницької обл. та з м. Умань Черкаської обл.

Час роботи: 8.30–18.30, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1921 р. – засновано музей.

1924 р. – музей розформовано, а експонати розподілено між Тульчинським і Вінницьким красназавчими музеями.

1995 р. – відновлено діяльність музею з ініціативи ветеранів Великої Вітчизняної війни та офіцерів Збройних Сил СРСР у відставці.

Обсяг фондів

81 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

51 од. зб. документів з паперовими носіями (XX ст.)

29 од. зб. фотодокументів (XIX ст. – 1952 р.)

Анотація складу фондів

Поповнення колекцій відбувалося за рахунок надходжень від різних організацій, установ та жителів Гайсинщини.

Документи НАФ зберігаються у фонді музею за періодами:

– дорадянський період (поч. XX ст.) – документи особового походження, свідоцтва про освіту (1903–1908);

– радянський період представлено документами особового походження громадян, серед яких: посвідчення про нагородження, вітальні адреси,

почесні грамоти, похвальні листи, партизанські квитки; рукописи книг (4): “Сіб виходить з берегів”, “Сіб – річка хоч і спокійна...”, “Слава народна”, “Гайсин в роки Великої Вітчизняної війни”, “Списки розстріляних євреїв під час Великої Вітчизняної війни”.

Зберігаються фотодокументи, що відображають історію міста, району, розвиток освіти, культури, спорту тощо (XIX ст. – 1952).

Фондоутворювачем музею є міська рада.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Уніфіковані паспорти

Допоміжні картотеки

О. Карімназарова

Жмеринський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. І. Франка, 64, м. Жмеринка, Вінницька обл., 23100

Тел.: (232) 2-05-85

Транспорт: автобус із м. Вінниці та електропотяг, автобус 2, мікроавтобус 6 (зуп. “Залізнична лікарня”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1969 р. – створено Жмеринський історико-краєзнавчий музей.

2003 р. – музей реорганізовано і надано сучасну назву.

Обсяг фондів

792 од. зб. документів, у т. ч.:

236 од. зб. документів з паперовими носіями (1860–1990)

556 од. зб. фотодокументів (1898–2006)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в основному фонді за періодами: дорадянський – містить актові документи про купівлю землі; карти і плани сіл Чернятина, Северинівки (1860–1906); документи особового походження громадян (посвідчення залізничників і стрілочників, характеристики учнів, свідоцтва про закінчення шкіл, дипломи, метричні виписки); радянський – включає грамоти, мандати, акт на вічне користування землею (1921–1990), карти, партизанські квитки, подяки, свідоцтва до медалей, листи періоду Другої світової війни.

Зберігаються фотодокументи, що відображають історію та сучасний розвиток міста (1898–2006): фотографії перших вагонних майстерень, культурних подій міста, фотопортрети учасників Великої Вітчизняної війни тощо.

Фондоутворювачі: М. П. Солоненко – краєзнавець, В. І. Кротов – краєзнавець, М. І. Бінківський – вчитель-краєзнавець та інші жителі міста та району .

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Довідковий каталог

Г. Шеремета, О. Ковтонюк

Музей історії міста Козятин

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Грушевського, 15, м. Козятин, Вінницька обл., 22100

Транспорт: електропоїзд, автобус

Час роботи: 14.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

2004 р. – музей відкрито до 130-ї річниці від дня надання Козятину статусу міста.

Обсяг фондів

480 од. зб. музейних предметів (поч. ХХ – кін. ХХ ст.):

71 од. зб. документів з паперовими носіями (1914–1989)

407 од. зб. фотодокументів (1989–2005)

2 од. зб. відеозаписів (2002–2005)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в основному фонді за періодами: дорядянський (1914–1917), представлений переважно листуванням; радянський – включає документи особового походження громадян (автобіографії, грамоти, довідки, свідоцтва про народження, студентські конспекти, листування, 1940–1989).

Зберігаються фотодокументи: фотографії, виготовлені Шварцманом, Нероном; фотографії історичних подій (1898–2005), сімейні, учасників Першої та Другої світових воєн, Героїв Соціалістичної Праці, відомих діячів, колективів підприємств, шкіл; комплекс фотографій, що відображає діяльність кінореж. В. Іванова. Відеозаписи знаходяться в допоміжному фонді (відеофільм про творчість кінореж. В. М. Іванова та відеозапис документальних свідчень очевидців подій голодомору).

Фондоутворювачі: В. О. Сьомін, П. О. Саленко, Т. В. Яковлева, Центр виховної роботи з дітьми та підлітками (розформований музей піонерської і комсомольської слави).

Довідковий апарат

Книги надходжень

Уніфіковані паспорти

Л. Макарович, А. Дорош

Літинський краєзнавчий музей імені У. Кармалюка

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Кармалюка, 5, смт Літин, Вінницька обл., 22300

Тел.: (247) 2-14-74

Транспорт: автобус з міст Вінниці, Хмільника, Хмельницького

Час роботи: 9.00–18.00 (понеділок – субота, у літній час),
8.00–17.00 (у зимовий час), вихідний день – неділя

Історична довідка

1980 р. – музей відкрито на громадських засадах.

1993 р. – отримав статус державного.

Музей має природничий, історичний та етнографічний відділи.

Обсяг фондів

1028 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

441 од. зб. документів з паперовими носіями (1910–2006)

587 од. зб. фотодокументів (1941–2006)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в основному фонді за періодами: дорядянський – аптечні рецепти (1904–1915); радянський – грамоти жителів району (1941–1980); документи особового походження громадян – партизанські квитки, листи громадян періоду Другої світової війни; сучасний – спогади жителів району про голодомор, грамоти (2003–2006).

Фотодокументи відображають промислове будівництво у 1941–2006 рр., сільськогосподарські роботи в районі.

Фондоутворювачі: лікар Д. Я. Кулик, вчителька Г. Г. Доброріз, жителі сіл Івча та Селище.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Довідкова картотека

Бібліографія

В Літині планувалась залізниця // Літин. вісник. – 2003. – № 31, 2 серп.

Партизанський рух на Літинщині // Літин. вісник. – 2003. – № 38,
20 верес.

Славний лицар землі Подільської // Літин. вісник. – 2004. – № 9, 3 берез.

В. Ткач, О. Ковтонюк

Могилів-Подільський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Володимирська, 6, м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., 24000

Тел.: (237) 2-44-23

Транспорт: автобус, маршрутне таксі з міст Вінницької обл.,
“Київ-Могилів-Подільський”

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1927 р. – музей створено членами Могилів-Подільського окружного краєзнавчого товариства.

1941–1945 рр. – під час війни був зруйнований і пограбований німецькими окупантами.

Повоєнні роки – відновлений музей знаходився у різних культових спорудах, зокрема, у приміщеннях церкви Св. Олександра, собору Св. Миколая, в окремому приміщенні по вул. Покровській.

Обсяг фондів

11583 од. зб. документів, у т. ч.:

2815 од. зб. документів з паперовими носіями (1800–1980)

8768 од. зб. фотодокументів (1890–1990)

1911 од. зб. архівних джерел “Пам’ятки писемності: рукописні та друкарські документи”

Анотація складу фондів

Документи з паперовими носіями та фотографії знаходяться в основному фонді.

Група збереження “Пам’ятки писемності: рукописні та друкарські документи” містить рукописи, карти місцевості, почесні грамоти, рапорти заводів і фабрик, подяки за визволення міст періоду Другої світової війни, посвідчення до орденів і медалей, дипломи та похвальні листи, довідки різного типу, церковні книги, місцеві газети.

Документи зберігаються за періодами: дорадянський – історичні хроніки, земельний план, карта міста Могилева-Подільського, печатка, свідоцтва про володіння та купівлю землі, садиб, свідоцтва про народження, службний список, листування, посвідчення про займану посаду (1850–1910); радянський – укази, грамоти, постанови, накази, розпорядження, земельні плани, звіти, печатки, мандати, свідоцтва про купівлю, володіння землею, довідки, свідоцтва про нагородження, анкети, формулярні, службні списки, листування, посвідчення про медаль, орденські книжки (1920–1980).

Зберігаються фотографії з автографами Б. Хандреса, І. Глинського, С. Тельнюка, П. Палія, А. Сухозлітка, С. Завойського.

Фондоутворювачі: Могилів-Подільський машинобудівний завод, Могилів-Подільський завод газового обладнання та устаткування, Юрковецький спиртзавод, Юрковецький цукровий завод, Могилів-Подільський консервний завод, жителі міста й району.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Уніфіковані паспорти

Довідкова картотека

Бібліографія

Пам'ятка відвідувача музею / уклад. І. Глинський. – Могилів-Подільський, 1962. – 15 с.

Могилів-Подільський краєзнавчий музей // П. Лісовий, А. Подолинна. Музеї Вінниччини. – Одеса : Маяк, 1979. – С. 11–15.

Їх пам'ятає Придністров'я : історико-публіцистичні розповіді М. Горобця. – 1993. – 120 с.

Перша Могилів-Подільська краєзнавча конференція. – Могилів-Подільський, 1996. – 288 с.

Могилів-Подільський : проспект з історією міста та музею. – Могилів-Подільський, 2003. – 3 с.

Л. Мельник, С. Вікторович, О. Ковтонюк

Ободівський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Котовського, 2, с. Ободівка, Тростянецький р-н, Вінницька обл., 24301

Тел.: (243) 5-15-37

Транспорт: маршрути “Вінниця-Ободівка-Бершадь”, “Вінниця-Ободівка-Чечельник”, “Київ-Ободівка”, “Київ-Тростянець”, “Вінниця-Балта”

Час роботи: 10.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1959 р. – засновано як музей історії Бессарабської комуни ім. Г. І. Котовського, що діяла в с. Ободівка з 1924 по 1934 рр. Засновниками стали перші комунари-котовці – Н. О. Гажалов, С. І. Мокринецький, Н. А. Левченко, О. Т. Солотвина та ін.

1968 р. – присвоєно статус народного.

1988 р. – реорганізовано у відділ обласного краєзнавчого музею.

1990 р. – став самостійною структурою, одержав статус державного.

1994 р. – перейменовано на Ободівський краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

408 од. зб. документів, у т. ч.:

180 од. зб. документів з паперовими носіями (1878–2001)

220 од. зб. фотодокументів (1910–2000)

1 од. зб. кінодокументів (1974)

5 од. зб. фотонегативів скляних (1913)

Анотація складу фондів

Експозиція музею відтворює історію села від XVI ст. до теперішнього часу за розділами: Ободівка до 1924 р.; історія села з 1924 по 1941 р.;

Ободівка в період Великої Вітчизняної війни; діячі науки і культури – наші земляки. В ній представлені джерела: письмові, фото- і кінодокументи, речові.

Документи представлені документами особового походження громадян, що зберігаються в основному фонді за періодами: дорадянський – довідки, посвідчення, документи (1878–1920); радянський – посвідчення, довідки, грамоти, подяки, фронтові листи, матеріали діячів культури К. Лісовського, К. Гриба, Д. Білаша, Д. Черевичного, заслужених артистів України А. Іщенка, Г. Коломійця (1921–1989); період незалежності – грамоти, подяки, листи, рукописи, автобіографії (1990–2001).

Є комплекс фотодокументів, що містить фотографії учасників Великої Вітчизняної війни, ветеранів праці, передовиків сільського господарства, видатних земляків та місцевих підприємств, фотографії з автографами відомих письменників К. Гриба, П. Тичини, Л. Кассіля; скляні фотонегативи, виготовлені 1913 р., на яких зображено родину Собанських.

Фондоутворювачі: правління колгоспу ім. Котовського, Ободівська школа-інтернат та жителі села.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Описи документів
Паспорти на експонати та документи

Довідкова картотека

О. Кучер, І. Дорош

Оратівський державний районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 72, смт Оратів, Вінницька обл., 22600

Тел.: (230) 2-92-67

Транспорт: автобус, маршрутне таксі

Час роботи: 8.00–18.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1993 р. – створено музей.

Обсяг фондів

1,5 тис. од. зб. музейних предметів
238 од. зб. документів з паперовими носіями (1880–2006)
1 од. зб. кінофільмів
8 од. зб. фонозаписів
3 од. зб. відеозаписів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в основному фонді за періодами: дорадянський – план церкви с. Скибин Оратівського району, об'ява про продаж

землі; документи особового походження громадян (свідоцтво про звільнення від військової служби священника П. Кутепова, свідоцтво про закінчення Оратівської церковно-приходської школи, свідоцтво про нагороду, посвідчення про займану посаду, 1880–1918); радянський – грамоти, дипломи ЦК КПРС, РМ СРСР, ВЦРПС, ЦК ВЛКСМ, почесні грамоти правління Добровільного товариства любителів книги УРСР, Вінницького обкому КПУ, райкому ЛКСМУ, книги подяки, пошани, план розподілу землі (1942–1980); документи особового походження громадян (свідоцтва про занесення на дошку пошани, записи актів про нагородження, шлюб, таблиці успішності учнів, спогади ветеранів Великої Вітчизняної війни, спогади свідків голодомору); період незалежності – спогади Ю. А. Ходак, учасниці Великої Вітчизняної війни (рукопис, 2006).

Зберігається кінофільм “ХХVII з’їзд КП України”; фонозаписи спогадів ветеранів Другої світової війни, в’язнів концтаборів; народні пісні у виконанні народних аматорських фольклорних колективів; засідання клубу “Надвечір’я”; свята працівників сільського господарства; розповіді голови районної громадської організації “Союз-Чорнобиль” М. І. Волинця про ліквідаторів наслідків аварії на Чорнобильській станції; відеозаписи святкування в Оратові 50-річчя Перемоги, обрядового свята Катерини, колядок, щедрівок.

Фондоутворювачі: Л. Б. Ділова – вчитель-пенсіонер, В. Я. Хомячук – пенсіонер, Ю. Ф. Святенюк – пенсіонерка, П. П. Гресь – слюсар газового управління, Г. С. Драгун – пенсіонерка, М. О. Булаївська – пенсіонерка, М. Д. Гейчик – бібліотекар, Л. О. Цимбал – бібліотекар, райдержадміністрація, редакція районної газети “Обрії Оратівщини”, школи району.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень
Книга науково-допоміжного фонду
Уніфіковані паспорти

О. Василенко, О. Ковтонюк

Піщанський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Маяковського, 2, смт Піщанка, Вінницька обл., 24700

Тел.: (249) 2-13-71, 2-15-55

Транспорт: автобус з міст Вінниця, Гайсин

Час роботи: 10.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1987 р. – створено музей до 70-річчя жовтневої революції з метою збереження пам’яток історії, культури, етнографії Поділля і Піщанського району. Має відділи: етнографічний, історії краю, народної творчості.

Обсяг фондів

147 од. зб. музейних предметів основного фонду (кін. XIX–XX ст.)

15 прим. рукописів (1987–2006)

59 прим. книг (1899–2006)

201 од. зб. документів з паперовими носіями (1863–2006)

26 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Відділ історії краю зберігає документи за періодами: дорадянський – уставна грамота с. Рибки, план с. Рудницького Подільської губ., афіша концерту симфонічного оркестру (1863–1920); радянський – свідоцтво про шлюб, дипломи про нагородження району, почесні грамоти, вітальні листи, подяки, свідоцтва, облікові картки та комсомольські квитки, записна книжка, делегатські квитки, мандати, спогади про голодомор. Період Другої світової війни представлено листами з фронту, спогадами учасників перемоги, червоноармійськими книжками, друкованими матеріалами та фотодокументами, що розповідають про жителів краю – учасників боїв, партизанського руху. Період незалежності характеризується рукописами віршів самобутніх поетів району Р. О. Кушнір, С. Браїляна, А. Колесника (1990–2006).

Зберігаються друковані видання (1895–1925), матеріали, що відображають життя краю (1930–1939).

Повоєнний період життя краю відображають фотодокументи про історію селища, району, розвиток освіти, культури, сільського господарства, проведення свят, вшанування видатних земляків (поч. ХХ ст. – 2006).

Фондоутворювачі: різні організації, установи та жителі Піщанського району.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень основного фонду

Книга надходжень допоміжного фонду

Т. Ковтюк

Тиврівський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 40, смт Тиврів, Вінницька обл., 23300

Транспорт: автобус, маршрутне таксі з м. Вінниця

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1980 р. – відкрито краєзнавчий музей в Тивріві. Ідея його створення належала Л. П. Панкоші, вчителю малювання Тиврівської середньої школи, який став першим його директором.

1981 р. – одержав статус народного.

1986–1996 рр. – функціонував на правах відділу Вінницького краєзнавчого музею.

1996 р. – надано статус районного краєзнавчого музею, підпорядкованого відділу культури райдержадміністрації.

1991–2000 рр. – музей очолював В. Л. Панкоша, син його фундатора.

2006 р. – проведено реекспозицію музею.

Обсяг фондів

2706 од. зб. музейних предметів основного фонду (1870–2006)
156 од. зб. музейних предметів допоміжного фонду (1870–2006)
544 од. зб. документів (1831–1978)
368 од. зб. документів з паперовими носіями (1831–1978)
176 од. зб. фотодокументів (1912–1956)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в основному фонді за періодами: дорядянський – представлений документами особового походження громадян (квитанціями про сплату податків земських зборів Броздінськими, квитанціями, розписками, договорами про купівлю-продаж землі сім'ї Чернеги, документами землевласників Павлишина, Курбатова (1912–1916); радянський містить листи-окладні по єдиному сільськогосподарському податку, інформаційні листки періоду Великої Вітчизняної війни; документи особового походження громадян – грамоти, атестати, свідоцтва про кваліфікації, квитки ударників праці підприємств, посвідчення до медалей та орденів, подяки, листи з фронту, повідомлення про смерть, оголошення про розстріл, нагороди, дипломи в галузі культури, освіти, медицини (1922–1978).

Зберігаються експонати з колекції писемних документів кін. XIX – поч. XXI ст.; газети, журнали, плакати, починаючи з 1905 р.; комплекс фотодокументів – випуск медичного факультету Канського університету, фотографії працівників колгоспів району, учасників Другої світової війни, учасників виставки досягнень народного господарства (1912–1956).

Фондоутворювачі: жителі району, В. Ф. Очеретний – фотокореспондент, Л. П. Панкоша – колишній директор музею, підприємства, установи, організації району.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги

А. Олімчук, О. Ковтонюк

Тульчинський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Гагаріна, 1, м. Тульчин, Вінницька обл., 23600

Тел.: (235) 2-27-50

Транспорт: автобус, маршрутне таксі з міст Вінницької обл., “Київ-Тульчин”

Час роботи: 10.00–17.00 (вівторок – субота), вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1923 р. – створення музею розпочалося у з організації виставок дитячих робіт при відділі Укрнаросвіти м. Тульчина.

1927 р. – музею надано статус окружного краєзнавчого музею, а його першим директором став відомий кооперативний і громадський діяч Поділля – І. Ч. Зборовський.

1941–1945 рр. – фондову колекцію музею знищено, а приміщення передано іншій установі.

1947 р. – музей відновив свою діяльність.

1977 р. – відкрито експозицію квартири-музею видатного українського композитора М. Д. Леонтовича до 100-річчя від дня його народження.

Обсяг фондів

6218 од. зб. документів, у т. ч.:

1470 од. зб. документів з паперовими носіями (1817–1998)

4748 од. зб. фотодокументів (XIX ст. – 2006 р.)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в основному фонді за періодами: дорядянський (1817–1920) – свідоцтва про народження, одруження і смерть. Розділ “Декабристи” розповідає про діяльність Південного товариства декабристів, центром якого був Тульчин. Чільне місце в експозиції історичного відділу займають матеріали про Визвольну війну українського народу 1648–1654 рр., про О. В. Суворова; радянський (1920–1989) – декрети, свідоцтва про народження, одруження і смерть, посвідчення про нагородження, вітальні адреси, дипломи підприємств та установ, делегатські квитки, мандати, почесні грамоти, матрикули, членські картки, довідки, похвальні листи, атестати, делегатські, партизанські квитки, пам’ятні адреси, ноти; сучасний – особистий фонд Є. Л. Смирнова, депутата трьох скликань, жителя м. Тульчин (1922–1998).

Музей містить комплекс цінних фотодокументів, що відображають історію міста, району, розвиток освіти, культури, медицини тощо (XIX ст. – 2006), серед яких оригінальні фотографії палацу Потоцького та саду “Хороше”.

Фондоутворювачі: різні організації та установи, жителі м. Тульчин.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Допоміжні картотеки

А. Гріга, О. Ковтонюк

Музей-квартира Миколи Дмитровича Леонтовича

Підпорядкування: відділ Тульчинського краєзнавчого музею

Адреса: вул. Леонтовича 8, м. Тульчин, Вінницька обл., 23600

Тел.: (235) 2-27-50

Транспорт: до музею можна дістатися автотранспортом

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1997 р. – музей-квартиру видатного українського композитора М. Д. Леонтовича відкрито з нагоди 100-річчя від дня його народження.

Коли була жива донька композитора, Г. М. Леонтович, музей складався з меморіальної кімнати та кімнати, в якій розміщувалися матеріали про життєвий та творчий шлях композитора. Г. М. Леонтович зберегла та передала музею особисті речі батька, серед яких унікальним експонатом є фортепіано композитора. Після її смерті всі кімнати будинку передано музею, здійснено реекспозицію музею і відкрито ще чотири експозиційні зали.

Обсяг фондів

150 од. зб. документів, у т. ч.:

50 од. зб. документів з паперовими носіями

100 од. зб. фотодокументів (1898–1920).

Анотація складу фондів

Документи відтворюють життєвий та творчий шлях композитора. Серед них: свідоцтво на ім'я М. Леонтовича про закінчення Шаргородського початкового училища, Подільської духовної семінарії, твори композитора і рукописи його статей, ноти з його автографом, книга наказів по Чуківській школі, спогади учениці Н. Г. Снігурської, рукопис М. Д. Леонтовича “Зоре моя”, його візитна картка. Зберігаються особисті книги М. Леонтовича з автографом композитора (книга Д. Дефо “Робінзон Крузо” з автографом М. Д. Леонтовича), афіші, плакати про його творчу діяльність (1905–1921), книги про життя та творчість композитора з автографами авторів, стаття композитора “Як я організував оркестр в сільській школі” (рукопис, 1900).

Зберігаються фотодокументи: фотографії Кам'янець-Подільської духовної семінарії, в якій навчався М. Леонтович (1892–1899); знімок М. Д. Леонтовича з товаришами по Чуківській школі; фотографія будинку в м. Вінниця, в якому працював композитор, викладав у церковно-вчительській школі співи, керував учнівським хором та духовим оркестром (1902); родинна фотографія М. Д. Леонтовича з дружиною К. Жолткевич та донькою Галиною; фотографія перших хористів Тульчинського хору, організованого у 1919 р., який пізніше став капелою ім. Леонтовича. У 1919 р. композитор працював у Київському музичному комітеті при Народному Комісаріаті освіти, читав лекції на диригентському відділі Музично-драматичного інституту ім. Лисенка, був одним із організаторів першої державної капели. У залі “Спадщина Леонтовича” є фотографії з 1987 р.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарна книга

Картотека

Бібліографія

Музей-квартира Миколи Дмитровича Леонтовича : до 120-річчя : буклет / авт. Г. В. Порожна. – Тульчин, 1997.

130-річчя із дня народження М. Леонтовича : буклет : до 30-річчя Музею – квартири Миколи Дмитровича Леонтовича / авт. Г. В. Порожна. – Тульчин, 2007. – 6 с.

Г. Порожна

Державний історико-культурний заповідник “Буша”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: с. Буша, Ямпільський р-н, Вінницька обл., 24523

Тел./факс (0433) 62-61-90

Транспорт: поїзд (зуп. “ст. Вапнярка”), автобус “м. Ямпіль – с. Буша”

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

2000 р. – створено Державний історико-культурний заповідник “Буша”. На його території розташовані Замкова вежа XVII ст., дохристиянський скельний храм, парк кам’яних скульптур, козацьке кладовище кін. XVIII – поч. XX ст. На території заповідника і на охоронних землях знайдені залишки кераміки і побутові речі доби Трипілля, черняхівської, скіфської культури, часів середньовіччя.

2004 р. – у старовинній хаті влаштовано музей побуту та етнографії, в якому зберігаються знаряддя праці, посуд, одяг, рушники, скриня, колицка, картини, ікони тощо.

2005 р. – під час розкопок у липні знайдено житло трипільської культури (3,5 тис. років до н.е.).

2006 р. – неподалік від Замкової вежі відкрито фундаменти церкви кін. XVIII–XIX ст. На території заповідника знаходиться етнографічний музей “Подільська хата” (кін. XIX–поч. XX ст.).

Обсяг фондів

77 од. зб. фотодокументів (1903–1988)

Анотація складу фондів

Документи представлено комплексом фотодокументів, які зберігаються за періодами: 1903–1917 рр. – фотографії жителів с. Буша; 1917–1988 рр. – фотографії учнів бушанського лікнепу, жителів колгоспу ім. Молотова с. Дорошівка, колгоспників під час святкування 1-го Травня (1920–1940). На фотографіях 1950-х рр. зображено жителів с. Буша, директорів, вчителів та учнів бушанської школи, членів рільничої бригади с. Дорошівка, колектив швейної майстерні. Світлини 1980-х рр. з історії пленера “Подільський оберіг”. На фотографіях – учасники та гості пленерів під час роботи та святкування свят, жінки під час ремонту музею “Хата каменотеса”.

Фондоутворювач комплексу світлин 1980-х рр. – О. О. Пірняк (житель с. Буша).

Обліково-довідковий апарат

Акти приймальні

Книга надхожень

Уніфікований паспорт

Бібліографія

Оборона Буші : буклет / упоряд. В. Березяк. – Вінниця : Оранта, 2004.
Скельний храм : буклет. – Вінниця : Оранта, 2004.

Г. Деревчук

Музей гончарного мистецтва братів Герасименків (Музей-садиба братів Герасименків)

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: с. Новоселівка, Гайсинський р-н, Вінницька обл., 23744

Транспорт: автобус, маршрутне таксі “Вінниця-Гайсин-Бубнівка-Новоселівка”, “Вінниця-Ладижин-Бершадь”

Час роботи: 10.00–18.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1988 р. – створено Музей-садибу братів Герасименків (Новоселівський музей гончарного мистецтва) силами учнів, учителів, працівників культури, райкому партії, р-нної Ради як філіал Вінницького обласного художнього музею.

1992 р. – музею надано статус державного.

Обсяг фондів

56 од. зб. документів, у т. ч.:

23 од. зб. документів з паперовими носіями (1948–1998)

33 од. зб. фотодокументів (1941–2005)

Анотація складу фондів

Зберігаються фотографії, книги, газетні вирізки, ксерокопії тощо. Документи зберігаються в основному фонді за періодами: радянський – грамоти та подяки Ф. І. Міщенко (1948–1990); сучасний – архівні довідки про народження Я. Герасименка, дипломи, почесні грамоти, привітання, подяка Ф. І. Міщенко (1995–1998).

Наявні фотографії родини Герасименків і експозиції музею (1941–2005).

Фондоутворювачі: родина братів Герасименків, зокрема документи про Я. Герасименка до музею передала О. О. Герасименко – його невістка, пенсіонерка.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Уніфіковані паспорти

Бібліографія

Музеї України : довідник. – К. : Задруга, 1999. – С. 27.

Новоселівські скарби: виставка мистецтва одного села : буклет / Упр. культури Вінниц. облдержадміністрації, Вінниц. ОУНТ. – 2003. – 13 с.

Т. Шпак, О. Ковтонюк

**Вінницький літературно-меморіальний музей
М. М. Коцюбинського**

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. І. Бевза, 15, м. Вінниця, 21009

Тел.: (432) 26-32-98

Транспорт: тролейбус 5, 6, 11, трамвай (зуп. “Музей М. М. Коцюбинського”)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – середа

Історична довідка

1927 р. – відкрито музей М. М. Коцюбинського в будинку, де народився письменник і проживав до 1897 р. Будинок споруджено дідом письменника у 20-ті рр. XIX ст. Першим директором музею був Х. М. Коцюбинський – рідний брат письменника. Під його керівництвом будинку надано первісного вигляду, створено експозицію.

1941–1944 рр. – під час Великої Вітчизняної війни музей було евакуйовано.

1944 р. – відновив роботу після звільнення м. Вінниці.

1977 р. – створено сучасну експозицію за монографічним принципом у шести кімнатах меморіального будинку.

Обсяг фондів

6897 од. зб. музейних предметів основного фонду

1842 од. зб. музейних предметів науково-допоміжного фонду

1772 од. зб. фотодокументів

8 од. зб. фонодокументів

6 од. зб. кіно-, відеодокументів

148 од. зб. документів з паперовими носіями (1909–1980)

1 од. зб. фонодокументів (1973)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються за періодами: дореволюційний – метрична книга Вінницького Преображенського собору із записом дати народження М. М. Коцюбинського (1864), прижиттєві видання його творів, книги з його автографами, листівки з краєвидами Італії, листи до М. Коцюбинського (1909–1913); радянський – листи дочки М. Коцюбинського Ірини Михайлівни та онука Флоріана Абрамовича Коцюбинських, листи українських письменників О. Левади, Є. Шабліовського, М. Рудницького та ін., спогади О. Левади про Вінницький музей (30-ті рр. XIX ст.), спогади Н. П. Богатирської – дочки О. М. Коцюбинської (сестри письменника), спогади М. О. Матвійчик про музей, спогади М. Мельникова, Р. Борковського, Є. Бакті, І. Шиповича про М. М. Коцюбинського (1920–1980).

Зберігаються прижиттєві видання творів М. Коцюбинського, переклади на мови народів світу, альманахи, в яких він друкувався.

Фонодокументи представлено магнітофонним записом розповіді дочки М. Коцюбинського Ірини Михайлівни (Чернігів, 1973).

Фондоутворювач: Чернігівський літературно-меморіальний музей М. Коцюбинського.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень
Інвентарні книги

Картотеки:
облікова
тематична

Бібліографія

Литвиненко Т. Музей М.М. Коцюбинського у Вінниці : путівник / Т. Литвиненко, Б. Хоменко. – вид. 5-е, допов. й перероб. – Одеса : Маяк, 1981. – 77 с.

Музей-садиба Михайла Коцюбинського : буклет. – Вінниця, 1997. – 14 с.

Н. Єременко, О. Ковтонюк

Музей Героя Радянського Союзу і національного Героя Франції Василя Васильовича Порика

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна ,70 а, с. Порик, Хмельницький р-н,
Вінницька обл., 22066
Тел.: (238) 3-28-31

Транспорт: маршрутне таксі, автобус

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – субота, неділя

Історична довідка

1972 р. – музей створено з ініціативи громадськості та на підставі рішення Хмельницького райкому КПУ, сільської ради та правління колгоспу.

1978 р. – музей отримав статус державного як відділ історії руху опору Франції обласного краєзнавчого музею.

1993 р. – музей підпорядковано Хмельницькому районному відділу культури. Має підрозділи: дитячі та юнацькі роки В. Порика, його служба в Радянській Армії, участь в русі опору у Франції разом із соратниками, вшанування імені Героя в Україні та Франції.

Обсяг фондів

1107 од. зб. музейних предметів основного фонду
535 од. зб. музейних предметів допоміжного фонду, у т. ч.:
575 од. зб. документів з паперовими носіями
149 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

В експозиціях та фондах відклалися документи, листи, оригінали посвідчень до нагород В. Порика, карта Парижа 1940-х рр. Зберігаються

фотодокументи, що відображають події Другої світової війни, участь у русі опору В. В. Порики, а також післявоєнний період (фотографії Героя Радянського Союзу В. Порики, членів його родини, членів Центральної ради військовополонених у Франції, товаришів по табору військовополонених, керівників ЦК Компартії Франції М. Тореза, Ж. Дюкло тощо). Частину документів музей одержав від обласного краєзнавчого музею. Зберігаються матеріали про В. І. Тушевського – національного Героя Польщі.

Фондоутворювачі: учасники Великої Вітчизняної війни, товариші героя, організації та установи села, району.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень
Уніфікований паспорт музею
Інвентарні картки
Інвентарна книга

Бібліографія

Підласко Т. Путівник по музею В. В. Порики / Т. Підласко. – Одеса : Маяк, 1982. – 80 с.

М. Івацук

Літературний музей М. П. Стельмаха

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: с. Дяківці, Літинський р-н, Вінницька обл., 22341

Транспорт: автобус “Вінниця – Хмельницький”

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні – субота, неділя

Історична довідка

1989 р. – відкрито як філіал Вінницького літературно-меморіального музею М. М. Коцюбинського. Пізніше функціонував на громадських засадах як філіал Вінницького обласного краєзнавчого музею.

1992 р. – надано статус державного.

Обсяг фондів

28 од. зб. документів, у т. ч.:
12 од. зб. документів з паперовими носіями (1950–1980)
13 од. зб. фотодокументів (1950–1970)
3 од. зб. кіно-, фонодокументів (1992)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в основному фонді. Наявні автобіографія М. П. Стельмаха (1950–1980), його листи до Дяківецької школи, записки, фотографії письменника у різні періоди його життя. Серед фонодокументів – грамплатівка “Мак цвіте” (“Сторінки творчості”, читає автор). Кінодокументи представлено кінофільмом про батьківщину письменника у трьох частинах, документальним кольоровим телевізійним кінофільмом у трьох частинах “Там навчився я людей любити” (про М. Стельмаха) виробництва кіностудії “Укртелефільм”.

Фондоутворювачі: дружина та дочка М. Стельмаха – Л. Стельмах і М. Стельмах.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Уніфіковані паспорти

Бібліографія

Музей нашого славного земляка // Літин. вісн. – 2001, 24 трав.

О. Голованюк, О. Ковтонюк

Державний музей П. І. Чайковського і Н. Ф. фон Мекк

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: смт Браїлів, Жмеринський р-н, Вінницька обл., 23130

Тел.: (232) 3-39-67

Транспорт: автобус “Вінниця-Браїлів”, “Жмеринка-Браїлів”, електропоїзд (зуп. “ст. Браїлів”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1979 р. – відкрито Браїлівський музей на громадських засадах у колишньому маєтку Н. Ф. фон Мекк з нагоди 375-річчя возз'єднання України з Росією при Браїлівському ПТУ-6.

1991 р. – створено нову експозицію з нагоди 150-річчя від дня народження П. І. Чайковського, музей отримав статус державного.

1993 р. – змінено назву на Державний музей П. І. Чайковського і Н. Ф. фон Мекк.

1994 р. – відкрито музичну бібліотеку, до якої увійшли унікальні колекції нотних видань XIX ст., виданих до 100-річчя від дня смерті Н. Ф. фон-Мекк.

1991–2002 рр. – в музеї щорічно проводилось травневе свято “Воспоминание о дорогом месте”.

2000 р. – до музею приєднано площу 120 кв. м. під реконструкцію майбутньої концертної зали.

Обсяг фондів

1164 од. зб. музейних предметів основного фонду (XIX–XX ст.)

716 од. зб. музейних предметів науково-допоміжного фонду (XIX–XX ст.)

1180 од. зб. документів (XIX–XX ст.)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в основному фонді, серед яких: нотні видання, підготовлені провідними фірмами і видавництвами XIX – поч. XX ст.: Ф. Стеловського, П. Юргенсона, В. Бесселя, М. Бернарда, Л. Ідзіковського

тощо; видання творів П. І. Чайковського (1860–1915), М. І. Глинки “Жизнь за царя” (СПб., 1845), К. Стеценко “Як умру, то поховайте” (К., 1912).

Фонд містить частину документів ХХ ст., що стосуються розвитку музичної культури, творчості П. І. Чайковського та інших композиторів, його сучасників тощо.

Фондоутворювач колекції нот і друкованої продукції П. А. Пляцек – уродженець смт Браїлова, громадянин Росії, житель Москви.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Довідкова картотека

Бібліотека

У 1994 р. до 100-річчя від дня смерті Н. Ф. фон Мекк відкрито бібліотеку музичної літератури, яка належала їй. Містить унікальні нотні видання ХІХ ст.

Бібліографія

Алексеева Т. І. Надія Філаретівна фон Мекк (1831–1894) : до 170-річчя від дня народження / Т. І. Алексеева ; Вінниц. обл. універс. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва, Держ. музей П. І. Чайковського та Н. Ф. фон Мекк. – Вінниця, 2001. – 6 с.

Т. Алексеева, І. Дорош

Вінницький обласний художній музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Соборна, 21, м. Вінниця, 21050

Тел.: 35-32-54, 35-30-25, 35-63-11

Факс: (0432) 35-32-54

E-mail: Safferott@bigmir.net

Транспорт: трамвай 1, 4, 6, тролейбус 5, 11 (зуп. “Укртелеком”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1919 р. – засновано Подільський художньо-промисловий музей, але внаслідок неодназово реорганізацій його було перейменовано (історико-побутовий, народний музей, краєвий музей, Губмузей).

1987 р. – став обласним художнім музеєм. Художній відділ виокремлюється зі структури Вінницького обласного краєзнавчого музею.

2005 р. – художнім музеєм збудовано та відкрито для відвідування Музей гончарного мистецтва ім. О. Г. Луцишина в садибі заслуженого майстра народної творчості, відомого подільського гончара.

Обсяг фондів

105 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

168

- 74 од. зб. документів з паперовими носіями (1952–2006)
- 6 од. зб. документів на полімерній основі (1946–1995)
- 17 од. зб. фотодокументів (1937–2002)
- 1 од. зб. фонодокументів (1980)
- 7 од. зб. відеодокументів (1993–2006)

Анотація складу фондів

У основному та науково-допоміжному фондах зберігаються документи, які відображають мистецьке життя Вінниччини за періодами: дорядянський; радянський (грамоти, дипломи, посвідчення, нагороди, буклети, афіші, автобіографії, каталоги, листи, трудові та військові книжки, записні зошити художників та майстрів Вінницької області та України, 1937–1991); незалежності (грамоти, дипломи, посвідчення, нагороди, буклети, афіші, автобіографії, каталоги, листи, трудові та військові книжки, записні зошити художників та майстрів Вінницької області та України, 1992–2006).

Зберігаються документи особового походження: альбоми, особові архіви художників (Ф. З. Коновалюка, М. Ц. Лошака, О. Х. Новаківського, В. П. Порошина, В. М. Хмелюка); буклети, газети, журнали, календарі, каталоги, листівки, ксерокопії цінних робіт, документів, паперів; репродукції, фото, плакати; особисті речі.

Фотодокументи містять зображення майстрів, художників та їхніх родин (1937–2002).

Фонодокумент зберігає голосовий запис Ф. З. Коновалюка – художника, уродженця Вінницької області (1980-ті).

Зберігаються записи творчих вечорів, концертів, що відбувалися у Вінницькому обласному художньому музеї (1993–2006).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Уніфіковані паспорти
Довідкові картки

Каталоги:
обліковий
хронологічний
топографічний

Бібліотека

Налічує бл. 1176 прим. видань ХХ–ХХІ ст. Має каталоги (алфавітний, систематичний) та картотеки (мистецтвознавчу, тематичну тощо).

Бібліографія

- Вінницький обласний художній музей. – Вінниця, 1998. – 2 с.
- Салон мистецтв / Вінниц. обл. худож. музей. – Вінниця, 2003. – 26 с.
- 3 фондів Вінницького обласного художнього музею. Альбом Норблен Чорторийських. – Sopot : Panstwowa caleria sztuki, 2004. – 80 с.
- Нова експозиція з фондів Вінницького обласного художнього музею. – Вінниця, 2005. – 2 с.

Музей гончарного мистецтва ім. О. Г. Луцишина / Вінниц. обл. худож. музей. – Вінниця, 2005. – 4 с.

І. Безбах

Музей “Літературна Немирівщина”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 185, м. Немирів, Вінницька обл., 22800

Тел.: (231) 2-20-51

Транспорт: автобус (зуп. “Музейна”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1991 р. – відкрито музей.

Музей має 4 експозиційні кімнати і кімнату для збереження фондів музею.

Обсяг фондів

275 од. зб. музейних предметів основного фонду

475 од. зб. музейних предметів науково-допоміжного фонду

Анотація складу фондів

У музеї експонуються матеріали про письменників та поетів, чий життєвий і творчий шлях пов’язаний з містом (портрети, спогади, перекази сучасників, статті з посвятою шановним землякам, творчі доробки, біографічні дані). Це – М. Некрасов, Марко Вовчок, М. Леонтович, М. Трублаїні, Г. Мачтет, З. Тулуб, М. Луків, В. Кузьменко, Г. Усач, І. Волошенюк, О. Шеренговий, А. Гудима, Г. Малаков, А. Колісниченко, А. Янченко.

Фонди сформовано з книг, подарованих музею з автографами авторів, переданих відвідувачами, школами, районною бібліотекою. Перші експонати (книги про М. О. Некрасова та його твори) передано школою-інтернатом м. Немирова.

Документи НАФ зберігаються в основному фонді (серед. XIX ст. – поч. XX ст.).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Уніфіковані пасторти

Л. Гоменюк

Державний музей історії авіації та космонавтики України

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 26, смт Вороновиця, Вінницький р-н,

Вінницька обл., 23252

Тел.: (04334) 59-74-59

Транспорт: автобус “Вінниця-Вороновиця”, “Вінниця-Латанці”, “Вінниця-Кордишівка”, “Вінниця-Шендерів”, маршрутне таксі “Вороновиця”

Час роботи: 8.30–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок.

Історична довідка

1971 р. – музей створено в колишньому маєтку Можайських за ініціативи учнів та вчителів Вороновицької середньої школи № 1 та за підтримки льотчиків підшефної частини до Дня Перемоги у Великій Вітчизняній війні.

1972 р. – отримав статус народного.

1989 р. – отримав статус державного.

1998 р. – здійснено реекспозицію музею.

Обсяг фондів

442 од. зб. музейних предметів основного фонду (XX ст.)

829 од. зб. музейних предметів науково-допоміжного фонду (XX ст.)

56 од. зб. документів з паперовими носіями (XX ст.)

48 од. зб. фотодокументів

3 од. зб. кіно-, відеодокументів

Анотація складу фондів

Експозиція музею розповідає про розвиток вітчизняної авіації від перших літакових апаратів до реактивних літаків і польотів космічних кораблів.

Колекції музею розміщено у розділах: зародження і початковий період розвитку авіації, діяльність О. Ф. Можайського; військова авіація; авіація України на сучасному етапі; внесок України в становлення та розвиток космонавтики. Тут зберігаються документи, особисті книги, фотографії, що висвітлюють життя та діяльність О. Ф. Можайського.

Серед архівних документів наявні: афіша про виставку планера С. В. Гризодубової у м. Харкові у 1920-ті рр., членські квитки. Зберігаються грамоти С. Ф. Пістелькорса від академії РККА ім. Жуковського, грамота К. Г. Кулагіна, лист льотчика-космонавта, двічі Героя Радянського Союзу, почесного громадянина м. Вінниці Г. Т. Берегового школярам Вінниччини.

Зберігається комплекс фотографій авіаконструкторів, які на поч. XX ст. жили і працювали в Україні, зокрема, І. І. Сікорського, К. О. Калініна, Д. Григоровича, пілотів: М. Єфімова, С. Уточкіна, П. Нестерова. Експонуються портрети льотчиків, Героїв Радянського Союзу, вихідців з Вінниччини (П. А. Колесник, Г. М. Олійник), льотчиків 235 штурмового авіаполку, які визволяли Вінниччину (П. Дилько, В. Лазарев, І. Могильчак).

Є фотодокументи родини Можайських, посвідчення І. В. Гурака із особистими підписами Ю. Гагаріна та В. Терешкової; палацу поміщиків Можайських у с. Вороновиця Вінницької обл. (нині приміщення музею імені О. Ф. Можайського). На увагу заслуговують фотодокументи, що відображають сучасний розвиток авіації в Україні: Феодосійського науково-виробничого центру Збройних Сил України, героїв-льотчиків Вінниччини, які загинули та території Афганістану, “Українських соколів” – пілотажної групи Військово-повітряних сил України, полковника, льотчика М. Ковалюка.

Зберігається колекція відеокaset документального фільму “З історії розвитку авіації XX ст.” (хроніка) та документальні фільми з історії космонавтики (“Ю. Гагарін – секретний звіт”, “Л. Каденюк – зустріч 1999”).

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень до основного фонду

Книга надходжень до науково-допоміжного фонду

Бібліографія

Вороновицький музей історії авіації та космонавтики ім. О. Ф. Можайського : буклет. – Вороновиця, 2006. – 5 с.

В. Дем'яненко

Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. А. Тімірязєва

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Соборна, 73, м. Вінниця, 21100

Тел.: (0432) 32-39-34, 32-40-54 (відділ рідкісних і цінних видань)

Тел./факс: (0432) 35-16-85

E-mail: admin@library.vinnitsa.com ; inform@library.vinnitsa.com

Веб-сайт: <http://www.library.vinnitsa.com>

Транспорт: тролейбус 5, 11, 12, трамвай 1, 4, 6, маршрутне таксі “Вокзал-Вишенька”, “Вокзал-Барське шоссе”, “Вокзал-Електромережа”

Час роботи: 10.00–19.00, вихідний день – п'ятниця

Історична довідка

1907 р. – бібліотеку засновано як міську публічну. Фонд її становив 6423 прим. книг. Мала статус центральної міської, пізніше стала виконувати функції центральної окружної бібліотеки.

1925 р. – присвоєно ім'я К. А. Тімірязєва.

1934 р. – надано статус обласної.

1941–1945 рр. – у роки Другої світової війни зазнала масштабних втрат. Під час нацистської окупації її приміщення і основна частина фонду майже повністю були знищені.

1955 р. – відновила свою діяльність.

1966 р. – одержала статус наукової бібліотеки.

2000 р. – створено відділ рідкісних і цінних видань.

Обсяг фондів

бл. 1 млн. прим. видань, у т. ч.:

109 прим. репродукцій

5073 прим. неопублікованих документів

8566 прим. кінофотофонодокументів

понад 3 тис. прим. нотних видань

6300 прим. грамплатівок (1965–1999)

51 од. зб. аудіокасет (з 1991)

8712 од. зб. відеокасет (з 2001)

понад 30 тис. прим. книг та 30 тис. прим. журналів у фонді рідкісних і цінних видань (XV–XX ст.), у т. ч.:

45 прим. книг (XI–XV ст.)

1960 прим. книг (XV–серед. XIX ст.)

бл. 28 тис. прим. книг (XIX–XX ст.)

Анотація складу фондів

Бібліотека має універсальний фонд. Рідкісним і цінним фондом бібліотеки є зібрання рукописних, друкованих та інших видів документів українською, російською та багатьма іноземними мовами, що охоплюють усі галузі знань.

Серед пам'яток – інкунабула, палеотипи, книги кирилівського шрифту XVI–XVIII ст., книги “гражданського” шрифту XVIII – першої чверті XIX ст., прижиттєві і рідкісні видання творів класиків української, російської та світової науки, літератури і мистецтва, політичних і громадських діячів, українські та російські видання 1917 р., періоду громадянської війни 1918–1920 рр., рідкісні періодичні видання, альманахи і збірники XVIII–XX ст., цінні видання XX–поч. XXI ст.

Серед унікальних видань найдавнішим є одна з найвідоміших інкунабул-велетнів – “Книга хронік” (Нюрнберг, 1493), ілюстрована портретами і малюнками, що відображають зародження світу. До цієї групи видань слід також віднести “Опис європейської Сарматії” О. Гваньїні (Спіра, 1581) латинською мовою, який містить герб і опис Поділля, а також “Опис земної кулі” А. Абрагама (Антверпен, 1595) – географічний атлас латинською мовою, на якому позначена Подолія і подано її опис. У фонді є “Енеїда” Вергілія (Краків, 1590), твори Аристотеля (1597) грецькою та латинською мовами, промови та листи до друзів Цицерона (Париж, 1684, 1685). Бібліотека має рідкісні видання, що відзначаються високим рівнем поліграфічного виконання, мистецтва оправи видань. Це повне зібрання творів Гомера, де перший том ілюстрований гравюрами на міді Марильє, а також “Медалионы в память военных событий 1812, 1813, 1814, 1815 гг., изобретенные графом Ф. Толстым и выгравированные на стали, по способу Беша, Н. Менцовым” (СПб. 1840).

Рукописні матеріали представлено книгами “Путешествие из Петербурга в Москву” О. М. Радіщева (список із друкованого видання 1790 р., яке було спалене за наказом Катерини II) та “Загальна історія землі і її частин” (1710).

Окрему групу складають іноземні видання XVIII ст.

Видання XVIII–першої чверті XIX ст. представлені книгами з друкарні Морського Шляхетного Кадетського Корпусу, Імператорської Академії наук, Московського університету.

Бібліотека має одну з найцінніших пам'яток українського книгодрукування – кириличні видання старих друкарень Києва (Лаврська), Львова (друкарня Братства), Почаєва (Успенського монастиря).

Є прижиттєві та рідкісні видання творів класиків української літератури – Т. Шевченка, П. Куліша, М. Коцюбинського, С. Руданського, В. Стефаника, Л. Українки, І. Франка.

Кін. XIX – поч. XX ст. представлений книгами видавництв “АСАДЕМІА” (Москва), “Вік”, “Дзвін”, “Час”, “Сяйво”, “УАН” (Київ), “Рух”, “Просвіта” (Львів) та ін. Це книги з питань філософії, економіки, права, природничих та сільськогосподарчих наук, техніки, медицини, літератури, історії. Є суспільно-політична література поч. XX ст., репрезентована

першими виданнями найважливіших історичних документів – законами, конституціями, матеріалами з'їздів, конференцій, спілок, а також виданнями офіційних документів, пов'язаних з історією рухів, течій, діяльністю політичних і громадських організацій.

У фонді рідкісних і цінних видань зберігається література, повернута із спецфондів, у т.ч. нелегальні, заборонені царською та радянською цензурою видання, твори репресованих авторів. Так, у 1988–1989 рр. із спецфонду для широкого користування читачами до книгосховища бібліотеки було повернуто понад 3 тис. видань. Зберігаються книги з приватних зібрань з автографами С. Полоцької, Й. Де Вітте, С. Стемповського та екслібрисами Г. Строганова, А. Русановського, Н. Небученова.

З питань краєзнавства у фонді налічується понад 200 підшивок місцевих газет початку ХХ ст. Наявні російські часописи.

Українська періодика кін. ХІХ – поч. ХХ ст. представлена такими журналами: “Вера и разум” (Х., 1886–1887), “Вестник опытной физики и элементарной математики” (О., 1886–1916), “Дзвін” (К., 1913–1914), “Экономическая жизнь Подолии” (Кам'янець-Подільський, 1914, 1915, 1918), “Земля” (Вінниця, 1918, № 2), “Киевская старина” (К., 1882–1906).

Особливо цінними є: номери громадсько-політичного та науково-літературного щомісячного часопису “Основа” (СПб., 1861–1862), який мав вагомий вплив на культурно-літературний процес і національно-визвольний рух в Україні того часу; український альманах “Рада”, Ч. 1 (К., 1883) з автографом М. Старицького; збірник “Киевлянин” (К., 1840), що видавався М. Максимовичем.

На увагу заслуговує фонд нотних видань – клавіри опер та балетів, оркестрові партитури, репертуар для різних музичних інструментів, збірки пісень і вокальних творів, сценічна і кіно-музика, музичні твори для дітей. Наявні у фонді декілька повних зібрань творів видатних композиторів: М. Лисенка (К., 1950–1959), Л. Ревуцького (К., 1981–1985), Д. Шостаковича (М., 1987) та ін. Цінним є 11-томне видання “Українські народні мелодії” (Торонто ; Нью-Йорк, 1967–1996), підготовлене українською діаспорою Канади, США та ін. До раритетів належить факсимільне видання нотних листів П. І. Чайковського “Пори року” (1978).

Фонд грамплатівок містить найцінніші видання серії “Из сокровищницы мирового исполнительского искусства”, зібрання творів П. Чайковського, М. Леонтовича, С. Прокоф'єва, Д. Шостаковича та ін., записи опер, балетів, драматичних спектаклів.

Найціннішими із аудіокасет є “Антология русской и западноевропейской музыки XII–XX вв.” (1999), яка складається з 51 аудіокасети та збірки українських естрадних та народних пісень у сучасному виконанні і аранжуванні.

Особливий інтерес становить добірка відеофільмів з архітектури, декоративно-ужиткового та різних стилів образотворчого мистецтва, відеоматеріалів про окремих художників, композиторів, письменників.

Довідковий апарат

Каталоги:
генеральний службовий
читацький алфавітний

систематичний (виконує функції службового і читацького)
алфавітний періодичних видань
генеральний алфавітний літератури іноземними мовами
систематичний літератури іноземними мовами
систематичний рідкісних і цінних видань;
алфавітний рідкісних і цінних видань іноземними мовами
систематичний рідкісних і цінних видань іноземними мовами
алфавітний картографічних видань
систематичний нових надходжень
систематичний грамплатівок
алфавітний грамплатівок
алфавітний нотних видань
систематичний нотних видань
систематичний з питань бібліотекознавства і бібліографо-знавства
алфавітний і систематичний кінофотофонодокументів

Картотеки:

систематична статей
вокальних творів
назв творів художньої літератури
алфавітна п'єс
“Література про Вінницьку область ... року”
“Знаменні і пам'ятні дати області”
“Книг, розписаних на предмет краєзнавства”.

Бази даних

Електронні бази даних (з 2000 р., програма “Ірбіс”): “Книга” – електронний каталог книжкової продукції; “Рідкісна і цінна книга”; “Краєзнавча книга”; “Іноземна книга”; електронна картотека статей “Аналітика”; “Краєзнавча аналітика”; “Іноземна аналітика”

Бібліографія

Каталог книг Винницької городської публічної бібліотеки : составлен в 1909. – Винница, 1909. – 660 с.

Борщевська Н. Музей друку : провідник / Н. Борщевська. – Вінниця, 1930. – Вип. 3. – 52 с.

Рідкісні документи : [про фонди Вінниц. обл. б-ки] // Вінниц. правда. – 1948. – 14 груд.

Гавриш М. Старовинні видання книг (у Вінниц. обл. б-ці ім. К. А. Тімірязєва) / М. Гавриш // Рад. Україна. – 1958. – 29 серп.

Матеріали до написання історії міст і сіл Вінницької обл. – Вінниця, 1964. – 128 с.

Заболоцький А. Рік видання: 1493-й : [унікальні книги, у Вінниц. обл. наук. б-ці ім. К. А. Тімірязєва] / А. Заболоцький // Комс. плем'я. – 1971. – 27 лют.

Косатко О. Дивні перли : [рідкісні вид. у фондах обл. б-ки ім. К. А. Тімірязєва] / О. Косатко // Вінниц. правда. – 1977. – 6 лют.

Лучко А. П'ятсот автографів – бібліотеці : [500 кн. з автографами – дар книголюба К. Г. Кисельова обласній бібліотеці] / А. Лучко // Комс. плем'я. – 1983. – 5 лют.

Давидова М. “Звукова” книга подвигу : [про збір. платівок, що зберігаються у відділі мистецтв Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва] / М. Давидова // Комс. плем’я. – 1984. – 17 січ.

Зберігається у Вінниці : [у фондах ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва – “Хроніка світу”, періодика часів УНР] // Демокр. Україна. – 1993. – 13 жовт.

Вільчинська О. І древні, і сучасні видання : [про кн. вист. “Історія книги – історія людства” у Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва] / О. Вільчинська // Панорама. – 1998. – 27 трав.

Мысловская А. Книжные фонды – это национальное богатство : [про фонди ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва] / А. Мысловская // Віта. – 1999. – 18 листоп. – С. 4.

Сергієчко В. Інкунабула : [знаходиться у Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва] / В. Сергієчко // Наше Придністров’я. – 2001. – 18 серп. ; Подоля. – 2001. – 7 серп.

О. Козут

**Меморіальний музей Федора Коновалюка
Центру культури і виховання студентів
Вінницького національного технічного університету**

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: Хмельницьке шосе, 95, головний корпус ВНТУ,

м. Вінниця, 21021

Тел.: (0432) 59-82-70

E-mail: ingppv@vstu.vinnica.ua

Транспорт: трамвай 4, маршрутне таксі 34

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1991 р. – відкрито першу експозицію картин художника “Ф. З. Коновалюк – майстер українського пейзажу” (подарунок дружини художника Т. І. Мороз-Коновалюк).

1992 р. – відбулось відкриття меморіального музею Ф. Коновалюка, в якому експонуються 244 його роботи.

Обсяг фондів

4 од. зб. документів з паперовими носіями

36 од. зб. фотодокументів (1922)

3 од. зб. фоно-, кінодокументів (1991)

Анотація складу фондів

Документи представлено книгою відгуків, розпочатою в 1992 р. Вона містить записи відомих людей: першого біографа Ф. Коновалюка мистецтвознавця В. Підгори, наукового співробітника АН України С. М. Соскіна, письменниці Н. Ткаченко, родичів художника А. Г. Вакуленко та Т. Ільчук, академіків НАН України Ю. І. Кундієва, Ю. П. Зозулі, А. М. Сердюка, Ю. Г. Антіпкіна та ін. Серед документів є членський квиток художника Художнього фонду СРСР, виданий у 1972 р.

Зберігаються фотографії Ф. З. Коновалюка, портрет художника у церковному одязі, мистецька діяльність художника на етюдах взимку 1942 р., відкриття його персональної виставки (Київ, 1966), де зображені митці: народний артист Г. Майборода, Ю. П. Пудов, Ю. Белякова; фотографії з групою учнів, друзями художниками, з І. С. Їжакевичем, дослідників творчості Ф. З. Коновалюка В. Яворівського та В. Підгори, фотографії картин художника, дружини художника Т. І. Мороз-Коновалюк, відкриття музею Ф. З. Коновалюка у технічному університеті.

Найвні аудіодокументи з записом голосу Ф. З. Коновалюка, інтерв'ю з його вдовою, відеодокумент – фільм про відкриття його зали від 12 листоп. 1991 р.

Фондоутворювач: Т. І. Мороз-Коновалюк, дружина художника.

Обліково-довідковий апарат

Неопублікований каталог картин

Інвентарний опис картин

Бібліографія

Федір Коновалюк (1890–1984): живопис : каталог виставки творів. – К., 1987. – 16 с.

Федір Зотикович Коновалюк : до 100-річчя від дня народження : [проспект]. – К., 1990. – 16 с.

Стрельбицький М. Під небом Коновалюка / М. Стрельбицький. – Вінниця, 2000. – 138 с.

Федір Коновалюк : проспект-альбом / уклад. Т. Буяльська. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2003. – 30 с.

Інститут гуманітарно-педагогічних проблем та виховання Вінницького Національного технічного університету : довід.-метод. посіб. – Вінниця, 2006. – 98 с.

Н. Банкова

Етнографічний музей та рукописні фонди Народознавчого центру Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21100

Тел.: (0432) 275589

Транспорт: трамвай 1, 4, 6, тролейбус 5, 11

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1993 р. – музей та рукописні фонди в університеті почали формуватися разом із створенням Народознавчого центру.

Обсяг фондів

бл. 3 тис. од. зб. музейних предметів (XIX–XX ст.)

857 справ (15 фондів)

Анотація складу фондів

Фондова колекція музею представлена широким діапазоном етнографічних предметів, які розповідають про походження, етнічну історію, господарську діяльність, побут і культуру українців Поділля та інших етнографічних регіонів (XIX–XX ст.).

До рукописних фондів включено, в основному, студентські польові етнографічні дослідження за темами: “Усна народна творчість мого села (міста)”, “Ремесла та промисли мого села (міста)”, “Родинні свята і обряди мого села (міста)” тощо. Значну частину досліджень про народну архітектуру ілюстровано кольоровими і чорно-білими фотографіями, малюнками, кресленнями. Зразки пісенного фольклору записано на аудіокасети.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Акти приймання

Бібліографія

Косаківський В. Етнографічний музей та рукописні фонди Народознавчого центру Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського / *В. Косаківський, Є. Косаківська* // Народна культура Поділля в контексті національного виховання : зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 жовт. 2003 р., м. Вінниця. – Вінниця, 2004. – С. 287–290.

В. Косаківський, Є. Косаківська

Музей спортивної слави Вінницького національного технічного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ, каф. фізвиховання,
м. Вінниця, 21021

Тел.: (0432)59-83-72

Транспорт: трамвай 4, маршрутне таксі 34

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1970-ті рр. – створено музей.

Обсяг фондів

15 од. зб. документів

Анотація складу фондів

Документи представлено в експозиції музею грамотами, фотодокументами, плакатом, книгою відгуків. У музеї зберігаються грамоти та дипломи за спортивні досягнення, починаючи з 1960-х рр., серед яких є 3 дипломи Першого чемпіона світу з спортивного орієнтування С. Русецького.

Комплекс фотодокументів містить фотографії та фотоальбоми: фотографія С. Русецького; фотографії з автографами видатних спортсменів 1970–1980-х рр. (В. Борзов, В. Санєєв, Ф. Мельник, Ю. Рябчинська); 5 фотоальбомів, в яких відображена історія розвитку спорту ВНТУ.

В експозиції також наявні плакат “В науку со спортом (из опыта работы спортивного клуба “Олимп” ВПИ)” (1975) і “Книга відгуків”, розпочата 1987 р.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Акти приймання

Н. Банкова

Бібліотека Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова

Підпорядкування: Міністерство охорони здоров'я України

Адреса: вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, 21100

Тел.: (0432) 32-35-07, 32-46-04

Факс: (0432) 67-01-91 (для бібліотеки)

E-mail: lshpukal@mail.ru (бібліотека)

Веб-сайт: <http://library.vnmu.vn.ua>

Транспорт: тролейбус 5, трамвай 1, 6 (зуп. “Медуніверситет”)

Час роботи: 8.45–21.00 (понеділок–п'ятниця), 9.00–17.00 (субота), вихідний день – неділя

Історична довідка

1932 р. – засновано як бібліотеку Вінницького державного медичного інституту на базі фондів Полтавського та Вінницького фармацевтичного інститутів.

2002 р. – одержала сучасну назву. Бібліотека має сектор рідкісних видань.

Обсяг фондів

532568 прим. видань, у т. ч.:

понад 1400 прим. рідкісних і цінних видань (1748 р. – ХХ ст.).

Анотація складу фондів

У структурі бібліотеки діє сектор рідкісних видань. У фонді наявні рідкісні і цінні видання переважно медичної тематики. Він систематично поповнюється виданнями із колекцій видатних учених-медиків краю, викладачів університету із автографами, а також іншими цінними виданнями краєзнавчого характеру.

Довідковий апарат

Каталоги:
алфавітний читацький

систематичний
предметний видань іноземними мовами
генеральний службовий
авторефератів (систематичний та алфавітний)
топографічний

Картотеки:
рідкісних фондів
краєзнавча
дисертацій (систематична та алфавітна)
співробітників університету ВНМУ (систематична та алфавітна)
наукових праць викладачів ВНМУ
історії ВНМУ
персоналій

Бази даних

Електронний каталог ведеться з 1994 р. (понад 200 тис. записів) і має такі бази даних: БД “Медичні видання”, включає описи книг з 1988 р.; БД “Медична періодика” – аналітичні описи журналів з медицини та суміжних наук з 2001 р.; БД “Автореферати” – описи кандидатських, магістерських робіт з 2001 р.; БД “Іноземна література” – описи наукових та навчальних видань іноземними мовами; БД “Освіта” – аналітичні описи статей з питань удосконалення вищої освіти тощо.

Л. Шпукал

Меморіальний музей академіка Д. К. Заболотного

Підпорядкування: Університет мікробіології та вірусології Національної академії наук України

Адреса: вул. Заболотного, 4, с. Заболотне, Крижопільський р-н, Вінницька обл., 24631

Тел.: (240) 2-86-74

Транспорт: автобус, маршрутне таксі “Вінниця – Крижопіль”

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1930 р. – музей створено на території садиби, де народився, жив і похований Д. К. Заболотний – відомий мікробіолог, академік, президент Всеукраїнської Академії наук.

1988 р. – розгорнуто нову експозицію музею у спеціально побудованому приміщенні.

Нині музей є підрозділом університету мікробіології та вірусології НАН України. На території музею знаходиться також могила дружини Д. К. Заболотного, літня кухня, меморіальна хата-музей та експозиційний будинок, збудований на честь 100-річчя від дня народження Д. К. Заболотного. У цьому будинку розміщено експонати, що розповідають про життєвий і науковий шлях ученого. У кімнатах меморіальної хати-музею збере-

жено обстановку кін. XIX – поч. XX ст., наявні експонати, що стосуються особистого життя Д. К. Заболотного.

Обсяг фондів

210 од. зб. документів, у т. ч.:

71 од. зб. документів з паперовими носіями (1872–1929)

139 од. зб. фотодокументів (1872–1929)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в основному фонді музею. Фонди містять рукописи, листи, листівки, рецепти, географічні карти, пов'язані з життям і діяльністю ученого. Наявні фотографії родини, друзів Д. К. Заболотного, його самого, де він зображений під час роботи на кафедрі Академії наук і перебування у різних країнах світу. Зберігаються газетні статті з матеріалами про діяльність Д. К. Заболотного і роботу музею. Особиста бібліотека ученого налічує 798 прим. книг.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Довідкова картотека

Бібліографія

До 100-річчя з дня народження академіка Д. Заболотного : бібліограф. покажч. – Вінниця, 1966. – 60 с.

До 130-річчя з дня народження Д. Заболотного : бібліограф. покажч. / упоряд.: В. Т. Остапенко, Л. Т. Марцинковський, М. В. Тичинський. – Вінниця, 1996. – 48 с.

О. Ковтонюк

Національний музей-садиба М. І. Пирогова

Підпорядкування: Міністерство охорони здоров'я України

Адреса: вул. Пирогова, 155, м. Вінниця, 21008

Тел.: (0432) 43-80-16, 43-71-49.

E-mail: muz-pirogov@vn.ua.

Транспорт: маршрутне таксі, автобус 13, 18

Час роботи: 10.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1947 р. – Меморіальний музей М. І. Пирогова відкрито у садибі Вишня.

1947–1959 рр. – музей був філіалом Воєнно-медичного музею МО СРСР.

1959 р. – набув самостійного статусу.

1997 р. – надано статус національного.

Обсяг фондів

15503 од. зб. музейних предметів , у т. ч.:

5753 од. зб. документів з паперовими носіями (1774–2005)

9750 од. зб. фотодокументів (80-ті рр. XIX ст.–2005)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондах музею. Музей містить прижиттєві видання праць ученого, меморіальні речі, медичний інструментарій та аптечне начиння XIX ст., твори живопису, графіки та скульптури. У ньому зберігаються фотографії М. І. Пирогова, членів родини ученого, його вчителів та учнів, ребальзамування тіла М. І. Пирогова, а також фотодокументи, що відображають діяльність музею. Наявні прижиттєві праці ученого: “Хирургическая анатомия артериальных стволос и фасций” (СПб., 1846), “Полный курс прикладной анатомии человеческого тела, назначенный преимущественно для судебных врачей” (СПб., 1846), “Отчет о путешествии по Кавказу” (СПб., 1849), “Вопросы жизни : дневник старого врача : соч. Н. И. Пирогова : в 2-х т. Т. 2” (СПб., 1887) та ін.

Науковцями музею виявлено бл. 3-х тис. документів в архівах міст Києва, Москви, Санкт-Петербурга, Тарту, Одеси, Вінниці за профілем музею.

Найціннішим комплексом архівних документів є рукописні документи, численні листи, написані самим М. Пироговим. Серед них: біографічні матеріали ученого, про його професійну діяльність, листування з членами родини, колегами-медиками, вченими, науковими інституціями, медичними закладами Російської імперії та закордонними. Велику групу складає листування з військово-медичним музеєм та його директором П. А. Кланцем з питань придбання експонатів та документів щодо самого М. І. Пирогова, членів його родини, колег-медиків. Зберігається листування із біографом ученого С. Я. Штрайхом, бібліотекою Тартуського університету.

Фотодокументи стосуються біографії ученого: його особисті фотографії, фотографії членів родини, колег, вчителів та учнів, ребальзамування тіла М. І. Пирогова, а також фотознімки території музею, паркової зони, музейних залів, склепу, екскурсійних груп, працівників музею, увічнення його пам'яті.

Фондоутворювачі: родина М. І. Пирогова, Військово-медичний музей МО Росії (м. С.-Петербург), П. А. Кланца – директор музею з 1956 по 1968 рр., Г. С. Собчук – генеральний директор у 1968 р., С. Я. Штрайх – біограф М. І. Пирогова, бібліотека Тартуського державного університету (Естонія).

Обліково-довідковий апарат

Картотеки:

алфавітна

тематичні

Тематичні покажчики

Анотований каталог архівних документів музею за 2000–2002 рр.

Бібліографія

Музей-усадьба Н. И. Пирогова : путеводитель / сост. П. А. Кланца ; фото П. М. Деменина. – Винница : Обл. кн.-газ. изд-во, 1960. – 51 с.

Музей-усадьба Н. И. Пирогова : путеводитель-очерк / сост. П. А. Кланца. – К. : Здоров'я, 1965. – 95 с.

Кланца П. А. Чудесний лікар : путівник по музею М. І. Пирогова / П. А. Кланца. – Одеса : Маяк, 1967. – 73 с. – текст парал. укр. і англ.

Музей М. І. Пирогова : путівник / авт. тексту П. А. Кланца. – Одеса : Маяк, 1969. – 63 с. – текст парал. укр. і рос.

Музей-садиба М. І. Пирогова : фотоальбом / авт. тексту П. А. Кланца, Г. С. Собчук ; фото В. О. Моруженко, О. С. Гордієвич. – К. : Мистецтво, 1981. – 96 с. – текст парал. укр., рос., англ., франц.

Музей Н. И. Пирогова в усадьбе Вишня : путеводитель / сост.: Г. С. Собчук, П. А. Кланца. – Винница, 1985. – 23 с.

Собчук Г. Музей-усадьба Н. И. Пирогова : путеводитель / Г. Собчук, П. Кланца. – 4-е изд. с изм. и доп. – Одесса : Маяк, 1989. – 80 с., ил. – резюме англ.

Музей-садиба М. І. Пирогова : пам'ятка / уклад.: Г. С. Собчук, П. О. Кланца. – Вінниця, 1997. – 5 с.

Аннотированный каталог архивных документов, хранящихся в фондах национального музея-усадьбы Н. И. Пирогова : в 3 ч. / сост.: Г. С. Собчук, З. С. Мартынова, Л. И. Фоменко. – Винница, 2000. – Ч. 1: Рукописи Пирогова. – 125 с.

Аннотированный каталог архивных документов, хранящихся в фондах национального музея-усадьбы Н. И. Пирогова : в 3 ч. / сост.: Г. С. Собчук, З. С. Мартынова, Л. И. Фоменко. – Винница, 2003. – Ч. 3: Увековечение Н. И. Пирогова. История Пироговского мемориала. – 99 с.

Аннотированный каталог архивных документов, хранящихся в фондах национального музея-усадьбы Н. И. Пирогова : в 3 ч. / сост.: Г. С. Собчук, З. С. Мартынова, Л. И. Фоменко. – Винница, 2002. – Ч. 2: Материалы о жизни и деятельности Н. И. Пирогова. – 189 с.

Національний музей-садиба М. І. Пирогова : путівник / Г. С. Собчук, П. А. Кланца, О. П. Кланца. – Вінниця : Антекс, 2000. – 60 с. – резюме англ.

Національний музей-садиба М. І. Пирогова : путівник / Г. С. Собчук, П. А. Кланца, О. П. Кланца. – Вінниця : Антекс, 2004. – 60 с. – резюме англ.

Национальный музей-усадьба Н. И. Пирогова : путеводитель / Г. С. Собчук, П. А. Кланца, О. П. Кланца. – Винница : Антекс, 2005. – 60 с. – резюме англ.

Г. Собчук, З. Мартинова

Волинський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Шопена, 20, м. Луцьк, Волинська обл., 43021

Тел.: (03322) 4-75-82

Факс: (03322) 4-25-91

E-mail: volkrmus@lt.ukrtel.net

Транспорт: тролейбус 5 (зуп. “ДТСААФ”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1929 р. – Волинський краєзнавчий музей відкрито в м. Луцьку на базі Товариства краєзнавців і охорони пам’яток минулого.

1940 р. – організовано Волинський державний обласний краєзнавчий музей.

Під час війни не припиняв діяльності, 1942 р. знаходився під опікою Луцької міської управи.

1949 р. – створено три відділи: природи, історії дореволюційного періоду, історії радянського періоду.

Сучасна назва: Волинський краєзнавчий музей. Структура: філіал – Літературно-меморіальний музей Лесі Українки в с. Колодяжному Ковельського району; відділи – Художній музей, Музей волинської ікони у м. Луцьку, меморіальний музей В. Липинського у с. Затурці Локачинського району.

Обсяг фондів

23386 од. зб. документів з паперовими носіями та на пергаменті (1536–2005)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів, є складовою груп зберігання: Документальний фонд (КДФ); Фонд Лесі Українки (ЛУ); Фонд історії релігії і атеїзму (РА); Спецфонд (СФ).

Зберігається колекція рукописних книг від початку XVII ст. до 1842 р., колекція стародруків (1554–1822), виписки з гродських книг Луцького замку (1561–1786), документи особового походження, мемуари, окремі особисті архіви, рукописи (Ростовецького, Сендульського, ігумена Почаївської Лаври Антонія), архів Єло-Малинських, фрагменти архіву Радзивіллів, Загурських, колекція документів на пергаменті XVI–XVIII ст. (королівські

привілеї, дарчі; світські та конфесійні), уставна грамота, ревізські реєстри, церковні документи – метричні книги, шлюбні книги, описи церков і костелів.

Серед документів періоду Російської імперії (1796–1917) – царські укази, документи місцевих органів державного управління, земських установ, Волинської єпархії (повідомлення, листи, накази), Луцької української гімназії, документи про зародження і розвиток капіталістичних відносин у краї (рекламні листівки, проспекти, листи). Наявні документи учасників російсько-японської війни (Л. Г. Мазурця, Г. В. Неліповича), Першої світової і громадянської воєн. Культуру краю кін. XIX – поч. XX ст. репрезентують матеріали Лесі Українки та родини Косачів, матеріали А. Г. Лазарчука, українського художника (документальний і творчий фонди). Архіви Володимиро-Волинського Свято-Володимирського братства (1893–1896) та братства імені князів Острозьких (1907–1917) містять матеріали, що відносяться до заснування цих інституцій та їхньої діяльності; листи вчителів з фронтів Першої світової війни до священика М. А. Тучемського. У фонді спецзберігання наявні записні книжки, листівки, пам'ятки, рукописні та друковані видання різних сект, у т. ч. й заборонених до 1990 р. тощо.

Із періоду окупації Волині Польщею (1921–1939) зберігаються документи про членів КПЗУ, КСМЗУ, депутатів Народних Зборів, розрізнені документи, що характеризують стан промисловості, сільського господарства, торгівлі, освіти та охорони здоров'я.

Інформація про період Великої Вітчизняної війни наявна в колекції оголошень нацистської окупаційної влади, документах і матеріалах учасників перших боїв (Гусев), перших антифашистських підпільних загонів та груп, документах партизанських з'єднань А. П. Бринського, О. Ф. Федорова, М. Прокоп'юка, матеріалах учасників визволення області та Луцька (Баранова, Лещука, Форманюка та ін.).

Радянський період представлено також документами радянських промислових та сільськогосподарських підприємств (колгоспів), передовиків сільськогосподарського і промислового виробництва, матеріалами про розвиток та діяльність шахт Нововолинська, про делегатів партійних, профспілкових, комсомольських з'їздів, з'їздів колгоспників, учителів, письменників, жінок Волині, партійні, комсомольські і профспілкові конференції. Окрему групу становлять комплекси Героїв Соціалістичної Праці, партійних і радянських керівників області (П. Таценка, Ю. Ярошука, В. Додя).

Тут зберігаються особові фонди, що характеризують життя і діяльність видатних людей Волині – вчителів, письменників, членів Спілки письменників (М. Малиновської, В. Гея, В. Слапчука, Є. Шабліовського, Ю. Кондратюка), акторів Волинського обласного драматичного театру (М. Клименко, А. Юницького, Ф. Балабухи), обласної філармонії (О. Самохваленка, Д. Должанського), художників, композиторів.

Із початку 1990-х рр. музей почав комплектуватися документами, що висвітлюють діяльність ОУН-УПА на Волині (творчий фонд Н. Хасевича), документами в'язнів сталінських концтаборів, учасників руху шестидесятників (Н. Каразії, Д. Іващенко, М. Коца, Ю. Січкарука, С. Говдія), особистого фонду В. Липинського.

Фотодокументи представлено негативами та позитивами із зображенням Волинських міст кін. XIX – поч. XX ст., етнографічними фото цього періоду, фото видатних людей краю, депутатів Народних Зборів, членів

КПЗУ, КСМЗУ, передовиків виробництва, делегатів партійних та профспілкових з'їздів та конференцій. Унікальними є фото періоду Першої світової війни, родинні знімки Косачів, Липинських. Привертають увагу колекції поштових листівок із зображеннями Лесі Українки, волинських міст, акторів німого кіно. Фонодокументи зберегли спогади учасників Великої Вітчизняної війни, передовиків промисловості та сільського господарства. Цікавими є картографічні матеріали, проект музею, плани. Наявний кінофільм про Волинь.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Топографічні описи і списки

Картотеки:
інвентарні
тематичні
предметні
іменні (персоналії)
топографічна
надходжень

Бібліотека

Налічує 23788 прим. книг. Це – наукова, довідково-інформаційна, краєзнавча, художня література з історії, археології, філософії, мистецтва, природничих наук, у т. ч.: енциклопедії, довідники, каталоги, цінники, альбоми.

Наявні рідкісні видання: 137 прим. книг, у т.ч. з автографами. Серед них – енциклопедії, словники, історична література, видана у кін. ХІХ – поч. ХХ ст. у Польщі, Росії. Зберігаються наукові збірники історико-краєзнавчих конференцій: “Минуле і сучасне Волині”, “Волинська ікона: дослідження та реставрація”, “Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури”, “Народна культура – шлях до себе” тощо.

Бібліографія

Культ святих у православній церкві. Ікони, рукописи, стародруки, церковне начиння : каталог виставки / авт.-упоряд. Є. Ковальчук. – Луцьк, 1990. – 15 с. : іл.

Пушкар Н. Леся Українка в ілюстрованій поштовій листівці : каталог-путівник до виставки, присвяченої 120-річчю від дня народження великої поетеси / Н. Пушкар. – Луцьк, 1991. – 86 с. : іл.

Огнева Е. Книги Луцького Крестовоздвиженського братства в соборі Волинського краєведческого музею / Е. Огнева // Книга в меняющемся мире. Седьмая научная конференция по проблемам книговедения. Секция истории книги (до начала XX века) : тез. докл. – М., 1992. – С. 42.

Огнева О. Д. Рукописи та стародруки Братської бібліотеки в колекції Волинського краєзнавчого музею / О. Д. Огнева // Роль бібліотек, монастирів у розвитку культури України : тези наук. конф. – К., 1993. – С. 90–91.

Дмитрук В. Матеріали Якуба Гофмана у фондах Волинського краєзнавчого музею / В. Дмитрук // Волинь незабутня : тези VI регіон. наук.-практ. конф. "Нові краєзнавчі дослідження у контексті національного відродження України". – Рівне, 1995. – С. 48–49.

Пушкар Н. Фонд Малиновської Маргарити Юр'ївни у збірці Волинського краєзнавчого музею / Н. Пушкар // Матеріали та тези наукової конференції до 130-річчя Житомирського краєзнавчого музею. – Житомир, 1995. – С. 54–56.

Корецька О. Меморіальний фонд Лесі Українки у збірці Волинського краєзнавчого музею / О. Корецька // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури : тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–25 лют. 1996 р., с. Колодяжне на Волині ; до 125-річчя від дня народження Лесі Українки. – Луцьк : Ініціал, 1996. – С. 3.

Ошуркевич О. Волинський краєзнавчий музей. Доля культурних скарбів України під час Другої світової війни : архіви, бібліотеки, музеї / О. Ошуркевич (у співавторстві). – К. ; Бремен : Українознавство, 1996. – Вип. 1. – 75 с.

Прижиттєві документи і матеріали Лесі Українки і родини Косачів : каталог-довід. : до 125-ї річниці від дня народження Лесі Українки / упоряд. Н. Пушкар; уклад.: В. Комзюк, А. Кравчук, О. Огнева, Н. Пушкар. – Луцьк : Ініціал, 1996. – 27 с. : іл.

Пушкар Н. Матеріали М. Малиновської у фондах Волинського краєзнавчого музею : каталог / Н. Пушкар // "Роде наш красний..." (Волинь у долях краян і людських документах). – Луцьк : Вежа, 1996. – Т. 1. – С. 135–149.

Сидор О. Митець деревориту (Про творчість Ніла Хасевича) : каталог / Сидор О. // "Роде наш красний..." (Волинь у долях краян і людських документах). – Луцьк : Вежа, 1996. – Т. 2. – С. 114–125.

Огнева О. Бібліотека Луцького Хрестовоздвиженського братства : реконструкція і наявні примірники / О. Огнева // Історія релігій в Україні / VII Міжнар. круглий стіл. – Львів, 1997. – С. 129–130.

Огнева О. Кириличні стародруки з зібрання Волинського краєзнавчого музею : репертуар та покраїнні записи / О. Огнева // Волинський музей : Історія і сучасність. – Луцьк, 1997. – С. 16.

Бірюліна О. Документи судово-адміністративних установ XVII–XVIII ст. у збірці Волинського краєзнавчого музею / О. Бірюліна // Волинський музей. Історія і сучасність : тези та матеріали I наук.-практ. конф., присвяченої 65-річчю Волинського краєзнавчого музею та 45-річчю Колодяжненського літературно-меморіального музею Лесі Українки, 16–17 черв. 1994 р., м. Луцьк. – Луцьк : Ініціал, 1998. – С. 17.

Василевська С. Історія Православного Свято-Володимирського братства за матеріалами фондів Волинського краєзнавчого музею / С. Василевська // Минуле і сучасне Волині: Олександр Цинкаловський і край : матеріали IX наук. іст.-краєзн. міжнар. конф., 20–23 січ. 1998 р. / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки, Люблінський ун-т ім. М. Кюрі-Склодовської та ін. – Луцьк, 1998. – С. 93–95.

Ковальчук Є. Меморіальні речі митрополитів УАПЦ Полікарпа (Сікорського) і Анатолія (Дублянського) у фондах Волинського краєзнавчого музею / Є. Ковальчук // Історія релігій в Україні : матеріали VIII Міжнар.

круглого столу, Львів, 11–13 трав. 1998 р. – Львів : Логос, 1998. – С. 120–121.

Корецька О. Огляд церковних документів Володимирського повіту середини ХІХ – початку ХХ ст. із фондів Волинського краєзнавчого музею / О. Корецька // *Минуле і сучасне Волині : Олександр Цинкаловський і край : матеріали ІХ наук. іст.-краєзн. міжнар. конф.*, 20–23 січ. 1998 р. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки та ін. – Луцьк, 1998. – С. 108–110.

Корецька О. Меморіальний фонд Й. І. Крашевського у збірці Волинського краєзнавчого музею / О. Корецька // *Волинський музей: Історія і сучасність : тези та матеріали І наук.-прак. конф.* – Луцьк : Ініціал, 1998. – С. 19.

Огнева О. Пам'ятки єврейської культури у фондах Волинського краєзнавчого музею : каталог / О. Огнева, Н. Пушкар // *Національні меншини Правобережної України. Історія і сучасність.* – Житомир, 1998. – С. 78–82.

Пушкар Н. Володимир-Волинський на старій поштової листівці / Н. Пушкар, В. Стемковський // *Минуле і сучасне Волині: Олександр Цинкаловський і край : матеріали ХІ наук. іст.-краєзн. конф.* – Луцьк : Надстир'я, 1998. – С. 113–118.

Пушкар Н. Луцьк на старих поштових листівках : каталог колекції з фондів Волинського краєзнавчого музею / Пушкар Н. // *Волинський музей : Історія і сучасність : наук. зб.* – Луцьк, 1999. – С. 89–99.

Левицька Т. Каталог творів А.Г. Лазарчука / Левицька Т. // *Волинський музей : Історія і сучасність : наук. зб.* – Луцьк, 1999. – С. 146–153.

Кревська Л. Опис документів по реформах 1860-х років у збірці Волинського краєзнавчого музею / Л. Кревська, Н. Козар // *Волинський музей : Історія і сучасність : наук. зб.* – Луцьк, 1999. – С. 62–63.

Несторук І. Огляд документів на пергаменті з фондів Волинського краєзнавчого музею / І. Несторук // *Волинський музей: Історія і сучасність: наук. зб.* – Луцьк, 1999. – Вип. 2. – С. 67–69.

Крейнін С. Каталог видань кириличного друку в установах Волині (1600–1825) / С. Крейнін, О. Огнева. – Луцьк : Надстир'я, 2001. – 132 с.

Огнева О. Каталог “Єврейська спадщина” : (матеріали з фондів Волинського краєзнавчого музею та Державного архіву Волинської області) / О. Огнева, Н. Пушкар. – Луцьк, 2001.

Огнева Е. Каталог “Еврейское наследие” : из фондов ВКМ и ГАВО / Е. Огнева, Н. Пушкар. – Луцьк, 2002.

Пушкар Н. Ковель на старій поштової листівці : матеріали до каталога / Н. Пушкар, М. Мороз, В. Комзюк // *Минуле і сучасне Волині та Полісся: Ковель і ковельчани в історії України та Волині : матеріали ХІІ Всеукр. наук. іст.-краєзн. конф., присвяченої 12-й річниці Незалежності України і 485-й річниці надання Ковелю Магдебурзького права, Ковель, 23–24 жовт. 2003 р. : зб. наук. пр.* – Луцьк, 2003. – Ч. І. – С. 126–128.

Несторук І. Каталог документів на пергаменті з фондів Волинського краєзнавчого музею / І. Несторук // *Замосцько-Волинські музейні зошити.* – Замосць, 2003. – Вип. 1. – С. 109–118.

Силюк А. Арсен Річинський в документах і матеріалах Волинського краєзнавчого музею / А. Силюк, Г. Бондаренко // *Минуле і сучасне Волині та Полісся: Ковель і ковельчани в історії України та Волині : матеріали ХІІ Всеукр. наук. іст.-краєзн. конф., Ковель, 23–24 жовт. 2003 : зб. наук. пр.* – Луцьк, 2003. – Ч. 2. – С. 57–60.

Художній музей у Луцьку : путівник / упоряд. Т. Левицька. – Луцьк : Медіа, 2003. – 16 с.: іл.

Волинський краєзнавчий музей : путівник / упоряд. Є. Ковальчук. – Луцьк : Медіа, 2004. – 16 с.: іл.

Крейнін С. Колекція – дарунок стародруків митрополита Ніфонта у фондах Волинського краєзнавчого музею : каталог / С. Крейнін // Волинський музей : Історія і сучасність : наук. зб. – Луцьк, 2004. – Вип. 3. – С. 152–155.

Несторук І. Каталог документів на пергаменті з фондів Волинського краєзнавчого музею / І. Несторук // Волинський музей : Історія і сучасність : наук. зб.– Луцьк, 2004. – Вип. 3. – С. 105–111.

Левицька Т. Каталог творів М. Г. Черенюка / Т. Левицька, І. Несторук // Волинський музей : Історія і сучасність : наук. зб.– Луцьк, 2004. – Вип. 3. – С. 102.

Несторук І. Мистецтво оформлення рукописних книг : (на основі колекції Волинського краєзнавчого музею) / І. Несторук // Волинська книга : історія, дослідження, колекціонування : наук. зб. / Держ. іст.-культ. заповідник м. Острога, Музей книги та друкарства. – Острог, 2005. – Вип. 1. – С. 82–88.

Пушкар Н. Персональний фонд Ніла Хасевича у збірці Волинського краєзнавчого музею / Н. Пушкар // Волинська книга : історія, дослідження, колекціонування : наук. зб. / Держ. іст.-культ. заповідник м. Острога, Музей книги та друкарства. – Острог, 2005. – Вип. 1. – С. 129–133.

Корецька О. Олика та інші маєтки Радзивіллів у фотоджерелах із фондів Волинського краєзнавчого музею / О. Корецька // Минуле і сучасне Волині та Полісся. Олика і Радзивілли в історії Волині та України : наук. зб. : матеріали XVIII Всеукр. наук.-практич. іст.-краєзн. конф., 25 квіт. 2006 р., м. Луцьк – смт Олика / Волин. краєзн. музей, Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки та ін. – Луцьк, 2006. – С. 91–92.

Пушкар Н. Каталог документів і матеріалів Ярощука Ю. А., голови Волинського облвиконкому у 1956–1972 рр., у фондах Волинського краєзнавчого музею та Державного архіву Волинської області / Н. Пушкар, І. Несторук, А. Кравчук // Минуле і сучасне Волині та Полісся: Сереховичі та Старовижівщина в історії України, Волині та Полісся : матеріали XXI наук. іст.-краєзн. конф., присвяченої 15-й річниці незалежності України і 505 річниці першої писемної згадки про село Сереховичі, 17 листоп. 2006 р. : зб. наук. пр. – Луцьк, 2006. – Вип. 21. – С. 59–69.

В. Комзюк

Колодяжненський літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки

Підпорядкування: Філіал Волинського краєзнавчого музею

Адреса: вул. Лесі Українки, 53, с. Колодяжне, Ковельський р-н, Волинська обл., 45061

Тел.: (03352) 9-02-24

Транспорт: маршрутне таксі “Ковель-Колодяжне”, “Ковель-Волошки-Будище”

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1949 р. – музей відкрито.

1963 р. – в “сірому” будинку Косачів відкрито літературну експозицію, Лесин “білий” будинок став меморіальним.

1980 р. – Колодяжненський літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки.

Обсяг фондів

2873 од. зб. музейних предметів (1864–2006)

96 од. зб. меморіального фонду

2154 од. зб. книг, документів

267 од. зб. фотодокументів

356 од. зб. графіки

Анотація складу фондів

Зберігаються: угоди купівлі-продажу земель в с. Колодяжному між М. Косачем та жителями села (1920–1930); лист до Лесі Українки в Ялту від М. Бешкурової та Ф. Карпової (1907); записні книжки художника А. Лазарчука, його особистий архів; автографи І. Косач-Борисової, сестри Лесі Українки (м. Піскатавей, шт. Нью-Джерсі, США); прижиттєві видання творів Олени Пчілки (1881–1929), Лесі Українки (1885–1911); твори Лесі Українки, надруковані в збірниках та періодичних виданнях (1884–1913); рідкісні видання творів М. Драгоманова (1875–1912), К. Квітки (1917–1918); поштові листівки кін. ХІХ – поч. ХХ ст. міст, в яких перебувала Леся Українка; театральні афіші п’єс за творами Лесі Українки (ІІ пол. ХХ ст.); програми вечорів, вистав, конференцій до ювілейних дат (ІІ пол. ХХ ст.); рукописи наукових праць та художніх творів науковців України, письменників Волині другої пол. ХХ ст.; фото родини Косачів; документи Ю. Косача (творчий доробок, фото родинні, листи до нього); документи М. Косача (його батька); матеріали Н. Косач-Дробишевої (його матері); документи Т. Сиротенко-Косач, першої дружини Ю. Косача; документи М. Кричевської-Косач, другої дружини Ю. Косача (1887–1987), з архіву письменника; фільм “Леся Українка” у 2 ч.; платівки: “Лісова пісня”, “В катакомбах”, “Досвітні вогні”; голос Лесі Українки на платівці і диску (дарунки О. Гончара, М. Томенка).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Облікові книги

Допоміжні картотеки

Бібліографія

Струцюк Й. Колодяжненський літературно-меморіальний музей Лесі Українки : путівник / Й. Струцюк, І. Чернецький. – Львів : Каменяр, 1984. – 70 с.

Комзюк В. Літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки в Колодяжному : путівник / В. Комзюк, Л. Мержвинська. – Луцьк : ІНЦІАЛ, 1996. – 92 с.

Прижиттєві документи і матеріали Лесі Українки та родини Косачів : каталог-довідник / упоряд. і авт. передмови Н. Ю. Пушкар. – Луцьк : ІНІЦІАЛ, 1996. – 27 с.: іл.

Комзюк В. Літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки в Колодяжному : буклет / В. Комзюк. – Луцьк : ІНІЦІАЛ, 2001. – 8 с.

Пушкар Н. Матеріали до каталога-довідника “Прижиттєві документи і матеріали Лесі Українки та родини Косачів” / Н. Пушкар // Волинський музей: історія і сучасність : наук. зб. – Луцьк, 2004. – Вип. 3. – С. 263–268.

Чашук М. Архів Юрія Косача з фондів Колодяжненського літературно-меморіального музею Лесі Українки / М. Чашук, Н. Пушкар // Волинський музей: Історія і сучасність : наук. зб. – Луцьк, 2004. – Вип. 3. – С. 275–281.

Комзюк В. Літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки в Колодяжному : буклет / В. Комзюк. – Луцьк : ІНІЦІАЛ, 2006. – 86 с.

Пушкар Н. Виставки, присвячені Лесі Українці та родині Косачів Волинського краєзнавчого та літературно-меморіального Лесі Українки в Колодяжному музеїв. 1990–2005 рр. / Н. Пушкар, В. Комзюк // Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури : наук. зб. – Луцьк, 2006. – Вип. 3. – С. 169–176.

М. Матвійчук

Берестечківський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Шевченка, 2, м. Берестечко, Горохівський р-н, Волинська обл., 45705

Тел.: (03379) 4-54-06

Час роботи: 9.00–18.15 (понеділок–четвер), 9.00–17.15 (п’ятниця), вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1963 р. – засновано як Берестечківський краєзнавчий музей.

1990 р. – припинив діяльність внаслідок втрати приміщення.

1991 р. – відновив роботу з сучасною назвою Берестечківський історичний музей.

Обсяг фондів

56 од. зб. документів (XIX–XX ст.)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи: свідоцтво про закінчення Берестечківського двокласного сільського училища на ім’я А. Т. Вараніцького (1913); посвідчення, видане міщанину м. Луцька П. М. Фролову про відбуття військової повинності в 1882 р.; посвідчення про хрестини О. Сорокової, видане священиком першого лазарету 14-ї піхотної дивізії 10 лип. 1916 р.; посвідчення, видане каноніру 4-го окремого Кавказького дивізіону М. Залевському, про короткотермінову відпустку (1917); книжка поштово-телеграфної державної ощадної каси м. Берестечка на ім’я Й. М. Надашкевича (1909–1919); книжка поштово-телеграфної державної ощадної каси м. Берестечка на

ім'я П. М. Надашкевича (1919); паспорт на коня, власником якого був М. Залевський, с. Пляшева Дубенського повіту (1939) (пол. мовою); цехова книга шевського цеху м. Берестечка (1871–1913), виготовлена П. Давидовичем та І. Кульбицьким; особиста довідка, видана Т. Лещуку-Дерчиті в м. Дубно 15 лип. 1942 р. (укр., нім. мовами); посвідчення про здачу зерна (м. Берестечко, 1942, укр., нім. мовами); квитанція про сплату страхових платежів на жителя с. Піски М. Крохмалюка (1942, печатка Берестечківської районної управи з тризубом, укр., нім. мовами) тощо.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарна книга
Книга надходжень основного фонду

І. Сеско

Володимир-Волинський державний історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Івана Франка, 6, м. Володимир-Волинський,
Волинська обл., 44940
Тел.: (03342) 2-19-11

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1887 р. – перші колекції Володимир-Волинського історичного музею почали формуватися місцевими любителями та священиками, коли організувалося Свято-Володимирське братство та давньосховище. До давньосховища надходили предмети старовини, передані як дарунок від жителів, а також знайдені при археологічних розкопках. Пам'ятки старовини експонувалися на виставках у Луцьку, на археологічному з'їзді у Києві.

Перед Першою світовою війною – експонати з Володимир-Волинського було передано Житомирському єпархіальному музею (100 рукописів, 500 стародруків, художні вироби тощо).

1940 р. – отримав статус державного.

1978 р. – став відділом Волинського краєзнавчого музею.

1991 р. – став самостійною установою.

Обсяг фондів

2 428 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

126 од. зб. документів НАФ (1775–2006)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі в групі “КД” (книги та документи). Серед них: офіційні документи (маніфести, укази імператорів Росії, документи Волинської духовної консисторії кін. XIX – поч. XX ст.); офіційні положення щодо виборів до Державної Думи Росії на 1912 р.; виборчі бюлетені до ВР УРСР; особові документи громадян з XIX–XX ст. (паспорти, метричні записи, довідки, нотаріальні акти); друковані матеріали поч. XX ст., листівки, програма-афіша; опис історії лейб-гвардії

Кенсильмського полку поч. XX ст.; документи О. Герштанської (атеста-ти, грамоти тощо) та членів її родини (один із них – протоієрей, сенатор Речі Посполитої від духовенства Володимирського повіту, протоієрей Васи-левської церкви – пам'ятки архітектури XIII ст.); документи родини Бо-гуславських (план земельних володінь, релігійні книги, формулярний спи-сок, паспортна книжка тощо).

Наявні фотографії історичних місць Володимирщини (кін. XIX–XX ст.), видатних осіб краю, військові знімки (перша пол. XX ст.).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Допоміжна картотека

Бібліографія

Черенюк О. Фондові колекції Володимир-Волинського історично-го музею: надходження останніх років / О. Черенюк // *Минуле і сучасне Волині: Олександр Цинкаловський і край* : матеріали IX наук. іст.-краєзн. міжнар. конф., 20–23 січ. 1998 р. / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки, Люблінський ун-т ім. М. Кюрі-Склодовської та ін. – Луцьк, 1998. – С. 124–125.

М. Ярошук

Горохівський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Незалежності, 2а, м. Горохів, Волинська обл., 45700

Тел.: (03379) 2-31-17

Час роботи: 9.00–18.15 (понеділок – четвер), 9.00–17.15 (п'ятниця), вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1967 р. – засновано “Музей революційної, бойової і трудової слави”.

1968 р. – присвоєно звання народного.

1980-ті рр. – припинив діяльність внаслідок втрати приміщення.

2000 р. – відновив роботу із сучасною назвою.

Обсяг фондів

41 од. зб. документів з паперовими носіями (1922–1982)

Анотація складу фондів

Зберігає документи: нагородний лист за визволення м. Бельсько-го лейтенанту І. В. Кравцову (1945); грамоти ветеранам 150-ї танкової бригади з нагоди 38-ї річниці визволення м. Горохова (1982), червоноар-мійцю В. М. Адамчуку, воїну першого Українського фронту (1945), чер-воноармійцю І. С. Чепеланському за прорив німецької оборони під Берлі-ном; зошит з рукописними листами з фронту Г. П. Єрмакова, командира II батальйону партизанського загону, старшого лейтенанта медичної

служби, командира 358 стрілецького полку 136 стрілецької дивізії (загинув 14 лип. 1944 р., с. Озерці Горохівського району); свідоцтво про хворобу Є. К. Рогатюка (1946); зошит для запису про прихід і розхід сестринських грошей (1947–1948); зобов'язання на поставку державі молока М. Лицишина (с. Пустомити, 1946), сільськогосподарської продукції одноосібними господарствами К. Лицишиної (с. Уманці, 1944–1945, 1948), м'яса Г. Лицишина (с. Уманці, 1946); маніфест ЦК КПЗУ (1936, брошура); звіт про роботу засобів зв'язку 19 Червонопрапорної механізованої бригади (1930); поштову картку (1944); червоноармійську газету “Вперед за Батьківщину” (1945); листівку “Учаснику визволення Горохівщини від німецько-фашистських завоювників” (1948); програми концертів, присвячених 40-річчю та 45-річчю визволення Горохова і Горохівського району від нацистських загарбників; плани святкування та привітання з нагоди 40-річчя та 45-річчя визволення Горохівського району від нацистських загарбників; рукопис пісень самодіяльного композитора Волині С. Ф. Кривенького (1981); запит Всесоюзного науково-технічного інформаційного центру про дисертацію канд. мед. наук Є. С. Лещук (1974); мандати М. В. Третяка, члена четвертого Кременчуцького повітового з'їзду Рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів (1922) та члена I окружного з'їзду Ради робітничих, селянських та червоноармійських депутатів з правом вирішального голосу (м. Кременчук, 1923), делегата з правом ухвального голосу від парторганізації Кременчуцької X міської конференції КП(б)У, його тимчасове посвідчення делегата Кременчуцької X міської конференції КП(б)У; посвідчення майора С. А. Лобзина про нагородження його ювілейною медаллю “20 лет рабоче-крестьянской Красной Армии” (1938), його ж посвідчення особи; комсомольський квиток В. В. Зайцева (1941), довідку, видану В. В. Зайцеву про те, що він дійсно працює на посаді політінспектора Горохівського району (1945); тимчасове посвідчення лейтенанта Ф. С. Циганка, заступника командира 389-ї стрілецької дивізії, 454-ї окремого винищувально-партизанського дивізіону (копія завірена нотаріусом Н. Анісімовою, м. Одеса, 1969); посвідчення старшого лейтенанта Є. К. Рогатюка про нагородження медаллю “За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.” (1945), його ж орденську книжку про нагородження орденом Червоної Зірки Вітчизняної війни II ступеня.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарна книга

Л. Куль

Іваничівський народний історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Банківська, 4, смт Іваничі, Волинська обл., 45300

Тел.: (03372) 3–22–79

Транспорт: залізнична станція “Іваничі” на лінії “Ковель–Львів”

Час роботи: 10.00–16.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1975 р. – відкрито з нагоди святкування 30-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні. Основу експозиції склали матеріали, зібрані В. Ф. Усиком, який був ініціатором створення музею і його директором протягом перших семи років. Великий внесок зробили відомі волинські краєзнавці М. Корзонюк та Л. Пучковський, які зібрали багато унікальних матеріалів: археологічних знахідок, документів, предметів побуту.

1973 р. – побудовано приміщення для музею. Методичне керівництво по оформленню експозиції здійснювали працівники Волинського краєзнавчого музею.

1993 р. – присвоєно звання народного.

Обсяг фондів

2 380 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

980 од. зб. документів

149 од. зб. документів НАФ (1896–1995)

Анотація складу фондів

Зберігаються оригінали документів XIX–XX ст.: план-карта земель сіл Іваничівського та Володимир-Волинського повітів Волинської губернії – володіння дворянки Марії Кератової (1896); квитанції виплати платежів селянсько-поземельному банку Іваничівським товариством (1905); свідоцтва про відбування військової повинності жителя с. Іваничі (1900), про закінчення однокласної церковно-приходської школи жителя с. Іваничі Я. І. Глушника (1913); план розподілу землі селян с. Орищі Володимир-Волинського повіту (1911); виписка з ухвали Орищенської сільської общини Володимир-Волинського повіту про зміну і доповнення до селянського землеволодіння (1911); план земельних угідь села Порицьк (1930); звинувачувальний акт і вирок польського суду по звинуваченню 151 члена КПЗУ (Володимир-Волинський окружком КПЗУ) (1947); посвідчення особи (1924); документи періоду окупації Волині Польщею (1920–1939, пол. мовою); документація новоствореного колгоспу с. Литовеж (1947); план земель, переданих у вічне користування сільськогосподарській артїлі ім. Калініна (1958).

Документи особового походження громадян: Л. К. Пучковського (1905–2001), жителя с. Литовежа Іваничівського району, місцевого краєзнавця, лауреата обласної літературно-мистецької премії ім. А. Кримського – автобіографія (1995), щоденник рукописний (1939); М. С. Муцька (1936–1967), уродженця смт Іваничі, журналіста, поета – фотопортрет, зошит з рукописами поезій (1964–1965), диплом про закінчення Київського державного університету ім. Т. Шевченка (1953–1958) за спеціальністю “журналістика” (1958), почесна грамота за третє місце в турнірі молодих поетів Кіровоградщини, страхове свідоцтво (1959), табель успішності (1951/1952), облікова картка члена ВЛКСМ, свідоцтво про закінчення Ново-Іваничівської початкової школи с. Іваничі (1946), похвальна грамота учня 7-го класу Іваничівської середньої школи (1946), свідоцтва про народження (1950) та смерть (1967), листи до матері (1954, 1955, 1956), листи-відповіді з редакцій газет “Літературна Україна” (1963, 1963) та “Радянська Волинь” (1962), рукопис поеми “Ліна Скворцова”, аркуші з рукописами віршів, фотоаль-

боми, фотографії; І. Ф. Сибіри, члена КПЗУ с. Заставне – паспорт (1951); Я. Л. Карася, члена КПЗУ с. Заболотці – трудова та пенсійна книжки; С. Г. Пучковського, члена КПЗУ с. Литовеж – конспект з політекономії; П. М. Воробія, партизана з'єднання ім. Боженка – щоденник з історії.

Фотодокументи представлено фотографіями солдатів царської армії, хору с. Литовежа (1930), аматорського гуртка читальні “Просвіта” с. Литовеж (1930-ті).

Серед друкованих матеріалів: афіші Г. Кажан – заслуженої артистки України, уродженки смт Іваничі; газета “Селянська Правда” (1945).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книга надходжень

Н. Пась

Камінь-Каширський народний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Гагаріна, 3, м. Камінь-Каширський,
Волинська обл., 44500
Тел.: (03357) 2-34-73

Транспорт: маршрутне таксі “Луцьк – Камінь-Каширський”

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1980 р. – музей створено.

1985 р. – присвоєно звання народного.

Засновником, його першим директором і автором експозиції був В. М. Кмецинський – вчитель української мови та літератури Камінь-Каширської середньої школи.

Обсяг фондів

понад 3 тис.од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

157 од. зб. документів з паперовими носіями (перша пол. XIX ст. – 1986)

130 од. зб. фотодокументів (1930-ті рр.)

Анотація складу фондів

Документи відображають природу та історію Камінь-Каширщини. Окремий експозиційний розділ присвячено Є. С. Шабліовському.

Серед документів з паперовими носіями – документи періоду перебування Камінь-Каширщини у складі Польщі (свідоцтво про закінчення школи, страхове свідоцтво, ощадкнижка, оголошення, 1927–1938), часів Великої Вітчизняної війни (паспорти, подяки, грамоти, посвідчення про нагородження, фронтіві листи тощо за 1941–1945), церковні документи (Акафіст, інвентарна книга, накази Волинської духовної консисторії, “Епархиальные ведомости”, перша пол. XIX ст. – поч. XX ст.) тощо.

Зберігаються офіційні документи – накази Волинської духовної консисторії про право користування церковними землями (1922); документи особового походження – паспорти (паспорт окупаційного періоду жителя с. Заставя Г. Ревуцької, 1941); подяки (рядовому А. Ф. Свистуну за взяття міста і фортеці Гданськ, ефрейтору Грищуку за звільнення м. Ковель (1944, 1945); посвідчення про нагородження рядового П. Т. Перевязко медаллю “За оборону Сталінграда” за Указом Президії ВР СРСР, лейтенанта міліції П. І. Устинова медаллю “За оборону Сталінграда” (1943); грамота О. С. Комісарову за перше місце на III обласній спартакіаді піонерів та школярів з легкої атлетики у м. Дніпропетровськ 2–8 лип. 1937 р. (похований у братській могилі у м. Камінь-Каширський); свідоцтва (І. Дмитрука про закінчення початкової школи, 1938, пол. мовою); страхове свідоцтво жителя с. Старі Червища Т. Мішука (1925, пол. мовою); ошадкнижка гр. І. Гембік (1927, пол. мовою), похвальний лист учню Камінь-Каширського однокласного народного училища А. М. Ковальчуку (1914); фронтова записна книжка О. М. Мірошниченка (1941–1945); солдатські листи (1941–1945); приватне листування; друковані матеріали – оголошення про ярмарок у м. Камінь-Каширський 24–25 груд. (1930-ті рр., пол. мовою), “Грамматика славянская” І. Ужевича (Париж, 1643), “Українська мова – підручник для шкіл малописьменних” В. Шутько (1938), журнал “Епархиальные ведомости” (1887); родинні, особові документи та колекції – фонд Є. С. Шабліовського (1906–1983) – відомого ученого, шевченкознавця, чл.-кор. АН України, директора Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка., д-ра філол. наук, лауреата Ленінської премії, який народився у м. Камінь-Каширський У його науковому доробку – 42 книги, понад 200 наукових праць, зокрема “Т. Г. Шевченко та його історичне значення” (1933), “Тарас Шевченко, його життя та творчість” (1934), “Шляхами єднання. Українська література в її історичному розвитку” (1964) тощо. Книги Є. Шабліовського виходили в перекладах російською та іноземними мовами. У фонді книги (у т. ч. з дарчими написами), брошури, буклети (1951–1986); листи, листівки, грамоти, подяки (1966–1981); рукописи, картографічні матеріали – списки кріпаків с. Пнівне (1854), списки кріпаків с. Кримне (1858), Акафіст Преподобному Отцю Нашому Іову Ігумену Почайвському (рукопис, Волинь, I пол. XIX ст.), інвентарна книга Іллінської церкви м. Камінь-Каширський (кін. XIX – поч. XX ст.), план по викупному акту 1865 р. інвентарних земель селян – власників Волинської губернії Ковельського повіту Камінь-Каширської волості (с. Кримне, 1873).

Фотографії за 1930-і рр. подано у фотоальбомі (портрети, знімки визначних місць м. Каменя-Каширського та району).

Фондоутворювач: Є. С. Шабліовський, учений-філолог.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Бібліотека

Має довідкові видання.

Бібліографія

Пась Н. О. Камінь-Каширський народний краєзнавчий музей : буклет / Н. О. Пась ; фото В. Літвінчука. – Луцьк : Медіа, 2005. – 5 с.

Н. Войтюк

Ковельський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. О. Пчілки, 11, м. Ковель, Волинська обл., 45000

Тел.: (03352) 5-91-00

Транспорт: маршрутне таксі “Вокзал – Центр міста”

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1989 р. – створено музей.

1992 р. – підпорядковано Ковельському міському відділу культури.

Експозиція музею складається з розділів: Традиційне волинське народне вбрання кін. XIX – поч. XX ст.; Геологічна історія та будова території Ковельщини; Ковельщина від найдавніших часів до кін. XVIII ст.; Ковельщина під імперською владою (до 1917); Радянська влада на Ковельщині (до 1991); Нова ера в історії міста та району.

Обсяг фондів

1460 од. зб. документів з паперовими носіями (поч. XIX – поч. XXI ст.)

1518 од. зб. фотодокументів (1882–2007)

30 од. зб. фонодокументів (кін. XIX ст. – 2007)

Анотація складу фондів

Документи інвентарної групи НДФ (книги, документи, фото, негативи) зберігаються у розділі КДФ фондосховища, у музейній експозиції та в кімнаті науково-фондової роботи.

У фондах зберігаються актові документи (кін. XVIII ст.), документи щодо адміністративного та економічного розвитку, політичного та соціального життя Ковельщини (XVIII – поч. XX ст.), зокрема формування Ковельського залізничного вузла, становища різних верств населення, системи судочинства, соціальної боротьби (королівські грамоти, царські укази, судово-слідчі документи, приватне листування). Наявні документи про розвиток освіти, літератури, музики, театру другої половини XIX – середини XX ст., зокрема шкільні свідоцтва, атестат зрілості випускника Ковельської гімназії (1915), фотознімки навчальних закладів і учнів міста різних історичних періодів, шкільні підручники (1893, 1895, 1908, 1940, 1943).

Документи музею висвітлюють події світових воєн, теми радянської дійсності до 1991 р., відродження і розбудови української незалежної держави, про відомих людей Ковельщини, особові фонди родини Косачів, Підгірських, Луцкевичів. Серед документів особового походження – спогади про різні історичні події та періоди на Ковельщині, у т. ч. про репресованих-ковельчан (бл. 1 тис. осіб).

Наявна колекція фотознімків відомих ковельських фотосалонів А. Епштейна, Цигельмана, Левіна, Терери, Ковальчука, Сосни та ін. (кін. XIX ст. – 1939).

У музейній фільмотеці є документальна хроніка: “Голодомор 1932–1933 рр. в Україні”, “Пам’яті нашої вогонь не згасне” (до 15 річниці виве-

дення радянських військ з Афганістану), “Між Гітлером і Сталіним: Україна в Другій світовій війні” (незвідані сторінки історії).

Фондоутворювачі: музейні працівники, місцеві громадяни та уродженці м. Ковеля, зайняті у різних сферах діяльності (переважно письменники, учителі, науковці), учні загальноосвітніх шкіл міста і району.

Обліково-довідковий апарат

Акти прийому
Книги надходжень
Інвентарні книги групи КДФ
Уніфіковані паспорти
Тематичні каталоги
Картотеки

Бібліографія

Мороз М. Л. Ковель : коротка іст. довідка / М. Л. Мороз. – Ковель : Міська друкарня, 2003. – 10 с.

В. Черевко

Кортеліський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: с. Кортеліси, Ратнівський р-н, Волинська обл., 44111

Транспорт: автобус або маршрутне таксі

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1974 р. – відкрито музей історії села Кортеліси на громадських засадах в сільському будинку культури.

1978 р. – переоформлено деякі розділи музею.

1980 р. – відкрито меморіальний комплекс і музей історії села, який має такі розділи: “Кортеліси в давнину”, “Велика Вітчизняна війна”, “Діяльність партизанських загонів”, “Кортеліська трагедія”, “Визволення”, “Вшанування пам’яті”.

Обсяг фондів

300 од. зб. документів з паперовими носіями (1886–1980)

бл. 100 од. зб. фотодокументів (1930–2007)

Анотація складу фондів

Зберігаються грамоти, щоденники, записні книжки, листи, фотографії, документи ветеранів Великої Вітчизняної війни. Серед них: червоноармійські книжки (М. А. Ліхван, Д. А. Поліводи, Я. К. Карпіка, У. Ф. Дорофєйкіна, В. П. Полікарпова, У. М. Бабанова, В. Ф. Бурого, В. А. Тутихіна, Д. М. Юдіна); військові квитки (В. В. Ліхван, У. А. Костюка, П. В. Поварова, А. П. Трофімука, У. С. Костюка, М. У. Кухара, У. В. Горніка, П. Д. Пишука,

Х. Т. Прокопчука, Е. У. Хоміка, Є. Я. Дордюка, У. В. Ковальчука); партизанські квитки (В. Н. Дордюка, В. В. Прокопчука, М. Т. Ліхвана, З. Т. Сання, В. У. Якушика, Х. Т. Прокопчука, А. П. Михалевича, Г. С. Гонік); посвідчення учасника війни (В. У. Якушика, Х. Т. Прокопчука, Я. К. Карпіка, А. М. Корнелюка); посвідчення до медалей ветеранів Великої Вітчизняної війни, подяки за взяття міст Ковель, Брест; довідки про поранення та лікування (П. Д. Пишука, Ю. М. Демчука, П. В. Поварова, С. С. Лисовського, М. А. Ліхвана, В. В. Ліхвана, Р. М. Пугача, В. Н. Дордюка); листи з фронту (С. С. Лисовського, П. В. Поварова); бойові характеристики (В. В. Ліхвана, У. Д. Кухар, У. Г. Чутова, Б. П. Головіна); грамота Героя Радянського Союзу В. П. Газіна; довідки (В. І. Лакишина про те, що він був зв'язковим загону ім. Орлова; В. В. Ліхвана про нагородження його в партизанському загоні радіоприймачем та верховим конем; Е. У. Хитровського про те, що він хворів на тиф у 1941); нагородний лист Б. М. Михайлівського; спогади (Г. С. Горнік, М. С. Тимофєєва, А. М. Ліхвана); автобіографії (В. Н. Дордюка, Л. В. Львова, В. М. Корнелюк); повідомлення про смерть С. Д. Корнелюка (1945); посвідчення Г. Д. Гасюк на матеріальну допомогу (1945); записні книжки (У. У. Радька, В. З. Дмитрієнко); інформація У. У. Радька про те, що він є командиром загону ім. М. Щорса; посвідчення М. Т. Прокопчука про закінчення школи для малописьменних (1952); почесні грамоти М. А. Ліхвана та В. Т. Ярмошук, членів колгоспу "Червоний партизан" (1957); акт Державної комісії про прийняття пам'ятника жертвам нацизму в с. Кортеліси; мандати делегатів 27 з'їзду КПУ В. А. Дордюка, 27 з'їзду КПРС В. Т. Савла; духовна заповідь Д. П. Гасюка; договір на купівлю-продаж землі (1930-ті); шкільне свідоцтво Ф. Корецького (1936); купча К. Панасюка (1936); страховий поліс У. Ф. Матвійчука.

Наявні фотографії ветеранів війни, партизанів загонів ім. М. Щорса, ім. К. Ворошилова, делегатів 27 з'їзду КПУ та КПРС, депутатів, В. М. Корнелюка в залі засідань французького парламенту, відкриття меморіального комплексу жертвам нацизму та розкопок братських могил у с. Кортеліси.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Предметна картотека

Бібліографія

Марценюк П. М. Кортеліси / П. М. Марценюк. – Львів : Каменяр, 1978. – 23 с.

Кортеліси / упоряд. А. М. Безуглий. – К., 1981.

Яворівський В. Вічні Кортеліси / В. Яворівський. – К., 1988. – 133 с.

Коль Пауль. Я дивуюсь, що я ще живу / П. Коль. – Німеччина, 1990. – 320 с.

В. Шульга

Лобненський музей партизанської Слави

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Федорова, 42, с. Лобна, Любешівський р-н, Волинська обл., 44254

Тел.: (03362) 2-34-54

Транспорт: автобус “Любешів – Лобна”

Час роботи: 10.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1971 р – відкрито на місці колишньої партизанської застави на громадських засадах.

1976 р. – філіал Волинського краєзнавчого музею.

1991 р. – самостійний державний музей.

Експозиція музею присвячена Великій Вітчизняній війні та розгортанню партизанської боротьби з'єднання О. Федорова на території Любешівського району Волині.

Обсяг фондів

940 од. зб. музейних предметів (від 1941)

Анотація складу фондів

У фондах наявні документи, речі, зброя, нагороди колишніх партизан з'єднання О. Ф. Федорова, учасників Великої Вітчизняної війни. Документи свідчать про діяльність Волинського підпільного обкому партії та обкому комсомолу в с. Лобна, зберігаються у фондосховищі. Серед них: копії характеристик на партизанів-підпільників (І. О. Бартошика, Б. Д. Поліщука, П. Б. Мірошніченка та ін.); посвідчення до нагород партизанів-федоровців (А. П. Гаркунинка, А. П. Меника, О. Ф. Федорова, М. І. Нахаби, М. М. Ковальчука та ін.); книги з дарчим підписом (О. Федоров “Підпільний обком діє”, “Остання зима”, М. Глазок “Лесные солдаты”, Ф. Биков “Из детства в бой”, В. Клоков “Всемирно-исторический подвиг” тощо); грамоти, подяки, дипломи; сувеніри, подарунки; брошури, накази, листівки; спогади, автобіографії, листування, вітальні адреси; нагороди, зокрема медалі П. Гаркушенка “За відвагу”, “За бойові заслуги”, “Партизану Великої Вітчизняної війни 1 ступеня”, “За 20 лет безупречной службы”; А. П. Меника “За відвагу”, ордени “Великої Вітчизняної війни II ступеня”, “Червоної зірки”.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Інвентарні книги за групами фондів

Книга документів

Акти приймання

Картотеки:

основного фонду

імен та прізвищ партизанів-федоровців

партизанських загонів та з'єднань

Бібліографія

Філатенко А. В. Лобненський меморіальний комплекс : ілюстр. нарис / А. В. Філатенко. – Львів : Каменяр, 1978. – 28 с.

О. Остап'юк

Лопатенський музей партизанської Слави

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: урочище Лопатень, Ківерцівський р-н,

Волинська обл., 45200

Тел.: (03365) 2-15-56

Транспорт: автобусне, маршрутне сполучення з міст Луцьк, Ківерці

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1967 р. – створено як філіал Волинського краєзнавчого музею.

2002 р. – передано в комунальну власність Ківерцівської районної ради.

2003 р. – затверджено статут музею.

Обсяг фондів

1096 од. зб. музейних предметів (1941–2005), у т. ч.:

66 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Зберігаються документи: особового походження громадян (бойова характеристика на політрука загону ім. Хрущова В. В. Козареца); 8 книг відгуків з автографами учасників партизанського руху (з 1979); родинні (фамільні), особові документи (комсомольський квиток Я. С. Величка, 1923 р. н., члена комсомольської організації в с. Клубочин, загинув у 1942 р.; комсомольський квиток В. В. Мацюка, 1923 р. н., члена підпільної організації в с. Клубочин, загинув в 1942 р.; комсомольський квиток В. Г. Семенова, 1923 р. н., комсорга загону ім. Д. М. Медведєва; посвідчення, видані О. П. Поліщуку до медалей та ювілейних нагород: “За отвагу” (1966), до медалі “За боевые заслуги” (1955), “Тридцать лет Победы” (1975), “За победу над Германией в Великой Отечественной войне в 1941–1945 годах” (1946), “За доблестный труд” (1970).

Зберігаються фотографії учасників партизанського руху (зустріч командирів Д. М. Медведєва, А. П. Бринського, Карасьова, О. Ф. Федорова, радистки М. Кіх, іспанських антифашистів, командирів взводів). Копіювання фотографій здійснювалось з оригіналів Волинського краєзнавчого музею.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Акти приймання-видавання

Бібліотека

Налічує 230 прим. книг різними мовами про дії партизанів та підпільників у роки Великої Вітчизняної війни.

Бібліографія

Прокопюк М. Меморіальний комплекс “Партизанська Слава” : путівник / М. Прокопюк. – Львів : Каменяр, 1977. – 16 с.

Прокопюк М. Меморіальний комплекс “Партизанська Слава” : фото-путівник / М. Прокопюк. – Вид. 2, допов. – Львів : Каменяр, 1986. – 63 с.

Євницький З. Історична довідка про створення Лопатенського меморіального комплексу “Партизанська Слава” / З. Євницький. – Луцьк : Волин. обл. друкарня, 2005. – 73 с.

П. Хомич

Любомльський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Незалежності, 33, м. Любомль, Волинська обл., 44300

Тел.: (03377) 2-42-56

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1973 р. – відкрито музей.

1976 р. – отримав звання народного.

1993 р. – отримав статус державного музею.

Обсяг фондів

587 од. зб. документів з паперовими носіями (XVII–XX ст.)

1500 од. зб. фотодокументів

1 од. зб. кінодокументів

6 од. зб. відеодокументів

Анотація складу фондів

Зберігає документи, що включають рукописні та друковані оригінали: офіційні документи (грамоти, довідки, метричні книги), документи особового походження громадян (автобіографії, свідоцтва про смерть, народження, вітальні адреси, учнівські і студентські конспекти, матеріали службової і громадської діяльності), друковані матеріали, рукописні книги (XVII–XIX ст.), ноти (1920–1930), картографічні матеріали (1871–1990) тощо; стародруки, церковні описи, метричні книги, царські укази (перша пол. XVII–XIX ст.); комплекти газет (“Новий шлях”, “Радянське життя”, “Наше життя” за 1950–2005 рр., “Радянська Волинь”, “Волинь” за 1961–2005).

Серед фотодокументів (1905–2005) – колекція фото вояків УПА району. На збереженні документальний фільм про м. Любомль (1933), відеодокументи (1990), фонозаписи у виконанні народних артистів Н. М. Ужвій, С. М. Пікульського, уродженців м. Любомля.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Допоміжна картотека

Бібліографія

Остап'юк О. Д. Про створення і діяльність Любомльського краєзнавчого музею / О. Д. Остап'юк // Волинський музей: Історія і сучасність : наук. зб. – Луцьк, 1999. – Вип. II. – С. 72–74.

Любомль в історії України і Волині : матеріали наук.-практ. конф. до 460-річчя надання Любомлю магдебурзького права і 10-річчя незалежності України, м. Любомль, 7 груд. 2001 р. / упоряд. О. Д. Остап'юк. – Луцьк : Надстир'я, 2003. – 112 с.

Поетеса української сцени : буклет до 100-річчя з дня народження народної артистки Наталії Михайлівни Ужвій (1898–1986) / упоряд. О. Д. Остап'юк. – Луцьк : Надстир'я, 1998. – 9 с.

В. Стемковський

Маневицький краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Незалежності, 22, смт Маневичі, Волинська обл., 44600
Тел.: (03376) 2-10-40

Транспорт: автобус “Луцьк – Любешів” (ч/з Маневичі),
маршрутне таксі “Луцьк-Маневичі”

Час роботи: 9.15–18.00, вихідний день – субота

Історична довідка

1967 р. – відкрито на громадських засадах.

1968 р. – присвоєно звання народного.

1979 р. – відділ Волинського краєзнавчого музею.

1992 р. – функціонує як самостійний державний районний краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

8 тис. од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

бл. 2 тис. од. зб. документів з паперовими носіями (XVIII, XX–XXI ст.)

650 од. зб. фотодокументів (1914–2007)

1 од. зб. відеофільмів (2005)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи з питань економіки, адміністративного устрою, становища різних верств населення, системи судочинства, соціальної боротьби на Волині та в краї (кін. XIX – поч. XX ст.); документи, що стосуються Першої світової війни, революційних подій 1917–1920 рр. Найвні документи про боротьбу волинян за визволення з-під влади Польщі, зокрема про розстріл Маневицької (1931), Колківської (1935) першотравневих демонстрацій (листівки, мандати, спогади учасників подій тощо).

Відклалися документи про діяльність в краї партизанських з'єднань А. П. Бринського, О. Ф. Федорова, С. А. Ковпака (накази, листівки тощо),

про учасників визволення області, району, селища Маневичі від нацистських окупантів.

У документах відобразилися соціально-економічний та культурний розвиток району, селища в 1950–1970-ті і подальші роки (документи про передовиків виробництва, рапорти, грамоти, свідоцтва, документи делегатів з'їздів тощо), зв'язки з сусідніми областями, республіками, Замостським воєводством Республіки Польща тощо.

Документи особового походження громадян включають автобіографії, свідоцтва про народження, смерть, анкети, автографи переможців, які відсвяткували 50-річчя перемоги у Великій Вітчизняній війні, формулярні і послужні списки; записні книжки, вітальні адреси, листування; друковані матеріали; історичні хроніки, рукописні книги, ноти (1930–1940), картографічний матеріал (карта с. Градиськ, 1864).

Фотодокументи відображають події періоду панування Польщі (1920–1930-ті), членів КПЗУ, партизанський рух у роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945), передовиків промисловості та сільського господарства, видатних людей краю.

Зберігається відеофільм “Маневиччина – краса Волинського Полісся” (2005)

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Фондові книги

Інвентарні книги

Наукова бібліотека

Має рідкісні видання, стародруки, книги з автографами, комплекти газети “Нова доба”.

Бібліографія

Маневиччина – краса Волинського Полісся : інформ.-реклам. вид. / упоряд. і відп. ред.: М. У. Садова, П. М. Хомич. – Луцьк, 2004. – 38 с.

Маневиччина – кризь віки : наук.-краєзн. нарис / ред., уклад. та кер. авт. колективу П. Хомич. – Луцьк, 2005. – 400 с. : іл.

Минуле і сучасне Волині та Полісся : сторінки воєнної історії Маневиччини та Полісся : наук. зб. / редкол.: Г. Бондаренко, А. Силюк, П. Хомич. – Луцьк, 2006. – 69 с. : іл.

О. Середюк

Історичний музей міста Нововолинська

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: пр. Дружби, 27, м. Нововолинськ, Волинська обл., 45400

Тел.: (03344) 30760

Транспорт: маршрутне таксі “Луцьк – Нововолинськ”

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1998 р. – створено музей.

Обсяг фондів

4227 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

36 од. зб. документів з паперовими носіями (1907–1948)

Анотація складу фондів

Зберігаються родинні документи А. Річинського: свідоцтво про народження, диплом про закінчення університету Св. Володимира, м. Київ (1918), атестат (1916), свідоцтво про шлюб (1915, 1922), довідка про розірвання шлюбу (1921), картка звільнення з в'язниці (1925), автобіографія (1950), акт надання польського громадянства А. Річинському (1924) та ін. довідки, свідоцтва про закінчення навчання (1912, 1932, 1933, 1937, 1940–1943), військові документи – військовий квиток (1948), військова книжка (1931), червоноармійська книжка (1942), довідка про поранення (1945), повідомлення про явку до виконання військового обов'язку (1911), страхові посвідчення (1925, 1930, 1941), інші особові документи (1926–1938). Зберігається записна книжка академіка Є. Бобка (1907).

Серед друкованих видань: літературно-науковий журнал для української родини “Ілюстрована Україна” (Львів, 1913); газети – “Шахтар Волині” (1957, 1958, 1961); “Зоря комунізму” (1945, 1959–1962); “Шахтобудівник” (1956–1958); “Радянська Волинь” (1956, 1958); “Робітничий голос” (1990, 1993).

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень основного фонду

Книга надходжень допоміжного фонду

Бібліографія

Нововолинськ : буклет / упоряд.: Ю. Терлецький, О. Прищепа. – Здолбунів, 1998. – 5 с.

Нововолинську – 55 / В. Б. Сапожніков, Л. Г. Кошлатий, С. Й. Груй та ін. – Луцьк : Волинська обл. друкарня, 2005. – 95 с.

Н. Стасюк

Рожищенський історико-краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Незалежності, 66, м. Рожище,

Волинська обл., 45100

Тел.: (03368) 2-16 82

Транспорт: маршрутне таксі “Луцьк – Рожище”

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1977 р. – створено музей.

1979 р. – присвоєно звання народного.

Обсяг фондів

1935 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:
798 оригінальних од. зб.
25 од. зб. документів (1827–1975)

Анотація складу фондів

Зберігаються офіційні документи державних органів (накази, статут, грамоти); документи особового походження громадян (метричні свідоцтва, матеріали службової і громадської діяльності, послужні списки); друковані матеріали (листівки, оголошення); ноти.

Серед офіційних документів державних органів: про право користування землею (1827), купівлю кріпаків в с. Кочин колишнього Ковельського повіту (1806), виклик призової комісії для проходження військової служби (1887); документи, видані рожищенським волосним старшиною (1888); витяг з ухвали Студинської сільської громади про переселення на хутори (1909); мандат, виданий Н. С. Гнатюку, у тому, що він є заступником голови продовольчої комісії 396 пластунського полку 44 дивізії (1920); протокол Рожищенського товариства “Просвіта” (1920); акт купівлі-продажу землі у м. Рожище (1935); список перших колгоспників; листівки і оголошення (листівка-відозва партійних месників, оголошення луцького бургомістра, 1942–1943).

Серед документів особового походження: закордонний паспорт, виданий французьким консулом в Одесі дочці волинського поміщика для подорожі в Париж через Австрію, Німеччину, Бельгію (1857); метричні свідоцтва; свідоцтва про закінчення Рожищенського початкового училища (1906), про закінчення двохкласного міського училища (1910), перший рік навчання в артілі; документи періоду Першої світової війни (ощадні книжки); лист з неволі (1942); заява про вступ у колгосп В. О. Боярчука (с. Рудка-Козинська, 1948); диплом про надання професору Б. Крупнівському почесного звання “Заслужений шахтар ПНР” (Варшава, 1955); грамоти В. Д. Старенько за успіхи в 1975 р. і в 9 п’ятирічці, С. П. Васильєвої та ін.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Г. Гуртовий

Рокинівський музей історії сільського господарства Волині-скансен

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Шкільна, 1 смт Рокині, Луцький р-н,
Волинська обл., 45626
Тел.: (0332) 70-93 75

Транспорт: маршрутне таксі 224 “Луцьк – Рокині”

Час роботи: 8.00–17.00

Історична довідка

1979 р. – створено музей.

1983 р. – присвоєно звання народного.

1989 р. – на території Рокинівського дендропарку створюється експозиція просто неба, яка відтворює пам'ятки древнього дерев'яного будівництва – скансен.

1996 р. – дендрарій визнано парком – пам'яткою садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення.

Обсяг фондів

1870 од. зб. музейних предметів (кін. XIX ст. – 2005)

Анотація складу фондів

Музей має експозиційні зали: історії дослідної станції (з документами НАФ Г. А. Шевченка – одного з перших директорів науково-дослідної станції, куди входять особиста колекція, депутатські посвідчення (1961, 1965), “Орден Вітчизняної війни” (1985), посвідчення КПУ (1961), книжка персонального пенсіонера; В. С. Петренка – кандидата сільськогосподарських наук (рослинництво), особисті біографічні дані, методичні роботи (посібники); історії сільського господарства – квитанція про комунальний податок (1933); зобов'язання про держпоставки (1944–1947); звільнення від держпоставок (1956); про виробіток трудовнів, рішення Шацького райфінвідділу “Про списання сільськогосподарського податку” (1960); типовий договір про купівлю-продаж молока (1955); шкільні свідоцтва (1931, 1935, 1938, 1949); умова передачі землі терміном на 30 років” (1928); дозвіл на будівництво хати (1931); “Розрахункова книжка на отримання продовольчого пайка родині нижчого військового чину” (1917); “Повідомлення до пана Міхала Петрова колишнього слідчого суду” (1926); особові документи: Г. К. Левчука – довідки про те, що служив в 1944–1945 рр. в Волинському МГБ бійцем випробувального батальйону (1965), “Про дійсне перебування в партизанському загоні в період 1942–1944 рр.” (1945); Д. П. Показило – посвідчення, нагороди, подяки періоду Великої Вітчизняної війни; К. Д. Янюка – посвідчення, нагороди, подяки періоду Вітчизняної війни; В. І. Намисника – посвідчення про участь в обороні Сталінграда, за оборону Києва, посвідчення та медалі; карта бойового шляху періоду 22 лип. по 8 жовт. 1945 р. “маршманевр в Китай”; почесні грамоти (1963–1986) тощо.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Оглядові фонди

Книга-експонат

Бібліографія

Середюк О. Погляд в історію – розповідає експозиція 5-го залу народного музею історії сільського господарства Волині : брошура-афіша / О. Середюк. – Луцьк : Облполіграфвидав, 1988.

Середюк О. Скарбниця історії Волині – історико-краєзнавчий нарис про музей сільського господарства Волині / О. Середюк. – Луцьк : Надстир'я, 1998. – 124 с.

Солоненко М. Музей історії сільського господарства Волині-скансен : брошура-афіша / М. Солоненко. – Луцьк : Волинська обл. друкарня, 2005.

О. Дергай

Торчинський районний народний історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Незалежності, 84, смт Торчин, Луцький р-н,
Волинська обл., 45612
Тел.: (0332) 79-75-54

Транспорт: маршрутне таксі “Луцьк – Торчин”, автобус 1

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1954 р. – створено на громадських засадах.

1957 р. – побудовано перший варіант музейної експозиції в приміщенні Торчинської районної газети “Колгоспна правда”.

1960 р. – отримано окреме приміщення.

2006 р. – нову розгорнуту експозицію побудовано в новому приміщенні.

Обсяг фондів

1,5 тис. од. зб. документів (1650 р., ХІХ ст. – 2007)

Анотація складу фондів

Зберігаються: рукописна книга ХVІІІ ст. з педагогічної тематики (лат. мовою, 1767); архів Торчинського купця другої гільдії В. Гольдберга (листування з фірмами Швеції, Польщі, Росії тощо (рос., євр. мовами, 1910–1912); поземельні документи окремих громадян Торчинської волості (1835–1940); рукописна книга реєстрації народжень, шлюбів і смертей в селах Смолигів і Литва Торчинської волості (1745–1804); Тора єврейська на пергаменті (ХVІІІ ст.); свідоцтво солдату торчинцю В. С. Міхиринському (1917); партитури нот військових маршів Першої світової війни і уривки з опер, рукописи капельмейстера Л. А. Петкевича (1910–1920); грамота бійцю Першої кінної армії з автографами С. Будьонного, К. Ворошилова, Мініна (1921); поземельна книга с. Смолигова (1928); податкові документи (1921–1940); солдатські фронтові листи (1942–1945); картотека воїнів Червоної Армії, які загинули при визволенні Торчина і його району (березень-липень 1944); рукопис книги Г. Гуртового “Торчин – передзвін віків” (1995–2002).

Музей має в експозиції та у фондах бл. 50 стародруків (1595, 1606, 1654, 1654, 1680, 1696, 1606, 1767, 1826–1870), “Словник мови польської” (1808, з автографом Ю. І. Крашевського).

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Бібліотека

Налічує бл. 500 прим. журналів історичної тематики.

В. Терещук

**Громадський музей-садиба
композитора Ігоря Стравінського в м. Устилузі**

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. І. Стравінського, 2-6, м. Устилуг,
Володимир-Волинський р-н, Волинська обл., 44731
Тел.: (03342) 9-34-59

Транспорт: автобус, маршрутне таксі “Володимир-Волинський – Устилуг”, поїзд “Володимир-Волинський – Ізов”

Час роботи: 10.00–13.00

Історична довідка

1979 р. – розпочато збір матеріалів.

1983 р. – створено меморіальний музей-садибу. Ініціатори – викладачі Устилузької дитячої музичної школи, Володимир-Волинський відділ культури, Волинський краєзнавчий музей.

1991 р. – експозиція повністю змонтована і розміщена в 4-х кімнатах.

2001 р. – музей занесено до державного реєстру нерухомих пам’яток України.

2004 р. – присвоєно звання народного.

Обсяг фондів

349 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

63 од. зб. документів (друга пол. XIX – XX ст.)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи особового походження І. Стравінського: журнали з листами, статтями і спогадами, листування з російськими кореспондентами, матеріали до біографії; ноти, фотодокументи, документи про життя і діяльність І. Стравінського, його сім’ї; родинні, особові документи родини І. Стравінського; копія статті Н. Финдейзен з газети “Русская музыкальная газета” (1896, № 6, с. 646) про виступ І. Ф. Стравінського; приватний лист І. Стравінського від 5 серп. 1899 р. до родичів про постановку в Устилузі спектаклів; спогади О. В. Козак про Стравінських і Беланкіних (Устилуг, 1965), Г. В. Савіцького про Стравінських і Беланкіних (Устилуг, 1986).

Серед друкованих матеріалів – листівки, афіші, програми, відозви (кін. XIX – поч. XX ст.); програми постановки творів І. Ф. Стравінського у Великому залі Ленінградської філармонії (1980–1986), у Москві (1981–1985), постановки творів І. Стравінського в колонному залі ім. М. Лисенка Київської державної консерваторії (1976), програми вистав “Жар-птиця”, “Петрушка”, “Весна священна” (газета “Советский артист”, орган друку Большого театру. Ксерокс. Подаровано музеєм Большого театру), проспект програми балетної групи “Балет XX століття”, присвячений 100-річчю з дня народження І. Ф. Стравінського (фр. мовою, Брюсель, 1982); афіші про постановку творів І. Стравінського в СРСР (1982–1984); афіша вистави “Жар-птиця” (м. Душанбе, з автографом В. Серебровського – художника вистави); афіші, програми, фотоматеріали Московського

музичного театру (подаровано театру Л. І. Шевцовою); журнал “Русский музыкальный вестник” (1881, № 6) про участь І. Ф. Стравінського в постановці опери О. Бородіна “Князь Ігор”.

Наявні книги: Ф. Стравинский “Статьи, письма, воспоминания” (Л., 1972); Ігор Стравінський “Весна священна: щоденник рецензій на прем’єри” (Женева, франц. мовою, 1913–1935, 1980); “Ігор Стравінський (європейський період)” (Париж, франц. мовою, 1980), В. Смирнов “Творческое формирование И. Ф. Стравинского” (М., 1970); В. М. Беляев “Мусоргский. Скрябин. Стравинский” (М., 1972); Б. Ярустовский “Статьи, воспоминания” (М., 1985); Пожарская М. Н. “Русские сезоны в Париже. Эскизы декораций и костюмов. 1908–1929” (М., 1988), “Художники Русского театра. 1880–1930” (М., 1994); Стравинский И. Ф. “Переписка с русскими корреспондентами. Материалы к биографии. Т. 1–3. 1882–1939” (М., 1998); И. Стравинский “Вокальная музыка. Т. 1, 3, 4” (М., 2002); Людвиг Эрхард “Игорь Стравинский” (Варшава, 1978); И. Стравинский “Статьи. Воспоминания” (М., 1985); “И. Стравинский – публицист и собеседник” (М., 1988); И. Стравинский “Статьи и материалы” (М., 1973); И. Стравинский “Вокальная музыка” (М., 1982); рецензія В. Беляєва “Цар Едіп” на київській сцені (“Культура і життя”, 1984, 12 жовт.); брошура “Московский камерный музыкальный театр” (М., 1982).

Партитури: “Весна священная – картины языческой Руси в двух частях для симфонического оркестра” (К., 1989); И. Стравинский “Подблюдные. Четыре русские крестьянские песни” (М., 1982); Ноти: “Весна священна” (Партитура. Київ); І. Стравінський “Твори для оркестру” (К., 1982), І. Стравінський “Весна священна” (К., 1978).

Наявні книги з автографами: “Кобзар” Т. Г. Шевченка. Факсимільне видання (1840). Дарунок О. Д. Огневої, м. Луцьк; “Енциклопедія” Брокгауза та Єфрона (1874–1886, нім. мовою). Дарунок Маркової (по смертно); ксерокопія романсу І. Стравінського “Туча” на вірш О. С. Пушкіна (М., 1902) з автографом І. Я. Вершиніної. Дарунок І. Я. Вершиніної; музична присвята П. П. Сувчинському І. Стравінського. Дарунок Л. Сувчинської; фотокопії інструментовок І. Стравінського, Л. ван Бетховена та М. Мусоргського. Дарунок О. Климовицького; І. Стравінський “Кар’єра європейська” (Париж). Дарунок П. П. Сувчинського; О. О. Ростиславів. “М. Реріх” (СПб., 1916). Дарунок О. Д. Огневої; І. Стравінський “Весна священна” : збірка рецензій: складач Ф. Лезюр (Париж, 1913–1935, фр. мова). Дарунок П. П. Сувчинського; “Ранние балеты Стравинского” (М., 1967). Дарунок автора. З автографом І. Я. Вершиніної; журнал “Советская музыка” (№ 8, 1966) з листами І. Стравінського до М. Реріха з автографом І. Я. Вершиніної. Дарунок І. Я. Вершиніної; збірка народних пісень П. Кириєвського (Л., 1983). З автографами упорядників. Дарунок О. Д. Огневої; Г. Головінський “Фольклор в музиці” (М., 1981). З автографом О. О. Яковлева. Дарунок О. О. Яковлева; І. Стравінський “Вокальна музика. Т. I” (М., 1982). Дарунок І. Я. Вершиніної; І. Ф. Стравінський “Статті і спогади” (М., 1985). З автографом І. Я. Вершиніної. Дарунок І. Я. Вершиніної; “20 європейських композиторів” (Базель, 1986), видання друку Пауля Захара. Дарунок фонду Захара.

Фотодокументи відображають юнацькі та дитячі роки І. Стравінського (1882–1909); Ф. Г. Стравінського – батька композитора (1881–1896); фотомонтаж: оперні типи за малюнками Ф. Стравінського; ранній період

творчості І. Ф. Стравінського (1907); малюнки-копії (1914–1917); життя і діяльність І. Ф. Стравінського в Устилузі (1896–1914); І. Ф. Стравінський за рубежом (1917–1934, 1936); приїзд І. Стравінського в Москву (1962); перебування І. Стравінського в Ленінграді (1962); твори І. Ф. Стравінського в СРСР (1964–1965, 1982); стаття Г. Павловської “Чарівність його музики” в газеті “Радянська Волинь” (1981, 1982).

Зберігається “Фільм про Стравінського”.

Обліково-довідковий апарат

Переліки документів

Бібліографія

І. Ф. Стравинский : (100 лет со дня рождения). – М., 1982.

Музей І. Стравінського в Устилузі : проспект / авт. тексту та упоряд. О. Д. Огнева. – Луцьк : Зоря, 1994. – 8 с.

Сім нот Ігоря Стравінського. 1882–1971 : проспект. – Устилуг, 2003.

Т. Данилюк-Терещук

Музей Лесі Українки

Волинського державного університету ім. Лесі Українки

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Потапова, 9, к. 126 (корпус № 2 ВДУ),
м. Луцьк, Волинська обл., 43021

Транспорт: тролейбус 4, 5, 10, маршрутне таксі 2, 17

Час роботи: 10.00–17.00 (щоденно)

Історична довідка

1985 р. – засновано Музей Лесі Українки, кабінет Лесезнавства при Луцькому державному педагогічному інституті (тепер Волинський державний університет ім. Лесі Українки)

Обсяг фондів

30 од. зб. документів з паперовими носіями (кін. XIX – поч. XX ст.)

6 од. зб. фотодокументів (2002)

Анотація складу фондів

Зберігаються: копії плану забудови старої частини м. Луцька 1852 р., де знаходився будинок Косачів, плану (Чернігівська губернія, Мглинський повіт, перша частина с. Войтовки з хутором Козлом) на громадській ділянці під № 267, 265, 263, 254 та 219 володіння титулярного радника І. Г. Косача та дружини колезького секретаря М. І. Новік, уродженої Косач – межування здійснено в 1865 р., межі затверджені і план складений в 1881 р.; вітальна листівка жителям м. Луцька від О. Косач-Шимановської (рідної сестри Лесі Українки) із Чехословаччини (м. Прага, 1971); листи М. А. Вальо – канд. філол. наук, наук. співробітника Львівської наукової бібліотеки ім. В. Сте-

фаника НАНУ – про зроблені нею подарунки музею ім. Лесі Українки ВДУ (2002); Олеся Гончара до Г. І. Мудрик – канд. філол. наук, доц. кафедри української літератури ВДУ про надсилання їй оригіналу листа Г. Тютюнника до Олесея Гончара (оригінал на його прохання повернуто) (1967); копія листа Г. Тютюнника до Олесея Гончара з Кам'янки-Бузької Львівської області (1957); листи-поштівки, які писала Леся Українка з Єгипту (1909–1913), листи-поштівки близького оточення Лесея Українки (1904–1914), колекція поштових листівок кін. ХІХ – поч. ХХ ст. з краєвидами тих місць, де жила і творила письменниця; першодрук поезії Лесея Українки: Українка Леся “Відгуки. Поезії” (Чернівці, 1902) – із архіву М. Д. Деркач (1896–1972) – відомої ученої і діячки на ниві української культури і бібліотечної справи, дослідниці життя і творчості Лесея Українки та Івана Франка, члена НТШ у Львові з 1935 р.; відбиток післямови М. Д. Деркач до поеми Лесея Українки “У пущі” (1939); рукописні виписки М. Деркач із газети “Діло” (1902).

Серед фотодокументів зберігаються фотографії про відвідування 1 черв. 2002 р. Колодяжненського літературно-меморіального музею Лесея Українки Робертом Хаабом (онуком О. Косач-Шимановської) та його донькою Еддою.

Е. Ксендзук

Бібліотека Волинського державного університету імені Лесея Українки

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Винниченка, 30-а, м. Луцьк, Волинська обл., 43031

Тел.: (03322) 4-04 08

Транспорт: тролейбус 4, 7 (від вокзалу), 5 (від автостанції)

Час роботи: 9.00–21.00 (понеділок–п'ятниця), 10.00–18.00 (субота), вихідний день – неділя

Історична довідка

1994 р. – створено сектор цінної літератури при читальному залі.

2001 р. – реорганізовано у відділ рідкісних книг і рукописів.

Обсяг фондів

68110 прим. видань, у т. ч.:

2804 прим. рідкісних видань (1789–1945)

Анотація складу фондів

Тематика рідкісних книг різноманітна: видання з історії, природознавства, педагогіки, мовознавства, фольклору, літературознавства, мистецтва, релігії, філософії, художньої літератури українською та російською мовами, довідкові видання.

Найстаріші видання: “Эстелла. Новый путешествующий роман” Г. Флоріана (1789), “История российского государства” І. Стріттера в трьох частинах (1800–1802); дев'ять томів шістнадцятитомного видання “Еврейской энциклопедии”, а також прижиттєві видання К. Батюшкова в двох

томах “Сочинения в прозе и стихах” (1834), Л. Толстого “Біографія” (1908); видання “Гайдамаки” Т. Шевченка (1886). Є книги з автографами: автографи В. О. Ключевського на книзі В. Ключевського “Боярская дума” (1902), а також на книзі А. Д. Григорьева “Архангельские былины и исторические песни, собр. в 1899–1901 гг. с напевами, записанными посредством фонографа”. Є книги з водяними знаками: “Акты собранные в библиотеках и архивах Российской империи археографическою экспедициею Императорской Академии наук” (1836).

Є література з дарчими написами, на яку створено алфавітний каталог. Серед дарованих творів українською та іноземними мовами є книги, які розкривають життя і діяльність відомих діячів України: П. Орлика, І. Мазепи, В. Липинського, М. Грушевського та ін. Переважають книги історичного змісту: О. Оглоблина “Українсько-московська угода, 1654”, “Думки про Хмельниччину”, “Тетьман Іван Мазепа та його доба”. У фонді є понад тридцять видань відомого публіциста З. Книша, усі номери “Літописів Волині” (1–18), а також велика кількість видань, дарованих Інститутом дослідів Волині, двотомний словник О. Цинкаловського “Стара Волинь і Волинське Полісся”, краєзнавчий словник від найдавніших часів до 1914 р. Серед них – книга М. Ореста “Душа і Доля”, підписана автором митрополиту Анатолію Дублянському.

Серед подарованих книг – 10 тис. прим. книг, які даровані І. Шведе-Федоренко (уродженкою Луцька), яка нині живе у США. Свій внесок у книгозбірню зробили М. Бойко, Британська Рада, А. Дублянський, Інститут дослідів Волині, Сейбр-Світло, П. Шайда, С. Радіон та інші меценати.

Зберігаються дипломні роботи випускників, дисертації викладачів університету, автореферати на здобуття ступеня кандидата та доктора наук.

Основні фондоутворювачі: І. Шведе-Федоренко, М. Бойко, А. Дублянський, П. Шайда, С. Радіон; Інститут дослідів Волині (Вінніпег); Британська Рада (надіслала збірку “Бібліотека тисячоліття”); Сейбр-Світло.

Довідковий апарат

Каталоги:
рідкісних книг
алфавітний з дарчими написами

Бібліографічний покажчик “Колекція Ірини Шведе-Федоренко”

Бібліографія

Каталог рідкісних книг. 1789–1917 р. : бібліогр. покажч. / упоряд. І. Ю. Смишляєва ; ред. В. М. Рибка. – Луцьк, 1992. – 119 с.

В. Данилюк

Інститут культурної антропології

Підпорядкування: Інститут народознавства НАН України

Адреса: вул. Наливайка, 6, м. Луцьк, Волинська обл., 43021

Транспорт: тролейбус 5, 9, 8,
маршрутне таксі 1, 8, 10, 11, 12, 22, 23, 24, 25, 28, 29

Час роботи: вільний графік

Історична довідка

1992 р. – створено Полісько-Волинський народознавчий центр як сектор Інституту народознавства НАН України.

2005 р. – перейменовано в Інститут культурної антропології на клопотання трудового колективу наказом директора Інституту народознавства.

Обсяг фондів

3 тис. од. зб. документів з паперовими носіями (друга пол. ХХ – поч. ХХІ ст.)

понад 300 од. зб. фотодокументів

понад 1200 од. зб. аудіокасет (серед. 1980-х)

5 од. зб. відеокасет (серед. 1980-х)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи особового походження громадян (студентські конспекти, листування, рукописи праць, документи службової і громадської діяльності керівника центру); книгозбірня проф. В. Давидюка – до 20 монографій, 7 рукописів; звіти про науково-дослідні експедиції; картографічні матеріали; рукописи наукових творів, монографій; колекція вишиванок Полісся, артефакти (ужиткові речі) поч. ХХ ст.; матеріали наукових експедицій, наукові документи з фольклористики, етнографії, діалектології, мистецтвознавства.

Кіно-, фото-, фоно-, відеодокументи включають: світлини експедиційних подорожей та етнографічних і археологічних артефактів від серед. 1980-х рр.; аудіокасети із записами розмов із респондентами переважно на теми традиційної народної культури, відеокасети (етнографічні експедиційні фільми), фотодокументи.

З 1996 р. видаються “Фольклористичні зошити”, головою редколегії яких є В. Давидюк. Вийшло одинадцять чисел зошитів (1996–2008).

Архів Полісько-Волинського народознавчого центру започатковано з приватного фольклорного архіву канд. іст. наук В. Давидюка. Записи студентів під час щорічних поїздок з метою пошуку скарбів народної пам’яті склали основу пісенного фонду фоноархіву (понад 170 сюжетів народних балад, бл. 1 тис. весільних пісень, добірка текстів народної прози – легенди, перекази, оповіді). Всі фонограми транскрибовані і зберігаються у рукописних фондах архіву. Ініціатори створення фоноархіву – молодші наукові співробітники Б. Завітій та І. Гунчик. Основу фоноархіву складають магнітні записи 1997–2000 рр. У фоноархіві зберігається понад 1 тис. аудіокасет. Наявні газети: “Збудінне” (видавець Громадське культурне об’єднання “Полісся”, поч. 1980–1990-х); Поліський літературний вісник “Балесы Полісся” (1986); “Літопис Волині” (1955–1992, Канада, Вінніпег).

Фондоутворювач: В. Давидюк – д-р філол. наук, проф. директор Полісько-Волинського народознавчого центру НАН України. Всі матеріали – зібрання проф. В. Давидюка на правах його приватної власності.

Обліково-довідковий апарат

Реєстр фольклорних записів та фонограм

Тематичні покажчики фольклору

Бібліографія

Полісько-Волинський народознавчий центр : буклет. – Луцьк, 2002. – 12 с.
Давидюк В. Полісько-Волинський народознавчий центр: сім кроків за десять років / В. Давидюк // Фольклористичні зошити : зб. наук. пр. / Полісько-Волинський народознавчий центр. – Луцьк : Волин. обл. друкарня, 2002. – Вип. 5. – С. 7–11.

В. Давидюк

Дніпропетровський історичний музей ім. Д. І. Яворницького

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: проспект Карла Маркса, 18, м. Дніпропетровськ, 49027

Тел.: (0562) 47-17-05, 46-24-28

Факс: (0562) 46-05-12

E-mail: muzeum@a-teleport.com

Веб-сайт: www.muzeum.dp.ua

Транспорт: трамвай 1, тролейбус “Б” (зуп. “Історичний музей”)

Час роботи: 10.00–17.00 (щоденно)

Історична довідка

1849 р. – створено громадський Катеринославський музеум за сприяння катеринославського губернатора А. Я. Фабра та директора губернської класичної гімназії Я. Д. Грахова.

1902 р. – на його базі відкрито Обласний музей ім. О. М. Поля, який очолив відомий історик запорозького козацтва академік Д. І. Яворницький (1855–1940). Музей мав три відділи: археологічний, нумізматичний та природничий, а також бібліотеку.

1917–1923 рр. – музей мав назву “Народний музей”.

1926 р. – Дніпропетровський крайовий історико-археологічний музей.

1935 р. – отримав назву “Дніпропетровський історичний музей”; його структуру складала відділи: первіснообщинного ладу, феодалізму, капіталізму.

1940 р. – музею присвоєно ім’я академіка Д. І. Яворницького.

1948 р. – у музеї відкрито відділ історії радянського суспільства.

1974 р. – відкрито відділ історії релігії та атеїзму.

1975 р. – відкрито діораму “Битва за Дніпро”.

1982 р. – відкрито літературний відділ.

1987 р. – відкрито меморіальний будинок-музей Д. І. Яворницького (на правах відділу).

1998 р. – відкрито музей “Літературне Придніпров’я” (на правах відділу).

2001 р. – відкрито музейний центр “О. П. Блаватської та її родини”.

З моменту будівництва спеціального приміщення для музею (1905) в ньому існувала бібліотека. Усі музейні відділи і підрозділи мають спільне музейне зібрання і спільні фонди, єдину систему комплектування і обліку.

Обсяг фондів

69242 од. зб. документів з паперовими носіями (кін. XV ст. – 2003)

58683 од. зб. фотодокументів (1840-ті рр. – XXI ст.)

1683 од. зб. фонодокументів (1900–2003)

22 од. зб. кіно-, відеодокументів (1990–2000)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в архівній групі відділу фондів, яку виокремлено в спеціальну групу зберігання відділу фондів у 1974 р.

Найвнн фонди та колекції: Азовської губернської канцелярії (1775–1777); Катеринославського намісництва (1786–1793); Новоросійської губернської канцелярії (1797–1801); Катеринославського губернського правління (1808–1856); Малоросійської колегії (1764–1768); Новоросійської духовної консисторії (1799–1800); Новомосковського лісництва (1766–1848); канцелярії Новосербського корпусу (1758–1762); Катеринославської палати цивільного суду (поч. XIX ст. – 1840); Катеринославської губернської гімназії (1864–1867); Катеринославського товариства “Просвіта” (1909–1917); академіка Д. І. Яворницького (1869–1940); промислових підприємств (1880–2006); сільськогосподарчих підприємств (1876–2005); наукових закладів (1805–2005); освітніх закладів (1815–2005); закладів культури (кін. XIX ст. – 2005); учасників революційного руху на Катеринославщині (1880-ті – 1981); учасників Великої Вітчизняної війни (поч. XX ст. – 2005); особові архіви місцевих діячів (кін. XVIII ст. – 2005 р.); “*Varia*” (серед. XVIII ст. – 1918); актових документів XVII–XIX ст. (1632–1878); картографічна колекція (1792–2000); листівок (1898–1945); рукописних кодексів (кін. XV – кін. XIX ст.); стародруків кириличного шрифту (1574–1800); стародруків гражданського шрифту (1737–1800).

Найціннішою є колекція актових джерел XVII–XIX ст., що містить грамоти, універсали, атестати, ордери, рапорти, купчі, патенти, чолобитні, відписи, записи та інші документи, напр., Коша Війська Запорозького (проїжджі листи запорозьких козаків, рапорти кошових отаманів П. Іванова та П. Калнишевського), Генеральної Військової канцелярії, полкових та сотенних канцелярій; універсали гетьманів І. Малашевича, І. Самойловича, І. Скоропадського, Д. Апостола, К. Розумовського, жалувана грамота Петра II – Д. Апостола на гетьманство (1728), жалувана грамота Анни Іоанівни на гетьманство Д. Апостола (1730), універсал (“абшит”) козаку Переяславського полку А. Синьооку на звільнення від служби (1744), “писання” архієпископа Київського та Галицького Варлаама в Київську губернську канцелярію (1727), “лист” єпископа Переяславського і Бориспольського Арсенія Берла (1734), грамоти архієпископа Рафаїла Заборовського (1742). Репрезентовані рукописи деяких регіонів Росії (Архангельської та Воронежської губ., Вяземського та Арзамаського пов.), у т. ч.: чолобитна старця Єлгомської пустині Тарасія цареві Михайлові Федоровичу (1633), чолобитна І. Федорова цареві Федору Олексійовичу (1680). Серед наративних джерел на особливу увагу заслуговують два окремих списки літопису Григорія Граб’янки (XVIII ст.).

Фонд Азовської губернської канцелярії зосередив документи (переважна більшість – ордери князя Г. О. Потьомкіна азовському губернатору

В. О. Черткову, рапорти та повідомлення, що надходили до губернської канцелярії з місць) з історії адміністративно-територіального устрою й управління губернії у “постсічовий” період, в яких висвітлюються соціально-економічні стосунки в краї, процес конфіскації запорозьких земель, опис майна запорозької старшини, відомості зборів з поселень колишнього Запорожжя, роль місцевого населення в постачанні провіанту армії, стосунки запорожців з донськими козаками, влаштування німецьких, албанських та грецьких колоністів, будівництво фортець тощо.

Фонд канцелярії Катеринославського намісництва містить рапорти князю Г. О. Потьомкіну щодо характеристики території намісництва, ордери 1788 р. правителю намісництва В. В. Коховському, таємні “предписання” князя П. Зубова до Катеринославського намісницького правління, укази, повідомлення, пропозиції, що вийшли з цього правління: повідомлення 1791 р. про корисні копалини на теренах намісництва, “відомість” про кількість міст, містечок, фортець та сіл намісництва за даними на 1793 р. тощо.

Фонд Катеринославського губернського правління містить комплекс документів з історії реформи 1861 р. (доповідь губернського предводителя дворянства А. М. Миклашевського в засіданні катеринославських дворянських зборів 17 верес. 1862 р. та його спогади, форму уставної грамоти, укладеної катеринославським губернським присутствієм щодо селянських справ, пропозиції катеринославського повітового маршалка Г. В. Нечасва щодо реформи та думки з цього питання інших місцевих поміщиків. Документи цього фонду висвітлюють участь нікопольських матросів Катеринославщини в Кримській війні 1853–1856 рр. та свідчать про пожертвування дворянства на військові справи.

Соціально-економічне положення селянства в краї у 1790–1854 рр. віддзеркалюється у численних шлюбних свідоцтвах (дозволах поміщиків на шлюб кріпаків), купчих та свідоцтвах на продаж кріпаків, “Табелі грошових повинностей з державних селян с. Гупалівки Новомосковського повіту” (1859–1878).

Фонди промислових підприємств зосередили документи Олександрівського південноросійського заводу Брянського акціонерного товариства (Брянського заводу; нині – завод ім. Г. І. Петровського), заводів Шодуар, Гантке, “Метал”, що висвітлюють процес становлення й подальшого розвитку гірничої і металургійної промисловості в краї (витяги з книг катеринославської нотаріальної контори про відведення землі під будівництво Брянського заводу, протоколи, відношення, проекти постачання, кошториси, оголошення, свідоцтва, циркуляри, звіти, рахунки, договори, замовлення та судові справи 1900–1917 рр., свідчення стосовно “продуктивності” праці Брянського заводу, документи про будівництво заводської церкви).

Фонд Катеринославського культурно-освітнього товариства “Просвіта” містить документи, що висвітлюють історію національно-визвольного руху в краї у 1905–1917 рр., видавничу, лекційну, бібліотечну, театральну, благодійницьку, просвітницьку діяльність цього товариства і окремих його діячів (статут товариства, звіти, протоколи засідань, запрошення, заяви з проханням прийняти до складу товариства, програми різних просвітянських заходів, шевченківських свят, каталоги просвітянської бібліотеки тощо).

У музейному зібранні зосереджені документи:

старих більшовиків: В. К. Аверіна, А. Г. Архіпова, М. Я. Бербенця, І. О. Блинова, В. С. Будинського, А. Л. Булата, І. П. Бутенко, Н. Й. Вар-

лена, І. В. Верченка, К. І. Воїнової, А. К. Войцеховича, М. Ф. Волкова, С. І. Гопнер, Г. К. Губанової, Л. Ф. Замарайкіна, І. Є. Захаренка, І. М. Захарченка, І. М. Ільїнського, Г. А. Істоміна, В. І. Каменського, А. Ф. Каргузова, Е. І. Квірінга, О. О. Кисельова, Н. Й. Клочка, А. С. Кологривенка, Г. П. Колядинської, Л. С. Колядинського, Г. І. Крайнюка, Г. С. Кучеренка, Н. М. Левенка, О. Я. Лусса, І. П. Маздріна, М. М. Макарова-Никитина, Г. С. Максимовича, З. Ф. Марковського, І. З. Марковського, І. Я. Мартиненка, З. О. Маслової, К. Г. Мироненка, В. І. Молчанова, М. Ф. Нестеренка, А. Я. Новикова, В. Ю. Олега, П. М. Павловського, Г. І. Петровського, К. Г. Полонського, П. М. Полякова, Ф. Ф. Поплавського, М. Т. Прохорова, К. М. Резнікова, К. Г. Руденка, М. Л. Рухмана, Ф. Ф. Рязанова, І. Я. Семенова, Є. Т. Семічева, А. А. Серікова, О. С. Соловйова, Г. Й. Стаханова, Я. І. Титаря, В. В. Тржасковського, І. Н. Угреватова, Г. Ф. Ушакова, П. О. Філюшкіна, М. Б. Ханіна, Т. В. Чорного, Ф. В. Чорного, І. П. Юхневича, Я. С. Шаля, П. С. Яшина;

учасників Великої Вітчизняної війни: В. Б. Бобрищева-Пушкіна, М. В. Богданова, В. О. Бондаренка, Л. О. Борисова, В. П. Бражнікова, А. Я. Брандуса, З. Бутової, М. Л. Величая, М. К. Вітра, В. А. Власенка, М. М. Волкова, О. М. Волохова, І. М. Вороніна, А. М. Воропая, М. П. Вронського, О. М. Гавви, Д. Л. Гамзіна, В. Н. Гельфанда, Н. В. Гомоненка, Д. М. Глинки, Б. І. Глушка, В. П. Голосова, М. К. Гончара, М. І. Гордієнка, М. С. Гофмана, Б. П. Грідюшка, П. Л. Гузевата, О. І. Гузя, Ю. С. Гурова, П. Я. Гусенка, М. Я. Гушлевського, І. І. Давидченка, М. М. Давидова, П. М. Денисенка, В. М. Дзяка, А. Л. Донкіна, Г. І. Дробота, І. Я. Дунаєва, І. П. Дученко, В. В. Жолтикової, О. Д. Жирного, С. М. Журавльова, М. А. Завирюхи, Л. П. Зайцева, Г. Г. Зінченка, П. К. Кабака, Л. Л. Кальченка, П. І. Карпенка, В. П. Каруни, В. С. Кашеєвої, Д. І. Квітки, Б. Г. Клебанова, П. С. Ключова, В. І. Коваленка, Г. Д. Ковната, М. І. Козлова, П. І. Кокоріна, Ф. Г. Комісарова, П. Т. Кононенка, В. М. Кравченка, Р. Л. Кревченка, Б. А. Кротова, С. М. Крупського, О. Й. Кулакова, О. Д. Кулакової, І. М. Курасова, М. Г. Курузова, К. П. Кутиги, Є. С. Кушнарйова, І. І. Ларіна, К. І. Ларионова, К. О. Леонова, Ф. Ф. Литвиненка, І. О. Литвинова, Ф. І. Литовченка, М. С. Логвинова, С. К. Ляпоти, Ю. М. Мазана, С. М. Малолітнього, О. І. Мальчевського, І. А. Манделя, М. П. Маркелова, Я. А. Мартиненка, А. В. Матюка, М. С. Мачковської, М. Д. Мельник, Л. С. Мережка, В. О. Мещанінова, П. І. Михайлова, В. Т. Михайлюка, Д. Л. Монастирного, П. П. Мороза, І. М. Настеки, А. І. Нестеренка, Г. Т. Овсійка, О. І. Осипова, В. В. Павлова, О. М. Панченка, К. П. Пашенка, І. М. Пені, М. Й. Петрова, Г. О. Плиса, М. С. Поспіла, О. В. Постного, Ю. Г. Пушкіна, В. О. Разумова, Г. Н. Расторгуєва, П. А. Риндіна, К. В. Рябого, Г. П. Савченка, В. Р. Сарани, Н. О. Сарани, С. К. Скиби, В. Ф. Скопенка, М. С. Соколова, М. С. Столярова, В. О. Судця, К. С. Соловйова, І. А. Таранова, А. Я. Тимонюка, В. М. Усова, О. Ф. Федорова, П. І. Фоміна, М. І. Ходака, Ю. О. Хохулі, А. Д. Христин, А. К. Хромова, К. Г. Чачіані, Є. С. Черкасенка, А. І. Чудакова, М. С. Чучуносова, П. І. Шавуріна, П. З. Шаповала, С. І. Швеця, Г. А. Шелехової, В. І. Шепеті, М. М. Шибка, О. П. Шкулепова, О. П. Штепенка, М. С. Шулякова, М. Ю. Шутильова, В. П. Юбкіна, Ю. Б. Юдковського, І. М. Юніна, Є. Ф. Ягельського, І. П. Ялового, Г. К. Яценка.

Музейна збірка містить матеріали з історії повоєнної відбудови, розвитку освіти, науки та культури в краї, будівництва метро тощо. Значною є

колекція документів різних політичних партій, рухів, громадських організацій і товариств, що відображають піднесення культурно-національного відродження на сучасному етапі, становлення незалежної України, виборів Президента України, народних депутатів, святкування ювілеїв тощо.

Значну частину музейного зібрання складають особові фонди, серед яких репрезентативністю вирізняється фонд академіка Д. І. Яворницького (документальні й нарративні матеріали), епістолярій ученого, що містить листи самого Д. Яворницького, а також листи до нього відомих вітчизняних та іноземних (англійських, польських, російських, чеських, французьких) діячів науки і культури, серед яких: Д. І. Багалій, В. О. Біднов, К. О. Білиловський, М. Ф. Біляшівський, І. О. Белоусов, С. І. Васильківський, Остап Вишня, Є. С. Вировий, Ф. К. Вовк, М. К. Вороний, О. О. Гатцук, М. А. Гедройц, В. О. Гіляровський, В. П. Горленко, І. Е. Грабар, Б. Д. Грінченко, М. С. Грушевський, Е. Гьотце, В. В. Данилов, Е. Діллен, М. В. Довнар-Запольський, Д. І. Дорошенко, В. О. Ключевський, Ф. Є. Корш, В. Г. Кравченко, А. Ю. Кримський, М. Л. Кропивницький, О. С. Лашкевич, М. В. Лисенко, М. Ф. Лободовський, М. К. Любавський, В. Д. Машуков, М. Мілоєвич, Л. Нідерле, Я. П. Новицький, Олена Пчілка (О. П. Косач), М. М. Коцюбинський, Панас Мирний, Т. С. Пассек, В. М. Перетц, П. Пірлінг, Н. Д. Полонська-Василенко, О. О. Потєбня, Д. М. Ревуцький, І. Ю. Рєпін, М. В. Родзянко, М. С. Самокиш, А. С. Синявський, А. О. Скальковський, М. Є. Слабченко, О. Г. Слєстїон, М. П. Старицький, Л. М. Старицька-Черняхівська, К. Й. Студинський, М. Ф. Сумцов, С. А. Таранушенко, В. В. Тарновський, І. М. Труба, В. К. Трутовський, Г. М. Хоткевич, В. М. Щербаківський, П. С. Уварова.

Особові фонди вміщують документи місцевого дворянства і підприємців: С. Г. Адаменка, Г. П. Алексєєва, П. Деконського, С. В. Євєцького, О. І. Єгорова, П. І. Жевахова, Г. А. Залюбовського, О. Ф. Ланжерона, А. Магденка, Д. Т. Мізка, А. М. Миклашевського, Г. В. Нечаєва, О. М. Поля, П. та Л. Руденків, О. М. та С. М. Синельникових, П. А. Струкова, В. О. та В. В. Толстїкових, М. П. Урусова, А. Є. та Г. Г. Харченків, В. Є. Чарикова, І. Я. Шперберга; громадських діячів: члена товариства “Земля і воля” К. С. Котова, членів товариства “Просвіта” І. М. Труби, П. О. Щукїна, В. О. Біднова; викладача губернської класичної гімназії Ф. В. Локтя; науковців та культурно-громадських діячів: І. Я. Акїнфієва, В. І. Бушуєва, А. С. Синявського, В. О. Біднова, В. Д. Машукова, Ф. І. Локтя, лікаря П. П. Рекала; сучасних істориків Ю. А. Мицика, В. М. Заруби; металурга І. І. Коробова; комбайнера Г. І. Байди; токаря В. С. Максимова; письменників: Олеся Гончара, С. Ф. Глинської, М. С. Голодного, Д. Б. Кедрїна, Б. Т. Карапиша, Ф. Карпенко, М. Д. Кашель, П. Т. Кононенка, В. Ф. Коржа, М. А. Миколаєнка, Н. П. Нікулїної, Г. П. Світличної, М. С. Сєлезньова, І. Г. Сокульського, П. М. Усенка, М. А. Чхана, М. П. Чабана, І. М. Шаповала, П. З. Шаповала, М. О. Штейна (Шатрова); літературознавця В. Я. Рогова; академіків А. І. Задонцева, В. А. Лазаряна, К. Ф. Стародубова, Б. П. Соколова, О. М. Терпїгорева, О. П. Чекмарьова; проф. І. І. Крижановської; акторів С. Ю. Ващука, А. А. Верменича, О. В. Горського, М. Ф. Ільченка, І. Г. Кобринського, М. Д. Садовського, З. С. Хрукалової, Н. А. Суржиної; архітекторів О. Л. Красносельського, В. О. Зуєва.

Фонд “Variа” містить окремі документи різної тематики: про пожежу 15 серп. 1839 р. дворянського будинку в Катеринославі, викуп місцевим

дворянством пам'ятника Катерині II, святкування 100-літнього ювілею міста (1887), епідемію скарлатини в Катеринославі (1906), українські установчі збори (1917–1918), дніпрових лодманів.

Зберігаються документи з історії інших регіонів України: Полтавщини, Чернігівщини, Харківщини, Херсонщини.

Фотогрупа (фототека та неготейка) має фотодокументальні матеріали з історії краю і країни в хронологічному діапазоні з 1840-х рр. до сьогодення. У фотогрупі виділені наступні колекції: зразки раннього періоду становлення фотографії: дагеротипи 1843–1855 рр., виготовлені у Москві, які зображують мешканок Катеринославської губернії, портретна фотографія на склі (Київ, 1865); фотопортрети катеринославських фотоательє періоду становлення фотосправи в місті (1860–1890, фотомайстерні В. Л. Міткіна, М. Ф. Іванова, В. Петриковського та ін.); фотопортрети фотомайстерень міст Катеринославської губернії (1860 – поч. XX ст.) ілюструють розвиток фотосправи в краї; сюжетні фотографії, виконані катеринославськими фотографами, відображають промисловий розвиток, громадські події в краї (кін. XIX – поч. XX ст.); фотографії етнографа В. О. Бабенка відтворюють національні типи, матеріальну культуру, побут народностей Катеринославської губернії (1904–1905); негативи на склі краєзнавця, історика В. Д. Машукова з видами православних церковних пам'яток, пам'яток архітектури Катеринослава, Катеринославської губернії, Російської імперії (1890–1910); скляні негативи поч. XX ст. геолога Е. К. Фукса показують розвиток гірничорудної промисловості Криворіжжя; скляні негативи комплексної Дніпробудівської експедиції (1927–1932); негативи на склі дмухайлівського фотографа П. Д. Борисенка (1920–1940); портретні та групові знімки соціальних типів, сюжетні знімки соціальних перетворень в селах Магдалинівського району; негативи дніпропетровського фотокореспондента А. І. Запари різнобічно відтворюють всі сфери життя краю (1960–1980); поштові листівки колекціонерів А. Ф. Стародубова, М. Я. Карасьова з видами архітектури Катеринослава на поштових листівках кін. XIX – поч. XX ст., виданих катеринославськими, вітчизняними, іноземними видавництвами; фотолистівки з видами Дніпропетровська (1929–1930); поштові листівки серій “Українські типи і краєвиди”, “Типи і види Малоросії” (1902–1917) вітчизняних та іноземних видавництв з видами міст Катеринославської губернії, Російської імперії; художні поштові листівки 1890–1910-х рр. вітчизняних та іноземних видавництв (листівка-репродукція, вітальна, дитяча тощо); фотоколекція Д. І. Яворницького і фотографії з родинного архіву ученого 1870–1930-х рр. містять фотографії археологічних розкопок на території Катеринославської губернії, фотографії предметів матеріальної і духовної культури запорозького козацтва, фоторепродукції і літографії портретів гетьманів, фотографії громадських діячів, учених; фотографії з родинного архіву О. М. Поля (1870–1880).

Фотоматеріали різнобічно відображають всі теми життя міста та краю, відтворюють загальні питання історії країни. Загальний та місцевий матеріал відображено на сюжетних, портретних фотографіях. Фотографії розкривають міжнародні відносини, політичні, економічні, культурні зв'язки, збройні сили, війни, воєнні конфлікти (вітчизняну війну 1812 р., російсько-турецькі, кримська, російсько-японську, Першу світову, громадянську війни, радянсько-фінську війну 1939–1940 рр., Велику Вітчизняну війну, партизансь-

кий та підпільний рух, суспільно-політичний рух та революційний рух (кін. XIX – поч. XX ст.), суспільно-політичне життя та економіку краю, його сільське господарство, промисловість, торгівлю, народну освіту, (кін. XIX ст. – 2000-і), науку, літературу, пам'ятники, Дніпропетровська і міст області, (поч. XX ст. – 2003), театру (фотознімки споруд, сцен з вистав, портрети артистів, гастролі Дніпропетровських театрів, поч. XX ст. – 2000-х); народну творчість (сюжетні знімки фестивалів і свят в Дніпропетровській області, портрети, 1970–1990-ті), охорону здоров'я тощо.

Фоногрупу складають грамплатівки, виготовлені у 1900–2003 рр. Грамплатівки поч. XX ст. випущені фірмами “Метрополь-Рекорд”, “Орфейон”, “Граммофон”, “Сирена-Рекорд” тощо. За змістом вони представляють записи українських пісень у виконанні Малоросійського хору, українських танцювальних мелодій; російських пісень, романсів, оперних арій у виконанні видатних і відомих російських виконавців, маршів, танцювальних мелодій; комічні куплети. Записи радянського періоду за тематикою поділяються на українські пісні, російські пісні, пісні народів СРСР, пісні часів революції та громадянської війни, пісні про Велику Вітчизняну війну; радянську та іноземну естраду, музику російських композиторів; російське оперне мистецтво, романси, іноземну класичну музику, оперету; музику з кінофільмів, танцювальні мелодії. Літературний матеріал містить записи промов радянських державних діячів В. І. Леніна, Й. В. Сталіна, Л. І. Брежнєва, М. І. Калініна, С. Орджонікідзе; виступів радянських письменників; записи для дітей; сатиру та гумор; фольклорні записи 2000-х рр. на аудіокасетах, здійснені в Дніпропетровській області.

Кіно- та відеогрупа складається переважно з науково-популярних фільмів (“В пошуках скарбів” – присвячено діяльності Д. І. Яворницького) та фільмів краєзнавчого характеру, виготовлених дніпропетровськими телеканалами (1990–2000).

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Головна інвентарна книга
Інвентарні книги
Уніфіковані паспорти
Інвентарні картки
Топографічні описи
Журнал хранителя

Картотеки:
систематичні
предметні
тематичні
іменні
географічні
видові

Бази даних

Комп'ютерна база даних на архівні документи музею містить 1338 записів

Довідкова бібліотека

Налічує 6 тис. прим. книг та періодичних видань вітчизняного та іноземного походження поч. XVIII ст. – 2006 р., у т. ч.: перша надрукована в краї книга – “Наставление сыну” В. Золотницького (1796); видання матеріалів губернської та повітових земських управ, міської думи, дворянських зборів (1894–1913); рідкісні видання з історії Дніпропетровщини: А. Скальковського “Хронологическое обозрение истории Новороссийского края” (1836), Ф. Макаревського “Материалы для историко-статистического описания Екатеринославской епархии” (1880), К. Королькова “Столетний юбилей города Екатеринослава” (1887), І. Акінієва “Природа Екатеринослава и Юга России” (1902), В. Бабенка “Этнографический очерк Екатеринославского края” (1905), М. Набіркіна “Сведения об историческом развитии г. Екатеринослава” (1910), В. Біднова “Дніпрові пороги”, Е. Штебера “Краткий географический очерк Екатеринославской губернии” (1906), Ф. Локтя “Столетие Екатеринославской классической гимназии” (1908), прижиттєві видання творів Д. Яворницького тощо; мемуарна література: “Воспоминания Андрея Михайловича Фадеева. 1790–1867 гг.” (1897); довідкові видання: “Екатеринославская губерния” (1899), “Весь Екатеринослав” (1903), “Приднепровье” (1913), “Вся Екатеринославщина” (1925), “Звідомлення українського літературно-артистичного товариства “Просвіта” (1913, 1914); періодичні видання: “Степь” (1885, 1886); “Днепровская молва” (1899–1901); “Вестник Екатеринославского земства” (1904); “Вестник южнорусской областной выставки в г. Екатеринослав” (1909); “Вісник товариства “Просвіта” (1917); “Приднепровский край” (1914–1915); “Звезда” (1917, 1920, 1922, 1923); “Зірка” (1925, 1926).

Бібліографія

Данилов В. В. Екатеринославский областной музей имени А. Н. Поля / В. В. Данилов // Ист. вестн. – 1907. – № 3.

Каталог Екатеринославского областного музея имени А. Н. Поля. – Екатеринослав, 1910.

Яворницький Д. І. Народний музей у Катеринославі / Д. І. Яворницький // Червоний шлях. – 1923. – № 3.

Матвієвський П. 25-річчя Дніпропетровського краєвого історично-археологічного музею / П. Матвієвський // Збірник Дніпропетровського краєвого історично-археологічного музею. – Дніпропетровськ, 1929. – С. 5–42.

Аляб'єв Б. Архів Дніпропетровського державного історичного музею / Б. Аляб'єв // Науково-інформаційний бюл. Архівного управління УРСР. – 1961. – № 4 (48), лип.-серп. – С. 45–55.

Нікульченко М. І. Особистий фонд старих більшовиків Дніпропетровщини / М. І. Нікульченко // Наш край. – Дніпропетровськ, 1971. – С. 87–92.

Днепропетровский исторический музей имени Д. И. Яворницкого : путеводитель / сост. : А. Ф. Вагченко, Л. П. Крылова, О. В. Кузьмина и др. ; ред. Л. Н. Сергеева. – Днепропетровск : Проминь, 1979. – 158 с.

Большевистские листовки в Днепропетровском историческом музее. 1898–1923 : каталог / Центр. музей революции СССР, Днепропетр. ист. музей им. Д. И. Яворницкого. – М., 1985. – 67 с.

Мицик Ю. А. Документи Дніпропетровського історичного музею як джерело до вивчення історії Росії та України XVII–XVIII ст. / Ю. А. Мицик // Архіви України. – 1985. – № 5. – С. 58–61.

Мицик Ю. А. Документи Дніпропетровського історичного музею як джерело для вивчення історії Росії та України XVII–XVIII ст. / Ю. А. Мицик // Архіви України. – 1985. – № 5. – С. 58–61.

Мыцык Ю. А. Анализ архивных источников по истории Освободительной войны украинского народа 1648–1654 годов / Ю. А. Мыцык ; М-во высш. и сред. спец. образования СССР, Днепропетр. гос. ун-т. – Днепропетровск, 1988. – 76 с.

Абросимова С. В. Эпистолярное наследие академика Д. И. Яворницкого как объект археографического исследования / С. В. Абросимова, О. И. Журба // Исследования по историографии и источниковедению отечественной истории XVI–XX вв. : межвуз. сб. науч. тр. – Днепропетровск, 1990. – С. 129–135.

Перкова А. И. Мемориальный дом-музей академика Д. И. Яворницкого : каталог / А. И. Перкова ; ред. Д. М. Бондар ; худ. В. О. Герасименко ; Днепропетр. ист. музей им. Д. И. Яворницкого. – К., 1990. – 18 с.

Абросимова С. В. Фонди Дніпропетровського історичного музею як джерельна база історичного краєзнавства / С. В. Абросимова // Завдання краєзнавства у дослідженні та популяризації пам'яток історії і культури. – К., 1991. – С. 147–155.

Пам'ятки писемності в збірці Дніпропетровського історичного музею : каталог музейної колекції актових джерел XVII–XIX ст. / упоряд.: С. В. Абросимова, А. С. Журба. – Дніпропетровськ, 1993.

Піцик О. В. Архівні документи Д. І. Яворницького в експозиції меморіального будинку-музею академіка Д. І. Яворницького / О. В. Піцик // Скарбниця рідного краю: зб. матеріалів наук.-практ. конф. з музейної справи і краєзнавства. – Дніпропетровськ, 1993. – С. 34–39.

Сацута В. М. Листи Великої Вітчизняної війни в колекції ДІМу / В. М. Сацута // 3 минувшини Подніпров'я. – Дніпропетровськ, 1995. – С. 170–177.

Абросимова С. В. До історії Нової Сербії : (документи з архіву канцелярії Новосербського корпусу) / С. В. Абросимова, О. М. Чумак // Південна Україна XVIII–XIX століття. – Запоріжжя, 1996. – Вип. 2. – С. 19–27.

Абросимова С. В. З історії книжної культури Катеринославщини кінця XVIII–XIX ст. : (за матеріалами маргіналій книгозбірні Дніпропетровського історичного музею) / С. В. Абросимова // Записки науково-дослідницької лабораторії історії Південної України ЗДУ: Південна Україна XVIII–XIX століття. – 1996. – Вип. 1. – С. 95–102.

Абросимова С. В. Документи з історії українського козацтва в збірці Дніпропетровського історичного музею / С. В. Абросимова, Ю. А. Мицик // Південна Україна XVIII–XIX століття. – Запоріжжя, 1998. – Вип. 3. – С. 7–29.

Абросимова С. В. Епістолярна колекція в зібранні Дніпропетровського історичного музею / С. В. Абросимова // Музей і майбутнє. – Дніпропетровськ, 1998. – С. 44–50.

Абросимова С. В. Колекція документів з історії запорозького козацтва в зібранні Дніпропетровського історичного музею / С. В. Абросимова, Ю. А. Мицик // Укр. археогр. щорічник. – К., 1999. – Вип. 3–4. – С. 200–211.

Архіпова Т. А. Джерела фотоколекції Катеринославського історико-археологічного музею / Т. А. Архіпова // Спадщина : ювіл. зб. до 75-річчя Держархіву Дніпропетр. області. – Дніпропетровськ, 1999. – С. 73–80.

Епістолярна спадщина академіка Д. І. Яворницького / уклад.: С. В. Абросимова, Н. Є. Василенко, А. І. Перкова та ін. – Дніпропетровськ, 1997–2005. – Вип. 1 : Листи учених до Д. І. Яворницького. – 1997. – 888 с. ; Вип. 2 : Листи діячів культури до Д. І. Яворницького. – 1999. – 460 с. ; Вип. 3. – 2005 ; Вип. 4 : Листи академіка Д. І. Яворницького. – 2005.

Дніпропетровський історичний музей імені Д. І. Яворницького : путівник / уряд. та відп. за вип.: Н. І. Капустіна, В. М. Бекетова. – Дніпропетровськ, 1999. – 25 с.

Капустіна Н. І. Дніпропетровському історичному музею – 150 років / Н. І. Капустіна // Музей на межі тисячоліть: минуле, сьогодення, перспективи. – Дніпропетровськ, 1999. – С. 3–7.

Степаненко Н. О. Архів діловодства Дніпропетровського історичного музею як джерело з історії музейної справи / Н. О. Степаненко // Спадщина : ювіл. зб. до 75-річчя Держархіву Дніпропетр. області. – Дніпропетровськ, 1999. – С. 69–72.

Абросимова С. В. Колекція спеціальних геометричних планів XVIII – XIX ст. в зібранні Дніпропетровського історичного музею / С. В. Абросимова // Південна Україна XVIII – XIX століття. – Запоріжжя, 2001. – Вип. 6. – С. 52–67.

Абросимова С. В. Документи з особового архіву полтавського бургомістра Павла Руденка в зібранні Дніпропетровського історичного музею / С. В. Абросимова, Ю. А. Мицик // Дніпропетровський історико-археографічний збірник. – Дніпропетровськ, 2001. – Вип. 2. – С. 599–630.

Абросимова С. Колекція документів Дніпропетровського історичного музею з історії православної церкви в Україні XVIII ст. / С. В. Абросимова // Студії з архів. справи та документознавства. – 2001. – Т. 7. – С. 104–109.

Степаненко Н. О. Нова збірка листівок у колекції Дніпропетровського історичного музею / Н. О. Степаненко // Дніпропетровський історико-географічний збірник / за ред. О. І. Журби ; Дніпропетр. нац. ун-т, Каф. історії України. – Дніпропетровськ, 2001. – Вип. 2. – С. 453–461.

Архипова Т. А. Єкатеринослав на видових поштових відкритках в колекції музею / Т. А. Архипова // Музей і місто: Музезнавчі аспекти збереження і відтворення своєрідності міської культури. – Дніпропетровськ, 2003.

Епістолярна спадщина родини Нечаєвих (кінець XVIII – перша половина XX ст. / уряд.: С. Абросимова, І. Анцишкін, Н. Сурєва та ін. // Джерела з історії Південної України. – Запоріжжя, 2003. – Т. 3. – 488 с.

Абросимова С. В. Пам'ятки писемності XVII–XIX ст. у зібранні Катеринославського обласного музею ім. О. М. Поля / С. В. Абросимова // Музеї України XIX – початку XX століть : зб. наук. пр. / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Максима Рильського та ін. – К., 2005. – С. 200–218.

Архипова Т. А. Фотоколекція Д. Машукова в Дніпропетровському історичному музею: проблеми атрибуції / Т. А. Архипова // Скарби музеїв : матеріали обл. наук. конф. до Міжнар. дня музеїв 2003 р. – Дніпропетровськ, 2005. – С. 39–44.

Капустіна Н. І. Дніпропетровський історичний музей – сокровищниця історико-культурного насліддя Придніпровського регіону / Н. І. Капустіна // Скарби музеїв : матеріали обл. наук. конф. до Міжнар. дня музеїв 2003 р. – Дніпропетровськ, 2005. – С. 6–13.

Канцелярія Новосербського корпусу / упоряд.: В. Мільчев, О. Посунько ; передм.: С. Гаврилович, С. Лалич, В. Мільчев, О. Посунько // Джерела з історії Південної України. – Запоріжжя, 2005. – Т. 7. – С. 284–361.

Сацута В. М. Листівки Великої Вітчизняної та Другої світової війни у зібранні Дніпропетровського історичного музею ім. Д. І. Яворницького / В. М. Сацута // Грані. – Дніпропетровськ, 2005. – № 5 (43). – С. 151–154; С. 12–18.

Скарби Дніпропетровського історичного музею імені Дмитра Івановича Яворницького / Дніпропетр. обл. держ. адміністрація, Дніпропетр. обл. рада, Дніпропетр. іст. музей ім. Д. І. Яворницького ; авт. тексту й упоряд.: Н. І. Капустіна, В. М. Бекетова. – Дніпропетровськ, 2005. – 317 с.

Журба А. С. Документи з архіву Коша Війська Запорозького низового. Проїжджі листи, рапорти, атестати [у Дніпропетр. іст. музеї] / А. С. Журба // Козацька спадщина : альманах Нікопольського регіон. від-ня Наук.-дослід. ін-ту козацтва Ін-ту історії України НАН України. – Дніпропетровськ, 2006. – Вип. 3. – С. 250–253.

Абросимова С. В. Родина Сахно-Устимовичів в документах фамільного архіву / С. В. Абросимова // Микола Павлович Ковальський (1929–2006). Ad gloriam... Ad honores... Ad memorandum. – Дніпропетровськ : Ліра ЛТД, 2007. – С. 328–346.

Василенко Н. Є. Катеринославець : (маловідомі сторінки з життя родини Григорія Залобовського мовою архівних документів) / Н. Є. Василенко // Видатні особистості. Музейна персоналістика : (матеріали обл. музейної наук. конф. до міжнар. дня музеїв та 75-річчя Дніпропетр. обл.) / Дніпропетр. іст. музей ім. Д. І. Яворницького та ін. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2008. – С. 98–108.

Грищенко Е. С. Письма юного екатеринославца начала XX века : (из эпистолярного наследия Евецких) / Е. С. Грищенко // Видатні особистості. Музейна персоналістика : (матеріали обл. музейної наук. конф. до міжнар. дня музеїв та 75-річчя Дніпропетр. обл.) / Дніпропетр. іст. музей ім. Д. І. Яворницького та ін. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2008. – С. 108–118.

Тележняк К. Документи з історії голодомору 1932–1933 рр. у зібранні Дніпропетровського історичного музею : (огляд колекції) / К. Тележняк // “І поліг наш народ, наче скошене жито...”. Голодомор 1932–1933 років на Дніпропетровщині. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2008. – С. 130–133.

С. Абросимова, Т. Архіпова

Музей історії міста Дніпродзержинська

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: пр. Леніна, 39, м. Дніпродзержинськ,

Дніпропетровська обл., 51900

Тел.: (05692) 3-11-10, 3-02-24, 3-87-30

Транспорт: трамвай 2, маршрутне таксі 11, 4 (зуп. “Площа Леніна”)

Час роботи: 9. 00–17. 00 (щодня)

Історична довідка

1931 р. – засновано музей революції у м. Кам’янське (з 1936 р. – Дніпродзержинськ).

До 1941 р. – зберігав свою назву. Під час Другої світової війни – музей був повністю пограбований, багато безцінних реліквій знищено. Фондові колекції, що створювалися після війни, склали 82 тис. музейних предметів.

1957 р. – відновив свою роботу на громадських засадах.

1959 р. – реорганізовано у Державний музей історії Дніпродзержинська.

1962 р. – відкрито для відвідувачів.

Обсяг фондів

82 тис. од. зб. музейних предметів

бл. 33,5 тис. од. зб. документів з паперовими носіями (1646–2006)

18,73 тис. од. зб. фотодокументів (кін. XIX ст. – 2006)

Анотація складу фондів

Фондові колекції, що створювалися після війни, мають археологічні, етнографічні, нумізматичні колекції, а також корпус історико-революційних матеріалів. Відділ фондів містить грамоти; книги; фото і фономатеріали; плакати.

Документи характеризують соціально-економічне, політичне, культурне життя краю та міста з другої пол. XVIII ст. Оскільки місто виросло із села, що утворилося за часів козацтва, а музей виник значно пізніше, документи про даний період історії в колекції нечисленні та стосуються, насамперед, питань продажу-купівлі земель. Найранніші писемні джерела – це церковні книги, які потрапили до музею під час закриття Свято-Миколаївського собору 1961 р.

Значний інтерес становлять документи з особового архіву І. Ясюковича, першого директора-розпорядника Дніпровською металургійного заводу, що належав Південно-Російському Дніпровському металургійному товариству. Завод, побудований польськими, бельгійськими і французькими акціонерами цього товариства, почав працювати у 1889 р. Навколо нього і завдяки йому із села і виросло місто.

Зберігаються архівні документи, що відтворюють події в місті під час громадянської війни, встановлення радянської влади, відбудову народного господарства. Це – брошури, листівки, газети, мандати, довідки, грамоти, посвідчення, спогади учасників тих подій і фотографії цього періоду. Події Другої світової війни представлені документами захисників міста, учасників бойових дій, визволителів міста, дніпродзержинців, які працювали в тилу, відбудовували підприємства визволеного міста. Серед них: документи до нагород, подяки; про історію створення і бойовий шлях військових частин. На особливу увагу заслуговує колекція листування періоду Другої світової війни.

Документи відтворюють соціально-економічний та культурний розвиток міста з середини 1960-х рр. до сучасності. Серед них є документи та фотографії передовиків виробництва, брошури, книги, газети, пам'ятні альбоми, дипломи, телеграми, матеріали делегатів з'їздів, матеріали про інтернаціональні зв'язки міста. Наявні комплекси документів видатних людей, життя яких пов'язано з містом: Л. Брежнєва (1906–1982), В. Щербицького (1918–1990), Н. Назарбаєва (1940 р. н.); О. Коваленка (1881–1962), лікаря-терапевта, перекладача “Слова о полку Ігоревім” на українську мову. Музей

має книжку з автографом перекладача; Й. Штопала (1897–?), академіка АН СРСР; В. Овчиннікова (1907–1978), художника, заслуженого діяча мистецтв України, директора Київського музею Західного та Східного мистецтва; Л. Сметаннікова (1942 р. н.), заслуженого артиста РРФСР, соліста Саратовського театру опери та балету; О. Голобородька (1938 р. н.), заслуженого артиста УРСР; Ф. Ісаєва (1922–2000), дніпродзержинського поета та ін.

Серед фотографій інтерес представляють краєвиди м. Кам'янського та фотографії його жителів, види Дніпровського металургійного заводу. Радянський період представлено фотопортретами та груповими знімками учасників революції, громадянської та Другої світової воєн, Героїв Соціалістичної Праці та передовиків виробництва, делегатів з'їздів, діячів науки та культури.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Топографічні описи

Каталоги:
“Листи війни”
“Ордени та медалі”
“Дарунки Л. І. Брежнєву”

Картотеки:
інвентарна
іменна
тематичні
топографічна

Бібліотека

Налічує 10,3 тис. прим. книг довідкового характеру, історичних, історико-краєзнавчих, політологічних видань, серед яких рідкісна довідкова література кін. XIX – поч. XX ст.

Бібліографія

Бочарова С. С. Музей історії міста Дніпродзержинська : путівник по експозиції / С. С. Бочарова. – Дніпропетровськ : Промінь, 1968. – 79с.

Бочарова С. Дніпродзержинськ : путівник / С. Бочарова, Т. Харбіна. – Дніпропетровськ, 1974. – 79 с.

Музей истории города Днепродзержинска : путеводитель. – Днепропетровск, 1986. – 72 с.

Музей истории города Днепродзержинска : буклет. – Днепропетровск, 1986. – 6 с.

Подвига полет бессмертный (о воине-афганце, Герое Советского Союза А. Стовбе) : буклет. – Днепропетровск, 1988. – 4 с.

Аудиовизуальный музейный сеанс. Музей истории города Днепродзержинска : буклет. – Днепропетровск, 1988. – 6 с.

Циганок Н. Дніпродзержинську – 250 : іст.-краєзн. довідник / Н. Циганок, В. Базарянинов. – Дніпропетровськ : Пороги, 2000. – 47 с.

Буланова Н. Седые берега судьбы. Очерки истории ОАО “Днепроцемент”. 1934–2004 / Н. Буланова. – Днепропетровск : Металл, 2004. – 224 с.

Кам’янське-Дніпродзержинськ : комплект поштових листівок : архів. фотографії із фондів музею історії м. Дніпродзержинська. – Нікополь, 2005.

Шапочкіна І. В. Роль меморіальних комплексів у відтворенні історії міста Дніпродзержинська (Кам’янського) / І. В. Шапочкіна // Видатні особистості. Музейна персоналістика : (матеріали обл. музейної наук. конф. до міжнар. дня музеїв та 75-річчя Дніпропетр. обл.) / Дніпропетр. іст. музей ім. Д. І. Яворницького та ін. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕС, 2008. – С. 290–297.

Н. Буланова, М. Сабов

Криворізький міський історико-краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Каунаська, 16, м. Кривий Ріг,
Дніпропетровська обл., 50099
Тел.: (0564) 90-27-56

Транспорт: тролейбус 1, 8, 12, 19, маршрутне таксі 200, 205, 211, 240, 282, 286, 397 (зуп. “Площа Визволення”)

Час роботи: 10.00–16.30, вихідний день – п’ятниця

Історична довідка

1960 р. – створено музей.

1968 р. – відкрито для відвідувачів.

1982 р. – працює філіал “Краєзнавчий музей в селищі Веселі Терни”.

1983 р. – створено філіал – музей-майстерню лауреата премії ім. Т. Г. Шевченка художника Г. І. Синиці. Після його смерті діє як меморіальний музей-квартира заслуженого художника України Г. І. Синиці, на основі приватної колекції.

Обсяг фондів

26 од. зб. документів з паперовими носіями (1948–2004)

Анотація складу фондів

Музей зберігає документи, що відображають історію та розвиток міста, серед них документи: І. Г. Авраменка – члена Спілки художників України, учасника Великої Вітчизняної війни, репресованого та реабілітованого учасника виставок “Станкова графіка і живопис”, художника-оформлювача Криворізьких художніх майстерень; Г. Д. Гусейнова – члена спілки письменників України, лауреата Державної премії ім. Шевченка, дослідника літературного Криворіжжя; Г. М. Малахова – ректора Криворізького гірничорудного інституту, д-ра техн. наук, проф., академіка НАН України, почесного члена Академії гірничих наук УРСР, автора 27 монографій, 360 публікацій; М. М. Омеса – заступника технічного директора Криворізького металургійного заводу “Криворіжсталь” (1970-ті), академіка Інженерної академії

наук України, Інженерної академії ООН лауреата Державної премії СРСР та України, учасника розробки нових марок арматурних сталей технічного оброблення металів ресурсозберігаючих технологій у сталеплавильному виробництві; В. І. Січового – ветерана ракетної галузі України, заступника директора заводу “Південмаш”, лауреата Ленінської та Державної премій СРСР, академіка Інженерної академії наук України, лауреата Срібної медалі ім. академіка В. Ф. Уткіна, Героя України, учасника створення чотирьох ракет, 400 супутників землі; Ф. Я. Січкара – заслуженої вчительки УРСР, завуча середньої школи № 8 м. Кривого Рогу (1960-ті), кращого математика Дніпропетровщини, відмінника народної освіти, учителя-новатора.

Серед документів: дипломи (лауреата Державної премії УРСР в галузі науки і техніки Г. М. Малахова (1970); лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки М. М. Омеся (2001); лауреата Срібної медалі ім. академіка В. Ф. Уткіна В. І. Січового (2004); лауреата обласної премії ім. Володимира Яструбова в галузі краєзнавства, перша премія Г. Д. Гусейнова (2002); лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка письменника Г. Д. Гусейнова (2006) за художньо-документальний життєпис у 9-ти книгах “Господні зерна”; учасника VII Московської конкурсної виставки “Золота кисть – 97” І. Г. Авраменка (1997); авторські свідоцтва М. М. Омеся на винахід “Спосіб виплавки сталі в кислородному конвекторі” (1981); посвідчення про присвоєння звання “Героя України” В. І. Січового з врученням Ордена Держави (1999), на нагороду медаллю ім. М. В. Ломоносова Академії наук екології та безпеки життєдіяльності М. М. Омеся (2001), про нагородження міжнародним Міжакадемічним союзом з підтримки науки та сприяння в підготовці наукових кадрів “Зіркою Вернадського” III ст. М. М. Омеся (2002), про нагородження знаком “Шахтарської слави” I ст. Г. М. Малахова (1972), про нагородження медаллю ім. А. С. Макаренка Ф. Я. Січкара (1965); службові посвідчення ректора Криворізького гірничорудного інституту Г. М. Малахова (1973), заступника генерального директора ВО “ПМЗ” В. І. Січового (2004); грамоти Президії ВР УРСР про присвоєння звання “Заслуженого вчителя школи УРСР” Ф. Я. Січкара (1963); Почесні грамота ЦК КПРС, РМ СРСР, ВЦСПС, ЦК ВЛКСМ з нагоди 55-річчя І. Г. Авраменка (1987); автобіографії заслуженої вчительки УРСР Ф. Я. Січкара (1989), члена спілки художників України І. Г. Авраменка (2002); особовий листок обліку кадрів ректора Криворізького гірничорудного інституту Г. М. Малахова (1951); орденські книжки про нагородження орденом Леніна (1961), орденом “Трудового Червоного Прапора” Г. М. Малахова (1953), орденом “Знак Пошани” М. М. Омеся (1986).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книги архівної групи
Акти надходження

Картотеки:
наукова
пошукова

Бібліографія

Криворізький історико-краєзнавчий музей : путівник по експозиції / уклад.: Н. М. В'язовська, Н. Ф. Кучер, Н. В. Моїсенко та ін. ; ред. Я. Г. Ракітіна. – Дніпропетровськ : Промінь, 1970. – 48 с.

Т. Лазарева

Нікопольський державний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Електрометалургів, 46а, м. Нікополь,

Дніпропетровська обл., 53200

Тел.: (05662) 5-13-61, 5-14-87

Транспорт: маршрутне таксі 9, автобус 5, 7, 11, 15, 23

(зуп. “Центральний універмаг”)

Час роботи: 9.00–16.30 вихідний день – понеділок

Історична довідка

1914 р. – Катеринославські повітові земські збори прийняли ухвалу про відкриття у м. Нікополі районного музею.

1919 р. – на базі районного музею створено Нікопольський музей виставки мистецтв, використано конфісковані речі жителів міста і району. Для його функціонування виділили збудоване у 1908 р. приміщення, що належало купцю Гусеву.

1929 р. – музей реорганізовано у краєзнавчий, отримав статус державного. До кінця 1930-х рр. музей очолювали Д. Волошин, Я. Педенко, Г. Шапошніков. Під керівництвом Г. Шапошнікова закладено наукові засади експозиції музею.

1941 р. – частина експозиції була евакуйована на схід, де й зникла безслідно у м. Моздоц. За часів окупації музей продовжував свою роботу під керівництвом К. Цегера. Під час визволення міста і відходу нацистів будівля музею зазнала значних пошкоджень.

1982–1986 рр. – створення Каховського водосховища призвело до підтоплення старої частини м. Нікополя. Музей у зв'язку з цим опинився в аварійному стані та протягом 1982–1986 рр. був зачинений, а зусилля музейних працівників зосередилися на науковій та просвітницькій роботі.

2000 р. – Нікопольський державний краєзнавчий музей відновив археологічні дослідження.

Обсяг фондів

10215 од. зб. музейних предметів документів з паперовими носіями

Анотація складу фондів

Письмові пам'ятки зберігаються у фондосховищі (відділ фондів). До письмової групи входять книги, газети, листи, документи, об'ємні експонати, фотографії. Серед найстаріших документів – Указ про відставку підпоручика Апшеронського піхотного полку В. Г. Шапошнікова (1762); Указ імператора Петра III про присвоєння звання поручика В. Г. Шапошникову

(1762). Колекція листів сім'ї Нечаєвих видана у збірнику Запорізького університету.

Обліково-довідковий апарат

Каталоги

Тематичні картотеки

Бібліографія

Литвин М. К. Нікопольський краєзнавчий музей : путівник по експозиції / М. К. Литвин. – Дніпропетровськ : Промінь, 1968. – 60 с.

Анцишкін І. В. Документи Нікопольської Свято-Покровської церкви у зібранні Нікопольського державного краєзнавчого музею. Реєстр парафіян 1791 року / І. В. Анцишкін // Козацька спадщина : альманах / Нікопольське регіон. від-ня НДІ козацтва Ін-ту історії України НАН України. – Вип. 1. – Нікополь ; Запоріжжя, 2004. – С. 7–59; Вип. 2. – Нікополь ; Дніпропетровськ, 2005. – С. 8–45.

І. Анцишкін

Павлоградський історико-краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: пров. Музейний, 8, м. Павлоград,

Дніпропетровська обл., 51400

Тел.: (05672) 4-40-56, 4-41-14, 4-41-33

Транспорт: автобус 2, 5, 6 (зуп. “ЦУМ”)

Час роботи: 8.00–16.45, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1962 р. – створено Павлоградський історико-революційний музей.

1967 р. – музею надано статус народного.

1976 р. – одержав статус державного та реорганізований в Павлоградський історико-краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

19 од. зб. документів з паперовими носіями (XVI–XX ст.)

Анотація складу фондів

Зберігається рукописна книга “Евангелие” (кін. XVI – поч. XVII ст.).

У фондах відклалися документи особового походження, які належать І. О. Шатрову (1879–1952) – військовому деригенту, автору вальса “На сопках Маньчжурії”, учаснику російсько-японської війни. Серед них: автобіографія, метричне посвідчення про народження, свідоцтво про закінчення повного курсу навчання Землянського повітового училища (1894), атестат Варшавського музичного інституту на звання військового капелмейстера (1900), царська грамота про нагородження орденом Святого Станіслава третього ступеня за бойові відзнаки у боях з японцями (1910), фотографія (не пізніше 1900). Наявні особові документи жителів міста та району: свідоцтва

про народження, на виконання військової повинності, на побудову хати; виписка з метричної книги про шлюб, посвідчення особи, паспортна книжка, атестат про закінчення Павлоградського Олександрівського училища, посвідчення Імператорського Харківського університету (1884–1926).

Музей має рукопис автобіографічного твору видатної української поетеси Г. П. Світличної “Незакінчена повість” (1991), а також поштові картки та фотографії з видами м. Павлограда (1915, 1917, 1930-ті).

Обліково-довідковий апарат

Картотеки:
генеральна
інвентарна
топографічна

Довідкова бібліотека

Налічує 8400 прим. видань.

О. Легостаєва

Дніпропетровський художній музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Шевченка, 21, м. Дніпропетровськ, 49044

Тел./факс: (0562) 47-32-65

Транспорт: трамвай 1, тролейбус А, Б, 4

Часи роботи: 10.00–18.00, вихідний день – п’ятниця

Історична довідка

1914 р. – відкрито Катеринославську міську картинну галерею. У роки революції та громадянської війни колекція збереглася.

1922 р. – галерею перетворено на Катеринославський художній музей.

1920–1930-ті рр. – відбулося розширення музейної колекції.

1941–1945 рр. – музей зазнав великих втрат, приміщення було зруйновано, близько тисячі експонатів пограбовано або пошкоджено.

1947 р. – музей відродився.

Музей має статус обласного комунального закладу культури.

Обсяг фондів

90 од. зб. документів з паперовими носіями (поч. ХІХ – кін. ХХ ст.)

Анотація складу фондів

У музейному зібранні зберігаються твори українських та інших художників ХVІІІ–ХХ ст.

Найвагомішим внеском у музейну колекцію став дарунок І. І. Бродського, який у 1936 р. передав понад 300 живописних і графічних робіт великих майстрів ХІХ–ХХ ст.

Значним внеском до музейного зібрання стали 83 експонати, передані у 1937 р. з приватної колекції О. М. Ен'якова.

Діяльність музею відображена в архівних матеріалах, що зберігаються в фондах музею. Архів є підрозділом музейних фондів. Рукописні документи художників, фотокартки зберігаються у фондах музею, книги (стародруки) – в бібліотеці музею.

Наявні архів художника М. М. Ге: листування, щоденник Н. П. Беллінгегаузен (Магденко), фотокартки виставок, сім'ї, художників, альбом з репродукціями, 1863–1867); особові фонди заслужених художників України А. Потапенко, В. Данилова, М. Козуліна, народних художників України П. Магро, М. Кокіна, Ф. Клеменка, дніпропетровських художників (М. С. Погребняка, Б. Смирнова, І. Першутчева), майже всіх членів Дніпропетровської організації національної спілки художників України, твори яких представлені в музейній колекції (газетні статті, автобіографії, особові документи, фотокартки, 1960–2000).

В колекції стародруків представлено Євангеліє.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Наукові уніфіковані паспорти

Картотеки

К. Попова

Дніпропетровський металургійний державний музей України

Підпорядкування: Міністерство промислової політики України

Адреса: пл. Академіка Стародубова, буд. 1, м. Дніпропетровськ, 49050

Тел.: (05662) 776-49-29

Транспорт: тролейбус “А” (зуп. “Університет”)

Час роботи: 8.30–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1984 р. – відкрито Музей революційної, бойової та трудової слави металургів України.

1993 р. – перейменовано в Музей металургів України.

1999 р. – перейменовано в Металургійний державний музей України.

Обсяг фондів

35 од. зб. документів з паперовими носіями (1925–1974)

Анотація складу фондів

Музей зберігає документи особового походження громадян, що відображають розвиток металургійної галузі, включаючи історико-бібліографічні дані учених, металургів, видатних виробничників: М. С. Галатова – директора Криворізького металургійного заводу (1960-ті), Героя Соціалістичної

Праці; І. М. Ектова – директора Донецького металургійного заводу ім. Леніна (1960-ті), Героя Соціалістичної праці, лауреата Ленінської премії; І. Г. Заславського – лауреата Державної Премії СРСР; Г. Г. Орешкіна – директора Дніпровського металургійного заводу ім. Дзержинського (1960-ті), проф., Героя Соціалістичної Праці, лауреата Ленінської та Державної премій СРСР; Г. М. Павловського – директора Дніпропетровського металургійного заводу ім. Комінтерну, кавалера двох орденів Леніна; М. В. Панюшкіна – інженера Всесоюзного науково-дослідного інституту трубної промисловості, лауреата Державної Премії СРСР; П. В. Савкіна – директора Дніпропетровського трубопрокатного заводу ім. Леніна (1960-ті), Героя Соціалістичної Праці; К. Ф. Стародубова – академіка НАН України, заслуженого діяча науки і техніки УРСР, лауреата премії РМ СРСР в області науки і техніки, видатного ученого в області теорії термічної обробки сталі; О. П. Чекмарьова – дійсного члена АН СРСР, академіка АН СРСР та УРСР, Героя Соціалістичної Праці, заслуженого діяча науки і техніки УРСР, лауреата Державних Премій СРСР та УРСР.

У музеї є: дипломи лауреата Ленінської премії Г. Г. Орешкіна (1960), лауреатів Державної премії СРСР М. В. Панюшкіна (1962), О. П. Чекмарьова (1962), Г. Г. Орешкіна (1963), І. Г. Заславського (1962); авторські свідоцтва П. В. Савкіну, М. Г. Бердянському, М. В. Панюшкіну на винахід “Автоматичний двокліттьовий трубопрокатний стан” (1960), Г. М. Павловському на винахід “Методи гарячого свинцювання сталевих листів” (1972); грамоти: Президії ВР СРСР та УРСР про присвоєння звання Героя Соціалістичної Праці М. С. Галатову (1966), Г. Г. Орешкіну (1952), про присвоєння звання заслуженого винахідника УРСР Г. Г. Орешкіну (1962); атестати проф. О. П. Чекмарьова (1946), Г. Г. Орешкіна (1960); похвальний лист О. П. Чекмарьова від Наркомату чорної металургії СРСР за підписом Народного комісара І. Тевосяна (1945); почесна грамота Всесоюзної Ради наукових інженерно-технічних товариств І. М. Ектова (1951); два особистих щоденника К. Ф. Стародубова (1955); службове посвідчення М. В. Панюшкіна (1960); вітальна адреса О. П. Чекмарьову від Міністерства чорної металургії УРСР до 75-річчя від дня народження (1972); фотодокументи: М. С. Галатова (1968); І. М. Ектова (1969); І. Г. Заславського (1940); Г. Г. Орешкіна (1960); Г. М. Павловського (1966); М. В. Панюшкіна (1960); П. В. Савкіна (1960); К. Ф. Стародубова (1964, 1972, 1975); О. П. Чекмарьова (1925, 1940, 1972, 1974).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

О. Легостаєва

Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Ю. Савченка, 10, м. Дніпропетровськ, 49006

Тел./факс: (0562) 42-31-19

E-mail: library@libr.dp.ua

Веб-сайт: <http://www.libr.dp.ua>

Транспорт: трамвай 17, 7, 4, тролейбус “Б”

Час роботи: 10. 00–19. 00, вихідний день – п’ятниця

Історична довідка

1834 р. – засновано у м. Катеринославі (нині м. Дніпропетровськ) губернську публічну бібліотеку з фондом 200 прим. книг.

1938, 1942 рр. – фонди бібліотеки повністю було знищено.

1993 р. – бібліотека одержала сучасну назву.

Обсяг фондів

2 млн. 901 тис. прим. книг, у т. ч.:

333 прим. документів (XVII–XXI ст.)

Анотація складу фондів

Бібліотека має колекцію стародруків кириличного та гражданського друку, книги петровської епохи, прижиттєві видання М. В. Ломоносова, М. Новикова (XVII – перша пол. XIX ст.) та колекцію книг з автографами, “Евангелие Учительное” (Клинцы, 1785).

У фонді відклалися книги з автографами Д. І. Яворницького, М. О. Морозова, С. О. Венгерова, Б. Б. Комаровського та ін. Зберігається понад 100 прим. книг із особистих зібрань Д. І. Яворницького, М. В. Брачкевича, В. М. Флоринського, М. П. Чехової, М. О. Морозова, І. Білоусова та інших з автографами та дарчими написами.

Довідковий апарат

Каталоги:

генеральний алфавітний (картковий)

книжково-нумераційний описів патентів на винаходи
електронний

Картотеки

Інвентарні книги на фонд з 1943 р.

Бібліографія

Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека : інформ.-реклам. проспект / уклад. Н. М. Тітова. – Дніпропетровськ : Книга, 2004. – 19 с.

Видання ДОУНБ (1956–2006) : бібліогр. покажч. / упоряд. І. Голуб. – Дніпропетровськ : ДОУНБ, 2006. – 141 с.

Т. Абраїмова

Наукова бібліотека ім. О. Гончара Дніпропетровського національного університету. Відділ рідкісної книги

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Козакова 8, Дніпропетровськ, 49050

Тел.: (0562) 46-61-95

E-mail: Libraydnu@mail.dnu.dp.ua

Транспорт: тролейбус А, В, 9,16 (зуп. “Університет”)

Час роботи відділу рідкісної книги: 13.00–16.45,
вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1918 р. – бібліотеку відкрито одночасно із Катеринославським університетом (нині – Дніпропетровський національний університет).

1990 р. – створено відділ рідкісних книг.

Обсяг фондів

бл. 30 тис. прим. видань, у т. ч.:

1500 прим. стародруків у відділі рідкісних книг (XVI – перша пол. XX ст.)

Анотація складу фондів

Основу фондів бібліотеки склали фонди бібліотек дореволюційних навчальних закладів міста: гімназій, реальних училищ, семінарії, тощо. Під час Другої світової війни – значну частину літератури було втрачено.

Красзнавчу тематику розкривають книги (бл. 280 прим. томів), що належали бібліотеці Катеринославського народного училища (1793–1805) – першій бібліотеці міста. Серед них – бл. 80 прим. подаровано кн. Потьомкіним Катеринославському університету (1789 р.). До цієї колекції належать рідкісні видання: “Енциклопедія” Дідро та д’Аламбера, “Історія птахів” Бюффона, книги з автографами відомого грецького ученого та першого катеринославського архієпископа Євгенія (Булгаріса) тощо.

Довідковий апарат

Каталоги:
алфавітний
систематичний

Картотеки:
автографів
екслібрисів
маргіналій

Бібліографія

Саминский Е. М. Первые книги Екатеринослава / Е. М. Саминский // Вісн. Дніпропетров. ун-ту. Історія та археологія. – Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2001. – Вип. 6. – С. 154–160.

Саминский Е. М. Каталог старопечатных изданий : в 5 ч. / Е. М. Саминский. – Днепропетровск : Изд-во ДНУ. – Ч. I : Книги гражданской печати XVIII века. – 2003. – 100 с. ; Ч. 2 : Книги первой четверти XIX века. – 2006. – 85 с.

Є. Самінський

**Науково-технічна бібліотека
Національного гірничого університету**

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: пр. К. Маркса, 19, м. Дніпропетровськ, 49005

Тел.: (056) 47-36-07

Факс: (056) 47-36-07

E-mail: nefjodova@nmu.org.ua

Веб-сайт: <http://www.nmu.org.ua/uk/>

Транспорт: трамвай 1, тролейбус Б, маршрутне таксі 101, 146

Час роботи: 8.00–19.00 (понеділок–п'ятниця),

9.00–16.00 (субота), вихідний день – неділя

Історична довідка

1899 р. – бібліотека виникла одночасно із заснуванням Катеринославського Вищого гірничого училища, перетвореного в 1912 р. на Катеринославський гірничий інститут, з 1926 р. – Дніпропетровський гірничий інститут, 1993 р. – Державна гірнична академія України, 1997 р. – Національна гірнична академія України, 2002 р. – Національний гірничий університет.

1903 р. – паралельно існували дві бібліотеки гірничого університету – наукова (основна) і студентська (технічна читальня).

1930-ті рр. – бібліотека стала опорною науковою бібліотекою вузів міста і набула великої популярності серед науковців. Вона обслуговувала викладачів, співробітників і студентів усіх вузів міста і регіону.

1937 р. – бібліотека стала належати тільки Дніпропетровському гірничому інституту.

1941 р. – на початок року фонди основної бібліотеки склали бл. 250 тис. прим. томів, а студентської – понад 150 тис. На період Великої Вітчизняної війни найцінніші книги і журнали були евакуйовані разом із інститутом.

1946 р. – після повернення з евакуації бібліотека стала єдиною і відтоді називається науково-технічною.

Обсяг фондів

понад 1 млн. прим. видань, у т. ч.:

понад 160 тис. прим. період. видань

36400 прим. іноземної літератури

16200 прим. дисертацій та авторефератів дисертацій

2520 прим. науково-технічної документації

87 прим. рідкісних книг (1563–1900)

Анотація складу фондів

Комплектуються літературою з питань гірничої справи, економіки, геології, електротехніки, машинобудування, гуманітарного профілю.

Документи зберігаються у відділі книгозховища, секторі рідкісних видань, секторі іноземної літератури. Серед рідкісних видань, раритетів: книги Г. Агріколи “О металах” (1563), І. Ньютона “Філософія природи” (1760), Г. Галілея “Диалог” (1813), “История электричества”, т. 1, 2 (1771) тощо.

Бібліотека має іменні колекції книг професорів Л. Д. Шевякова, Я. Е. Некрасовського, О. М. Терпігорева, С. А. Волотковського, Г. Г. Півняка та інших видатних діячів гірничої науки, геології, механіки з автографами авторів, а також видання з автографами А. І. Райкіна, Б. Є. Патона, Н. В. Багрова та ін. У фондах є колекції книг латинською, німецькою, французькою, англійською, польською мовами.

Наявні рідкісні зарубіжні книжкові видання (XVI ст. – 1900).

Довідковий апарат

Допоміжна картотека книжкових мініатюрних видань
Опис рідкісних зарубіжних книжкових видань

Бази даних

Електронний каталог

Бібліографія

Національний гірничий університет: події, факти, особистості. 1979–2004 рр. : бібліогр. покажч. / М-во освіти і науки України, НГУ, Ін-т гуманіт. проблем, Наук.-техн. б-ка ; упоряд.: О. Н. Нефедова, В. Г. Римар, Л. В. Лоздан. – Дніпропетровськ : НГУ, 2004. – 53 с.

О. Нефедова

Народний музей історії Українського державного хіміко-технологічного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: просп. Гагаріна, 8, м. Дніпропетровськ, 49005

Тел.: (0562) 47-46-70 (приймальня ректора)

Факс: (0562) 47-33-16

Транспорт: тролейбус “А”, трамвай 1 (зуп. “Нагорний ринок”)

Час роботи: 10.00–17.00, вихідні дні – вівторок, четверг, субота, неділя

Історична довідка

1978 р. – засновано Музей університету.

1989 р. – надано статус народного.

Обсяг фондів

2 тис. од. зб. музейних предметів (1930–2006)

3 од. зб. документів з паперовими носіями (1905, 1941)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи: похвальний лист Хотинського повітового училища, виданий першому ректорові інституту П. Г. Сторожуку (1905); лист на фронт під час Великої Вітчизняної війни проф. В. І. Даля з м. Кемерово, куди було евакуйовано університет; посвідчення доц. Г. С. Піскуно-

ва – командира 19-го стрілкового полку народного ополчення Жовтневого району м. Дніпропетровська (1941).

Документи розподілено за періодами: заснування університету (інституту) і довоєнний період (1930–1941); університет у роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945); післявоєнна перебудова і пострадянський період (1950–1991); сучасний період розвитку (з 1991).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

В. Боронило

Народний музей історії Дніпродзержинського державного технічного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Дніпробудівська, 2, м. Дніпродзержинськ,
Дніпропетровська обл., 51900

Тел.: (05692) 55-12-67

Транспорт: маршрутне таксі 3а, 4

Час роботи: 9.00–17.00 (п'ятниця кожного тижня)

Історична довідка

1968 р. – створено музей.

1976 р. – реорганізовано у “Народний музей”.

Обсяг фондів

18 од. зб. документів з паперовими носіями (1926–1980)

Анотація складу фондів

Зберігаються офіційні документи, що висвітлюють історію навчального закладу: урядові телеграми з приводу нагородження інституту орденом Трудового Червоного Прапора (1970), 50-річчя та 60-річчя інституту (1970, 1980). У фонді відклалися документи особового походження: свідоцтво про закінчення робітфаку та диплом про закінчення Дніпродзержинського металургійного технікуму Л. І. Брежнева (1934, 1937), його фотографії з викладачами, випускниками інституту, керівництвом Дніпровського металургійного заводу (1932–1935, 1962, 1979), фотопортрет з особистим підписом (1979); фотографії перших випусків Кам'янського робітничого технікуму та Кам'янського вечірнього металургійного інституту (1926, 1932).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

І. Шапочкіна, О. Легостаєва

Донецький обласний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Челюскінців, 189 а, м. Донецьк, 83048

Тел.: (062) 311-48-63

Факс: (062) 345-22-67

Транспорт: трамвай 1 (зуп. “Проспект Титова”);
тролейбус 2, 6 (зуп. “Дитячий світ”)

Час роботи: 9.00–16.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1924 р. – створено Музей краєзнавства на Донеччині.

1930–1940 рр. – функціонував як Музей революції. Під час нацистської окупації Сталінської (Донецької) області більшість колекцій було втрачено під час пожежі.

1943 р. – відновлено історичний музей після звільнення Сталіно (Донецька).

1951 р. – Сталінський обласний краєзнавчий музей.

1961 р. – Донецький обласний краєзнавчий музей.

У структурі музею музей-садиба В. І. Немировича-Данченка, музей Великоанадольського лісу, музей С. С. Прокоф'єва

Обсяг фондів

71360 од. зб. музейних предметів (1563–2005), у т. ч.:

понад 36883 од. зб. фотодокументів та негативів (XIX ст. – 2005)

Анотація складу фондів

Документи, які включають рукописні та друковані оригінали, зберігаються у відділі науково-фондової роботи. Серед них: документи, книги, проспекти, газети, афіші, журнали, карти, програми, запрошення, альбоми, бони, листівки тощо; фотодокументи (фотографії, негативи); фонодокументи (платівки, аудіо-, відеокасети, компакт-диски).

Група архівних писемних джерел має документи, які характеризують соціально-економічний розвиток Донбасу за періодами: дорадянський період включає: жалувані грамоти, розпорядження царського уряду, судові справи, листування, інструкції, справи земств, статuti, реклами, акції, звіти, рахунки підприємств, звіти промислових виставок, паспорти, метричні записи, посвідчення жителів краю, карти-схеми міст, геологічних родовищ,

матеріали розвитку театрів та сінематографу в краї, фотографії, поштові картки, стародруки вітчизняних та іноземних друкарень тощо; радянський період включає документи органів радянської влади (афіші, листівки, мандати, посвідчення, нагородні документи, розпорядження, що відображають події жовтневої революції та громадянської війни, будівництва засад соціалістичного суспільства), посвідчення, листування, щоденники, нагородні документи учасників бойових подій Великої Вітчизняної війни, матеріали Слов'янського, Ямського, Артемівського партизанських загонів, різних підпільних формувань, кореспонденції журналіста Д. Акульшина, документи Героїв Радянського Союзу – уродженців Донецької області; сучасний період характеризують писемні джерела щодо економічного, соціально-культурного розвитку Донеччини.

Фонди особового походження складаються з архівних документів державних діячів, працівників науки, культури, освіти: М. С. Хрущова, Артема (Ф. А. Сергєєва), С. Щетиніна – надзвичайного посла СРСР у Монголії, М. Ізотова, П. Ангеліної, О. Стаханова, С. Жукова, П. Кривоноса, М. Мазая, І. Пінтера; медичних працівників В. та Р. Богославських, К. Овнатаняна, М. Довгяло, І. Коппа, І. Коробчанського, Д. Оглобліна, Н. Рождественського; композиторів М. Леонтовича, С. Прокоф'єва; театральних діячів В. Немировича-Данченка, Ю. Гуляєва, А. Солов'яненка, В. Писарєва; художника А. Куїнджі; поетів і письменників І. А. Гонімова, Б. Л. Горбачова, Л. Е. Черкащиної, Н. Рибака, Г. Бойка, Г. Чепижного; видатних спортсменів С. Бубки, Л. Подкопаєвої.

Фотодокументи з кін. XIX ст. включають фотографії, присвячені історії підприємств, містам Донеччини, їх жителям, учасникам революційних подій, бійцям Червоної гвардії, учасникам будівництва заводів, шахт, подіям Великої Вітчизняної війни. Наявні фотознімки кореспондента Є. Халдея.

До групи фонодокументів належать платівки, компакт-диски, магнітофонні плівки (звукозаписи виступів провідних співаків, оркестрів, хорів, артистів, фольклорних колективів краю. Певну частину фонодокументів складають платівки фірм поч. XX ст.

Кіно-, відеодокументи відтворюють історичні події краю.

Фондоутворювачі: жителі Донецької області та інших областей України, іноземні громадяни, різноманітні підприємства, заклади, установи, об'єднання, політичні партії та неформальні організації, спортивні та молодіжні об'єднання.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Уніфіковані паспорти
Книги надходжень
Книги інвентарів по групах зберігання
Огляди типологічних колекцій

Картотеки:
облікові
тематичні
персональні
топографічні
збереження

Бази даних

З 1999 р. розроблено та постійно удосконалюється комплексна автоматизована інформаційна система з науково-фондової роботи “ЕЛЬФ: Електронні фонди” (7570 записів)

Довідкова бібліотека

Фонд – понад 25 тис. прим. Комплектується відповідно до тематики наукових досліджень, забезпечує інтеграцію з обласною науковою бібліотекою ім. Н. К. Крупської. Довідкова частина бібліотечного фонду складається з словників, енциклопедій, періодичних видань 1940–1990-х рр. (“Комсомолец Донбасса”, “Известия”, “Труд”, “Донбасс”, “Комсомольская правда”).

Бібліографія

Скарби землі Донецької : фотоальбом. – Донецьк : Лебідь. – 2003. – 112 с.

Юзовка в открытках : (из собрания Донецького обласного краеведческого музея) : каталог / сост. И. Г. Черепихина. – Донецк, 2003. – 32 с.

Фотолетопись Евгения Халдея : (из собрания Донецького обласного краеведческого музея) : каталог / сост. Т. Ю. Тимофеева. – Донецк : Східний видавн. дім, 2004. – 64 с.

Літопис Донбасу : путівник по експозиції Донецького обласного краєзнавчого музею : фотоальбом / ДОКМ. – Донецьк : Астро, 2005. – 112 с.

Г. Писина

Артемівський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Радянська, м. Артемівськ, 26, Донецька обл., 84500

Тел.: (06274) 2-25-95, 2-29-68

Транспорт: тролейбус 2 (зуп. “вул. Радянська”)

Час роботи: 9.00–16.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1924 р. – засновано як Артемівський окружний краєзнавчий музей.

1942 р. – під час нацистської окупації музейна колекція загинула.

1962 р. – музей відновив свою діяльність як Артемівський міський історико-краєзнавчий музей на громадських засадах.

1967 р. – присвоєно звання народного музею.

1989 р. – створено Артемівський державний краєзнавчий музей як відділ Донецького обласного краєзнавчого музею.

1991 р. – самостійна установа.

Обсяг фондів

4003 од. зб. музейних предметів (1850–2009)

2982 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи, які включають рукописні та друковані оригінали, зберігаються у відділі фондів на носіях: писемні джерела (документи, книги, проспекти, газети, афіші, журнали, карти, програми, запрошення, альбоми, бони, листівки, тощо), фотографії; фонодокументи (грамплатівки, відеокасети і компакт-диски).

Документальні фонди включають значну кількість копій, отриманих із архівів міст Санкт-Петербурга і Москви, про історію краю XVIII–XIX ст. Значні за обсягом фонди “Бахмут у XVIII ст.” (“Трамота Петра I 1704 р.”, матеріали Бахмутської слідчої комісії з розгляду спорів між донськими і запорізькими козаками, “Казки” І. Метешевича 1753 р., матеріали про Слов’яносербію), “Економіка Бахмутського повіту XIX століття”, “Народна освіта кінця XIX – початок XX століття”, “Міська і земська управи кінця XIX – початку XX століть”, “Культура Бахмута XIX – початку XX століть”, “Акціонерне товариство “Бахмутська сіль”, “Сімейні архіви бахмутчан XIX століття” тощо; спогади старих більшовиків, матеріали про Бахмут-Артемівськ як центр Донецької губернії (1920–1925), про економіку, суспільно-політичне життя, культуру, народну освіту в радянську епоху, в період громадянської і Великої Вітчизняної війни.

Група архівних писемних джерел характеризує соціально-економічний розвиток краю XIX – поч. XX ст., його промислове освоєння, становище різних верств населення, важливі історичні події, що мали місце в м. Бахмуті та Бахмутському повіті. Серед документів: нагородні грамоти, листування, справи земств, статути, реклами, звіти, рахунки підприємств, звіти промислових виставок, паспорти, метричні записи, посвідчення жителів міста, карти-схеми міста, матеріали розвитку міського театру.

Становлять значний інтерес особисті документи письменника М. Чернявського, його листування з сім’єю наприкін. XIX – поч. XX ст., а також “Заповіт Марфи Радіонової” (м. Бахмут, 1854), “Атестат молодшого унтер-офіцера про те, що був на службі у ескадроні Його Величності кавалерійського полку” (1908), “Атестат про закінчення Бахмутської жіночої гімназії” (1917).

Документи періоду радянської влади включають: афіші, листівки, мандати, посвідчення, нагородні документи, розпорядження, що відображають будівництво соціалістичного суспільства; посвідчення, листування, щоденники, нагородні документи, учасників бойових подій Великої Вітчизняної війни; матеріали Артемівського партизанського загону І. Г. Чапліна, Ямського партизанського загону Ю. А. Потирайла, а також Артемівського антифашистського підпілля під керівництвом О. О. Колпакової, особисті документи Героїв Радянського Союзу та повних кавалерів орденів Слави по Артемівську та Артемівському району.

Документи характеризують економічний, соціально-культурний стан міста у другій пол. XX ст. та сучасне становище Артемівська та району.

Наявна колекція вітчизняних стародруків кін. XVIII – поч. XIX ст., що належала родині бахмутських купців Карталових.

Фотодокументи за тематичною ознакою розподіляються за групами дорадянського та сучасного періоду, серед яких фотодокументи сім’ї письменника Чернявського, злочинів нацистських загарбників у Артемівську та Часовому Ярі, фотоальбоми про руйнування м. Артемівська, фотоальбом Артемівського аероклубу 1938–1941 рр.

До групи фонових документів належать грамплатівки, магнітофонні плівки, касети, компакт-диски (запис концерту солістки Київської опери Лук'янець; пісні композитора та співака Є. Мартинова). Кіно-, відеодокументи відтворюють події сучасної історії міста.

Фондоутворювачі: жителі Артемівська та району, Донецької області та інших областей, підприємства, установи, заклади, політичні партії, спортивні клуби.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Уніфіковані паспорти
Книги надходжень
Книги інвентарів по групах зберігання

Картотеки:
облікові
топографічні

Довідкова бібліотека

Налічує 1930 прим. Довідкова частина бібліотечного фонду складається з словників, енциклопедій, фонду періодичних видань, серед яких: “Артемовский рабочий” (1943–1962), “Вперед” (1963–2009), “События” (2001–2006). Серед рідкісних видань – праці О. П. Оглоблина (1939), А. Пиренна (1937).

Є книги сучасних авторів з автографами: Е. Матвеев “Земская почта на территории Украины”; А. В. Гаршин, В. П. Замковой “Новое слово о Всеволоде Гаршине; К. Е. Науменко “266-я Артемовско-Берлинская”; И. А. Хизенко “Ожившие страницы”; П. Матюхин “Жизни нашей водоем”; П. Байдебура “На степовому розгоні”; Н. Ф. Белоконь “Суровое небо”; Й. Савицький “Крізь бурі і грози”; В. Терещенко “Микита Шаповал – велетен із Донбасу”; П. Воронько “Узьмін” тощо.

Бібліографія

Татаринов С. И. История Артемовска (Бахмута) в событиях и экспонатах : по залам Артемовского государственного краеведческого музея : путеводитель / С. И. Татаринов. – Артемовск, 1991. – 44 с.

Копыл А. Г. Из истории храмов Бахмута / А. Г. Копыл – Артемовск, 1993. – 50 с.

Этот День Победы : Солдатские мемуары артемовцев – участников Великой Отечественной войны 1941–1945 г.г. / ред.-сост.: А. В. Шаталин. Т. И. Папугая. – Артемовск, 1995. – 60 с.

Неизвестные войны... : воспоминания артемовцев – участников локальных войн 1950-80-х годов / ред.-сост. А. В. Шаталин. – Артемовск, 1996. – 52 с.

Рева А. А. История Бахмута-Артемовска : краткий очерк / А. А. Рева, С. И. Татаринов, М. В. Абрамов. – Артемовск, 1996. – 135 с.

На запад шли по Украине : воспоминания артемовцев – участников освобождения Украины / сост.: В. Братков, И. Корнацкий. – Артемовск, 2000. – 68 с.

Бледнов В. П. Очерки истории медицины в Бахмуте / В. П. Бледнов, Л. В. Завода. – Артемовск, 2000. – 28 с.

Панова Л. В. Судьба отряда “Ч” : история Артемовского партизанского отряда 1941–2942 / Л. В. Панова, Н. А. Костенко. – Артемовск, 2000. – 96 с.

Бабич Ю. Ф. Год за годом... : очерки истории села Клиновое и КСП им. Козаченко / Ю. Ф. Бабич, Д. П. Кравец, С. И. Татаринов. – Артемовск, 2001. – 45 с.

Дмитро Петрович Кравец : бібліогр. покажч. наук. пр. – Артемівськ, 2001. – 18 с.

Почетные граждане Артемовска : биограф. очерки и воспоминания / отв. ред. А. В. Шаталин. – Артемовск, 2003. – 125 с.

Полина Семеновна Кончинина : страницы биографии : архив краеведа / сост.: Л. В. Панова, И. А. Корнацкий ; предисл. В. Н. Браткова. – Артемовск, 2003. – 144 с.

Артемівський краєзнавчий музей // Культура. Історія. Традиції. – 2004. – №5: спецвипуск “Музеї України”. – С. 7–20.

Радюк С. М. Фондово-собираТЕЛЬСЬКА робота як основа науково-исследовательської діяльності музею / С. М. Радюк // Бахмутський часопис. – 1999 – 2000. – №7–8 : спецвипуск “Артемівський музей на рубежі ХХІ століття”. – С. 14–28.

Боевая слава : биограф. очерки об артемовцах – кавалерах ордена Славы / ред.-сост. А. Шаталин, И. Корнацкий. – Артемовск, 2005. – 136 с.

Т. Покотилова, І. Корнацький

Волноваський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. 1 Травня, 4 , м. Волноваха, Донецька обл., 85700

Тел.: (06244) 4-21-38

Транспорт: маршрутне таксі 1, 2, 3, 5 (зуп. “Центр”)

Час роботи: 8-00–17.00 (понеділок – п’ятниця), 8.00–16.00 (субота), вихідний день – неділя

Історична довідка

1977 р. – створено районний краєзнавчий музей на громадських засадах; надалі відділ Донецького обласного краєзнавчого музею.

1992 р. – надано статус самостійного державного краєзнавчого музею.

2000 р. – районний краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

2301 од. зб. музейних предметів (1860–2006), у т. ч.:

968 од. зб. документів з паперовими носіями (1860–2006)

1325 од. зб. фотодокументів (1900–2006)

8 од. зб. фонодокументів (1970–2006)

Анотація складу фондів

Рукописні та друковані оригінали документів зберігаються у фондосховищі.

Документи характеризують соціально-економічний розвиток району під час заселення краю, становище різних верств населення; особові документи включають, податкову книгу для запису хлібних боргів, земський звіт, який характеризує народну освіту шкіл Єкатерининського повіту, статистичні дані на 1 січ. 1883 р., грамоту учню Юзовського класного залізничного училища за відмінні успіхи, посвідчення музиканта І. Єдушєва.

Архівні документи радянського періоду включають плакати, листування, посвідчення, картографічні матеріали, особові документи; документи учасників бойових дій Великої Вітчизняної війни (плакати, листування, карти, схеми, нагородні документи) та особові документи Героїв Радянського Союзу – уродженців Волноваського району; документи, що свідчать про економічний, соціально-культурний розвиток краю у другій пол. XX ст. та сучасне становище району.

Фотодокументи за тематичною ознакою зберігаються у фондах музею. До групи фонодокументів відносяться платівки, магнітофонні плівки, компакт-диски (звукзаписи пісень національних меншин, виступів провідних радянських співаків, розповідь про архимандрита Зосіму, святкування 125-річчя м. Волновахи).

Фондоутворювачі: жителі Волноваського району, підприємства, установи, політичні партії.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні описи
Уніфіковані паспорти
Акти приймання

Картотеки:
систематична
предметна
тематична
топографічна

іменні (Герої Радянського Союзу, Герої Соціалістичної Праці, учасники революційних подій і громадянської війни, політичні діячі, ветерани праці, діячі науки, літератури та мистецтва)

Н. Трифонова

Державний музей історії міста Горлівки

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Пушкінська, 17, м. Горлівка-27, Донецька обл., 84617

Тел.: (06242) 7-40-78, 7-68-22

Транспорт: автобус 17 (зуп. “Кінотеатр Україна”)

Час роботи: 8.30–15.30, вихідний день – вівторок

Історична довідка

1957 р. – створено музей на громадських засадах.

1968 р. – присвоєно звання народного.

1979 р. – надано статус державного з підпорядкуванням Донецькому обласному краєзнавчому музею.

1992 р. – став самостійним закладом культури.

Обсяг фондів

8647 од. зб. музейних предметів (XVIII ст. – 2005)

Анотація складу фондів

Документи, які включають рукописні та друковані оригінали, зберігаються у фондосховищі музею.

Група фондівих друкованих джерел містить документи, які характеризують соціально-економічний розвиток Горлівки під час заселення, її промислового освоєння кін. XIX – поч. XX ст.; меморіальні реліквії, пов'язані з життям П. М. Горлова, чие ім'я носить місто; численні сімейні фотографії першопоселенців міста та фотографії з родинних альбомів горлівчан; розрахункові книжки, протоколи про нещасні випадки, виконавчі листи, вказівки Товариства Південно-Російської Кам'яновугільної промисловості, які свідчать про розвиток шахт міста, тяжкі умови життя та праці шахтарів.

Зберігаються документи про Горлівське збройне повстання (1905), події громадянської війни, будівництво основ соціалістичного суспільства. Фотографії, особисті документи розповідають про зачинателя наставництва у вугільній промисловості М. О. Ізотова. Економічну політику держави щодо селянства у 1930–1950 рр. розкривають унікальні документи: акти оцінки майна А. Заїки, що підлягало усуспільненню; записки уповноваженого про оплату трудовня; розпорядження про стягнення податків у примусовому порядку тощо. Значну кількість пам'яток становлять нагородні документи, фронтові листи, посвідчення, спогади учасників Великої Вітчизняної війни. Унікальними документами цього періоду є картка безробітного Горлівського відділення біржі праці, фрагменти облікових документів з перепису населення 1942 р.

Наявні документи, що свідчать про економічний, соціально-культурний розвиток Горлівки у другій пол. XX ст. Більшість матеріалів – це типові для того часу почесні грамоти за успіхи в праці, вітальні адреси, дипломи про присвоєння почесних звань, листи подяки на підтримку трудових починів, свідоцтва про занесення до книг пошани підприємств, установ.

Зберігається фонд документації Горлівського страйкового комітету шахтарів, що охоплює його діяльність за 1989–1992 рр. Серед матеріалів, переданих до музейних фондів В. Кривенком, який на той час очолював міський страйковий комітет: протоколи засідань страйкому, журнали з аналізом скарг жителів міста та прийнятих за ними рішень, щоденні зведені відомості видобутку вугілля, матеріали про умови праці шахтарів та інших категорій робітників, обліковий склад членів та їх чергувань у страйкомі, резолюції, оголошення, анкети, телеграми, вимоги страйкарів та ін.

Серед писемних джерел – меморіальні реліквії відомого поета Донбасу П. Г. Безпощадного. Найбільшу частину меморіальних речей поета

становлять авторські книжки, книжки з дарчими написами В. Сосюри, М. Рильського та інших відомих діячів культури; книжки, які полюбили в родині Безпощадних. Нагородні документи Спілки письменників СРСР, Спілки письменників України, інших установ, вітальні адреси з нагоди ювілейних та пам'ятних дат в житті поета свідчать про його вагомий особистий внесок у розвиток літератури донецького краю.

Інтерес становлять меморії льотчика-космонавта О. О. Волкова, Героя Радянського Союзу, уродженця міста. Про нього розповідають фотографії періоду дитинства, шкільних та юнацьких років. Унікальними є фотознімки зі штемпелями орбітальної космічної станції "Мир" та автографами космонавтів – членів міжнародного радянсько-французького екіпажу, командиром якого був О. Волков; фотографії виходу у відкритий космос та вигляд Горлівки з космосу. До музею передано листи О. Волкова, написані ним під час навчання в Харківському авіаційному училищі.

Музей зберігає різноманітну колекцію агітаційних листівок, плакатів, календариків, програм кандидатів у депутати. Значна їх кількість надійшла в 2004–2006 рр. у період виборів Президента України та депутатів до ВР України.

Серед фотодокументів є знімки горлівських вулиць та будинків, краєвидів міста; фотопортрети горлівчан-передовиків виробництва, Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, учасників Горлівського збройного повстання, громадянської та Великої Вітчизняної воєн, воїнів-афганців, учасників ліквідації аварії на ЧАЕС. Є багато фотодокументів про розвиток промисловості, сільського господарства, будівництва, культури, освіти, спорту, соціально-політичний розвиток міста.

Фондоутворювачі: жителі міста, підприємства, заклади, установи, об'єднання, політичні партії, музеї на громадських засадах підприємств та шкіл.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книга надходжень
Топографічні описи

Картотеки:
тематична
персональна

База даних

На базі програми "1С: Предприятие" розроблено програму фондового обліку. Музей має базу даних на майже 4 тис., у т. ч. на писемні джерела майже 1500 музейних предметів. Програма фондового обліку має можливості пошуку за такими аспектами: типологія, подія, матеріал, автор, виготовлювач.

Довідкова бібліотека

Налічує понад 1300 прим. літератури з питань краєзнавства, музейної справи, загальних питань суспільно-політичного життя, розвитку економіки та культури колишнього СРСР, України, м. Горлівка.

Бібліографія

Маслова Л. В. Питання комплектування фондів музею щодо генеалогічної тематики / Л. В. Маслова // Генеалогія горлівчан : (матеріали першої наук.-практ. конф.). – Горлівка, 2000. – С. 5-8

Маслова Л. В. Комплектування фондів музею історії міста Горлівки з теми “Шахтарські династії горлівчан” / Л. В. Маслова // Генеалогія горлівчан : (матеріали третьої міської наук.-практ. конф.). – Горлівка, 2002. – С. 5–7

Л. Маслова

Дебальцівський міський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Заводська, 3 та вул. Радянська, 65, м. Дебальцеве,
Донецька обл., 84700
Тел.: (06249) 2-24-80

Транспорт: маршрутне таксі 2, 3, 5 (зуп. “Центр культури та дозвілля”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1998 р. – історичний музей м. Дебальцевого.

2001 р. – на базі кімнати-музею в приміщенні Центральної міської бібліотеки засновано Літературний центр ім. В. Сосюри.

2002 р. – музей напередодні 125-річного ювілею м. Дебальцевого одержав приміщення у міському Центрі культури і дозвілля.

Обсяг фондів

5819 од. зб. музейних предметів (1887–2009), у т. ч.:

3376 од. зб. документів з паперовими носіями

52 од. зб. кінодокументів

1708 од. зб. фотодокументів

76 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фондів

Рукописні та друковані документи зберігаються у фондосховищі.

Група писемних документів характеризує будівництво залізничної станції Дебальцеве, відкриття залізничного руху у грудні 1878 р. та виникнення сел. Дебальцевого; соціально-економічний розвиток міста (залізничний транспорт, енергетика, металургійне машинобудування); життя та побут різних верств населення, важливі історичні події. Серед документів – посвідчення жителів, листування, юридичні документи, метричні записи, реклами, авторські свідоцтва, матеріали винаходів, колективні договори поч. ХХ ст. Значне місце займають документи радянського періоду: мандати, нагородні документи, матеріали щодо діяльності партизанських загонів та підпільників, особисті документи Героїв Радянського Союзу, видатних людей, уродженців Дебальцевого.

Фотодокументи за тематичною ознакою розподіляються згідно з класифікаційною схемою тематичного каталогу музею.

Фондоутворювачі: підприємства, організації, заклади, установи, політичні партії, окремі жителі міста.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Уніфіковані паспорти
Книги надходжень
Інвентарні книги
Допоміжні картотеки

Бібліотека

Комплектується відповідно до напрямків тематичних розробок музею, забезпечує знайомство з досвідом роботи музеїв області та України. Вона має довідковий фонд, словники, енциклопедії, методичну літературу щодо організації діяльності музею, Книги пам'яті та скорботи України. Має фонд періодичних видань.

Бібліографія

Голос ніжності і правди : (В. Сосюра. Письменники – наші земляки) : бібліогр. покажч. / уклад. А. Слесарчук. – Дебальцеве : Типографія, 2005. – 28 с.

Кімната музей В. Сосюри : путівник / уклад. Н. Срібна. – Дебальцеве, 1999. – 14 с.

Літературний центр ім. В. Сосюри : путівник / уклад. А. Слесарчук. – Дебальцеве, 2006. – 8 с.

Дебальцево – 125 : довідник / ред. А. Слесарчук. – Донецьк : Донеччина, 2002. – 96 с.

Дебальцево – 2008 : інформ.-худож. вид. – Дебальцеве, 2008. – 50с.

А. Слесарчук

Дружківський історико-художній музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Енгельса, 112, м. Дружківка, Донецька обл., 84207

Тел.: (06267) 3-06-79

Транспорт: маршрутне таксі 10 (зуп. “Жовтнева площа”)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – вівторок

Історична довідка

1986 р. – засновано зі статусом державного і підпорядковано Донецькому обласному художньому музею.

1992 р. – став самостійним міським художнім музеєм.

1998 р. – комунальний заклад “Дружківський міський художній музей”.

2007 р. – комунальний заклад культури “Дружківський історико-художній музей”.

Обсяг фондів

523 од. зб. документів з паперовими носіями (1976–2005)

263 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи, які включають рукописні та друковані оригінали, зберігаються в художньому відділі.

Документи особового походження відображають культурне життя міста, громадську діяльність керівника Дружківської народної образотворчої студії “Дружківська Третяковка” О. Я. Бондара, композитора М. Ф. Романова (1930–1980), майстра з різблення по дереву І. В. Загньютова, правозахисника, члена Української Гельсінської групи О. І. Тихого, дійсного члена Географічного об’єднання України, почесного громадянина м. Дружківка М. Т. Янка, героя “Малої землі”, почесного громадянина м. Дружківка В. Кайди, народного артиста України В. М. Неведрова; українського кінорежисера, народного артиста України О. Б. Фіалка.

Зберігаються фотографії про спортивне життя м. Дружківка (1930–1960), розкопки кургану “Розкопана могила”.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання

Книги надходжень

Інвентарні книги

Інвентарні картки

Довідкова бібліотека

Налічує 399 прим. книг. Складається з видань другої половини ХХ ст. з питань образотворчого мистецтва. Має фонд періодичних видань: “Юний художник”, “Художник”, “Декоративне мистецтво” (1989–2000).

Т. Гришуніна

Музей історії міста Єнакієве

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Щербакова 122, м. Єнакієве, Донецька обл., 86430

Тел.: (0652) 2-31-37, 2-56-21

Транспорт: трамвай 1, 4, автобус, маршрутне таксі
(зуп. “Об’єднання молодіжних клубів “Прометей”)

Час роботи: 9.00–27.00 (понеділок, середа, четвер, субота, неділя)
9.00–25.45 (п’ятниця), вихідний день – вівторок

Історична довідка

1977 р. – засновано як громадський музей.

1979 р. – відділ Донецького обласного краєзнавчого музею.

1992 р. – міський комунальний музей.

Обсяг фондів

7067 од. зб. музейних предметів (1789–2009), у т. ч.:

2098 од. зб. документів

1078 од. зб. документів з паперовими носіями

3891 од. зб. фотодокументів негативів

Анотація складу фондів

Документи (рукописні та друковані оригінали) зберігаються у фондосховищі.

Найбільшу групу складають документи особового походження громадян міста.

Зберігаються офіційні документи державних органів, установ, організацій і підприємств, громадських об'єднань, наукові та художні твори (машинописні і друковані), картографічні матеріали, ноти, два документи XIX ст. – свідоцтво про дворянство П. П. Домашнєва (1898), його ж паспортна книжка (1896).

Документи кін. XIX – поч. XX ст. включають: розрахункові книжки робітників Російсько-Бельгійського Металургійного Товариства, паспортні книжки, хлібні картки, свідоцтва про освіту у різноманітних навчальних закладах, похвальні листи навчальних закладів, трудові книжки, акції товариств, свідоцтва про нагородження, гербові акти про продаж землі, довідки про роботу.

Документи 1920–1940-х рр. включають трудові списки працівників, свідоцтва про закінчення навчальних закладів, почесні грамоти, трудові книжки, хлібні картки, профспілкові і комсомольські квитки.

Документами періоду Великої Вітчизняної війни є: фронтові листи, військові червоноармійські і червонофлотські квитки, посвідчення і довідки членів партизанських загонів, подяки за відмінні бойові дії, посвідчення до нагородних знаків, медалей, орденські книжки.

Період 1945–1991 рр. характеризують: свідоцтва про занесення до книги пошани, почесні грамоти, посвідчення ударників комуністичної праці, мандати делегатів конференцій, депутатські і профспілкові квитки, спортивні грамоти, трудові рапорти колективів підприємств, посвідчення делегатів з'їздів, соціалістичні зобов'язання, договори соціалістичного змагання, посвідчення до ювілейних медалей.

Зібрано документи періоду незалежної України: про діяльність підприємств різноманітних форм власності, політичних партій, матеріали щодо виборів президента, до ВР і місцевих органів влади, документи про досягнення в сфері культури, спорту жителів міста.

У групі зберігання “Книги, газети, журнали” налічується 1078 прим.: книги, брошури, серед яких наукові, художні твори. 75 прим. мають автографи; видання XVIII і XIX ст. (окремі примірники союзних і місцевих періодичних видань); газети і журнали, афіші, листівки, плакати, програми, календарі, конверти і поштові картки, альбоми, довідники та ін..

Найбільшу групу складають фотодокументи: фотопортрети учасників історичних подій, у т. ч. Великої Вітчизняної війни, відомих людей міста, у т. ч. Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, Почесних

громадян міста, Героїв України, а також фотографії міста в різні історичні періоди його розвитку, фотодокументи, що відображають діяльність підприємств, установ, організацій міста.

Фондоутворювачі: жителі міста, у т. ч. видатні діячі науки, культури, спорту, державні діячі, які безкоштовно передають в музей пам'ятки свого життя і діяльності.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Уніфіковані паспорти
Книги надходжень
Інвентарні книги

Картотеки:
інвентарна
іменна
тематична

Довідкова бібліотека

Налічує 1130 прим. книг, брошур, комплекти газет “Енакиевский рабочий” (1944–2004).

Бібліографія

Яковенко А. Н. Путівник по м. Єнакієвому / А. Н. Яковенко, І. Н. Арутюнов. – Донецьк : Донбас, 1983. – 56 с.

Книга пам'яті України. Донецька обл.: місто Єнакієве, місто Дебальцеве та Кіровське. – Донецьк : Донбас, 1997. – 528 с.

Книга Скорботи України. Донецька обл. – Донецьк : Донбас, 2000–2001. – Т. 1. – 619 с. ; 2001. – Т. 2. – 702 с.

Єнакієве. Рік заснування 1782 : проспект. – Єнакієве, 2001.

І. Заря, Г. Абрамова

Костянтинівський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Трудова, 388, м. Костянтинівка, Донецька обл., 85114

Тел.: (06272) 5-31-61, 5-32-81

Транспорт: трамвай 1, 4, автобус, маршрутне таксі (зуп. “Міськвиконком”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1967 р. – засновано громадський музей.

1982 р. – відділ Донецького обласного краєзнавчого музею.

1992 р. – міський комунальний заклад Костянтинівської міської ради.

Обсяг фондів

10150 од. зб. музейних предметів (1862–2009), у т. ч.:

4000 од. зб. документів з паперовими носіями

3000 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи (рукописні та друковані оригінали) зберігаються у фондосховищі. Документи дорадянського періоду включають свідоцтва громадян міста про освіту, похвальні листи навчальних закладів, акти про продаж землі, метричні записи, довідки про роботу (кін. XIX – поч. XX ст.).

Радянський період характеризують документи: трудові книжки, профспілкові та комсомольські квитки, посвідчення і довідки членів партизанських загонів, подяки за відмінні бойові дії, посвідчення до знаків, медалей, орденські книжки, свідоцтва про занесення до книги пошани, почесні грамоти, посвідчення ударників комуністичної праці, мандати делегатів конференцій, депутатські квитки, спортивні грамоти, посвідчення делегатів з'їздів.

Період незалежної України характеризують документи політичних партій, матеріали до виборів Президента, ВР і місцевих органів влади, документи про досягнення в сфері культури.

У групі зберігання “Книги, газети, журнали” наявні художні твори, з них 8 книг мають автографи авторів.

Групу фотодокументів представлено фотопортретами учасників історичних подій, Героїв Радянського Союзу, почесних громадян міста, Героїв Соціалістичної Праці, видатних людей (поета-пісняра В. Семерніна, актора О. Хвилі, художника-графіка, завідувача кафедри станкової та книжної графіки Санкт-Петербурзької державної художньо-промислової академії ім. Штиглиця, проф., канд. мистецтвознавства, майстра спорту з альпінізму В. І. Шистка; художниці петриківського розпису Л. В. Касянової; художника-флориста, майстра сучасного декоративно-ужиткового мистецтва Л. Гирліної).

Фондоутворювачі: жителі міста.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання

Уніфіковані паспорти

Книги надходжень

Інвентарні книги

Картотеки:

інвентарні

тематичні

іменні

Довідкова бібліотека

Налічує 930 прим. книг, брошур, буклетів, комплектів періодичних видань міських та обласних газет.

Бібліографія

Донцов Б. Н. Константиновский краеведческий музей : путеводитель / Б. Н. Донцов. – Донецк : Донбасс, 1981. – 30 с.

Бондарь В. П. Константиновка : ист.-краевед. очерк / В. П. Бондарь, Б. Н. Донцов. – Константиновка : Типография, 1995. – 84 с.

Донцов Б. Н. Константиновка : путеводитель / Б. Н. Донцов, А. Н. Климов. – Донецк : Донбасс, 1979. – 35 с.

Р. Карпова, І. Боженко

Музей історії міста Краматорська

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Шкадінова, 60, м. Краматорськ, Донецька обл., 84313

Тел.: (06264) 5-51-58

Транспорт: автобус 9, 21 (зуп. “Автовокзал”)

Час роботи: 9.00–17.00 (понеділок-п’ятниця), 10.00–16.00 (субота), вихідний день – неділя

Історична довідка

1967 р. – засновано музей.

1972 р. – присвоєно звання народного.

1987 р. – став відділом Донецького обласного краєзнавчого музею.

1992 р. – надано статус самостійного музею.

Обсяг фондів

204 од. зб. документів з паперовими носіями (1806–2006)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищах відповідно до груп за періодами: дорадянський період (до 1917) – біографії, свідоцтва про народження, метрики, паспорти, трудові книжки, характеристики, довідки, грамоти тощо; радянський період (1917–1991) – атестати, особисті картки, листівки, довідки, посвідчення, дипломи, запрошення, накази, трудові книжки, дипломи про закінчення навчальних закладів тощо; період Великої Вітчизняної війни (1941–1945) – особисті посвідчення, повідомлення, листи з фронту та на фронт, бойові характеристики, подяки, орденські книжки, льотні книжки, запрошення тощо; післявоєнний період (1945–1950) – грамоти, свідоцтва, дипломи, почесні грамоти, запрошення, листи-подяки, спогади, афіші, документи делегатів з’їздів, конференцій, зборів тощо; сучасний період (з 1991) – рекламні проспекти, почесні грамоти, дипломи, пам’ятні адреси, свідоцтва, програми, запрошення, листи-подяки, сценарії, афіші, похвальні листи тощо.

Фондоутворювачі: відомий радянський актор та режисер Л. Ф. Биков; провідний театральний реж. м. Краматорська М. Д. Силаєв (1930–1980); заслужений діяч культури, відомий український композитор П. Д. Гайдамака; комсомольці-активісти 1920-х рр. О. І. Будніков, М. І. Будніков; Герої Радянського Союзу, визволителі України В. М. Молчанов, С. К. Мільченко; учасник Великої Вітчизняної війни, секретар Краматорського міського комітету ЛКСМУ І. Т. Пономарьов (1937–1941); Почесні громадяни Краматорська, визволителі міста Г. Є. Гаркуша, П. І. Римаренко, Р. І. Подопрігора, видатний державний діяч П. І. Мостовой.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Уніфіковані паспорти
Книги надходжень
Інвентарні книги

Довідкова бібліотека

Фонд складається з словників (орфографічні та тлумачні), енциклопедій. Серед рідкісних видань: “Біблія” (1803); наказ та копія Маніфесту імператора Олександра I (1806), псалми Давида (кін. XIX – поч. XX ст.); книга церковна “Апостол” (XX ст.); “Святе письмо Старого і Нового завіту” (1903); альбом української народної творчості (поч. XX ст.); “Псалтир” (поч. XVIII ст.) тощо.

Бібліографія

Малоизвестные страницы истории города Краматорска : краєзн. зб. – Краматорськ : Поли Пак, 1998. – 168 с.

Волошина Н. Герои Советского Союза города Краматорска : набір кольорових листівок з текстами / Н. Волошина. – Краматорськ : Тираж-51, 2000. – 23 с.

Волошина Н. Музей истории города Краматорська: реклам. проспект / Н. Волошина. – Славянск : Печатный двор, 2003. – 5 с.

Волошина Н. Золотая осень Победы / Н. Волошина. – Краматорськ : АПП, 2003. – 189 с.

Волошина Н. Афганский ветер : сб. памяти / Н. Волошина. – Краматорск : АПП, 2004. – 126 с.

Зеленская Л. Книга “Театр – любовь моя” : (из истории любительского театра города Краматорска) / Л. Зеленская. – Краматорск : Тираж-51, 2004. – 147 с.

Волошина Н. Герои Советского Союза и полные кавалеры орденов Славы города Краматорска : набор цветных листовок с текстами / Н. Волошина. – Краматорск : Тираж-51, 2005. – 29 с.

Михайлинина Р. Книга “Памятники города Краматорска рассказывают...” / Р. Михайлинина. – Краматорск : АПП, 2005. – 394 с.

Н. Волошина

Красноармійський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Горького, 22, м. Красноармійськ, Донецька обл., 85300

Тел.: (06239) 2-09-45

Транспорт: автобус 7 (зуп. “Поліклініка”), 10 (зуп. “Нарсуд”)

Час роботи: 8.00–16.00 (вівторок – п’ятниця),

9.00–14.00 (субота, неділя), вихідний день – понеділок

Історична довідка

1967 р. – створено як народний історико-краєзнавчий музей. Основою стали матеріали краєзнавців-ентузіастів про революційні події 1905 р., громадянської війни, підпільний рух у роки Великої Вітчизняної війни.

1971 р. – отримав статус державного музею і став відділом Донецького обласного краєзнавчого музею.

1992 р. – став самостійним та отримав назву “Красноармійський історичний музей”.

Обсяг фондів

понад 10290 од. зб. музейних предметів основного фонду (1730–2005)

2120 од. зб. музейних предметів науково-допоміжного фонду (1730–2005), у т. ч.:

6165 од. зб. документів з паперовими носіями (1730–2005)

1204 од. зб. фотодокументів

1 од. зб. кінодокументів

27 прим. рідкісних книг

Анотація складу фондів

Фондові зібрання зберігають музейні предмети з історії краю: писемні джерела (документи, книги, проспекти, газети, афіші, журнали, карти, програми, запрошення, альбоми, листівки тощо); фотодокументи (фотографії, негативи); фонодокументи (платівки, аудіо-, відеокасети, компакт-диски). Є колекція пам’яток археології, матеріальної та духовної культури XIX–XX ст.; матеріали, що розповідають про відомих жителів краю.

Документи характеризують соціально-економічний розвиток краю під час його заселення.

Склад документів з паперовими носіями періоду 1880–1917 рр.: спогади, похвальні листи земських училищ (1910, 1915, 1904); молитовник особистий (поч. XX ст.), Біблія (1908), вексель на 60 карбованців (1914), паспортна книжка (1910), пропис учнівський (1914), свідоцтво про надання права носіння медалі “300-річчя царювання Дому Романових” О. І. Усаткіна тощо.

Склад документів з паперовими носіями періоду 1917 р. – поч. XX ст.: спогади та автобіографія М. М. Залізняка, першого фотоаматора Красноармійського району; звинувальна справа І. Г. Латиніна (1941–1945); листівки-звернення військової ради фронту до населення окупованих територій (1941–1943); особисті документи; документи про нагородження учасників Великої Вітчизняної війни (1941–1945); спогади старожилів; грамоти; документи про діяльність провідних підприємств міста: шахти “Красноармійська-Західна № 1”, шахти “Краснолиманська”, локомотивного депо (інформаційні збірники, буклети, грамоти), матеріали про громадсько-політичні партії, комплекси документів про політичне життя міста та країни.

Фотодокументи, кіно-, відеодокументи відтворюють історичні події краю (платівки, компакт-диски, магнітофонні плівки). Серед них колекція фоторобіт М. М. Залізняка.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Облікові паспорти
Книги надходжень
Інвентарні книги

Картотеки:
іменна
топографічна
підприємств міста

Л. Рачок

Макіївський міський художньо-красназничий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, б. 51/26, м. Макіївка, Донецька обл., 86157

Тел.: (06232) 6-24-68, 6-33-82

E-mail: makmuseum@mail.ru

Транспорт: тролейбус 2, 3, 4 (зуп. “Театр юного глядача”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1958 р. – засновано філіал Донецького обласного красназничого музею.

1995 р. – реорганізовано у Макіївський міський художньо-красназничий музей.

Обсяг фондів

15277 од. зб. музейних предметів (1648–2009)
5485 од. зб. документів з паперовими носіями (1890–2009)
4746 од. зб. фотодокументів (1900–2009)
182 од. зб. негативів (1950–2009)
4598 прим. книг, плакатів (1648–2009)
263 од. зб. фонодокументів
1 од. зб. кінодокументів (1945)
2 од. зб. відеодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються за окремими групами: “Рукописні і друковані документи”, “Книги, брошури, плакати”, “Фотографії”, “Негативи”.

Основними видами документів, які входять до складу групи “Рукописні і друковані документи” є особисті матеріали громадян м. Макіївки (1920–2006): автобіографії, паспорти, свідоцтва про народження, трудові книжки, мандати, грамоти, дипломи, вітальні адреси, листування тощо.

Серед матеріалів дорадянського періоду – особистий архів власника макіївського сінематографа “Солей” Н. Н. Калікіна (рахунки, повідомлення, посвідчення, офіційне та особисте листування з різними підприємствами, кінематографічними конторами та установами, кін. XIX – поч. XX ст.).

Зберігаються документи особового походження Героїв Радянського Союзу Б. К. Панченка, Я. С. Студеннікова, В. М. Безцінного, І. Ф. Анохіна, Д. Г. Рєдькіна; кавалера 4-х медалей “За відвагу” А. О. Новожилова; Героїв Соціалістичної Праці А. І. Белікова, А. М. Літвіненка, Г. П. Громакова, В. І. Плющаквої, В. Д. Тіхорського, Л. П. Стичинського, О. О. Лукаша, Л. А. Копейка, А. Д. Осипова; почесних шахтарів І. М. Власенка, С. І. Ковальова, І. О. Корольова, І. Б. Савкова; делегатів з’їздів КПРС, КПУ, комсомолу, профспілок; ветеранів війни і праці, передовиків виробництва, раціоналізаторів, видатних представників культури і мистецтва, місцевих краєзнавців-ентузіастів І. П. Шевченка, Р. І. Смищенка, І. П. Кулика, В. І. Болдирєва, А. І. Сусла та ін.

Група зберігання “Фотографії” поділяється за періодизацією на фотографії: дорадянського періоду (1900–1917), 1920–1930-х рр., періоду Великої Вітчизняної війни та сучасні. За змістом – це групові фотографії та фотопортрети макіївців – Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, ветеранів партії, війни, праці, делегатів з’їздів, конференцій, нарад, зборів, робітників та службовців місцевих підприємств; фотографії з краєвидами міста, окремих районів, селищ, вулиць, підприємств, установ, будинків, пам’ятників і пам’ятних місць; фотографії виробничих процесів, нового обладнання, сучасного містобудування; фотографії, що відображають розвиток народної освіти, охорони здоров’я, культури, художньої самодіяльності.

Група зберігання “Негативи” поділяється за змістом на дві теми: “Краєвиди міста Макіївки” та “Ветерани 54-ї гвардійської стрілецької Макіївської дивізії” (сучасні негативи, 1950–1980)

До групи зберігання “Книги, брошури, плакати” входить: комплекс “Книги, брошури”, який складається з довідників, історичних та статистичних збірників з історії міста та місцевих підприємств; матеріали з’їздів КПРС, ВЛКСМ, профспілок; твори макіївських поетів М. А. Фролова і М. С. Анциферова; письменників, чий життєвий шлях пов’язаний з містом: В. П. Яковенко, В. І. Фат’янова, В. Ф. Попова; твори сучасних міських поетів та письменників; автобіографічні збірники та мемуари видатних земляків Р. Я. Терехова, В. Т. Сухорукова та ін.; бюлетені та наукові збірники Макіївського науководослідного інституту (1945–1979). До комплексу входять підручники дорадянських і радянських часів. До комплексу “Плакати, афіші” входять сучасні матеріали (1955–2006): політичні плакати, агітаційні листівки, афіші, оголошення, програми, запрошення місцевих культурних закладів: Театру юного глядача, будинків культури, кінотеатрів, парків, а також громадських організацій і партій.

Зберігаються: документальний фільм про визволення в’язнів Освенциму у 1945 р., документальний відеофільм про видатного земляка, тричі Героя Соціалістичної Праці Є. П. Славського. Фонодокументи представлені платівками дорадянського і радянського періодів, із записами різноманітних музичних творів та виступів керівників СРСР, компакт-диск “Макеєвка – наша любов!” з фотографіями видатних земляків, краєвидами міста, пам’яток архітектури тощо.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Уніфіковані паспорти
Книги надходжень
Інвентарні книги

Картотеки:
тематична
топографічна

Бібліотека

Налічує 1091 прим. видань: статистичні та історичні матеріали по м. Макіївка і Донецькій області, словники, історичні праці, книги з музеєзнавства, довідники з мистецтвознавства, нумізматики, філателії та інших допоміжних історичних дисциплін, комплекти міських, багатотиражних газет.

Бібліографія

Макіївка в роки війни та миру : (комплект листівок із зібрання Макіївського художньо-краєзнавчого музею). – Донецьк, 2005. – 15 с.

Макіївський художньо-краєзнавчий музей. – Макіївка, 2008. – 4 с.

Природа и экология индустриальной Макеевки / Е. А. Холомеева. – Донецьк, 2008. – 11 с.

А. Перепелиця

Маріупольський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Георгіївська, 20, м. Маріуполь, Донецька обл., 87515

Тел.: (0629) 33-33-38

Транспорт: тролейбус 5, 10 (зуп. “вул. Георгіївська”),
маршрутне таксі 136 (зуп. “Кінотеатр Перемога”)

Час роботи: 9.00–16.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1920–1923 рр. – Маріупольський повітовий центральний музей.

1923–1937 рр. – Маріупольський повітовий музей краєзнавства.

1937–1938 рр. – Донецький обласний музей краєзнавства в місті Маріуполі.

1938–1950 рр. – Сталінський обласний музей краєзнавства в місті Маріуполі.

1951–1989 рр. – Ждановський краєзнавчий музей.

1989 р. – Маріупольський краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

15110 од. зб. музейних предметів (кін. XVIII ст. – 2009)

6468 од. зб. документів з паперовими носіями

8558 од. зб. фотодокументів

84 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фондів

Рукописні та друковані матеріали зберігає відділ фондів. Найранішими документами є: “Жалованная грамота” Катерини II, видана християнам-грекам, що переселилися з Криму (1779); “Карта, изображавшая часть Азовской губернии Мариупольского уезда, земли, отведённые грекам, переселившимся из Крыма” (1779); “Грамота” Олександра I від 21 груд. 1801 р., видана маріупольським грекам на підтвердження тих пільг, які були визначені “Грамотой” Катерини II; Євангеліє (1748, 1811). Зберігається невелика частина колишнього архіву Маріупольського грецького суду – органу місцевого самоврядування, який виконував адміністративні, поліцейські та судові функції: “ревизские сказки” – перепис населення м. Маріуполя (1782, 1795), перепис духовенства Маріупольського повіту (1795); рапорти Маріупольського грецького суду та доглядачів грецьких сіл про нещасні випадки, пожежі, вбивства (1814); справа про охорону узбережжя Азовського моря козаками Азовського війська у період Кримської війни (1853–1856).

У фондах наявні документи жовтневої революції та встановлення радянської влади у м. Маріуполі, іноземної інтервенції та громадянської війни (1917–1920): листівки, резолюції зборів, посвідчення Маріупольської Ради робітничих та солдатських депутатів; постанови, накази, розпорядження місцевих органів управління: Маріупольської (Ждановської) міської Ради народних депутатів та районних Рад (1920–ті–2009); документи періоду Великої Вітчизняної війни (нагородні документи, накази, посвідчення, листи з фронту, листівки та плакати); документи, що характеризують діяльність громадсько-політичних об’єднань (політичних партій), добровільних громадських товариств, неформальних громадсько-політичних рухів та об’єднань (програмні та статутні документи партій, листівки, мандати, партійні та профспілкові квитки, протоколи зборів).

Зберігаються документи, що розкривають розвиток промислового виробництва: колективні договори, трудові рапорти, грамоти робітників та керівників, сертифікати якості, дипломи; розвиток охорони здоров’я, освіти та спорту (навчальні програми, методичні розробки, класні журнали; дипломи, протоколи спортивних змагань, афіші).

Комплекси документів маріупольських поетів та письменників, акторів та художників характеризують становище науки, літератури та мистецтва. До основного фонду занесені рукописи, афіші, ноти, сценарії.

Зберігаються матеріали щодо вивчення природних явищ, клімату, рослинності, зокрема з історії створення і функціонування в регіоні природничих заповідників та інше (чернетки та публікації фенолога Є.В. Четенова); матеріали про заселення та економічне освоєння регіону (зокрема матеріали грецького суду, про Азовське козацьке військо, промислове будівництво в місті та повіті у XIX–XX ст. та ін.), матеріали про соціальне становище городян та селян регіону (XX ст.).

Фотодокументи, листівки дозволяють простежити історію розвитку міста та його відомих представників від 70-х рр. XIX ст. Їх тематика: краєвиди окремих куточків міста, фотографії городян, виробничих об’єктів, навчальних, лікувальних закладів, святкових заходів та ін. Серед них: Г. Костоправ – поет, засновник грецької літератури України (1936), Д. Ломізов – керівник підпільно-патріотичної групи, що діяла в Орджонікідзевському районі (1941–1943), зруйнована окупантами доменна піч заводу

“Азовсталь” (1943), танцювальний гурток в міському будинку піонерів (1950-ті), учасники Всесоюзного Ленінського комуністичного суботника в м. Маріуполі (1968), Маріупольський державний морський торговельний порт (2004).

Музей має копії з архівів міст Москви, Санкт-Петербурга, Ростова-на-Дону, Запоріжжя, Донецька.

Фондоутворювачі: грецький суд, підприємства – ВАТ “Комбінат ім. Ілліча”, ВАТ “Металургійний комбінат “Азовсталь”, ВАТ “Азовмаш”, державний порт, окремі особи – Герої Соціалістичної Праці, відомі та почесні громадяни.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Систематичний каталог документальних матеріалів (1917–2009)

Картотеки:
іменна
тематичні

Наукова бібліотека

Створено 1979 р. Фонд налічує 15291 прим. книг, 6425 прим. журналів та комплектів газет. Обліково-довідковий апарат складається з алфавітного та систематичного каталогів періодичних видань. Архівний фонд бібліотеки складається зі звітів: Маріупольської міської думи (1889–1917) та земської управи (1870–1915), навчальних закладів міста (Олександрівська та Маріїнська гімназії, 1870–1917); Сталінської міської ради (1929–1930); Донецького губвиконкому (1924–1934); стенографічного звіту VI губз’їзду рад Донбасу (1922); Донецької губернської комісії про перевірку, перегляд та чистку особового складу КП(б)У (1924); про роботу Сталінського окружного виконкому (1923–1925, 1926); Маріупольського окружного виконкому про роботу (1924 –1927); про виконання кошторису надходжень та витрат місцевих фінансів Маріупольського округу (1924–1925); матеріалів до звіту Маріупольської міськради робітничих, селянських та червоноармійських депутатів IX скликання (1927–1928); матеріалів до звіту Маріупольської міськради (1931–1934); короткого звіту про діяльність Маріупольського окрзему управління (1923–1924); Маріупольської міськради (1943–1947); виконкому Ждановської міськради (1948–1950).

Наявні постанови, резолюції та інші документи: “Резолюції і постанови VIII губерніяльного з’їзду рад Донеччини” (1925); “Постанова IX окружного з’їзду рад Сталінського округу (1927)”; “Місцевий бюджет Донецької губернії” (1924–1925); “Статистичний бюлетень Маріупольщини” (1929).

Пресу представляють центральні, загальноміські газети, малотиражні видання, місцеві газети (1917–2009).

Бібліографія

Жданову – 200 : страницы истории / сост.: И. В. Коробов, Р. И. Саенко, М. И. Солодкая. – Донецк, 1978. – 114 с.

Ждановский краеведческий музей : путеводитель. – Донецк : Донбасс, 1980. – 40 с.

Ждановский краеведческий музей : путеводитель / авт. коллектив: И. В. Коробов, С. И. Ковалюк, Р. И. Саенко и др. – Донецк : Донбасс, 1987. – 40 с.

Саенко Р. И. Ревизские сказки г. Мариуполя и Мариупольского уезда как исторический источник / Р. И. Саенко // Україна – Греція : історія і сучасність : тези конф., Київ, 29–30 верес. 1993 р. – К., 1993. – С. 129–133.

Саенко Р. И. Из истории основания г. Мариуполя / Р. И. Саенко – Мариуполь : Рената, 1997. – 15 с.

Саенко Р. И. Документы по истории мариупольских греков в фондах Мариупольского краеведческого музея / Р. И. Саенко // Україна – Греція: архівна та книжкова спадщина греків України : наук. зб. – К., 1998. – С. 118–126.

Саенко Р. И. Историко-правовые основы жалованной грамоты Екатерины II христианам-грекам, вывезенным из Крыма / Р. И. Саенко // Україна – Греція: історична спадщина і перспективи співробітництва : зб. наук. пр. конф., Маріуполь, 27–29 трав. 1999 р. – Маріуполь, 1999. – С. 279 – 282.

Тыркалова Н. А. Музей народного быта : путеводитель / Н. А. Тыркалова, О. М. Чаплинская. – Мариуполь, 2003. – 7 с.

Маріупольські греки. Скарби народної культури : огляд грецької етнографічної колекції Маріупольського краєзнавчого музею / авт.-уклад.: Р. П. Божко, Л. С. Якушенко. – Маріуполь, 2005. – 51 с.

Мариуполь и его окрестности: взгляд из XXI века. – Мариуполь : Рената, 2006. – 354 с.

Тыркалова Н. А. Окрестности Мариуполя: взгляд этнографа. История заселения, культура и быт жителей края. Конец XVIII–XIX в. / Н. А. Тыркалова, О. М. Чаплинская, Т. К. Богадица и др. – Мариуполь : Рената, 2008. – 64 с.

Л. Кучугура

Музей історії та етнографії греків Приазов'я в селищі Сартана

Підпорядкування: Філіал Маріупольського краєзнавчого музею

Адреса: вул. генерала Куркчі, сел. Сартана, м. Маріуполь,
Донецька обл., 87592
Тел.: (0629) 54-02-78

Транспорт: маршрутне таксі 51, 55, 52, 53, 123

Час роботи: 9.00–16.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1987 р. – засновано музей на громадських засадах.

1992 р. – увійшов до складу Маріупольського музею як його філіал.

1997 р. – Музей історії та етнографії греків Приазов'я в селищі Сартана.

Обсяг фондів

2362 од. зб. музейних предметів (поч. XX ст. – 2009)

2354 од. зб. документів з паперовими носіями

1 од. зб. відеодокументів

7 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фондів

У фондах зберігаються грамоти, посвідчення, свідоцтва, листи, чернетки творів місцевих авторів, ноти (партитури, твори В. Данно, В. Аліти), книги діячів культури та мистецтва греків Приазов'я (члена Національної спілки журналістів І. А. Папуша, поетів А. А. Шапурми, Л. Н. Кірякова, фольклориста А. Д. Папуш-Андрієвої, письменників Д. К. Патричі, Н. Г. Харакоз), спогади селян (поч. ХХ – поч. ХХІ ст.).

До фондів внесено бібліотеку – збірку 600 прим. книг, які подарував музею житель м. Москви Гофіадіс. Профіль цієї бібліотеки – видання з історії Греції, її культури, філософії, мовознавства. Всі книги з бібліотеки Гофіадіса помічено власною печаткою.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Картотеки:
тематичні
іменні

Бібліографія

Папуш І. А. Творческая деятельность греков Приазовья. Конец XIX – XX век: энциклопед. справочник / И. А. Папуш. – Мариуполь, 2000. – 160 с.

Папуш І. А. Греки Приазовья в годы Великой Отечественной войны 1941–1945 гг. / И. А. Папуш. – Мариуполь, 2000. – 56 с.

Папуш І. А. Сартана: Прошлое. Настоящее (взгляд сквозь годы. 1778–2000) / И. А. Папуш. – Мариуполь, 2002. – 326 с.

Л. Кучугура

Слов'янський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Ю. Комунарів, 31, м. Слов'янськ, Донецька обл., 84112

Тел.: (06262) 2-66-21, 2-53-46

Транспорт: тролейбус 2 (зуп. “Музей”)

Час роботи: 9.00–15.00 (щоденно)

Історична довідка

1970 р. – створено музей.

1974 р. – відкрито для відвідування.

Обсяг фондів

бл. 32 тис. од. зб. музейних предметів

6 од. зб. документів (1869–1896)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі найдавнішої історії. Вони включають рукописні оригінали: “Выпись из крепостной Лубенского Нотариаль-

ного Архива по Золотоношскому уезду за 1896 год” (1896); “Условие Правлению Славянского Городского Общественного Банка о выплате денежных средств” (1868); “Выпись части метрической книги Екатеринославской епархии, Бахмутовского уезда, села Торско Алексеевки Троицкой церкви, за 1857 год” (1894); “Аттестат дан уволенному в запас старшему унтер-офицеру Ивану Гервасьевичу Левицкому в том, что он во все время служения отличался примерным поведением и усердием к службе” (г. Царское Село, 1869); “Аттестат дан старшему унтер-офицеру Лейб Гвардии 4-го Стрелкового Императорской Фамилии батальона 2-й роты Его Высочества Ивану Левицкому в том, что он во все времена продолжения службы всегда отличался примерным поведением и усердием к службе” (г. Царское Село, 1888); “План Заштатного города Славянска Харьковской губернии Изюмского уезда” (1877).

Інші групи документів характеризують соціально-економічний розвиток м. Слов'янська під час заселення краю, його промислове освоєння, становище різних верств населення, важливі історичні події та знайомлять з історичною, матеріальною та духовною спадщиною краю (банківські листи та умови, листування, виписи з метричних записів, аттестати, план міста, воєнні карти, історико-географічні схеми, поштові картки, афіші дорадянського періоду, газети, журнали, фотографії, фотокопії тощо).

Діяльність Слов'янського аероклубу висвітлюють фотокопії довоєнного періоду. Період Великої Вітчизняної війни відображають документи: посвідчення, нагородні документи учасників бойових дій, матеріали (фотокопії) Слов'янського партизанського загону під керівництвом М. Карнаухова, особисті документи (фотокопії) двічі Героя Радянського Союзу М. І. Семейка.

Документи свідчать про економічний, соціально-культурний розвиток Слов'янська у повоєнний період та у другій пол. ХХ ст., а також розкривають сучасне становище краю.

Фотодокументи розподіляються за тематичною ознакою згідно з групами зберігання.

Фондоутворювачі: жителі м. Слов'янська, Слов'янського району та інших міст і областей України, іноземні громадяни, різноманітні підприємства, заклади, установи, об'єднання.

Обліково-довідковий апарат

Книги обліку

Уніфіковані паспорти

Каталоги

Картотеки

Довідкова бібліотека

Налічує 1743 прим., комплектується відповідно до тематики музею. У фонді є словники, енциклопедії, методична література з музеєзнавства, а також довідковий матеріал з природи, історії, краєзнавства.

Бібліографія

- Славянский краеведческий музей : путеводитель / сост.: Л. Я. Зандер, А. М. Гаевой, А. В. Шамрай и др. – Славянск : Славян. тип., 1994. – 42 с.
- Славянский краеведческий музей : путеводитель / сост.: Л. Я. Зандер, Гаевой А. М., Шамрай А. В. и др. – Славянск : Печат. двор, 2002. – 18 с.
- Славянск : фотоальбом. – К., 1999. – 52 с.
- Слов'янськ. Хто є хто : краєзн. довід. – Слов'янськ : Канцлер, 2001. – 240 с.

І. Котлярова, Л. Зандер

Сніжнянський музей бойової слави

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 7, м. Сніжне, Донецька обл., 86500

Тел.: (06256) 5-55-58, 5-33-72

Транспорт: маршрутне таксі 4 (зуп. “кінотеатр “Сніжинка”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1968 р. – відкрито музей на громадських засадах.

1971 р. – Сніжнянський музей бойової слави став відділом Донецького обласного краєзнавчого музею.

1992 р. – прийнято до комунальної власності міста та надано статус міського музею.

Обсяг фондів

3096 од. зб. музейних предметів (1916–2006)

1972 од. зб. документів з паперовими носіями

1124 од. зб. фотодокументів і негативів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі. Вони складаються з писемних джерел основного фонду, науково-допоміжного фонду та фонду тимчасового надходження. Переважна частина зібраних колекцій документів – про події Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр., штурм Савур-могили у 1943 р., прорив Міус-фронту. Документи цього хронологічного періоду поділяються за такою тематикою: “Підпільно-патріотична боротьба в окупованому м. Сніжному 1941–1943 рр.” (діяльність підпільного загону “Партизан Желізняк”, комсомольсько-молодіжної групи “Сніжнянські соколята” (автобіографії, щоденники, характеристики, довідки, спогади учасників, листи, списки членів загону, звіти про бойову діяльність); “Злодіяння фашистських окупантів у м. Сніжному 1941–1943 рр. (списки розстріляних громадян); “Звільнення Донбасу від фашистських загарбників 1943 рік” (історичні хроніки, військові зведення армій, дивізій, полків; картографічні матеріали, щоденники, спогади, листи, накази, газети).

Фондоутворювачі: жителі м. Сніжного, підприємства, заклади та установи.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Уніфіковані паспорти
Книги надходжень
Інвентарні книги

Неопубліковані каталоги:

“Донбаська операція 1942–1943 р.р.”
“Визвольні бої на території України 1943–1944 р.р.”
“Визвольні бої на території України 1943–1944 рр.”
“Розгромлення фашистської Німеччини 1944–1945 рр.”
“Учасники визволення Донбасу від фашистських загарбників”
“Визволення України від фашистських загарбників 1943–1944 рр.”
“Визволення Донбасу від фашистських загарбників 1943–1944 рр.”

Бібліографія

Книга Пам'яті України : Донецька обл. – Донецьк : Донбас, 1999. – Т. 22. – 524 с. ; Т. 21. – 335 с.

Книга Скорботи України : Донецька обл. – Донецьк : Донбас, 2000. – Т. 1. – 619с.

Книга Пам'яті України по увічненню учасників бойових дій, які померли в повоєнні роки : Донецька обл. – Донецьк, 2001, 2006 . – Донецьк : Алан, 2001. – Т. 1. – 655 с. ; Донецьк : Промінь ; Алан, 2006. – Т. 14. – 703 с.

О. Брославська

Музей історії міста Харцизька

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Октябрська, 37, м. Харцизьк, Донецька обл., 86709

Тел.: (06257) 422-63

Транспорт: тролейбус 1, 4 (зуп. “Міська лікарня”)

Час роботи: 9.00–16.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1967 р. – Харцизький історико-красназничий громадський музей.

1971 р. – Харцизький історико-красназничий народний музей.

1991 р. – Музей історії міста Харцизька.

1992 р. – Музей історії м. Харцизька підпорядковано Донецькому обласному управлінню культури та туризму Донецької облдержадміністрації.

Обсяг фондів

1634 од. зб. музейних предметів (1903–2005), у т. ч.:

875 од. зб. документів з паперовими носіями (1903–2005)

759 од. зб. фотодокументів (XIX ст. – 1994)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі відповідно до груп зберігання: документи (рукописні, друковані), книги, газети, журнали, фотодокументи та негативи. Серед них: особового походження громадян міста, офіційні документи державних установ, громадських об'єднань, спогади учасників історичних подій, інформаційні, особисті документи, листування тощо.

Найбільшу групу складають документи про історію м. Харцизька, промислових підприємств кін. XIX ст. – 1990-х рр.: нагородні листи, особисті документи керівників промислових підприємств, майново-господарські документи: договори, купчі, вітальні, інформаційні документи, картографічні матеріали про землекористування в місті тощо.

Зберігаються унікальні два томи ювілейної книги “По Екатерининской железной дороге” (1903–1909); орендний договір “Русского Донецкого общества каменноугольной и заводской промышленности” (1909); паспорт таганрозького міщанина Г. К. Міщенка, виданий старостою Облaсті Війска Донського (1913); карту сел. Харцизька 1920–1930 рр.; договори, купчі, які свідчать про стосунки між поміщиками.

Частина документів музею відображає роки революції, громадянської та Великої Вітчизняної воєн, партизанського руху, період репресій (спогади учасників революції, громадянської війни О. А. Пригоди, І. А. Таранчука; документи особового походження В. Ф. Шалімова, Героя Радянського Союзу; Р. Я. Нищети, почесної жительки м. Харцизька; спогади репресованих жителів міста О. А. Будаговської, М. А. Пулькас, Л. К. Москалевої; особисте листування під час Великої Вітчизняної війни Е. І. Лихолетової та ін.).

Період розвитку промисловості в місті відображено в нагородних документах, спогадах, особистих документах І. Г. Міщенка, першого директора машинобудівного заводу; у двох томах книги про історію створення, будівництва, розвиток найпотужнішого підприємства міста – Харцизького трубного заводу; в інформаційних матеріалах про розвиток Харцизького сталедротово-канатного заводу, інших підприємств міста; в особистих документах передовиків виробництва.

Значне місце займають матеріали про соціально-культурний розвиток міста 1960–1970-х рр.: інформаційні матеріали про ювілейні, святкові події в місті, брошури, книги, пам'ятні альбоми, дипломи, телеграми від жителів міста на з'їзд КПРС і Компартії України. Найвні документи про освіту на ім'я П. Ф. Габеди (1910, 1912), Т. З. Феногенової (1910, 1911, 1914), М. Ф. Лозового (1913), “Похвальный лист за отличные успехи и благонравие ученице Харцызского народного училища от Таганрогского окружного училищного Совета” (1913) та ін.

Фотодокументи відображають історію розвитку м. Харцизька, починаючи з кін. XIX ст., революційний період (сюжетні фото, групові та окремі портрети різної тематики): фотографії селища Харцизька кін. XIX, поч. XX ст. “Старый Харцызск, большая улица”, “Привокзальная площадь”, “Вокзальная улица”, “Мост у пруда”, “Конь Буланчик – первое такси”, “Станция Иловайск”; фотопортрети відомих людей міста – Героя Великої Вітчизняної війни В. І. Максименка, Героя Соціалістичної Праці В. А. Тесняк, кавалера ордена Леніна Е. І. Лихолетової, колишнього директора Харцизького трубного заводу Ф. С. Дерментлі, міністра вугільної промисловості України

С. Б. Тулуба, депутата ВР України С. І. Ларіна та ін.; фотографії про будівництво промислових підприємств, соціально-культурне життя в місті.

Фондоутворювачі: жителі міста, у т. ч. видатні діячі науки, культури, спорту, керівники промислових підприємств, державні діячі.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Книги надходжень
Книги інвентарів по групах зберігання
Уніфіковані паспорти

Науково-довідкова картотека

Довідкова бібліотека

Налічує 189 прим. книг, брошур, краєзнавчу та історичну літературу. До складу бібліотеки входить газетний фонд.

І. Бікмуліна

Державний історичний музей Г. Я. Сєдова

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Сєдова, 1, сел. Сєдове, Новоазовський р-н,
Донецька обл., 87632
Тел.: (296) 3-40-71

Транспорт: автобус “Донецьк – Новоазовськ”, “Новоазовськ – Сєдове”

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – вівторок

Історична довідка

1990 р. – засновано музей.
1990–1992 рр. – відділ при Донецькому обласному краєзнавчому музеї.
1992 р. – став самостійним державним меморіальним музеєм.
1998 р. – меморіальний музей Г. Я. Сєдова змінив профіль на історичний.

Обсяг фондів

257 од. зб. музейних предметів (1861–2005), у т. ч.:
36 од. зб. документів з паперовими носіями (1911–1980)
112 од. зб. фотодокументів (1899–2002)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі науково-фондової роботи. Серед них: документи, книги, проспекти тощо, фотодокументи (фотографії); архіви Г. Я. Сєдова (кін. XIX – поч. XXI ст.), членів експедиції (кін. XIX – XX ст.), полярних дослідників XX ст., учасників Великої Вітчизняної війни у Приазов'ї (архіви генерал-полковника І. І. Людникова, підпільників Новоазовського району), письменників І. Ф. Філіпенка та Г. В. Теплякова, історії м. Новоазовська; документи наукових конференцій (1977, 2007), сучасних дослідників Арктики (друга пол. XX ст.), документи, що відобража-

ють історію Новоазовського району (грамоти, дипломи, рахунки, квитанції, метричні записи 1911–2002), фотографії (з історії риболовецького помислу та сел. Сєдове (XX ст.). У музеї є колекція книг, проспектів, брошур (1861–2005).

Фотодокументи розподіляються за тематичною ознакою.

Фондоутворювачі: жителі Новоазовського району, сел. Сєдове.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання

Уніфіковані паспорти

Книги надходжень

Книги інвентарні по групах зберігання

Картотеки:

облікові

тематичні

Довідкова бібліотека

Налічує бл. 500 прим. книг відповідно до тематики музею: література про дослідження Арктики та Антарктики, з історії, географії, періоду Великої Вітчизняної війни, енциклопедії.

Бібліографія

Полях М. О. Исторический музей Г. Я. Седова : путеводитель / М. О. Полях. – 2005. – 12 с.

О. Терентьева

Меморіальний музей двічі Героя Соціалістичної Праці П. М. Ангеліної

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Поштова, 2, смт. Старобешеве, Донецька обл., 87200

Транспорт: міського транспорту немає

Час роботи: 8.00–27.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1964 р. – засновано Меморіальний музей двічі Героя Соціалістичної Праці П. М. Ангеліної.

1964–1966 рр. – функціонував як музейна кімната.

1966 р. – відкрито районний Меморіальний музей двічі Героя Соціалістичної праці П. М. Ангеліної. Експозицію перенесено до контори колгоспу “Заветы Ильича”, де все життя працювала відома трактористка.

1998 р. – Меморіальний музей двічі Героя Соціалістичної Праці П. М. Ангеліної.

Обсяг фондів

1343 од. зб. музейних предметів (1894–2000), у т. ч.:

1,5 тис. од. зб. документів з паперовими носіями

1840 од. зб. фотодокументів
3 од. зб. кінодокументів
1 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі. Група архівних писемних джерел містить документи, які характеризують громадсько-політичну діяльність депутата ВР СРСР П. М. Ангеліної (мандати, депутатські квитки, посвідчення, 1936–1958). У періодичних виданнях газет “Правда”, “Соціалістичний Донбас”, “Ленінський путь”, “Социалистическая Победа” та ін. відображено працю бригади П. Ангеліної у роки Великої Вітчизняної війни.

Зберігаються документи членів бригади П. М. Ангеліної (грамоти, орденські книжки, мандати, подяки, спогади).

Сформовано групу документів, які розповідають про розвиток сільського господарства в районі (бюлетені, свідоцтва, привітання, подяки переселенцям колгоспного виробництва).

Фотодокументи розподіляються за тематичною ознакою. До групи фонодокументів відносяться магнітофонні плівки, кінодокументи з виступами П. Ангеліної, спогадами членів тракторної бригади; документальний фільм про Пашу Ангеліну.

Обліково-довідковий апарат

Уніфіковані паспорти
Інвентарна книга
Книга надходжень

Картотеки:
облікові
тематичні
персональні

Лекції:
“Життєдіяльність П. М. Ангеліної”
“Переселення греків в Приазов’я”
“Сільське господарство району: учора, сьогодні”

Бібліографія

Музей Паші Ангеліной : буклет. – Донецк : Донбас, 1969. – 28 с.
Доценко Л. П. Музей Паші Ангеліной : путеводитель / Л. П. Доценко. – Донецк : Донбас, 1985. – 38 с.

О. Мущанова

Донецький обласний художній музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: бул. Пушкіна, 35, м. Донецьк, 83055

Тел.: (062) 305-37-23

Факс: 305-37-23

E-mail: artmuseum@mail.irts.net

Транспорт: тролейбус 2 (зуп. “Бібліотека ім. Н. К. Крупської”), 9, 10, 17 (зуп. “Облдержадміністрація”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1939 р. – музей засновано як Сталінську картинну галерею.

1941 р. – припинено діяльність у зв’язку з початком Великої Вітчизняної війни.

1958 р. – відновлено роботу галереї як відділу образотворчого мистецтва Сталінського краєзнавчого музею.

1960 р. – створено Сталінську міську картинну галерею.

1961 р. – перейменовано у Донецьку міську картинну галерею.

1965 р. – перейменовано у Донецький художній музей.

1970 р. – перейменовано у Донецький обласний художній музей.

2005 р. – створено архівний підрозділ.

У структурі музею діє “Музей народної архітектури побуту та дитячої творчості в с. Прелесне” тощо.

Обсяг фондів

12271 од. зб. музейних предметів (1646–2006)

37 од. зб. документів з паперовими носіями

49 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі науково-фондової роботи та в архівному підрозділі за групами: загальні питання, науково-фондова робота, науково-дослідна робота, науково-освітня робота, спеціальна наукова бібліотека (1959–2006). Фотогрупу складають: груповий знімок, на якому пристав В. В. Бантиш (1910); погрудний фотопортрет О. та П. Косовських (1930); знімок чоловіка у козацькому вбранні з конем (1918) тощо. Налічується 46 рідкісних цінних книг. Окреме місце займають авторські афіші до музейних виставок.

Фондоутворювачі: художники, скульптори, жителі Донецької області та інших областей України, іноземні громадяни, народні майстри, вихованці дитячих та юнацьких художніх шкіл.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання

Книга надходжень

Інвентарні книги

Картотеки:

негатека

топографічна

іменна

художників

типова інвентарна

за видами мистецтв

Бібліотека

Налічує 16990 прим. видань з різних галузей знань, у т. ч. довідкова та краєзнавча література.

Бібліографія

Панова Т. М. Произведения С. А. Сорина в Донецком художественном музее / Т. М. Панова. – Чернигов : Десна, 1990. – 8 с.

Музей: история и современность : материалы науч.-практ. семинара, 22.09.1999 г. – Донецк : Центр, 1999. – 72 с.

Кулиненко Л. Г. Шестнадцать автолитографий Б. М. Кустодиева из фондов музея / Л. Г. Кулиненко. – Донецк, 2001. – 36 с.

Близнюк О. П. Микола Глущенко. Живопис, акварель, монотипія, у зібраннях музеїв Донеччини / О. П. Близнюк. – Донецьк : Центр, 2001. – 52 с.

Кулиненко Л. Г. Українське козацтво в образотворчому мистецтві / Л. Г. Кулиненко. – Донецьк : Кальміус, 2004. – 72 с.

Близнюк О. П. Незабутнє : 1941–1945 рр. / О. П. Близнюк. – Донецьк : Кальміус, 2005. – 88 с.

Кошелева Т. В. Античне прикладне мистецтво. Греція, Рим / Т. В. Кошелева. – Донецьк : Кальміус, 2005. – 96 с.

Кошелева Т. В. Західноєвропейський живопис XVII–XIX століть : листівки / Т. В. Кошелева. – Донецьк : Кальміус, 2005.

Панова Т. М. Російський та український живопис XIX – початок XX століття : листівки / Т. М. Панова. – Донецьк : Кальміус, 2005.

Л. Подворна

Горлівський міський музей мініатюрної книги ім. В. О. Разумова

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: просп. Перемоги 132-а, м. Горлівка, Донецька обл., 84638

Тел.: (06242) 2–21–27

E-mail: nikolaenko_galina@rambler.ru

Транспорт: автобус 1, 2, 17, 24, тролейбус 2, 3, 4 (зуп. “Універсам”)

Час роботи: 8.00–16.40 (понеділок, вівторок, четвер, п’ятниця),
10.00–17.00 (субота, неділя), вихідний день – середа

Історична довідка

1996 р. – створено на базі приватної колекції В. О. Разумова, яку він безкоштовно заповів м. Горлівці.

Обсяг фондів

9231 од. зб. музейних предметів (XV ст. – 2006)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі. Музей створено на базі приватної колекції В. О. Разумова (за фахом – інженер-будівельник), який

збирав її протягом 1948–2000 рр. За цей період ним зібрано 7008 міні- та мікрокниг з 58 країн світу, 102 мовами, які він заповів місту. У колекції є стародавні друковані та рукописні видання, рідкісні, унікальні сучасні мініатюри розміром від 100 мм до пилінки у вигляді гаманців, футлярів, фігур тощо, виготовлених із натуральної шкіри, пергаменту, тканини тощо. Основний фонд розподілено за тематикою та хронологією: “Антична література”, “Стародавня”, “Класична російська література XIX ст.”. Окремо виділено мікромініатюри (з 8 країн світу 33 мовами). У колекції чимало мінікниг з автографами (55 прим.), у т. ч. Президента України Л. Кучми, народного депутата України Б. Олійника, 15 космонавтів СРСР, онука засновника м. Горлівки В. П. Горлова та ін. Є колекція екслібрисів.

Є корани (XV, XVI ст.), молитовник, якому понад 300 років; 13 мікромініатюр на людському та конячому волоссі з прислів'ями (3 мовами), виконані народним умільцем Казахстану М. Савідовим; книга-пилінка, яка менша за макову зернину в 60 разів (робота умільця із Жмеринки М. Г. Маслюка), містить 2 вірші О. С. Пушкіна; мікрокнига умільця з Архангельська Д. Головіна, виконана з берести, в ній ода М. Ломоносова “Вечерние размышления о Божьем величестве при случае северного сияния”; 3 мікрокниги умільця Криму Б. Компанійця: В. Маяковский “В. И. Ленин”(4 x 5 мм), С. Есенин “Над окошком месяц, под окошком ветер”(1,5 x 3 мм), А. С. Пушкин “Я памятник себе...” (2,5 x 3 мм).

Наявні документи особового походження: особисті щоденники В. О. Разумова; вітальні адреси з Білорусії, міст Донецька, Одеси, товариства книголюбів України, від президента Л. Д. Кучми, прем'єр-міністра В. Януковича; листування В. О. Разумова з 2 тис. колекціонерів; 4 альбоми В. О. Разумова з особистими фотокореспонденціями.

Друковані матеріали включають: буклети; програми науково-практичних конференцій, розмовських читань, “Музей – школі”, літературного фестивалю; наукових статей, довідок, ; 15 мінікниг та брошур, у т. ч. “Храми Горловки”, “Позивной Донбасс” (про земляка – космонавта О. О. Волкова), “Т. Шевченко та Донеччина”, “Горловское чудо”, тощо; понад 500 статей В. О. Разумова у газетах та журналах регіонального, республіканського і союзного значення (“Книжное обозрение”, “Библиофил”, “В мире книг”) та ін. Зберігаються також літописи, кіно-, фото-, фоно-, відеодокументи: літопис музею; особисті печатки В. О. Разумова; документальний відеофільм “Книги, годы и одна большая жизнь”(40 хвилин, про життя та творчу діяльність В. О. Разумова); 28 аудіокасет із записами лекцій В. О. Разумова з історії колекції мінікниг; 3 відеокасети з записами презентацій, свят за життя В. О. Разумова; фотографії.

Фондоутворювачі: жителі, колекціонери та видавництва України, іноземні громадяни, клуби колекціонерів.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Уніфіковані паспорти
Книги надходжень
Інвентарні книги

Друковані каталоги:

“Географія книги”
“Світоч української культури”
“Православ'є в мінівиданнях”
“Корани”

Наукова бібліотека

Налічує 545 прим. видань: словники, довідники, літературна та історична енциклопедії, серія альманахів для бібліофіла, література з книгознавства, методична, науково-популярна тощо.

Бібліографія

Музей мініатюрної книги ім. В. О. Разумова : буклет трьома мовами. – Горлівка : Кур'єр Колегія, 2005 – 6 с.

Смоляренко Я. Библиофил – миниатюрист В. А. Разумов в периодической печати и книгах / Я. Смоляренко, Г. Николаенко. – Горлівка : Кур'єр Колегія, 2005 – 51 с.

Николаенко Г. Дослідник, бібліофіл, колекціонер / Г. Николаенко. – Горлівка : Кур'єр Колегія, 2005 – 23 с.

Морозова О. В. Світоч української культури / О. В. Морозова // Музеї України. – 2006. – № 2 (14) – С. 40.

Смоляренко Я. Что такое миниатюрная книга / Я. Смоляренко. – Горлівка : Кур'єр Колегія, 2006 – 6 с.

Г. Николаенко

Донецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н. К. Крупської

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Артема, 84, м. Донецьк, 83055

Тел.: (062) 335–30–79, 337–29–30

Факс: (062) 335–01–79, 345–20–23

E-mail: dob@library.donetsk.ua

Веб-сайт: <http://www.library/donetsk.ua>

Транспорт: тролейбус 2 (зуп. “Бібліотека ім. Н. К. Крупської”).

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – п'ятниця

Історична довідка

1926 р. – засновано окружну бібліотеку.

1932 р. – реорганізовано в обласну бібліотеку.

1935–1955 рр. – за проектом Харківського інституту “Гіпроград” споруджено будівлю бібліотеки.

1966 р. – бібліотека стала виконувати функції наукової установи.

1972 р. – створено сектор рідкісних видань.

Обсяг фондів

1681739 прим. видань (1641–2007), у т. ч.:

9592 прим. рідкісних видань

8200 од. зб. кіно-,фото-, фонодокументів
814 прим. електронних видань

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в архівному підрозділі бібліотеки, у відділах науково-методичної роботи, зберігання основного фонду та секторі рідкісних видань.

Бібліотечний фонд складають документи з усіх галузей знань (книги, журнали, газети, кіно-, фото-, фонодокументи: платівки, аудіокасети, компакт-диски за тематикою – мистецтво, електронні видання.

Рідкісні видання включають стародруки, видання кириличного та гражданського друку, прижиттєві видання з автографами М. В. Ломоносова, М. Н. Карамзіна, К. М. Батюшкова, Л. М. Толстого та ін.

Довідковий апарат

Каталоги

Картотеки

Бази даних

Електронний каталог читацького призначення

Електронний каталог на бібліотечний фонд (181605 записів)

У 1994 р. розроблено та постійно вдосконалюється комплексна автоматизована інформаційна система науково-фондової роботи (400 тис. записів)

Бібліографія

50 лет Донецкой государственной областной научной библиотеке им. Н. К. Крупской / Донец. обл. упр. культуры, Донец. гос. обл. науч. б-ка им. Н. К. Крупской. – Донецк, 1976. – 31с.

Донецька державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н. К. Крупської: Сторінки історії та сучасність (1926–1996) : бібліогр. покажч. / Донец. обл. упр. культури, Донец. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської ; уклад.: Т. М. Дрьомова, Л. П. Свіркова, О. В. Башун ; ред.: Ю. О. Лебедева ; відп. за вип. Л. О. Новакова. – Донецьк, 1996. – Вип. 1. – 82 с.

Донецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н. К. Крупської: Сторінки історії та сучасність (1926–2001) : бібліогр. покажч. / Упр. культури Донец. облдержадміністрації, Донец. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської ; уклад.: Т. М. Дрьомова, Г. М. Вальдовська та ін. ; наук. ред. О. В. Башун ; ред.: Ю. О. Лебедева, О. Г. Полева ; відп. за вип. Л. О. Новакова. – Донецьк, 2001. – Вип. 2. – 86 с.

Донецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н. К. Крупської / Упр. культури Донец. облдержадміністрації ; уклад. Н. П. Авдєєнко ; ред. Ю. О. Лебедева ; відп. за вип. Л. О. Новакова. – Донецьк : Діком-прес, 2001. – 16 с.

Літературно-художній музей Т. Г. Шевченка / Упр. культури Донец. облдержадміністрації, Донец. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської ; авт. тексту: Н. П. Авдєєнко, О. Г. Полева. – Донецьк : Діком-прес, 2002. – 8 с.

Каталоги, картотеки та бази даних Донецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Н. К. Крупської : путівник / Донец. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської ; уклад. І. Є. Корольова ; ред. О. В. Рязанцева ; відп. за вип. О. В. Башун. – Донецьк : Схід. видавн. дім, 2005. – 24 с.

Каталог видань творів Т. Г. Шевченка. Нотографія. Дискографія : із фондів Донец. обл. універс. наук. б-ки ім. Н. К. Крупської / Упр. культури Донец. облдержадміністрації, Донец. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської, Літ.-худож. музей Т.Г. Шевченка ; ред.-упоряд.: Н. П. Авдєєнко, Г. М. Вальдовська, О. Г. Полева ; за участю Т. О. Діміджієвої ; відп. за вип. Л. О. Новакова. – Донецьк : Схід. видавн. дім, 2004. – 52 с.

Л. Гордієнко

Музей Донецького національного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: проспект Гурова, 14, м. Донецьк, 83055

Тел.: (062) 302-07-85

E-mail: museum. @ dongu.donetsk.ua.

Транспорт: тролейбус 9, 10, 17 (зуп. “проспект Гурова”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1968 р. – створено Музей історії університету.

Обсяг фондів

2064 од. зб. музейних предметів (1937–2008)

Анотація складу фондів

Зберігаються грамоти, постанови, статут педагогічного інституту, листи з фронту, вітальні адреси, автобіографії, записна книжка ректора Донецького державного університету Л. М. Литвиненка, записна книжка журналіста-фронтовика, кавалера ордена Богдана Хмельницького, медалі “За победу над Германией”, “За боевые заслуги” М. В. Резнікова, особисті речі, фотоматеріали учених, відеоматеріали, літописи університету, програми наукових конференцій, з’їздів, медалі, кубки, портрет В. Стуса, газети “Університетські вісті” (1966), “Факти та події” (2001) тощо.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

О. Тарнавська

Наукова бібліотека Донецького національного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Університетська, 24, м. Донецьк, 83055

Тел.: (062) 305-23-78

Факс: (062) 304-41-22

E-mail: bdongu@dongu.donetsk.ua

Веб-сайт: <http://library.dongu.donetsk.ua> ; <http://catalog.dongu.donetsk.ua>

Транспорт: тролейбус 5, 9, 10, 17, автобус 37, 42б, 73б, 77
(зуп. “проспект Гурова”), маршрутне таксі

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1937 р. – засновано хату-читальню при педагогічному інституті з фондом 19 тис. прим. різної літератури.

1965 р. – перетворено в бібліотеку державного університету.

1985 р. – організовано фонд рідкісної і цінної книги при центральному книгосховищі.

1990 р. – Наукова бібліотека Донецького державного університету.

2000 р. – Наукова бібліотека Донецького національного університету.

Обсяг фондів

1402319 прим. видань з паперовими та електронними носіями (1826–2006), у т. ч.:

9500 прим. рідкісних і цінних видань (книги, журнали) (1652–2005)

Анотація складу фондів

Зберігаються видання кириличного шрифту, надруковані гражданським шрифтом до 1825р., закордонні книги – до 1800 р. Більша частина фонду – книги XIX – поч. XX ст. з усіх галузей знань, понад 1 тис. прим. періодичних видань (“Киевская старина”, “Отечественные записки”, “Исторический вестник”, “Вестник Европы” тощо). Наявні книги з автографами.

Довідковий апарат

Інвентарні книги

Каталоги

Бази даних

Електронний каталог: <http://catalog.dongu.donetsk.ua>

Електронна бібліотека

Бібліографія

Сводный указатель отечественных журналов, имеющихся в фондах библиотек г. Донецка (1860–1973 гг.) / сост.: Н. М. Ломакина. – Донецк : ДонГУ, 1979. – 70с.

Н. Карягіна

Музей Донецького національного технічного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Артема, 58, м. Донецьк, 83000

Тел.: (062) 301-07-51

Транспорт: тролейбус 2 (зуп. “Технічний університет”), трамвай 1 (зуп. “гастроном “Москва”)

Час роботи: 8.00–16.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1971 р. – створено музей історії політехнічного інституту до 50-річчя від дня заснування.

1993 р. – музей перейменовано у зв’язку з перейменуванням політехнічного інституту на Донецький державний технічний університет

2001 р. – музей перейменовано у зв’язку з перейменуванням на Донецький національний технічний університет.

Обсяг фондів

1806 од. зб. музейних предметів (1921–2006)

Анотація складу фондів

Склад документів музею поділено на такі групи: офіційні документи, що відображають етапи перетворення навчального закладу за такою схемою: Донецький гірничий технікум → Донецький гірничий інститут → Донецький індустріальний інститут → Донецький політехнічний інститут → Донецький державний технічний університет → Донецький національний технічний університет; документи особового походження: анкети професорсько-викладацького складу, складені при підготовці до друку збірника “Відомі вчені технічної освіти і науки ДонНТУ” (1921–2001), анкети випускників різних років, вітальні адреси до ювілеїв, зразки студентських книжок тощо; відомих учених: В. І. Коробчанського – проф., д-ра техн. наук, зав. кафедри хімічної технології палива хіміко-технологічного факультету Донецького державного технічного університету; Л. Т. Прокоф’євої – канд. іст. наук., доц. кафедри історії КПРС та ін.; друковані матеріали (видання з історії університету 1941, 1957, 1961, 1970, 2001); мемуари “Професора ДонНТУ вшопминають”; правила приймання до університету різних років тощо; матеріали науково-практичних конференцій; відеодокументи, фотодокументи, присвячені 75-річчю університету; вітання ветеранів університету до 60-річчя Перемоги тощо.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Л. Ковальова

Науково-технічна бібліотека Донецького національного технічного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Артема, 96, м. Донецьк, 83050

Тел.: (062) 305-46-94, 305-23-61

E-mail: bibl@library.dgtu.donetsk.ua

Веб-сайт: http://donntu.edu.ua/library_web/index.html

Транспорт: тролейбус, автобус 2 (зуп. “Студмістечко”)

Час роботи: 8.00–18.00 (понеділок – п’ятниця), 8.00–16.00 (субота),
вихідний день – неділя

Історична довідка

1921 р. – засновано бібліотеку гірничого технікуму.

1926 р. – перетворено у бібліотеку Донецького індустріального інституту.

1935 р. – перейменовано в бібліотеку Донецького політехнічного інституту.

2001 р. – сучасна назва.

Обсяг фондів

1254570 прим. видань (1826–2009)

понад 1 тис. прим. цінних видань

Анотація складу фондів

Зберігаються цінні видання з 1826 р., мініатюрні видання, фоліанти з мистецтва тощо, журнали “Горный журнал”, “Электричество” та інші журнали (з 1826), академічні видання типографій Брокгауза і Єфрона, А. Ф. Маркса, А. С. Суворіна. Напр.: Белинский В. Т. “Сочинения” (М., 1876); Гончаров И. А. “Полное собрание сочинений” (СПб., 1884–1912), Авенариус В. П. “Юношеские годы Пушкина” (СПб., 1899), іноземні книги (1831–1925), книги з автографами.

Довідковий апарат

Каталоги:

систематичний

алфавітний

колективного автора

алфавітний каталог видань іноземними мовами

видань українською мовою

Бази даних

Електронний каталог з 1994 (99640 записів)

Бібліографія

Міра Григорівна Єльяшевич : біобібліогр. перелік літ. : [Електронний ресурс] / уклад. В. В. Пушина ; ред. О. В. Кулькова. – Донецьк, 2008.

Регина Викентьевна Визгерт : биобиблиогр. указ. / сост. А. Г. Буртова, Л. Ф. Девятилова ; ред. Л. Ф. Девятилова ; Донец. нац. техн. ун-т. – Донецк, 2008. – 47с.

В. М. Клименко : биобиблиогр. указ. / сост. В. Г. Коваленко ; ред. О. В. Кулькова ; отв. за вып. А. А. Минаев, Е. Н. Смирнов. – Донецк, 2008. – 58 с.

Виктор Янович Балтайтис : библиогр. список лит. / сост. В. В. Пушина ; ред. Л. Ф. Девятилова. – Донецк, 2008.

Моисей Давыдович Кузнецов : биобиблиогр. список. лит. / сост. Л. Ф. Девятилова. – Донецк, 2008.

Библиографический указатель опубликованных работ профессорско-преподавательского состава Донецкого национального технического университета (1990–1997) / сост.: О. В. Кулькова, Л. Ф. Девятилова, В. Г. Коваленко и др. ; ред. Л. Ф. Девятилова. – Донецк, 2008. – Вып. 8, ч. 1. – 286 с.

Кравченко Валентин Михайлович : біобібліогр. перелік літ. / уклад. Т. Ю. Мірошнікова ; ред. Л. Ф. Дев'ятилова. – Донецьк, 2009.

Марія Миколаївна Пономарьова : біобібліогр. перелік літ. / уклад. А. В. Гурова ; ред. Л. Ф. Дев'ятилова. – Донецьк, 2009.

Олексій Лаврентійович Симонов : біобібліогр. перелік літ. / уклад. А. В. Гурова ; ред. Л. Ф. Дев'ятилова. – Донецьк, 2009.

Т. Тиханкова

Наукова бібліотека Донецького державного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: бул. Шевченка 30, м. Донецьк, 83017

Тел.: (0622) 95-34-21, 95-34-32, 95-34-44

Факс: (0622) 304-83-26

E-mail: library@donduet.edu.ua

Веб-сайт: www.donduet.edu.ua

Транспорт: тролейбус 8, автобус 32 (зуп. “Університет торгівлі”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1920 р. – засновано одночасно з Київським кооперативним інститутом, який у 1935 р. було переведено до м. Харкова, а в 1959 р. – до м. Донецька і перейменовано у Донецький інститут радянської торгівлі. Разом із інститутом переїхала бібліотека.

1993 р. – розпочато роботу зі створення електронного каталогу, комп'ютеризації бібліотечно-бібліографічних процесів на основі АІБС МАРК, з 2003 р. – на основі АІБС UNILIB.

Обсяг фондів

1283978 прим. видань, у т. ч.:

бл. 2 тис. прим. рідкісних видань (1858–1945)

Анотація складу фондів

Рідкісні книги зберігаються у фонді бібліотеки. До складу фонду рідкісних книг входять матеріали наукових конференцій викладачів 1920-х рр., книги з юриспруденції, словники, художні твори.

134 назви внесено до Всеукраїнського реєстру рідкісних та цінних видань. Наявні книги з автографами.

Довідковий апарат

Картковий каталог “Рідкісні і цінні видання ДонДУЕТ”

База даних

На фонд рідкісних і цінних видань бібліотеки створено електронну базу даних, до якої ввійшло 134 назви документів.

Т. Каченко

Бібліотека Науково-технічного інформаційного центру Донбаської національної академії будівництва та архітектури

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Державіна, 2, м. Макіївка, Донецька обл., 86123

Тел.: (06232) 4-05-25

E-mail: library@dgasa.dn.ua

Веб-сайт: <http://www.dgasa.dn.ua>

Транспорт: тролейбус 5, маршрутне таксі 30 (зуп. “Студентська”)

Час роботи: 8.00–16.20 (на період сесії 8.00–18.00),
вихідний день – неділя

Історична довідка

1957 р. – засновано як філіал бібліотеки Донецького політехнічного інституту.

1972 р. – бібліотека Макіївського інженерно-будівельного інституту.

1996 р. – увійшла до складу Науково-технічного інформаційного центру Донбаської державної академії будівництва та архітектури.

2004 р. – бібліотека Науково-технічного інформаційного центру Донбаської національної академії будівництва та архітектури.

Обсяг фондів

432800 прим. видань (1906–2009)

бл. 40 прим. рідкісних видань (1906–1940)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі наукової літератури. Основні галузі, за якими комплектується фонд: література з архітектури, будівництва, будівельних конструкцій, будівництва автомобільних доріг, міського господарства, будівельних машин, екології, економіки. Наявна нормативно-технічна документація, державні будівельні норми, дисертації, автореферати дисертацій, звіти з науково-дослідної роботи кафедр, відео-, фонодокументи.

Серед рідкісних та цінних книг з архітектури та будівництва: “Четыре книги об архитектуре” (1938), “Правило пяти ордеров архитектуры” (1938), “Теория классической архитектуры” (1940) тощо. Рідкісні книги з інших питань налічують 300 прим., серед яких академічні видання Брокгауза і Єфрона, праці учених Н. В. Мельникова, М. С. Стрелецького, книги з автографами тощо.

Довідковий апарат

Інвентарні книги
Каталоги

Картотеки

Бази даних

Електронний каталог створено у 2004 р. (внесено 17800 записів). Забезпечується доступ до: бази конспектів лекцій; інформаційно-довідкової системи нормативних документів в галузі будівництва “Зодчий”; бази даних будівельних організацій Донецького регіону.

Л. Саприкіна

Народний музей історії Донецького державного медичного університету ім. М. Горького

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: просп. Ілліча, 16, м. Донецьк, 83003

Тел.: (0622) 95-93-04

E-mail: severin@interdon.net (завідувача Народного музею Г. К. Северина)

Транспорт: тролейбус 4, 7, 11, 12, автобус 28,46
(зуп. “Медичний університет”)

Час роботи: 9.00–15.00, вихідні дні – субота, неділя.

Історична довідка

1976 р. – музей відкрито.

1980 р. – музею присвоєно звання народного.

1997 р. – затверджено статус музею.

2001 р. – підтверджено звання народного.

Обсяг фондів

7836 од. зб. музейних предметів (1976–2008)

Анотація складу фондів

Народним музеєм історії зібрано унікальний матеріал, що відображає історію створення університету та подальше його існування. Оформлено наступні розділи експозиції: організація університету та його становлення до черв. 1941 р. (педагогічні кадри з усієї країни, навчальний процес і громадське життя університету, репресії 1930–1940); Велика Вітчизняна війна (участь співробітників і студентів у війні 1941–1945 рр., участь викладачів і студентів у підпільному антифашистському русі); післявоєнні роки (ректори університету, учені, доктори медичних наук, професори, вихованці студентського наукового товариства, що зробили вагомий внесок у медицину, робота викладачів за кордоном); Донецький медичний ліцей; Громадське життя університету; Алея слави “Нащадки Гіппократа”; кафедри університету; подарунки студентів, випускників університету, іноземних гостей.

Зберігаються наукові праці з автографами учених, які працювали в медичному інституті (університеті) з моменту його створення: проф. В. К. Гу-

сака, Г. В. Бондаря. Музею передано особисту бібліотеку проф. М. О. Торсуєва, що налічує 61 прим. книг різними мовами, серед яких наявні рідкісні видання (від ХІХ ст.).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Каталоги:
довідковий
фотоплівок

Бібліографія

Донецкий медицинский университет в годы Великой Отечественной войны (1941–1945 гг.). – Донецк, 2003. – 102 с. : ил.

Врачебные династии: от Айболита до современности : монография. – Донецк : Лебедь, 2003. – 115 с. : ил.

Педиатрический факультет Донецкого государственного медицинского университета им. М. Горького : (очерки истории) : монография. – Донецк : Лебедь, 2004. – 280 с. : ил.

Г. Северин

Житомирський обласний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: пл. Замкова, 1, м. Житомир, 10014

Тел.: (041) 37-95-87, 37-44-58, 37-29-65

Транспорт: тролейбус 1 (зуп. “Театральна”),
2, 3 (зуп. “Площа Перемоги”)

Час роботи: 9.00–17.45, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1865 р. – засновано музей при російській публічній бібліотеці, якій волинський губернатор М. І. Чертков подарував 48 зразків місцевих гірських порід і мінералів.

1897 р. – музей перебазовано у нове приміщення бібліотеки по вул. Пушкінській.

1901 р. – установу підпорядковано Товариству дослідників Волині. З цього часу розпочався новий період його діяльності, колекціями почали займатися фахівці. Першим завідувачем Волинського Центрального музею був С. А. Бржозовський (1877–1933).

1911 р. – музей отримав власне приміщення – Будинок працелюбства. Члени товариства поповнювали музей експонатами.

1913 р. – затверджено статут музею.

1914 р. – він стає самостійним закладом.

1919 р. – Волинський центральний музей перейшов у відання Волинського губернського комітету по охороні пам'яток мистецтва і старовини. Почали надходити предмети з націоналізованих приватних колекцій, створено художній відділ. Надійшла колекція з Волинського давньосховища.

1925 р. – установа офіційно отримала назву Волинський науково-дослідний музей.

1928 р. – при ньому створено аспірантуру з двох відділів.

1941–1944 – музей було зруйновано. Більшість експонатів вивезено та пограбовано.

1945 р. – відкрився для відвідувачів.

1970 р. – музей мав 13 відділів, окремі відділи-музеї в м. Житомирі та області.

У його структурі: Музей природи; Літературно-меморіальний музей В. Г. Короленка; Літературно-меморіальний музей Лесі Українки

(м. Новоград-Волинський); Музей-садиба М. Т. Рильського (с. Романівка Попільнянського району); Коростенський краєзнавчий музей (м. Коростень); Музей партизанської слави Полісся (с. Словечно Овруцького району); наукова бібліотека; фотолабораторія.

Обсяг фондів

42912 од. зб. музейних предметів (1571–2009), у т. ч.:

1480 од. зб. стародруків

20 од. зб. рукописних книг

31 од. зб. кінодокументів

15800 од. зб. фотодокументів

345 од. зб. фонозаписів

Анотація складу фондів

Фонди писемних матеріалів класифіковано за двома групами: “книги/стародруки” та “документи”. Значна частина стародруків – церковні книги. Книги XVI–XVIII ст., видані у відомих центрах книгодрукування Німеччини, Швейцарії, Голандії, Франції, Італії та Англії, складають більшу частину музейної колекції стародруків. Майже усі вони, за винятком окремих видань, колись були частиною бібліотеки відомих польських магнатів Ганських-Ржевуських. Збірка надійшла в музей із Бердичівського державного історичного заповідника (1954). Найстарішими у колекції є давній рукописний збірник “Літопис Грабянки” (1739); “Летописец краткий...” (1740); два документи – грамота Олексія Михайловича (1654) та рішення “Верховного тайного совета” з приводу супліки гетьмана Данила Апостола (1728); підбірка поетичних творів XIX ст.; грамота Владислава IV Вази Яну Казиміру Ходкевичу (на пергаменті, 1633).

Зберігаються окремі документи канцелярій, управ, комітетів, справа статистичних відомостей по Волинській губернії: “ревизские сказки”, окладні реєстри, плани земельних ділянок, у т. ч. маєтку родини Миклухи-Маклая; купчі, свідоцтва про народження, смерть; укази російських імператорів; комплекси особових документів тощо.

Про розвиток освіти на Волині йдеться в документах народних училищ, гімназій, семінарій, зокрема Новопільського земського училища Пулинської волості Житомирського повіту.

Релігійні установи представлено книгами, листами, статутами, розпорядженнями Товариства Волині (комплексом матеріалів гімнастичного товариства “Сокіл”, Волинського товариства хмелярів та садоводів тощо).

З часів Першої світової війни збереглися особові документи (комплекс матеріалів А. В. Морачевич – сестри-жалібниці шпиталю та ін.).

Серед документів радянського періоду: розпорядження ревкому, альбом Ксаверівської комуні (Черняхівський район), продовольчі картки, листівки; особового характеру – трудові книжки, послужні списки, паспорти, довідки, посвідчення, делегатські квитки, мандати, матеріали з’їздів та конференцій, передвиборні листівки, документи про репресії тощо.

Розвитку народної освіти та культури на Житомирщині стосуються окремі особові документи, афіші, праці наукових установ, рукописи пись-

менників, матеріали товариств “Знання” та охорони пам’яток, листування товариства “Просвіта” (1918–1919).

Про стан промисловості та сільського господарства йдеться у документах передових підприємств та господарств: рапорти, статистичні відомості; матеріали Героїв Соціалістичної Праці, видатних людей Житомирщини та ін.

Період Великої Вітчизняної війни засвідчено листами від оstarбайтерів, продовольчими картками; посвідченнями особи; газетами, листівками; документами учасників бойових дій, партизанського руху, Героїв Радянського Союзу. Основний масив складають особові документи ветеранів війни.

Сучасність представлена матеріалами виборів Президента України та депутатів.

Зберігаються документи: С. А. Бржозовського, засновника метеорологічної служби на Волині; В. Г. Кравченка, проф., зав. етнографічного відділу; Бориса Тена (М. В. Хомичевського), відомого письменника-перекладача; В. С. Земляка (В. Вацика), письменника, журналіста; Т. В. Левчука, кінорежисера, письменника; М. І. Місяця, вчителя математики шкіл м. Житомира; М. Н. Копачевської, засновниці природничої секції Товариства дослідників Волині; Я. А. Вознюка (Д. Окийченка), письменника; Героїв Соціалістичної Праці – А. М. Ковалю, Л. Н. Тарасюка, Г. М. Галенчика, М. І. Вернигори, В. В. Сингаївського; Героїв Радянського Союзу – К. С. Москаленка, П. Ф. Жмаченка, О. М. Кота; сім’ї Кудрицьких; родини священника М. М. Абрамова; П. А. Заремби, землеупорядника; Зої Гайдай, оперної співачки та ін.

Фотодокументи систематизовано за тематико-хронологічною схемою, мають історичне, побутове, художнє значення (фотопортрети, у т. ч. групові); сюжетне фото, видове та інші (кін. ХІХ ст. – 2003): основний масив фотографій кін. ХІХ – поч. ХХ ст. особового характеру; фотографія Ксаверівської комуни (Черняхівський район), створеної у 1922 р.; етнографічні знімки віддруковані з негативів поч. ХХ ст.; фотографія Андрушівського цукрового заводу; випускні фотографії навчальних закладів Волині; знімки ветеранів Великої Вітчизняної війни, партизанів.

Про післявоєнний період розповідають фотографії підприємств області: Бердичівський завод “Прогрес”, “Комсомолец”, Малинська паперова фабрика, Житомирський меблевий комбінат, Коростенський завод, хмелерадгосп “Вертокиївка” тощо.

Художнє фото представлено творами аматорів та відомого фотохудожника А. П. Штеренберга.

Фонодокументи складають платівки грамофонні, патефонні, аудіозаписи на касетах та бабінних стрічках, компакт-дисках (класична, народна, популярна музика, тематичні записи, аудіозаписи народних свят та обрядів, спогади ветеранів тощо, кін. ХІХ ст. – 2004).

Кіноматеріали: стрічки, відеокасети – “Ліси Житомирщини”; матеріали, присвячені двічі Герою Соціалістичної Праці М. А. Марцун; матеріали археологічних розкопок; кіножурнал “Радянська Україна” тощо (1965–2000).

Із картографічних матеріалів (крайня дата 1828) зберігаються: плани маєтків “г. Житомир с окрестностями” (1876), кінотеатру (електротеатру)

в м. Житомирі поч. ХХ ст.; плани археологічних розкопок; схеми маршрутів електротранспорту м. Житомира; карти сполучень залізниць та поштових доріг; карти аеронавігаційні; карти народів Східної Європи; топографічні карти генштабу періоду Великої Вітчизняної війни; географічні атласи; креслення гончарень тощо.

Обліково-довідковий апарат

Колекційні описи

Каталоги:

тематико-хронологічний
обліковий
іменний
географічний
предметний

Бази даних

Програма “Облік експонатів” згідно із затвердженими каталогами музею (1397 записів).

Бібліотека

Організована Товариством дослідників Волині (1900). Упродовж ХХ ст. поповнилася багатьма цінними виданнями.

Книжковий фонд бібліотеки налічує 18914 прим.: дореволюційні видання, видання після 1945 р. У фонд довідкової літератури входять енциклопедії та енциклопедичні словники ХІХ – поч. ХХ ст.: “Большая энциклопедия” (СПб.); “Энциклопедический словарь” Брокгауза та Ефрона (СПб.); “Настольный энциклопедический словарь” “Товарищества А. Гранат” (М., 1896, 1899); “Энциклопедический словарь, составленный русскими учеными и литераторами” (СПб., 1861, 1862); “Критико-биографический словарь русских писателей и ученых” С. Венгерова (СПб., 1895, 1897) тощо.

Є рідкісні та давні книги з історії, археології, етнографії, мінералогії, ботаніки, мистецтва; російська дореволюційна художня література. Зберігаються дореволюційні видання журналів: “Киевская старина”, “Русская старина”, “Отечественные записки”, “Старые годы”, “Вестник Западной России”, “Исторический вестник”, “Современник”. Є книги з дарчими написами М. П. Дашкевичу (1852–1908), російському та українському літературознавцю, історику, професору Київського університету.

Багатий краєзнавчий фонд бібліотеки: “Труды общества исследователей Волыни” (т. IV – XIII), “Памятная книжка Волынской губернии” (1890–1915), “Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии”, “Волынские епархиальные ведомости” (1867–1914), матеріали Волинської земської управи, Житомирської міської думи, Житомирської міської управи, статистичні матеріали про стан розвитку сільського господарства, медицини, освіти тощо.

Бібліографія

Отчет о деятельности Общества исследователей Волыни. – Житомир, 1911. – 72 с.

Отчет о деятельности Общества исследователей Волыни за 1911 год. – Житомир, 1914. – 55 с.

Отчет о деятельности Общества исследователей Волыни и Волынского центрального музея за 1913 год. – Житомир, 1915. – 101 с.

Литературно-мемориальный музей Леси Украинки в Новограде-Волинском (на рус. и нем. языках). – К., 1972.

Дітковський М. Житомирський обласний краєзнавчий музей : путівник / М. Дітковський, О. Павлов. – К., 1975.

Музей В. Г. Короленка в Житомирі : фоторозповідь. – К., 1978.

Римська В. О. Новоград-Волинський літературно-мемориальний музей Леси Українки : короткий путівник / В. О. Римська. – К., 1983.

Словечанський музей Партизанської Слави Полісся : рекламно-інформ. проспект. – Житомир, 1991.

Тези наукової конференції до 100-річчя Волинського Єпархіального Давньосховища. 18–20 трав. 1993 р. – Житомир, 1993.

З історії колекціонування в Україні : тези Всеукр. наук. конф., присвяченої збиральницькій діяльності баронів де Шодуар. – Житомир, 1994.

Батьківщина Максима Рильського : (музей-садиба родини Рильських в селі Романівка). – К., 1995.

М. Т. Рильський і українська література ХХ століття : матеріали та тези наук.-теор. конф., присвяченої 100-річчю від дня народження М. Т. Рильського. – Житомир, 1995.

Твоєму йменню вічно пломеніти : матеріали наук. конф. до 125-річчя від дня народження Леси Українки. – Новоград-Волинський, 1997.

Житомирщина крізь призму століть : наук. зб. – Житомир, 1997.

Ніщук С. Нездійснений проект бібліотечної “Волиніки”: з історії книжкового зібрання Волинського краєзнавчого музею у Житомирі у 20-х рр. ХХ ст. // Бібл. вісник. – 2002. – № 3. – С. 16–22.

Врублевський В. Документи Житомирського обласного краєзнавчого музею періоду Другої світової війни : коротка довідка / В. Врублевський, А. Пшевлотька // Архіви України. – 2005. – № 1/3. – С. 152.

І. Камінська, О. Слободенюк

Житомирський музей космонавтики імені С. П. Корольова

Підпорядкування: відділ Житомирського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Дмитрівська, 5, м. Житомир, 10008

Тел.: (0412) 37-20-30, 37-26-53

E-mail: spmus@zh.com.ua

Транспорт: тролейбус 1, 2, 3, 8, 11 (зуп. “Університет”)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1970 р. – відкрито Меморіальний будинок-музей академіка С. П. Корольова як відділ Житомирського обласного краєзнавчого музею. Його

створено за спогадами матері Сергія Павловича – М. М. Баланіної у будинку, де народився майбутній учений. Спочатку під музей було відведено лише половину будинку, саме ту, в якій з 1906 по 1908 рр. мешкала сім'я Корольових. Завідувачем відділу призначили З. Д. Гуревича, багато для створення експозиції зробила Е. Г. Лисневська – старший науковий співробітник краєзнавчого музею.

1975 р. – завідувачем відділу став Ю. П. Руденський.

1977 р. – музей складається з меморіальної частини та залу наукової біографії С. П. Корольова. З часом зростала популярність музею, поповнювались його фонди, все гостріше відчувалась необхідність розширення експозиційних площ, службових приміщень.

1987 р. – музею надано статус самостійного і його нинішню назву. Завершено будівництво спеціальної будівлі для експозиції “Космос”, відкриту 1 червня 1991 р. В експозиції представлено унікальну колекцію зразків космічної техніки, обладнання, спорядження космонавтів, а також документи, фотографії, сувеніри з космічної тематики. Розкриваються теми: “Творча спадщина С. П. Корольова”, “Україна і космонавтика”, “Наш дім Земля”, “Космос і духовна спадщина людства” та ін.

Експозиція відділу “Меморіальний будинок-музей С. П. Корольова” присвячена життю і творчій діяльності ученого – засновника практичної космонавтики.

У структурі музею відділи: “Меморіальний будинок – музей С. П. Корольова”, “Космос”, фондів, культурно-масової роботи.

Обсяг фондів

понад 8502 од. зб. музейних предметів (1970–2009), у т. ч.:

3698 од. зб. музейних предметів

4804 од. зб. документів основного фонду, з них:

580 од. зб. фотодокументів

5 од. зб. кінодокументів

8 од. зб. фонозаписів

Анотація складу фондів

Документація музею з 1970 по 1987 рр. знаходиться у Житомирському обласному краєзнавчому музеї. З 1987 р. його архівна документація – акти приймання на постійне зберігання та книги обліку – зосереджено у відділі фондів.

Відділ фондів містить 7 фондів зберігання: основну частину меморіального фонду С. П. Корольова складають особисті речі академіка, членів його родини, біографічні матеріали, документи особового характеру, листи С. П. Корольова, рукописи спогадів рідних, друзів та соратників.

У фонді писемних матеріалів (до складу входить 2 групи: “Книги та інші друковані видання” та “Документи”) зібрано унікальну колекцію літературних джерел з історії та філософії космонавтики, починаючи з її становлення.

До складу фонду образотворчих матеріалів входять 8 груп: “Живопис, графіка”, “Скульптура”, “Декоративно-прикладне мистецтво”, “Фото”, “Негативи, слайди”, “Листівки”, “Марки, конверти”, “Мапи, схеми, креслення,

атласи, глобуси”. Його основну частину складають рідкісні фотографії з автографами учених, космонавтів, видатних діячів науки і техніки, митців. Серед них є фотографії, присвячені польоту першого космонавта України – Л. К. Каденюка, з автографами всіх членів екіпажу міжнародної експедиції космічного корабля “Колумбія”. Філателістична колекція налічує 457 од. зб., більшість яких має спецпогашення і присвячена розвитку світової космічної діяльності. Зберігається картина художника льотчика-космонавта СРСР В. О. Джанібекова.

Фонд кінодокументів складають документальні фільми про життя та творчість академіка С. П. Корольова, Ю. О. Гагаріна, особливості роботи на орбіті космонавтів.

У фонд фонодокументів увійшли записи інтерв'ю з дочкою С. П. Корольова – Наталією Сергіївною, соратниками С. П. Корольова, космонавтами, українськими науковцями, що працюють в галузі космонавтики. У фонді відеозаписів зберігаються відеодокументи пам'ятних подій, пов'язаних з розвитком космонавтики та історією музею.

Фондоутворювачі: члени сім'ї Корольових; льотчики-космонавти; колекціонери; Дніпропетровське конструкторське бюро “Південне” ім. М. К. Янгеля, м. Дніпропетровськ; Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова, м. Дніпропетровськ; ВАТ “Хартрон”, м. Харків; ВО “Комунар”, м. Харків; ДНВЦ “Природа”, м. Київ; Інститут матеріалознавства ім. Францевича, м. Київ; Інститут космічних досліджень НАНУ; НКАУ; Інститут ботаніки ім. Холодного, НАНУ; Центр радіофізичного зондування Землі ім. Калмикова, НАНУ, НКАУ; ГАО НАНУ; РКК “Енергія”, м. Корольов, Московська обл.; ЦПК ім. Ю. О. Гагаріна, Зоряне містечко; НВЦ ім. Бабкіна, м. Москва; Асоціація музеїв космонавтики РФ, м. Москва; Інститут геофізики та геохімії ім. Вернадського, м. Москва.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Картки наукового опису музейних предметів

Каталоги:

обліковий

тематичний

Довідкова бібліотека

Містить словники, енциклопедії, матеріали конференцій, журнали, книги з історії космонавтики.

Бібліографія

Дом – музей С. П. Корольова : буклет. – К. : Мистецтво, 1972 . – 24 с.

Житомирський музей космонавтики ім. С. П. Корольова : короткий путівник. – К., 1991. – 6 с.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції “Людина і космос”. – Житомир, 1993. – 109 с.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції “Людина і космос”. – К. : МАУП, 1999. – 107 с.

Житомирський музей космонавтики ім. С. П. Корольова : буклет. – Житомир, 2000. – 11 с.

О. Копил

Літературно-меморіальний музей Лесі Українки у місті Новоград-Волинському

Підпорядкування: відділ Житомирського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Карла Маркса, 94, м. Новоград-Волинський,
Житомирська обл., 17004

Тел: (241) 5-21-80

Транспорт: автобус 1, 5, 6 (зуп. “Світанок”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1970 р. – створено музей.

1971 р. – відкрито музей.

Експозиційні розділи: Меморіальна частина – Звягельський період життя сім'ї Косачів; Життєвий і творчий шлях Лесі Українки; Серед живих жива – відділ вшанування.

Обсяг фондів

1217 од. зб. музейних предметів

5 од. зб. фото-, кіно-, фонодокументів

138 прим. стародруків

Анотація складу фондів

Зберігаються документи, які відобразили життя і творчість Лесі Українки (у копіях), а також книги з автографами письменників, першодруки – твори Лесі Українки (перше, друге і третє видання 1893–1908).

Зберігаються книги ХІХ – поч. ХХ ст., видані у містах Київ, Львів, Лейпціг.

Обліково-довідковий апарат

Колекційні описи

Бібліографія

Новоград-Волинський літературно-меморіальний музей Лесі Українки : короткий путівник / В. О. Римська. – К. : Реклама, 1983. – 32 с.

Твоєму йменню вічно пломеніти // Матеріали наукової конференції до 125-річчя від дня народження Лесі Українки. – Новоград-Волинський, 1997. – С. 92.

Вічні берегині України // Наукові праці і розвідки до 150 роковин від дня народження Олени Пчілки та 130 роковини від дня народження Лесі Українки. – Новоград-Волинський : Новоград, 2001. – С. 160.

На сповідь до Лесі : присвячено 40-річчю утворення літературно-меморіального музею Лесі Українки у місті Новоград-Волинському. – Новоград-Волинський : Новоград, 2003. – 110 с.

Літературно-меморіальний музей Лесі Українки у місті Новоград-Волинському : путівник – Новоград-Волинський : Новоград, 2005. – 32 с.

Її зоря повік буде ясна // Матеріали наукової конференції до 135 річниці від дня народження Л. Українки. – Новоград-Волинський : Новоград, 2006. – 296 с.

Л. Котова

Словечанський музей партизанської слави Полісся

Підпорядкування: відділ Житомирського обласного краєзнавчого музею

Адреса: с. Словечне, Овруцький р-н, Житомирська обл., 11122
Тел.: (04148) 5-12-41

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1962 р. – створено музей. Першим завідувачем стала Г. О. Виговська, колишня партизанка з'єднання С. Ф. Малікова. Вона зібрала перші 200 експонатів, що склали основу експозиції.

1971 р. – музей підпорядковано Житомирському обласному краєзнавчому музею.

1971, 1985 рр. – проводились реекспозиції.

Обсяг фондів

687 од. зб. музейних предметів (1932–2003)

3 од. зб. кінодокументів (1988)

36 од. зб. фотодокументів (1929–1999)

1 од. зб. фонодокументів (1988)

Анотація складу фондів

У фонді зібрано документи партизанів Великої Вітчизняної війни (бойові характеристики, посвідчення до нагород, довідки, партизанські квитки, почесні грамоти тощо); листи від оstarбайтерів, посвідчення особи, листівки, плакати та ін.

Наявні фотодокументи, пов'язані з партизанським рухом – фотопортрети партизанів, сюжетні фотографії, із зображенням бойових операцій, святкових заходів та ін.; фонодокументи (грамплатівка) “Брянський сувенір” із записом партизанських пісень; кіноматеріали – документальні фільми “Капітан Ян Налепка”, “Музыка нашей молодости”, “І згадав партизан”.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Обліковий каталог

Бібліографія

Словечанський музей партизанської слави Полісся : реклам.-інформ. проспект. – Житомир, 1991. – 6 с.

Т. Кичка

Коростенський краєзнавчий музей

Підпорядкування: відділ Житомирського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Грушевського, 6, м. Коростень, Житомирська обл., 11500

Транспорт: автобус, маршрутне таксі (зуп. “Парк культури і відпочинку ім. Островського”)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1924 р. – засновано музей. Основу перших колекцій склали збірки матеріалів учительських курсів та рештки колекцій колишнього Овруцького музею при повітнаросвіті. Невдовзі музей увійшов на правах філіалу у склад Волинського науково-дослідного музею.

1929 р. – розроблено 36 наукових тем, серед яких “класика” коростенського краєзнавства “Записки про досліді археологічні біля м. Коростеня року 1925” Ф. Козубовського (директора музею) та “Шляхта околиць на Коростенщині”, “Килимарство на Коростенщині” К. І. Черв’яка.

1941 р. – збірку музею не евакуювали і вона зникла.

1943 р. – після звільнення міста всі сили сконцентровано на його відбудові. Проте рішенням Міністерства культури музей було ліквідовано, а його експонати передано Житомирському краєзнавчому музею.

1945–1975 рр. – працював громадський краєзнавчий музей.

1975 р. – створено історико-краєзнавчий музей в м. Коростені. Помітною постаттю в його діяльності став директор С. І. Іванов, вчитель історії Коростенської середньої школи № 7.

1987 р. – відкрито сучасний музей.

Обсяг фондів

10 тис. од. зб. музейних предметів (XIX–XX ст.)

4497 од. зб. документів з паперовими носіями

724 од. зб. фотодокументів

475 прим. книг

Анотація складу фондів

Фонди музею постійно поповнюються в результаті науково-дослідних, пошукових робіт його співробітників та широкого загалу краєзнавців. Колекція унікальних знахідок поповнила фонди та стала основою оновленої експозиції, яка має чітку історико-хронологічну структуру.

Основний масив документів стосується XIX–XX ст. Фонди писемних матеріалів класифіковано за двома групами: “книги-стародруки” та

“документи”. Зберігається підшивка: “Журнала для всьхъ” (ежемес. лит. и науч.-практ. иллюстр. общедоступный, СПб., 1899) із колекції почесного громадянина м. Коростеня М. В. Грищенка. Найдавніші книги: “Галерея русских писателей” (М., 1901), в якій наявні ілюстрації картин, портретів письменників, виконані у художній майстерні Отто Ренара; дитяча енциклопедія (М., 1913).

Серед найдавніших документів – купівлю на куплю-продаж будинку (1871, папір із знаком паперової фабрики № 8 Русанова).

Наявні документи про розвиток освіти в Коростені: похвальні листи Могильнянського однокласного початкового народного училища та Іскоростенського двокласного сільського училища (1913).

Збереглися: колекція дореволюційних документів Д. Г. Томарьова (кін. XIX – поч. XX ст.); документи селянина Вергунського сільського товариства, розрахункова книжка, “утвержденная 8 августа 1894 г. Харьковским по фабричным делам присутствием”; “Общие указания по сооружению железной дороги”; унікальна фотографія учасників будівництва Києво-Ковельської залізниці (1902); “Посвідчення помічника машиніста” (1902) тощо.

Події Першої світової війни і післявоєнні роки відобразилися в документах: випуск “Телеграфного бюллетеня” С.-Петербурзького телеграфного агентства (1914); наказ Іскоростенського волосного військового комісара про збір точних даних про наявність військового майна (1919); продовольча картка Житомирського міського продовольчого відділу (1919).

Про діяльності навчальних закладів та спортивних товариств свідчать: атестати на звання вчителя середньої школи, свідоцтва про закінчення Коростенського педагогічного технікуму (1930) та про закінчення школи Коростенського залізничного полку (1931), фотоальбом випускників Коростенської фельдшерської школи (1938), членські квитки спортивних товариств.

Із періоду Великої Вітчизняної війни збереглися: агітаційні брошури “Из фронтовой жизни” (1942); посвідчення про перебування на дійсній військовій службі (1944); нагородні посвідчення; оригінал газети “Сын Родины” (1943); газета “Боевая кавалерийская”, в якій надруковано наказ Верховного Головнокомандувача генералу Армії М. Ф. Ватутіну від 30 груд. 1943 р. з оголошенням подяки частинам, які брали участь у визволенні Коростеня, Житомира, Козятина; лист-подяка командування батькам бійця Фекліної (1945); грамоти Г. А. Оверчука – гвардії старшини, кавалера двох орденів Слави та М. Й. Казнадея – гвардії майора, учасника взяття Берліна; подяка лейтенанту Г. Й. Легастову за наступ на Берлін (1945); військові документи двічі Героя Радянського Союзу генерал-лейтенанта С. А. Козака; Героя Радянського Союзу М. Н. Мороза.

Зберігаються поздоровлення Інституту археології АН УРСР з нагоди 1000-ліття міста Коростеня (1945), посвідчення про нагородження медаллю “За освоение целинных земель” (1957), членські кооперативні книжки (1955) тощо.

Серед документів особового походження: колекція Г. К. Дяченко (с. Дідковичі); почесних залізничників В. А. Недашківського та В. В. Сингаївського; вчительки У. П. Тригуб; почесних громадян міста М. В. Грищенка, Т. М. Гударєва, Героїв Радянського Союзу П. П. Жмаченка, С. А. Ко-

зака, ветерана Великої Вітчизняної війни Г. Й. Легастова, заслужених вчителів УРСР А. Д. Дяченка, С. І. Іванова. Колекція С. І. Іванова складається з документів, фотографій, рукописів, книг, листування з редакціями, архівами, приватними особами з метою збирання історичних відомостей краєзнавчого характеру.

Почесне місце займають сучасні твори В. Юхимовича, його посвідчення, книги; збірки віршів Г. Цепкової; оповідання для дітей В. Васильчука; переклад “Кобзаря” на циганську мову; абетка циганської мови М. Казимиренка. Автори цих творів – члени Спілки письменників.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

А. Власюк

Закарпатський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Капітульна, 33, м. Ужгород, 88000

Тел: (0312) 3-44-42, 3-45-42

Транспорт: автобус, маршрутне таксі (зуп. “Площа Корятовича”)

Час роботи: 9.00–17.00, 10.00–18.00 (у літній період), вихідний день – понеділок

Історична довідка

1945 р. – організовано Народний музей Закарпатської України у м. Ужгороді на базі етнографічної та природничої колекції колишнього Ужгородського земського музею (створеного у 1929).

1947 р. – музей переміщено в одну з найдавніших історико-архітектурних пам’яток Закарпаття – Ужгородський замок XIII–XVIII ст.

1950-ті рр. – музей поповнився етнографічними та історичними колекціями колишнього Мукачівського музею ім. Тиводара Легоцького, відомого вченого і краєзнавця другої пол. XIX – поч. XX ст. Багато рукописних матеріалів та стародруків передано в музей з колекції народного музею товариства “Просвіта” в Ужгороді.

1960-ті рр. – цінні стародруки надійшли з бібліотеки Мукачівського монастиря на Чернечій горі.

До структури музею на правах відділів входять: Меморіальний музей народного художника України Ф. Ф. Манайла (з 1987); Меморіальний будинок-музей народного художника України А. А. Коцки (з 1990); Виноградівський історичний (з 1972); Хустський краєзнавчий (з 1981); Музей в Бабичах Мукачівського району (з 1984).

Обсяг фондів

23 тис. од. зб. документів з паперовими носіями (1322 – кін. XX ст.)

9105 од. зб. фотодокументів (1892–2006)

24 од. зб. кіно-, фотодокументів (1969–1995)

82 од. зб. науково-технічної документації (XVI – перша пол. XX ст.)

Анотація складу фондів

Найдавніші документи, що зберігаються у фондах – протоколи засідань Ужгородського магістрату (1322 р. – кін. XVIII ст.); документи, що ха-

рактризують соціально-економічні відносини та класову боротьбу в Угорщині та на Закарпатті (XVII–XVIII ст.). Одним із найважливіших джерел із історії соціального та економічного розвитку закарпатського села в епоху середньовіччя є майнові списки, що містять майново-описові та обліково-розподільні відомості, подають перелік залежних селян та їх обов'язки (XVIII ст.).

Серед документів про виробничу діяльність закарпатських цехів за XVIII–XIX ст.: цехові книги, статuti, положення та протоколи засідань цехів, жалувані грамоти, що підтверджують привілеї, надані королем феодалам при організації цехів тощо.

Рукописні книги та стародруки кирилицею, латинською, угорською, німецькою, французькою мовами XVI–XVIII ст. складають 215 старослов'янських, 82 іноземних книг.

Фонди особового походження включають: архів сім'ї баронів Перені, який містить документи про землекористування, описи маєтків сім'ї, судові справи, дарчі, статті законів та кодексів Угорщини, печатки та підписи (XVII–XIX ст.); архів Тиводара Легоцького – видатного дослідника історії краю, відомого археолога, етнографа, лінгвіста, який зібрав колекції з археології, нумізматики, побутових речей, зброї тощо. Його щоденники містять відомості про місця археологічних знахідок на території Закарпаття та Угорщини.

Зберігається багато видань місцевих культурних та громадських діячів, представників духовенства та ін.: праці та публікації о. Августина Волошина, колишнього директора Ужгородської вчительської семінарії, першого президента Карпатської України; д-ра В. Гаджеги, колишнього ректора Українського Вільного Університету; д-ра І. Панькевича, каноніка капітули Мукачівської греко-католицької єпархії; М. Стрипського, проф. Ужгородської гімназії, а також А. Штефана, В. Гренажі-Донського, О. Маркуша, Л. Дем'яна, А. Кралицького, М. Підгірянки, І. Контратовича, І. Базиловича, Ю. Боршоша-Кум'ятського, П. Сови та ін.

Особливе місце займають рукописні та друкувані видання відомого закарпатського краєзнавця П. Сови (1894–1984): матеріали про археологічні знахідки, дослідження з історії м. Ужгорода, статті про архітектурні пам'ятки та замки Закарпаття, природознавчі дослідження, а також колекція фотодокументів, які відображають історію Ужгорода та Закарпаття.

Значну частину архівного фонду складають документи періодів Першої світової війни (1914–1918), національно-визвольної боротьби населення краю, входження Закарпаття до складу Чехословаччини (1919–1938): газети, плакати, мандати та спогади учасників цих подій, фотодокументи, а також поштові листівки з видами населених пунктів області, пам'яток архітектури; рукописні матеріали поета-антифашиста Д. Вакарова (1920–1945), засудженого та закатованого в тюрмах Угорщини, посмертно прийнятого в члени Спілки письменників СРСР; особистий фонд Героя Радянського Союзу О. Борканюка (1901–1942), секретаря Закарпатського крайкому КПЧ, члена комінтерну, командира розвідгрупи Червоної Армії.

Після визволення Закарпаття у жовтні 1944 р. та возз'єднання з Радянською Україною починається період економічного та культурного відродження краю, що знайшло відображення в періодичній пресі, фотодокументах тощо.

Наявні періодичні видання XIX – поч. XX ст., зокрема, газети, журнали, календарі, літературні альманахи, що видавались угорською, російською, українською, русинською мовами.

Кіно-, фотодокументи містять документальні фільми про курорти Закарпаття, архітектурні пам'ятки, діячів культури області.

Науково-технічна документація складається з топографічних та географічних карт (XVI – I пол. XX ст.).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Науково-інвентарні картки

Картотеки:

алфавітна

тематична (“Карпатика”)

періодики

особливо цінних та унікальних документів

Довідкова бібліотека

Налічує бл. 21 тис. прим. цінної краєзнавчої літератури, більша половина якої відноситься до дорадянського періоду.

Бібліографія

Микитась В. Л. Давні книги Закарпатського державного краєзнавчого музею : опис і каталог / В. Л. Микитась ; М-во культури УРСР, Закарпат. держ. краєзн. музей, Ужгород. держ. ун-т. – Львів : Вид-во ун-ту, 1964. – 85 с. : іл.

Федака П. Пам'ятки замкової гори / П. Федака. – Ужгород : Колір-прінт, 1999. – 94 с.

Кобаль О. Рукописний фонд родини Перені у фондах Закарпатського краєзнавчого музею / О. Кобаль // Наук. зб. Закарпат. краєзн. музею. – Ужгород : Патент, 2000. – Вип. 4. – С. 29–40.

Русин В. Листи Івана Раковського у фондах Закарпатського краєзнавчого музею / В. Русин // Наук. зб. Закарпат. краєзн. музею. – Ужгород : Патент, 2000. – Вип. 4. – С. 55–60.

Сопко Т. Матеріали про села Ворочеве, Перечин, Зарічеве, Дубриничі, Малий Березний в Урбарії 1602 року / Т. Сопко // Наук. зб. Закарпат. краєзн. музею. – Ужгород : Патент, 2000. – Вип. 4. – С. 21–28.

Шевніна Т. Рукописні книги та стародруки XV–XIX ст.ст. з колекції фондів Закарпатського краєзнавчого музею / Т. Шевніна // Наук. зб. Закарпат. краєзн. музею. – Ужгород : Патент, 2000. – Вип. 4. – С. 41–54.

Шевніна Т. Видання друкарні Львівського Успенського братства у колекції фондів Закарпатського краєзнавчого музею / Т. Шевніна // Наук. зб. Закарпат. краєзн. музею. – Ужгород, 2002. – Вип. 5. – С. 16–24.

Русин В. До питання про створення Емілом Кубеком своєрідного словника / В. Русин // Наук. зб. Закарпат. краєзн. музею. – Ужгород, 2004. – Вип. 6. – С. 85–91.

Федака П. М. Закарпатський краєзнавчий музей : путівник / П. М. Федака. – Ужгород : Два кольори, 2004. – 48 с. : іл.

Кобаль О. Дворянське обійстя початку XIX століття згідно опису маєтностей барона Імре Перені / О. Кобаль // Наук. зб. Закарпат. краєзн. музею. – Ужгород, 2005. – Вип. 7. – С. 12–28.

Орос І. Діяльність о. Августина Волошина на посаді директора Ужгородської греко-католицької вчительської семінарії : (за матеріалами річних звітів Ужгородської вчительської семінарії) / І. Орос // Наук. зб. Закарпат. краєзн. музею. – Ужгород, 2005. – Вип. 7. – С. 89–100.

Русин В. Деякі штрихи до рукопису Івана Сільвая “Наши сокровища” / В. Русин // Наук. зб. Закарпат. краєзн. музею. – Ужгород, 2005. – Вип. 7. – С. 47–53.

Науковий збірник Закарпатського краєзнавчого музею. Вип. 1. – Ужгород, 1995. – 211 с. ; Вип. 2. – Ужгород, 1995. – 322 с. ; Вип. 3. – Ужгород, 1996. – 144 с. ; Вип. 4. – Ужгород, 2000. – 220 с. ; Вип. 5. – Ужгород, 2002. – 208 с. ; Вип. 6. – Ужгород, 2004. – 264 с. ; Вип. 7. – Ужгород, 2005. – 280 с. ; Вип. 8. – Ужгород, 2007. – 312 с.

Сопко О. І. Із спадщини рукописної книги Закарпаття XVIII століття : “Перло дорогоцінне” писаря Івана Лугоша – дяка Колочавського / О. І. Сопко // Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. пр. : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – Рівне, 2007. – Вип. 12. – С. 11–16.

Шевніна Т. Покрайні написи в рукописних книгах і стародруках XV–XIX ст. в колекції фондів Закарпатського краєзнавчого музею / Т. Шевніна // Наук. зб. Закарпат. краєзн. музею. – Ужгород, 2004. – Вип. 6. – С. 69–84 ; Ужгород, 2005. – Вип. 7. – С. 29–46 ; Ужгород, 2007. – Вип. 8. – С. 25–39.

В. Віднянський

Меморіальний будинок-музей народного художника України Федора Федоровича Манайла

Підпорядкування: відділ Закарпатського краєзнавчого музею

Адреса: вул. Другетів, 74, м. Ужгород, 88000

Тел.: (0312) 3-25-95

Транспорт: автобус 5, 6, 7, 14, 16, 17, 20 (зуп. “Площа Корятовича”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1980 р. – музей засновано у колишній квартири Ф. Ф. Манайла, переданій музею дітьми художника І. та К. Манайлами.

Обсяг фондів

614 од. зб. документів з паперовими носіями (1910–2003)

222 од. зб. фотодокументів

300 од. зб. кольорових слайдів

3 од. зб. кінодокументів (1970)

2 од. зб. відеодокументів

7 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фондів

Особовий, сімейний архів художника включає свідоцтва про народження, смерть, одруження та вінчання, автобіографії, анкети, записні книжки, конспекти, листування, матеріали службової та громадської діяльності народного художника Ф. Ф. Манайла (1910–1978). Серед документів Ф. Манайла листи, грамоти, телеграми, протоколи засідань художніх рад, трудові угоди тощо (1932–1978).

Особиста бібліотека Ф. Манайла складається з книг, каталогів виставок, журналів і газет. Зберігаються реферати, доповіді, статті Ф. Мануйла (1937–1975).

Наявні спогади сучасників про художника (1982–2003), чорнові ескізи робіт і фрагменти художніх творів (1930–1977)

Фонд налічує велику кількість чорно-білих та кольорових фотоілюстрацій з картин та особистого фотоархіву, кольорові слайди з картин Ф. Манайла; кінострічки про художника (1970) та відеокасети з вечорів пам'яті Ф. Манайла; аудіокасети з записами голосу Ф. Манайла та колег-художників.

Фондоутворювачі: спадкоємці художника, інші члени сім'ї, колеги, друзі, закарпатські художники.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Картотеки

В. Фолтін

Меморіальний будинок-музей народного художника України А. А. Коцки

Підпорядкування: відділ Закарпатського краєзнавчого музею

Адреса: вул. Віннична, 20, м. Ужгород, 88000

Тел.: (03122) 3-06-91

Транспорт: маршрутне таксі 5, 16 (зуп. “Площа Корятовича”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1988 р. – створено музей.

1990 р. – відбулося урочисте відкриття.

Обсяг фондів

175 од. зб. документів (1920–1986)

550 прим. видань налічує “Бібліотека” (1920–1985)

Анотація складу фондів

Фонди зберігають численні експонати, які є творчою спадщиною художника. Полотна, бібліотеку, архів та меблі передані сестрою художника Г. А. Коцка.

Зберігаються архівні документи, серед яких: повідомлення регентського комісара Підкарпатського краю про переміщення державного вчителя А. Коцки до державної народної школи с. Сімер (1939); посвідчення про відрядження (1945); Почесна Грамота Президії ВР УРСР (1968); документи особового походження: свідоцтво зрілості, видане А. Коцці Ужгородською чоловічою греко-католицькою півче-вчительською семінарією (1932); автобіографія державного вчителя А. Коцки (1933); виписка з шлюбної метрики про укладення шлюбу з М. Л. Лесієвською (1940); листування з народними художниками СРСР К. Ф. Белашевою, Т. Н. Яблонською, В. І. Касіяном та ін.; документи службової та громадської діяльності (довідка секретарю ради профспілок Закарпатської України, видана А. А. Коцці, 1945); документ про відрядження (1945) директора будинку народної творчості Закарпатської України А. А. Коцки до м. Києва для організації показу здобутків творчості Закарпатської України на республіканській виставці та інші документи; родинні документи та фотоматеріали родини Коцків.

Архівні документи стосуються життя та творчості народного художника України А. А. Коцки, характеризують різні роки його життя: посвідчення, листування, автографи, довідки, виписки, свідоцтва, каталоги виставок тощо.

Фотодокументи присвячені різним темам: колективні та родинні, особові фотографії, участь А. А. Коцки в пленерах, з'їздах Спілок художників, виставках (1920–1986).

Бібліотека художника складається з книг-альбомів із питань мистецтва, мемуарів, довідкової літератури з мистецтва, журналів різних країн.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Картотеки:
інвентарна
топографічна

Бібліографія

Мясищева О. Г. Андрій Андрійович Коцка : 95- річчя з дня народження народного художника України (1911–1987) / О. Г. Мясищева // Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2006 р. – Ужгород : В. Падяка, 2005.

Мясищева О. Дивовижний стрибок у часі / О. Мясищева // Новини Закарпаття. – 2006. – № 65. – 23 трав.

Червеняк В. Творчість і будинок Андрія Коцки завжди відкритий для людей / В. Червеняк // Фест. – 2006. – № 19. – 18–24 трав.

О. Мясищева

Музей Берегівщини

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Габора Бетлена, 1, м. Берегове, Закарпатська обл., 90202
Тел.: моб. 0671001323

Час роботи: 10.00–16.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1960 р. – перший музей м. Берегове відкрився й офіційно називався “Народний музей”. Основу музею склало приватне зібрання місцевого краєзнавця Ференца Габора.

1970-ті рр. – став Музеєм інтернаціональної дружби.

1989 р. – музей закрито на ремонт. Більшість експонатів передано Закарпатському краєзнавчому музею (м. Ужгород), решта зберігалася в Берегові у міському Будинку культури.

2002 р. – музей розпочав роботу під назвою “Музей Берегівщини” в будівлі Графського двору (XVII–XIX ст.).

Обсяг фондів

12 од. зб. документів з паперовими носіями (1909–1945)

1 од. зб. карт (1940)

7 од. зб. фотодокументів (поч. XX ст.)

Анотація складу фондів

За видами зберігаються документи громадських об’єднань та документи особового походження, серед яких: офіційні документи державних органів, установ, організацій, громадських об’єднань, приватних установ (статут клубу мисливців, м. Берегове, 1941); документи особового походження громадян: мисливський квиток судді Ф. Чобо з фотокарткою (1941–1945); трудові книжки служниці А. Геро, 1903 р. н. (1918), М. Гомбо, 1878 р. н. (с. Гать, 1909); щоденники (записники) Л. Кіша та Ф. Кайзера (1919); легитимації – книжки служби соціального забезпечення Ф. Лендела, 1889 р. н. (1930), Ю. Герейфі, 1856 р. н. (1921); книжка члена хору греко-католицької громади Ф. Дьєрдя, 1885 р. н. (м. Берегове, 1913); записник (вірші) М. Домбраді (м. Берегове, 1930–1950); запрошення В. Гофману, директору Берегівської електростанції на благодійний танцювальний вечір (1918); запрошення на аграрний бал Берегівської земельної управи (1936 р., на трьох мовах: угорській, чеській, румунській); запрошення на бал квітів (м. Мукачеве, готель “Зірка”, 1936).

Особливе місце займають літописи, історичні хроніки, рукописні книги, науково-технічні документи, ноти, картографічні матеріали, рукописи наукових і художніх творів, рукописи дисертацій до 1941 р., кіно-, фото-, фоно-, відеодокументи, печатки; два фотоальбоми, в яких розміщено зразки фотографій фірми Кодак; чотири фотознімки Берегівської електростанції (1923) та групова фотографія керівників Берегівської електростанції; фотознімок глядацького залу першого кінотеатру м. Берегове (поч. XX ст.); карта Затисянської реформатської общини (1940); печатка адвокатської контори Пюлені Іштвана (Pölenj István) (1867–1943); особиста печатка exlibris Е. М. Дунди (Dunda).

Фондоутворювачі: приватні особи, жителі м. Берегове та району, частину документів надано музеєм бойової слави м. Берегове.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарна книга

Картотеки тематичні:
“Географія”
“Археологія”
“Історія”
“Етнографія”

І. Шена

Мукачівський історичний музей “Замок “Паланок”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: замок “Паланок”, м. Мукачеве, Закарпатська обл., 89600

Тел.: (03131) 4-40-96, 4-40-53, 4-15-79

Веб-сайт: <http://zamokpalanok.mk.uz.ua>

Транспорт: автобус 3

Час роботи: 9.00–17.00 (щоденно)

Історична довідка

1975 р. – відділ Закарпатського обласного краєзнавчого музею.

1990 р. – перетворено на самостійний музей. Має відділи: історії міста та району, побуту та етнографії, старожитностей, картинну галерею Закарпатських художників, церкву.

Обсяг фондів

1864 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

1518 од. зб. документів з паперовими носіями (XIX–XX ст.)

300 од. зб. фотодокументів (XX ст.)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищах. Серед них: офіційні документи державних органів, установ, організацій і підприємств, громадських об’єднань, приватних установ: грамоти кращих робітників підприємств, довідки періоду Другої світової війни жителів м. Мукачеве, метричні документи про народження, одруження жителів м. Мукачеве; цехові книги (XIX ст.).

У фонді представлено автобіографії, свідоцтва про народження, шкільну документацію проф. Ужгородського національного університету М. В. Трояна (1923–1987); заслуженого вчителя України М. Парлага; записні книжки, грамоти, вітальні адреси кращих працівників м. Мукачеве радянського періоду.

Наявні родинні особові документи родини М. В. Трояна, М. І. Парлага – документи про навчання, учнівські зошити.

Значний інтерес становлять рукописи відомого археолога, етнографа, дослідника XIX – поч. XX ст. Т. Легоцького з історії м. Мукачеве, замку “Паланок” – пам’ятника військової архітектури XIV–XVII ст., замкової церкви, про капітанів Мукачівського замку “Паланок” з 1312 до 1849 рр.; про виноградні общини; судові справи мукачівців; цехові документи та ін.

Зберігаються документи: особисті документи учасників Другої світової війни; грамоти, свідоцтва робітників підприємств, метричні документи, документи про школи, гімназії, особисті документи учнів гімназії першої пол. ХХ ст., підручники, шкільні зошити, таблиці успішності, класні журнали; художня література, видана на Закарпатті у 1920–1940-і рр., а також книги із особистої бібліотеки М. В. Трояна. Серед цінних видань – “Рейваї Лексикон” – енциклопедичний словник поч. ХХ ст.; рукописи етнографа Т. Легоцького; етнографа і вчителя сільських шкіл Закарпаття 1930–1950-х рр. М. Парлага.

Періодика поч. ХХ ст. включає газети, що видавалися у м. Мукачеве, у т. ч. угорською мовою, молодіжні, господарські журнали, календарі “Прогресу”, церковні календарі.

Значну частину фонду складають фотографії періоду Другої світової війни, повоєнної відбудови краю, кращих працівників підприємств, діячів культури та науки.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книги надходжень
Інвентарні картки

Бібліографія

“Паланок” – Мукачеве : буклет. – Березів : Районна друкарня, 2000. – 6 с.

О. Томащук

Свалявський районний історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Головна, 33, м. Свалява, Закарпатська обл., 89300

Час роботи: 9.00–16.00 (щоденно)

Історична довідка

1970 р. – відкрито музей ім. В. І. Леніна.

1971 р. – створено історичний відділ Закарпатського краєзнавчого музею у м. Свалява.

1992 р. – музей закрито, експонати перенесено в приміщення Будинку школяра на тимчасове зберігання.

1998 р. – відкрито експозицію.

2000 р. – музей став самостійною установою.

Обсяг фондів

200 од. зб. музейних предметів (XIX–XX ст.)

Анотація складу фондів

Зберігаються: книги, грамоти, метричні книги, дипломи, автобіографії, довідки, спогади, фотографії, духовна література, календарі, преса, сімейні архіви, лист І. Сільва (1876), листи (з 1920-х).

Фонди сформовано за різними періодами: чехословацький період (документи особистих сімейних архівів вчителів Корпоша і Молнара, книги, журнали, календарі, духовна література, поштові листівки, преса, фотодокументи); період Другої світової війни (автобіографії ветеранів Великої Вітчизняної війни, делегата I з'їзду Народних комітетів; грамоти, подяки, довідки, спогади, документи і фотографії з особистих архівів ветеранів Великої Вітчизняної війни Коростильова, Пічкаря, Шурчілова, Коневича; фотографії із зображенням побуту та одягу); радянський період (грамоти, дипломи, мандати, програмки, фотографії, естафети трудових звернень); сучасний період (інформації про роботу громадських організацій міста, особисті відомості про почесних громадян міста).

Наявні книги з довідковою інформацією: словники, підручники для навчальних закладів (1923, 1930, 1938), книги з історії з автографами (1922, 1923, 1924, 1942, 1944, 1993); газети – “Вісник” (1945), “Карпатський пролетар” (1930), “Голос життя” (1933), “Карпатська правда” (1926, 1935), “Закарпатська правда” (1945).

Фондоутворювачі: О. І. Корпош – вихователь (архів батька); Є. В. Карабелеш – вчитель (архів брата); Т. І. Коростильова – працівник музею (архів чоловіка); М. І. Молнар – вчитель (особистий архів); райком КПУ тощо.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Допоміжна картотека

М. Цанько

Хустський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Пирогова, 1, м. Хуст, Закарпатська обл., 90400

Тел.: (03142) 4-23-20

Час роботи: 9.00–16.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1963 р. – історико-краєзнавчий музей м. Хуст.

1967 р. – присвоєно звання народного.

1980 р. – реорганізовано в Хустський відділ Закарпатського краєзнавчого музею.

1981 р. – відкрито для відвідувачів.

1999 р. – перейменовано на Хустський краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

3016 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

626 од зб. документів з паперовими носіями

81 од. зб. рукописів

425 од. зб. фотодокументів

53 прим. книг, брошур, газет

Анотація складу фондів

Музей зберігає: рукописи – творів О. Духновича (1862); вірша Д. Вакарова “Батьківщині”; оповідання О. Маркуша “Павло жениться”; листи в’язня ролинстської тюрми, підпільника Д. Довганича до рідних (1944), Д. Вакарова до Симулика (1944), Г. Комісарчика з фронту до рідних (1944), добровольця Червоної Армії Ю. М. Кленчака з фронту до рідних тощо.

У фонді є оголошення: “Хай живе союз Радянської Угорщини з Радянською Росією!” (угор. мовою); про виборчі списки (1923); звернення генерала Еннокка до громадян Карпатської Русі (1919); про похорон С. Клочурака; плакат “Родина-мать зовет!” худ. І. Тоїдзе (1941); економічного бюро 4 Українського фронту про виділення 250 тис. пудів зерна (1944).

Значну частину фонду складають посвідчення, протоколи, грамоти, подяки: дозвіл на право носіння зброї, виданий Я. Якубишину (Хуст, 1919); паспорти Чехословацької республіки (1919), закордонний паспорт Гречка; робітничка книжка Ю. Чижмаря; протокол установчого з’їзду КПЧ; грамота-подяка Г. Собку від Л. Свободи за участь в боях за визволення України та Чехословаччини (1945).

Наявні: членські квитки КПЧ, клубу “Дніпро”, “Українського клубу” І. Смереки; квиток СПС, виданий Ю. Хімічу; квиток ОТС, члена Хустської окружної організації Міжнародної Червоної допомоги (1927); квиток “Тимчасовий пай” кооперації “Єдність” (1930); партизанський квиток подружжя Сірків; мандати О. Й. Гінцяк – делегата з’їзду Світового Братства “Карпатська Січ”, В. Бринзєя – делегата з’їзду, делегатів 1-го з’їзду Спілки Молоді Закарпатської України М. Сливки і В. Гарастєя (1944), делегата першого з’їзду професійних спілок О. Руцака; атестат зрілості випускника Хустської гімназії М. Сокача; посвідчення до медалі “За відвагу” (М. Сірка, М. Сокача, І. Віконь, Е. Сірко, Й. Луканич, М. Дячок, І. Сірка), до медалей “За відвагу” (1967), “25 річчя визволення Закарпаття”, “30 річчя визволення Закарпаття” Д. Вакарова; посвідчення Міжнародного Червоного Хреста про його смерть (1948); залікова книжка Д. Вакарова, студента Хустської гімназії (1938–1941 навч. рр.); копія атестата зрілості Д. Вакарова (1941); шкільне посвідчення Д. Вакарова (1928–1929).

У фонді є газети, журнали та книги (1919–1945).

Є колекція карт, серед яких: архітектурні пам’ятки Хустщини; археологічна карта Хустського району; фотокопія плану Хустського замку; символічна японська карта світу періоду Першої світової війни (перевидана в Росії, 1915); символічна карта Європи (1914); карта “Проголошення радянської влади на Закарпатті” (1919); карта Чехословацької республіки (1919–1938); карта Хустського округу 1930-х рр.; карта “Криваві розправи чехословацької поліції і жандармерії над трудящими Закарпаття” (1920–1930); етнографічна карта Закарпаття (фотокопія); карта “Східно-Карпатська операція 4 Українського фронту” (1944).

Г. Ботош

Закарпатський музей народної архітектури та побуту

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Капітульна, 33 а, м. Ужгород, 88000

Тел.: (0312) 3-63-52, 3-73-92, 3-72-27

Транспорт: автобус, маршрутне таксі 5, 14
(зуп. “Площа Корятовича”)

Час роботи: 9.00–17.00, 10.00–18.00 (у літній період),
вихідний день – вівторок

Історична довідка

1965 р. – засновано Закарпатський музей народної архітектури та побуту.

1970 р. – музей відкрито для відвідувачів.

Обсяг фондів

184 од. зб. документів з паперовими носіями (XVII–XX ст.)

788 од. зб. фотодокументів (кін. XVII ст. – XX ст.)

Анотація складу фондів

Музей під відкритим небом – скансен – збирає, зберігає і популяризує пам’ятки матеріальної та духовної культури етнічних груп, що проживали на території Закарпаття. Зберігаються пам’ятки народного дерев’яного будівництва та предмети побуту (XVIII ст. – 1930-ті).

Документи зосереджено у відділі фондів. Вони характеризують соціально-економічне та культурне життя Закарпаття кін. XIX ст. – поч. 1950-х рр., серед яких: різноманітні приватні документи, матеріали, що висвітлюють навчально-виховний процес, підручники, наукові збірники, агітаційні і поштові листівки, періодичні видання тощо. У фондах зберігається 17 рукописів М. І. Парлага, в яких зібрано матеріали про історію та побут с. Буковець Воловецького району, записи про давнє декоративно-прикладне мистецтво на Закарпатті, записи усної народної творчості (загадки, прислів’я, приповідки, заклинання, молитви), а також записи усної поетичної народної творчості, релігійної обрядовості та забобони сіл Воловеччини.

Фонд зберігає стародруки, книги з дарчими написами, колекцію друкованих видань 1930-х рр. господарсько-побутового характеру, періодичні видання з питань етнографії та декоративно-ужиткового мистецтва (1969–1991).

Є колекція чорно-білих фотографій, зроблених Флоріаном Заплета-ла (кін. XIX – поч. XX ст.). На фотографіях зображено сільські садиби та хати, господарські будівлі, кам’яні та дерев’яні церкви і хрести, окремі архітектурні деталі житлових будинків. Колекція подарована музею у 1991 р. М. Мушинкою. Інша колекція фотонегативів та фотоплівок передана музею П. Совою. На негативах зображено дерев’яні та кам’яні культові споруди XVII–XIX ст., залишки середньовічних замків Закарпаття, історичні та архітектурні пам’ятки, панорами міст Ужгорода, Мукачево, закарпатських сіл, а також знімки з зображенням побуту селян. Зберігаються фотографії селян в

повсякденному та святковому народному вбранні, під час виконання різноманітних сільськогосподарських робіт та відомих людей краю.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Предметний каталог
Картотека за групами зберігання

Н. Самусь

Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: просп. Свободи, 16, м. Ужгород, 88018

Тел.: (03122) 23998

E-mail: libr@email.uz.ua;

Веб-сайт: www.biblioteka.uz.ua

Транспорт: маршрутне таксі 58, 14, 7, 12, 25, 8, автобус 8, 14

Час роботи: 10.00–19.00, вихідний день – субота

Історична довідка

1945 р. – створено на базі Ужгородської міської публічної бібліотеки.

1980 р. – Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека.

Обсяг фондів

227 од. зб. прим. рідкісних видань (1804–1945)

Анотація складу фондів

У відділі фондозберігання сформовано фонд рідкісних і цінних видань з автографами та написами, у т. ч. українські (1861–1945), російські (1831–1925), іноземні (1801–1900), видруковані в містах Санкт-Петербург, Ужгород, Львів, Суми, Прага, Будапешт, Мукачеве, а також видавництвами США, Канади. Тематика видань стосується історії, етнографії, культури Підкарпатської Русі.

Наприклад: Гаджега Ю. (директор) “Общество Духновича и русскія женщины : лекція читана 28 марта 1925 года” (Ужгородъ, 1925); Гаджега Ю. “Два историческихъ вопроса: (Старожилы ли карпатороссы и о началахъ христіанской религіи на Подкарпатской Русі)” (Ужгородъ, 1928); Кадлец К. “Подкарпатська Русь” (Ужгородъ, 1922); Капустянський М. “Українська збройна сила й українська національна революція” (Саскатун, Саскачеван, Канада, 1936); Коберський К. “Україна в світовому господарстві” (Прага, 1936); Почовський В. “История Подкарпатской Русі, Ч. 1” (Ужгородъ, 1920); Русак Ю. “Очерки культурной истории Подкарпатской Русі” (Ужгородъ, 1927); “Учебникъ истории Подкарпатской Русі от Чехословакии до XIV века / составила Вѣра Ивановна Феделешъ проф. гражд. школы” (Мукачеве, 1922); “Коляди і щедрівки на Різдво Христове і Богоявленне з додатком пі-

сень страстних, воскресних і інших пісень церковних” (Джерзі Ситі, 1927); “A Magyar nemzet tortenete / szerkeszti Szilagyı Sandor” (Budapest, 1896–1898); “Карпатскій Край” (Мукачево, 1924) тощо.

Фондоутворювачі: Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека, митниця, діаспора.

Довідковий апарат

Каталоги:
алфавітний
систематичний

Картотека рідкісних і цінних видань

Бази даних

З 2004 р. ведеться база даних “Рідкісна і цінна книга” за допомогою програми ІРБІС.

Г. Ботюш

Наукова бібліотека Ужгородського національного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Капітульна, 9, м. Ужгород, 88000

Тел.: (03122) 3-72-29

Транспорт: автобус, маршрутне таксі 14, 5
(зуп. “Площа Корятовича”)

Час роботи: 10.00–19.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1944 р. – Народна Рада Закарпатської України прийняла декрет “Про організацію вищих шкіл на Закарпатській Україні”.

1945 р. – ЦК КП(б)У і РНК УРСР ухвалили спільну постанову про відкриття в Ужгороді державного університету. Тоді ж започатковано наукову бібліотеку університету, яка включала фонди колишньої єпископської, а також Ужгородської міської бібліотек, поповнювалася за рахунок книг Мукачівського жіночого монастиря та надходжень з інших навчальних закладів СРСР.

1947–1991 рр. – бібліотека отримувала за профілем університету обов’язковий платний примірник літератури, яка виходила на території Радянського Союзу російською мовою. Створено відділ рідкісної книги та стародруків.

Обсяг фондів

19932 прим. видань (1466 р. – поч. XX ст.), у т. ч.:

492 прим. рукописних книг (XVI–XVIII ст.)

24 прим. інкунабул (у 18 книгах) (до 1500)

110 прим. палеотипів (I пол. XVI ст.)

8593 прим. книг (XV–XVIII ст.)

3 од. зб. картографічних документів

Анотація складу фондів

Бібліотека зберігає інкунабули (першодруковані книги, до 1500 р.) В інкунабулах твори III–VII та XII–XV ст., видані у Венеції, Нюрнберзі, Парижі, Страсбурзі та ін. містах. Найцінніші видання – “Псалтирь” (1546), “Євангеліє Євангелістів” (четвероєвангеліє), видане Філіпом Молдаванином (1546); “Молитвослов” (1547); Острожська Біблія І. Федорова (1581).

Наявні: рукопис книги М. Лучкая “Історія карпатських русинів” у 6-ти томах (лат. мовою, 1843); “Российская грамматика” М. Ломоносова; збірка безцензурних поем Т. Шевченка (Прага, 1876); “Русалка Дністровая” М. Шашкевича, І. Вагилевича, Я. Головацького (Будапешт, 1837); одна з найдавніших рукописних книг Закарпаття “Мінея” (1556); рукописи видатних закарпатських письменників, істориків, громадських і культурних діячів В. Довговида, А. Коцака, О. Духновича та ін.

Зберігаються: колекція книг з автографами О. Духновича, А. Кралицького, І. Орлая, А. Бачинського; колекція шедеврів старовинного вітчизняного та зарубіжного книгодрукування: Ельзевірів, Альдів, Фробена.

Довідковий апарат

Картотеки:
алфавітна
тематична
хронологічна
мовна

Бібліографія

Микитась В. Л. Рукописи та стародруки бібліотеки Ужгородського державного університету / В. Л. Микитась // Рад. літературознавство. – 1959. – № 5. – С. 117–121.

Микитась В. Л. Давні рукописи і стародруки : опис і каталог / В. Л. Микитась ; Ужгород. держ. ун-т, Б-ка. – Ужгород, 1961. – [Ч. 1] – 95 с.

Микитась В. Л. Давні рукописи і стародруки : опис і каталог / В. Л. Микитась ; Ужгород. держ. ун-т, Б-ка. – Львів : Вид-во ун-ту, 1964. – Ч. 2. – 83 с. : іл.

Сак Ю. Інкунабули бібліотеки Ужгородського університету : навч. посіб. / Ю. Сак. – Ужгород, 1974.

Г. Ботош

Музей прикладного мистецтва Закарпаття

Підпорядкування: Мукачівський технологічний інститут (кафедра технології та конструювання швейних виробів).
Міністерство освіти і науки України

Адреса: пл. І. Федорова, 5, м. Мукачево, 89600

Тел.: (03131) 2-21-00

Факс: (03131) 2-24-70

Транспорт: маршрутне таксі, автобус

Час роботи: 10.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1999 р. – започатковано експедиції в окремі місцевості Закарпаття з метою наукового дослідження та збору предметів народного мистецтва з ініціативи доц. кафедри технології та конструювання швейних виробів А. Т. Коприви.

2004 р. – відкрито Музей при Мукачівському технологічному інституті з метою ознайомлення студентів, співробітників та всіх бажаючих зі спадщиною прикладного мистецтва етносів Закарпаття.

Обсяг фондів

21 од. зб. документів з паперовими носіями, у т. ч.:

16 од. зб. фотодокументів

4 од. зб. офіційних документів

Анотація складу фондів

Зберігаються документи: “Свідоцтво для приватних учеників” класової державної народної школи 1931/1932 рр. та “Шкільне повідомлення” з інформацією про склад обов’язкових предметів, з оцінками за даними дисциплінами та допуском в наступний клас (1934–1938); родинні фотокартки першої пол. XX ст. із зображенням людей у народних костюмах Закарпаття. На 13 фотокартках представлено народний костюм з румунськими елементами с. Верхнє Водяне Рахівського району, з яких 6 – оригінали; на 2 фотокартках представлено угорський народний костюм с. Добронь Ужгородського району; 1 фотокартка представляє гуцульський костюм с. Косівська Поляна Рахівського району.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи

Г. Ботош

Запорізький обласний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Чекіста, 29, м. Запоріжжя, 330063

Тел. : (0612) 64-41-87, 64-55-35, 64-17-67

Транспорт: автобус 9, трамвай 1, 3 (зуп. “вул. Чекіста”),
тролейбус 3, 8, 14, 15, 7, 20, 23 (зуп. “Театр”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1921 р. – створено музей.

1923 р. – відкрито першу експозицію.

1939 р. – музей набув статусу обласного. Під час війни фонди музею були повністю втрачені.

1944 р. – музей відновив свою роботу.

Обсяг фондів

19301 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

14262 од. зб. документів з паперовими носіями

126 од. зб. газет

7522 прим. книг

1206 од. зб. фотодокументів

3707 од. зб. плакатів

32 од. зб. стародруків

Анотація складу фондів

Відділ фондів зберігає рукописні та архівні документи. Найбільш ранні документи: рукописи “Рапорт адмірала Чичагова в державну адміралтейську колегію” (1785); “Рапорт в державну адміралтейську колегію адмірала Синявіна” (1785), “Атестат козаку О. Лаліму” (1794).

Зберігаються вітчизняні та іноземні стародруки. Є документи і матеріали, що відображають соціально-економічний розвиток та культурне життя Олександрівська XIX–XX ст. (“Витяги із кріпосних книг Мелітопольського повіту”, “Купчі на землю” XIX ст. та ін.).

Матеріали відображають події жовтневої революції та громадянської війни на Запоріжжі (брошури, фотографії, плакати, газети, мандати, спогади учасників подій). Серед них: паспорт члена Олександрівської ради Т. Ш. Міхеловича; грамота І. Т. Леппіку.

Будівництво соціалістичного суспільства знайшло відображення в газетах, фотографіях, нагородних документах, спогадах. Серед них фотографії: “В кабінеті О. В. Вінтера, начальника Дніпробуду”, “Вітальна адреса О. В. Вінтеру від колективу Мосенерго на честь закінчення будівництва Дніпрогесу”, фотографія В. Є. Веденєєва – головного інженера Дніпробуду.

Події Великої Вітчизняної війни та партизанського руху на Запоріжжі представлено фотографіями, відозвами, фронтовими листами, подяками, газетами, плакатами, пробитим кулями комсомольським квитком Героя Радянського Союзу В. Гнаровської, матеріалами Героя Радянського Союзу С. С. Щирова та ін.

Наявні матеріали, що відображають соціально-економічний та культурний розвиток області в 1960–1970-х рр.: документи та фотографії передовиків виробництва, брошури, книги, газети, пам’ятні альбоми, дипломи, телеграми, матеріали делегатів Запорізької області на з’їздах КПРС і КПУ, з’їздах ВЛКСМ і ЛКСМУ; документи, що відображають інтернаціональні зв’язки м. Запоріжжя та краю з містами-побратимами Лахті, Бельфор, Лінц, Бірмінгем, а також комплекси матеріалів діячів науки і культури – А. А. Трощановського, А. М. Морозової, К. П. Пареконьєва, Т. К. Мірошніченко, П. П. Ребра.

Найдавнішими є фотографії: “Робітники і службовці заводу Коппа” (кін. XIX ст.), жителів м. Олександрівська (кін. XIX – поч. XXст.). Радянський період представлено фотографіями та груповими знімками учасників революції, громадянської війни, перших п’ятирічок; учасника встановлення радянської влади Д. Д. Лежанка; фотознімки жертв нальоту махновських банд на м. Бердянськ та ін.

Зібрано фотоматеріали про героїв Великої Вітчизняної війни, Героїв Соціалістичної Праці, кавалерів ордена Леніна, делегатів з’їздів.

Сучасні події знайшли відображення у групових знімках, що розповідають про працю селян і робітників Запорізької області. Зберігаються фотографії з автографом космонавта Л. Климучка, відомих радянських поетів і письменників Я. Баша, П. Ребра.

Обліково-довідковий апарат

Каталоги

Картотеки

Науково-довідкова бібліотека

Налічує 18 тис. прим. політичної, історичної, краєзнавчої, природничо-наукової і довідкової літератури.

Бібліографія

Запорізький краєзнавчий музей : путівник / уклад.: Л. М. Архипова, Л. О. Галактіонова, О. П. Горіна та ін. – Дніпропетровськ : Промінь, 1972. – 109 с.

Рубан А. Н. Советский политический плакат эпохи гражданской войны 1918–1921 гг. : (по материалам коллекции Запорожского краеведческого музея) / А. Н. Рубан // Музейный вестник : наук.-теор. щорічник / Упр. культури Запоріж. облдержадміністрації, Запоріж. обл. краєзн. музей. – Запоріжжя, 2005. – Вип. 5. – С. 121–130.

Шаповалов Г. Документи Запорізького краєзнавчого музею періоду Другої світової війни : коротка довідка / Г. Шаповалов, В. Лініков // Архіви України. – 2005. – № 1/3. – С. 158.

Л. Архінова

Бердянський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: просп. Перемоги, 14, м. Бердянськ, Запорізька обл., 71112

Тел./факс: (06153) 3-65-70

Транспорт: автобус 4, 5, 9, 21

Час роботи: 10.00–17.00, вихідний день – п'ятниця

Історична довідка

1929 р. – засновано Бердянський краєзнавчий музей.

1936 р. – музею надано будинок колишнього Бердянсько-Ногайського банку.

1944–1958 рр. – був розміщений у сквері ім. О. С. Пушкіна (зараз парк ім. П. П. Шмідта).

1958 р. – знаходився на першому поверсі житлового будинку по пр. Перемоги, 14.

Краєзнавчий музей має три філіали: меморіальний будинок-музей П. П. Шмідта, музей “Подвиг”, музей історії м. Бердянська.

Меморіальний будинок-музей П. П. Шмідта (вул. Шмідта, 8, тел.: (06153) 7-09-80; час роботи: 10.00-17.00; вихідний день – понеділок) відкрито 21 листоп. 1980 р. З 1876 по 1886 рр. в цьому будинку мешкала родина начальника міста і порту П. П. Шмідта, пройшли дитячі роки майбутнього лейтенанта П. Шмідта, який очолив у 1905 р. Севастопольське збройне повстання.

Музей “Подвиг” (вул. Свердлова, 10, тел. (06153) 4-05-12; час роботи: 10.00-17.00; вихідний день – понеділок) відкрито 5 трав. 1985 р. Експозиція музею розкриває героїзм, проявлений земляками під час Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.

Музей історії м. Бердянська (вул. Дюміна, 15, тел. (06153) 3-63-16; час роботи 10.00-17.00 (щодня) відкрито 17 верес. 2005 р. з ініціативи міського голови В. О. Баранова. У чотирьох залах музею відображено історію міста з ХІХ ст. (Бердянськ в дорадянський період – до 1917 р.; Бердянськ у радянські часи – 1917–1990 рр.; Бердянськ сучасний – з 1991 р.).

Обсяг фондів

33985 од. зб. музейних предметів (ХVІІІ–ХХІ ст.), у т. ч.:

19982 од. зб. документів з паперовими носіями

14003 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Музейний фонд зберігає: стародруки, релігійні книги (ХVІІІ – перша пол. ХІХ ст.); документи (ХІХ – поч. ХХ ст.) – офіційні документи Бер-

дяньського повітового земства та Бердянської міської управи (повістки, свідоцтва, подяки вчителям, окладні листи, папери на купівлю майна, земельної ділянки; нотаріальні папери бердянських нотаріусів (заповіти, виписи з нотаріальних книг, акти, розписки, виконавчі листи); фотокопії рукописних документів лейтенанта П. П. Шмідта, його родичів, близьких; виписи з церковних книг бердянських храмів про народження, шлюб; окремі листи з письмових робіт етнографа В. Кравченка, педагога К. Зінківського; фотокопії рукописних документів українського письменника Т. Зінківського; документи народної освіти (свідоцтва про закінчення міських та сільських навчальних закладів, подяки, похвальні листи, особисті документи земських вчителів); документи промислових підприємств м. Бердянська (розрахункові свідоцтва, спогади робітників, креслення); приватні листи, листівки; окремі зразки журналів, газет; ноти, карти; матеріали про революційні події – спогади робітників про страйки на підприємствах міста (1905, 1914); матеріали 1917 р., громадянської війни – свідоцтва, посвідчення, мандати, спогади учасників громадянської війни, жителів міста; особисті документи, папери, фотографії членів першої Бердянської ради; листівки, газети цього часу; довідки, профспілкові, комсомольські квитки, посвідчення, протоколи, спогади комсомольців, фотографії, архівні матеріали П. Д. Осипенко (1920–1930); документи періоду Великої Вітчизняної війни: нагородні папери, подяки, орденські книжки, посвідчення учасників війни, солдатські листи з фронту, листи остарбайтерів; акти обстеження після визволення Бердянська; фотографії цих часів; мандати, особисті документи передовиків виробництва, делегатів партійних та комсомольських з'їздів, документи міських органів влади, навчальних закладів, підприємств (дипломи, офіційні грамоти за трудові досягнення); газети, альбоми, телеграми, листівки, фотографії, карти, ноти (1940–1990); буклети, рекламні проспекти, агітаційні листівки, афіші, програми, грамоти, мандати, запрошення; фотографії особисті, сімейні, зображення міста, підприємств, закладів, передовиків виробництва та колгоспів, діячів мистецтва та культури (70-ті рр. ХІХ – поч. ХХІ ст.).

Фондоутворювачі: приватні особи, міські та районні органи влади, підприємства, навчальні заклади, установи, громадські організації.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Топографічні описи

Картотеки:
інвентарна
тематико-хронологічна
алфавітна

Науково-довідкова бібліотека

Фонд складається з відділів природи, історії дорадянського і радянського періодів, історії України; комплектів міських газет “Південна зоря” (1948), “Індустріальне Запоріжжя”, “Азовський вісник” (з 1991) та ін.

Бібліографія

Бердянський краєзнавчий музей. 70 років. 1929–1999 : буклет . – Бердянськ : Запоріжжя, 1999.

Ноздріна Л. Ф. Записки краєведа / Л. Ф. Ноздріна. – Бердянськ : Модем, 2004. – 194 с.

Бердянську – 180. К 180-летию основания города Бердянска : [зб. підгот. авт. кол. Бердян. краєзн. музею] / Бердян. горсовет, исполком ; авт. идеи і руководитель проекта Л. Ноздріна. – Бердянськ, 2007. – 362 с. : ил.

Л. Ноздріна, М. Грабовенко

Гуляйпільський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 75, м. Гуляйполе, Запорізька обл., 70200

Тел.: (06153) 41254

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1960 р. – створено музей, який до 1990 р. працював на громадських засадах.

1990–1992 рр. – підпорядковувався Запорізькому обласному краєзнавчому музею.

1992–2009 рр. – підпорядковано відділу культури і туризму Гуляйпільської райдержадміністрації.

Обсяг фондів

2 од. зб. рукописів з паперовими носіями (1965, 1967)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондовій кімнаті музею. Серед них: спогади заступника командира першого Гуляйпільського радянського загону І. Д. Трошкіна про зародження, розвиток та крах анархістського руху на Гуляйпільщині (1905-1921) (рукопис, 1967); спогади засновника організації анархістів-комуністів “Союз бідних хліборобів” у м. Гуляйполі В. Г. Антоні (про діяльність анархістів-комуністів, Н. Махна, 1903–1909) (рукопис, 1960).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Н. Семенюта

Мелітопольський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. К. Маркса, 18, м. Мелітополь, Запорізька обл., 72312

Тел.: (06142) 242, 4-25-05, 4-26-26, 4-28-12

Транспорт: автобус 17 (зуп. “вул. Петровського”)

Час роботи: 9.00–16.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1921 р. – відкрився Мелітопольський крайовий музей. До його фондів колекцій увійшли зібрання музеїв повітової земської управи та Мелітопольського реального училища.

1932 р. – музей мав відділи: природно-історичний, археологічний, історичний, художній. Бібліотека музею налічувала 180 прим. старовинних книг. До складу музею на правах відділу ввійшов політехнічний музей.

1934 р. – музею надано статус обласного.

Під час Великої Вітчизняної війни майже всі експонати музею були втрачені.

1943 р. – музей відновив свою роботу після визволення міста.

1944 р. – фонди музею поповнилися експонатами з виставки, організованої політуправлінням 4 Українського фронту.

1947 р. – колекція рідкісної книги музею налічувала 9 книг, з яких 2 рукописні та 7 старовинних.

1970 р. – відкрито нову експозицію.

1992 р. – музей знаходиться на капітальному ремонті.

Обсяг фондів

51859 од. зб. музейних предметів (XIX ст. – 1995), у т. ч.:

7778 од. зб. фотодокументів (кін. XIX – 1995)

3 од. зб. кінодокументів

Анотація складу фондів

До складу музейних фондів входять колекції археологічних, історико-революційних, воєнно-історичних, історико-побутових, нумізматичних, етнографічних, художніх та інших матеріалів.

Найбільш ранні документи, що зберігаються в фондах музею, відносяться до третьої чверті XIX ст.

У фондах є документи, що характеризують соціально-економічне та політичне життя Мелітопольщини кін. XIX – поч. XX ст.: купчі на будівлі та землю, місцеві газети “Мелітопольские ведомости” та “Южная речь” (1910–1913), листівки з видами міста поч. XX ст., збірники матеріалів Мелітопольського земства та міської управи, свідоцтва про народження, паспорти, документи про закінчення гімназій, ремісничого та комерційного училищ, церковно-парафіяльних шкіл, розрахункові книжки робітників різних підприємств м. Мелітополя поч. XX ст.

Частину фондів складають матеріали, що відображають події жовтневої революції 1917 р. та громадянської війни на Мелітопольщині: плакати, газети, брошури, мандати, спогади учасників тих подій і фотографії цього періоду.

Будівництво соціалістичного суспільства знайшло відображення в газетах, фотографіях, нагородних документах та спогадах. Зберігаються матеріали Мелітопольського аероклубу, дитячої залізниці; комплекс матеріалів мелітопольців, репресованих у 1930–1950 рр.: Ф. І. Вавріна, О. О. Мамонтова, С. П. Попазова, С. А. Хомського.

Події Великої Вітчизняної війни та підпільного руху на Мелітопольщині представлено фотографіями, відозвами, стіннівками, листами тощо. Зібрано матеріали про мелітопольців – учасників оборони Москви, Одеси, Севастополя, Сталінградської та Курської битв, Параду Перемоги; листи жителів Мелітопольщини, забораних у фашистську неволю; документи про людей, які пережили окупацію; підпільні стіннівки та відозви; матеріали визволителів Мелітопольщини (1943); документи та матеріали, що стосуються розмінування території міста та району (1943–1944).

Матеріали відображають соціально-економічний та культурний розвиток міста та району в 1960–1970 рр.: документи та фотографії передовиків виробництва, брошури, книги, газети, пам'ятні альбоми, дипломи, телеграми, матеріали делегатів від Мелітополя та району на з'їздах КППС і Компартії України; документи та матеріали про інтернаціональні зв'язки м. Мелітополя з французьким містом Брив-ла-Гайард, комплекси матеріалів мелітопольських діячів науки та культури П. Ловецького, О. Фесюка, Д. Ботушанської, Л. Шіермейстера.

Наявні фотографії дорадянського періоду із зображенням переселенців, старожилів міста та повіту, робітників місцевих підприємств, випускників шкіл та училищ, Олександро-Невського собору, жіночої гімназії, реального училища, міського парку і саду, архітектурних споруд міста, його вулиць, мостів, окремих частин міста під час повенів.

Радянський період представлено фотопортретами та груповими знімками учасників революції, громадянської війни, перших п'ятирічок; фотознімками з натури представлено панорами новобудов того часу (будівництво мясокомбінату, хлібозаводу, плодово-консервного заводу, молокозаводу). Є світлини святкових заходів та урочистостей.

Зібрано фотоматеріали про Героїв Великої Вітчизняної війни, Героїв Соціалістичної Праці, делегатів з'їздів, мелітопольців – кавалерів ордена Леніна, колекція негативів про Мелітопольську наступальну операцію у вересні-жовтні 1943 р., Героїв Радянського Союзу, кавалерів орденів Слави, уродженців краю.

Сучасні події відображено в групових знімках, що розповідають про діяльність громадських організацій, товариств та партій, нове економічне становище Мелітопольщини, працю селян та робітників міста та району, процеси соціально-економічного та культурного розвитку краю у 1950–1980-х рр. (будівництво нових мікрорайонів, газифікація міста, позитивна динаміка зрошувального садівництва), фотопортрети передовиків виробництва, делегатів партійних та комсомольських з'їздів, кавалерів орденів, видатних діячів науки та культури. Зберігаються матеріали уродженців м. Мелітополя, відомих діячів кіно С. Світличної та Г. Н. Чухрая.

Період незалежності України відображено у фотознімках, які розповідають про зміни у громадському житті міста, його соціальній інфраструктурі.

Серед кінодокументів зберігаються: копії двох документально-хронікальних стрічок “Бої за м. Мелітополь. Жовтень 1943 р.” та “Бойові будні”, у 2 ч.; документальні фільми “Гіркі біди солодкого міста” (Київнаучфільм, 1991, ч.1) та “Мелітопольський регіон. Історія в кінокадрах” (К. : студія “Телекан”, 1998).

Обліково-довідковий апарат

Описи

Картотеки

Довідкова бібліотека

Науково-допоміжний фонд налічує 7360 прим. видань політичної, історичної, краєзнавчої та довідкової літератури.

Бібліографія

Мелітопольський краєзнавчий музей : путівник. – Дніпропетровськ : Промінь, 1976. – 77 с.

В. Сахацька

Національний заповідник “Хортиця” (історико-культурний заповідник)

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: о. Хортиця, м. Запоріжжя, 69017

Тел./факс: (0612) 52-51-88

E-mail: science@hortica.org.ua

Веб-сайт: www.hortica.org.ua

Транспорт: тролейбус 3, маршрутне таксі 46, 93, 45
(від зуп. “вул. Михайлова”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1965 р. – створено заповідник на о. Хортиця.

1983 р. – відкрито музей історії м. Запоріжжя.

1990-ті рр. – Музей історії запорозького козацтва.

1993 р. – Державному історико-культурному заповіднику на о. Хортиця надано статус національного.

Обсяг фондів

33253 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

1672 од. зб. документів з паперовими носіями (кін. ХІХ ст. – 1987)

3486 од. зб. фотодокументів (кін. ХІХ ст. – 1986)

19 од. зб. поліматеріалів (1960–1978)

37 од. зб. фотодокументів “Кераміка-скло”(1927–1931)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів і реставрації. У заповіднику створено науковий архів, що містить рукописи матеріалів наукових досліджень співробітників установи (найчастіше – у вигляді щорічних наукових звітів), проектну документацію, сучасні (від 1990-х) фото-, фоно-, фоно-, відеодокументи.

У музейному фонді Національного заповідника “Хортиця” документи зберігаються у групах “Папір”, “Фотодокументи” та “Кераміка-скло”. Наявність цих документів пояснюється тим, що до кін. 1991 р. проводилось комплектування фондів Музею історії м. Запоріжжя як складової частини заповідника.

Більшість документів складають персоналії запоріжців-передовиків виробництва (Героїв Соціалістичної Праці), учасників Великої Вітчизняної війни (Героїв Радянського Союзу, кавалерів орденів Слави, учасників Сталінградської битви, штурму Берліна тощо; представників інших міст та республік колишнього Радянського Союзу, які брали участь у обороні м. Запоріжжя у 1941 р. та визволенні його від нацистських загарбників у 1943); матеріали, присвячені діяльності провідних підприємств м. Запоріжжя (заводи “Дніпроспецсталь”, “Запоріжсталь”, “Запоріжтрансформатор”, “АвтоЗАЗ” – нині “Запорізький автобудівельний завод”, виробниче об’єднання “Моторобудівельник” – нині “Мотор-Січ”, Запорізький титано-магнієвий комбінат, алюмінієвий комбінат, трест “Запоріжбуд” тощо); документи партійних, громадських, профспілкових організацій, закладів культури театри ім. М. Заньковецької та ім. М. Щорса (нині Запорізький український музично-драматичний театр ім. В. Г. Магара), обласна філармонія, обласний краєзнавчий та художній музеї.

Наявні документи, присвячені історії м. Запоріжжя (дореволюційного Олександрівська, кін. XIX ст., та м. Запоріжжя, 1921), персоналії корінних жителів міста, у т. ч. династії Рац-Краснопольських.

У групі “Фотодокументи” знаходяться фотографії, фотонегативи та слайди, присвячені історії м. Запоріжжя та Запорізького краю від кін. XIX ст. по 2003 р. – фотографії учасників революцій (1905–1907, 1917) та тих, хто боровся за встановлення радянської влади на Запоріжжі; окремі фотографії представників різних верств населення м. Олександрівська; фотодокументи, присвячені будівництву, відбудові та реконструкції Дніпрогесу, провідних підприємств міста, відбудові мостів через Дніпро (у т. ч. комплекс матеріалів М. О. Артеменка про будівництво тимчасових дерев’яних мостів та мостів Преображенського у 1940–1950-і рр.), будівництву нової частини міста у 1920–1950-ті рр.

Окремий комплекс складають фотодокументи, присвячені Великій Вітчизняній війні – знімки 1941–1945 рр., які передали до заповідника учасники війни (у т. ч. фотографії, зроблені на території Польщі, Чехословаччини, у Берліні); комплект фотографій запорожця М. В. Андронova (помічника командира партизанського з’єднання С. А. Ковпака), повоєнні фотографії ветеранів війни.

Значна частина фотодокументів присвячена роботі підприємств міста, проведенню плавок дружби з металургами інших республік та країн, проходженню практики іноземними спеціалістами на металургійних підприємствах міста, відвіданню м. Запоріжжя керівниками та делегаціями закордонних держав, соціалістичному змаганням колективів, діяльності закладів культури міста – театрів, філармонії, музеїв, палаців культури, проведенню міських та обласних фестивалів мистецтв тощо.

Козацька тематика представлена фотографіями з вистав обласного українського музично-драматичного театру ім. Щорса (“Запорозька Січ”, “Де тирса шуміла”, “Байда Вишневецький”), кадрами з фільмів, присвячених

Визвольній війні під проводом Б. Хмельницького (1648–1654) та Переяславській угоді 1654 р. (“Богдан Хмельницький”, “Запорожець за Дунаєм”, “300 років тому”).

Невелику колекцію складають слайди та фотографії, присвячені о. Хортиця, на яких зображено проведення археологічних розкопок у його південній частині на місці слав’янського поселення X–XIV ст. Протолче, природу острова (у т. ч. штучні насадження 1950–1960-х рр.), розташовані на ньому санаторії, бази відпочинку.

У групі “Кераміка-скло” зберігається комплект негативів на склі, зроблених фотографом дніпрельстанівської археологічної експедиції, очолюваної проф. Д. І. Яворницьким, М. М. Залізнякам, із зображенням Дніпровських порогів, членів експедиції та досліджених археологічних об’єктів.

У групі “Поліматеріали” зберігаються грамофонні платівки з записами народних українських пісень у виконанні українського народного хору ім. Г. Верьовки, опери “Запорожець за Дунаєм”, сюїти з музики до кінофільму “Тарас Шевченко”, пісень у виконанні народного артиста СРСР та УРСР І. Паторжинського та заслуженого артиста УРСР М. Гришка; гнучка платівка “Відродження Дніпрогесу”; магнітні плівки з записами виступів запоріжців-ветеранів партії Д. Д. Леженка та М. К. Пересипка.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходження
Інвентарні книги
Інвентарні картки
Науково-уніфіковані паспорти

Картотеки:
предметно-тематичні

Бази даних

Створюється комп’ютерна база даних, наукової бібліотеки та архіву заповідника.

Наукова бібліотека

1971 р. відбулися перші надходження літератури у наукову бібліотеку Національного заповідника “Хортиця”, в якій нині зберігаються видання XIX – першої пол. XX ст. Видання умовно поділяються на декілька груп: енциклопедії (видання Брокгауза та Єфрона, енциклопедичні словники); видання, присвячені історії європейських країн; дослідження різних етапів розвитку Російської держави та України; література з питань археології, етнографії, мистецтва.

Бібліографія

Національний заповідник “Хортиця” : буклет / упоряд. Г. А. Крапивка, Т. Г. Митрофанова, Ю. М. Соболева. – К., 2003.

Стародруки у фондозбірці Національного заповідника “Хортиця”. 1664–1800 роки : каталог / авт. тексту і упоряд. О. Є. Борисенко. – К., 2003. – 32 с.

Карасенко В. Ю. Поштові листівки, як джерело з історії України в роки фашистської окупації : (на матеріалах збірки НЗХ) / В. Ю. Карасенко // Музейний вісник : наук.-теор. щорічник / Упр. культури і туризму Запоріз. обл. держ. адміністрації, Запоріз. обл. краєзн. музей. – Запоріжжя, 2005. – Вип. 5. – С. 130–133.

Кобалія Д. Р. Запорозька чайка. Історія одного проекту : монографія / Д. Р. Кобалія, В. В. Нефедов. – Запоріжжя, 2005.

Мірущенко О. П. Музей історії запорозького козацтва : путівник / О. П. Мірущенко. – Запоріжжя, 2005.

Остапенко М. А. Стародавня Хортиця: епоха каменю та бронзи : буклет / М. А. Остапенко. – Запоріжжя, 2005.

Тарасова стежка : буклет / авт. проекту та упоряд. К. І. Сушко ; авт. тексту Т. Г. Митрофанова. – Запоріжжя, 2005.

Борисенко О. Історія комплектування фондів Національного заповідника “Хортиця” / О. Борисенко // Заповідна Хортиця : зб. пр. співробітників заповідника / М-во культури і туризму України, Нац. заповідник “Хортиця”. – Запоріжжя : Дике Поле, 2006. – Вип. 1. – С. 53–63.

Карасенко В. Колекція поштових листівок 1920 року, підготовлених до книги К. В. Широцького “История украинского искусства”, у збірці Національного заповідника “Хортиця” / В. Карасенко // Заповідна Хортиця : зб. пр. співробітників заповідника / М-во культури і туризму України, Нац. заповідник “Хортиця”. – Запоріжжя : Дике Поле, 2006. – Вип. 1. – С. 171–174.

Тітова І. Документи Архангельського обласного архіву з фондозбірки Національного заповідника “Хортиця” як джерело до вивчення долі останнього Кошового отамана Запорозької Січі Петра Калнишевського / І. Тітова // Заповідна Хортиця : зб. пр. співробітників заповідника / М-во культури і туризму України, Нац. заповідник “Хортиця”. – Запоріжжя : Дике Поле, 2006. – Вип. 1. – С. 165–170.

О. Борисенко, С. Татарінцев, О. Александрова

Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека імені О. М. Горького

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: просп. Леніна, 142, м. Запоріжжя, 69095

Тел.: (0612) 62-42-01, 62-15-62, 62-15-21

(сектор цінних і рідкісних видань)

Факс: (0612) 62-45-91

E-mail: zp-library@radiocom.net.ua

Транспорт: тролейбус 3, 20, автобус 43 (зуп. “Бібліотека імені О. М. Горького”), трамвай 1, 3 (зуп. “Малий ринок”)

Час роботи: 9.00–19.00 (понеділок – четвер), 9.00–17.00 (п’ятниця – субота), вихідний день – неділя

Історична довідка

1905 р. – засновано Олександрівську міську громадську бібліотеку.

1919 р. – перетворено на Центральну міську робітничу бібліотеку.

1936 р. – присвоєно ім'я О. М. Горького.

1939 р. – реорганізовано в обласну зі створенням Запорізької області.

1966 р. – надано статус обласної універсальної наукової бібліотеки.

Обсяг фондів

1494208 прим. книг загального фонду (1945–2009), у т. ч.:

6068 прим. рідкісних видань (XVIII ст. – 1945)

3788 прим. періодичних видань

Анотація складу фондів

Фонд містить 13 прим. книг, виданих до 1800 р.; найдавніший документ – “Указы Екатерины Великой” (1764); документи громадянського друку (1800–1899); серед оригіналів – “История Петра Великого” (1833), “Издания и Собрания сочинений Якова Кнежнина” (1802); книги історичного змісту, видання Указів Російської імперії, художня література; журнали (1852–1945, “Вестник Европы”, “Вестник иностранной литературы”, “Журнал Министерства госимуществ”, “Исторический вестник”) тощо.

У фонді рідкісних та цінних видань наявні видання з автографами.

Довідковий апарат

Систематичний каталог

Бібліографія

Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека імені О. М. Горького : [путівник]. – Запоріжжя : Запоріжжя, 1999. – 9 с.

Запорізька державна обласна універсальна наукова бібліотека імені О. М. Горького : путівник. – Запоріжжя : Запоріжжя, 1999. – 4 с.

“Живи бібліотеко!” : путівник по бібліотеках Запоріжжя / Запорізька бібліотечна асоціація, ЗОУНБ ім. О. М. Горького ; уклад.: Л. Ізюмова, М. Федосенко. – Запоріжжя, 2001. – 5 с.

Картографічна колекція В. Г. Фоменка : путівник / ЗОУНБ імені О. М. Горького ; уклад. Г. Нагорна. – Запоріжжя : Поліграф, 2001. – 24 с.

І. Степаненко

Музей історії створення та розвитку Запорізького національного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, 69600

Тел. для довідок: (0612) 764-45-46

Факс: (0612) 764-45-46

Транспорт: автобус, тролейбус, трамвай, маршрутне таксі
(зуп. “Майдан Радянський”)

Час роботи: 8.30–17.30, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1990 р. – створено музей Запорізького державного університету.

2004 р. – музей Запорізького національного університету .

Обсяг фондів

1933 од. зб. музейних предметів, у т. ч. з паперовими носіями (1900–2009)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи з історії народної освіти до створення інституту, з історії Запорізького державного педагогічного інституту – Запорізького національного університету: грамоти, щоденники (В. О. Подоляка та ін.), записні книжки (В. О. Подоляка та ін.), вітальні адреси (від В. Богуслаєва – генерального директора ВАТ “Мотор-СІЧ” м. Запоріжжя; Ю. Н. Колесника – ректора Запорізького медичного університету; І. О. Федорова – голови Запорізького апеляційного господарського суду; С. Б. Белікова – ректора Запорізького національного технічного університету; Л. Н. Журавльова – директора Запорізького базового медичного коледжу; В. Н. Власенко – директора Запорізької гімназії № 28 та ін.); студентські конспекти (В. О. Подоляка, О. І. Бідака та ін.); листування, свідоцтва про закінчення навчальних закладів (В. А. Поселяніна, Н. О. Куліка, О. Л. Біленкова та ін.); дипломи (П. А. Донченка, М. П. Юхименка та ін.), атестати (С. П. Засядьвовка та ін.), програми наукових конференцій в університеті, методичні розробки викладачів (І. С. Олійника, В. К. Іваненка, І. Н. Фішмана, В. З. Віщака, В. Г. Турченка, В. А. Чабаненка, В. І. Воловіка та ін.), статті в газеті “Запорізький університет”.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Допоміжні картотеки

Л. Бочарова

Наукова бібліотека Запорізького національного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, 69600

Тел.: (0612) 766 64-64-88

Факс: (0612) 764-45-46, 764-64-88

E-mail: lib-mail@zsu.zp.ua

Веб-сайт: <http://library.zsu.zp.ua>

Транспорт: автобус, тролейбус, трамвай, маршрутне таксі (зуп. “Майдан Радянський”)

Час роботи: 8.30–17.00, 10.00–18.00 (абонементи),
9.00–19.00 (читальні зали); 10.00–17.00 (субота, абонементи),
9.00–17.00 (субота, читальні зали), вихідний день – неділя

Історична довідка

1930–1933 рр. – бібліотека Запорізького інституту народної освіти.

1933 р. – бібліотека Запорізького державного педагогічного інституту.

1985 р. – на базі інституту створено Запорізький державний університет, а бібліотеці надано статус “наукова”.

2004 р. – наукова бібліотека Запорізького національного університету.

Обсяг фондів

7741 прим. рідкісних видань

391 прим. дисертацій та авторефератів дисертацій (1979–2008)

Анотація складу фондів

Колекція рідкісної книги містить літературу з усіх галузей знань (XIX поч. XX ст.). Основу колекції складають книги із зібрань Олександрівської жіночої гімназії, вчительської семінарії, педкурсів. Багато книжок мають штампи цих закладів.

Зберігаються докторські та кандидатські дисертації, автореферати дисертацій.

До складу наукової бібліотеки входять особисті бібліотеки діячів освіти і науки з автографами та дарчими написами: В. В. Білкуна – викладача юридичного факультету; В. Ю. Вовченка – старшого викладача кафедри мисливствознавства та іхтіології; В. І. Воловіка – проф., д-ра філол. наук; Ф. Г. Турченка – проф., д-ра іст. наук, зав. кафедри новітньої історії України; В. А. Чабаненка – проф., д-ра філол. наук, зав. кафедри загального і слов'янського мовознавства; Т. Я. Томіліної – доц., канд. філол. наук; О. Г. Фоменка – викладача кафедри англійської філології; Т. О. Коломійця – зам. декана заочного відділення юридичного факультету; В. З. Грищак – проректора з наукової роботи, д-ра техн. наук; С. М. Тимченка – ректора університету; І. Т. Купріянова – доц. кафедри російської і зарубіжної літератури; Л. А. Темчуриної – викладача кафедри культурології; Г. М. Тошева – доц., канд. іст. наук та ін.

Довідковий апарат

Каталоги:

алфавітний генеральний

алфавітний читацький

систематичний

авторефератів та дисертацій

літератури на іноземних мовах

назв художніх творів

Картотеки:

довідково-бібліографічна статей

краєзнавча

періодичних видань

друкованих праць викладачів університету

Бази даних

Електронний каталог (330 тис. записів)

Бібліографія

Наукові праці викладачів Запорізького державного університету (1998–2003 рр.) : бібліогр. покажч. / уклад.: В. О. Герасимова, І. Ю. Тяпкіна, Н. М. Чала. – Запоріжжя : ЗДУ, 2004. – 136 с.

Л. Бочарова

Бібліотека Запорізького національного технічного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Жуковського, 64, м. Запоріжжя, 69063

Тел.: (0612) 228-16-03

Факс: (0612) 64-21-41,

E-mail: lik@zntu.edu.ua.

Веб-сайт: <http://www.zntu.edu.ua/base/Lib/index.html>

Транспорт: тролейбус (зуп. “Площа Радянська” або “Драматичний театр”); маршрутне таксі 92 (зуп. “Університетська”)

Час роботи: 8.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1900 р. – засновано бібліотеку Олександрівського механіко-технічного училища, від якого починає свою історію Запорізький національний технічний університет.

1920 р. – бібліотека Олександрівського індустріального технікуму.

1930 р. – бібліотека Запорізького інституту сільгоспмашинобудування.

1944 р. – бібліотека Запорізького автомеханічного інституту.

1947 р. – бібліотека Запорізького інституту сільгоспмашинобудування.

1957 р. – бібліотека Запорізького машинобудівного інституту.

1994 р. – бібліотека Запорізького державного технічного університету.

2001 р. – сучасна назва.

Обсяг фондів

209 прим. рідкісних книг, у т. ч.:

24 прим. українською мовою (1931–1938)

174 прим. (у т. ч. 2 рукописні) російською мовою (1862–1925)

11 прим. іноземною мовою (1843–1903)

Анотація складу фондів

У фонді представлено українські видання 1930-х рр., видання російською та іноземними мовами другої пол. XIX–поч. XX ст. Зберігається рукописна книга видатного ученого, педагога та інженера С. П. Тимошенка “Теория упругости” (1909), побудована на читаних ним лекціях у Київському політехнічному інституті (1907-1909).

Довідковий апарат

Каталоги:

головний службовий

читацький алфавітний

систематичний
ДСТУ

Л. Козиряцька

**Наукова бібліотека
Запорізького державного медичного університету**

Підпорядкування: Міністерство охорони здоров'я України

Адреса: пр. В. Маяковського, 26, м. Запоріжжя, 69035

Тел.: (0612) 33-01-75, 33-60-08

Факс: (0612) 33-60-07

Транспорт: автобус 14, маршрутне таксі 90, 54, 97, 99, 63

Час роботи: 8.00–21.00, 10.00–19.00 (читальний зал), 14.00–21.00
(філіали читального залу), вихідний день – неділя

Історична довідка

1903 р. – засновано бібліотеку Вищих жіночих педагогічних курсів у м. Одеса.

1921 р. – бібліотека Одеського хіміко-фармацевтичного інституту.

1930 р. – бібліотека Одеського медико-аналітичного інституту.

1935 р. – бібліотека Одеського державного фармацевтичного інституту.

1959 р. – бібліотеку перевезено до м. Запоріжжя разом з Одеським фармацевтичним інститутом й перейменовано у бібліотеку Запорізького державного фармацевтичного інституту.

1968 р. – бібліотека Запорізького державного медичного інституту.

1994 р. – бібліотека Запорізького державного медичного університету.

Обсяг фондів

бл. 2 тис. прим. видань (XVIII–XX ст.)

бл. 400 прим. рідкісних видань (XVIII – поч. XX ст.)

730 прим. періодичних вітчизняних і зарубіжних видань (XIX – поч. XX ст.)

Анотація складу фондів

Зберігаються рідкісні видання довідкової, монографічної літератури з хімії, медицини, фармації XVIII – поч. XX ст. українською, російською, англійською, іншими іноземними мовами та періодичні вітчизняні і зарубіжні видання. Серед них видання Санкт-Петербургу, Берліна, Відня та ін. міст кін. XIX–поч. XX ст. Наявні книги з автографами та дарчими написами.

Зберігаються дисертації, навчальні програми, нормативно-технічна документи, автореферати дисертацій післявоєнного періоду.

Наявні машинописні копії первинних документів у відділі книгосховища: навчальні програми; науково-технічні документи, звіти про науково-дослідні розробки, машинописні копії дисертацій післявоєнного періоду.

Довідковий апарат

Каталоги

Довідкові картотеки

Бази даних

Електронний каталог

Бібліографія

О работе библиотеки Запорожского медицинского института // Науч. и техн. библиотеки СССР. – 1978. – № 2. – С. 40.

Шило Е. А. Из истории библиотеки Запорожского государственного медицинского университета / Е. А. Шило // Запорожский медицинский журнал. – 2002. – № 1–2. – С. 74–76.

Шило О. А. Бібліотека Запорізького державного медичного університету / О. А. Шило, Т. І. Малохатко // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 655.

Шило Е. А. 100-летие научной библиотеки Запорожского государственного медицинского университета / Е. А. Шило // Запорожский медицинский журнал. – 2004. – Т. 2. – № 1. – С. 122–123.

Шило О. А. Становлення і основні тенденції розвитку наукової бібліотеки медичного університету (1903–2003) / О. А. Шило // Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки і практики : зб. наук. ст. – Запоріжжя: ЗДМУ. – 2004. – Вип. 12 : Міжнародна наукова конференція “Історія та перспективи розвитку фармацевтичної науки і освіти” (Запоріжжя, 2004), Т. 1. – С. 89–103.

О. Шило

Івано-Франківський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Галицька, 4 а, м. Івано-Франківськ, 76018

Тел.: (034) 75-00-26

Факс: (034) 2-21-22

відділ фондів, вул. Низова, 2,

Тел. (034) 4-51-34

Транспорт: маршрутне таксі, тролейбус 1 (зуп. “Універмаг”)

Час роботи: 8.30–17.30, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1940–1958 рр. – Івано-Франківський краєзнавчий музей створено на базі Покутського, що знаходився у Станіславі, Жаб’ївського музею “Гуцульщина” і окремих колекцій народних майстрів. В районах області діють 5 філіалів музею.

1953 р. – відкрито літературно-меморіальний музей Івана Франка в с. Криворівня Верховинського району. Він розміщений у колишній хаті місцевого селянина В. Якиб’юка, у якого жив великий Каменяр щорічно 1906 – 1914 рр.

1971 р. – відкрито літературно-меморіальний музей в с. Торговиця Городенківського району до 100-річчя від дня народження українського письменника – демократа Леся Мартовича.

1986 р. – відкрито літературний музей Прикарпаття в Івано-Франківську.

2001 р. – створено Солотвинський краєзнавчий музей в смт Солотвино Богородчанського району Івано-Франківської області.

2002 р. – створено музей М. Грушевського у с. Криворівня Верховинського району Івано-Франківської області.

2004 р. – створено музей О. Довбуша в с. Печеніжин Коломийського району Івано-Франківської області.

Обсяг фондів

11834 од. зб. музейних предметів (1780–2006)

понад 2254 од. зб. фотодокументів (40-і рр. XIX ст. – 2006)

Анотація складу фондів

Найдавніші архівні документи – касові та метричні книги, дозволи на одруження, грамоти, приватні листи, написані польською та латинською мовами (кін. XVIII ст.).

Документи відображають життя та культурний розвиток Прикарпаття XIX – поч. XX ст. Серед них: судові та церковні книги, приватні листи, цехові книги, класні журнали, підручники гімназій та семінарій, плани забудови м. Станіслава (переважно пол. мовою). Значна частина архівного фонду – це матеріали революційної боротьби на Прикарпатті на поч. XX ст. (документи членів КПЗУ, судові справи, листівки).

Зберігаються понад 200 особових справ учасників визволення Прикарпаття від нацистів (1941–1944).

Особливу групу складають документи, книги з дарчими написами, рукописи творів літературних діячів та краєзнавців Прикарпаття: В. Качкана, Г. Кирилюка, М. Дяченка, П. Арсенича, В. Грабовецького, В. Морозюка.

Документи та фотографії відображають соціально-економічний та культурний розвиток області (друга пол. XX ст. – поч. XXI ст.): особові справи передовиків виробництва, брошури, газети, матеріали виборів, фотоальбоми, матеріали міжнародних зв'язків з містами-побратимами.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи

Картотеки

Бібліографічні покажчики

Науково-довідкова бібліотека

Містить політичну, історичну, краєзнавчу, довідкову літературу, а також газетний фонд.

Бібліографія

Івано-Франківський краєзнавчий музей : путівник / уклад.: М. М. Аронець, П. І. Арсенич та ін. – Ужгород : Карпати, 1979. – 79 с.

Головчанська У. Документи та матеріали Івано-Франківського краєзнавчого музею з історії ЗУНР / У. Головчанська // Україна : культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2000. – Вип. 6 : Західно-Українська народна республіка : історія і традиції. – С. 48.

Наукові записки Івано-Франківського краєзнавчого музею. Вип. 1–10. – Івано-Франківськ, 1993–2006. – Вип. 1. – 1993. – 168 с. ; Вип. 2. – 1993. – 107 с. ; Вип. 3. – 1996. – 148 с. ; Вип. 4. – 1999. – 128 с. ; Вип. 5–6. – 2001. – 252 с. ; Вип. 7–8. – 2003. – 240 с. ; Вип. 9–10. – 2006. – 344 с.

О. Куриляк

Солотвинський краєзнавчий музей ім. О. А. Феданка

Підпорядкування: Філіал Івано-Франківського краєзнавчого музею

Адреса: вул. Грушевського, 4, сел. Солотвино, Богородчанський р-н, Івано-Франківська обл., 77753

Транспорт: автобус “Богородчани – Солотвин”, маршрутне таксі

Час роботи: 10.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1958 р. – засновано Солотвинський народний краєзнавчий музей педагогом-краєзнавцем О. А. Феданком (1898–1983).

Обсяг фондів

200 од. зб. музейних предметів (ранній палеоліт – XXI ст.)

250 од. зб. фотодокументів (XX – XXI ст.)

Анотація складу фондів

Зберігаються матеріали з історії Солотвина (Краснополя), які ілюструють економічний, соціально-культурний розвиток Солотвина, важливі історичні події, знайомлять з історичною та духовною спадщиною. Діє виставка плакатів “Забуттю не підлягає” (1921–1923). Серед документів: агітаційні листівки українського підпілля; матеріали про комуністичні ліміти на репресії, Лук’янівське кладовище, Дем’янів Лаз, Биківню (1937–1941), голодомор (1946–1947), “Морозну відлигу” (1953–1964); тоталітаризм (1965–1985); світлини невинно засуджених і страчених; карта СРСР з таборами, діаграмами і цифрами про кількість жертв.

Обліково-довідковий апарат

Облік ведеться в Івано-Франківському краєзнавчому музеї

Л. Шимонівська

Державний музей історії міста Болехова

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Січових Стрільців, 9, м. Болехів, Івано-Франківська обл., 77202

Тел.: (237) 3-45-00

Транспорт: автотранспортне, залізничне сполучення, маршрутне таксі

Час роботи: 8.00–17.00 (понеділок – п’ятниця) 9.00–16.00 (неділя), вихідний день – субота

Історична довідка

1967 р. – засновано музей.

1970 р. – присвоєно звання народного.

1990 р. – реорганізовано в музей історії міста.

1999 р. – музей одержав статус державного.

2005 р. – відкрито нове приміщення з експозицією про Наталію Кобринську.

Обсяг фондів

6129 од. зб. музейних предметів

169 од. зб. документів
2111 од. зб. фотодокументів
4130 од. зб. допоміжного фонду

Анотація складу фондів

Документи музею присвячені історії м. Болехова, розвитку промисловості, освіти і культури (1920–1930), Другій світовій війні, жертвам нацистської окупації, відродженню України, боротьбі українського народу за утвердження своєї державності.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Допоміжні картотеки

Бібліографія

- Пилип'юк В.* Івано-Франківщина : фотоальбом / В. Пилип'юк. – Львів, 1999. – 41 с.
На зламі тисячоліть. Болехів на околиці : альбом. – 2003. – 154 с.
Ярич І. 1000-ліття в обличчях. Долина, Болехів, околиці : біогр. довід. / І. Ярич. – Долина, 2003. – 142 с.
Скворій Р. На Болехівських видноколах / Р. Скворій. – 2004. – 279 с.
Іванов О. Болехів. Історія-культура-туризм : путівник / О. Іванов. – Тернопіль : Наш Світ, 2004. – 101 с.
Скворій Р. Розгадка Бубнища? / Р. Скворій. – Івано-Франківськ, 2005. – 26 с. : іл.

О. Матійчин

Долинський музей “Бойківщина” Тетяни і Омеляна Антоновичів

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Чорновола, 2 а, м. Долина, Івано-Франківська обл., 7500
Тел.: (03477) 2-79-00

Транспорт: маршрутне таксі

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – субота

Історична довідка

1998 р. – створено музей.
2003 р. – музей реорганізовано.

Обсяг фондів

53 од. зб. документів (XX ст.)

Анотація складу фондів

Зберігаються ксерокопії свідоцтв про народження (XX ст.), квитанції і зобов'язання про здачу сировини державі (серед. і друга пол. XX ст.),

свідоцтва про закінчення школи (XX ст.), художні книги, публікації газет, окремі часописи і друковані видання (XX ст.).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Картотека

Бібліографія

Долинщина туристично-інвестиційна. – Долина, 2006. – 1 с.

Зеленими шляхами Долинщини : путівник. – Долина, 2008. – 45 с.

Туристична Долинщина : путівник. – Долина, 2008. – 22 с.

О. Черіль

Музей історії міста Коломиї

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Романа Шухевича, 80, м. Коломия, Івано-Франківська обл., п/с 80, 78200

Тел.: (03433) 2-55-29

Транспорт: маршрутне таксі 1, 2, 12 (зуп. “Поліклініка”, “Площа героїв”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1990 р. – засновано музей, який розміщено в будинку колишньої повітової ради.

Обсяг фондів

2856 од. зб. документів з паперовими носіями (1864–2004)

6383 од. зб. фотодокументів (1912–2004)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів. Серед них: документи з історії міста та біографії людей, чий життєвий та творчий шлях пов’язаний з Коломиєю (напр., документи В. Міньовського – лінгвіста, який народився в Коломиї).

Основну частину документів складають: спогади про навчання або перебування в Коломиї, шкільні свідоцтва; свідоцтва про народження, хрещення та смерть, видані церквами міста; акти купівлі-продажу землі, правово-фінансові довідки, поштові листівки, видані в Коломиї.

Незначну кількість документів становлять посмертні картки УСС, які померли від тифу, книги обліку померлих австрійських вояків у 1915–1916 рр. і похованих на військовому кладовищі та інтернованих померлих у 1918–1919 рр. в Коломийській лікарні.

До фотодокументів належать фотографії: краєвиди міста, різних подій, що відбувались у місті; відомих громадських і культурних діячів, вихідців з Коломиї або пов'язаних історично з містом. Цікавими є фотографії, зроблені цісарсько-королівським фотографом О. Коблером.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Тематичні картотеки

Бази даних

Створено електронну базу даних про фотодокументи музею.

Я. Малишева

Івано-Франківський музей визвольних змагань Прикарпатського краю

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Тарнавського, 22, м. Івано-Франківськ, 76000

Тел.: (0342) 4-80-14

Транспорт: музей знаходиться неподалік залізничного вокзалу та автовокзалу

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1997 р. – відкрито Музей визвольних змагань Прикарпатського краю, який спеціалізується на вивченні та популяризації історії українського визвольного руху. До музею відноситься Меморіальний комплекс Дем'янів Лаз.

Обсяг фондів

350 од. зб. документів з паперовими носіями (1930–1952)

240 од. зб. фотодокументів (1930–1952)

10 од. зб. фонових документів (1930–1952)

Анотація складу фондів

Зберігаються листівки, відозви, фотографії, які видавала служба пропаганди ОУН і УПА, передані Івано-Франківським обласним науково-просвітницьким товариством “Меморіал”. Матеріали висвітлюють історію визвольної боротьби з 1930 по 1952 рр. (фотографії воїнів УПА, медичної опіки УПА, провідників, членів ОУН, фонові документи з записами спогадів політичних в'язнів – учасників українського визвольного руху). Серед документів: сатирична листівка “Щасливе і заможне колгоспне життя від Києва до Москви”, відозва “Селяни Західної України”.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Інвентарні картки
Книги надходження

Бібліотека

Складається з енциклопедій, видань української діаспори за кордоном, матеріалів, у т. ч. написаних учасниками українського визвольного руху, літератури з історії України та історії українського визвольного руху, краєзнавчої літератури.

Бібліографія

Сич О. Музей визвольних змагань Прикарпатського краю : буклет / О. Сич. – Івано-Франківськ, 1999. – 6 с.

Гайдукевич О. О. Музей героїв визвольних змагань на Прикарпатті / О. О. Гайдукевич // Вісн. Харків. держ. академії культури : зб. наук. пр. – Харків : ХДАК, 2001. – С. 133–138.

Романів О. Музей визвольних змагань Прикарпатського краю : буклет / О. Романів. – Івано-Франківськ, 2007. – 11 с.

С. Каспрук, О. Романів

Національний заповідник “Давній Галич”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. І. Франка, 1, м. Галич, Івано-Франківська обл., 77100

Тел./факс: (03431) 2-16-63, 2-19-91

E-mail: davniyhalych@il.if.ua

Веб-сайт: <http://www.davniyhalych.if.ua>

Транспорт: поїзд “Львів-Івано-Франківськ” (зуп. “Галич”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1994 р. – створено Заповідник “Давній Галич”.

1994 р. – надано статус національного і присвоєно назва “Національний заповідник “Давній Галич”.

Заповідник створено на базі комплексу пам’яток столяного міста галицьких та галицько-волинських князів XI–XIII ст., який включає три музеї (Музей “Давній Галич”, Музей народної архітектури і побуту Прикарпаття, Музей історії і культури караїмів), відділи: охорони культурної спадщини, історичний, науково-освітній, охорони природи заповідних територій, археологічний, інформаційно-видавничий, художньо-реставраційний, фондів, науково-методичну бібліотеку та ін.

Обсяг фондів

12214 од. зб. музейних предметів основного фонду (ранній палеоліт – XXI ст.), у т. ч.:

18 од. зб. документів з паперовими носіями

297 од. зб. фотодокументів

5 од. зб. кіно-, відеодокументів

16583 од. зб. музейних предметів предметів науково-допоміжного фонду

Анотація складу фондів

Музей “Давній Галич” зберігає: копії звітів археологічних експедицій, які досліджували Галич у 1970–1980-х рр.; звіти про діяльність Постійно діючої комплексної науково-дослідної експедиції заповідника (1995–2007); проектно-кошторисну документацію за розділами: реставрація і мезеєфікація пам’яток архітектури XII–XVII ст., реставрація і музеєфікація пам’яток народної архітектури; звіти наукових відділів (1995–2007); звіти та протоколи засідань вченої ради заповідника; проспекти та ескізи оформлення експозицій; фотографії та інші матеріали, що становлять наукову і методичну цінність; колекцію запрошень і програм конференцій, які проводив заповідник, і тих, у яких його співробітники брали участь.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книга надходжень

Електронний каталог

Науково-методична бібліотека

Зберігає видання, що стосуються історії досліджень давнього Галича, містять методичні матеріали стосовно пам’яткоохоронних досліджень теорії і практики пам’яткоохоронної діяльності, рідкісні видання давньоєврейською, караїмською, польською, чеською мовами (1524–1937).

Бібліографія

Pelenski J. Halicz w dziejach sztuki sredniowiecznej / J. Pelenski. – Krakow, 1914. – 212 с.

Галич та його довкілля : довідник-путівник. – Галич, 1997. – 108 с.

О. Береговський

Державний історико-етнографічний музей “Берегиня”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Коновальця, 2, м. Бурштин,
Івано-Франківська обл., 77111
Тел.: (03438) 42046

Транспорт: автобус, маршрутне таксі “Івано-Франківськ-Бурштин”;
поїзд, автобус “Львів-Бурштин”, “Київ-Бурштин”

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

2000 р. – відкрито музей. Базою для його створення стали експонати, зібрані викладачем Бурштинського енергетичного коледжу Т. Г. Гусар (директор музею).

Обсяг фондів

56 од. зб. документів з паперовими носіями (1897–1957)

51 од. зб. фотодокументів (1914–1950)

33 од. зб. фотографій на електронному носії (до 1939)

Анотація складу фондів

Архівні документи включено до підрозділу “Хоч тілом одійшли, їх дух живе і нині”, в якому зберігаються писемні оригінали (накази, розпорядження, довідки, свідоцтво про народження, матеріали службової і громадської діяльності, фотографії, родинні (фамільні), особові документи). Наявні різні видання: *Stenograficzne Sprawozdania z pierwszej sesji dziewiatego perzodu sejmu krajowego krolestwa Galicyi i Liodomeryi z Wielkem Ksiestwem Krakowskiem z roku 1913 od 18-go marca do 2-go kwietnia 1913*; *Przytem: indeks osób i przedmiotow*; *Rejestr domów m. II Бурштин (1931–1939)* – реєстр здійснено по вулицях в алфавітному порядку, починаючи з букви N. Подано номери будинків, членів родини (прізвище, ім’я, по батькові, рік народження, стать, національність) та громадян, що проживають тимчасово; книжка уділова каси ощадностей і позичок в Бурштині (1903); книжки військові (1930-ті, пол. мовою); класифікаційний каталог (класні журнали) (с. Крилос, школа, 1942–1943); *kennkarte* (розпізнавча карта) – паспорти українців часів нацистської окупації (1942–1943); шкільні свідоцтва про закінчення навчання на майстра-шевця (Бурштин, 1899) часів знаходження у складі Польщі і періоду Другої світової війни (1897–1944) тощо.

Серед фотодокументів: військові фотографії часів Першої світової війни; родинні фотографії в народному одязі опіллян і інших етнічних груп Івано-Франківської області (1920–1930); вид центру старого Бурштина; сімейні фотографії родини польського гр. Яблуновського (до 1939); вид археологічних розкопок фундаменту Успенського собору і саркофагу Ярослава Осмомисла в с. Крилос (1937); осередки “Просвіти” в Бурштині і навколишніх селах (до 1939).

Наявні 2 книги (пол. мовою) з бібліотеки гр. Яблуновського, одна з яких з автографом автора Г. Сенкевича.

Я. Малишева

Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Театральна, 25, м. Коломия, Івано-Франківська обл., 78200

Тел.: (03433) 2-39-12, 2-05-74, 2-44-04

E-mail: jatkachuk@ukr.net; tkachuk@hutsul.museum

Веб-сайт: <http://mail.hutsul.museum>

Інтернет-сторінка: hutsul.museum

Транспорт: маршрутне таксі 2, 12, 4А, 4Б, 14, 25

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1926 р. – організовано музей під назвою “Український народний музей ім. Йосафата Кобринського” краєзнавцем В. Кобринським.

1934 р. – першу експозицію відкрито для відвідування. До 1939 р. – громадська установа, далі – державна.

1945 р. – музей став художнім з назвою “Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини”.

1991 р. – “Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського”.

Зберігаються вироби із дорогоцінних металів, нумізматики, образотворче мистецтво, стародруки, археологічні пам’ятки. Створено архів музею.

Обсяг фондів

понад 30 тис. од. зб. музейних предметів основного фонду (трипільська культура – ХХІ ст.)

5009 од. зб. документів з паперовими носіями (1880–2009)

2586 од. зб. фотодокументів (1930–2009)

90 од. зб. фонових документів (1966–2005)

12 од. зб. відеодокументів (1980–2009)

Анотація складу фондів

Зберігаються: архівні справи (1945–2005); фотодокументи; фонові документи (виступи народних майстрів, художників, музейних працівників, відомих особистостей); відеодокументи; технічна документація (1978–2000); особові справи працівників; нагороди (грамоти, вітання тощо, 1966–2001); матеріали щодо створення Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського.

Наявні архіви: засновника і першого директора музею В. В. Кобринського (1934–1957); О. А. Кратюка, директора музею з 1965 р. по 1992 р. (115 наукових праць та статей); перших наукових працівників музею (М. П. Сахро – 37 наукових статей; Г. Г. Пудик – 77 наукових статей; М. С. Михайлевська – 85 наукових статей).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Показчики

Огляди фондів

Книги обліку

Каталожна книга

Бібліотека

Налічує 7505 прим. видань, серед яких: література з питань мистецтва, суспільно-політична, художня література, загального характеру, книги з дарчими написами, журнали, каталоги, обласні та районні газети. Серед рідкісних видань: “Русалка Дністрова” (Будимі, Сербія, 1837), Шашкевич М. “Читанка для малих дітей” (Львів, 1850), Шевченко Т. “Кобзар” (СПб., 1884); історичні хроніки – Ступницький П. “Мемуарні записки про перебування запорізького козацтва на Покутті в 1771 р.” (цей запис зроблено в метрикальній книзі

с. Брустори); “Пам’ятка (хроніка) – джерело вивчення Гуцульщини кін. XVIII ст. – першої пол. XIX ст.”

Наявна колекція видань з автографами авторів: О. Гасюка, Е. Степана, О. Никорак, Д. І. Богданової, М. Станкевича, В. В. Грабовецького, М. Мороза, В. Проскуракова, Г. Хоткевича.

Бібліотека має систематичний каталог та картотеку газетно-журнальних статей.

Бібліографія

Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини : путівник / авт. – упоряд.: С. Д. Кушнірук, М. П. Сахро, Г. Г. Пудик, М. С. Михайлевська. – Станіслав : Обл. кн.-газет. вид-во, 1962 – 92 с. : іл.

Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини : путівник / О. А. Кратюк, М. С. Михайлевська, Г. Г. Пудик, М. П. Сахро. – Ужгород : Карпати, 1970. – 107 с. : іл.

Музей народного мистецтва Гуцульщини : путівник по музею в місті Коломиї / авт.-упоряд.: О. А. Кратюк, М. С. Михайлевська, Г. Г. Пудик, М. П. Сахро. – 2-е вид. – Ужгород : Карпати, 1975. – 116 с. : іл.

Кратюк О. А. Музей народного мистецтва Гуцульщини в Коломиї / О. А. Кратюк // Нар. творчість та етнографія. – 1977. – № 2. – С. 60–66.

Виставка творів народного мистецтва Гуцульщини, присвячена 50-річчю Коломийського музею : каталог / авт.-упоряд.: В. П. Ровенчук, М. Т. Рибарук, М. П. Сахро та ін. – Івано-Франківськ : Облполіграфія, 1978.

Косівський музей народного мистецтва і побуту : путівник / авт.-упоряд. Ю. Й. Джуранюк ; КМНМГ. – Івано-Франківськ : Облполіграф, 1989. – іл.

Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини : альбом / авт.-упоряд. О. А. Кратюк. – К. : Мистецтво, 1991. – 208 с.: іл. – (Скарби музеїв України).

Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття : реклам. проспект / авт. – упоряд. Б. Ткачук. – Коломия, 2005. – 39 с.

М. Двилюк, Я. Малишева, Г. П’ятничук

Музей етнографії та екології Карпатського краю

Підпорядкування: Філіал Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й.Кобринського

Адреса: вул. Свободи, 269, м. Яремча, Івано-Франківська обл., 78500

Тел.: (0234) 2-22-08

Факс: (0234) 2-22-08

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. “Центр”)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1963 р. – засновано історико-краєзнавчий музей на громадських засадах.

1965 р. – реорганізовано в “Музей партизанської Слави”.

1989 р. – реорганізовано в Карпатський крайовий музей визвольних змагань.

2006 р. – реорганізовано в музей етнографії та екології Карпатського краю.

Обсяг фондів

651 од. зб. документів з паперовими носіями (1940–1990)

266 од. зб. фотодокументів (1940–1990)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи періоду Другої світової війни, які стосуються діяльності партизанського з'єднання С. А. Ковпака та С. В. Руднева, а саме: посвідчення урядових нагород, грамоти, особисті документи партизан (записні книжки, листи, листівки, матеріали службової і громадської діяльності), спогади ветеранів війни, військово-топографічні карти часів Другої світової війни.

Більшість документів передано особисто партизанами та членами їхніх родин.

Фотодокументи присвячено подіям Другої світової війни, наявні фотографії повоєнних років, що стосуються історії музею та відображають післявоєнні зустрічі партизан ковпаківців.

Обліково-довідковий апарат

Книга документів

Книга фотографій

Картотека

П. Паламарчук, Г. Баитаненко

Косівський музей народного мистецтва та побуту Гуцульщини

Підпорядкування: Філіал Коломийського музею народного мистецтва та побуту Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського

Адреса: вул. Незалежності, 55, м. Косів, Івано-Франківська обл., 78600

Тел.: (0278) 2-16-43

Транспорт: автобус до автостанції

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1969 р. – відкрито Косівський громадський музей народного мистецтва і побуту.

1970 р. – перетворено у відділ Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського на підставі єдиного статуту.

1971 р. – перетворено у відділ Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини.

Обсяг фондів

3885 од. зб. музейних предметів (кін. XIX – поч. XX ст.)

2185 од. зб. фотодокументів

491 прим. книг

Анотація складу фондів

В основу експозиції покладено зібрання творів народного мистецтва кін. XIX – поч. XX ст. з колекції відомого художника-мистецтвознавця Є. Сагайдачного. Серед фотодокументів зображення виробів народного мистецтва та фотографії з життя та діяльності музею.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання

Книги надходжень

Інвентарні книги

Уніфіковані паспорти

Бібліографія

Косівський музей народного мистецтва та побуту Гуцульщини : путівник. – Івано-Франківськ, 1989.

Косівський музей народного мистецтва та побуту Гуцульщини : реклам. проспект / авт. – упоряд. Л. Ілюк. – Дрогобич : Добре серце, 2002.

Косівщина : (історія, культура, туризм). – Тернопіль : Наш світ, 2005.

Л. Ілюк, І. Семків

Історико-меморіальний музей Олексі Довбуша

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Мазепи, 1, м. Івано-Франківськ, 76000

Тел.: (034) 2-57-29

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. вул. “Мазепи”)

Час роботи: 10.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1995 р. – створено Музей.

Обсяг фондів

881 од. зб. музейних предметів (XVIII–XXI ст.)

Анотація складу фондів

Зберігаються фотокопії з оригіналів документів, які знаходяться у відділі рукописів Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України, а саме: судова книга м. Станіслава, де фіксувались протоколи допитів побратимів Довбуша (1738–1751); протоколи суду і страти побратимів О. Довбуша – А. Лавріва з с. Зеленої та А. Пилип’яка з с. Пасічної (1742); протоколи допиту приятеля родини О. Довбуша –

О. Жолоба з с. Печеніжина в Станіславському міському суді (1738); інвентар сіл Печеніжинського ключа, в якому описані повинності селян (1722); Універсал коронного гетьмана Й. Потоцького, в якому він констатує грізний виступ Олекси Довбуша, строго наказує селянам не підтримувати опришків і закликає шляхту до боротьби з народними месниками (1742); привілей княгині Т. Яблоновської, виданий у Львові 10 вересня 1745 р., яким вона нагородила С. Дзвінчука за вбивство народного героя О. Довбуша в 1745 р. в с. Космачі; скарга селян Яблунівського ключа власниці маєтку княжні Т. Яблоновській на жорстокий гніт державців і орендарів; наказ шляхтича Гаєвського, управителя маєтків Потоцького, спіймати О. Довбуша під загрозою позбавлення прав на маєтки (1744); лист шляхтича Гаєвського з Корчина з повідомленням про похід Довбуша під м. Турку з метою розправи над шляхтою і орендарями (1744).

Наявні рідкісні видання: повість про Олексу Довбуша (Варшава, 1840), повість А. К. Кучурака “Олекса Довбуш” (Коломия, 1900).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книга надходжень

М. Яцив

Художньо-меморіальний музей Василя Касіяна

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Воєводи Конятина, 48 є, м. Снятин,
Івано-Франківська обл., 78300
Тел.: (03476) 2-20-32

Транспорт: автобусне та залізничне сполучення, маршрутне таксі
(до м. Снятина)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1982 р. – відкрито музей як філіал Івано-Франківського художнього музею.

2005 р. – затверджено його перший статут.

У структурі: 5 експозиційних залів, бібліотека мистецьких книг, які належали художнику В. Касіяну, сховище для фондів.

Обсяг фондів

1191 од. зб. документів, у т. ч.:
1082 од. зб. родинних особових документів та колекцій
17 од. зб. документів особового походження
4 од. зб. офіційних документів
27 од. зб. друкованих матеріалів
62 од. зб. фотодокументів
1 од. зб. відеодокументів
1 прим. рукописної книги

Анотація складу фондів

Зберігаються документи: про створення музею, постанова бюро обкому партії та виконкому обласної ради народних депутатів (1980); лист міністра закордонних справ Мартиненка та генерального консульства ЧРСР від 25 травня 1981 р. стосовно В. Касіяна; електрографічна копія виписки з протоколу засідання Харківського облвиконкому від 25 жовтня 1940 р. про затвердження В. Касіяна членом Комітету охорони історико-культурних пам'яток УРСР; копія постанови РНК УРСР і ЦК КП(б)У про затвердження на Голову Спілки радянських художників України – народного художника СРСР В. І. Касіяна.

Документи особового походження включають: квиток В. Касіяна – депутата ВР УРСР VI скликання (1953); автобіографію художниці-скульптора Л. М. Кулябко-Корецької (1981, нею виконано погруддя В. Касіяна у 1996 р., яке експонується в музеї); шість вітальних адрес з днем народження художника; листи до О. Синиці (1974), М. Стригуна (1961), П.О. Білецького (1979), П. Загребельного (1979); лист до сьятинчан з нагоди 100-літнього ювілею від дня народження М. Черемшини (1974); записка ректору Київського художнього інституту; заявка на кошти для наукової роботи та госпвитрати відділу образотворчого мистецтва АН УРСР (1958); вступне слово В. Касіяна до рукопису книги О. Федорчука “Українсько-польські мистецькі відносини другої пол. XIX – поч. XX ст.” (1974).

Наявні друковані матеріали: листівки, запрошення на ювілейні виставки, афіші, плакати про виставки художніх творів В. Касіяна, ілюстрації до творів Т. Шевченка (1965).

Зберігається рукописна книга М. Стригуна “Спогади про В. Касіяна” (1980).

Серед фотодокументів наявні: “Пам'ятник розстріляним робітникам у Відні” (1912, робота М. Брянського); “Засідання Стефаниківського урядового комітету за участю представників творчих спілок”, В. Касіян в державному музеї Т. Шевченка, в італійському полоні (1919); фотографії художніх творів, виконаних В. Касіяном у Празькій академії мистецтв (1922–1926); Біля могили Т. Шевченка: М. Хмелько, Я. Кравченко, В. Касіян; “Скульптор Роберто Террачіні і В. Касіян” (1953); “В. Касіян серед діячів культури України (без дат), серед інших І. Їжакевич”; “Мітинг на Чернечій горі” (1954); “В. Касіян, М. Рильський, Я. Амбросій. Виїзна сесія Інституту мистецтва, фольклору та етнографії АН УРСР” (1957); “На вечорі польсько-радянської дружби у Житомирі (В. Касіян і М. Рильський)” (1957); “В. Касіян і М. Рильський” (1957); редакція газети “Радянська Житомирщина” (М. Рильський, В. Касіян, Б. Тек, 1957); “Пам'ятник Францу Шумаєру” (1961); фотографії рисунків на бетонній огорожі лікарні у Феюфанії (1975); В. Касіян біля пальми (1976) тощо.

Відеодокументи включають: документальний фільм “Автопортрет” про творчість народного художника В. Касіяна, записаний на УТ-1 до 110-річчя від дня народження художника (2000).

Колекція документів особового походження містить особисту бібліотеку В. Касіяна (1059 прим., а також 35 прим., раніше включених до основного фонду музею).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Допоміжна картотека

Довідкова бібліотека

Найвні книги особистого користування В. Касіяна, багато з них позначено автографами авторів, які дарували свої книги художнику; книги про творчість В. Касіяна різних років, важливою складовою серед них є книги видавництва “Веселка” останніх років, головним упорядником яких є племінник художника Я. Гоян – “Кобзар” (1998), “Воскреснемо” (2000), “Присвята” (2001), “Автопортрет” (2004), “Пророк” (2006); газетні публікації з нагоди пам’ятних музейних дат та мистецтвознавчих досліджень.

Бібліографія

Василь Ілліч Касіян (01.01.1896 – 26.06.1976) : буклет / упоряд. та худож. М. Ціко. – Снятин : В. Лазаренко, 2006.

М. Ціко

Русівський літературно-меморіальний музей Василя Стефаника

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Стефаника, с. Русів, Снятинський р-н,
Івано-Франківська обл., 78335

Тел.: (03476) 3-52-26

Транспорт: автобус “Снятин – Русів”

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1941 р. – створено музей.

1941 р. – музей припинив свою діяльність.

1944 р. – відкрився знову.

У будинку, де жив В. Стефаник, розміщено меморіальну експозицію, а в пристосованому будинку – літературну частину (життя і творчість В. Стефаника, вшанування пам’яті письменника).

Обсяг фондів

358 од. зб. документів з паперовими носіями (1888–2006)

189 од. зб. фотодокументів (1884–2006)

Анотація складу фондів

Музей зберігає: постанови, накази, розпорядження державних органів, що відносяться до його діяльності; свідоцтво В. Стефаника про закінчення Дрогобицької гімназії (1892), його паспорт, вітальні адреси з нагоди його 60-літнього ювілею; оголошення на відзначення ювілею в Тернополі, Снятині (1931); рукописи новел, написані власноруч автором і

продиктовані комусь із рідних (наприкінці такого рукопису письменник ставив свій підпис); прижиттєві фотографії близьких, рідних, друзів; грамоти Ю. Стефаніка, сина письменника, літературознавця, критика, письменника, що жив і помер в еміграції (Канада, Едмонтон). Довгі роки очолював ОУП “Слово” Канади. Автор низки розвідок та рецензій про Т. Шевченка, Л. Мартовича, Г. Косинку.

Найбільша частина документів – кореспонденція, книги, газети і журнали. У кореспонденції переважають листи до В. Стефаніка, серед яких: листи і листівки О. Кобилянської (1888–1901), І. Лизанівського (1924–1931), К. Гриневич (1917–1937), Є. Калитовського, К. Трильовського, Я. Весоловського, О. Маковоя, С. Лепкого, редакцій “Український прапор”, “Журавлі”, “Світ”, “Плуг”, “Рідна школа”; листи В. Стефаніка до різних осіб, державних видавництв, рідних (1888–1936); привітання з нагоди відкриття музею (1941), святкування ювілеїв (1956–2006); поздоровлення з нагоди 60-річчя від дня народження В. Стефаніка (1931); вислови співчуття з приводу смерті письменника (1936 – 1937); листи до Ю. Стефаніка, а також вислови співчуття з приводу його смерті (1985).

Джерельною базою є частина архіву письменника і матеріали, зібрані його фундаторами К. Стефаніком (син письменника, директор) та науковим працівником О. Плешкан (художниця, учениця О. Новаківського), колекція книг із бібліотеки Ю. Стефаніка, Українсько-Канадського архіву-музею Алберти в Едмонтоні, матеріали дружини Юрія О. Стефанік, ученого секретаря музею І. Стадника. Посильний внесок в архів музею робить родина письменника в Україні.

Зберігаються фотографії – прижиттєві: близькі, рідні, друзі (1884–1936); охоронні (1936); відкриття музею (1941); відзначення ювілеїв (1956–2006).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Допоміжні картотеки

Покажчики

Довідкова бібліотека

Має праці критиків, дослідників, літературознавців, які найбільш глибоко і правдиво висвітлили літературну спадщину письменника: Ю. Клиновський “Моїм синам, моїм приятелям”: ОУП “Слово” в Канаді (Едмонтон-Торонто, 1981), в якій висвітлено життєвий і творчий шлях В. Стефаніка; Ф. Погребенник “Сторінки життя і творчості Василя Стефаніка” (К., 1980); “Василь Стефанік у слов’янських літературах” (К., 1976); О. Черненко “Експресіонізм у творчості Василя Стефаніка” (К., 1988).

Бібліографія

Стефанік К. Літературно-меморіальний музей Василя Стефаніка / К. Стефанік, Я. Стецюк. – Львів, 1958. – 42 с.

Стефанік К. В. Літературно-меморіальний музей В. Стефаніка / К. В. Стефанік, Б. П. Галюк. – Ужгород : Карпати, 1968. – 16 с.

Стефаник К. В. Літературно-меморіальний музей В. С. Стефаника / К. В. Стефаник, Б. П. Галюк. – Ужгород : Карпати, 1971. – 16 с.

Стефаник К. В. Літературно-меморіальний музей В. С. Стефаника / К. В. Стефаник, Б. П. Галюк. – Ужгород : Карпати, 1981. – 48 с.

Костенко М. Літературно-меморіальний музей Василя Стефаника в Русові / авт.-упоряд.: М. Костенко, Н. Петрик. – Львів : ПрутПринт, 2005. – 16 с.

М. Костенко

Літературно-меморіальний музей Марка Черемшини

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Шевченка, 101 м. Снятин, Івано-Франківська обл., 78300

Тел.: (03476) 2-14-48

Транспорт: проїзд від залізничної станції на автобусі

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1949 р. – музей відкритий.

У будинку, де з 1912 по 1927 р. жив М. Черемшина, розгорнуто експозицію про життєвий та творчий шлях письменника.

Обсяг фондів

959 од. зб. музейних предметів (1896–2005)

735 прим. книг, у т. ч.:

255 прим. книг меморіальної бібліотеки М. Черемшини

35 прим. періодичних видань

240 прим. книг з автографами письменників

197 прим. подарованих книг

Анотація складу фондів

Експозиція висвітлює життєвий і творчий шлях українського письменника М. Черемшини, вшанування його пам'яті, побудована за хронологічним принципом. У меморіальних кімнатах зібрано особисті речі письменника та його дружини.

Зберігається діафільм “Марко Черемшина”, запис голосу Н. Семанюк (1966).

Документи зберігаються у фондовій кімнаті і складають основну частину фонду: свідоцтво про навчання М. Черемшини у Віденському університеті; дозвіл Львівської палати адвокатів на відкриття власної адвокатської канцелярії у Снятині; листи М. Черемшини до В. Андрука, сестри і матері; листування з В. Касіяном, А. Музичкою; телеграми співчуття з приводу смерті Н. Семанюк; свідоцтво про навчання М. Черемшини у Віденському університеті; дозвіл Львівської палати адвокатів на відкриття власної адвокатської канцелярії у Снятині.

Документи висвітлюють діяльність музею (постанови, розпорядження, дипломи, грамоти, книги відгуків про музей, тематико-експозиційні

плани). Зберігаються документи М. Черемшини – свідоцтва про освіту, адвокатську діяльність, листи, особиста бібліотека, спогади про письменника його дружини Н. Семанюк, Д. Осічного, В. Хроновича, М. Фірманюка, В. Костащука, М. Голинського; публікації про М. Черемшину, а також курсові та дипломні роботи студентів; листування Н. Семанюк з письменниками і літературознавцями, видавництвами, музеями, рукописи її книг про історію музею; листівки, афіші, конверти, програми оголошення про діяльність музею та вшанування пам'яті письменника; фотографії прижиттєві М. Черемшини і Н. Семанюк, близьких друзів письменника, вшанування пам'яті М. Черемшини.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи

Допоміжна картотека

Бібліографічні покажчики

Довідкова бібліотека

Має праці М. Зерова, О. Засенка, Ф. Погребенника, О. Гнідан, дослідників творчості М. Черемшини.

Бібліографія

Путівник по музею Марка Черемшини в Снятині. – Станіслав, 1958. – 35 с.

Марко Черемщина : бібліогр. покажч. / склали: Є. Є. Кравченко, Н. В. Семанюк, за участю Р. В. Лукавецької. – К. : Академія наук, 1962. – 62 с.

Музей Марка Черемшини в Снятині. – Ужгород, 1965. – 56 с.

Семанюк Н. В. Музей Марка Черемшини в Снятині : путівник / Н. В. Семанюк. – Ужгород : Карпати, 1966. – 61 с.

Семанюк Н. В. Літературно-меморіальний музей Марка Черемшини : путівник по музею в місті Снятині / Н. В. Семанюк, І. Д. Гуцуляк. – Ужгород : Карпати, 1974. – 47 с.

Лутченко Р. П. Музей Марка Черемшини в Снятині / Р. П. Лутченко, М. Є. Гуцуляк– Ужгород, 1986. – 56 с.

Літературно-меморіальний музей Марка Черемшини : буклет. – Івано-Франківськ : Нова зоря, 1994. – 6 с.

Літературно-меморіальний музей Марка Черемшини : буклет. – Снятин : ПрутПринт, 2004. – 6 с.

“Творці високої духовності” : (до 130-річчя з дня народження Марка Черемшини і 55-річчя відкриття музею) – Снятин : ПрутПринт, 2004. – 106 с.

Я. Малишева

Івано-Франківський обласний художній музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Низова, 2, м. Івано-Франківськ, 76000

Тел.: (03422) 4-40-38

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. “вул. Новгородська”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1980 р. – засновано музей.

2003 р. – створено підрозділ рукописів та архівних документів у відділі фондів.

У структурі: філіал у м. Рогатині.

Обсяг фондів

698 од. зб. документів з паперовими носіями (серед. XVIII ст. – 2003)

300 од. зб. фотодокументів (поч. XX ст. – 2006)

Анотація складу фондів

Зберігаються: матеріали, які стосуються розвитку іконопису і давньої архітектури краю, галицьких художників другої пол. XIX ст. – поч. XX ст., творчості сучасних художників та майстрів народного мистецтва; автобіографії, спогади, фотографії виставок, творів, заповіти, посвідчення, дипломи, листування Г. Крука – відомого європейського скульптора, уродженця м. Тлумача, який проживає в Мюнхені; документи Д.-Л. Іванцева, М. Зорія, О. Сорохтея – вихованців Краківської академії мистецтв; документи П. Заливахи, О. Коровая, М. Фіголя – відомих українських художників сучасності.

Наявні каталоги виставок, спогади художників і майстрів народного мистецтва, відгуки про їх творчість, автобіографії, публікації, автобіографічні матеріали, фотознімки творів художників, посвідчення, дипломи, запрошення, афіші виставок, матеріали наукових конференцій, присвячених художникам, рукописи досліджень про творчість майстрів народного мистецтва.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Допоміжна тематична картотека

Бібліографія

Івано-Франківський художній музей : альбом / авт.-упоряд. М. Якібчук. – К., 1989. – 30 с.

Д. Л. Іванцев. Батько, мати і син : матеріали творчої біографії Дениса-Лева Іванцева / уклад Віктор Мельник // Перевал. – 2000. – № 1. – С. 142–150.

Івано-Франківський художній музей : путівник-каталог. – Івано-Франківськ, 2003. – 224 с.

Мельник В. Колекція сакрального мистецтва Івано-Франківського художнього музею / В. Мельник // Матеріали Івано-Франківської міжнародно-наукової конференції “Станіславівська колегіата” : “Між минулим і майбутнім Івано-Франківський художній”. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 43–50.

Т. Петрів

Музейний комплекс м. Рогатина

Підпорядкування: Філіал Івано-Франківського обласного художнього музею

Адреса: Меморіальний музей – садиба Миколи Угриня-Безгрішного, вул. Миколи Угриня-Безгрішного, 14, м. Рогатин, Івано-Франківська обл., 77000

Тел.: (03435) 2-17-37 (адміністрація), 0678581534 (зав. філіалом)

Адреса: Церква Святого Духа, вул. Роксоляни, 10, м. Рогатин, Івано-Франківська обл., 77000

Тел.: (03435) 2-17-37 (адміністрація), 2-21-26 (Церква Святого Духа), 0678581534 (зав. філіалом)

Транспорт: маршрутне таксі

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1983 р. – Церква Святого Духа стала музеєм – філіалом Івано-Франківського обласного художнього музею.

2004 р. – створено музей М. Угриня-Безгрішного.

Музейний комплекс складається з двох об’єктів: меморіального музею-садиби Миколи Угриня-Безгрішного та унікальної пам’ятки дерев’яної архітектури і живопису XVI–XIX ст. – Церкви Святого Духа.

Обсяг фондів

120 од. зб. документів з паперовими носіями

30 од. зб. фотодокументів

7 од. зб. стародруків

Анотація складу фондів

Документи зберігає відділ фондів Івано-Франківського обласного художнього музею, серед них матеріали і документи, які стосуються історії Церкви Святого Духа та діяльності музейної експозиції в ній, публікації про музейну пам’ятку та її іконостас, матеріали реставрації церкви та іконостасу, книги.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Тематична картотека

Бібліографія

Церква Святого Духа в Рогатині : альбом / авт.-упоряд. В. І. Мельник. – К., 1991. – 144 с.

Мельник В. Святодухівська церква / В. Мельник // Перевал. – 1999. – № 2. – С. 58–66.

Воробець М. Рогатин : іст. путівник / М. Воробець. – Рогатин : Галицька друкарня, 1999. – 108 с.

Т. Петрів

Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Чорновола, 22, м. Івано-Франківськ, 76000

Тел.: (03422) 75-01-32; 2-32-31

Факс: (03422) 3-21-89

E-mail: admin@lib.if.ua

Веб-сайт: <http://www.lib.if.ua>

Транспорт: автобус 13, маршрутне таксі 14, 20-Б, 31, 60, 66, 69, 86

Час роботи: 10.00–19.00 (понеділок–п'ятниця), 10.00–18.00 (неділя), вихідний день – субота

Історична довідка

1940 р. – створено Станіславську державну обласну бібліотеку.

1956 р. – обласній бібліотеці присвоєно ім'я І. Франка (з нагоди 100-річчя від дня його народження).

1966 р. – із масової реорганізовано у наукову бібліотеку.

Обсяг фондів

477165 прим. видань з паперовими та електронними носіями (1838–2009)

16 од. зб. аудіовізуальних документів (2003–2008)

Анотація складу фондів

Зберігається фонд неопублікованих документів з питань культури і мистецтва.

Відділ загального книгозберігання та відділ літератури іноземними мовами зберігають 42 прим. рідкісних і цінних видань (1838–1943) з паперовими носіями. Відділ краєзнавчої літератури зберігає друковані матеріали (листівки, афіші, програми) та колекцію завідувача науково-редакційного відділу “Реабілітовані історією” обласного державного архіву Л. Вардзарука, яка налічує 592 од. зб. документів з паперовими носіями (1944–2005).

У фонді наявні 476 прим. книг з автографами авторів.

Довідковий апарат

Каталоги:
алфавітний

систематичний
алфавітний літератури іноземними мовами
систематичний літератури іноземними мовами
алфавітний краєзнавчий
зведений краєзнавчий
генеральний алфавітний
топографічні каталоги

Картотеки:

систематична статей

тематичні: письменників-лауреатів премій, митців-лауреатів, цитат, видатних людей Івано-Франківщини, назв художніх творів, надрукованих у журналах

ретроспективна краєзнавчих періодичних видань

Архів виконаних бібліографічних довідок

Бази даних

З 2004 р. у бібліотеці ведеться електронний каталог нових надходжень та створено бази даних: “Реєстраційно-аналітична періодичних видань”, “Краєзнавство”, “Мистецтво”, “Реєстраційно-аналітична відділу літератури іноземними мовами”, “Сільське господарство”, “Євроінтеграція”.

На веб-сайті бібліотеки представлено “Перелік рідкісних та цінних видань у фондах бібліотеки”, “Хроніка культурно-мистецького життя Івано-Франківської області”, постійно розміщується інформація про окремі нові видання, що надходять у фонди, надається доступ до власних електронних ресурсів.

Бібліографія

Івано-Франківській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. І. Франка – 65 років : бібліогр. покажч. / Івано-Франк. ОУНБ ім. І. Франка ; уклад. А. Бойко ; відп. за вип. М. Альба. – Івано-Франківськ, 2005. – 30 с.

Видання української діаспори у фондах ОУНБ ім. І. Франка : каталог / Івано-Франк. ОУНБ ім. І. Франка ; уклад.: В. Дволітка, Г. Горбань ; відп. за вип. Л. Бабій. – Івано-Франківськ, 2008. – 52 с.

Осередок нашої духовності : (до 140-ліття Товариства “Просвіта”) : рек. бібліогр. покажч. / Івано-Франк. ОУНБ ім. І. Франка ; уклад.: В. Дволітка, М. Качорак ; відп. за вип. Л. Бабій. – Івано-Франківськ, 2008. – 40 с.

Галицько-Волинська держава: історія, постаті, культура : бібліогр. покажч. / ОУНБ ім. І. Франка, Нац. заповідник “Давній Галич” ; [уклад. В. Дволітка ; вступ. ст. І. Драбчука ; відп. за вип. Л. Бабій]. – Івано-Франківськ, 2009. – 64 с.

Етнографічні регіони Прикарпаття: матеріальна і духовна культура : рек. бібліогр. покажч. / Упр. культури Івано-Франк. ОДА, Івано-Франк. ОУНБ ім. І. Франка ; уклад. В. Дволітка ; відп. за вип. Л. Бабій. – Івано-Франківськ, 2009. – 80 с.

М. Альба

**Музей освіти Прикарпаття
при Прикарпатському національному університеті
імені Василя Стефаника**

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76000

Тел.: (0342) 2-21-40, 59-61-02

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. “Університет”)

Час роботи: 2–3 рази на тиждень – за замовленнями
про проведення екскурсій

Історична довідка

1977 р. – створено музей.

1983 р. – музею присвоєно звання народного.

Обсяг фондів

827 од. зб. документів з паперовими носіями

2 прим. церковних книг (1750–1841)

3 од. зб. берестяних грамот (XI–XIV ст.)

1 од. зб. оригіналу пергаменту з написом

138 од. зб. фотодокументів

246 од. зб. фотоальбомів

Анотація складу фондів

Експонати розповідають про розвиток освіти на Прикарпатті з часів Київської Русі по сьогоднішній день та про історію становлення Прикарпатського університету ім. В. Стефаника.

Значну частину документів становлять шкільні хроніки, свідоцтва, атестати, дипломи про закінчення навчання, учнівські зошити, студентські квитки, конспекти вчительських уроків, посвідчення, різні довідки про роботу вчителів та навчання учнів, класні журнали, похвальні грамоти, вітальні листи, звіти директорів гімназії, квитанції за оплату навчання, нагородні листи, дипломи за участь студентів та школярів у спортивних змаганнях та художній самодіяльності, автобіографії, спогади професорсько-викладацького складу університету, програми конференцій, посвідчення.

Цінними є шкільні свідоцтва (1860), рукописи письменниці М. Підгірянки, шкільні хроніки, де описується історія школи, села, політичні події, які відбувались у селах.

Незначну частину складають документи періоду встановлення радянської влади на Прикарпатті та у повоєнні роки: постанови, розпорядження, вказівки, плани роботи з ліквідації неписьменності, про будівництво та відбудову шкіл, реорганізацію шкільної освіти, шкільна документація, навчальні плани.

У складі документів з історії становлення Прикарпатського університету ім. В. Стефаника – постанова РНК та інші розпорядчі документи про заснування у січ. 1940 р. Станіславського учительського інституту, матрикули, студентські квитки, особисті документи вчителів і студентів першого

набору, постанови та укази про реорганізацію його у вищій педагогічний заклад, пізніше університет, про присвоєння інституту у 1971 р. імені Василя Стефаника. Наявні документи: атестат вчителя середньої школи, посвідчення, довідки, грамоти першого директора Станіславського вчительського інституту Ф. Злотницького. Зберігаються документи про історію створення музею.

Наявні фотодокументи: фотографії сільських та міських шкіл, учнів та вчителів (1920–1930), членів товариства “Просвіта” і “Рідна школа”, шкіл і членів курсів “Рідної школи, вчителів – учасників визвольних змагань, розстріляних і репресованих педагогів, шкіл, спалених під час Другої світової війни, шкіл області, позашкільної роботи та ін. Незначну частину складають фотографії про діяльність університету.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Я. Малишева

Музей історії Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, 76000

Тел.: (0342) 4-22-64.

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. “Університет нафти і газу”)

Час роботи: 2–3 рази на тиждень – за замовленнями про проведення екскурсій.

Історична довідка

1975 р. – засновано музей розвитку нафтової і газової промисловості в Україні.

2003 р. – почав діяти музей історії Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу на громадських засадах.

Обсяг фондів

222 од. зб. документів з паперовими носіями (1944–2002)

8 од. зб. географічних карт (поч. ХХ ст.)

335 од. зб. фотодокументів (1944–2002)

40 од. зб. альбомів випускників (1946–2002)

Анотація складу фондів

Документи з історії університету, біографії, наукові праці його викладачів зберігаються у відділі фондів музею, серед яких: 8 географічних карт про видобуток нафти у Биткові і Бориславі (поч. ХХ ст.); Книга Пошани університету; наказ про утворення нафтового факультету у Львівському політехнічному інституті (1944); документи про діяльність п’яти ректорів вузу; посвідчення ректора Ю.Т. Гагена, атестат професора, авторські сві-

доцтва, диплом доктора наук, посвідчення про нагороди та участь у ВДНГ СРСР.

Зберігаються накази про утворення інституту (1967), університету, про зміни назви університету, про національний технічний університет; накази ректора; свідоцтва про народження, посвідчення про присвоєння почесних звань викладачам університету, автобіографії ректорів, професорсько-викладацького складу; подяки, рукописи спогадів, праці науковців університету; студентські квитки, у т. ч. випускників, які загинули в Афганістані; дипломи, почесні грамоти за участь студентів у спортивних змаганнях та художній самодіяльності.

Наявні рукописні спогади про перші роки роботи західноукраїнських експедицій, автобіографія, посвідчення, свідоцтва О. С. Вялова – академіка АН УРСР, професора, лауреата Державної премії СРСР; Т. Е. Єременка – заслуженого діяча науки, занесеного в Книгу Трудової Слави Міністерства геології СРСР.

Є документи (листування, вітальні листівки, програми конференцій, зустрічей та ін.) про зв'язки університету з іншими навчальними закладами та міжнародні зв'язки в радянський період та період незалежної України.

Серед фотодокументів: фотографії навчального процесу, дозвілля студентів, спорудження навчальних корпусів, гуртожитків, бібліотеки, студентських клубів-кафе, впорядкування парків і скверів університету, проходження виробничої практики студентами на родовищах від Карпат до Сахаліну, Тюменської півночі та Якутії, художньої самодіяльності студентів, спортивних змагань, посвяти у студенти. Є фотографії панорам міст Борислава і Дрогобича, найбільших пожеж на свердловинах у Бориславі і Тустановиці.

Незначну частину фотодокументів складають фотографії учених – викладачів університету, які отримали почесні звання, ветеранів війни і воїнів-афганців, які загинули, ректорів, їх сімейні та родинні фотографії.

Фондоутворювачі: професорсько-викладацький склад університету.

Обліково-довідковий апарат

Книга обліку надходжень

Я. Малишева

Березанський народний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Фрунзе, м. Березань, Київська обл., 07540

Тел.: (04576) 6-16-62

Транспорт: маршрутне таксі “Вокзал – лікарня”

Час роботи: 8.00–16.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1968 р. – Березанський краєзнавчий музей створено на громадських засадах.

1975 р. – офіційно відкрито до 30-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні.

1980 р. – присвоєно Березанському краєзнавчому музею звання “Народного”.

1989 р. – знаходиться у спеціально збудованому приміщенні, має 6 відділів: природи, побуту кін. XIX – поч. XX ст., “Шевченко і Березань”, козацтва, народної творчості, період Великої Вітчизняної війни, виставкову залу.

Обсяг фонду

5 тис. од. зб. музейних предметів (1869 – 1980)

17 од. зб. документів з паперовими носіями

1 од. зб. кінодокументів

3 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фондів

Архівні документи містяться в експозиції музею. Серед них: свідоцтва – про закінчення однокласного народного училища І. Г. Роздобудька (1917); про закінчення Великоберезанського народного училища Д. С. Сироти; про закінчення Березанського народного початкового училища І. Л. Охрименка (1911); А. Н. Ловушки про народження у 1869 р. та про закінчення Великоберезанського народного училища у 1882 р. і надання йому права на пільги; “Актові бумага” на продаж землі в Березані (1910–1914); листи письменника І. І. Баса, що народився в Березані; два листи-картинки Героя Радянського Союзу Л. І. Волошина з фронту; посвідчення про закінчення Березанських трирічних педагогічних курсів; партизанський квиток №13 І. Ф. Козацького (1943); постанова Колегії Міністерства культури УРСР від 26 берез. 1980 р.

про присвоєння Березанському краєзнавчому музею звання “Народного”; підшивка газети “Русское слово” (1912); газети “Во славу Родины святой да гибнут все враги России” (1881), “Мужество”(1943); журнали “Родина” (1914), “Нива” (1883), календар (1915); книги з дарчим написом академіка А. О. Дородніцина (1910 р. н.), який навчався в Березані; кінофільм “Джальма”, що знімався в Березані (1927); магнітофонні записи виступу генерала І. М. Пузікова, що звільняв Березань у роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945), віршів І. І. Баса у виконанні автора, спогадів бійця партизанського загону “Перемога або смерть” А. П. Сольського.

Г. Рих

Білоцерківський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: пл. Соборна, 4, м. Біла Церква, Київська обл., 09117

Тел./факс: (04563) 5-31-82, 5-84-13

Транспорт: електропоїзд “Київ–Біла Церква”, маршрутне таксі “Київ–Біла Церква”

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні для дослідників (середа, субота, неділя)

Історична довідка

1924 р. – Створено окружний музей старожитностей при Окрнаросвітї.

1925 р. – Білоцерківський окружний археолого-етнографічний музей.

1970-ті рр. – Білоцерківський краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

18 тис. од. зб. документів з паперовими носіями (XIX–XXI ст.)

понад 28 прим. рукописних книг (XVIII–XX ст.)

10 тис. од. зб. фотодокументів

бл. 1 тис. од. зб. кінодокументів та фотонегативів

69 прим. книг

Анотація складу фондів

До документального фонду входять основні фонди, науково-допоміжний фонд, науковий архів, бібліотека та облікова документація. Документи зберігаються у фондовій групі ПД – писемні джерела.

До групи ПД входять: документи, рукописи та стародруки, поштові марки, плакати, фотонегативи, альбоми, анкети, афіші, програми, спогади, щоденники, карти, візитівки, постанови, бюлетені, протоколи, рапорти, поштові листівки, договори, укази та постанови центральних і місцевих урядових органів; документи з розвитку народного господарства і культури краю, з історії національно-визвольної та класової боротьби; матеріали про окремі селянські повстання, робітничі страйки і демонстрації; різні прохання і петиції; листівки, бойові листки, прокламації та інші легальні й нелегальні видання місцевих революційних організацій, а також їхні програми

і постанови; матеріали судових засідань і вироки судів; спогади учасників і очевидців історичних подій, а також книги, газети, журнали, листи, ноти, рукописи наукових праць тощо.

Книжкова колекція налічує понад 1420 прим.: рукописи, стародруки, підручники Білоцерківської гімназії, підручники для шкіл 1920–1930-х рр., наукові праці видатних учених Білоцерківщини, твори письменників краю, продукція Білоцерківської книжкової фабрики, література про життя і творчість М. К. Реріха (понад 650 прим.); рукописні книги культового призначення.

Колекція стародруків Білоцерківського музею представлена книгами, надрукованими в Києво-Печерській лаврі у XVIII – поч. XIX ст. У фондах зберігається “Євангеліє” (М., 1764), гравюри Іконнікова “Мінея”, “Києво-Печерська лавра” (1775, 1750, 1787, 1799), гравюри Севастьяна. Найбільш цінною книгою є “Євангеліє” (Львів, 1636).

Музей має збірку церковних та світських рукописних книг різними мовами XVIII–XX ст. 8 книг відносяться до XVIII ст., серед яких є тексти церковних проповідей 1660–1757 рр., написані монахами Києво-Печерської лаври, книги Онуфрієвської церкви Київської губернії. Рукописів XIX ст. налічується бл. 20 прим.: збірник байок, конспекти, історія Польщі та книги релігійного змісту – “Истинное оправдание правоверных христиан” (1864), “Конспект з канонічного права” (лат. мовою, 1806), “Відомості про вінчання прихожан Білоцерківського костьолу” (1820), “Опис церемоній, що проходили в Білоцерківському костьолі” (1826), “Опис Київської єпархії Васильківського повіту с. Ромашки” (1823), “Книга візитів Фастівського римо-католицького костьолу 1852–1867 рр.” Рукописні книги XX ст. являють собою книги із церков про реєстрацію хрещених на території краю, книги обліку прибутків в окремих церквах: “Книга реєстрації хрещених в церкві жителів сіл Сквирського району в 1943–1947 рр.”

У документальному фонді зберігаються рукописи художніх творів, автори яких мешкали або в різний час перебували в м. Біла Церква: рукописний текст ліричної комедії на три дії “Якщо ти любиш...” М. Зарудного (1921–1993) – 91 арк. з авторськими правками чорнилом і чорним олівцем; В. Міняйла (кін. 1950-х).

Книжковий фонд музею включає також твори сучасних письменників Білоцерківщини та продукцію Білоцерківської книжкової фабрики.

Важливе краєзнавче значення мають “Вопросные листы археолога С. Л. Дроздова”, зберігається значна частина анкетних листів – усього 1150 анкет різних варіантів (першого варіанту – 648, другого – 464, третього – 6, четвертого – 3, інших – 29). Листи переплетені у вигляді зшитків.

Історико-краєзнавчу тематику представлено “Альбомами Болсуновського” (листи до Болсуновського, візитні картки, фотографії та малюнки стародавніх монет, амулетів, членські квитки, квитанції, телеграми тощо).

Листування К. В. Болсуновського охоплює листопад 1901, липень 1907 та 1910–1915 рр. У листах висвітлюються питання переважно інформативного, наукового, організаційного характеру, публікації матеріалів досліджень щодо обміну археологічними і нумізматичними колекціями та питання приватного характеру.

Зберігається різноманітна філателістична колекція, вагому частку якої складають поштові марки України – поштові марки радянського періоду та

періоду незалежності України, які відображають події з історії України та Білоцерківщини.

Колекція марок, створена у 1960–1990-х рр., висвітлює тему Великої Вітчизняної війни, присвячена видатним революціонерам, спортивній тематиці, космосу, мистецтву, живопису тощо. Музейна колекція поповнюється новими випусками філателістичної продукції видавництва “Пошта України”. Джерелом вивчення історії та культури України, зокрема Білоцерківщини, слугують плакати різної тематики.

Колекція нотних видань налічує понад 100 прим., серед яких особливо цінні становлять ноти XVII–XIX ст. та збірка нот українського композитора К. Стеценка, які вийшли друком у 1909 р. (“Гімн “Пам’яті М. В. Гоголя”, 1909). Ноти перевидавалися в 1917, 1920, 1946, у 1950-ті та 1980-ті рр. Серед сучасних видань – ноти “Боже великий, єдиний” М. Лисенка (К., 2001), “Циганські романси”; “Пісня про земляка” білоцерківського композитора Ю. Павленка, присвячена 110-й річниці від дня народження К. Г. Паустовського тощо.

Однією із складових документального фонду є афіші, які відображають окремі напрямки суспільно-політичного та культурного життя України та Білоцерківщини.

Зберігаються оголошення поч. XX ст. про роботу Київського відділу Імператорського воєнно-історичного товариства, аукціон в галереї Хельбінго, купівлю монет та старожитностей, періоду окупації 1941–1943 рр., виданих білоцерківським бургомістром.

У колекції листівок значна частина відноситься до радянського періоду: доби жовтневої революції, періодів громадянської та Великої Вітчизняної воєн. Листівки відображають різні аспекти суспільно-політичного життя в Україні 1930–2000 рр. Зібрано значне зібрання агітаційних листівок до виборів до ВР країни, до обласних та місцевих Рад. Значну кількість становлять листівки щодо обміну досвіду промислових підприємств та сільського господарства, соціалістичного змагання.

Зібрано різноманітні програми радянського періоду: наукових конференцій, симпозіумів, семінарів, партійних з’їздів та інших сторін суспільно-політичного життя, різноманітних концертів, творчих вечорів, спортивних заходів.

Колекція рукописних документів хронологічно відноситься до XIX–XX ст. Серед них багато зразків, які пов’язані з вирішенням земельних питань: договори купівлі-продажу, про земельні наділи, на оренду землі. Зберігаються документи деяких сільських громад. Наявні документи, які відображають соціально-економічний розвиток та культурне життя краю кін. XIX – поч. XX ст.: розвиток окремих підприємств, Південно-Західної залізниці, документи про військову службу, про розвиток освіти. Зібрано також зразки документів, що засвідчують особу: паспорти, виписки з метричних книг, посвідчення особи та окладні листи, квитанції про сплату податків, страхові документи, ощадні книжки тощо.

Події 1917–1920 рр. відображено у документах учасників: спогади, грамоти, мандати, посвідчення, свідоцтва тощо.

Період побудови соціалізму представлено посвідченнями, мандатами, соціалістичними зобов’язаннями, грамотами та документами окремих особистостей.

Серед документів періоду Другої світової війни – рукописні довідки, нагородні грамоти, листи подяки, нагородні документи, орденські книжки, листівки партійного підпілля, посвідчення та ін. (комплекси І. Г. Якубовського, Ф. А. Дубовського, В. І. Логінова, І. А. Булкіна та ін.).

Колекція листів періоду Великої Вітчизняної війни є важливим джерелом історико-краєзнавчих досліджень регіону (листи з фронту, на фронт, листування евакуйованих у тил країни, листування на звільненій території, листи з країн Західної Європи, визволених Радянською Армією, від депортованих білоцерківців, а також біографічні відомості про авторів).

Документи періоду 1940–1990-х рр. – це колекції видатних людей України (А. М. Гродзінський – академік АН УРСР, директор ЦРБС; О. К. Коломієць – лауреат Ленінської премії, видатний селекціонер; А. М. Люлька – академік, лауреат Ленінської премії; В. М. Ремеслов – директор Миронівського науково-дослідного інституту селекції та насінництва пшениці; А. А. Горлач – учений-селекціонер, лауреат Державної премії СРСР; А. Х. Серeda – художник, академік; Ю. В. Линник – академік АН СРСР, Герой Соціалістичної Праці; В. П. Линник – академік АН СРСР, Герой Соціалістичної Праці).

Картографічна колекція основного фонду налічує 36 карт, 27 планів-схем та 6 креслень. Дев'ять карт належать до адміністративних (карти Білоцерківської округи 1924–1931 рр., Сквирського району Київської області після 1957 р., УРСР, Польщі тощо). До геологічних належать три карти, які містять характеристику ґрунтів Білоцерківського району та геологічну будову і корисні копалини Центральної України. На чотирьох економічних картах відображено економічні зв'язки м. Біла Церква із зарубіжними країнами, поділ залізниці на теренах України та Росії. До трьох історичних карт належать карта, яка відображає бойові дії початкового періоду Першої світової війни (1914–1915), карта-схема “Боевого пути 6-го Короганского повстанческого полка Советской армии Украины”, копія карти України XVII ст., складеної французьким інженером Г. Бопланом.

Значну частку картографічної колекції музею складають регіональні географічні та регіональні топографічні карти: план присадибних ділянок м. Біла Церква (1858); план землі с. Гребінок Київської губ. (1858); план с. Коженки і с. Зубарів Устимівського повіту Київської губ. (1859)

До креслень входять: шість планів споруд, у т. ч. палацу Браницьких в парку “Олександрія”, мосту через р. Рось, меморіального комплексу Слави в м. Біла Церква, “Карта лісових володінь Браницьких. 1857 р.” з “Альбому лісів Браницьких”, на якій збереглися назви місць перебування гайдамаків у XVII ст., “Атлас чертежей. I и II выпуски генерал-майора П. Гейсмана. Русско-турецкая война 1877–1878 гг. в европейской Турции”, “Чертежи войсковому саперу для памяти. 1886 г. Составил капитан Кашкин”.

Серед фотодокументів основного фонду зберігаються: звіти розкопок Яблунівського могильника, фотографії, плани археологічних пам'яток Білоцерківського району та матеріали розкопок періоду Давньої Русі (Ранне слов'янське городище Шаргород в с. Ольшаниця, 1955 р., городище на р. Рось в с. Сухоліси); розкопок, які підтверджують існування попередника Білої Церкви – м. Юр'єва, заснованого великим київським кн. Ярославом Мудрим 1032 р., що було частиною оборонних укріплень кордонів держави, які в цей час перемістились з р. Стугни на р. Рось (фотографії Змієвих валів сіл Шкарівка, Скребиші, Фурси).

Серед фотоматеріалів, що надійшли в музей з приватних колекцій у 1920-х рр., окрему групу становлять фотознімки з альбому К. В. Болсуновського, які відображають археологічні розкопки В. Хвойка, пам'ятки старовини, етнографічні типи, виконані професійними фотографами.

Наявні поштові листівки видавництва Рутгайзера поч. XX ст. (види м. Біла Церква); фотографії майстерень С. Луневського і М. Дубовика – побутові фотографії поч. XX ст.; І. Н. Кошеватського – фотографії жителів Білої Церкви; майстерні Войцехівського кін. XIX – поч. XX ст., А. Куцена – етнографічні фотографії кін. XIX – поч. XX ст., фотографії Футермана та ін. Колекція поштових листівок збагатилася не лише жанровими і видовими фотознімками, але й сюжетними, що розкривають історію Білоцерківщини від серед. XIX ст. до сучасності.

Фотографії кін. XIX – поч. XX ст. розкривають соціально-економічний та культурний розвиток краю: фотографії промислових підприємств, Південно-Західної залізниці; фотографії, які вісвітлюють розвиток медицини, освіти, фотознімки учасників Першої світової війни (1914–1918); фотографії 1920–1940 рр. висвітлюють історію краю; фотографії періоду Великої Вітчизняної війни – учасників війни, Героїв Радянського Союзу П. Т. Жмаченка, Л. М. Павличенка, Т. І. Ніконенка, М. П. Лопача та ін.

Зберігаються фотопортрети та колективні фотографії передовиків виробництва промисловості та сільського господарства, Героїв Соціалістичної Праці С. Д. Виштак, О. К. Диптан, О. Т. Скибицького, Т. О. Швидкої, Г. І. Шинкаренко.

Фотографії повоєнних років розповідають про події суспільного життя, роботу передових підприємств, колгоспів, розвиток медицини, освіти та культури.

Окрему групу складають кінодокументи та фотонегативи, які висвітлюють окремі питання історії України та історії музею, зокрема його виставкової діяльності. Серед них відеозаписи відкриття художніх та тематичних виставок музею: “Голод 1932–1933 рр. на Україні”, “Циганськими шляхами”; відеофільм про святкування 75-річчя Білоцерківського краєзнавчого музею, а також документальний кінофільм “Біла Церква”.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Картотеки:

іменні

систематичні

топографічні

географічні

Наукова бібліотека

Зберігає місцеві газети (1946–2006).

Бібліографія

Башинська Л. С. Люстрації Білоцерківського староства / *Л. С. Башинська // Юр'івський літопис.* – Біла Церква, 1996. – №1. – С. 73–77.

Малишева Л. П. Щоденник Станіслава Освенціма / Л. П. Малишева // Юр'івський літопис. – Біла Церква, 1996. – № 1. – С. 82–86.

Діденко Л. Документальні матеріали в фондах Білоцерківського державного краєзнавчого музею / Л. Діденко // Українське архівознавство : історія, сучасний стан та перспективи : наук. доп. Всеукр. конф., 19–20 листоп. 1996 р. : у 2 ч. – К., 1997. – Ч. 1. – С. 189–190.

Діденко Л. Біла Церква – батьківщина всесвітньо відомого вченого Бенціона Мойсейовича Вула : (до 100-річчя від дня народження вченого) / Л. Діденко // Юр'івський літопис. – Біла Церква, 2003. – № 2. – С. 63–64.

Діденко Л. Сторінками книги життя Степана (Стефана) Дроздова-Мишківського / Л. Діденко // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. – К., 2003. – Вип. 6. – С. 239–250.

Коломієць В. А. Деякі документи про іноземців-службовців графів Браницьких на рубежі XVIII–XIX ст. / В. А. Коломієць // Юр'івський літопис. – Біла Церква, 2003. – № 2. – С. 74–75.

Стародуб О. В. Два документи з життя Білоцерківщини в перші десятиріччя XX ст. / О. В. Стародуб // Юр'івський літопис. – Біла Церква, 2003. – № 2. – С. 75–77.

Діденко Л. Документи Білоцерківського краєзнавчого музею як джерело до історії створення Пархомівської церкви / Л. Діденко // Юр'івський літопис. – Біла Церква, 2004. – № 3. – С. 141–144.

Діденко Л. Джерела до дослідження творчості Т. Г. Шевченка в фондах Білоцерківського краєзнавчого музею / Л. Діденко // Волинський музей : історія і сучасність : наук. зб. – Луцьк, 2004. – Вип. 3 : Матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., Луцьк-Колодяжне, 18–19 трав. 2004 р. – С. 180–183.

Діденко Л. Джерела дослідження творчості Т. Г. Шевченка в музейних фондах / Л. Діденко // Літературно-мистецький альманах Київщини “Буква”. – Біла Церква : Буква, 2004. – С. 82–92.

Діденко Л. Інтелігенція Білоцерківщини та українське Відродження другої половини XIX – початку XX ст. в архівній колекції Білоцерківського краєзнавчого музею / Л. Діденко // Рукописна та книжкова спадщина України : археогр. дослідження унік. архів. та бібл. фондів – К., 2004. – Вип. 9. – С. 88–111.

Діденко Л. Листи до Карла Васильовича Болсуновського в документальних фондах Білоцерківського краєзнавчого музею / Л. Діденко // Волинський музей : історія і сучасність : наук. зб. – Луцьк, 2004. – Вип. 3 : Матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., Луцьк-Колодяжне, 18–19 трав. 2004 р. – С. 184–189.

Діденко Л. Історія та легенди села Мазепинці в архівних документах Білоцерківського краєзнавчого музею / Л. Діденко // Матеріали Міжнародної конференції, присвяч. 10-річчю Батуринського музею-заповідника, 25–27 трав. 2004 р. – Батурин, 2004. – 10 с.

Діденко Л. Документальна фондова колекція Білоцерківського краєзнавчого музею як джерело краєзнавчих досліджень / Л. Діденко // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2004. – Т. 11. – С. 42–55.

Діденко Л. Етапи і шляхи формування документального фонду Білоцерківського краєзнавчого музею / Л. Діденко // Вивчення історичної та культурної спадщини Правобережної України: проблеми і перспективи : матеріали Всеукр. наук. конф. до 80-річного ювілею Білоцерківського

краєзнавчого музею та 190-ї річниці з дня народження Т. Г. Шевченка, Біла Церква, 21 трав. 2004. – Біла Церква, 2005. – С. 50 – 67.

Малишева Л. П. Рішення громади села Шапіївка про відкриття церковнопарафіяльної школи / Л. П. Малишева // Юр'ївський літопис. – Біла Церква, 2004. – №3. – С. 62–63.

Діденко Л. Архівні документи Білоцерківського краєзнавчого музею періоду Великої Вітчизняної війни як історичне джерело / Л. Діденко // Юр'ївський літопис. – Біла Церква, 2005. – №4. – С. 73-82.

Стародуб О. Опитувальні листи “Описание Вашего прихода с его историческим прошлым”, зібрані у 1907–1909 роках С. Л. Дроздовим та М. Завадським, як краєзнавче джерело з історії та культури Правобережної України (аналіз анкет) / О. Стародуб // Старожиття та сучасна Київщина у світлі новітніх краєзнавчих досліджень : матеріали Обл. наук. конф. Білоцерків. краєзн. музею, 29 трав. 2008 р. – Біла Церква, 2008. – С. 44–52.

Л. Діденко

Музей історії Богуславщини

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Шевченка, 36, м. Богуслав, Київська обл., 09700

Тел.: (04561) 5-14-75

Транспорт: автобус “Київ–Богуслав”

Час роботи: 9.00–17.00 (щоденно)

Історична довідка

1969 р. – музей засновано і відкрито.

1984 р. – створено нову експозицію музею.

1988 р. – створено музей на правах відділу Переяслав–Хмельницького державного історико-культурного заповідника.

1997 р. – музей став структурним підрозділом відділу культури і туризму при Богуславській райдержадміністрації.

Музей має два філіали: Меморіальний музей Івана Максимовича Сошенка (м. Богуслав, вул. Училищна 1, відкрито в серпні 1970 р.), Меморіальний музей Марка Вовчка (м. Богуслав, вул. Марка Вовчка, 15, відкрито у 1985 р.).

Музей Марка Вовчка та Івана Максимовича Сошенка не мають своїх фондів приміщень. Тому всі фондові експонати зберігаються в музеї історії Богуславщини.

Обсяг фондів

6384 од. зб. музейних предметів основного фонду

67 од. зб. документів

Анотація складу фондів

При класифікації предметів основного музейного фонду, що містить архівні документи, виділена група експонатів “Папери”.

Зберігаються: листи Ю. В. Гагаріна до піонерів Синицької школи (1967), В. Гагаріної до піонерів восьмирічної Синицької школи; “ревизская сказка 1858 г. Киевской губернии, Васильковского уезда, села Яхнов”.

У Музеї Марка Вовчка зберігаються: книга Шевченка Т. Г. “Кобзар” (1889) з листом П. Куліша за 1873 р.; листи Марка Вовчка до сина Б. Лобача-Жученка з с. Хохітви (1891), до сина Б. Марковича з с. Хохітви (1888); Марко Вовчок. “Резюме до творів Массе”; листи М. Д. Лобача-Жученка до Марка Вовчка з Вінниці (1892), з Києва в с. Хохітву (1891), з Вінниці в с. Хохітву (1892), з Києва (1887), з Канева (1887), з с. Хохітви в Київ (1887, 1888), лист-записка з Києва в с. Хохітву (1887), з припискою невідомого автора з с. Хохітви в Київ (1885–1888), з Вінниці в с. Хохітву (1892, 1886–1890); поштові листівки А. К. Запорожця до О. В. Запорожець-Квініхідзе (1937, Бухта Нагаєва, Колима), з Колими (1937); листи А. К. Запорожця до дружини О. В. Запорожець-Квініхідзе з Колими (1937); телеграми А. К. Запорожця до дружини О. В. Запорожець-Квініхідзе з Хабаровська (1941), з Нагаєва (Колима, 1937), з Колими (1937, 1938), з Ортукана (1938), з Утаскана, з Магадана (1940), з Колими, Сеймчани (1939?, 1940); телеграма О. В. Запорожець-Квініхідзе для А. К. Запорожця із Сталінабада тощо.

Обліково-довідковий апарат

Облікові картки

Н. Левченко

Боярський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Жовтнева, 49, м. Боярка, Києво-Святошинський р-н, Київська обл., 08154
Тел.: (045) 984-35-577
Факс: (045) 984-35-577

Транспорт: електропоїзд “Київ–Боярка”, маршрутне таксі 369 (від станції метро Святошин), маршрутне таксі 720 (від пл. Перемоги)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1974 р. – Боярський краєзнавчий музей створено на базі Літературно-меморіального музею М. Островського до 70-річчя письменника.

1979 р. – Музей комсомольської слави Київської області.

1991 р. – Боярський краєзнавчий музей (музей М. Островського передано в державну мережу музеїв області і перепрофільовано)

1994 р. – відкрито філіал – музей академіка живопису, члена Мюнхенського та Паризького товариств художників М. К. Пимоненка (1862–1912) в с. Малютянка.

У створенні музею велика роль належить краєзнавцям А. П. Янушу, І. І. Іванову, В. Л. Кубренкову, В. М. Гориновичу.

Обсяг фондів

понад 8 тис. од. зб. музейних предметів основного та допоміжного фондів

901 од. зб. документів з паперовими носіями (кін. XIX – поч. XXI ст.)

150 од. зб. фотодокументів (кін. XIX – поч. XXI ст.)

3 од. зб. кінодокументів (1942, 1971, 1999)

20 од. зб. фонодокументів (1930–1960)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи: постанови, накази, розпорядження, пов'язані з історією Боярки та району; довідки, мандати, грамоти видатних діячів науки і культури, учасників Великої Вітчизняної війни жителів Боярки та району (П. П. Паціори, П. М. Грогуленка, Д. І. Петриченка та ін.); автобіографії, свідоцтва, анкети, щоденники, записні книжки, вітальні адреси, фронтові листи та поштові листівки ветеранів Великої Вітчизняної війни, членів підпільних організацій, партизанів; рукописи віршів, подяки, книги з дарчим написом людей корчагінської долі, лауреатів премії ім. М. Островського, місцевих письменників; листівки кін. XIX – поч. XX ст., афіші, програми, плакати, пов'язані з історією Боярки.

Кінодокументи включають: фрагменти художніх кінофільмів за романом М. Островського: художній фільм М. Донцова “Як гартувалася сталь” (1942, 1972), телевізійний китайський 20-серійний художній фільм “Як гартувалася сталь” (1999).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Книги надходжень

Уніфіковані паспорти

Акти на постійне зберігання

Електронні описи

Картотеки:

предметні (книги з дарчим написом, документи, друкована продукція, рукописи, листи)

тематичні (історія району, люди корчагінської долі, відомі люди району, фонди: М. Островського, М. Пимоненка, П. Паціори, В. Григор'єва, А. Пастернака, І. Іванова)

Довідкова бібліотека

Налічує 908 прим. книг, періодичні видання – центральні та місцеві газети і журнали. У фонді є: партійна та комсомольська література радянського періоду, література з питань історії, економіки, археології, мистецтвознавства, культури; довідкові видання (енциклопедії, словники, довідники, путівники, краєзнавчі, нормативні); науково-популярна література.

Бібліографія

Музей Николая Островского в городе Боярке : буклет / отв. за вып. А. А. Кияница. – К., 1987. – 24 с.

Боярка : (фотоподорож по місту) : буклет / авт.: Т. Зубкова, Л. Пророченко. – К. : УКСПС “Кобза”, 1993. – 16 с.

Боярка : краєзн. зб. / упоряд. Н. Харчук. – К., 1999. – 20 с.

Боярський краєзнавчий музей : буклет / авт. Л. Ф. Пророченко. – 2002. – 6 с.

Микола Пимоненко в Малютянці : буклет / авт. Г. Шпирук. – 2002. – 6 с.

Микола Островський (1904–1936) : до 100-річчя М. Островського : буклет / авт. Л. Кравченко, Т. Зубкова. – 2004. – 12 с.

Л. Андрющенко

Обухівський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Київська, 14, м. Обухів, Київська обл., 08700

Тел.: (04572) 5-36-33

Транспорт: автобус 265 “Київ – Обухів” (від станції метро “Видубичі”), маршрутне таксі 311 “Київ – Обухів”

Час роботи: 9.00–17.00 (щоденно)

Історична довідка

1984 р. – музей розпочав роботу як філіал Трипільського музею комсомольської слави.

1992 р. – музей фінансується з районного бюджету.

1995 р. – відкрито залу Великої Вітчизняної війни до дня 50-річчя Перемоги.

Обсяг фонду

180 од. зб. документів (1943–1970), у т. ч.:

30 од. зб. рукописів

100 од. зб. фотодокументів

50 од. зб. машинописних матеріалів

Анотація складу фондів

У фондах є архів письменника А. С. Малишка (1912–1970), уродженця м. Обухів.

Документи до музею передали Л. В. Забашта, дружина поета, та І. В. Забашта, син письменниці Л. В. Забашти.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Тематична картотека

Бібліографія

Обухівський краєзнавчий музей : інформ.-реклам. довідник / авт. і упоряд. Ю. К. Домотенко. – 2005. – 12 с.

Т. Сокол

Ставищенський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Червоноармійська, 5, смт Ставище,

Київська обл., 09400

Тел.: (04564) 5–22–24

Транспорт: маршрутне таксі “Київ–Ставище”

(від автостанції “Південна” у м. Київ)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1985 р. – засновано музей.

1985–1993 рр. – музей працював на громадських засадах.

1993 р. – музей став державним закладом. Складається з семи залів: природи, історії з найдавніших часів і до ХХ ст., історії 1900 – 1941 рр., Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр., історії повоєнних років і до сьогодення, декоративно-ужиткового мистецтва, виставковий.

Обсяг фонду

210 од. зб. фотодокументів (XVII – серед. ХХ ст.)

4 од. зб. фотоальбомів (1941–1945)

3 од. зб. кінодокументів

8 од. зб. аудіокасет

Анотація складу фондів

Експозиція музею містить дві копії документів та численні виписки з документів архівів СРСР та УРСР, кінодокументи та фотодокументи, свідчення очевидців голодомору 1932–1933 рр. Матеріали відображають історію Ставищанського краю від серед. XVII ст. до серед. ХХ ст.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарна книга

Бібліографія

Поліщук Г. П. Історико-хронологічний довідник : буклет / Г. П. Поліщук. – Ставище, 2000. – 25 с.

Т. Сокол

Державний Яготинський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Незалежності, 114, м. Яготин, Київська обл., 07700

Тел.: (04575) 5-56-03

Транспорт: електропоїзд “Київ – Яготин”, маршрутне таксі, автобус

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1960 р. – музей створено на громадських засадах.

1972 р. – відділ Переяслав-Хмельницького історичного музею.

1987 р. – отримав статус державного.

2005 р. – музей переведено до обласної комунальної власності.

Музей має сім філіалів: картинна галерея (1983), музей “Флігель Тараса Шевченка” (2003), музей етнографії (1996), археологічний музей “Добранічівська стоянка” (с. Добранічівка, 1977), садиба народної художниці України К. Білокур (с. Богданівка, 1977), краєзнавчий музей ім. двічі Героя Радянського Союзу А. Г. Кравченка (с. Сулимівка, 1983), краєзнавчий музей села Капустинці (1986).

Обсяг фонду

понад 18292 од. зб. музейних предметів основних фондів (1557–2006)

61 од. зб. документів з паперовими носіями

4992 од. зб. фотодокументів (поч. ХХ – поч. ХХІ ст.)

1 од. зб. кінодокументів

1 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фонду

Серед документів зберігаються: “Актовая бумага”; документи Яготинської волості поч. ХХ ст.; відпускна солдату-каноніру (1858); автобіографія та невідправлені листи народної художниці України К. В. Білокур; рукопис повісті “В селі Богданівка Шрамківського району, на Черкаській землі” та казка до картини “Сон”, листи від художників і поетів, рідних і близьких до самої К. Білокур (1950–1960-ті); книга “Вища геометрія” (1817, дарунок кн. М. Г. Репніну).

Зберігається кінофільм “Світ Катерини Білокур”.

Фонодокументи представлено касетою з піснями Є. Лещук про Україну, І. Богуна у виконанні українських митців.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Книги надходжень основного фонду

Інвентарна картотека

Бібліографія

Яготинщина (історія Яготинського краю). – К. : Нірмала, 2002. – 16 с.

Яготинщина (історія Яготинського краю). – К. : Нірмала, 2007. – 40 с.

Яготинський державний історичний музей : буклет . – К. : ВІР, 2007. – 5 с.

Яготинська картинна галерея : буклет . – К. : ВІР, 2007. – 5 с.

Музей етнографії (філіал Яготинського історичного музею) : буклет. – К. : ВІР, 2007. – 5 с.

Музей “Флігель Тараса Шевченка” (філіал Яготинського історичного музею) : буклет. – К. : ВІР, 2007. – 5 с.

Археологічний музей “Добранічівська стоянка” (філіал Яготинського історичного музею) : буклет. – К. : ВІР, 2007. – 5 с.

Меморіальний музей-садиба Катерини Білокур (філіал Яготинського історичного музею) : буклет. – К. : ВІР, 2007. – 5 с.

Краєзнавчий музей ім. двічі Героя Радянського Союзу Андрія Григоровича Кравченка (філіал Яготинського історичного музею) : буклет. – К. : ВІР, 2007. – 5 с.

Краєзнавчий музей с. Капустинці (філіал Яготинського історичного музею) : буклет. – К. : ВІР, 2007. – 5 с.

Т. Сокол

Обласний археологічний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Героїв Трипілля 12, с. Трипілля, Обухівський р-н, Київська область, 08700

Тел.: (272) 3-32-99

Транспорт: маршрутне таксі “Київ – Канів”, “Київ – Витачів”, “Київ – Халеп’я”, “Київ – Стайки” (до с. Трипілля, зуп. “Школа-інтернат”)

Час роботи: 9.00–17.00 (щодня)

Історична довідка

1977 р. – відкрито Музей комсомольської слави Київщини.

1995 р. – музей перепрофільовано. На його базі в с. Трипілля створено Обласний археологічний музей.

2002 р. – після ремонту музей відкрився для відвідувачів.

До складу Київського обласного археологічного музею входять відділення: археологічний музей м. Ржищів, картинна галерея м. Ржищів, музей Козаччини в с. Германівка, Краєзнавчий музей с. Соснове Переяслав-Хмельницького району, музей-садиба А. С. Малишка в м. Обухів, музей Бойової слави с. Трипілля в Трипільській ЗОШ I-III ступенів.

Обсяг фонду

4728 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

956 од. зб. документів

738 од. зб. документів особового походження

162 од. зб. друкованих матеріалів (брошур)

2872 од. зб. фотодокументів (1898–1925)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи з паперовими носіями: часів існування Музею комсомольської слави (грамоти, комсомольські квитки, довідки); дожовтневого періоду (1893–1914), періоду індустріалізації та колективізації (1930–1940); документи з 1919 р.; про громадянську та Велику Вітчизняну війни; післявоєнний період й до 1991 р.

Особовий фонд містить автобіографії, довідки, посвідчення, характеристики Д. П. Бідношеї, Н. К. Панченка, А. С. Павлюк, М. Г. Лисенко,

С. А. Горобця, В. Г. Удода, М. С. Дяченка, М. Н. Яковенка та ін. (1920–1945).

Серед фотодокументів: фотографії П. П. Зубкова – автора музики до пісні “Наш паровоз”; Т. Ф. Рижинка, Н. А. Скрипника – учасників розгрому загону Зеленого (1919); Р. В. Красницької – члена ЛКСМУ (1919–1930).

Наявні друковані довідково-інформаційні видання (брошури делегатів міських комсомольських конференцій, програми святкових концертів, присвячених річницям ЛКСМУ, збірки спогадів учасників жовтневої революції); газети: “Тривога” (1929), “Киевлянин” (1893, 1907, 1912) тощо,

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги фотоматеріалів

Інвентарні книги документів Музею комсомольської слави

Бібліографія

Відейко М. Ю. Трипільська цивілізація / М. Ю. Відейко. – К. : Академперіодика, 2002. – 141 с.

Відпочивайте в селах Київщини : путівник. – К. : Тов-во Кола-Ра, 2003. – 333 с.

Золотий вінок Київщини : путівник. – К. : Тов-во Кола-Ра, 2005. – 30 с.

Мефедов Б. М. Київська область : путівник / Б. М. Мефедов. – К. : Богдана, 2005. – 312 с.

Україна туристична : тем. зб. – К., 2006. – 399 с.

Відейко М. Ю. Шляхами трипільського світу / М. Ю. Відейко. – К. : Академперіодика, 2007. – 296 с.

Т. Сокол

Державний Мар’янівський меморіальний музей-садиба І. С. Козловського

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Шкільна, 3, с. Мар’янівка, Васильківський р-н,

Київська обл., 08650

Тел.: (04571) 7-40-85

Транспорт: автобус “Київ–Мар’янівка”

Час роботи: 10.00–17.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1994 р. – Створено меморіальний музей-садибу І. С. Козловського з метою збереження пам’яті І. С. Козловського, видатного співака ХХ ст., Народного артиста СРСР (1940), лауреата Державних премій СРСР (1941, 1949), Народного артиста України та Росії, лауреата Шевченківської премії (1990).

Музей створено у відтвореній батьківській хаті, в якій 24 берез. 1900 р. народився І. С. Козловський.

Обсяг фондів

509 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:
136 од. зб. документів з паперовими носіями
339 од. зб. фотодокументів
8 од. зб. фонодокументів (аудіокасет)
26 од. зб. грамплатівок

Анотація складу фондів

У відділі “Письмо і друк” (ПД) зберігаються рукописи та друковані матеріали, у відділі “Фотонегативи” (ФН) – фотодокументи.

Серед документів: диплом лауреата Шевченківської премії І. С. Козловського, перепустка в “Большой театр”, талон на право водіння автомобіля, чекова книжка, заяви, клопотання, 25 листів І. С. Козловського повоєнного періоду, договори про концертні гастролі, записки, спогади, листи відомих людей (О. Гончара, І. Драча) до І. С. Козловського; репертуар, програми, книги І. С. Козловського; книги, газети та журнали із статтями про нього, вирізки статей із газет; фотографії його родини, портрети та фотографії І. С. Козловського (1908–1992), 15 оперних клавирів з власної бібліотеки співака, вирізки з преси радянських часів про І. С. Козловського.

Зберігається аудіокасета “Українські народні пісні, колядки і романси” І. С. Козловського.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень (головна інвентарна книга)
Книга надходжень науково-допоміжного фонду
Інвентарні книги груп ПД і ФН

Бібліографія

До 100-річчя І. С. Козловського. 25 років : Мар’янівська школа естетичного виховання ім. І. С. Козловського. 20 років : Хор, оркестр, ансамбль / упоряд. П. Босняк ; фотографії С. Марченка. – Мар’янівка : Зовнішторгвидав України, 1997. – [20 с.].

Мар’янівський меморіальний музей-садиба І. С. Козловського : буклет. – 2005. – 2 с.

О. Баняк

Державний меморіальний музей К. Г. Стеценка

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. К. Стеценка, 1, с. Веприк, Фастівський р-н,
Київська обл., 08532
Тел.: (265) 4-59-24

Транспорт: електропоїзд “Київ–Фастів”,
автобус “Фастів–Веприк”

Час роботи: 9.00–17.00 (вівторок – субота), 9.00–14.00 (неділя),
вихідний день – понеділок

Історична довідка

1969–1977 рр. – у с. Веприк створено музейну кімнату при місцевому будинку культури.

Меморіальний музей ім. К. Г. Стеценка створено з метою збереження пам'яті про видатного українського композитора, який у с. Веприк мешкав останні роки свого життя (1920–1922). Тут він і похований. У 1970 р. на могилі композитора було встановлено пам'ятник роботи Г. Н. Кальченко.

До 100-річчя від дня народження К. Г. Стеценка відновлено будинок, в якому проживав композитор із сім'єю. В ньому й відкрито меморіальний музей.

Обсяг фонду

460 од. зб. документів

Анотація складу фонду

Представлено нотні видання композитора, фотографії і портрети діячів культури, пов'язаних з іменем К. Г. Стеценка, родинні фотографії.

У відділі “Письмо і друк” зберігаються рукописи та друковані матеріали, у відділі “Фотонегативи” – фотодокументи.

Серед документів – видання творів К. Стеценка, книги про композитора з дарчими написами авторів, програми, афіші, запрошення на концерти та заходи, пов'язані із збереженням пам'яті композитора, ноти творів українських композиторів із дарчими написами К. Домінчена, П. Майбороди, нотні видання українських композиторів М. Лисенка, П. Сениці, М. Леонтовича, Л. Ревуцького, сценарії свят хорового мистецтва області та району, присвячені К. Стеценку, дипломи учасників обласних оглядів – конкурсів ім. К. Г. Стеценка, матеріали Міжнародного фонду ім. К. Стеценка, фотографії родини К. Стеценка, авторів творів про композитора, фотографії учасників заходів по вшануванню пам'яті композитора, фотографії хорового колективу с. Веприк, створеного композитором.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Книга надходжень (головна інвентарна книга)

Книга надходжень науково-допоміжного фонду

Книга обліку експонатів розділу “Мистецтво”

Бібліографія

Меморіальний музей К. Г. Стеценка в селі Веприк : до 120-річчя від дня народження К. Г. Стеценка : кольоровий буклет. – К., 2002.

Як рвалися струни на кобзі. – К. : Наук. думка, 1977. – 99 с.

Т. Сокол

Державний музей-заповідник “Битва за Київ у 1943 році”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Ватутіна 1, с. Нові Петрівці, Вишгородський р-н, Київська обл., 07354

Тел./факс: (04596) 4-51-23

Транспорт: автобус 792 (від станції метро “Героїв Дніпра”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1945 р. – створено заповідник “Поле битви за Київ” під опікою Київського військового округу (територія 1 Українського фронту).

1954 р. – оголошено Державним заповідником частину території.

1958 р. – споруджено Пам’ятник-музей.

1958–1980 рр. – Пам’ятник-музей був філіалом історичного музею.

1980 р. – відкрито діораму “Битва за Київ. Лютізький плацдарм”.

1993 р. – музей отримав нове приміщення діорами і фондосховища.

1996 р. – сучасна назва музею.

Обсяг фонду

305 од. зб. документів з паперовими носіями (1941–1945)

1803 од. зб. фотодокументів

1 од. зб. відеофільмів

Анотація складу фонду

Більшість документів з паперовими носіями стосується часів Другої світової війни. Незначна кількість стосується дорадянського періоду.

Основними шляхами надходження документів, фото-, відеодокументів у фонди є передавання їх населенням, організаціями та підприємствами. Розпочато збір музейних експонатів та формування фондів з 1993 р.

Відділ фондів веде облік та класифікацію документальних пам’яток за тематичним принципом.

До документів з паперовими носіями основного фонду відносяться грамоти і нагородні листи, накази, подяки, довідки, автобіографії, свідоцтва про одруження і смерть, про освіту, анкети, посвідчення і мандати, службові списки, щоденники, записні книжки, службові характеристики, листування, трудові книжки, польові карти, книги з дарчими написами авторів і видатних діячів 1930–1940-х рр. Створено архівний фонд анкет учасників оборони і визволення м. Києва (1992–2002).

Зберігаються два документи про дозвіл на одруження і поховання 1836 р. (оригінал свідоцтва з гербовою печаткою видане П. Давидчуку, працюючому на імператорській Межигірській фаянсовій фабриці вільнонайомним, яке надає право на вступ в законний шлюб; свідоцтво на поховання К. Коноваленку, селянину Межигірської фаянсової фабрики, жителю с. Нові Петрівці на поховання тіла доньки Федори, видане конторою Межигірської фаянсової фабрики і завірене круглою гербовою печаткою фабрики).

Серед фотодокументів зберігаються оригінальні фотографії учасників Великої Вітчизняної війни, періоду 1930–1940-х рр., післявоєнні фотографії ветеранів.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги
Спеціальний паспорти

Каталоги:
алфавітні

Картотека

Довідкова бібліотека

Налічує понад 1,6 тис. прим. видань, серед яких: енциклопедичні видання, загальні праці з історії Другої світової війни, науково-популярна та мемуарна література. Бібліотека має декілька рідкісних видань про часи Другої світової війни з автографами авторів. Зберігає газети 2000–2006 рр., вирізки з преси радянських часів про події Великої Вітчизняної війни.

Бібліографія

Памятник-музей визволення Києва від фашистських загарбників : путівник. – К., 1959. – 72 с.

Памятник-музей визволителям Києва від німецько-фашистських загарбників : путівник. – К., 1973. – 32 с.

Визволителям Києва : фоторозповідь про пам'ятник-музей визволителям Києва від фашистських загарбників у с. Нові Петрівці на Київщині. – К., 1981. – 48 с.

Державний музей-заповідник “Битва за Київ”. – К., 1998. – 18 с.

Музей-діорама “Битва за Київ – Лютьський плацдарм. 1943 р.”. – К., 2000. – 26 с.

Доля української святині. З історії Межигір'я : зб. / під ред. І. Вікована. – К., 2005. – 70 с.

Державний музей – заповідник “Битва за Київ у 1943 р. : буклет / упоряд. І. Вікован. – К., 2005. – 6 с.

Т. Сокол

Національний історико-етнографічний заповідник “Переяслав”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Шевченка, 8, м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл., 08400

Тел.: (04567) 5-16-75, 5-41-03, 5-42-03, 5-53-39

E-mail: museum_adm@ukr.net

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. “Центр”)

Час роботи: 9.00–18.00 (щоденно)

Історична довідка

1946 р. – засновано історичний музей.

1954 р. – створено нову експозицію.

1979 – став Державним історико-культурним заповідником.

1999 р. – Національний історико-етнографічний заповідник “Переяслав”.

2003 р. – переведено із спільної власності територіальних громад Київської області у державну власність з віднесенням до сфери управління Міністерства культури і туризму України.

Обсяг фонду

12416 од. зб. музейних предметів основного фонду (XVIII – поч. XIX ст.)

5912 од. зб. фотодокументів (XIX – поч. XXI ст.)

Анотація складу фондів

Відділ фондів зберігає рукописні документи, фотодокументи, серед яких: документи, що характеризують міщанський, дворянський, селянський побут населення Переяслава та повіту, соціально-економічні процеси (XVIII–I-пол. XIX ст.), розвиток культури, освіти, медицини (II пол. XIX–поч. XX ст.); документи про підприємства міста, сільськогосподарські колективи; установи, розвиток культури, освіти, медицини (II пол. XX – поч. XXI ст.); документи учасників Великої Вітчизняної війни – жителів краю, про партизанський рух на Переяславщині (1941–1943), учасників боїв на Букринському плацдармі, про політичні та соціально-економічні процеси.

Зберігаються особові документи діячів: М. П. Буряк, народної художниці; А. Білецького, бандуриста; В. К. Близнюка, будівельника; П. Г. Вариводи, зв'язківця; В. В. Гандзі, воїна-афганця; дитячого садочка “Сонечко”; заводу “Київприлад”; родини Криських, міської інтелігенції (XIX – поч. XX ст.); М. Г. Литвиненка, спортсмена, кондитера; А. Л. Микитенка, працівника хлібозаводу; Матвійчуків, родини вчителів; М. С. Отечка, цілинника; педуніверситету ім. Г.С. Сковороди; педучилища м. Переяслав-Хмельницький; родини Рибаків; П. І. Синиці, українського композитора; П. Д. Тонконога, керівника народного хору, художньої самодіяльності (1930–1950); швейної фабрики, м. Переяслав-Хмельницький; О. С. Хобти, Героя Соціалістичної Праці, ланкової колгоспу с. Гайшин; родини Шимковичів, службовців князів Горчакових.

Зібрано колекцію фотографій різної тематики.

Обліково-довідковий апарат

Науково-інвентарні картки

Інвентарні книги (“Рукописні документи” – шифр “Р”, “фотодокумент” – шифр “Ф”)

Топографічні описи

Бібліографія

Переяслав-Хмельницький державний історичний музей : короткий довідник. – 1958. – 68 с.

Наукові записки Переяслав-Хмельницького державного історичного музею. – Переяслав-Хмельницький. – Вип. 1. – 1959. – 36 с. ; Вип. 2. – 1960. – 91 с.

Переяслав-Хмельницький історичний музей і його філіали. – К. : Мистецтво, 1972. – 12 с.

Переяслав-Хмельницький : фотоальбом / авт. тексту Я. Г. Олейниченко. – К. : Мистецтво, 1978. – 78 с. : іл.

Переяслав-Хмельницький державний історико-культурний заповідник : Історичний музей. – К. : Реклама, 1980. – 20 с. : іл.

Переяслав-Хмельницький державний історико-культурний заповідник : Меморіальний музей Г.С. Сковороди. – К. : Реклама, 1980. – 20 с. : іл.

Героям Дніпра : (фоторозповідь про діораму-музей “Штурм Дніпра в районі Переяслава-Хмельницького і створення Букринського плацдарму). – К. : Мистецтво, 1980. – іл.

Переяслав-Хмельницький державний історико-культурний заповідник : Археологічний музей. – К. : Реклама, 1980. – 20 с. : іл.

Музей народної архітектури і побуту Середнього Придніпров'я : фотоальбом / авт. тексту Г. І. Слюсар – К. : Мистецтво, 1981. – 64 с. : іл.

Сікорський М. І. На землі Переяславській / М. І. Сікорський, Д. Т. Швидкий. – К. : Наук. думка, 1983. – 253 с.

Махінчук М. Переяславський скарб / М. Махінчук. – К. : Молодь, 1989. – 200 с. : іл.

Скарби нашої пам'яті / упоряд.: М. І. Сікорський, Л. І. Тинна. – К. : Мистецтво, 1993. – 193 с. : іл.

Переяслав мовою музеїв. – Переяслав-Хмельницький : Світа, 2000. – 52 с.

Сікорський М. І. Переяславські музеї просто неба / М. І. Сікорський, Д. К. Тимченко. – Переяслав-Хмельницький : Світа, 2000. – 52 с.

Сікорський Михайло Іванович : (50-річчю творчої діяльності присвячується). – Переяслав-Хмельницький : Переяслав, 2001.

Національний історико-етнографічний заповідник “Переяслав”. – Переяслав-Хмельницький : Планета, 2001. – 2 с.

Музей трипільської культури : буклет. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – 2 с.

Л. Годліна, Т. Музика

Ржищівський державний музей образотворчого та декоративного-ужиткового мистецтва ім. Івана-Валентина Задорожного

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 48, м. Ржищів, Київська обл., 09230

Транспорт: маршрутне таксі “Київ – Ржищів”

Час роботи: 8.00–16.30, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1987 р. – створено Ржищівський музей образотворчого мистецтва ім. Івана-Валентина Задорожного на базі картинної галереї ім. Івана-Валентина Задорожного з ініціативи Співки художників України.

Анотація складу фондів

Зберігаються: грамота ВР УРСР до 100-річчя заводу “Радіатор”, роботи студентів Ржищівського будівельного технікуму, присвячені подіям

Великої Вітчизняної війни, афіша до відкриття виставки Івана-Валентина Задорожного, оригінальні твори Т. Гордової.

Є каталоги художників Вл. Масик, Е. Болдирева, М. Родіна, О. Бізюкова, Г. Польового, В. Бабенцова, Я. Мацієвської, Г. Чернявського; твори українського іконопису XVI–XIX ст. та ін.

Бібліографія

Картини Івана-Валентина Задорожного // Україна. – 1988. – № 14. – С. 14.

Іван-Валентин Задорожній : сторінки з щоденника // Образотворче мистецтво. – 1990. – № 3. – С. 32.

Т. Сокол

Бібліотека державного вищого навчального закладу “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди”

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Сухомлинського, 30, ДПУ ім. Г. Сковороди,
Бібліотека, м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл., 08401

Тел.: (04567) 5-63-96

E-mail: libr-uniped @ gala. net

Транспорт: автобус 35, 3, маршрутне таксі
“Автовокзал – Педуніверситет”

Час роботи: 8.00–21.00 (понеділок – п’ятниця), 9.00–14.00 (субота),
вихідний день – неділя

Історична довідка

1986 р. – засновано бібліотеку філіалу Київського державного педагогічного інституту ім. М. Горького.

1993 р. – бібліотека Переяслав-Хмельницького державного педагогічного інституту ім. Г. Сковороди.

2002 р. – бібліотека Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди.

Обсяг фондів

2477 од. зб. музейних предметів (1907–2004)

Анотація складу фондів

Зберігаються книжкові колекції, подаровані працівниками освіти, зокрема книги з автографами: В. М. Курила, заслуженого працівника вищої освіти УРСР, д-ра іст. наук, проф., активного громадського діяча; Д. Тетеріної, канд. пед. наук, д-ра філософії, члена-кореспондента Української Академії Наук у Нью-Йорку; Б. О. Чернова, засл. працівника освіти, канд. пед. наук, проф.; Д. М. Яківця, жителя м. Переяслав-Хмельницький, великого

шанувальника книги; І. М. Ярового, відмінника народної освіти, ветерана Великої Вітчизняної війни, канд. психол. наук, проф.

Довідковий апарат

Зведений краєзнавчий каталог

Бази даних

Електронний каталог

Бібліографія

Яковенко А. М. Краєзнавчий каталог як головна ланка в системі краєзнавчих бібліографічних ресурсів / А. М. Яковенко // Гуманітарний вісник державного вищого навчального закладу “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди : наук.-теор. вип. : спец. вип. “Педагогіка”. – Тернопіль : Астон, 2006. – С. 397–405.

О. Шкира

Кіровоградський обласний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 40, м. Кіровоград, 25006

Тел.: (0522) 22-35-97, 22-58-34

E-mail: kraeznavmuzey@ukr.net

Транспорт: тролейбус, автобус, маршрутне таксі (зуп. “Кінотеатр “Зоряний” або “вул. Леніна”)

Час роботи: 9.00–18.00 (понеділок – четвер), 9.00–17.00 (п’ятниця), 10.00–16.00 (субота), вихідний день – неділя

Історична довідка

1883 р. – створив музей В. М. Ястребов. Музей став спадкоємцем музею Єлисаветградського земського реального училища.

1922 р. – в місті існувало два музеї.

1924 р. – музеї об’єднано.

1929 р. – створено окружний музей.

1939 р. – створено обласний краєзнавчий музей.

У структурі: відділ фондів, меморіальний музей М. К. Кропивницького, філіал заповідник-музей І. К. Тобілевича (Карпенка-Карого) “Хутір Надія”.

Обсяг фондів

понад 18 тис. од. зб. документів з паперовими носіями (XVII–XXI ст.),

понад 17 тис. од. зб. фотодокументів (XIX ст.–XXI ст.),

257 од. зб. кінофотодокументів (XX–XXI ст.)

Анотація складу фондів

Архівні документи зберігаються у відділі фондів Кіровоградського обласного краєзнавчого музею в інвентарних групах: “Архівно-історична”, “Фото основне”, “Кіно-, фономатеріали”.

Наявні документи: Жалувана грамота царя Федора Олексійовича (1677), Грамота імператрици Єлисавети Петрівни (1743), купча (1790); особисті документи жителів міста і краю XIX–XXI ст.; документи організацій, установ, підприємств краю (XIX–XXI ст.); стародруки XVII–XVIII ст. (церковні та світські видання), художня та навчальна література XVIII–XX ст., антикварна та букіністична література; родинний архів сім’ї Тобілевичів,

переданий І. Кресаном та А. Тобілевичем; фонди особового походження – В. Винниченка (прижиттєві видання, фотокопії документів, фотодокументи, передані д-ром філол. наук В. Панченком); Ю. Яновського (листи, рукописи, прижиттєві видання, документи, афіші, запрошення, програми, посвідчення, фотодокументи, передані Спілкою письменників України, перекладачкою Т. Стах, племінницею Р. Громовою); І. Микитенка (прижиттєві видання, рукописи, афіші, програми, передані Г. Юрою) тощо.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Уніфіковані паспорти

Картотеки:
іменна
тематична

Довідкова бібліотека

Налічує бл. 9 тис. прим. видань, які розділені за темами: “Енциклопедії. Словники”, “Театр”, “Природа”, “Письменники-земляки”, “Громадянська і Велика Вітчизняна війна”, “Образотворче мистецтво”, “Українська художня література”, “Російська художня література”, “Музеєзнавство”.

Видання XIX – початку XX ст. налічують 565 прим. (“Природа”, “Історія”, “Література”). Окремо зберігається 91 том “Херсонских Епархиальных Ведомостей”, “Прибавления к Херсонским Епархиальным Ведомостям” (1861–1918), 5 прим. щомісячного історичного журналу “Киевская старина” (1900).

Бібліографія

Кіровоградський краєзнавчий музей : путівник. – Дніпропетровськ : Промінь, 1969. – 103 с.

Місто і люди. Єлисаветград-Кіровоград, 1754–2004. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2004. – 304 с.

Кіровоградський обласний краєзнавчий музей // Культура, історія, традиції : спецвипуск “Музеї України” : Музеї Кіровоградської області. - 2004. – № 6. – С. 1–5

С. Колесник

Меморіальний музей М. Л. Кропивницького

Підпорядкування: відділ Кіровоградського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Кропивницького, 172/42, м. Кіровоград, 25006

Тел.: (0522) 22-14-79

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. “вул. Кропивницького”)

Час роботи: 9.00–18.00 (понеділок – четвер), 9.00–17.00 (п’ятниця), вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1982 р. – відкрито музей до 100-річчя заснування українського професійного театру на громадських засадах.

1983 р. – став відділом Кіровоградського обласного краєзнавчого музею. Музей розміщено у реконструйованому будинку, в якому у 60-80-х рр. ХІХ ст. жив і працював М. Л. Кропивницький.

Обсяг фондів

понад 2 тис. музейних предметів (документи з паперовими носіями, фотодокументи і фонодокументи, кін. ХІХ–ХХІ ст.)

Анотація складу фондів

Архівні документи зберігаються у фондах меморіального музею М. Л. Кропивницького, підрозділі відділу фондів Кіровоградського обласного краєзнавчого музею.

Зосереджено документи особового фонду М. Л. Кропивницького: рукописи, театральні афіші, програми, фотодокументи, грамзаписи, прижиттєві видання творів, зібрані В. П. Ярошем (завідувач музею у 1983–2002), у Московському музеї афіш ім. Бахрушина, Київському державному музеї театального мистецтва, Всеукраїнському театальному товаристві та документи, передані дітьми і онуками корифея.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Уніфіковані паспорти

Картотеки:
тематична
алфавітна

Бібліографія

Меморіальний музей М. Л. Кропивницького в Кіровограді : фотоальбом. – К. : Мистецтво, 1986. – 52 с.

Ярош В. Меморіальний музей М. Л. Кропивницького : путівник / Ярош В. – Дніпропетровськ : Промінь, 1990. – 45с.

Меморіальний музей М. Л. Кропивницького – відділ Кіровоградського обласного краєзнавчого музею : буклет. – Кіровоград : Код, 2003. – 4 с.

Меморіальний музей М. Л. Кропивницького // Культура, історія, традиції : спецвипуск “Музеї України” : Музеї Кіровоградської області. – 2004. – № 6. – С. 6.

М. Галицький

Заповідник-музей І. К. Тобілевича (Карпенка-Карого) “Хутір Надія”

Підпорядкування: Філіал Кіровоградського обласного краєзнавчого музею

Адреса: с. Миколаївка, Кіровоградський р-н,
Кіровоградська обл., 27600
Тел.: (0522) 31-27-33

Транспорт: автобус “Кіровоград – Шевченково”, залізницею до
“станції Шостаківка”

Час роботи: 9.00–18.00 (понеділок – четвер), 9.00–17.00 (п’ятниця),
вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1956 р. – створено заповідник-музей І. К. Тобілевича (Карпенка-Карого) “Хутір Надія” у місцевості, пов’язаній з життям і діяльністю І. Тобілевича (Карпенка-Карого) (1886–1907).

Музей є філіалом Кіровоградського обласного краєзнавчого музею. Тут розташовані: батьківська хата, побудована батьком корифея К. А. Тобілевичем у 1871 р.; меморіальний музей – відкритий у будинку; пам’ятник корифею, відкритий у 1969 р.; колишній літературний музей, побудований у 1960-ті рр., в якому створюється експозиція музею історії українського театрального мистецтва. Близько садиби, на Карлюгівському цвинтарі, поховані І. Тобілевич (Карпенко-Карий) і кілька членів його родини.

Обсяг фондів

бл. 100 од. зб. документів (кін. ХІХ–ХХ ст.)

Анотація складу фондів

Архівні документи експонуються у меморіальному заповіднику-музеї І. К. Тобілевича (Карпенка-Карого) “Хутір Надія”, зберігаються у відділі фондів Кіровоградського обласного краєзнавчого музею .

Зберігаються: фонд особового походження І. Карпенка-Карого, переданий І. Кресаном (чоловіком доньки Марії), прижиттєві видання, журнали, газети, листування, запрошення, програми, афіші вистав, фотодокументи; родинний архів Тобілевичів, переданий онуком корифея А. Ю. Тобілевичем (довідки, листи, періодичні видання, книги ХІХ–ХХ ст.).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги

Картотеки (знаходяться у відділі фондів Кіровоградського обласного краєзнавчого музею)

Бібліографія

- Тобілевич С.* Мої стежки і зустрічі / С. Тобілевич. – К., 1957. – 476 с.
Смоленчук М. Хутір Надія / М. Смоленчук. – Дніпропетровськ, 1967. – 21 с.
Левицький В. Хутір Надія / В. Левицький. – Дніпропетровськ, 1978. – 61 с.
Топчій І. Хутір Надія / І. Топчій. – Дніпропетровськ, 1972. – 54 с.

Хутір Надія : фотоальбом. – К., 1982.

Заповідник-музей І. К. Тобілевича (Карпенка-Карого) “Хутір Надія” // Культура, історія, традиції : спецвипуск “Музеї України” : Музеї Кіровоградської області. – 2004. – № 6. – С. 5–6.

В. Чорний

Бобринецький районний музей історії краю

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 78, м. Бобринець, Кіровоградська обл., 27200

Тел.: (257) 2-09-17, 3-12-25

Час роботи: 8.00–17.15 (понеділок – четвер), 8.00–16.00 (п’ятниця), 8.00–12.00 (неділя), вихідний день – субота

Історична довідка

1959 р. – створено музейну кімнату корифеїв українського професійного театру М. Л. Кропивницького та І. К. Карпенка-Карого.

1988 р. – її перетворено в районний музей історії краю.

1991 р. – музею надано статус державного.

1993 р. – музей відновив роботу у Будинку культури.

2003 р. – Бобринецький районний краєзнавчий музей.

У структурі 4 зали, в яких розміщено експонати основного фонду за відділами: історичне минуле краю, козаччина, Бобринець XVIII–XIX ст., розвиток театрального мистецтва на Бобринеччині, видатні бобринчани, Бобринеччина в роки Великої Вітчизняної війни та ін.

Обсяг фондів

бл. 3 тис. од. зб. музейних предметів основного фонду

1290 од. зб. документів (XIX–XX ст.), у т. ч.:

539 од. зб. документів з паперовими носіями (1915–2005)

751 од. зб. фотодокументів (1903–2005)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів, серед яких офіційні документи, документи особового походження громадян, спогади, листи, фотографії тощо, що стосуються різних подій з історії краю; грамоти, рукописи, наукові статі та відгуки на них д-ра фіз.-хім. наук В. Тікуша (1937–1991), передані сестрою науковця Г. Джегалюк; документи про присвоєння почесних звань та вчених ступенів, особові листи, паспорти, автобіографії, грамоти, листи, листівки, документи канцелярії, вкопіювання з плану Бобринця поч. XX ст.; колекція рукописних та друкованих матеріалів періоду Великої Вітчизняної Війни; фотодокументи бобринчан різних років, книги земляків-письменників, акторів, поетів, науковців з дарчими написами; дарунки відомих діячів культури – І. Мар’яненка, хору ім. Верьовки, письменників М. К. Смоленчука, В. Н. Козлова-Качана, поета І. Г. Червонішенка.

Документи та фотографії відображають відбудову міста у післявоєнний період, соціально-економічних та культурний розвиток району XX ст.; інтерноціанальні зв’язки Бобринеччини з Кубою.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги

Картотеки

Бібліографія

Бобринецький районний музей історії краю : проспект. – Бобринець, 2002. – 6 с.

Л. Наумчак

Вільшанський україно-болгарський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: смт Вільшанка, Вільшанський р-н,
Кіровоградська обл., 26600
Тел.: (250) 9-13-78

Транспорт: автобус “Кіровоград–Вільшанка“, маршрутне таксі;
поїзд (станція “Підгородня”, далі – автобус
“Первомайськ – Вільшанка”)

Час роботи: 9.00–18.15, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1972 р. – відкрито музей.

2003 р. – Вільшанський районний україно-болгарський історичний музей.

Обсяг фондів

703 од. зб. музейних предметів (1835–2004), у т. ч.:

359 од. зб. документів з паперовими носіями

341 од. зб. фотодокументів

3 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів за темами: історичне минуле Вільшанщини; знані земляки – П. Т. Боев (1898–1947), активний учасник громадянської війни; Л. Г. Горячко (1913–1993), письменниця, перекладачка з болгарської мови; С. П. Крайтор (1967), майстер спорту СРСР (1996) з веслування на байдарках та каное; проф. теології В. І. Стойков (1929), ректор Санкт-Петербурзької духовної академії і духовної семінарії, єпископ Тихвинський; д-р юрид. наук, проф. В. П. Петров (1951), ректор Кіровоградського юридичного інституту Національного університету внутрішніх справ та почесні громадяни району; хліборобські династії; українсько-болгарські зв'язки; алфатарські болгари на Вільшанщині; документи особового походження І. І. Гуржоса, краєзнавця, першого директора і засновника музею.

Наявні фронтові листи періоду Великої Вітчизняної війни, окупаційні документи, похоронки, грамоти, похвальні грамоти, листівки тощо.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

В. Вовченко

Гайворонський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Кірова, 17, м. Гайворон, Кіровоградська обл., 26300

Тел.: (254) 2-27-73, 2-11-38

Транспорт: приміський автобус, приватний легковий транспорт

Час роботи: 9.00–18.15 (понеділок-п'ятниця), вихідні дні – субота, неділя, у вихідні дні – за попередньою домовленістю

Історична довідка

2005 р. – створено музей.

Обсяг фондів

343 од. зб. музейних предметів (1954–2004), у т. ч.:

134 од. зб. документів з паперовими носіями

206 од. зб. фотодокументів

1 од. зб. фонодокументів

2 од. зб. відеодокументів

Анотація складу фондів

Зберігаються документи про життя та творчість М. Ф. Жидельова – професійного художника-графіка, експонується бл. 150 оригінальних авторських творів живопису і графіки, переданих музею в постійне користування за його життя. Зал декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва знайомить з творчістю самодіяльного художника, скульптора, різьбяр Г. Г. Пилипишина, який брав участь у Міжнародній виставці-конкурсі “Слов’янський базар у Вітебську” (2000), у виставках “Пектораль-98” в національному палаці “Україна” в м. Києві, в обласному краєзнавчому музеї м. Кіровограда. Найвні документи про самодіяльного художника, учасника Великої Вітчизняної війни М. П. Яровенка.

У залі “Культура і побут Східного Поділля” експонуються компакт-диски “Пісні Східного Поділля”, записані фольклорним автентичним гуртом “Обереги”.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

А. Пелипенко

Музей історії Голованівського району

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Суворова, 6, смт Голованівськ,

Кіровоградська обл., 26500

Тел./факс: (252) 2-18-77

Транспорт: автобус

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1985 р. – створено музей у приміщенні будинку культури на честь відзначення 40-річчя Перемоги.

Обсяг фондів

419 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

149 од. зб. документів з паперовими носіями

270 од. зб. фотодокументів (1914–2007)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів та в експозиціях.

У архівному фонді зберігаються: документи, фотографії, публікації дореволюційного періоду (1914–1917), документи, публікації, фотографії періоду становлення радянської влади (1917–1930), періоду Великої Вітчизняної війни (1941–1945), відбудовчого періоду (1945–1960), сучасного періоду (1960–2007).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Книги надходжень

Картотеки:

предметні

тематичні

Бібліографія

Музей історії Голованівського району : буклет. – Голованівськ, 2004. – 4 с.

Заслужили вони шану своїм життям : буклет. – Голованівськ, 2004.

Голованівську – 240 : буклет. – Голованівськ, 2004. – 6 с.

В. Холоднюк

Добровеличківський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Шевченка, 132, смт Добровеличківка,

Кіровоградська обл., 27000

Транспорт: електропоїзд (зуп. “станція Помічна”), автобус до Добровеличківки

Час роботи: 8.00–16.00 (щодня)

Історична довідка

1985 р. – відкрито музей на честь 40-річчя Перемоги.

Обсяг фондів

917 од. зб. музейних предметів (1849–2007)

235 од. зб. документів з паперовими носіями

682 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів, серед яких: документи перепису 1777 р. в краї, документи про події 1917–1921 рр. Найвні фотографії та архівна довідка учасника повстання на броненосці “Потьомкин” М. Вигуляра, фото і матеріали першого коменданта Московського Кремля Я. А. Стрижака, фотопортрети учасників повстання проти австро-німецьких окупантів (1918, с. Тишківка), деякі документи про рух батька Махна. Зберігаються матеріали про Героїв Радянського Союзу (Б. Д. Лева, І. Р. Усенка, П. С. Щемендюка, В. П. Бондар), про адмірала І. Е. Басистого, фотографії і матеріали учасників підпільного руху під час нацистської окупації, підпільника В. С. Барезняка, фотографії і матеріали замордованих німцями в с. Андріївка та районі. Є документи про діяльність видатних діячів, уродженців краю: проф., д-ра біол. наук І. І. Погрібняка; проф., д-ра мед. наук Ю. С. Гілевича; доц., канд. фіз.-мат. наук П. М. Чолпана; композитора Е. Е. Юцевича; письменницю Н. С. Бабак; чл.-кор. АН СРСР В. Л. Тягуненко. Зберігаються книги спогадів старожилів краю.

Серед фотодокументів – фотографії передовиків виробництва, Героїв Соціалістичної Праці.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

В. Грінченко

Музей історії Долинського району

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Лазарева, 8, м. Долинська, Кіровоградська обл., 28500

Тел./факс: (234) 3-17-69

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1967 р. – створено музей.

2006 р. – відкрито музей для відвідувачів у приміщенні районного культурно-розважального комплексу (колишня церква).

Обсяг фондів

84 од. зб. музейних предметів (1970–2005), у т. ч.:
35 од. зб. документів з паперовими носіями
49 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів, зокрема, фонд особового походження А. В. Німенка, переданий художником у 1993–2005 рр.: записники художника, рукописи, буклети, каталоги виставок, які відбулися в містах Долинська та Кіровоград (2008).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книги надходжень

Картотеки:
алфавітна
персональна

Бібліографія

Туристичні можливості. Долинський район : буклет. – Кіровоград, 2003. – 6 с.

М. Валеїн

Знам'янський міський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Глібка, 28, м. Знам'янка, Кіровоградська обл., 27400

Тел.: (233) 2-09-09

Транспорт: автобус (зуп. “Центр”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1961 р. – створено музей.

2004 р. – перейменовано у Знам'янський міський краєзнавчий музей, створено філіал “Кобзарєва світлиця”.

Обсяг фондів

1560 од. зб. музейних предметів (1885–2008), у т. ч.:
923 од. зб. документів з паперовими носіями
637 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

У відділі фондів зберігаються документи особового походження громадян: витяг з наказу про присвоєння І.Ф. Гарбузу звання машиніста другого класу паровозного депо Знам'янка (1961); почесна грамота А. В. Красиць-

кого; посвідчення Д. Л. Ткаліча до медалі “За оборону Кавказу”; свідоцтво інженера-механіка Г. А. Лайка (1929); виписка з метричної книги про народження П. Сливки (1881 р.н.) тощо; друковані матеріали – програма концерту пам’яті Т. Г. Шевченка у Москві (1929); запрошення на вечір до 100-річчя з дня смерті Т. Г. Шевченка в Києві (1961); поштова листівка “Святкування ювілею Великого Кобзаря на Прикарпатті” (1989); газета “Призыв” (1919); родинні та особові документи Красицьких, Шкоди, Сливки, Лагна, Пишкіна; великоформатне видання Т. Г. Шевченка “Гайдамаки” з ілюстраціями Сластіона та автографом М. В. Левитського (СПб., 1885); матеріали засідання координаційної ради з питань підготовки заходів у зв’язку з 75-ми роковинами голодомору 1932–1933 рр. в Україні (2008).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книги надходжень

Т. Кулик

Маловисківський музей історії

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Жовтнева, 82, м. Мала Виска,
Кіровоградська обл., 26200

Транспорт: автобус, маршрутне таксі “Кіровоград – Мала Виска”,
“Кіровоград – Новомиргород”, “Кіровоград – Капітанівка”
(зуп. “Будинок культури”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1979 р. – відкрито музей.

Обсяг фондів

685 од. зб. музейних предметів (1859–2006), у т. ч.:

382 од. зб. документів з паперовими носіями

303 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів, серед яких документи з особистого архіву відмінника народної освіти УРСР Г. М. Перебийніса, колишнього директора музею, автора книг “Керівництво школою”, “Школа над Виссю”, “Мала Виска – 1992 р.”, “Мала Виска – 1996 р.”, “Мала Виска – 2000 р.”, “Сучасники В. О. Сухомлинського”, “Маловисківщина у роки Великої Вітчизняної війни”, “Історія Маловисківського спиртового заводу”, “Історія Маловисківської районної лікарні”. Наявні особові документи подвижника музейної справи, вчителя історії, ветерана Великої Вітчизняної війни О. С. Ковтуна; малюнки і фотографії художника П. П. Оссовського; книги та рукописи поетичних творів українського поета-земляка В. Я. Бров-

ченка; нотні рукописи музичних творів директора Маловисківської школи мистецтв, заслуженого діяча культури П. Я. Бровченка; листування, спогади ветеранів Великої Вітчизняної війни, які звільняли Маловисківський район; документи про історію підприємств, медичних закладів та шкіл міста; фотодокументи учасників революційних подій початку ХХ ст., учасників колективізації.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Л. Корецька

Музей історії Новгородківського району

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Радянська, 15, смт Новгородка,
Кіровоградська обл., 28200
Тел.: (241) 9-10-98

Транспорт: автобус (зуп. “Районна бібліотека”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1974 р. – засновано музей на громадських засадах у лютому з ініціативи В. С. Заніздра (1938–1997), завідувача відділу культури Новгородківського райвиконкому у 1972–1986 рр.

1993 р. – музей став державним.

Обсяг фондів

340 од. зб. документів з паперовими носіями (1861–2005)

280 од. зб. фотодокументів (XIX ст. – 2005)

Анотація складу фондів

Наявні свідоцтва про освіту 1914 р. Новгородківської учительської школи, Верблюзького двокласного земського училища; метричні виписки 1899 р.; акти і угоди купівлі земельних ділянок; листівки перших радянських виборів, фотознімки перших комсомольців Новгородки; матеріали про голодомор 1932–1933 рр. – спогади та фотодокументи свідків подій І. П. Чалого, І. С. Скібіцького, П. П. Багашової; документи періоду Великої Вітчизняної війни, про післявоєнну відбудову; документи про заслуженого учителя України П. Ф. Козуля і Новгородківську середню школу № 2 тощо.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Бібліографія

Музей історії Новгородківського району : путівник. – Новгородка, 2009. – 8 с.

Н. Бондаренко

Новомиргородський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. К. Маркса, 57, м. Новомиргород,
Кіровоградська обл., 26000
Тел.: (256) 4–18-87

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. “Райвійскомаг”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

2003 р. – створено музей.

Обсяг фондів

1282 од. зб. музейних предметів (1896–2000), у т. ч.:
712 од. зб. документів з паперовими носіями
570 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів. Центральне місце займають документи (фотографії, посвідчення, карти, листи тощо) Героїв Радянського Союзу – уродженців Новомиргородського району А. Ф. Ковачевича, М. М. Тургелі, П. П. Шаповалова, підпільників, партизанів Г. Д. Скопця, В. Д. Федоренка, Л. Д. Смирнова, Л. М. Слісаренка. Наявні свідчення очевидців голодомору 1932–1933 рр., фотографії.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні описи

С. Ланженко

Краєзнавчий музей Новоукраїнського району

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 55, ЦПК “Ювілейний”, м. Новоукраїнка,
Кіровоградська обл., 27100
Тел./факс: (251) 2-18-48

Транспорт: автобус “Цукрозавод – Лікарня”,
“Автостанція – Лікарня”, маршрутне таксі 1, 2 (зуп. “Аптека”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1971 р. – створено музей.
2003 р. – надано статус базового музею району.

Обсяг фондів

759 од. зб. музейних предметів (1893–2007), у т. ч.:

18 од. зб. документів з паперовими носіями (1893–2007)
642 од. зб. фотодокументів
24 од. зб. фотонегативів (1975–1995)
6 од. зб. вітальних адрес
39 од. зб. друкованих матеріалів
4 од. зб. нот
8 од. зб. картографічних матеріалів
18 од. зб. кінодокументів
4 од. зб. відеодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів музею. Наявні листівки, афіші, програми, оголошення, передані Р. Сергієнко, українською співачкою, народною артисткою СРСР, солісткою Одеського театру опери та балету. Фонд фотодокументів висвітлює бойовий шлях, історію військових частин і з'єднань, які носили назву “Новоукраїнських”, та історію Новоукраїнщини радянського періоду і періоду розбудови української держави.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книги надходжень

Картотеки:
тематичні
персональні

Бібліотека

Має довідковий фонд літератури.

Бібліографія

Новоукраїнка 1769 рік – 2007 рік : буклет. – Новоукраїнка, 2007. – 8 с.

М. Гаращенко

Олександрівський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Коцюбинського, 1, смт Олександрівка,
Кіровоградська обл., 27300
Тел.: (242) 3-27-39

Транспорт: автобус з Києва, Черкас, Кіровограда, Кам'янки,
Кривого Рога

Час роботи: 8.00–17.00 (понеділок – четвер), 8.00–16.00 (п'ятниця),
вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1987 р. – створено на громадських засадах Музей історії Олександрівського району.

1991 р. – музей одержав статус державного.

1997 р. – Державний музей історії Олександрівського району.

2004 р. – Олександрівський районний краєзнавчий музей. Має 5 залів і філіал “Кімната-музей Л. М. Мацієвича” (відкрито у 2003 р.).

Обсяг фондів

6421 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

4148 од. зб. документів з паперовими носіями (1855–2005)

1917 од. зб. фотодокументів (кін. XIX ст. – 2005)

352 од. зб. фонових документів (грамплатівки, аудіокасети) (поч. XX ст. – поч. XXI ст.)

1 од. зб. кінодокументів (1960-ті)

3 од. зб. відеодокументів (1990–2005)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в експозиції та фондосховищі. У фондах зберігаються розрізнені документи, створені до 1917 р.: книга записів передшлюбних пошуків Миколаївської церкви с. Бірок (1856–1869); нотний зошит із записами музичних творів для скрипки П. Н. Лозового (1897–1902); план ділянок земель при с. Малі Бірки (1900); грамоти селянина с. Кримок, видані за участь у сільськогосподарських виставках у Кам’янці (1911), Єлисаветграді (1914); свідоцтва про закінчення навчальних закладів; актові папери про продаж будинків і земель (Олександрівка, 1899, 1900, 1912); розрахункові книжки та ін.

Наявні спогади жителів району про події 1920–1940-х рр., листи С. Кислого рідним у с. Китайгород (кін. 1930 – поч. 1940).

Є документи ветеранів Великої Вітчизняної війни, списки партизан і підпільників району (1968), списки воїнів Радянської Армії і партизан, загиблих під час війни, зокрема при визволенні сіл району (1965), списки громадян, які були насильно вивезені нацистами в Німеччину на каторжні роботи, вірші С. Дорошка, написані у фашистській неволі (1943–1944).

Про події повоєнних часів розповідають численні документи: спогади жителів району (1940–1950-х) матеріали про діяльність сільськогосподарських підприємств (1970–1980-х), райкому комсомолу, райкому КПУ, свідоцтва про закінчення школи, документи про будівництво молоддю НДР газопроводу “Союз” на території Олександрівського району (1979-ті), рукописи нарисів історії населених пунктів району (1960–1970-ті) тощо.

Є матеріали про вибори першого Президента України та референдум про незалежність України (1991), документи про діяльність політичних партій (1991–2003); документи з особових фондів письменників Г. Демченко, Д. Ключенка, Н. Цимбала, заслуженого артиста України С. Торбенка, заслуженого юриста України С. Пересунька, академіка Академії інженерних наук України Ю. Цюкала, конструктора ракетно-космічної техніки В. Ковтуна, генерал-лейтенанта А. Троца, Героїв Радянського Союзу – уродженців Олександрівського району та ін.

У фотодокументах зафіксовано жителів населених пунктів району у різних життєвих ситуаціях, події виробничого, громадсько-політичного, культурного характеру на його території (кін. XIX–XXI ст.). Наявні платівки з записами пісень, документальні фільми (про колгосп в с. Красилівка “Два

крила Левка Мацієвича“), відеофільми (про святкування 50-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні у м. Олександрівці, про надання громадянами Німеччини допомоги жителям Олександрівського району, 1990)

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Систематичний каталог

Бази даних

Розпочато створення електронної бази даних на основі уніфікованих паспортів.

Бібліографія

Кузык Б. Александровский меридиан: люди, события, время : (книга-календарь) / Б. Кузык, В. Белошапка. – К. : Мистецтво, 2003. – 512 с. : іл.

Збірка праць Державного музею історії Олександрівського району. – Олександрівка, 2002. – Вип. 1. – 28 с.

Збірка праць Олександрівського районного краєзнавчого музею. – Олександрівка, 2003–2004. – 2003. – Вип. 2. – 35 с. ; 2004. – Вип. 3. – 43 с. ; 2005. – Вип. 4. – 24 с.

Кімната-музей Л. М. Мацієвича в смт Олександрівці // Культура. Історія. Традиції : спецвипуск “Музеї України” : Музеї Кіровоградської області. – 2004. – № 6. – С. 7–8.

В. Білошапка

Олександрійський міський краєзнавчий музей ім. А. Ф. Худякової

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. 50 років Жовтня, 14, м. Олександрія,

Кіровоградська обл., 28008

Тел.: (235) 4-35-96

Транспорт: автобус 2, 5, 18 (зуп. “Площа Леніна”)

Час роботи: 8.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1967 р. – відкрито громадський музей.

1991 р. – музею надано статус державного.

2003 р. – музею присвоєно ім’я Героя Радянського Союзу А. Ф. Худякової.

Обсяг фондів

11506 од. зб. музейних предметів (1895–2007), у т. ч.:

9516 од. зб. документів з паперовими носіями

1960 од. зб. фотодокументів

28 од. зб. фонових документів

2 од. зб. кіновідеодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів. Серед них: фотокопії царських указів щодо заснування м. Олександрії, документ про затвердження герба міста (1847), “Материалы по истории возникновения церквей в Александрійском уезде Херсонской губернии“, “Журналы заседаний Александрійского земского собрания 1899 г.”, “Карта Александрійского уезда 1907–1908 гг.”, газета “Известия Александрійского земства” (1909–1910). Є книги про життєдіяльність міста (1910–1913).

Наявні документи, що належали батькам визначного ученого-славіста, філософа Д. І. Чижевського, а малюнки та фотографії самого Дмитра, спогади його друзів, з якими він навчався в Олександрійській чоловічій гімназії.

Є фотодокументи, що стосуються м. Олександрії дореволюційного часу: фотознімки міського театру, Покровського та Успенського соборів, церков, чоловічої та жіночої гімназій, краєвидів тощо.

Зібрано спогади учасників і свідків подій 1917–1920 рр., створення комсомолу, голодомору тощо.

Привертають увагу фотографії жителів краю – Героїв Радянського Союзу, учасників визволення міста. Особливу цінність становлять документи, що належали Герою Радянського Союзу А. Ф. Худяковій, двічі Героїв Радянського Союзу П. К. Кошовому та льотчику-космонавту Л. І. Попову, командирі партизанського з'єднання І. Д. Діброві, документи партизан та підпільників з архіву І. Д. Діброви.

Є книги з дарчими написами відомих письменників-уродженців краю.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Бібліографія

Олександрійський міський краєзнавчий музей ім. А. Ф. Худякової // Культура. Історія. Традиції : спецвипуск “Музеї України” : Музеї Кіровоградської області. – 2004. – № 6. – С. 7.

Т. Вальчишина

Олександрійський міський музей Миру

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. 50 років Жовтня, 14, м. Олександрія,

Кіровоградська обл., 28000

Тел.: (235) 4-33-99

Транспорт: автобус 5 (зуп. “Площа Леніна”)

Час роботи: 8.00–18.00, вихідний день – п'ятниця

Історична довідка

1973 р. – створено музей при міському палаці піонерів.

1991 р. – музею надано звання народного.

1996 р. – музей одержав статус державного.

Обсяг фондів

5094 од. зб. музейних предметів (1923–2007), у т. ч.:

3519 од. зб. документів з паперовими носіями

1420 од. зб. фотодокументів

3 од. зб. фонодокументів

152 од. зб. кіновідеодокументів

Анотація складу фондів

Наявні документи, фотографії, що свідчать про злочини нацистів у концтаборах, списки поховань радянських воїнів у братських і поодиноких могилах у Німеччині, книга “Зверства немецких захватчиков. Документальные показания очевидцев” (1943), хлібні картки (1944)

Зберігаються документи і фотографії, що висвітлюють діяльність Червоного Хреста; свідчать про нещастя, які несуть війни.

Є церковні книги, видані до ХХ ст. (Євангеліє, Псалтир, Молитовник тощо).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Картотека

Бібліотека

Налічує бл. 2 тис. прим. книг про Першу та Другу світові війни, громадянську війну, миротворчий рух у світі, музеї миру, про Двічі Героя Радянського Союзу, Маршала Радянського Союзу П. К. Кошового, Двічі Героя Радянського Союзу, льотчика-космонавта СРСР Л. І. Попова.

Бібліографія

Олександрійський державний музей Миру : путівник . – Олександрія, 2005. – 6 с.

В. Кулик

Музей історії Онуфріївського району

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Назаренка, 3, сел. Онуфріївка,

Кіровоградська обл., 28100

Тел.: (238) 9-11-41

Транспорт: автобус “Кіровоград-Світловодськ” (через Онуфріївку)

Час роботи: 8.00–17.00 (понеділок – четвер), 8.00–16.00 (п’ятниця),

8.00–15.00 (субота), вихідний день – неділя

Історична довідка

1994 р. – створено музей.

Обсяг фондів

2841 од. зб. музейних предметів (1907–2005), у т. ч.:
1108 од. зб. документів з паперовими носіями
1733 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Зберігаються документи про родину графів Толстих, серед яких: гр. М. Д. Толстой (1804–1891) – дійсний статський радник, полковник гвардії артилерії, голова Імператорського товариства сільського господарства Півдня Росії; гр. М. М. Толстой (1834–1898) – старший син М. Д. Толстого, тривалий час директор Одеського міського театру; гр. М. М. Толстой, внук М. Д. Толстого, останній представник цієї гілки Толстих – надвірний радник, камергер двору Його Величності, правознавець за освітою, член Ради Імператорського товариства сільського господарства Півдня Росії, з 1897 по 1919 рр. – почесний попечитель Одеської міської бібліотеки тощо. Центральне місце займають документи періоду Великої Вітчизняної війни (фотографії, листи з фронту, біографічні документи воїнів-земляків).

Наявні збірки творів з автографами місцевих письменників М. Явтушенка (“По північному краю Дикого поля”), В. Манька (“На вітрах віку”), О. Копійки (“Земля батька”), П. Олійника (“Велети отчого краю”).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Бібліографія

Онуфріївщина туристична. – Онуфріївка, 2009. – 8 с.

О. Король

Петрівський районний музей історії

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Ілліча, 21, смт Петрове, Кіровоградська обл., 28300

Тел.: (237) 9-70-08

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1967 р. – створено музей на громадських засадах.

2003 р. – музею надано статус державного.

Обсяг фондів

77 од. зб. музейних предметів (1937–2006), у т. ч.:
57 од. зб. документів з паперовими носіями
20 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів, серед яких: документи видатних людей Петрівщини, героїв-земляків; особові документи народного

артиста України О. М. Таранця, поета І. Є. Хоменка, заслуженого тренера СРСР та України з плавання В. Г. Смілової.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книги надходжень

З. Снересенко

Світловодський міський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Гагаріна, 21, м. Світловодськ,
Кіровоградська обл., 27501
Тел.: (236) 2-95-19

Транспорт: автобус (зуп. "РАГС")

Час роботи: 8.00–16.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1970 р. – відкрито музей на громадських засадах у приміщенні палацу культури.

1990 р. – музею надано статус державного.

Обсяг фондів

3056 од. зб. музейних предметів (XVIII–XX ст.), у т. ч.:
823 од. зб. документів з паперовими носіями
2233 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів. Серед них: фотокопії царських указів XVIII–XX ст., що стосуються історії краю, документів щодо заснування населених пунктів, затвердження гербів міст (1845), про проведення викупної операції у містечку Ревівка поміщиків М. М. та М. М. Хорватів (1862–1864), щодо перепису 1897 р., про стан церковно-парафіяльних шкіл краю (1912–1915), друкованих видань (серед. XIX ст.) тощо. Найвні церковні книги серед. XIX ст., які були власністю місцевих жителів.

Зібрано спогади учасників, свідків подій 1920–1930 рр. про голодомор, політичні репресії, діяльність комсомолу, піонерської організації, грамоти, дипломи, комсомольські квитки тощо.

Періоду Великої Вітчизняної війни стосуються листи з фронтів, спогади воїнів-визволителів, анкетні дані в'язнів фашистських концтаборів, остарбайтерів. Найвні карти, схеми території краю різних історичних періодів; є особові фонди заслуженого артиста РСФСР П. І. Лисоконя, заслуженого вчителя М. М. Каракати, поета В. В. Соколова.

Є багато книг-подарунків з автографами письменників А. Хорунжого, В. Козаченка, Є. Доломана, В. Соколова, В. Петльованого та ін.

Зберігаються документи, спогади, в яких йдеться про історію краю 1950–1970-х і подальших років XX ст., зокрема про будівництво Кремен-

чуцької ГЕС і переселення, пов'язане з ним, про села, що потрапили в зону затоплення тощо.

Зосереджено фотодокументи XIX–XX ст.: фотографії поміщиків м. Новогеоргіївська, призовників 1914 р., краєзнавців, політичних подій і їх учасників 1920–1930-х рр., фронтовиків – учасників Великої Вітчизняної війни, будівництва м. Світловодська, гостей міста і Кремгесу (П. Тичини, Хо Ши Міна, М. Хрущова, П. Шелеста та ін.).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Картотеки

О. Аболмасова

Захарівський музей історії Світловодського району

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: с. Захарівка, Світловодський р-н, Кіровоградська обл., 27545

Тел.: (236) 9-47-62

Транспорт: автобус “Олександрія – Іваново”, “Олександрія – Захарівка”, “Світловодськ – Іваново”

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1980 р. – відкрито музей історії с. Захарівка.

Обсяг фондів

3476 од. зб. музейних предметів (1895–2007), у т. ч.:

2323 од. зб. документів з паперовими носіями (1895–2007)

1138 од. зб. фотодокументів (1900–2007)

15 од. зб. фотонегативів (1939–1994)

Анотація складу фондів

Зберігаються: сімейні архіви жителів сіл Захарівської сільської ради та Світловодського району (1910–2007); сімейні архіви жителів затоплених сіл (зокрема Я. І. Шмиги, 1917–1964); фронтові листи (1941–1945); публікації про відомих людей Захарівки та Світловодщини в районній періодичній пресі та журналах; офіційні документи державних органів, колгоспу ім. Гагаріна, Захарівської середньої школи (1967–12002); грамоти ветеранів війни та праці; спогади односельчан та жителів району.

Наявні документи особового походження: автобіографія О. М. Глушкова (1936), С. С. Медведєва (1943), свідоцтва про народження жителів села, трудові книжки колгоспників; рукописи – уродженця с. Серебряного письменника С. Ф. Пономарьова, уродженця с. Сніжково П. П. Брехунцова “Нарис з історії села”, М. М. Дерявка “Бойовий шлях 116-ої дивізії”; фотографії командного складу 53-ої армії і 116-ої Харківської стрілецької дивізії, бійців і командирів дивізії воєнного часу, Героїв Радянського Союзу, одно-

селян, ветеранів Великої Вітчизняної війни та праці; карти, схеми, таблиці (1907–1990); колекція платівок, магнітних стрічок і касет (1950–1990); архів випускників школи та спогади з історії Захарівської, Медерівської та Іванівської шкіл.

Є листи з фронтів Великої Вітчизняної війни, окупаційні документи, похоронки, грамоти, похвальні грамоти, листівки, фотографії старожилів села, знаменних місцевих історичних подій.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Л. Шкірай

Ульяновський районний історико-краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 74, м. Ульяновка, Кіровоградська обл., 26400

Тел./факс: (259) 2-14-50

Транспорт: таксі (зуп. “РБК”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1970 р. – створено музей в районному будинку культури.

1972 р. – музей закрито і розформовано.

1979 р. – вдруге відкрито Ульяновський музей в приміщенні Ульяновського районного відділу народної освіти.

1992–1998 рр. – закрито музей для відвідувачів.

1998 р. – перенесено експозиції музею до районного будинку культури.

2003–2008 рр. – закрито музей для відвідувачів (у зв’язку з проведенням ремонтних робіт).

2008 р. – відкрито Ульяновський районний історико-краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

675 од. зб. музейних предметів (1896–2000), у т. ч.:

613 од. зб. у 36-ти альбомах

62 од. зб. документів з паперовими носіями

Анотація складу фондів

Зберігаються документи у фондах, серед яких: офіційні документи державних органів, установ та організацій, “Боевая характеристика на командира диверсионного взвода партизанського отряда им. Молотова Т. А. Кушнина” (1944); “Командировочное направление на работу во Львовскую область с Ульяновки” (1946–1951), “Удостоверение за участие в героической обороне Кавказа” (1943); документи особового походження громадян – керівників райкому та комсомолу колишнього Грушківського району (1930–1940), Ульяновського району (з 1949) – мандати, перепустка на відкриття пам’ятника генералові армії М. Ф. Ватутіну (1949), видані В. Я. Кримсько-

му; депутатський квиток та посвідка “Про обрання депутатом” А. К. Забуряного (1957); депутатський квиток В. Ф. Загороднього (1961); посвідчення першого секретаря Ульяновського РК ЛКСМУ А. С. Веденєєва (1951); чотири комсомольські квитки (1932–1941); документи учасників Великої Вітчизняної війни – фотознімки партизанських квитків: М. С. Вичканюк, К. Г. Кравцана, “удостоверение личности фельдшера А. А. Батурского” (1942) тощо.

Наявні документи до 1917 р., зокрема: “Актовая бумага Даниловского волостного правления Балтского уезда”(1905); “Вводный лист по указу его императорского величества, выдан Евдокиму Васильевичу Струтинскому во владение” (1901); “Расчетная ведомость Департамента Окладных сборов о поземельном устройстве Даниловской волости Балтского уезда” (1896); фотографія “Временного свидетельства Товарищества Грушковского свеклосахарного завода” (фонд цукрозаводу); “Приговор Винницкого окружного суда, по 2-му Уголовному отделению, по делу сектантки Т. И. Сельской” (1914); “Похвальный лист Балтского Уездного Отделения Подольского епархиального училища” (1914); відкриті листи Л. Т. Пятакову від контори цукрозаводу.

Є друковані матеріали: газети – “Известия” (1917), “Большевик” (1920) Одеського губернського исполкома КП(б)У, відозва німецького командування “Бойцам, командирам и политработникам гарнизона о-ва Ханко” (1941) тощо.

Основну частину фондів становлять фотодокументи; документи з паперовою основою, розміщені в експозиціях, присвячених селищу Грушківського цукрового заводу (1870–1904), революції (1905–1907), революції та громадянській війні (1917–1920) в краї, сталінській колективізації та репресіям (1930-х), створенню та розвитку Ульяновського району (1950–1980), становленню незалежності України (1991–2005).

Зберігаються документи Великої Вітчизняної війни (1941–1945); документи, присвячені інтернаціональним зв'язкам Ульяновського району (1960–1980).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Книги надходжень

О. Матійчук

Музей історії Устинівського району

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 46, смт Устинівка, Кіровоградська обл., 27501

Тел.: (239) 4–11-52

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

2003 р. – створено музей.

Обсяг фондів

190 од. зб. музейних предметів (1931–2007), у т. ч.:

106 од. зб. документів з паперовими носіями

83 од. зб. фотодокументів

1 од. зб. відеодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів: фронтові листи, примірники друкованих видань (книги, вирізки з газет), газети періоду Великої Вітчизняної війни та відбудови, фотодокументи учасників колективізації (М. І. Короїда, О. П. Каймара), бойових дій, уродженців району (двічі Героя Радянського Союзу, генерал-майора авіації О. Ю. Мазуренка, Героїв Радянського Союзу В. І. Кияшка, льотчика-винищувача К. Г. Вишневецького, генерал-лейтенанта А. Г. Савенка), альбом-естафета передового досвіду роботи місцевих рад району, фотографії про відзначення районного свята Врожаю (1980).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи

Книги надходжень

Л. Кривохижа

Кіровоградський міський літературно-меморіальний музей І. К. Карпенка-Карого

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Тобілевича, 16, м. Кіровоград, 25006

Тел.: (0522) 37-32-91

Транспорт: тролейбус, маршрутне таксі (зуп. “Друкарня”), маршрутне таксі 17 (зуп. “Поліклініка № 1”)

Час роботи: 10.00–17.00 (щодня)

Історична довідка

1993 р. – засновано музей.

1995 р. – відкрито для відвідувачів у будинку, де з 1872 по 1883 рр. жив і працював письменник-драматург І. К. Карпенко-Карий (Тобілевич).

Обсяг фондів

6392 од. зб. музейних предметів (друга пол. XIX ст. – поч. XXI ст.)

2433 од. зб. документів з паперовими носіями (поч. XX ст. – поч. XXI ст.)

2081 прим. книг (друга пол. XIX – поч. XXI ст.)

1372 од. зб. фотодокументів (кін. XIX–XX ст.)

6 од. зб. фонодокументів (1970–1980)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів і висвітлюють елісаветградський період життя І. К. Карпенка-Карого (1872–1883). Найвні твори драма-

турга, що виходили друком у різних видавництвах та в різні роки. Частина документів висвітлює життєвий і творчий шлях письменників-земляків, літераторів, чиє життя було пов'язано з краєм, літературні процеси, що відбувалися в області та Україні.

У фонді: документально-історична група (архів), фотодокументи, фотокартки та негативи, фондоменти, платівки із записами пісень на слова письменників-земляків, художні твори у виконанні авторів.

Фондоутворювачі: уродженці краю В. Винниченко, Є. Маланюк, Ф. Мелешко, В. Козаченко, Ю. Яновський, В. Базилевський, Ю. Мокрієв, І. Микитенко, С. Голованівський, В. Бровченко, А. Тарковський, Ю. Олеша та ін.; члени Кіровоградської обласної НСПУ; корифеї українського театру І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Старицький; сучасні діячі театру ім. М. Кропивницького та журналісти.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Картотеки

Бібліографія

Лісняк К. Живий, як літературний процес / К. Лісняк // Укр. мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. – № 1.

Кіровоградський міський літературно-меморіальний музей І. К. Карпенко-Карого // Культура. Історія. Традиції : спецвипуск “Музеї України” : Музеї Кіровоградської області. – 2004. – № 6. – С. 15

Л. Хосяїнова

Кіровоградський художньо-меморіальний музей О. О. Осмьоркіна

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 89, м. Кіровоград, 25006

Тел.: (0522) 22-46-95

Транспорт: тролейбус 3, 5, 10, маршрутне таксі 11, 55, 100 (зуп. “Готель “Київ”)

Час роботи: 10.00–16.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1985 р. – створено музей в меморіальному будинку, де провів свої дитячі та юнацькі роки художник О. О. Осмьоркін.

1990 р. – музею надано статус державного.

1994 р. – музей відкрито для відвідувачів після ремонтно-реставраційних робіт.

Обсяг фондів

1522 од. зб. документів з паперовими носіями (1855–2009)

582 од. зб. фотодокументів (1900–2009)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів музею.

Центральне місце займає особовий фонд О. О. Осмьоркіна (1892–1953), переданий вдовою художника: копійні документи (свідоцтва про закінчення Єлисаветградського земського реального училища, довідка про навчання в Київському художньому училищі, посвідчення, листи, автобіографія рукописна), відомості про виставки, публікації, фотографії. Найважливіші фонди особового походження: архів елисаветградського архітектора Я. В. Паученка (1866–1914) – документи (копії свідоцтва про народження, диплому, проектів архітектурних споруд, публікацій), фотографії; архів учнів О. О. Осмьоркіна – російських художників (1960–1990) – спогади, буклети та каталоги виставок; архів сучасних кіровоградських художників (1950–2005) – документи, буклети та каталоги виставок, публікації, фотографії.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи
Книги надходжень

Картотеки:
тематичні
персональні

Бібліографія

Художньо-меморіальний музей О. О. Осмьоркіна: буклет. – Кіровоград, 1994.

Художньо-меморіальний музей О. О. Осмьоркіна : буклет. – Кіровоград, 2005.

Місто Якова Панченка : буклет. – Кіровоград, 2005.

Життя художника в світлинах : до 115-ї річниці від дня народження Олександра Осмьоркіна : буклет. – Кіровоград, 2007.

В. Чернова

Державний педагогічно-меморіальний музей В. О. Сухомлинського

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Сухомлинського, 4, сел. Павлиш, Онуфріївський р-н,
Кіровоградська обл., 28110

Тел.: (238) 2-23-55, 2-23-56

Транспорт: залізничний транспорт, міжміський автобус

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1972 р. – відкрито Педагогічно-меморіальний музей В. О. Сухомлинського на громадських засадах при Павлиській середній школі, якою керу-

вав видатний педагог у 1948–1970 р. і яка носить його ім'я. Того самого року дружина В. О. Сухомлинського передала музею 1500 експонатів.

1975 р. – створено державний педагогічно-меморіальний музей В. О. Сухомлинського.

Музей має дві частини: педагогічну (три експозиційні зали); меморіальну (службовий кабінет директора і квартира сім'ї Сухомлинських); фондосховище.

Його унікальність полягає в тому, що він розміщений у приміщенні школи (будівля 1910 р., колишня земська школа), збережена територія шкільної садиби, яка формувалася, упорядковувалася за задумом і безпосередньою участю В. О. Сухомлинського.

Обсяг фондів

18982 од. зб. музейних предметів (1892–2006)

3156 од. зб. фотодокументів (1914–1994)

6687 прим. видань

Анотація складу фондів

Зберігається особиста бібліотека сім'ї Сухомлинських: педагогічні видання XIX ст. (Г. Песталоцці, Я. Каменського, М. Ушинського, А. Макаренка та педагогів 1960–1970-х рр.), енциклопедії, словники, твори видатних українських письменників та письменників різних країн; книги з дарчими написами авторів (Мединського, Вітки, Тарковського та ін.).

У фонді представлені рукописи, машинописи: чернетки казок В. О. Сухомлинського, його характеристики на вчителів і учнів, щоденні плани директора, конспекти уроків учителя В. О. Сухомлинського, варіанти статей і книг з авторськими правками, його кандидатська дисертація “Директор школи – керівник навчально-виховного процесу” (робочий варіант – 735 с.).

Зберігається документація Павлівської середньої школи та документи, які стосуються роботи В. О. Сухомлинського як керівника школи: плани роботи (перспективні, тижневі, щоденні); плани позакласної роботи; аналізи системи уроків: класні журнали; звітно-фінансова документація; офіційне листування; особисте листування В. О. Сухомлинського з видатними діячами науки і культури, з педагогами інших країн (С. Тодоров, М. Біблюк, І. Камлоші) та педагогами-новаторами того часу (І. Ткаченко, М. Кодак, М. Дмитрієв); прижиттєві видання книг В. О. Сухомлинського, його статей і підбірки статей інших авторів на різні теми з анотаціями і зауваженнями Василя Олександровича. Літературну діяльність директора школи – характеризують томики “Павлівські казки”, які склалися дітьми під його керівництвом, збірки старшокласників “Щаслива юність”, “Наша творчість”, зразки творчих робіт В. О. Сухомлинського та вчителів школи, збірки мініатюр В. О. Сухомлинського для користування вчителями початкових класів. Наявні: особова справа В. О. Сухомлинського, накази його як директора школи і завідувача райвно, дипломи про освіту, посвідчення про нагородження, похвальні грамоти, подяки, депутатські мандати, звіти про відрядження, запрошення на різні конференції, симпозіуми, семінари в нашій країні та за кордоном.

Діяльність педагогічного колективу Павлівської середньої школи, найближчого оточення В. О. Сухомлинського відображають: протоколи педаго-

гічних рад і засідань психологічних семінарів, збірки творчих робіт вчителів “Педагогічна думка”; матеріали засідань батьківського університету тощо.

Значне місце посідають матеріали, що характеризують впровадження ідей і педагогічної спадщини В. Сухомлинського в життя на сучасному етапі (книги, статті про творчість педагога і діяльність його послідовників, листи, листівки, буклети, плакати, матеріали конференцій, педагогічних читань, семінарів, присвячених йому, дисертації, автореферати тощо).

Найдавнішими є фотографії родичів В. О. Сухомлинського. Основна частина фотознімків відноситься до 1948–1970 рр. Вони надійшли від сім’ї В.О. Сухомлинського і архіву Павлиської середньої школи (фотографії сімейні, педагогічного колективу, навчально-виховного процесу).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Бібліографія

В. О. Сухомлинський : біобібліографія / уклад. Г. І. Сухомлинська, О. В. Сухомлинська. – К. : Рад. школа, 1987. – 256 с.

В. О. Сухомлинський : бібліографія 1987–2000 рр. / уклад. Г. І. Сухомлинська, О. В. Сухомлинська. – К. : КНЕУ, 2001. – 128 с.

Литвиненко М. А. Педагогічно-меморіальний музей В. О. Сухомлинського : путівник / М. А. Литвиненко. – К. : Рад. школа, 1979. – 36 с.

Путівник по державному педагогічно-меморіальному музею В. О. Сухомлинського / підгот.: О. В. Пеннер, В. Ф. Рожепа ; Упр. освіти Кіровоград. облдержадміністрації. – 1998. – 32 с.

Державний педагогічно-меморіальний музей В. О. Сухомлинського : путівник : до 85-річчя В. О. Сухомлинського” / підгот. за путівником (1998 р.) та за участю працівників музею З. Ткаченко, В. Рожепи, В. Балабухи, Л. Данилової. – Кіровоград, 2003. – 26 с.

З. Ткаченко

Нечаївський літературно-меморіальний музей Ю. І. Яновського

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 33, с. Нечаївка, Компаніївський р-н, Кіровоградська обл., 28420

Транспорт: автобус “Кіровоград-Криничувате”

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1972 р. – засновано музей письменника.

2002 р. – музей передано до спільної власності територіальних громад сіл, селища району.

Обсяг фондів

356 од. зб. музейних предметів (1844–2007)

310 од. зб. документів з паперовими носіями
46 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Зберігаються фотокопії метричного запису в церковній книзі про народження Ю. Яновського, відомостей про його навчання в школі, фотографії батьків. Є документи, які характеризують початок творчого шляху письменника, його навчання у Київському політехнічному інституті, дружні та творчі зв'язки з С. Корольовим, В. Блакитним, П. Панчем, М. Кулішем, О. Довженком. Суттєве місце займають документи, що відображають культурне життя Єлисаветграда, Києва, Харкова, Одеси (фотографії, газети, книги, журнали, афіші).

Наявні першовидання творів Ю. Яновського “Майстер корабля”, “Чотири шаблі”, “Вершники”, “Мир”, “Дочка прокурора”.

Воєнний період життя і творчості письменника характеризують фотографії, посвідчення, журнали, книги, ілюстрації до його творів, матеріали про Нюрнберзький процес, де він був присутній як кореспондент газети “Правда України” (1945–1946).

Зберігаються документи про нагороди Ю. Яновського (орден Трудового Червоного прапора, медаль “За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.” та ін.), про останні роки його життя і творчості: книги, журнали, записники, фотографії, листи, портрети, видання творів іншими мовами світу.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Бібліографія

Музей Ю. Яновського у Нечаївці : путівник. – Дніпропетровськ : Промінь, 1986. – 38 с. : іл.

Р. Садовенко

Кіровоградський музей музичної культури ім. К. Шимановського

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Гоголя, 42, м. Кіровоград, 25006.

Тимчасово фонди музею знаходяться в приміщенні ДМШ № 1,

за адресою: вул. Дзержинського, 65, а будинок-музей,

в якому проживав К. Шимановський і який знаходиться

на вул. Гоголя, 42, реставрується

Тел.: (0522) 24-62-51

Транспорт: маршрутне таксі 3, 10, 11, 13, 22, 55, 77, 108, 106, 107, 112, 284 (зуп. “Кінотеатр Зоряний”)

Час роботи: 9.00–16.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1985 р. – відкрито кімнату-музей при Кіровоградському музичному училищі на громадських засадах.

1991 р. – створено Кіровоградський музей музичної культури ім. К. Шимановського зі статусом державного.

Обсяг фондів

3347 од. зб. документів, у т. ч. :
понад 1900 од. зб. документів з паперовими носіями (1940–1994)
660 од. зб. фотодокументів (1910–1994)
понад 130 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів за інвентарними групами: ДІ (документи історії), ФО (фото – оригінали), НЗ (носії звукозапису), КЖ (книги, журнали).

Є особовий фонд композитора К. Шимановського (1882–1936), переданий у 2001 р. О. І. Полячком, який працював начальником відділу культури Кіровоградської міської ради. У нього входять книги, фотографії, компакт-диски, буклети, афіші. Зберігаються особові фонди композитора Ю. С. Мейтуса, мистецтвознавця Г. О. Поляновського, народної артистки України Л. Л. Забілястої, провідної солістки Національного оперного театру Словенії Н. І. Кравцової-Біорро (Вороб'йової), засновника Народного Театру музичної комедії О. М. Флейшмана, компакт-диски та аудіокасети фольклориста О. А. Терещенка та ін.

Зберігаються автобіографії, посвідчення, дипломи, грамоти, щоденники, записні книжки, листування, листівки, афіші, програми, запрошення, оголошення, нотні записи фотографії видатних діячів музичної культури, грамплатівки, магнітофонні бабіни, касети, компакт-диски з записами музичних творів земляків-вокалістів, інструментальної музики тощо.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги

Картотеки:
тематична
іменна

Бібліографія

Вербовицька А. В. Три імені на сторінках минулого : (про П. Ніщинського, М. Гришка, Ф. Блуменфельда / А. В. Вербовицька // Народне слово. – 2006. – № 36 (2362). – 4 квіт. – С. 3.

Коваль А. Улюблена донька Кропивницького : (про Кропивницьку Олександрю Марківну) / А. Коваль // Народне слово. – 2004. – № 69 (2100). – 22 черв.

Лорман Н. І. Музичні сторінки нашого міста / Н. І. Лорман // Культура. Історія. Традиції : спецвипуск “Музеї України” : Музеї Кіровоградської області. – 2004. – № 6. – С. 7–8.

Н. Лорман

Красногірський музей підпільної молодіжної організації “Спартак”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: с. Красногірка, Голованівський р-н,
Кіровоградська обл., 26540

Транспорт: автобус (із смт Голованівськ)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1978 р. – музей засновано.

1990 р. – музей став самостійним.

Обсяг фондів

2358 од. зб. документів (1940–2006), у т. ч.:

99 од. зб. документів з паперовими носіями

2259 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів. Серед них: документи підпільної молодіжної організації “Спартак”, листи з фронтів, окупаційні документи, похоронки, грамоти, похвальні грамоти, листівки; довідкова книга про жертв голодомору та в’язнів фашистських концтаборів, списки загиблих в Афганістані та жертв Чорнобильської катастрофи; фотодокументи про Героя Радянського Союзу майора Г. В. Мікля.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Бібліографія

Нескорений Спартак : фотоальбом. – К. : Мистецтво, 1982. – 48 с.

Красногірський музей історії підпільної молодіжної організації “Спартак” // Культура. Історія. Традиції : спецвипуск “Музеї України” : Музеї Кіровоградської області. – 2004. – № 6. – С. 8–10.

Г. Кулик

Кіровоградський обласний художній музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Карла Маркса, 60, м. Кіровоград, 25006

Тел.: (0522) 24-56-81

Транспорт: тролейбус 1, 2, 4, 10; маршрутне таксі 11, 106, 108

Час роботи: 9.00–18.15, вихідний день – неділя

Історична довідка

1993 р. – створено музей на базі картинної галереї, розміщений у прищени колишнього пасажу (пам’ятки архітектури 1887 р.).

Обсяг фондів

929 од. зб. музейних предметів (1910–2004), у т. ч.:

773 од. зб. документів з паперовими носіями

133 од. зб. фотодокументів

23 од. зб. стародруків

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі фондів. Серед них: документи, довідки, проспекти, афіші, листи, буклети, каталоги та ін. про життєвий та творчий шлях художників-земляків, діячів мистецтва, роботи яких експонуються у його залах.

Наявні особові документи: П. І. Кодьєва (1899–1968) – члена Спілки художників України, першого директора Державної науково-дослідної реставраційної майстерні (мандати, посвідчення, запрошення на відкриття виставок; спогади; грамоти, біографія, 1920–1999); П. Д. Покаржевського (1889–1968) – заслуженого діяча мистецтв РРФСР, художника (монографія, листівки, книги, грамоти, 1959–1960); О. Ф. Фойницького (1886–1973) – художника, заслуженого діяча мистецтв Молдавської РСР, почесного громадянина м. Тирасполя, члена Спілки художників СРСР (посвідчення, грамоти, брошури, 1947–1960).

Серед фотодокументів зберігаються знімки В. О. Федорова (1920–1986) – члена Спілки художників СРСР (дитячі та юнацькі фотографії, воєнних років, під час роботи над картинами в майстерні; з друзями–художниками; на відкритті виставок художника, 1930–1980); А. М. Нюренберга (1887–1978) – художника, комісара мистецтв Росії, начальника по охороні пам'яток мистецтва (знімки під час відкриття виставок, з друзями–художниками, портретні, 1910–1977); А. В. Німенка (1925–2006) – заслуженого діяча мистецтв Грузинської СРСР, члена Національної спілки художників України, члена Національної спілки письменників України (1950–1990, фотознімки портретні, в майстерні, на пленері, на відкритті пам'ятника).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходження

Інвентарні книги

Картотеки по групах зберігання

Бібліографія

Босько В. М. Картинна галерея : путівник / В. М. Босько. – Дніпропетровськ : Промінь, 1985. – 56 с.

Кіровоградський обласний художній музей : буклет. – Кіровоград, 2001. – 4 с.

Т. Храпова

Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. К. Маркса, 24, м. Кіровоград, 25006

Тел./факс: (0522) 22-65-79

E-mail: omh@library.kr.ua

Транспорт: маршрутне таксі 1, 10, 22, 50, 55, 100, 107, 112, 113,
тролейбус 4, 10

Час роботи: 9.00–19.00 (понеділок – четвер), 10.00–19.00,
10.00–18.00 (субота – неділя), вихідний день – п'ятниця

Історична довідка

1899 р. – засновано Єлисаветградську громадську бібліотеку

1920 р. – на її базі створено міську бібліотеку.

1939 р. – бібліотека стала обласним науково-методичним і координаційним центром для бібліотек усіх систем і відомств.

1993 р. – бібліотеці присвоєно ім'я видатного земляка, ученого-енциклопедиста, славіста, філософа Д. І. Чижевського.

2001 р. – створено відділ рідкісних і цінних документів

Обсяг фондів

понад 760 тис. прим. видань

50 од. зб. документів з паперовими носіями (кін. XIV ст. – кін. XX ст.)

20 тис. прим. видань у відділі рідкісних і цінних документів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у відділі рідкісних і цінних документів.

Архівні документи бібліотеки включають – рукописи (кін. XIV ст. – кін. XX ст.), серед яких “Євангеліє” (кін. XIV – поч. XV ст.), “Апокаліпсис” (кін. XVIII ст.) тощо. Вони мають релігійну, історико-публіцистичну та художню спрямованість.

Наявні рідкісні видання, стародруки, рукописні книги (кін. XVII – поч. XX ст.), видання з автографами та маргіналіями. Серед 20 тис. видань – книги кириличного, гражданського друку XIX – поч. XX ст. з автографами історичних діячів: П. Могили, П. Куліша та ін.

Обліково-довідковий апарат

Неопублікований перелік документів

Каталоги:

карткові

електронні

Бази даних

Документи реєструються в електронній базі даних “Книги”

Електронний музей книги : (інформація про рідкісні і цінні видання на сайті ОУНБ ім. Д. І. Чижевського) // www.library.kr.ua

Бібліографія

Кіровоградська обласна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського : до 100-річчя заснування першої громадської бібліотеки в Єлисаветграді : буклет. – Кіровоград : Центр. Укр. вид-во, 1999. – 17 с.

Кіровоградщина бібліотечна / Упр. культури та туризму облдержадміністрації, Кіровоград. обл. універс. б-ка ім. Д. І. Чижевського. – Кіровоград, 2003. – 88 с.

Обласна універсальна наукова бібліотека : буклет / Кіровоград. обл. універс. б-ка ім. Д. І. Чижевського. – Кіровоград, 2003.

Абгарян А. Місцевий примірник документів – частина історії рідного краю / А. Абгарян // Бібл. форум України. – 2004. – № 2. – С. 29–32.

Видання друкарні Києво-Печерської лаври в фондах відділу рідкісних і цінних документів Кіровоградської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д. І. Чижевського / Упр. культури та туризму облдержадміністрації, Кіровоград. обл. наук. б-ка ім. Д. І. Чижевського. – Кіровоград, 2005. – 32 с.

Бібліотечна орбіта Кіровоградщини : зб. ст. / упоряд. В. А. Козлова ; Упр. культури та туризму облдержадміністрації, Кіровоград. обл. універс. б-ка ім. Д. І. Чижевського. – Кіровоград, 2006. – 142 с.

В. Козлова

Музей історії Кіровоградського національного технічного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: просп. Університетський, 8, м. Кіровоград, 25006

Тел.: (0522) 39-07-71

Транспорт: тролейбус, маршрутне таксі 5, 150, 111, 284, 550 (зуп. “Університет”)

Час роботи: 10.00–14.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1981 р. – засновано музей історії.

Обсяг фондів

508 од. зб. музейних предметів (1978–1989)

79 од. зб. документів з паперовими носіями

2817 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Зберігаються: державні свідоцтва та патенти на наукові винаходи викладачів та студентів КНТУ; оригінальні примірники науково-технічної літератури працівників університету; рукописні тексти наукових праць д-ра техн. наук, проф., ректора Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування 1969–1979 рр. Г. Р. Носова; фотографії, які висвітлюють історію закладу з 1929 по 2009 рр.; ювілейні грамоти, привітання колишніх випускників, громадських, політичних діячів та працівників промисловості, бізнесу, сільського господарства з України та зарубіжжя.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходження

Інвентарні книги

Ю. Бондарчук

Музей Державної льотної академії України

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Добровольського, 1, м. Кіровоград, 25005

Тел.: (0522) 39-45-39

Транспорт: тролейбус 4, маршрутне таксі 1, 3, 6, 10, 21, 50, 150, 100, 120 (зуп. “вул. Короленка”)

Час роботи: 8.00–17.00 (понеділок – четвер), 8.00–15.00 (п’ятниця), вихідний день – субота, неділя

Історична довідка

1971 р. – засновано музей історії навчального закладу та авіації міста.

Обсяг фондів

1924 од. зб. музейних предметів (1965–2007), у т. ч.:

90 од. зб. документів з паперовими носіями

2 од. зб. кінодокументів

1832 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Зберігаються документи, які висвітлюють діяльність навчального закладу: грамоти до ювілеїв закладу; вітальні адреси з нагоди ювілеїв закладу; фотоальбоми випускників, фотографії урочистих подій (святкування Дня знань, конкурсів, що проводяться в закладі) тощо; фотоальбом “Книга пам’яті” про ветеранів Великої Вітчизняної війни, які працювали у академії; фотографії керівників закладу О. Г. Мельникова, М. С. Новокщенинова, І. С. Погорелова, В. М. Вікторенка, А. О. Комарова, М. П. Нікуліна, М. І. Рубця.

Л. Кіресв

Луганський обласний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Т. Г. Шевченка, 2, м. Луганськ, 91055

Тел./факс: (0642) 55-12-52, 53-43-11, 53-30-71, 53-01-11

Транспорт: трамвай 13, 11, 7, маршрутне таксі 107, 166-а, 140, 118, 117, 137, 187, 151, 111, 126, 105 (зуп. “Пам’ятник борцям революції”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1920 р. – засновано музей.

1924 р. – Донецький обласний соціальний музей.

1925 р. – Державний соціальний музей Донбасу.

1927 р. – Луганський краєвий музей.

1938 р. – Ворошиловградський обласний краєзнавчий музей.

1993 р. – Луганський обласний державний комунальний краєзнавчий музей.

1999 р. – сучасна назва.

Обсяг фондів

34765 од. зб. музейних предметів (1531–2006), у т. ч.:

25177 од. зб. документів з паперовими носіями (1531–2006)

9588 од. зб. фотодокументів (кін. XIX ст. – 2006)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в науково-дослідницькому відділі фондів музею. Найдавніші документальні пам’ятки музейної колекції – рукописне Євангеліє (1531), книги кирилівського друку Московської друкарні: Мінея (1635), Псалтир (1650), Октоїх осьмигласний (1666) тощо.

Найдавніші документи відносяться до періоду будівництва Луганського ливарного заводу (1796, 1801) – це офіційне листування адміністрації підприємства.

Зберігаються документи, які характеризують майновий, суспільний, освітній та культурний рівень жителів Луганщини серед. XIX – поч. XX ст.: припис предводителя дворянства, метрики, відпускні для відходу на заробітки, дозволи на вступ у шлюб, свідоцтва про освіту, розрахункові книжки працівників промислових підприємств та шахт регіону, договори про продаж об’єктів нерухомості та землі тощо.

Період жовтневої революції та соціалістичного будівництва (1917–1941) характеризуються документальними матеріалами: листівками, прокламаціями, нагородними документами, почесними грамотами, відзнаками, якими нагороджувались підприємства і фізичні особи. Є окремі документи про діяльність відомих діячів К. Є. Ворошилова, О. Я. Пархоменка, А. Каменського та ін. У музеї зберігаються окремі рукописи І. Приблудного, друковані видання 1920–1930-х рр. В. Сосюри, Б. Горбатова, П. Безпощадного, Ю. Черкаського та ін. Колекція включає значну кількість документів 1930–1940-х рр., що відображають економічні та соціальні зміни Луганщини: розписки про виплати податків, довідки з біржі праці, установчі документи кооперативів, авторські свідоцтва винахідників і раціоналізаторів, розрахункові книжки робітників і колгоспників, працівників МТС, зошити учнів шкіл, рукописні журнали тощо.

Період Великої Вітчизняної війни (1941–1945) представлено нагородними документами, фронтовими листами, записниками, щоденниками учасників бойових дій Радянської армії, партизанських загонів і підпільних груп. Зберігаються шкільні зошити членів “Молодої гвардії”, картографічні матеріали, листівки, відозви, накази, оголошення органів радянської влади і окупаційних властей, газети, брошури та книги; документальні матеріали Героїв Радянського Союзу О. Молодчого, М. Горюшкіна, І. Михайличенка, С. Желєзного, Н. Гнилицької, М. Бриксіна.

Післявоєнний період 1945–1960-х рр. репрезентовано нагородними документами Героїв Соціалістичної Праці, передовиків виробництва, документами про присвоєння почесних звань та нагород діячам освіти, культури і науки, нагородження підприємств, установ і організацій. Колекція документальних пам’яток цього періоду включає, продовольчі картки (1947), особові документи реабілітованих осіб, пенсійні посвідчення.

Музейна збірка включає значний за обсягом документальний матеріал (1970 – поч. 1990-х) : почесні грамоти, дипломи, відзнаки, подяки, вітальні адреси передовиків виробництва, нагородні документи Героїв Соціалістичної Праці (М. Мамаєва, В. Щебетовського та ін.), мандати та посвідчення делегатів партійних з’їздів та конференцій, депутатів різних рівнів. До колекції входять особові документи космонавтів, письменників, нагородні документи луганчан, чемпіонів та призерів олімпійських ігор, чемпіонатів Європи та світу.

До колекції увійшли документи часів незалежності України (1991–2006): особові документи Героя України Ш. І. Молчанової, кавалера ордена Княгині Ольги Ш. Г. Надьон та ін., письменників М. Руденка, І. Світличного.

Серед оригінальних фотодокументів кін. XIX ст. – 2006 р. наявні фотопортрети, видові фотографії, сюжетні та групові фотографії, які характеризують різні історичні періоди з життя регіону; колекція луганського фотографа Л. Шлапоберзького про економічне та суспільне життя регіону (кін. 1940 – кін. 1980-х).

Фондоутворювачі: підприємства, установи, громадські організації, політичні партії та окремі громадяни, у т. ч.: К. Є. Ворошилов, О. Я. Пархоменко, О. Молодчий, М. Мамаєва, В. Ляхов, В. Титов, М. Матусовський та ін.

Обліково-довідковий апарат

Акти приймання
Книга надходження
Інвентарні книги
Наукові паспорти
Колекційні описи
Тематичні картотеки

Бібліотека

Налічує 6733 прим. книг з краєзнавства, історії, мистецтвознавства, природознавства, археології, охорони пам'яток, архітектури, етнографії, народознавства, довідкові енциклопедичні видання та науково-популярні періодичні видання.

Бібліографія

Луганский областной краеведческий музей : путеводитель / сост.: И. А. Пашенко, Г. Ф. Попов, П. Ф. Богданов. – Донецк : Кн. изд-во, 1963. – 33 с.

Луганский областной краеведческий музей : путеводитель / сост.: И. А. Пашенко, Г. Ф. Попов, А. П. Филатов, З. А. Радзиховская. – Донецк : Донбасс, 1968. – 79 с.

Высоцкий В. И. Ворошиловградский краеведческий музей : путеводитель / В. И. Высоцкий, З. А. Радзиховская. – Донецк : Донбасс, 1980. – 78 с.

Большевистские листовки в Ворошиловградском краеведческом музее (1905–1924 гг.). – Ворошиловград, 1987. – 9 с.

Высоцкий В. И. Ворошиловградский краеведческий музей : путеводитель / В. И. Высоцкий. – Изд. 2-е, доп. – Донецк : Донбасс, 1987. – 64 с.

Клочко Т. М. Луганський обласний краєзнавчий музей : буклет / Т. М. Клочко, І. М. Ключнева. – Луганськ, 2000. – 9 с.

Каталог старопечатных книг Луганского областного краеведческого музея / сост.: Н. Н. Коченко, Р. Ф. Чумак, А. С. Люлько. – Луганск : ЛОКМ, 2001. – 38 с.

Луганщина: етнокультурний вимір : монографія. – Луганськ : Альма Матер, 2001. – 360 с.

Макарова А. Деякі сторінки історії окупаційного режиму : (за документами Луганського обласного краєзнавчого музею) / А. Макарова // Архіви України. – 2005. – № 1/3. – С. 293–296.

Наш край в давнину : буклет / склад.: Т. М. Клочко, І. М. Ключнева. – Луганськ : ЛОКМ, 2005. – 8 с.

Природа рідного краю : буклет / склад.: В. І. Попова. – Луганськ : ЛОКМ, 2005. – 8 с.

Луганщина у 20–40 роки ХХ ст. : буклет / склад.: С. В. Казакова. – Луганськ : ЛОКМ, 2005. – 8 с.

Луганщина в роки війни : буклет / склад.: Л. І. Дьоміна. – Луганськ : ЛОКМ, 2006. – 8 с.

Радченко Н. М. Довоєнна колекція Луганського обласного краєзнавчого музею за архівними та друкованими джерелами / Н. М. Радченко // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Сер.: Іст. науки. – Луганськ, 2007. – № 23 (139). – С. 168–179.

Т. Клочко, І. Сидорчук

Алчевський історичний музей

Підпорядкування: відділ Луганського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Калініна, 2, м. Алчевськ, Луганська обл., 94201

Тел.: (06442) 2-01-72, 2-49-01

Транспорт: тролейбус 3, 5, 6 (зуп. “Палац хіміків”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1967 р. – створено Комунарський краєзнавчий музей на громадських засадах.

1978 р. – Комунарський народний краєзнавчий музей.

1981 р. – Комунарський історичний музей став відділом Луганського обласного краєзнавчого музею.

1991 р. – Алчевський історичний музей – відділ Луганського обласного краєзнавчого музею.

Обсяг фондів

3861 од. зб. музейних предметів (1861–2006), у т. ч.:

3038 од. зб. документів з паперовими носіями (1861–2006)

823 од. зб. фотодокументів (1896–2001)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі та в експозиції, відображають соціально-економічне та культурне життя міста при заводі Донецько-Юр'ївського металургійного товариства.

Найдавніші документальні пам'ятки музейної колекції – статут акціонерного товариства тютюну (1861), статут об акцизах на табак (1861), “Ополченский билет Н. Я. Маркелова” (1892), бланки заводу ДЮМО (1897).

Музейна колекція дожовтневого періоду представлена такими документами: статут громадських зборів при станції Алчевське Катерининської залізниці, квитки членські, посвідчення про повноваження, посвідчення делегатські, про закінчення курсів, свідоцтва про народження, шлюби, витяги із метричної книги Миколаївської церкви, паспорти осіб, книжки розрахункові, свідоцтва страхові жителів сіл Васильківки, Жиловки, сел. Алчевського.

Наявні: книга Х. Д. Алчевської “Пережитое и передуманное”, копії листів з її особистого листування з І. Тургенєвим, Ф. Достоевським, Г. Успенським та ін.

Документи 1917–1941 рр. представлено посвідченнями, відзнаками, мандатами, трудовими книжками, перепустками, талонами, продуктовими та хлібними картками жителів м. Ворошиловська (нині м. Алчевськ).

Колекція періоду Великої Вітчизняної війни (1941–1945) включає нагородні документи на ордени й медалі, фронтові листи, листи-подяки, характеристики на бійців й учасників партизанського руху, картографічні матеріали, газети, книги, книжки орденські, накази про нагороди, посвідчення про мобілізацію Героїв Радянського Союзу П. М. Липовенка, І. С. Депутатова, М. О. Луговського та ін.

Післявоєнний період з 1945 по 1991 рр. репрезентовано: документами Героїв Соціалістичної Праці І. Р. Фоміна, В. М. Марченка, В. Ф. Корзініна, П. А. Гмирі; довідками репресованих осіб, в'язнів концтаборів; квитками військовими, довідками про перебування в лавах Радянської Армії; посвідченнями про занесення до книги Пошани, авторськими свідоцтвами, грамотами, почесними дипломами, урядовими вітальними адресами й телеграмами, свідоцтвами про присвоєння почесних звань, подяками та ін.

За роки незалежності України з 1991 по 2006 рр. музей включив до свого зібрання наступні документальні пам'ятки: свідоцтва та дипломи Н. П. Кутепової – заслуженого майстра народної творчості України; посвідчення до пам'ятного знака “50 років визволення України”, подяки Луганської облдержадміністрації, листи вітальні, дипломи Управління фізичної культури та спорту облдержадміністрації за участь у спортивних змаганнях; талони продуктові; нагородні документи жителів м. Алчевська: посвідчення до медалей “Захиснику Вітчизни”, “60 років визволення України”, нагрудного знака “Партизан України 1941–1945 рр.” В. С. Горбенко; дипломи лауреатів та свідоцтва учасників Міжнародних конкурсів вокалістів, присвячених пам'яті І. Алчевського; грамоти та дипломи Луганської облдержадміністрації спортивним колективам та окремим спортсменам; посвідчення почесного громадянина м. Алчевська, посвідчення “Ветеран праці” Героя Соціалістичної Праці В. Ф. Корзініна та ін. Найвні також документи про діяльність сім'ї Алчевських-Бекетових.

Фотодокументи представлені наступними видами: фотографії портретні, групові, сюжетні, видові, які відображають історію міста та його людей в різні історичні періоди.

Фондоутворювачі: юридичні та фізичні особи, підприємства, установи, політичні партії, громадські організації м. Алчевська, Н. П. Кутепова, І. І. Абрамович, П. С. Лактіонов та ін.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Наукові паспорти

Картотеки:
тематична
фотографій в колекції музею (кін. ХІХ – поч. ХХ ст.)

Бібліотека

Зберігає довідкову, історичну та краєзнавчу літературу, а також періодичні видання.

Бібліографія

Музейна абетка літературної Луганщини : путівник / Відділ міжнародних зв'язків і туризму облдержадміністрації. – Луганськ, 2005. – 24 с.

Л. Комісаренко

Новопокровський краєзнавчий музей

Підпорядкування: відділ Луганського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Леніна, 18, смт Новопокров, Луганська обл., 92300

Тел.: 2-15-57

Транспорт: автобус, таксі

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1962 р. – музей створено на громадських засадах у приміщенні районного Будинку культури.

1973 р. – експозицію було демонтовано.

1978 р. – відновлено музей.

1988 р. – відділ Луганського обласного краєзнавчого музею.

1993 р. – відкрито етнографічну експозицію “Слобожанське подвір’я” кін. XIX – поч. XX ст.

Обсяг фондів

1312 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

1054 од. зб. документів з паперовими носіями (1849–2005)

258 од. зб. фотодокументів (1913–1976)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі та експонуються в експозиції за хронологічними періодами:

Документи XIX – поч. XX ст. – припис Новобілянському волосному управлінню від Старобільського окружного управління державного майна (1849), закладний лист Державного Дворянського Земельного банку на капітал в 100 руб. (1889), випис з актової книги Старобільського нотаріуса Д. М. Поповича для актів на нерухоме майно для надвального радника Ф. Р. Клевезаля (1901), план військового поселення, свідоцтва та похвальні листи навчальних закладів, паспорт, квитанції, книжка армійська, лист солдатський, афіша театральна.

1920–1940 рр. – листи окладні, мандати, посвідчення, свідоцтва, атестати, книжки трудові, картки членські, квитанції, повідомлення, газети, плакати.

Період Великої Вітчизняної війни (1941–1945) характеризують такі документи: книжки армійські, орденські, листи фронтів, подяки та листи нагородні, посвідчення особисті, посвідчення до нагород, квитки воєнні, виписки з наказів, карти, схеми, повідомлення, свідоцтва, газети, листівки. Серед них: посвідчення про присвоєння звання Героя Радянського Союзу Д. А. Жеребілову (1945).

1950–1990 рр. характеризують документи: посвідчення до нагород, подяки, адреси поздоровчі, свідоцтва, акти, статути, мандати, бюлетні, грамоти, дипломи, квитки комсомольські, партійні, профспілкові, запрошення, книжки трудові, телеграми, листи, картки.

Період незалежності України включає документи з 1991 р.: посвідчення, дипломи, адреси вітальні, листівки, книжки з автографами.

Фотодокументи відображають життя жителів району: жанрові, сюжетні фотографії та фотопортрети.

Фондоутворювачі: підприємства, установи, навчальні заклади, юридичні та фізичні особи Новопокровського району.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Наукові паспорти

Тематичні картотеки

О. Мельник

Музей історії міста Первомайська

Підпорядкування: відділ Луганського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Свердлова, 24, м. Первомайськ, Луганська обл., 93200

Тел.: (064-55) 4-43-85

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. “Ринок”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1966 р. – відкрито краєзнавчий музей до 200-річчя від дня заснування міста.

1975 р. – музей закрито у зв'язку з аварійним станом приміщення.

1981 р. – музею історії м. Первомайська виділено нове приміщення.

1987 р. – набув статусу музею на правах відділу Луганського обласного краєзнавчого музею.

Обсяг фондів

3035 од. зб. музейних предметів,

935 од. зб. документів (1903–1991), у т. ч.:

871 од. зб. документів з паперовими носіями (1903–1991)

1 од. зб. на тканині

63 од. зб. фотодокументів (1917–1984)

Анотація складу фондів

Документи, які зберігаються у фондах музею та експонуються в експозиції, характеризують соціально-економічне та культурне життя України та Луганщини кін. XIX – поч. XX ст. Важливе місце займають документи, що характеризують зародження та розвиток гірничодобувної промисловості в регіоні: створення шахт, акціонерних товариств, розвиток підприємств обслуговування (завод Геннефельда та ін.).

Найдавніший документ – похвальний лист Бахмутського повітового відділення Єкатеринославської єпархіальної училищної ради С. Гайдученка – учня Варварополь-Олександрівської церковно-парафіяльної школи № 4 Бахмутського повіту (1903).

Дожовтневий період у фондах музею представлено друкованими журналами релігійного змісту, книгами, документи особового походження: свідоцтво про освіту, похвальні листи, подяки, плани садибних ділянок тощо.

Період 1917–1941 рр. характеризують такі документи: нагородні, членські (профспілкові та комсомольські) квитки, трудові книжки, рукописи, друковані видання (твори В. Хмари – письменника та шахтаря); картка-квиток Харківської міської організації комуністичної спілки робітничої молоді України В. Щebetовського (1918); свідоцтво Президії ВР про присвоєння звання заслуженого вчителя УРСР Н. В. Говоровій (1941); посвідчення-членський квиток П. Я. Сулищенка про членство в Міжнародній організації допомоги борцям революції (1941) тощо.

Наявні документи М. А. Чихачова – винахідника першого в СРСР прохідницького комбайна, уродженця м. Первомайська (квиток профспілковий, паспорт, посвідчення до знаку “Відмінник соціалістичного змагання вугільної промисловості” (1941) та ін.

1941–1945 рр. представляють документи: фронтові листи, посвідчення про смерть, довідки про поранення, трудові книжки, книжки вкладника до Сталінського фонду Перемоги, подяки Верховного Головнокомандувача за взяття міст та форсування річок, посвідчення про нагороди, у т. ч. учасників бойових дій, уродженців м. Первомайська (Ф. Г. Миргородського, В. Г. Бондарева, М. П. Дружиніна, О. М. Бондаренка, Є. Г. Герасименка).

Період з 1945 по 1991 рр. характеризують такі документи: грамоти, дипломи, поздоровлення, вітальні адреси, рапорти, свідоцтва про обрання, мандати, запрошення. Багато нагородних документів учасників Великої Вітчизняної війни – уродженців м. Первомайська, які одержали воєнні нагороди вже у мирні часи. Наявні документи особового походження: червоноармійські книжки, військові квитки, розрахункові та трудові книжки; свідоцтва про винахідництво; книги відомого письменника та репортера Б. Л. Горбатова, який народився у м. Первомайську; чимало матеріалів про видатних земляків, у т. ч. Героїв Соціалістичної Праці О. Г. Ворошилова, О. Г. Гаруса; документи Героїв Радянського Союзу М. П. Лопача, П. Й. Болота, І. Д. Черноп’ятка, В. М. Зінченка, М. Д. Міокова, О. І. Черкасова.

Музейна фотозбірка включає сюжетні, видові, групові фотографії, фотопортрети, пов’язані з історією міста та його людьми.

Фондоутворювачі: фізичні та юридичні особи, підприємства та установи, організації, політичні партії та окремі громадяни м. Первомайська (О. Г. Ворошилов, М. П. Лопач, П. Й. Болото, О. І. Черкасов, О. Г. Гарус та ін.).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Наукові паспорти

С. Серікова

Ровеньківський музей “Пам’яті загиблих”

Підпорядкування: відділ Луганського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Шевченка, 11, вул. Леніна, 145, м. Ровеньки,

Луганська обл., 94700

Тел.: (06433) 2-02-29, 2-20-27

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. “вул. Шевченка”, “БК ім. Горького”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1967 р. – музей “Пам’яті загиблих” створено з двох музеїв на громадських засадах – меморіального “Пам’яті загиблих” та краєзнавчого.

1974-1981 рр. – музей “Пам’яті загиблих” діяв на правах відділу Краснодонського музею “Молода гвардія”.

1980 р. – відкрито нову експозицію краєзнавчого музею.

1981 р. – музеї “Пам’яті загиблих” та краєзнавчий переведені в підпорядкування обласного краєзнавчого музею на правах відділів.

1989 р. – музеї об’єднано в один під назвою “Пам’яті загиблих” з виставковим сектором.

Сучасна структура: музей “Пам’яті загиблих”, виставковий сектор.

Обсяг фондів

4376 од. зб. музейних предметів (1884–2005)

3434 од. зб. документів з паперовими носіями (1884–2005)

942 од. зб. фотодокументів (1889–1998)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищах і експонуються у залах музею. Найвні матеріали кін. XIX – 1917 р., які характеризують майнові, соціальні, суспільні відносини та стан життя місцевих жителів. Найдавніші документи: “Запись запродажная от 11 декабря 1884 года между Филиппом и Дмитрием Петровыми и Григорием Петровым о продаже дома”, “Выписка из метрических книг Донской епархии Архангельской церкви слободы Картушиной о родившихся за 1885 г. Петра Козьмина Онищенко и его жены Пелагеи Павловны”, “Письмо Главной физической абсерватории Санкт-Петербурга заведующему Ровеньковским 2-х классным училищем К. Колесникову” (1885), “Запись запродажная от 17 декабря 1900 года о продаже дома”, “Сделка домашняя за 1905 г.”, “Свидетельство Таганрогского Окружного Училищного Совета за успешное окончание курса учения М. Яценко”.

Період 1917–1941 рр. представлено свідоцтвами, дипломами, почесними грамотами, посвідченнями, мандатами депутатів з’їздів, конференцій, соціалістичними зобов’язаннями.

Музей має документи періоду Великої Вітчизняної війни (1941–1945): червоноармійські книжки; партизанські та членські квитки; свідоцтва; довідки; перепустки; грамоти; фронтові документи учасників визвольних боїв у 1944 р. на території РФ, Білорусії, Молдавії, Прибалтики; орденські книжки учасників прикордонних боїв у червні 1941 р. та учасників підпільного руху; посвідчення до медалей за оборону Києва у 1941 р., за оборону міст-героїв Одеси, Севастополя, Ленінграда, до медалей учасників боїв на сталінградському напрямку влітку-восени 1942 р., до медалей “За визволення Белграда”, “За взяття Будапешта”. “За визволення Праги”, посвідчення

до медалей “За взяття Кенігсберга”, “За взяття Відня”, “За взяття Берліна” учасників відповідних наступальних операцій Червоної Армії; довідки про поранення, з повідомленнями про загибель на фронті червоноармійців і командирів Радянської Армії, що надсилалися родичам загиблих; фронтові документи учасників оборони Донбасу у 1941–1942 рр., визволення Києва та Правобережної України, визволення Польщі (у т. ч. посвідчення до медалей “За визволення Варшави”); подяки Верховного Головнокомандувача за визволення міст учасників Курської битви і визволення Лівобережної України, учасникам боїв у складі Забайкальського, 1-го і 2-го Далекосхідних фронтів, Тихоокеанського флоту, у т. ч. Героїв Радянського Союзу О. Ф. Бурди, В. О. Трушина. Наявні довідки, свідоцтва, посвідчення до медалей, орденські книжки новаторів виробництва, переможців соціалістичного змагання 1943–1945 рр., подяки Верховного Головнокомандувача, грамота учасника Параду Перемоги 24 черв. 1945 р.

Музейну колекцію періоду 1945–1991 рр. представляють документи: про присвоєння звання лауреата Державної премії СРСР гірника Л. Т. Голоколову, посвідчення депутата ВР СРСР, грамоти Героїв Соціалістичної Праці Г. І. Моцака, В. П. Кучерика, Я. Я. Петченка, депутатські посвідчення, документи делегатів з’їздів КПРС і КПУ, учасників Пленумів ЦК КПРС та ЦК КПУ, партійних форумів, конференцій, грамоти Президії ВР УРСР про присвоєння звання Заслуженого раціоналізатора УРСР В. І. Набожного, В. П. Пузирного, мандат делегата IV Українського республіканського з’їзду винахідників та раціоналізаторів, свідоцтва на винаходи, посвідчення на раціоналізаторські пропозиції, нагородні матеріали (дипломи, свідоцтва, листи).

За часів незалежності музейна колекція поповнилась особовими документами Героя України Г. К. Астрова-Шумілова; почесного громадянина м. Ровеньки В. В. Маловичка; академіка, проф., д-ра екон. наук В. І. Богачова.

Фотодокументи за типологією поділяються на фотопортрети, групові, сюжетні та видові фотографії. Вони висвітлюють події різних періодів історії України та краю.

Фондоутворювачі: установи, політичні партії, окремі громадяни, у т. ч. Герої Соціалістичної Праці Г. І. Моцак, В. П. Кучерик, Герой України Г. К. Астров-Шумілов, майстер спорту СРСР зі спортивної гімнастики Ю. С. Моїсєєв, заслужений працівник культури УРСР П. Ф. Донцов.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Наукові паспорти

Тематична картотека

Бібліографія

Вічна слава героям : буклет : до 60-річчя Дня Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр. / упоряд. Т. О. Афоніна. – Ровеньки, 2005. – 5 с.

Картишкіна С. А. Новий експонат / С. А. Картишкіна // Ровеньківські вісті. – 1999. – 15 січ.

Меморіальний музей “Пам’яті загиблих”: путівник/упоряд.: С. А. Картишкіна, І. І. Ширяєва. – Ровеньки, 2002. – 23 с.

Пам’ятають вдячні нащадки... : буклет : до 60-річчя утворення підпільної організації “Молода гвардія” / упоряд. С. А. Картишкіна. – Ровеньки, 2002. – 5 с.

Пам’ятають вдячні нащадки... : буклет : до річниці утворення підпільної організації “Молода гвардія”. – 2-е вид., допов. / упоряд. С. А. Картишкіна. – Ровеньки, 2005. – 5 с.

Це ми – Ровеньки... : буклет : до 300-річчя заселення ровеньківських земель / упоряд. Т. О. Афоніна. – Ровеньки, 2005. – 5 с.

Т. Афоніна-Єфременко, І. Ширяєва

Свердловський краєзнавчий музей

Підпорядкування: відділ Луганського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Пирогова, 2, м. Свердловськ, Луганська обл., 94800

Тел.: (064) 342-27-58

Факс: (064) 342-27-58

E-mail: museum-sv-@-yandex.ru

Транспорт: автобус “Луганськ – Свердловськ”, залізнична станція Довжанська

Час роботи: 8.00–16.00, вихідний день – понеділок, вівторок

Історична довідка

1972 р. – створено Свердловський краєзнавчий музей на громадських засадах.

1974 р. – відділ Луганського обласного краєзнавчого музею.

Обсяг фондів

10976 од. зб. музейних предметів (1857–2009)

10314 од. зб. документів з паперовими носіями (1857–2009)

482 од. зб. фотодокументів (поч. ХХ ст. – 2009)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищах і в експозиції музею. Найдавніші музейні пам’ятки – “Свод законов Российской империи” (СПб., 1857); ілюстрований сімейний журнал “Радуга” (М., 1886); книга А. М. Достоевського “Бесы” (СПб., 1895).

Дожовтневий період представлено документами, які характеризують майновий, освітній рівень цього часу: свідоцтва про освіту, атестати, виписки з метричних книг, купчі, запродажні записи, розрахункові книжки, свідоцтва і посвідчення гірників. Серед них: “Выписка из метрических книг Донской епархии пос. Должиково-Орловского” (1890, 1891); “Метрическое свидетельство Воронежского Епархиального начальства унтер-офицеру Я. П. Борисовскому” (1899); “Свидетельство Донской Духовной Консистории жене унтер-офицера А. М. Борисовской” (1899).

Період 1917–1941 рр. представлено нагородними документами: почесними грамотами передових підприємств та окремих працівників; освітніми документами (екзаменаційні книжки, дипломи, посвідчення, свідоцтва про закінчення навчальних закладів, шкільні щоденники, перевідні свідоцтва, картки успішності); трудовими документами (довідки про роботу, трудові книжки, посвідчення до трудових нагород жителів Свердловського району).

Період Великої Вітчизняної війни представлено нагородними документами Героїв Радянського Союзу, учасників бойових дій, партизанів, довідками, евакуаційними посвідченнями, червоноармійськими книжками, військовими квитками, картками біржі праці, актами про загибель і смерть, фронтовими листами, газетами, листівками, плакатами.

Наявні документи Героїв Радянського Союзу І. Г. Шевченка, Б. О. Золотухіна, Г. О. Серих, В. О. Трушина, М. І. Губіна, І. О. Паригіна, К. Л. Каминіна, Ф. К. Паращенко, В. К. Вдовенка, двічі Героя Радянського Союзу М. І. Горюшкіна.

Період 1945–1960 рр. представлено документами шахтарів – Героїв Соціалістичної Праці Т. П. Шпанька, О. М. Жеребцова, Г. Ф. Денисова, В. І. Буравльова, а також підприємств, нагороджених почесними грамотами, комсомольськими путівками на відновлення і будівництво комсомольських шахт; газетами, листівками, телеграмами, нагородними документами будівельників комсомольських шахт, комсомольськими квитками, атестатами про закінчення шкіл.

Музей зберігає документи заслуженого лікаря УРСР Л. М. Шишова, заслуженого вчителя профтехосвіти Ф. Я. Роціна, заслуженого вчителя України І. К. Берднікова, заслуженого працівника культури Л. В. Бєдіна, заслуженого художника України К. І. Литовченко та ін.

1970–1980-ті рр. представлені дипломами, грамотами, посвідченнями, мандатами делегатів партійних конференцій і з'їздів, соціалістичними зобов'язаннями підприємств і окремих працівників, свідоцтвами про занесення до книги пошани, повідомленнями і поздоровленнями лауреатів держаних премій. Є документи Героїв Соціалістичної Праці С. А. Макарчука, Б. В. Стеценка, І. І. Дегтярьова, О. О. Шевченка, В. А. Алесенка, В. І. Лапая, В. Г. Мурзенка, П. В. Гончарова, О. Д. Колісниченка, М. О. Голубова.

За часів незалежності України надійшли наступні види документів: вітальні адреси до ювілею міста, поздоровчі грамоти колективам художньої самодіяльності; госпрозрахункові завдання ланкам на колективному підприємстві; акти, сертифікати, результати аналізів екологічних експертиз по місту і району. Фонди поповнились документами Героїв України – шахтарів В. Г. Мурзенка та С. І. Бистрова.

Серед фотодокументів групові, сюжетні фотографії, фотопортрети, пов'язані з історією міста і району в різні історичні періоди.

Фондоутворювачі: промислові підприємства, у т. ч. шахти об'єднання “Свердловантрацит”: “Довжанська-Капітальна”, “Червоний партизан”, шахта № 6 “Центросоюз”, підприємство “Інтерсплав”, машинобудівний завод тощо.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги
Наукові паспорти
Колекційні описи

Довідкова бібліотека

Налічує бл. 2 тис. книг та брошур історичного, політичного, довідкового характеру, наявний газетний фонд.

Бібліографія

Свердловск – край шахтерский. – Луганск, 2003. – 118 с.
Свердловск. История-культура-туризм : буклет / авт. проекта А. Иванов ; авт. текста Т. Кузнецова, В. Викулина. – Тернополь, 2005. – 12 с.
Свердловськ : начало биографии. – Луганськ, 2008. – 127 с.

С. Кушнерьова

Станично-Луганський краєзнавчий музей

Підпорядкування: відділ Луганського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Леніна, 1, смт Станиця Луганська,
Луганська обл., 93600.

Тел.: (06472) 2-13-94

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1988 р. – відкрито Станично-Луганський краєзнавчий музей-відділ. У музеї створено виставку, присвячену 300-річчю смт Станично-Луганське.
2007 р. – створено експозицію, присвячену жителям Станично-Луганського району, які брали участь у Великій Вітчизняній війні.

Обсяг фондів

143 од. зб. архівних документів (1766–1987)
68 од. зб. документів з паперовими носіями (1766–1987)
75 од. зб. фотодокументів (1901–1946)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі та в експозиції музею. Найдавнішими пам'ятками музейної колекції є: лист архімандрита Самуїла до найвищого керівництва (1766); лист Григорію Андрійовичу та Олені Іванівні із Могильова” (1773).

Зберігаються документи, які характеризують побутовий, майновий, освітній та культурний рівень жителів Станично-Луганського району кін. XVIII – поч. XX ст.: листи, дозволи на шлюб, свідоцтва про освіту та військову повинність, умови найму на роботу, купчі на продаж, передання майна у спадщину; церковна метрична книга Станично-Луганської Свято-Миколаївської церкви (1885 р.); виписки з метричної книги Гомельського римо-католицького парафіяльного костюлу; “Указ Его Императорского Величества Самодержца Всероссийского, из Донской Духовной Консистории” (1897 р.).

Період 1917–1941 рр. представляють: протокол обшуку І. О. Івицького, комсомольський квиток Ф. Ф. Михайлова, посвідчення учасників конференцій та нарад.

Колекція періоду Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. характеризується відзнаками, подяками, листами з фронту, посвідченнями до медалей, орденськими книжками та довідками про смерть уродженців та жителів району, учасників Великої Вітчизняної війни Ф. Ф. Михайлова, Д. Л. Сабурова, Героя Радянського Союзу А. М. Золкіна.

Документи періоду післявоєнної відбудови та радянського періоду (1945–1991) представлені почесними грамотами, листами подяки, членськими квитками, пенсійними книжками, паспортом М. А. Федічевої.

У музейній колекції зібрано індивідуальні, парні та групові фотопортрети, видові та сюжетні фотографії жителів Станично-Луганського району.

Фондоутворювачі: підприємства, установи, громадські організації, політичні партії та окремі громадяни Станично-Луганського району, серед яких Р. Є. Дорохова, В. В. Федічев, В. П. Черепакін, Є. П. Бакаєва, Н. М. Карпенко, А. М. Кудаєв.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Допоміжні картотеки

Н. Боровська

Старобільський краєзнавчий музей

Підпорядкування: відділ Луганського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Жовтнева, 53, м. Старобільськ, Луганська обл., 92700

Тел.: (06461) 2-26-94

Транспорт: автобус “Луганськ-Старобільськ”

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1919 р. – створено музей.

1956 р. – музей відновлено на громадських засадах.

1957 р. – музей набув статусу музею на правах відділу обласного краєзнавчого музею.

Обсяг фондів

3414 од. зб. музейних предметів, у т. ч.

2585 од. зб. документів з паперовими носіями (1887–2006)

829 од. зб. фотодокументів (1886–2004)

Анотація складу фондів

Зберігаються документи з історії м. Старобільська і населених пунктів Старобільського повіту (кін. XIX – поч. XXI ст.).

У фондах наявні документи дожовтневого періоду (кін. XIX – 1917): свідоцтва, купчі, боргові розписки, розпорядження тощо, що характеризують соціально-економічний розвиток міста і повіту, діяльність земської управи, господарські і земельні відносини, чисельність населення, географічне положення, клімат, розвиток медицини, ветеринарної служби, забезпечення водою із артезіанських колодязів, будівництво мостів, будинків, плотин, кількість вулиць, провулків, площ, садів, земельних наділів. Наявні відомості про назви вулиць міста, карти міста і повіту, розвиток сільського господарства, товарообіг, ярмарки, розмежування земель власних володінь, розвиток промисловості, ремесел, народної освіти, будівництво лікарень, кількість крамниць, ціни на хліб тощо; про будівництво і діяльність Деменківського ремісничого училища, кількість народних училищ, учнів і вчителів в них, відкриття Олександрівської і Катерининської гімназій; свідчення про революційні події 1905–1907 рр., аграрні безладдя в період революції, перших місцевих революціонерів, про будівництво церков, Святоскорбященського жіночого монастиря, відкриття церковно-приходських шкіл.

Довоєнний період (1918–1941) відображено документами і фотографіями встановлення радянської влади в місті і повіті, події громадянської війни, державне радянське будівництво, голодомор, колективізацію, викорінення неграмотності, створення повітової партійної і комсомольської організацій, створення перших радянських підприємств, артілей, колгоспів, розвиток соцзмагання, одержання професійної і вищої освіти представниками робітничого і селянського класу, діяльність повітового відділу народної освіти, розвиток спорту (свідоцтва, довідки, дипломи, паспорти, мандати, посвідчення).

Наявні документи про діяльність Старобільського міського голови Я. В. Буткова, його перші меліоративні заходи щодо запровадження терасних ділянок на схилах крейдяних пагорбів, насадження соснових лісів навколо міста, його участі у озелененні Дніпрогесу і Москви (довідки, нагородні документи, трудова книжка та ін.).

Воєнний період (1941–1945) відображають такі матеріали: почесні грамоти, подяки, листи з фронту, довідки, повідомлення про смерть, орденські книжки, посвідчення до медалей, документи про збір коштів у Фонд Оборони, участь в партизанському русі; документи Героїв Радянського Союзу і повних кавалерів Ордена Слави П. М. Сикала, Є. В. Биховського, С. М. Шокотова, М. П. Череватого, М. Г. Григоренка та ін., а також матеріали про період окупації, звільнення Старобільщини та відбудову міста і району; документи про відкриття препарату пеніциліну Т. І. Бальзіною (1942).

Післявоєнний період (1946–1991) представлено свідоцтвами про відбудову міста і району в мирний період, а також документами учасників і переможців соцзмагань всіх періодів, переможців трудових вахт, делегатів з'їздів усіх рівнів, партійних, комсомольських і радянських установ, які характеризують соціально-економічний розвиток міста і району.

Фотодокументи включають сюжетні, групові, видові фотографії, фотопортрети людей, які зробили свій внесок в історію регіону.

Фондоутворювачі: підприємства і організації, особи, які проживали і проживають у Старобільському районі, що брали участь у створенні історії Старобільщини – П. М. Сикало, Є. В. Биховський, С. М. Шокотов, М. Т. Череватий, М. Г. Григоренко та ін.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Наукові паспорти

Тематичні картотеки

Науково-довідкова бібліотека

Налічує понад 50 прим. довідкової, громадсько-політичної та історичної літератури.

Бібліографія

Старобільський краєзнавчий музей : путівник. – Донецьк : Донбас, 1975. – 32 с.

Т. Мілованова

Антрацитівський міський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 14, м. Антрацит, Луганская обл., 94613

Тел.: (06431) 3-80-10

Транспорт: автобус від Луганська

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1969 р. – відкрито Антрацитівський історичний музей як музей бойової та трудової слави на громадських засадах.

1970 р. – музею присвоєно звання народного.

1975 р. – став відділом Луганського обласного краєзнавчого музею.

1991 р. – музей став самостійним.

Обсяг фондів

5371 од. зб. документів з паперовими носіями (поч. ХХ ст. – 2007)

810 од. зб. фотодокументів основного фонду

184 од. зб. негативів

5688 од. зб. фотодокументів науково-допоміжного фонду

6 од. зб. відеофільмів

Анотація складу фондів

Документи зберігаються в основному фонді. Серед документів: паспортна книжка робітника Хрустальського антрацитівського рудника “Карл” Ф. П. Лавріненка (1910), атестат про закінчення Слов’яно-сербського вищого початкового училища вчительки Г. М. Тхорикової (1916), акт купівлі-продажу земельної ділянки з будинком у с. Рафаїлово на ім’я селянина А. К. Ярошенка (1911), грамоти соціалістичного періоду передовиків виробництва та підприємств, посвідчення до урядових нагород, довідки, листи, дипломи, вітання з нагоди ювілейних дат тощо (поч. ХХ ст. – 2007).

Із фотодокументів зберігаються: фотознімки, що стосуються історії міста, його визначних подій (фотохроніка); фотопортрети учасників громадянської та Великої Вітчизняної воєн, передовиків виробництва, видатних земляків (1920-ті – 2007). Серед відеоматеріалів є відеокасети та диски, що розповідають про історію міста (відеофільми “Світ алої зари” та “Точка на карті”, присвячені 100-й річниці міста), його підприємств та славетних земляків, зокрема льотчика-космонавта СРСР В. А. Ляхова (1990-ті – 2006).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Картотеки:

іменна

хронологічна

тематична

Науково-довідкова бібліотека

Зберігає історичну та довідкову літературу, путівники, буклети, комплекти газети “Антрацитівський вісник” (“Зоря комунізму”) (1963–2006). Рідкісні видання та видання з автографами зберігаються в основному фонді як експонати: В. Титов “Всем смертям назло” (М., 1969) з автографом автора; В. Титов “Ковыль – трава степная” (М., 1971) з автографом автора; проспект “Бела Руденко” (1973) з автографом співачки; Г. Тютюнник “Батьківські пороги” (К., 1972) з автографом автора; Т. Швачко “Бела Руденко. Творческий портрет” (М., 1982) з автографом співачки; Конституція України (К., 1996) з автографом голови ВР України О. О. Мороза.

Я. Кравцова

Біловодський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Леніна, 154, смт Біловодськ, Луганська обл., 92800

Тел.: (06466) 9-10-61

Транспорт: автобус

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1967 р. – створено музей на громадських засадах.

1982 р. – музей отримав звання народного.

1990 р. – Біловодський районний краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

2900 од. зб. музейних предметів в архівному підрозділі фондосховища, у т. ч.:

651 од. зб. документів з паперовими носіями (1943–1986)

531 од. зб. фотодокументів (1910–1990)

Анотація складу фондів

Фондовий підрозділ включає рукописні та друковані документи: офіційні документи державних органів, установ, організацій (грамоти, довідки); документи особового походження (автобіографії, анкети, посвідчення, спогади, листування, подяки, свідоцтва професійної належності); друковані матеріали (листівки, афіші, газети); історичні хроніки, картографічні матеріали, фотодокументи. Серед них: грамоти за бойові заслуги (1927–1989); за трудові досягнення; посвідчення, анкети, автобіографії, подяки, свідоцтва, спогади, листування (1919–1991); фотодокументи краєзнавчого напрямку.

Фондоутворювачі: населення району.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Картотеки:
документів
листівок
газет
книг

Л. Друзюк

Краснодонський ордена “Дружби народів” музей “Молода гвардія”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Комсомольська, 6, м. Краснодон, Луганська обл., 94404

Тел.: (06435) 2-31-56

Факс: (06435) 2-25-51

Транспорт: автобус (зуп. “Автовокзал”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1943 р. – засновано музей “Молода гвардія”.

1944 р. – відкрито філіал Ворошиловградського краєзнавчого музею.

1949–1950 рр. – перетворено в державний музей “Молода гвардія”.

1950–1982 рр. – Краснодонський державний музей “Молода гвардія”.

1982–2006 рр. – Краснодонський державний ордена “Дружби народів” музей “Молода гвардія”.

Обсяг фондів

22218 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

17469 од. зб. музейних предметів основного фонду

8109 од. зб. документів з паперовими носіями (1906–2006)

197 од. зб. фотодокументів

9 од. зб. відеодокументів

Анотація складу фондів

Зберігаються рукописні та друковані оригінали, які розповідають про минуле та сучасне м. Краснодон, характеризують соціально-економічне та політичне життя його з кін. XIX ст. Серед них: матеріали станиці Війська Донського, на території якого знаходився хутір, що поклав початок місту; договори купівлі-продажу земель, схеми військових ділянок, статистичні дані Війська Донського та Катеринославської губернії; документи про зародження населених пунктів на території району.

Документи розкривають події 1917 р., громадянської війни, періоду соціалістичного будівництва краю.

Зберігаються матеріали, що характеризують шкільні роки майбутніх учасників підпільної комсомольської організації “Молода гвардія” та їхню діяльність у підпільній молодіжній організації “Молода гвардія”; присвячені історії Великої Вітчизняної війни, історії міста Краснодону та Краснодонського району. Типові документи, які зберігаються у фондах музею: спогади батьків, родичів, однокласників про молодогвардійців та їх підпільну діяльність, документи дитячого та шкільного періоду молодогвардійців (книги, зошити, щоденники, похвальні грамоти та атестати зрілості, газетні публікації тощо); документи, пов’язані з окупаційним режимом у Краснодоні та діяльністю молодіжного підпілля (розпорядження окупаційної влади, листівки молодогвардійців, тимчасові комсомольські посвідчення, передсмертні записки підпільників, особисті щоденники, нагородні документи тощо).

У фондах є документальні кінострічки, присвячені історії краснодонського підпілля – “Память” (1970), “Борис Главан” (1982), “По следам фильма “Молодая гвардия” (1987).

Наявна фонотека з записами спогадів молодогвардійців, які залишилися живими після Великої Вітчизняної війни, та родичів молодогвардійців; відеокасети та диски з документальними фільмами, де живі молодогвардійці, родичі підпільників, свідки того часу розповідають про діяльність “Молодої гвардії”. Є художні кінострічки: “Молода гвардія” (1948, реж. С. А. Герасимов) і “Последняя исповедь” (2006, реж. С. Лялін).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Картотеки

Покажчики

Бібліографія

Боровикова В. Н. Письма в Краснодон / В. Н. Боровикова, Г. И. Чапанская. – Донецк : Донбасс, 1970. – 184 с.

Боровикова В. Н. Музей “Молодая гвардия”: путеводитель / В. Н. Боровикова, Р. М. Аптекарь. – Донецк : Донбасс, 1972. – 81 с.

Боровикова В. Н. Молодая гвардия: сб. документов и воспоминаний о героической борьбе подпольщиков Краснодона в дни временной фашистской оккупации (июль 1942 – февраль 1943) / В. Н. Боровикова, И. И. Григоренко. – Донецк : Донбасс. – 1973. – 360 с.

Никитенко А. Г. Дорогами мужества: путеводитель / А. Г. Никитенко, Г. Е. Кирсанов. – Донецк : Донбасс, 1973. – 24 с.

Музей “Молодая гвардия” : путеводитель. – Донецк : Донбасс, 1977. – 30 с.

Боровикова В. Пам’ятник “Клятва” в Краснодоні / В. Боровикова. – К. : Мистецтво, 1979. – 24 с.

Никитенко А. Г. Здесь жили и боролись молодогвардейцы: путеводитель / А. Г. Никитенко. – Донецк : Донбасс, 1983. – 31 с.

Музей “Молодая гвардия”: путеводитель. – Донецк : Донбасс, 1984. – 62 с.

Никитенко А. Г. Молодая гвардия: сб. документов и воспоминаний о героической борьбе подпольщиков Краснодона в дни временной фашистской оккупации (июль 1942 – февраль 1943) / А. Г. Никитенко, Р. М. Аптекарь. – Донецк : Донбасс, 1988. – 336 с.

Аптекарь Р. М. Школьные годы молодогвардейцев: буклет (комплект из 4-х буклетов) / Р. М. Аптекарь. – Луганск : Облполиграфиздат, 1991. – 8 с.

Никитенко А. Г. С Днем Победы : буклет / А. Г. Никитенко, Г. И. Чапанская. – Луганск, 2002. – 5 с.

Аптекарь Р. М. Н. П. Бараков : буклет / Р. М. Аптекарь. – Краснодон, 2002. – 16 с.

Аптекарь Р. М. Музей “Молодая гвардия” : буклет / Р. М. Аптекарь, А. Г. Никитенко. – Луганск, 2002. – 16 с.

Никитенко А. Г. Вечный огонь Краснодона : буклет / А. Г. Никитенко, Р. М. Аптекарь. – Луганск, 2002. – 5 с.

Никитенко А. Г. Будет жить “Молодая гвардия” : буклет / А. Г. Никитенко, Р. М. Аптекарь. – Луганск, 2004. – 5 с.

Аптекарь Р. М. Черный январь : буклет / Р. М. Аптекарь. – Краснодон, 2004. – 15 с.

Аптекарь Р. М. Это было в Краснодоне : буклет / Р. М. Аптекарь. – Краснодон, 2004. – 15 с.

Аптекарь Р. М. Молодогвардейцы Первомайки : буклет / Р. М. Аптекарь. – Краснодон, 2005. – 10 с.

Аптекарь Р. М. Отечество в опасности : буклет / Р. М. Аптекарь. – Краснодон, 2005. – 16 с.

Аптекарь Р. М. Молодогвардейцы пос. Краснодона : буклет / Р. М. Аптекарь. – Краснодон, 2005. – 13 с.

Н. Ніколаєнко

Краснолуцький міський музей бойової слави шахтарів на річці Міус

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: м. Вахрушеве – 3, Краснолуцький р-н, Луганська обл., 94563

Транспорт: маршрутне таксі “Гідрошахта-4” (зуп. “АТ Янівське”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1968 р. – створено Музей бойової та трудової слави шахтарів на р. Міус на громадських засадах.

1975 р. – музей перетворено у відділ Ворошиловградського обласного краєзнавчого музею.

1996 р. – Краснолуцький відділ обласного краєзнавчого музею було реорганізовано на Краснолуцький міський музей бойової слави шахтарів на р. Міус з підпорядкуванням його відділу культури виконкому Краснолуцької міськради.

Обсяг фондів

1502 од. зб. документів з паперовими носіями (1886–2003)

1092 од. зб. фотодокументів (1909–1994)

Анотація складу фондів

Музей зберігає пам'ятки історії, що свідчать про героїзм жителів м. Красний Луч в роки Великої Вітчизняної війни, про життя міста в довоєнні та повоєнні роки; висвітлює теми: “Історія 383 та 395 шахтарських дивізій”, “Історія захисту краю від нацистських загарбників у 1941–1942 рр.”, “Красний Луч у 30–50 роках і наступних періодах”.

У фонді зберігаються: офіційні документи державних органів, установ, організацій і підприємств (накази, грамоти, довідки); документи особового походження громадян (автобіографії, свідоцтва про народження, послужні списки, щоденники, записні книжки, вітальні адреси, студентські конспекти, листування; з друкованих матеріалів: листівки, афіші, програми); картографічні матеріали та фотодокументи.

Документи зберігаються за такими періодами: дореволюційний (газети, книги, особові документи, довідки); установлення радянської влади (газети, особові документи, довідки, грамоти, посвідчення, витяги з наказів, листи); перших п'ятирічок (газети, грамоти, накази, посвідчення, особові документи); воєнний період (газети, посвідчення, довідки, подяки, характеристики, щоденники, записки, особові документи, звернення; повоєнний період (газети, накази, свідоцтва, соціалістичні зобов'язання, трудові рапорти, особові документи, блокноти, листування та інше).

Основними є документи періоду Великої Вітчизняної війни.

Фотодокументи представлено фотографіями за такими хронологічними періодами: дореволюційний (1909–1917, груповий портрет переселенців з м. Сизрані, зовнішній вигляд шахти 7/8 “Карл”, зовнішній вигляд центральної частини м. Криндачівка); становлення радянської влади (портрети революційних діячів, зовнішній вигляд будівельного майданчика Штерівської ДРЕС, етапи будівництва Штерівської ДРЕС); перших п'ятирічок (портрети передовиків виробництва шахти 5/7, господарських працівників, зовнішній вигляд першого дитячого садку шахти 5/7, груповий портрет учасників драматичного гуртка шахти 7/8 “Карл” тощо); Великої Вітчизняної війни (портрети підпільників, офіцерів та красноармійців 383, 395 шахтарських дивізій, момент переправи бійців через р. Міус, загальний вигляд бойових позицій радянських військ на річці Міус); повоєнний (портрети Героїв Соціалістичної Праці, делегатів партійних з'їздів, почесних шахтарів, етапи шахтарського страйку 1989 р., загальний вигляд промислових підприємств міста, навчальних і культурних закладів, житлових масивів м. Красний Луч).

Окрему групу складають фотодокументи про участь у бойових діях краснолучан у складі обмеженого контингенту радянських військ у Афганістані.

Одним із унікальних документів є “Увольнительный билет № 50 солдата Георгия Лекачинского 1886 года”. До рідкісних видань можна віднести книги “Евангелийские чтения” (видання Києво-Печерської лаври, 1871), “Акафист пресвятой Богородице явления ради чудотворныя ея иконы Казанския” (СПб., 1914), збірник молитов.

Документи до музею надходять від приватних осіб, частина документів (фотоальбоми) надійшли від Краснолуцького міського комітету КПУ.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Інвентарні картки
Акт приймання
Уніфіковані паспорти

Довідкова бібліотека

Містить довідкові видання та мемуари учасників Великої Вітчизняної війни, збірники документів, історичні книги про Велику Вітчизняну війну та розвиток народного господарства, нормативну та методичну літературу з питань музейної справи, художні твори, газети (1917–2006).

Особливе місце займають історичні довідки про бойовий шлях 383 і 395 шахтарських дивізій, складені у 1945 р. політвідділами цих дивізій.

Бібліографія

Здесь проходил Миус-фронт : буклет / текст Л. И. Алексеевой; ред. В. В. Рибинец ; худ. ред. И. О. Омеляненко ; техн. ред. А. А. Тимошевская. – Донецк, 1968. – 17 с.

Музей шахтерской доблести : путеводитель / авт. науч. сотрудник музея О. С. Мезеря. – Донецк : Донбасс, 1977. – 36 с.

Музей шахтерской доблести : путеводитель / авт. науч. сотрудник музея О. С. Мезеря. – Донецк : Донбасс, 1979. – 38 с.

Музей шахтерской доблести : путеводитель / авт. науч. сотрудник музея О. С. Мезеря. – Донецк : Донбасс, 1983. – 46 с.

Г. Кучеренко

Кремінський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: пл. Красна, 16, м. Кремінна, Луганська обл., 92900

Тел. (06454) 3-19-78

Транспорт: маршрутне таксі (зуп. “Нарсуд”)

Час роботи: 8.00–17.00 (вівторок – субота), 8.00–16.00 (неділя), вихідний день – понеділок

Історична довідка

1966 р. – Кременський відділ Луганського обласного краєзнавчого музею діяв на громадських засадах.

1990 р. – відділ реорганізовано у Кременський районний краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

8899 од. зб. музейних предметів

3509 од. зб. документів з паперовими носіями (з 1873)

542 од. зб. фотодокументів (з 1905)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі та експозиції: з офіційних документів державних органів є – укази, грамоти, декрети, накази, розпорядження, відзиви, статuti, довідки, рапорти; з друкованих матеріалів – афіші, програми, листівки; спогади учасників громадянської війни, жовтневої революції, фотодокументи; особові документи.

Найдавніша пам'ятка – книга: М. Ю. Лермонтов “Сочинения” (1873).

Дореволюційний період представлено друкованими журналами (1910), книгами (1904), свідоцтвом про освіту Г. Я. Михайлецького (1913), атестатом Одеського морського батальону, виданим Н. Хмельницькому в тому, що він служив з 1912 по 1917 рр. мотористом-слюсарем, та фотографіями.

Революційний період характеризують документи: фотографії членів профспілок, членські квитки, трудові книжки, акти (Акт о вічнім користуванні землею “Ленінський шлях” – Червона Попівка), грамоти (грамота Т. Т. Решетникова, 1934, м. Полтава) та свідоцтва.

Для періоду Великої Вітчизняної війни характерні документи особового походження: фронтові листи, свідоцтва про смерть, партизанські квитки, грамоти (“Грамота за полное окружение Берлина № 342 от 25 апреля 1945 г. Гвардии красноармейцу М. С. Корниевскому”).

Післявоєнний період представлено листівками, дипломами, свідоцтвами, почесними грамотами (грамота курсанту А. В. Вященку, 1951)

Є матеріали про видатних земляків, зокрема, про Б. Яроцького.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Інвентарні книги

Уніфіковані паспорти

Допоміжні картотеки

Бібліографія

Кременная : путеводитель. – Донецк : Донбасс, 1980. – 80 с.

Приглашает Кременная : путеводитель / Г. М. Лавка. – Донецк : Донбасс, 1982. – 32 с. : 8 л. ил.

Кременщина – оазис Донбасса : ист.-краевед. очерк / Г. М. Лавка. – Рубежанская типография, 1993. – 98 с.

Кременщина: минуле і сьогодення : іст. хроніка / С. І. Омельченко. – Лисичанськ : Міська друкарня, 2001. – 154 с.

О. Скиданенко

Лисичанський міський краєзнавчий музей

Підпорядкованість: Міністерство культури і туризму України

Адреса: просп Леніна, 94, м. Лисичанськ, Луганська обл., 93120

Тел.: (06451) 7-12-90

Транспорт: тролейбус, автобус, маршрутне таксі (зуп. “Шахтарське будівельне управління”)

Час роботи: 8.00–17.00 (вівторок – п’ятниця),
9.00 – 14.00 (субота), вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1964 р. – засновано музей на громадських засадах.

1968 р. – музею надано звання народного.

1979 р. – передано у державну власність, став філіалом Ворошиловградського обласного краєзнавчого музею.

1992 р. – міський краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

2065 од. зб. документів з паперовими носіями (1863–2006)

5150 од. зб. друкованих видань (1890–2006)

765 од. зб. фотодокументів (1898–2006)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі та експозиційних залах.

Найдавніші документи періоду 1863–1917 рр. складаються з книг та особистих документів (довідок, розрахункових книжок, виписок з метричних книг про народження, атестатів про закінчення навчальних закладів, закріплених постанов на право власності тощо), серед них свідоцтво М. П. Антонова про закінчення обов’язкової служби на Луганському заводі (1863).

Період 1917–1941 рр. характеризується великою кількістю документів, виданих офіційними установами: посвідчення, грамоти, картки ударників праці, мандати делегатів партійних з’їздів і конференцій, а також студентські квитки, атестати та свідоцтва про закінчення навчальних закладів, трудові та розрахункові книжки. Серед них: мандат К. І. Панасенка – заст. начальника Лисичанської повітової робітничо-селянської міліції (1921), грамота чекісту-бійцю І. Горбікову, видана органами пролетарської диктатури ВЧК-ОГПУ, про нагородження його за невтомну боротьбу з ворогами (1931).

1941–1945 рр. стосуються такі документи: орденські книжки, посвідчення до медалей, червоноармійські книжки, військові та комсомольські квитки, паспорти, листівки та фронтові листи, грамоти, нагородні документи. Найціннішим є комплекс документів лисичан – Героїв Радянського Союзу: фронтові листи В. С. Сметаніна, бойова характеристика Ф. Т. Тимонова, звістка про смерть В. В. Павлова тощо; комплект фронтової газети 279 Стрілецької дивізії “Звезда” (1943); документи полковника М. А. Трощілова, військового льотчика, Почесного громадянина міста, що був нагороджений 9 орденами, у т. ч. орденами Олександра Невського та Богдана Хмельницького.

Період з 1945 по 1991 рр. представлено значною кількістю документів радянських і партійних органів: мандатами делегатів партійних з'їздів і конференцій, рапортами трудових колективів, соціалістичними зобов'язаннями, почесними грамотами, вітальними адресами, а також трудовими, профспілковими, пенсійними книжками, особистими справами, нагородними документами.

Музей має десять автографів видатного українського поета В. М. Сосяри (його дитячі та юнацькі роки пройшли у м. Лисичанську) до місцевого педагога і краєзнавця М. В. Лопатіна (1959–1960).

Чемпіон XVIII Олімпійських ігор у Токіо 1963 р. з греблі на байдарках та каное лисичанин І. М. Чужиков передав музею диплом Чемпіона СРСР в особисто-командній першості (1964 р.), а також дипломи за спортивні надбання та свідоцтво про занесення до Книг Пошани.

Для документів періоду 1991–2006 рр. характерна значна кількість агітаційних матеріалів, від перших виборів депутатів України до подій на Майдані та виборів до ВР України.

Нині родичі передають у музей документи лисичан, що зробили значний внесок у розвиток міста і вже пішли з життя: партійні документи, орденські книжки, почесні грамоти, листи-подяки, документи про освіту і роботу. Так, у фондах є документи Почесного громадянина міста В. Г. Хмельницького; заслуженого вчителя УРСР К. І. Єрмоласвої; учасниці громадянської та Великої Вітчизняної воєн, відомого у Лисичанську лікаря, одного з засновників міського краєзнавчого музею З. О. Люксембурга.

Музей має фотографії, що відображають життя суспільства у певний історичний період (найдавніші датуються кін. XIX ст.). Найцікавішими є фотографії із зображеннями Лисичанської штейгерської школи та фотографія учнівського колективу школи (1898, фото С. І. Уманського).

Фондоутворювачі: місцеві органи влади, політичні партії, громадські організації, підприємства, установи та окремі громадяни міста.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Паспорти

Картотеки:

предметна

алфавітна

Бібліографія

Лисичанськ : путівник / авт. : Г. М. Копейко, В. І. Подов, В. І. Полоз. – Донецьк : Донбас, 1968. – 75 с.

Лисичанськ : іст.-краєзн. нарис / авт.: В. І. Подов, В. І. Полоз. – Донецьк : Донбас, 1976. – 103 с.

Лисичанськ : путівник / авт. В. І. Подов. – Донецьк : Донбас, 1977. – 62 с.

Лисичанськ – колиска Донбасу : проспект / авт. С. О. Блідченко ; фото М. М. Ломако, О. А. Рачак. – Лисичанськ : Прес-Маркет, 2003. – 22 с.

Ілюстрований малий енциклопедичний словник із назв вулиць Лисичанська / авт. М. М. Ломако. – Лисичанськ : Лисичанська друкарня. – 2004. – 96 с.

Лисичанськ : ілюстр.-інформ. видання / авт. тексту та консультант С. О. Блідченко ; оригінал, макет та творче рішення ООО “Будинок інженерних послуг “Дінус”. – Луганськ, 2005. – 160 с.

С. Блідченко

Міський музей історії та культури м. Луганська

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. К. Маркса, 30, м. Луганськ, 91055

Тел.: (0642) 52-05-92, 52-22-14

Факс: (0642) 52-20-79

Транспорт: трамвай 13, маршрутне таксі 111, 137, 187
(зуп. “Красная площадь”)

Час роботи: 10.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1990 р. – створено Міський музей історії та культури м. Луганська після ліквідування Державного музею К. Є. Ворошилова

1992 р. – музей передано у підпорядкування відділу культури Луганської міської Ради.

Міський музей історії та культури міста Луганська має два філіали: Літературний музей В. І. Даля (створено у 1986), Музей-квартиру письменника В. А. Титова (створено у 1988).

Обсяг фондів

46206 од. зб. музейних предметів основного фонду (1684–2006)

2710 од. зб. архівних документів (серед. ХІХ ст. – 2006 р.), у т. ч.:

1384 од. зб. документів, що стосуються особистості К. Є. Ворошилова

12184 од. зб. фотодокументів (кін. ХІХ ст. – поч. ХХІ ст.)

1728 од. зб. негативів (кін. ХІХ ст. – поч. ХХІ ст.)

Анотація складу фондів

Документи та книги зберігаються у фондах: фонд “Д” – документи, фонд “ЛПК” – листівки, газети, книги.

Зберігаються особисті документи К. Є. Ворошилова, його дружини К. Д. Ворошилової, сина П. К. Ворошилова, невістки – Н. І. Ворошилової та онуків – В. П. Ворошилова, К. П. Ворошилова; його соратників часів громадянської та Великої Вітчизняної воєн – М. О. Зверяки, М. І. Легенченко, С. Г. Волощенко, С. Г. Держака, Г. Д. Осипенка, С. Л. Меркулової.

Документи характеризують історію м. Луганська від часів його заснування. Становлять інтерес сімейні архіви луганчан: луганських лікарів Скворцових; першого луганського міського голови М. П. Холоділіна та його сина – проф. М. М. Холоділіна; фотомайстра Л. Матусовського, видатного поета М. Л. Матусовського; народного вчителя П. М. Седашова; предводителя луганського дворянства С. М. Ільєнка; учасника Першої світової війни штабс-капітана М. Л. Локотоша; журналіста М. В. Альхимовича; художника Е. В. Годлевського; актора драматичного театру Ю. Д. Морфессі та ін.

Зберігаються рідкісні документи: договори про купівлю-продаж об'єктів нерухомості, землі, кредитні документи, виписки з метричних книг, "метрики", дозвіл на шлюб та запрошення на вінчання в луганських церквах; плани будівель, садиб та городів майстрових заводу, урядовців та купців (XIX – поч. XX ст.). Є велика кількість зразків навчальних речей до революційного періоду: зошити, прописи, календарі учнів, гімназичні квитки, табелі, свідоцтва про закінчення міських приватних та державних навчальних закладів. Період Першої світової війни представлено комплексом рідкісних документів та фотографії луганчанина М. Г. Локотоша (особисті посвідчення на право носіння нагрудного знаку, особисті щоденники, листи та телеграми з фронту, 1915), фотографії та фотоальбоми.

Події Великої Вітчизняної війни представлено фотографіями, фронтовими листами, нагородними документами, спогадами учасників Великої Вітчизняної війни.

Найціннішими є старовинні фотографії з краєвидами м. Луганська, велика кількість сімейних фотопортретів, виконаних міськими фотомайстрами Л. Матусовським, С. Чуюном, Г. Юхновим та ін. Історію міста з перших днів визволення його від нацистських загарбників до сучасності відображено у колекціях луганських фотографів Л. Шлапоберського, В. Суховерхова та Ю. Хромушина.

Наявна особиста бібліотека К. Є. Ворошилова, яка налічує 12370 музейних предметів основного фонду. У 1986 р. бібліотеку передала в музей військова частина 1005 Арсенала Кремля м. Москви. У її фонді: довідково-енциклопедична та антикварна література; книги з історії громадянської війни; книги з дарчими написами (У. Черчілля, М. Тухачевського, Г. Петровського, Я. Рудзутака, В. Піка, І. Бродського, А. Герасімова, П. Родімова та ін.); книги, подарунки від глав держав (королеви Єлизавети, Мао Цзе Дуна, Броз Тіто, короля Дауда, Дж. Неру та ін.); художня література (українська, російська, зарубіжна); література з філософії, економіки, географії, юриспруденції, медицини, мистецтва.

Літературний музей В. І. Даля зберігає 520 музейних предметів основного фонду – фотографії та ксерокопії документів щодо життя та діяльності В. І. Даля та його родини, видання творів В. І. Даля, фотографії онука та правнуків В. І. Даля по лінії Станишевих, поштівки з видами міст Севастополя, Полтави, Ростова-на-Дону, Москви (друга пол. XIX ст.), будинку, де мешкав М. В. Гоголь.

Музей-квартира письменника В. А. Титова зберігає 413 музейних предметів основного фонду (1951–1988); матеріали з архіву сім'ї Титових, серед яких особисті документи В. Титова (комсомольська характеристика, атестат зрілості, диплом про закінчення технікуму, посвідчення депутата, членський квиток Спільки письменників СРСР, посвідчення про присудження премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка тощо); фотодокументи (фотографії письменника В. Титова, його сім'ї, друзів); книги (Б. Польового, К. Сімонова, Б. Ласкіна, А. Алексіна, Г. Довнара, Т. Дейнегіної з дарчими написами); листи В. Титова до дружини та матері дружини, листи Б. Польового до В. Титова.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Топографічні описи

Каталоги:
тематичний
довідковий
бібліотеки К. Є. Ворошилова
квартири-музею В. А. Титова
Літературного музею В. І. Даля

Картотеки:
науково-інвентарна
газетних видань “Луганськ історичний”

Довідкова бібліотека

Налічує 400 прим. книг з історії м. Луганська, історії України, музеєзнавства, енциклопедичних словників. Зберігаються газетні комплекти луганських видань: “Жизнь Луганска” (з 1991), “Наша жизнь” (з 1991), “Луганская правда” (з 1991), “Товарищ” (з 2001), “XXI век” (з 2000), “Гривна плюс” (з 2001).

Бібліографія

Филатов А. П. Музей К. Е. Ворошилова : путеводитель / А. П. Филатов, В. Г. Мотренко. – Донецк : Донбасс, 1983. – 54 с.

Маслова Л. С. Музей К. Е. Ворошилова : путеводитель / Л. С. Маслова, Ю. М. Теплицкий. – Донецк : Донбасс, 1985. – 44 с.

Белов Ю. Е. Старый Луганск : буклет / Ю. Е. Белов. – Луганськ, 1992. – 32 с.

Ерошкина Е. Н. Буклет к выставке “125-летия со дня рождения К. Е. Ворошилова” / Е. Н. Ерошкина. – Луганск, 2006.

Луганск и луганчане: материалы научных исследований. – Луганск, 2006. – Вып. I.

Бессмертный современник наш : [сб.]. – Луганск : Світлиця, 2004. – 64 с. – (70-летию Владислава Титова посвящается).

Музейна абетка літературної Луганщини : [зб.]. – Луганськ. – 2005. – 24 с.

Музей-квартира писателя Владислава Андреевича Титова : буклет / сост.: Т. Власова, Н. Сидоренко. – Луганск, 2004.

Безкровная Н. А. Даль в славянской письменности и культуре / Н. А. Безкровная // VIII Международные Далевские чтения : докл. и общ. – Луганск, 2004. – С. 13–21.

Кульбацкая Л. И. Решение некоторых аспектов музейной педагогики в музее В. И. Даля / Л. И. Кульбацкая // Бедінські читання : зб. наук. пр. / Луганський обл. краєзн. музей. – 2004. – С. 58–68.

Кульбацкая Л. И. В. И. Даль и восстановление культурных традиций / Л. И. Кульбацкая // VIII Международные Далевские чтения : докл. и общ. – Луганск, 2004. – С. 128–134.

Соколова Л. П. Далевед Ененко в истории Литературного музея В. И. Даля / Л. П. Соколова // IX Международные Далевские чтения: докл. и сообщ. – Луганск, 2005. – С. 73–79.

Кульбацкая Л. И. Издатель произведений В. И. Даля – А. Ф. Смирдин / Л. И. Кульбацкая // IX Международные Далевские чтения: докл. и сообщ. – Луганск, 2005. – С. 18–25.

Соколова Л. П. Літературна Луганщина. Літературний музей В. І. Даля / Л. П. Соколова // Музейна абетка літературної Луганщини. – Луганськ, 2005. – С. 6–10.

Соколова Л. П. Літературний музей В. І. Даля / Л. П. Соколова // Україна туристична. – К., 2006. – С. 1-5.

О. Єрошкіна

Новоайдарський районний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Пролетарська, 7, смт Новоайдар, Луганська обл., 93500

Тел.: (06445) 9-23-48

Транспорт: автобус “Луганськ-Старобільськ”

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1991 р. – створено музей.

1994 р. – створено першу експозицію “Зал Великої Вітчизняної війни”.

2009 р. – після капітального ремонту розпочато реекспозицію залу Великої Вітчизняної війни, створено зал живопису та скульптури, зал “Народний костюм Новоайдарщини кін. XIX – поч. XX ст.”, а також постійно діє виставковий зал.

Обсяг фондів

1190 од. зб. документів (1898–2009), у т. ч.:

681 од. зб. документів з паперовими носіями (1919–2009)

509 од. зб. фотодокументів (1898–2009)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі та експозиціях.

Найдавніші документи – фотографія селянки М. Волошиної (1898), фотографія солдата лейбгвардії 3-го стрілецького його Величності полка 3 роти, фотографії братів Волошиних (1914), фотографія М. Орлова, повного Георгіївського кавалера (1908).

1917–1941 рр. характеризуються документами: свідоцтво про народження та хрещення Т. Ф. Кравченка (1919), атестат на звання вчителя початкових класів А. П. Федоровської (1935), портретні і групові чорно-білі фотографії, посвідчення, довідки, листи.

Події 1941–1945 рр. представляють: нагородні документи, листи-подяки, листи з фронту, почесні грамоти, довідки, посвідчення, фотографії, свідоцтво про присвоєння звання Героя Радянського Союзу О. С. Шопіну (1944).

1945–1991 рр. характеризують: грамоти, дипломи, посвідчення, довідки, орденські книжки, автобіографії, спогади, бортові журнали пілота В. Т. Нагибіна (Афганістан), комсомольські квитки, автобіографія Героя Соціалістичної Праці трактористки Ф. С. Перової; депутатські посвідчення депутатів ВР УРСР та СРСР Є. Т. Мачули та Н. Ф. Гончарової, фотографії і документи Героя Соціалістичної Праці В. Є. Рибалка.

1992–2006 рр. представлено матеріалами президентських, парламентських виборів, фотографіями, книгами сучасних поетів і письменників Новоайдарщини.

У фондах є фотодокументи: фотопортрети, групові, сюжетні, видові та інші фотографії, які ілюструють різні періоди історії району.

Фондоутворювачі: організації, установи, підприємства та окремі громадяни Новоайдарського району.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень
Інвентарні книги
Акти приймання
Уніфіковані паспорти

Г. Божкова

Перевальський державний районний історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: площа Леніна, 1, м. Перевальськ, Луганська обл., 94300

Тел.: (06441) 4-20-67

Транспорт: тролейбус 3 (зуп. “Автовокзал”), 2, маршрутне таксі (зуп. “площа Леніна”)

Час роботи: 8.00–17.00 (вівторок, серeda, четвер, п’ятниця), 10.00–14.00 (субота, неділя), вихідний день – понеділок

Історична довідка

1982 р. – засновано музей.

1991 р. – музей одержав статус державного районного музею.

Обсяг фондів

4542 од. зб. архівних документів (1867–2000), у т. ч.:

2389 од. зб. документів з паперовими носіями (1867–1999)

2153 од. зб. фотодокументів (кін. ХІХ ст. – 2000).

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі. Найдавнішим документом є дарча Є. Рудакова М. І. Сухомлінову (1867).

Документи дожовтневого періоду включають: квитанції плати за навчання, карту Бахмутського і Слов’яносербського повіту, похвальний лист, свідоцтво про виконання військового обов’язку, паспортну книжку, свідоцтво про закінчення курсів навчання у початковому училищі, виписку з мет-

ричної книги.

Серед документів періоду 1917–1941 рр. наявні: мандати, посвідчення, звернення до працівників, грамоти, тимчасовий атестат, автобіографії, послужні списки, орденські книжки, трудові книжки, державні страховки.

Період 1941–1945 рр. представлено документами: червоноармійські і червонофлотська книжки, довідки, посвідчення до медалей, грамоти, подяки, посвідчення про відрядження, комсомольські квитки, подяки, листи з фронту Каплуновського, Л. Поповиченка, В. В. Соловйова, Ф. М'яча, В. М. Шелякіна, І. П. Сухіна; грамоти, поштові картки, щоденник військових років, посвідчення шофера, накладна, розрахункова книжка, бойова характеристика, купони на грошові видачі, довідки про поранення тощо.

Документи повоєнного періоду включають: урядову телеграму, перепустку на пленум, мандати, довідки, квитки (гостьовий, комсомольські, військові, профспілкові), витяги з наказів та протоколів, автобіографії, накази, почесні грамоти, особові листки, орденські книжки, посвідчення (про відрядження, почесного громадянина міста В. І. Рутковського, Героя Радянського Союзу В. Д. Стасюка, Героя Соціалістичної Праці П. Д. Риндіна, автобіографію Героя Соціалістичної Праці І. Т. Денисова, лист від С. А. Ковпака К. І. Михайліковій, бойові характеристики, свідоцтва про занесення до книги пошани, трудові рапорти, мандати, запрошення (на з'їзд, святковий концерт, виставку) тощо.

Фотодокументи представлено індивідуальними та груповими фотопортретами, сюжетними, видовими, тематичними фотознімками, які характеризують різні історичні події.

Фондоутворювачі: підприємства, установи, політичні партії, у т. ч. Герої Соціалістичної Праці Ф. А. Лісіцин, П. Д. Риндін, І. Т. Денисов, С. І. Воротніков; Герої Радянського Союзу В. Д. Стасюк, А. М. Пікалов; шахти “Україна”, “Перевальська”, “Ніканор”, Чорнухинська птахофабрика.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Довідкова бібліотека

Налічує 409 прим. книг з історії, археології, етнографії; комплект газет “Народная трибуна” (2000–2006), “Історія України” (2001–2004).

Бібліографія

Старченко Л. М. Перевальск : история и фотографии / Л. М. Старченко, Ю. Е. Белов. – Алчевск, 1993. – 32 с.

І. Бровендер

Меморіальний музей Б. Д. Грінченка

Підпорядкування: відділ Перевальського державного районного історичного музею

Адреса: вул. Грінченка, 8, с. Михайлівка, Перевальський р-н, Луганська обл., 94311

Тел.: (06441) 5-30-15

Транспорт: маршрутне таксі “Перевальськ – Луганськ”, автобус “Алчевськ-Олексіївка”

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1988 р. – засновано музей. Відкрито музейну кімнату в Олексіївській середній школі № 21.

1992 р. – присвоєно звання народного.

2000 р. – музей переведено у стару будівлю школи, яку побудувала Х. Д. Алчевська у 1879 р.

2003 р. – проведено капітальний ремонт та створено нову експозицію (автор проекту Н. О. Монастирська – голова обласної спілки художників України).

Обсяг фондів

50 од. зб. архівних документів, у т. ч.:

29 од. зб. документів з паперовими носіями (1891–1995)

21 од. зб. фотодокументів (1902–1995)

Анотація складу фондів

Документи зберігаються у фондосховищі.

Дожовтневий період представлено поштовими листівками релігійної тематики, портретами О. Кобилянської, М. Загірної (поч. ХХ ст.), свідомством про закінчення Олексіївської народної школи (1891) тощо.

Воєнний та повоєнний періоди представляють орденські книжки, посвідчення до медалей, програма літературно-музичного вечора “Під срібними вербами”, грамота Всеукраїнського товариства “Просвіта” ім. Т. Шевченка (1988) тощо.

Серед фотодокументів є фотопортрети, сюжетні фотографії.

Фондоутворювачі: політичні партії, установи, проф. А. Г. Погрібний, заслужений учитель Б. В. Пастух, ветерани Великої Вітчизняної війни В. С. Харченко, І. С. Поздняков, обласне товариство “Просвіта”, партія “Батьківщина”.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Довідкова бібліотека

Налічує 51 прим. книг з таких галузей: літературознавство, історія, науково-популярна та художня література.

Бібліографія

Музейна абетка літературної Луганщини / Відділ міжнар. зв'язків і туризму облдержадміністрації. – Луганськ, 2005. – 24 с.

Н. Павленко

Стахановський історико-художній музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Кірова, 30, м. Стаханов, Луганська обл., 94000

Тел.: (06444) 4-48-91, 4-31-77

Транспорт: автобус (зуп. “Пошта”)

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1963 р. – засновано історико-краєзнавчий музей на громадських засадах.

1973 р. – став народним.

1979 р. – Стахановський відділ Луганського краєзнавчого музею.

1986 р. – Музей Стахановського руху.

1991 р. – Стахановський історико-художній музей.

Обсяг фондів

60 од. зб. тис. музейних предметів, у т. ч.:

5 од. зб. документів (1890–1917)

Анотація складу фондів

У фонді наявні: прибутково-видаткова книга М. Є. Юриліна, яка велась десятником шахти № 1 “Карл” Кадіївського рудника протягом 1880–1906 рр. (за змістом це документ сімейної економіки, показник життя, соціальних потреб родини службовця-гірника, стану розвитку торгівлі індустріального регіону); “Часослов учбовий для початкових сільських училищ” (СПб., 1890); свідоцтво про закінчення Петропавлівської церковно-приходської школи К. В. Зарвоської, жительки Кадіївського району (1914); розрахункова книга для робітників Кадіївських кам’яновугільних копалень і Металургійного заводу Д. Є. Проскурякова, десятника шахти № 1 (1908); світлина на картоні “Начальник і майстрові Кадіївського металургійного заводу” (1912).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Картотеки

Науково-довідкова бібліотека

Налічує понад 10 тис. прим. довідкової, політичної, наукової, спеціальної літератури, газет та журналів.

Н. Будкова, І. Мішина

Історико-меморіальний музей О. Я. Пархоменка

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Пархоменка, 10, с. Пархоменко, Краснодонський р-н, Луганська обл., 94450

Тел.: (06435) 92-22, 92-44

Транспорт: автобус “Луганськ – Пархоменко”

Час роботи: 8.00–16.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1954 р. – відкрито музей на громадських засадах.

1956–1990 рр. – меморіальний будинок – музей О. Я. Пархоменка був відділом Луганського обласного краєзнавчого музею, потім Луганського музею К. Є. Ворошилова.

1990 р. – перейменовано у історико-меморіальний музей О. Я. Пархоменка.

Обсяг фондів

2766 од. зб. музейних предметів основного фонду (1886–2001)

2427 од. зб. музейних предметів науково-допоміжного фонду, у т. ч.:

1087 од. зб. архівних документів (1911–2001)

317 од. зб. документів з паперовими носіями

770 од. зб. фотодокументів (1886–1990)

1 од. зб. кінодокументів

Анотація складу фондів

Фондовий розділ та архів мають: офіційні документи державних установ; документи особового походження громадян; друковані матеріали; кіно-, фото-, фотодокументи; родинні документи. Серед документів – свідоцтва про народження, довідки, паспорт, посвідчення, автобіографії, спогади (1892–2000).

Зберігаються документи про видатних людей, зокрема, про активно-го організатора Червоної армії, Героя громадянської війни О. Пархоменка; голову земських повітових зборів Слов'янсько-Сербського повіту Катеринославської губернії С. М. Ільєнка; всесвітньовідомого жокея, володаря призів Дербі О. І. Болотова; селян с. Макарова Яровської волості – учасників революційних подій 1917–1920-х рр.

Документи 1921–1941 рр. відображають встановлення радянської влади, проведення колективізації, створення колгоспів, розвиток культури, освіти, народних промислів.

Події 1941–1945 рр. висвітлюють документи учасників Великої Вітчизняної війни, зокрема, про комсомольсько-молодіжне підпілля під керівництвом В. Мішина та визволителів Краснодонського району.

1945–2001 рр. присвячено документи про відродження народного господарства, освіти, культури та медицини.

Фотодокументи включають – історичні фотографії, фотографії О. Я. Пархоменка та членів його родини, соратників часів революції та громадянської війни, портрети видатного діяча Луганщини XIX ст. С. М. Ільєнка, жокея О. І. Болотова; фотографії періоду Великої Вітчизняної війни. Є кінофільм “О. Пархоменко”.

Фондоутворювачі: родичі О. Я. Пархоменка, його дружина, сини, а також О. Ф. Зьорнишко, односельці В. Д. Шабинський, В. А. Кравченко. Про жокея О. Болотова документи передали Л. та О. Трегубови; поповнили фонд й онуки місцевого поміщика XIX ст. В. та М. Ільєнки.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Інвентарні картки
Книги надходжень

Картотека на фонди

Довідкова бібліотека

Налічує 84 прим. видань.

Бібліографія

Дом-музей А. Я. Пархоменко : проспект / Е. Н. Носовской, С. Н. Остапенко. – Ворошиловград : Облполиграфиздат, 1986. – 3 с.

Дом-музей А. Я. Пархоменко : путеводитель / Е. Н. Носовской, С. Н. Остапенко, А. В. Сердюк. – Донецк : Донбасс, 1989. – 36 с. : 8 л. ил.

Історико-меморіальний музей О. Я. Пархоменка : буклет / уклад. : Т. В. Блюм, Н. Г. Щепотіна. – Луганськ, 2004. – 3 с.

Т. Блюм

Луганська обласна універсальна наукова бібліотека імені О. М. Горького

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Радянська, 78, м. Луганськ, 91053

Тел./факс: (0642) 53-25-70, 53-73-21, 53-73-71

E-mail: dir@library.lg.ua

Веб-сайт: www.library.lg.ua

Транспорт: трамвай 6, 10, 13, тролейбус 51, 54, автобус 114, 156, 155, 170, маршрутне таксі 126, 129, 132, 133, 135, 136, 167, 171, 150, 183, 215

Час роботи: 10.00–19.00 (понеділок – четвер),
9.00–17.00 (субота, неділя), вихідний день – п'ятниця

Історична довідка

1897 р. – засновано публічну міську бібліотеку.

1919 р. – реорганізовано у центральну міську бібліотеку.

1923 р. – функціонувала як окружна.

1936 р. – книгозбірні присвоєно ім'я письменника О. М. Горького.

1938 р. – отримала статус обласної.

1967 р. – отримала сучасну назву.

1990 р. – створено сектор рідкісних видань.

1994 р. – створено літературно-історичний архів при відділі краєзнавчих електронних баз даних та інформації за ініціативи місцевого краєзнавця, канд. мед. наук, члена Національної спілки письменників України Ю. О. Єненка з метою збирання та популяризації літературного надбання краю.

Обсяг фондів

8 тис. од. зб. у літературно-історичному архіві (1994–2009)
8114 прим. рідкісних видань у секторі рідкісних видань
343 прим. видань з автографами та маргіналіями
500 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

До фонду літературно-історичного архіву входять книжки та публікації письменників, літературних діячів краю, документи про їх життя та творчість: документи особового походження (автобіографії, анкети, формулярні та послужні списки, щоденники, записні книжки, вітальні адреси, листування); друковані матеріали (листівки, афіші, програми, оголошення); літописи, історичні хроніки, рукописи книг, фотодокументи; родинні (фамільні) особові документи.

Фондоутворювачі літературно-історичного архіву бібліотеки: письменники та краєзнавці Луганщини. Найвагоміший за цінністю матеріалів є фонд І. Савича (Лук'яненка) – українського письменника, колишнього політв'язня. Героїчні сторінки шахтарської дивізії розкриває архів Я. Захарова. Письменник І. Низовий передав листування із письменниками Луганського краю. Найбільший за обсягом архів М. Чернявського.

У бібліотеці створено сектор рідкісних видань, в якому є також видання з автографами та маргіналіями. Наявні книжки з автографами таких письменників: І. Гончарова, Д. Бедного; екслібрисами, нотатками видатних читачів (М. П. Холоділін – перший міський голова м. Луганська), дарчими написами авторів, перекладачів (І. А. Білоусова – перекладача “Кобзаря” Т. Шевченка).

Наявні фотодокументи.

Довідковий апарат

У секторі рідкісних видань:

Каталоги:
абетковий
систематичний

Картотеки:
типографів та видавців
автографів і поміток
портретів, ілюстрацій, оправ
провенієнцій (штампів, печаток, екслібрисів)

Бази даних

Електронний каталог літературно-історичного архіву (8 тис. записів)

Бібліографія

Смоляренко Я. Пометы на книгах : [о секторе редкой книги и его фонде] Я. Смоляренко // Луганский завод. – 1998. – 31 авг.

Луганська книга у світовому електронному просторі: [сайт обл. б-ки ім. О. М. Горького в Інтернеті] // Наша газета. – 2000. – 4 окт.

Журавлева Т. Л. Книжная полка – окно в Эдем : [об отделе искусств и его фондах] / Т. Журавлева // Новини культури Луганщини. – 2001. – 22 верес. – С. 6.

Из провинциальной Пушкинианы : библиография / Луган. обл. универс. б-ка им. О. М. Горького ; авт.-сост. Л. А. Тимченко. – Луганск : Полипринт, 2001. – 117с. : ил.

Рыбьянцева И. П. Библиотека – центр региональной информации : [материалы к выступлению о работе обл. б-ки им. А. М. Горького] / И. П. Рыбьянцева // Новини культури Луганщини. – 2001. – 22 верес. – С. 6.

Скарбниця мудрости людської : бібліогр. покажч. / Обл. універс. наук. б-ка ім. О. М. Горького ; уклад. Р. І. Довгаль. – Луганськ : Книжковий світ, 2002. – 28 с.

Библиотеки должны стать информационными центрами : [о фондах библиотек] // Луган. правда. – 2002. – 19 окт.

Шлях крізь століття: з історії державних бібліотек Луганщини / Обл. універс. наук. б-ка ім. О. М. Горького ; уклад. Л. М. Сорокіна. – Луганськ : Книжковий світ, 2002. – 24 с.

Бібліотечна Луганщина: історія і сучасність : бібл. читання / Обл. універс. наук. б-ка ім. О. М. Горького ; уклад. Л. М. Сорокіна. – Луганськ, 2004. – 39 с.

Десятилетие перемен : информ. бюл. / Обл. универс. науч. б-ка им. О. М. Горького ; отв. за вып. О. В. Соцков. – Луганск, 2005. – 44 с. : ил.

Історія бібліотеки в особах : довідник / Обл. універс. наук. б-ка ім. О. М. Горького ; уклад. Л. Н. Сорокіна. – Луганськ, 2005. – 88 с. : іл.

Луганщина на сторінках рідкісних та цінних видань ЛОУНБ ім. О. М. Горького другої половини ХІХ ст. – першої половини ХХ ст. : бібліогр. покажч. / уклад. Н. К. Воронова; ред. Р. І. Довгаль; відп. за вип. О. В. Соцков. – Луганськ, 2008. – 36 с.

І. Риб'янцева, Г. Манциз

Бібліотека Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Оборонна 2, м. Луганськ, 91011

Тел.: (0642) 53-72-56

E-mail: Lib@Inpu.edu.ua

Веб-сайт: <http://lib.Inpu.edu.ua>

Транспорт: трамвай 6, 13, маршрутне таксі 157, 147, 137, 111

Час роботи: абонемент – 9.00–17.00 (субота), загальний читальний зал – 8.30–20.00 (субота), інші читальні зали – 8.30–18.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1921 р. – бібліотеку Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка відкрито одночасно із заснуванням університету. Початковий фонд налічував 3190 прим. книг, що належали губернським педагогічним курсам.

1972 р. – у зв'язку з будівництвом нового корпусу інституту бібліотека отримала додаткові приміщення і сформувалась як науковий, науково-допоміжний і довідково-інформаційний центр вищого навчального закладу. Основний розвиток бібліотеки почався у післявоєнні роки.

1997 р. – створено сектор рідкісної книги.

1998 р. – стала бібліотекою Луганського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка.

У структурі бібліотеки – книгосховище, відділ історичної літератури, сектор рідкісної книги тощо.

Обсяг фондів

639442 прим. видань, у т. ч.:

2519 прим. видань у секторі рідкісної книги

647 прим. електронних книг

Анотація складу фондів

У фонді є рідкісні видання, видання з автографами та маргіналіями. Серед рідкісних видань: Магницький Л. “Арифметика, сиречь наука числительная” (М., 1703); Григорович-Барский В. Г. “Пешеходца Василия Григоровича-Барского путешествие к святым местам, в Европе, Азии и Африке находящимся” (СПб., 1800); Дандре-Бардон М. Ф. “Образование древних народов ... Ч. 4: Обычаи персов, скифов, амазонок, парфов, сармат и других народов” (СПб., 1796); Шевченко Т. Г. “Кобзар” (СПб., 1840); Багалея Д. И. “Заметки и материалы по истории Слободской Украины” (Х., 1893); Величко С. “Летопись событий в Юго-Западной России в XVII веке: Сказание о войне казацкой с поляками через Зеновия Богдана Хмельницкого” (К., 1848); Данилевский Г. П. “Украинская старина” (Х., 1866); Гринченко Б. Д. “Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседней с ней губерниях” (Чернигов, 1895); Драгоманов М. П. “Малорусские народные предания и рассказы” (К., 1876); Ляскоронский В. Г. “История Переяславльской земли с древнейших времен до половины XIII столетия” (К., 1897); “Были и небылицы казака Владимира Луганского. Кн. I: Нападение в распах. Цыганка” (СПб., 1833) тощо.

Довідковий апарат

Каталоги:

генеральний алфавітний

алфавітний

систематичний

систематичний дисертацій та авторефератів дисертацій

топографічний

Картотеки:

краєзнавча

систематична статей

систематична “Нові книги”

Бази даних

Електронний каталог видань з 2000 р. (понад 25 тис. записів)

О. Безуголова

Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: пр. Свободи, 20, м. Львів, 79008

Тел.: (0322) 74-22-82, 72-89-60, 72-89-25

Факс: (0322) 75-92-53

E-mail: nml_shept@tsp.lviv.ua

Транспорт: трамвай 1 (зуп. “Центр, вул. Дорошенка”)

Час роботи: 10.00–15.00, вихідні дні – п'ятниця, неділя

Історична довідка

1905–1909 рр. – музей закладено у 1905 р. як приватну фундацію митрополита Андрея Шептицького під назвою “Церковний музей”. 13 груд. 1913 р. урочистим актом передано в дар українському народові.

1911–1939 рр. – Національний музей у Львові.

1939–1990 рр. – Львівський музей українського мистецтва.

1991–2005 рр. – Науково-мистецька фундація митрополита А. Шептицького, Національний музей у Львові.

2005 р. – Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького.

У його структурі відділи:

Художньо-меморіальний музей Олекси Новаківського – *адреса:* вул. Листопадового Чину, 11, м. Львів, 79000; *тел.:* (0322) 72-94-08, *факс:* (0322) 75-92-53, *E-mail:* nml_shept@tsp.lviv.ua; *транспорт:* трамвай 9 (зуп. “Ст. Бандери”); *час роботи:* 10.00–15.00 (понеділок–четвер).

Художньо-меморіальний музей Івана Труша – *адреса:* вул. Івана Труша, 28, м. Львів, 79000; *тел.:* (0322) 35-34-13, *факс:* (0322) 75-92-53; *E-mail:* nml_shept@tsp.lviv.ua; *транспорт:* трамвай 9, 2 (зуп. “Ст. Бандери”); *час роботи:* 10.00–15.00 (понеділок–четвер).

Художньо-меморіальний музей Леопольда Левицького – *адреса:* вул. Устияновича, 10/1, м. Львів, 79000; *тел.:* (0322) 72-48-78, *факс:* (0322) 75-92-53, *E-mail:* nml_shept@tsp.lviv.ua; *транспорт:* трамвай 9 (зуп. “Ст. Бандери”); *час роботи:* 10.00–15.00 (понеділок–четвер).

Художньо-меморіальний музей Олени Кульчицької – *адреса:* вул. Листопадового Чину, 9, м. Львів, 79000; *тел.:* (0322) 72-57-67, *факс:* (0322) 75-92-53, *E-mail:* nml_shept@tsp.lviv.ua; *транспорт:* трамвай 9 (зуп. “Ст. Бандери”); *час роботи:* 10.00–15.00 (понеділок–четвер).

Художній музей “Сокальщина” – *адреса:* вул. Б. Хмельницького, 16, м. Червоноград, 80110; *тел.:* (03249) 2-04-69.

Обсяг фондів

10527 од. зб. документів (XI–XIX ст.)
понад 150 тис. од. зб. рукописів і стародруків

Анотація складу фондів

Музей постійно збагачувався новими колекціями і зростав завдяки збиральницькій, науковій та фінансовій допомозі відомих діячів української культури, церкви, мистецтва, науки (митрополит А. Шептицький, І. Франко, М. Грушевський, Ф. Колесса, М. Павлик, С. Крушельницька, І. Труш та ін.). Перший директор музею, який очолював його з 1905 до 1952 р., учений зі світовим ім'ям, знаний дослідник культури слов'янських народів, проф. І. Свенціцький спрямовував процес формування збірок музею в напрямку комплексного і ґрунтового відображення усіх форм культури як духовної цілісності народу. Комплектування збірок музею включало іконопис, малярство, скульптуру, декоративну різьбу, художній метал, гапти, рукописи і стародруки, народне мистецтво тощо.

За період після Другої світової війни збірка музею зросла удвічі. Значно поповнено фондові зібрання відділів мистецтва XIX – поч. XX ст. і сучасного образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва.

У відділі рукописів і стародруків збірка складається з чотирьох груп збереження: “Рукописи кириличні”, “Стародруки кириличні”, “Рукописи латинські”, “Стародруки латинські”.

У збірці “Рукописи кириличні” – пам'ятки XI–XX ст., серед яких рукописи на пергаменті XI–XV ст. від княжої і після княжої доби фрагментарно (унікальні, писані на пергаменті Бучацьке Євангеліє поч. XVIII ст., Пандекти Антіоха, 1307).

Серед рукописних книг — Апостоли, Мінеї, Прологи, Служби, Ірмологіони, Євангелії. У фонді зберігаються грамоти та документи відомих історичних діячів, представників вищого духовенства, парохіальні метрики, монастирські документи, архівні матеріали різних товариств та відомих діячів української культури (переважно із Західної України: Г. Воробкевича, І. Труша, О. Новаківського, О. Кульчицької, М. Сосенка, К. Устияновича, Т. Копистинського та ін., де, крім особистих документів, – альбоми з рисунками, записники).

Зберігаються архівні матеріали та документи, що стосуються історії Національного музею: листування з діячами культури, відомими художниками, ділові документи тощо.

Збірка “Стародруки кириличні” включає унікальні видання від кирилических інкунабул до рідкісних, багатоілюстрованих видань XVIII ст.

Основу фонду “Рукописи латинські” становить частина збірки митрополічної бібліотеки, що була сформована єпископськими візитаторами, які під час експедицій вилучали з парохій для митрополії цінні пам'ятки.

На особливу увагу дослідників історії української культури XVII–XVIII ст. заслуговують фонд М. Подолинського та візитації парохій М. Шадурського, в яких детально зафіксовано важливі матеріали до історії церкви, подано описи парохіальних ґрунтів, народної архітектури, церковного будівництва, церковного інвентаря, стінописів, ікон, іконостасів, книг тощо.

Важливою групою у збірці “Рукописи латинські” є конспекти наукових творів, лекцій XVIII–XIX ст. з історії, мистецтва, риторики, поезики, фі-

лософії, математики, астрономії тощо. Серед них підручник “Синтаксису” (1735) проф. Києво-Могилянської Академії М. Довгалевського.

Збірка “Стародруки латинські” містить видання різними мовами, друквані латинським шрифтом. У колекції – видання відомих західноєвропейських видавництв XV–XVIII ст. міст Риму (Ватикану), Варшави, Кельна, Нюрнберга, Амстердаму, Вільна, Кракова, Парижа, Лондона тощо. Унікальною є збірка пам’яток музичної культури XVI–XVIII ст. (фоліанти та фрагменти західноєвропейських градуалів, писаних на пергаменті). Чималу групу становлять писані на пергаменті грамоти та привілеї.

Обліково-довідковий апарат

Науково-інвентарні книги (описи)

Топографічні списки й покажчики

Списки матеріально-відповідального збереження

Науково-інвентарні картотеки

Наукова бібліотека

Налічує понад 37 тис. прим. видань з питань мистецтвознавства, історії, філософії, гуманітарних питань, книгознавства, археології, палеографії, краєзнавства, довідкової літератури, енциклопедичних видань, словників тощо. Серед рідкісних видань твори Т. Шевченка, І. Франка, В. Стефаніка, Лесі Українки та інших видатних діячів української культури, у т. ч. прижиттєві видання.

Бібліографія

Свенціцький І. С. Прикраси рукописів Галицької України XVI в. Вип. I–III. / І. С. Свенціцький. – Жовква, 1922–1923.

Свенціцький І. С. Опис рукописів. Кириличні пергаміни XII–XV в. / І. С. Свенціцький. – Львів, 1933.

Запаско Я. П. Каталог стародруків, виданих на Україні : у 3 т. / Я. П. Запаско, Я. Д. Ісаєвич. – Львів : Вища школа, 1981–1984.

Ясіновський Ю. Нотолінійні рукописи XVI–XVIII ст. : каталог / Ю. Ясіновський, О. Дзюбан. – Львів, 1979.

Сводний каталог славяно-руських рукописних книг, хранящихся в СССР. XI–XIII в. – М., 1984.

О. Корчинська

Львівський історичний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: пл. Ринок, 6, м. Львів, 79008

Тел.: (0322) 72-06-71

Факс: (0322) 74-33-04, 74-33-87

E-mail: lhm @ mail.lviv.ua

Транспорт: трамвай 1, 2, 9, маршрутне таксі 10, 34, 50, 83, 95 (зуп. “площа Ринок”, “вул. Руська”)

Час роботи: 10.00–17.30 (у літній період), 10.00–16.30 (у зимовий період), вихідний день – середа

Історична довідка

1893 р. – засновано Львівський історичний музей.

1940 р. – музей об'єднано з Національним музеєм ім. короля Яна III. Новостворений музей одержав назву Львівського історичного музею.

У структурі музею: відділ фондів; експозиційні відділи та сектори (давньої історії України, історії західноукраїнських земель другої пол. XIX–XX ст., історії визвольних змагань України, історії діаспори, літературний Львів першої пол. XX ст., Меморіальний музей полковника Є. Коновальця, Музей історичних коштовностей, Музей “Арсенал”, Музей техніки, Музей скла, Музей генерала-хорунжого Р. Шухевича); відділ археології, науково-методичний відділ музейного будівництва, охорони пам'яток історії та культури.

Обсяг фондів

понад 330 тис. од. зб. історико-культурних пам'яток регіонального, національного та світового значення

понад 17 тис. од. зб. музейних пам'яток (1503–2006)

310 од. зб. рукописів

Анотація складу фондів

Основний фонд поділено на 34 групи збереження, серед яких: фото-негативи, фотоматеріали, рідкісна книга, стародруки, рукописи, плакати, Київська Русь, почесні громадяни, пам'ятки визвольних змагань.

Офіційні документи державних установ, організацій, підприємств, приватних установ (укази, маніфести, декрети, постанови, накази, розпорядження, відозви) знаходяться у групі фондів “Архів”. Є особові документи громадян (автобіографії, свідоцтва про народження, освіту, одруження, смерть, анкети, послужні списки, щоденники, матеріали службової і громадської діяльності, записні книжки, листування і вітальні адреси) різних періодів, починаючи з XVI ст., які стосуються історії таких країн як Польща, Україна, Росія, Німеччина, Австрія, Угорщина та ін. Найстаріші документи, датовані поч. XVI ст., написані на пергаменті латинською мовою.

Комплекс предметів фондової групи “Архів” поділяється на документи початку XVI – серед. XVIII ст., періоду перебування Галичини у складі Австрійської імперії 1772–1867 рр. (постанови, декрети, звернення релігійних діячів, листи, пам'ятки польських національно-визвольних повстань тощо), періоду Австро-Угорської імперії 1867–1918 рр., серед яких є матеріали революції 1905–1907 рр., Першої світової війни та жовтневої революції 1917 р.

Наявні матеріали: періоду польсько-української та громадянської воєн (1918–1921): листівки, відозви ЦК КПУ, телеграми, звернення, заклики, газети, які друкувалися у м. Львові (“Wiek Nowy”, 1918); документи польського періоду в історії Західної України (1921–1939). Серед них – географічні карти, звернення до польської студентської молоді, цінники, рахунки, квитанції про сплату податків, витяги з протоколів окружного суду, газети (зокрема, “Кооперативні вісті”, Львів, 1932); контракти купівлі-продажу землі та іншої нерухомості, шкільні свідоцтва, повідомлення, посвідчення, театральні афіші, ноти, вірші.

Документи періоду Другої світової війни (1939–1945) включають: топографічні та географічні карти Європи (1941–1945); особисті документи учасників бойових дій та членів підпільних організацій і партизанських з'єднань, які діяли на Львівщині, Рівненщині та інших територіях (спогади, листівки, щоденники, характеристики, довідки, подяки, партизанські квитки, червоноармійські, орденські книжки, посвідчення до медалей, листування, листівки-блискавки “Слава героям”, “Герою дня” та ін.); листи німецьких вояків з оточення під Сталінградом (1943).

Матеріали радянського періоду в історії Західної України (1939–1941; 1945–1991) включають документи промислових підприємств, запрошення на урочисті засідання та ювілейні концерти до різних дат, афіші, вітальні адреси, почесні грамоти, якими нагороджували міста, колективи передових фабрик, заводів, колгоспів за високі досягнення у соціалістичному змаганні; листівки, свідоцтва Головного Комітету ВДНГ у Москві; заяви комсомольців з проханням направлення на роботу на цілинні землі, комсомольські путівки в різні регіони СРСР, газети “Правда”, “Известия”, “Красное знамя”, “Труд” та ін., дипломи Комітету по справах фізичної культури і спорту при РМ СРСР (1950–1970).

Архівні матеріали відображають життя суспільства і, зокрема, Галичини, розвиток промисловості, сільського господарства, культури, науки та спорту.

У період незалежності України (1991–2006) архівний фонд поповнюється передвиборчими листівками, брошурами, буклетами, які висвітлюють певні етапи розвитку держави: вибори на посаду президентів України Л. Кравчука, Л. Кучми, В. Ющенко; бланки запрошень на вибори, статuti, рекламні листівки, проїзні квитки. Деякі документи подаровані музею представниками української діаспори, в'язнями сталінських таборів. Комплекс документів висвітлює культурне життя Галичини: театральні афіші, буклети, програми концертів, вистав львівських театрів, квитки, запрошення на урочисті події та ювілейні концерти.

Комплекс предметів фондів груп “Рукописи” та “Стародруки” поділено на такі підгрупи: рукописні книги, ноти, рукописи художніх творів.

До фонду “Рукописи” входять книги, написані кирилицею і латиною, а також рукописний архівний матеріал (листи, грамоти, привілеї та ін.). У збірці є понад 200 рукописних книг та фрагментів книг на пергаменті та папері. Серед книг, написаних на пергаменті, “Кристинопільський Апостол” XII ст.; рукописні книги на папері – Євангелія, Апостоли, Тріоді, Акафістники, Службники, Мінеї та ін. (XVI–XVIII ст.). До підгрупи “Архівний рукописний матеріал” входять грамоти, привілеї, листи, розписки та авторські статті (понад 100 од. зб. XV–XIX ст.). Серед них пам'ятки колекції “Шопеніана”.

Обліково-довідковий апарат

Списки театральних афіш, запрошень, привітань

Список орденосців 1943–1976 рр., орденські книжки яких зберігаються в “Архіві” ЛІМ

Інвентарні книги груп “Рукописи” та “Стародруки”

Картотеки:

рукописна документів Другої світової війни
іменна
інвентарних паспортів
художнього оздоблення книг
допоміжні: “Історія Львова“, “Біографія Львова“, “Видатні земляки“,
“Славні галичани”

Бібліотека

Засновано у 1893 р. Книжковий фонд складає 14800 прим. Серед них: словники та енциклопедії XIX–XX ст., видані в Австро-Угорщині, Німеччині, Польщі, Росії, СРСР. Україністика поповнилася за роки незалежності України багатьма вітчизняними й зарубіжними українськими виданнями. У бібліотеці є: “Записки НТШ”, “Літературно-науковий вісник”, “Сборник галицко-русской материцы”, “Українсько-руський архів”, журнал “Україна” (1920-ті); періодичні видання минулих століть – “Kłosy” (1868–1880), “Tygodnik ilustrowany” (1860–1904), “Былое”, “Исторические записки”, “Русская старина”, “Собрание русских летописей”; “Stulecie Gazety Lwowskiej 1811–1911”. Т. I, cz. I–II (Lwów, 1911); газета “Львовский Вестник” (1915); “Наукові записки ЛІМ” (1993–2000).

Бібліографія

110 раритетів Львівського історичного музею. – Львів : Афіша, 2003. – 240 с. : іл.

Ми – з Львівського історичного... (1893–2003) : до 100-річчя створення ЛІМ : спецвипуск / Львів. іст. музей. – Львів : Новий час, 2004. – 202 с. : іл.

Бібліографічний покажчик публікацій співробітників Львівського історичного музею (1945–2004) / Львів. іст. музей. – Львів : Новий час, 2005. – 134 с.

Косів М. Музей упокоїної зброї : розповідь про Львівський історичний музей старовинної зброї / М. Косів ; Львів. іст. музей. — Львів : Каме-
няр, 2006. — 51 с. : іл., 4 арк. іл.

Т. Степанова, О. Кіндій, З. Столяр

Історико-етнографічний музей “Бойківщина”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: пл. А. Чайковського, 4, м. Самбір, Львівська обл., а/с 40,
81400

Тел.: (03236) 6-01-94

Факс: (03236) 3-44-35

Час роботи: 9.00–18.00 (понеділок–четвер), 9.00–17.00 (п’ятниця),
11.00–17.00 (неділя), вихідний день – субота

Історична довідка

1920-ті рр. – музей “Бойківщина” у Самборі організовано членами однойменного Товариства.

1945 р. – музей “Бойківщина” прикріплено до Харківського історико-краєзнавчого музею.

1950 р. – музейну збірку перенесено в приміщення колишнього монастиря бернардинів.

1954 р. – Самбірський історико-краєзнавчий музей ліквідовано. Експонати передано Львівському державному музеєві українського мистецтва, Стрийському краєзнавчому та Дрогобицькому історико-краєзнавчому музеям.

1990 р. – відродження музею співпало з відновленням незалежності України. На прохання культурно-просвітницького Товариства ім. В. Кобільника виділено приміщення під відновлений історико-етнографічний музей “Бойківщина” в колишньому будинку парафіяльної школи, збудованої жителями міста у 1679 р. на фундаментах XVI ст.

1991 р. – Музей відновив свою діяльність як філіал Національного музею у Львові.

2001 р. – став самостійним.

Обсяг фондів

4482 од. зб. документів з паперовими носіями

4324 од. зб. фотодокументів

277 од. зб. фонодокументів

Анотація складу фондів

Функціонує експозиція “Родини Козакевичів”. Частину спадку родини Козакевичів та Ковшевичів (серед них колекція старих українських поштівок, документи XVI–XIX ст. тощо) заповіла Л. Козакевич українському народу. Науково опрацьовується експозиція національно-визвольних змагань “Боротьба за українську державність на Самбірщині та Бойківщині”, де представлено матеріали про активних діячів УПА, ОУН, УГВР, Закерзоння, ЗУНР – Р. Шухевича, Я. Стецька, К. Осьмака, С. Стебельського, М. Лебідя, В. Мізерного, М. Піщори, карти бойових дій тощо.

Офіційні документи державних органів, установ, організацій представлено такими документами: указ, грамоти, статuti, постанова, накази, подяки, довідки, договори, декларації, державні акти, дозволи.

Документи особового походження громадян включають: автобіографії, свідоцтва про одруження, смерть, народження, закінчення навчальних закладів, записні книжки, вітальні адреси, студентські конспекти, книжки, листи, конверти, марки, матеріали службової і громадської діяльності, трудові книжки та паспорти, посвідчення, довіреності, спогади.

Серед друкованих матеріалів наявні листівки, афіші, програми і запрошення, документи.

Наявні церковні книги та молитовники, карти, нотні записи, банкноти та цінні папери, візитівки.

Фото- та фонодокументи представляють світлини родини Козакевичів, священницької родини Пилипців, актора Львівського драматичного театру ім. М. Заньковецької В. Глухого та платівки.

Музейна бібліотека

Налічує понад 5 тис. прим. книг, бл. 4 тис. журнальної та газетної періодики та бл. 500 од. зб. каталогів, проспектів, листівок, запрошень (кін. XIX ст. – поч. XX ст.).

Бібліографія

- Бойківщина : малий каталог. – Дрогобич : Добре серце, 2002. – 32 с.
- Історико-етнографічний музей “Бойківщина” : буклет. – Івано-Франківськ : Регіон. тур.-інформ. центр. – 6 с.
- Данчин Р. Історико-етнографічний музей “Бойківщина” у Самборі / Р. Данчин // Музеї України. – 2005. – № 4 (10), липень-серпень. – С. 13–14.
- Данчин Р. Науково-видавнича діяльність Товариства “Бойківщина” у Самборі (1928–1939) : вступ. стаття до перевидання часопису “Літопис Бойківщини”. Ч. 1, 2 за 1931–1933 рр. / Р. Данчин. – Львів : Каменяр, 2005. – С. 4–23.
- Літопис Бойківщини. Ч. 1, 2 за 1931–1933 рр. / упоряд. Р. Данчин. – Львів : Каменяр, 2005. – 276 с.
- Історія міста Самбора, історія Товариства та музею “Бойківщина”, а також діючі експозиції відновленого музею : буклет. – Тернопіль : Наш світ, 2006. – 20 с.

Г. Козловська, Г. Мартинович

Бродівський історико-краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: майдан Свободи, 5, м. Броди, Львівська обл., 80600

Тел.: (03266) 4-27-90

E-mail: Wikm@ukr.net, Brody-muzej@mail.Lviv.ua

Транспорт: маршрутне таксі “Львів – Броди”, “Рівне – Броди”, “Тернопіль – Броди”

Час роботи: 9.00–18.00 (понеділок–п’ятниця), 10.00–16.00 (неділя), вихідний день – субота

Історична довідка

1984 р. – відкриття Бродівського краєзнавчого музею відбулося в рамках святкування 900-річчя першої писемної згадки про Броди. Заклад діяв як народний.

1991 р. – став відділом Львівського історичного музею.

2001 р. – створено Бродівський історико-краєзнавчий музей на базі Бродівського історико-краєзнавчого відділу Львівського історичного музею.

Обсяг фондів

бл. 5 тис. музейних предметів (друга пол. XIX – перша пол. XX ст.)

Анотація складу фондів

Музейна експозиція складається з 43 розділів за хронологічним принципом. Висвітлення історії краю здійснюється за темами: найдавніше минуле (від кам’яного віку до Київської Русі); польська доба (кін. XIV–XVIII ст.); край під владою Австрійської імперії (1772–1918); Перша світова війна (1914–1918); національно-визвольні змагання (1918–1919); польсько-більшовицька війна (1920); міжвоєнний період (1920–1939); Друга світова війна

(1939–1945); боротьба ОУН-УПА на Бродівщині (1940–1950-ті); Етнографія краю (кін. XIX – поч. XX ст.) тощо.

Серед музейних предметів є оригінальні фотографії і документи.

З офіційних документів державних органів, установ, організацій і підприємств зберігаються: копія універсалу Богдана Хмельницького (1651); статут австрійської залізниці; попередження Львівського спільногосподарського банку (1932); дозвіл на проведення екзекуції (1929); судові вимоги, паспорти польського періоду; звіт про хід виборів до ВР (1996).

Зберігаються особисті документи громадян м. Броди: шкільне свідоцтво (пол. мовою, 1867); лотерея ЛОС “Дім письменника” (Відень, 1892); книжка члена районної молочарні на ім’я Добети Панька із с. Гаї Дітковецькі; членська книжка товариства “Просвіта” (1933); уділові книжки для членів районної молочарні; реабілітаційне свідоцтво на ім’я О. Висоцького, сотника УПА, видане прокуратурою Львівської області (1992); перепустка для переходу між гауляйтерством “Україна” і генера-губернаторством (1943); листи з фронту (трикутники, 1941–1945).

Із друкованих матеріалів наявні: листівка із зображенням пруського та австрійського імператора (1901); колекція поштівок з видами м. Броди поч. XX ст.; поштівка (Броди, вул. Краковецьких, кін. XIX – поч. XX ст.); програми і емблеми урочистостей з нагоди 50-річчя від дня смерті Осада; програма повітового свята товариства “Сільський господар” (Броди, 1935); запрошення на вечір з нагоди 100-річчя від дня народження М. І. Федька (1985), с. Голубиця та ін. документи.

Є колекція фотографій: видатних діячів Бродівщини (Й. Рота, М. Тарнавського, П. Федіни-Полтави), часів Першої та Другої світових воєн, походів УПА, ОУН-УПА, видів замку тощо.

Фондоутворювачі: Львівський історичний музей, відомі громадяни м. Бродів.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарна книга

Допоміжна картотека

Довідкова бібліотека

Налічує 2234 прим. книг, комплекти місцевих газет та журналів другої пол. XX ст. Серед них: Korzheniovskiy J. “Gramata” (Petersburg, 1853); Sadok Baracz. “Wolne misto handlowe Brody” (Lwow, 1865); Щурат В. “Грюнвальдська пісня” (Жовква, 1906); підручник української літератури (поч. XX ст.); каталог посмертної виставки (Львів, 1941); Франко І. “Панщина та її скасування” (Львів, 1913); Клим Омелян. “Книги пророка Йови” (1927); книга з єврейського гетто (1943, на івриті); Декалог повстанця (друк на машинці); журнали “Єпархіальний вісник” (1946), “Червона калина” (1991); місячник “Просвіта” (1939); газети “Червоний промінь” (1945), “Земля і воля”, “Неділя” (1929), “Новий час” (1933) тощо.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарна книга

Бібліографія

Бродівський історико-краєзнавчий музей : буклет / упоряд. і авт. тексту В. Стрільчук. – 12 с.

Бродівський замок : буклет / упоряд. А. Корчак, В. Стрільчук. – [Б. р.].

М. Руда

Історико-краєзнавчий музей м. Винники

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Галицька, 26, м. Львів-Винники, 79495

Тел./факс: (0322) 296-05-36

E-mail: museum-vinniki@org.lviv.net

Транспорт: маршрутне таксі 36, 36А, 68, 75

(зуп. “Винники – тютюнова фабрика”)

Час роботи: 10.00–17.00, вихідний день – субота

Історична довідка

1991 р. – створено музей з ініціативи молодіжного товариства “Спадщина”.

1994 р. – музей відкрито.

1996 р. – отримав статус державного та переведено під управління Львівської облдержадміністрації.

Обсяг фондів

бл. 15 тис. музейних предметів

173 од. зб. документів з паперовими носіями та фотодокументів (XIX ст.)

Анотація складу фондів

Відділи етнографії та депортованих включають архівні документи особового походження, друковані матеріали, фотографії, фотокопії, книги, ноти, газети. Наявні церковні книги греко-католицької парафії м. Винники із списками прихожан (перша пол. XX ст.), обліком вінчання прихожан (1893–1939), прибутково-видаткові (1896–1907) та церковно-реєстраційні книги (1747–1776), книги обліку померлих і народжених винниківської католицької парафії (1841–1892).

Є особисті архіви політичного діяча поч. XX ст. І. Липи (документи, фотографії), оперної співачки О. Любич-Парахоняк (приватні листи, документи, фотографії, газетні матеріали про її діяльність), художників М. Федька (документи, листування, приватні фотографії) та І. Банах-Твердохліба. Є збірка особистих документів жителів м. Винники та прилеглої округи, фотоматеріали, пов’язані з трудовою діяльністю, військовою службою (кін. XIX – друга пол. XX ст.).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

463

Книги надходжень

Бібліотека

Наявні стародруки, що належали винниківським церквам і костьолам (XVIII – поч. XX ст.). Серед них: служебні книги (“Трифологійон”, “Часослов”, “Октоїх”, “Псалтир”, “Тріодь цвітна”, “Тріодь пісна”, “Ірмологійон”), книги з історії церкви, загальної історії, видані у другій пол. XIX та першій пол. XX ст., окремі українські видання – твори Т. Шевченка, щорічники (перша третина XX ст.).

Бібліографія

Винники : буклет / Інформ.-видавн. відділ. – Винники, 1998. – 4 с.
Тимець І. Таємниці тютюнової фабрики / І. Тимець. – Львів, 2005.
Скарб гальштатсько-латенської доби : каталог / авт. кол.: М. А. Филіпчук, Н. М. Білас, І. В. Тимець. – Винники, 2006.

І. Тимець

Музей “Дрогобиччина”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Т. Шевченка, 38, м. Дрогобич, Львівська обл., 82100

Тел.: (03244) 2-02-06, 2-20-35

Транспорт: маршрутне таксі 2, 11

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1940 р. – створено Обласний історико-краєзнавчий музей.

1945 р. – перейменовано на Дрогобицький краєзнавчий музей.

1982 р. – відкрито експозицію відділу пам’яток дерев’яної архітектури XVI–XVIII ст.

1992 р. – перейменовано на музей “Дрогобиччина”.

2005 р. – відкрито Палац мистецтв.

У структурі музею відділи: Пам’ятка дерев’яної архітектури XV–XVII століть (вул. Пушкіна, 7а, м. Дрогобич, 82100), Пам’ятка дерев’яної архітектури XV–XVII ст. (вул. Шолоний ставок, 23 а, м. Дрогобич, 82100, тел. (03244) 2-82-42).

Обсяг фондів

понад 8,5 тис. од. зб. документів з паперовими носіями (II пол. XVI ст. – 2007)

2260 од. зб. плакатів та рідкісних видань (поч. XX ст. – 2007)

150 од. зб. стародруків (XVI–серед. XIX ст.)

Анотація складу фондів

У архівному підрозділі зберігаються рукописи, документи державних органів влади, документи особового походження, листівки, газети та журнали тощо. Створено фондові групи “Архів”, “Плакат”, “Стародруки”, де зберігаються рукописні книги.

Документи з паперовими носіями охоплюють період із серед. XVI ст. Найдавніші – це грамоти польського короля Сигізмунда II Августа про землеволодіння.

Документи XVII–XVIII ст. – найчастіше настановчого характеру вищих духовних і державних канцелярій (правові акти державних та приватних маєтностей засвідчують права міст, сіл, братств, цехів, окремих осіб; рукописні поминальники, синодики та статuti братств, що діяли при дрогобицьких храмах Св. Юра, Воздвиження Чесного Хреста, Св. Параскеви, Св. Трійці).

Документи XIX ст. включають настановчо-розпорядні акти Австрійського уряду, документи про оплату феодалних повинностей, про зародження демократії та парламентаризму в Галичині, матеріали щодо розвитку капіталістичних відносин у краї, становлення нафтодобувної та нафтопереробної промисловості, солеварного промислу.

Архів монастиря Св. о.о. Василіан у Дрогобичі висвітлює організоване церковне життя, участь в духовному, культурному, національно-політичному та освітянському житті Бойківщини, документи школи при монастирі, в якій навчалися І. Франко, С. Ковалів, К. Устиянович, М. Готліб та ін.

Зберігаються документи про суспільно-політичне, економічне, культурно-освітнє життя краю в XX ст.: про діяльність громадських організацій “Просвіти”, “Рідної школи”, “Кооперативних спілок”, КПЗУ, ОУН тощо (поч. XX ст.); радянські нагородні документи, листи, листівки; матеріали про колективізацію на Дрогобиччині, репресії та депортацію місцевого населення, діяльність УПА; партійні радянські документи, плакати, матеріали про підпільну діяльність УПА періоду післявоєнної відбудови народного господарства, про розвиток регіону, дисидентський рух 1960–1980-х рр.; матеріали, що засвідчують розпад СРСР, становлення Української державності, розвиток демократії, зародження нових економічних відносин.

Наявні документи особового походження: С. Коваліва – директора школи в Бориславі, письменника та громадського діяча; родини В. Коцка – члена КПЗУ; проф. М. Рабія – знавця українського фольклору, письменника і дослідника української старовини; І. Сенік – члена ОУН, довголітнього політв’язня радянських таборів, поетеси; інженера О. Соцького – першовідкривача Східницького родовища мінеральних вод; М. Романяка – почесного громадянина Дрогобича, д-ра мед. наук, хірурга, проф., академіка.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні картки
Інвентарні книги

Картотеки:
групова
тематична
іменна

Науково-довідкова бібліотека

Налічує понад 2 тис. прим. краєзнавчої, природничої, історичної, мистецтвознавчої, енциклопедичної, наукової й науково-популярної літератури та періодики. Значне місце посідає література про життя та діяльність

української діаспори в еміграції Західної Європи та Америки. Понад 3 тис. прим. становить бібліотека, подарована С. Кіктою (українським емігрантом у США, уродженцем Дрогобиччини).

Бібліографія

Дрогобич : (до визволення міста від німецько-фашистських загарбників). – Дрогобич : Міська друкарня, 1974. – 26 с.

Дрогобицький краєзнавчий музей : путівник. – Львів : Каменяр, 1987. – 63 с.

Путівник по експозиції Дрогобицького краєзнавчого музею, присвячений 40-річчю перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні. – Львів : Каменяр, 1987. – 63 с.

Музей ”Дрогобиччина” – скарбниця Франкового краю. – Брошнів, 1999.

О. Соловка

Стрийський краєзнавчий музей “Верховина”

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Олесницького, 15, м. Стрий, Львівська обл., 82400

Тел.: (03245) 7-07-35

Транспорт: маршрутне таксі “Львів – Стрий”, “Львів – Сколе”, “Львів – Моршин”, “Львів – Трускавець” (зуп. “Головний вокзал”)

Час роботи: 9.00 – 17.00, вихідний день – субота

Історична довідка

1932 р. – засновано Стрийський музей “Верховина” з ініціативи громадськості.

1939 р. – отримав статус державного і став Стрийським державним краєзнавчим музеєм “Верховина”.

1945 р. – музей відновив свою роботу в костьолі (нині автокефальна православна церква на вул. С. Крушельницької). Умови не дозволили створити стаціонарну експозицію, тому єдиною формою діяльності були пересувні виставки. Музей перетворено з краєзнавчо-дослідницької установи в масово-освітній ідеологічний центр і до його назви додалося слово історичний.

1948 р. – “Верховина” одержала постійне місце прописки, їй повернули особняк Є. Олесницького.

1950 р. – Стрийський краєзнавчий музей.

1992 р. – музею повернуто назву “Верховина” з нагоди 60-річного ювілею.

Обсяг фондів

23180 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

14156 од. зб. документів з паперовими носіями (XIX–XXI ст.)

23 прим. стародруків

246 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Фонди згруповано за видами: документи, фотоматеріали, нумізмати-ка, знаряддя праці і побуту, залізні вироби, археологічні артефакти, тканини, декоративно-прикладне мистецтво, стародруки, дерево, палеонтологія, живопис, зброя тощо. Окремо виділено групу допоміжного фонду та архів, який складається з книг (XIX – поч. XX ст.).

З офіційних документів державних органів, установ, організацій і підприємств, громадських об'єднань у музеї є: розпорядження президента України у Стрийському районі та м. Стрию “Про повернення Стрийському краєзнавчому музею назви “Верховина” (1992); документи за останній період вищих органів з питань діяльності музею; універсали на право міщан займатися промислами (XIV–XV ст.); шематичні книги (поч. XX ст.); книги перепису населення (1820–1856); книга реєстрації земельних ділянок (1784) тощо.

Документи особового походження представлено матеріалами репресованих і реабілітованих учасників національно-визвольної боротьби Земер-Біраковської, С. Яркої та ін.

Із друкованих матеріалів зберігаються листівки, афіші, оголошення про проведення культурно-масових громадських заходів (кін. XIX – поч. XX ст.), поштівки з видами м. Стрия (кін. XIX – поч. XX ст.), фотоальбом м. Стрия (2007).

Зберігається науковий звіт про проведення археологічних розкопок на території м. Стрий за 1990-ті рр.; оригінали нот композитора Ф. Колеси, Р. Савицького (XX ст.); карти м. Стрия і рукописи творів письменника В. Рафальського, художника П. Обалю, біографічні твори вояків ОУН-УПА; оригінали фотографій видатних історичних осіб – С. Бандери у гімназії, громадського діяча Є. Олесницького, композитора О. Нижанківського та інших діячів; колекція кліше на пластуницьку тематику, оригінали фотографій Січових Стрільців та ін.

Є три колекції: художника П. Обалю (поч. XX ст. – 1980); громадської діячки та діячки кооперативного руху “Маслосоюз” О. Бачинської (кін. XIX – поч. XX ст.); письменника В. Рафальського (1960–1980-ті).

Наявні стародруки (кін. XVIII – поч. XIX ст.).

Фотоматеріали присвячено видатним людям XX–XXI ст., 60 кліше розкривають пластуницьку тематику.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Допоміжні картотеки

Бібліотека краєзнавчої літератури

Налічує бл. 2,5 тис. прим. друкованих видань. Зберігаються книги діячів комуністичних партій з дарчими написами. За тематикою – політичні, юридичні, мистецькі, історичні, довідкові книги, шевченкіана (XX–XXI ст.), газета “Діло” (1912).

Бібліографія

Стрийський краєзнавчий музей “Верховина” : буклет. – Дрогобич.

М. Руда

Львівський музей історії релігії

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: пл. Музейна, 1, м. Львів, 79008

Тел.: (0322) 72-00-32

Факс: (0322) 72-91-00

E-mail: religio@mail.lviv.ua

Транспорт: трамвай 1, 2, 4, 6, 9 (зуп. “вул. Підвальна”), маршрутне таксі 66, 39, 45, 74, 86, 91, 71 (зуп. “Центр”)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1973 р. – створено Львівський музей історії релігії та атеїзму.

1990 р. – перейменовано у Львівський музей історії релігії.

Музей має філіали: Музей “Людина, Земля. Всесвіт” (див. далі); Червоноградський філіал Львівського музею історії релігії: вул. Пушкіна, 10, м. Червоноград, Львівська область; *тел.:* (03249) 3-90-35, 3-97-43; *E-mail:* palasprotoskuch@bigmir.het; *Веб-сайт:* www.musey-krs.org; *маршрутне таксі* (зуп. “Старе місто”); *час роботи:* 9.00–17.00; створено у 1978 р. у приміщеннях церкви і монастиря оо. Василіан, з 1990 р. – у Палаці Потоцьких.

Обсяг фондів

Львівський музей історії релігії

5523 од. зб. музейних предметів (XV–XXI ст.)

1132 од. зб. фотодокументів (друга пол. XIX–XX ст.)

476 од. зб. негативів

40 од. зб. фотодокументів (1960–1980-ті)

Червоноградський філіал Львівського музею історії релігії

8 тис. од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

2400 од. зб. документів з паперовими носіями (XVIII–XXI ст.)

1354 од. зб. архівних документів (у підрозділі “Архів”)

469 од. зб. фотодокументів

23 од. зб. стародруків

Анотація складу фондів

Рукописні оригінали зберігає відділ фондів. У збірці “Архів” зберігаються офіційні документи державних органів, установ, церковних і релігійних організацій, громадських об’єднань, документи особового походження (свідоцтва про народження, одруження, смерть, анкети, послужні списки тощо). Друковані матеріали (листівки, афіші, програми, оголошення тощо) зберігаються у збірках “Архів” та “Репродукція”. Рукописні книги, ноти, картографічні матеріали, рукописи художніх і релігійних творів, фото-

фоно-, відеодокументи зберігаються у збірках “Стародруки”, “Рідкісна книга”, “Графіка”, “Фотографія”.

У фондах понад 800 од. зб. документів церковно-релігійного характеру Української греко-католицької, римо-католицької, православної, іудейської церков, УПЦ Київського Патріархату, УПЦ Московського Патріархату, Української Автокефальної Православної Церкви, Євангельських Християн-Баптистів, Адвентистів Сьомого Дня, Християн Віри Євангельської, Свідків Єгови та ін. релігійних конфесій (постанови, накази, статті релігійних організацій, послання-енцикліки пап, архієпископів, митрополитів, довідки, церковні книги, страхові свідоцтва церков, різдвяні та пасхальні послання глав церков до народу і до персоналій).

Серед документів особового походження є церковні свідоцтва про народження, одруження, смерть, формулярні і послужні списки священнослужителів, листування (XIX–XX ст.), записні книжки і зошити представників релігійних течій, що діяли нелегально на території колишнього Радянського Союзу, вироки суду щодо підпільної діяльності заборонених церков.

Наявні сучасні матеріали про діяльність церковних, релігійних і світських організацій (програми з’їздів, конфесій, міжнародних та релігійних подій з життя римо-католицької, православної, греко-католицької, протестантських церков, буклети, листівки, афіші, програми, видані Українським католицьким університетом, Богословською академією, богословськими семінаріями). Є матеріали, які розповідають про діяльність молодіжних релігійних організацій (відпусти, прощі, реколекції, концерти, відпочинок).

Фотографії та негативи присвячені релігійній та історичній тематиці (фотографії церковних діячів-митрополитів А. Шептицького, Й. Сліпого, репресованих радянською владою; церковних діячів греко-католицької церкви єпископів В. Величковського, М. Чарнецького, сучасних церковних та релігійних діячів: патріарха УПЦ Київського Патріархату Філарета та ін.).

Серед фонових документів наявні записи релігійних проповідей та пісень 1960–1980-х рр.

Червоноградський філіал Львівського музею історії релігії має документи радянського періоду, періоду незалежності України, часів Першої та Другої світових воєн, з історії церкви, церковний архів, стародруки, фотографії з церковного життя, книги про церковних діячів, спогади, листи, листівки священнослужителів.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні картки

Інвентарні книги

Легенди

Картотеки за групами документів

Бібліотека

Налічує понад 20950 прим. видань дореволюційної та сучасної історичної, церковної, теологічної, філософської, краєзнавчої та довідкової літератури. Серед видань: “Вестник Святейшого синода православної церкви в СССР”, “Московские епархиальные ведомости”, “Духовные ведомости”, “Православный вестник”, журнали “Антирелигиозник”, “Безбожник” тощо.

Бібліографія

- Музей історії релігії та атеїзму : путівник. – Львів, 1988.
Ясинецька О. М. Новий двір – Кристинопіль-Червоноград : з історії / О. М. Ясинецька – Львів : Край, 1992. – 48 с.
Рабонець С. В. Червоноград – Кристинопіль : фотонарис / С. В. Рабонець, С. І. Слука. – Львів : Край, 1993. – 56 с.
Шовкова О. Я. Червоноградський музей історії релігії. Палац Потоцьких / О. Я. Шовкова, О. М. Ясинецька. – Червоноград : Міська тип., 2002.
Гриник Г. Є. Червоноград / Г. Є. Гриник, Л. С. Шевченко. – К. : Картографія. – 2004.
Шовкова О. Червоноградська збірка / О. Шовкова // Пам'ятки України : історія та культура. – 2004. – Ч. 1. – С. 82-89.
Ясинецька О. Віднайдено і реставровано / О. Ясинецька // Пам'ятки України : історія та культура. – 2006. – Ч. 4. – С. 58-63.

З. Білик, О. Корчинська, Л. Шевченко

Музей “Людина. Земля. Всесвіт”

Підпорядкування: Філіал Львівського музею історії релігії

Адреса: вул. А. Шептицького, 7, м. Сокаль, Львівська обл., 8000

Тел.: (03257) 7-30-30

E-mail: museum@sokal.kom.ua

Веб-сайт: www.sokal.lviv.ua

Транспорт: маршрутне таксі “Львів – Сокаль” (зуп. “Автостанція 2, вул. Б. Хмельницького”)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідні дні – п'ятниця, субота

Історична довідка

- 1985 р. – засновано музей “Героїв космосу” в м. Сокаль.
1989 р. – музей отримав назву Художній музей “Людина. Земля. Всесвіт” у м. Сокаль та став філіалом Львівського національного музею.
1995 р. – філіал Львівського музею історії релігії.
2000 р. – засновано Благодійну духовно-мистецьку фундацію Анатолія Покотюка на базі музею.
2001 р. – засновано часопис фундації “Храм Серця”.

Анотація складу фондів

Зберігаються подяки, відгуки, листи політичних діячів, духовенства України та зарубіжних країн (XX ст.); фотоальбоми перших робіт, виставок, досягнень А. С. Покотюка (1970–1980-ті); фотографії В. А. Ющенко, Ю. В. Тимошенко, Філарета, Гузара та ін.

Є книги з автографами авторів. При музеї працює редакція газети-часопису “Храм Серця” (2001–2007).

Обліково-довідковий апарат

Облікові документи фондів музею знаходяться у Львівському музеї релігії.

Допоміжна картотека

О. Усенко

Музей народної архітектури та побуту у Львові

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Чернеча гора, 1, м. Львів, 79014

Тел.: (0322) 71-23-60, 243-78-23

Транспорт: трамвай 2, 7, маршрутне таксі 17, 72, 75, 88

(зуп. “вул. Мечникова”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1966 р. – створено відділ народного будівництва при Музеї етнографії та художніх промислів у Львові.

1971 р. – реорганізовано у Музей народної архітектури та побуту.

Обсяг фондів

134 пам'ятки народної архітектури

20 тис. предметів побуту і творів мистецтва, у т. ч.:

126 прим. стародруків та рукописів (XV–XVIII ст.)

Анотація складу фондів

Серед стародруків наявні: “Антологіон” (Львів 1638, 1651), “Апостол” (Львів, 1666), “Євангеліон” (Львів, 1670), “Службник” (Львів, 1694, 1702), “Євангеліє” (Падва, Італія, 1764), “Ірмологіон” (Львів, поч. XVIII ст.), “Тріодіон” (Києво-Печерська Лавра, 1627; Львів, 1664, 1688, 1717), “Псалтир” (Почаїв, кін. XVII ст., поч. XVIII ст.), “Трифологіон” (Львів, поч. XVII ст.), “Тріодь постна” (Львів, 1664), “Часослов” (Львів, 1726), “Тріодь цвітна” (Львів, 1663), “Октоїх” (Львів, 1630), “Акафісник” (Унів, 1660; 1729, пол. мовою), “Требник” (Львів, XVII ст.), “Осьмогласник” (Львів, кін. XVII ст.), місяцеслови, молитвослови, малі службники та ін.

Зберігаються рукописи: “Євангеліон” (XV ст.?), “Тріодь цвітна” (1451?), “Октоїх” (поч. XVI ст.?), “Тріодь постна” (XVI ст.?), “Церковна метрика” (1760–1775), “Євангеліє” (1660?), “Службник” (XVI ст.?) та ін.

Обліково-довідковий апарат

Неопубліковані каталоги

Науково-інвентарні описи

Картотеки

Науково-спеціалізована бібліотека

Налічує 8,8 тис. прим. видань.

Бібліографія

Красовський І. Д. Музей народної архітектури та побуту у Львові / І. Д. Красовський. – Львів : Каменяр, 1975. – 64 с.

Данилюк А. Г. Музей народної архітектури та побуту у Львові / А. Г. Данилюк, І. Д. Красовський. – Львів : Каменяр, 1980. – 184 с.

Данилюк А. Г. Музей народної архітектури та побуту у Львові : путівник / А. Г. Данилюк, Б. Я. Рибак. – Львів : Каменяр, 1980. – 40 с.

Данилюк А. Г. Музей в Шевченківському гаї / А. Г. Данилюк. – Львів : Край, 1993. – 40 с.

Данилюк А. Г. Музей народної архітектури та побуту у Львові : карто-схема / А. Г. Данилюк. ; худож. С. М. Фот. – Львів, 1999.

Рибак Б. Я. Шевченківський гай. Музей народної архітектури та побуту у Львові / Б. Я. Рибак; фото В. Пилип'юк. – К., 1990. – 18 пошт. листівок.

Музей народної архітектури та побуту у Львові : наук. записки / наук. ред. А. Данилюк ; відп. за вип. Р. Радович. – Львів : Атлас, 1998. – Вип. 1. – 142 с.

Р. Радович, М. Мандюк

Державний історико-культурний заповідник у м. Белзі

Підпорядкування: Міністерство регіонального розвитку та будівництва України

Адреса: вул. Савенка, 1, м. Белз, Сокальський р-н, Львівська обл., 80062

Тел./факс: (03257) 5-41-57

E-mail: belz@online.ua

Транспорт: маршрутне таксі “Львів-Белз”, “Львів-Варяж” (зуп. “Автостанція 2, вул. Б. Хмельницького”)

Час роботи: 8.30–17.30, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

2001 р. – створено Історико-культурний заповідник у м. Белзі.

Анотація складу фондів

У фондах зберігаються: наказ і розпорядження про створення заповідника (XX ст.); листування з Францією та Австрією (XXI ст.); листівки, афіші, програми (XX–XXI ст.); наукові звіти археологічних досліджень (2001–2005); науково-історичний фільм “Белз”; фотографії (XX–XXI ст.); підбірка газет “Голос з над Бугу”; два випуски наукових збірників “Белз і Белзька земля”, присвячених 1000-літтю м. Белз.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні таблиці музейних предметів з розкопок

Бібліографія

- Белз : фотоальбом. – Львів, 2004.
Косів М. Місто Белз : іст.-краєзн. нарис / М. Косів. – Львів : Каменяр, 2005.

О. Усенко

Державний історико-архітектурний заповідник у м. Жовкві

Підпорядкування: Міністерство регіонального розвитку та будівництва України

Адреса: пл. Вічева, 2, м. Жовква, Львівська обл., 80300

Тел.: (03252) 2-25-49

Факс: (03252) 6-20-51

E-mail: diaz.zhovkva@gmail.com

Транспорт: автобус 151 “Львів – Жовква”

Час роботи: 8.00–17.15, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1994 р. – створено Заповідник.

2007 р. – передано у підпорядкування Міністерства регіонального розвитку та будівництва України.

Обсяг фондів

854 од. зб. науково-кошторисної документації (1964–2009)

Анотація складу фондів

У науково-технічному архіві зберігається: наукова проектно-кошторисна документація, матеріали етнографічних польових досліджень, проведених на території Жовківського повіту у межах, як він визначався згідно з адміністративно-територіальним поділом (1867–1944). Проведено дослідження Л. Байбулою в рамках підготовки дисертаційного дослідження “Євреї Жовківщини др. пол. ХІХ – 40 х рр. ХХ ст.: історико-етнографічне дослідження”.

Зберігається колекція фотонегативів із міжвоєнної фотомайстерні Е. Доманського.

Серед документів: комплексні наукові дослідження пам’яток, що знаходяться на території ДІАЗ у м. Жовкві, висновки про їх технічний стан, кошториси на ремонтно-реставраційні роботи пам’яток та елементів їх інтер’єру, робочі креслення по реставрації та реконструкції, фотофіксація, технічна документація, паспортизація пам’яток, матеріали натурних досліджень, ескізи проекти реставрації, проектні пропозиції реставрації та адаптації пам’яток.

Фондоутворювачі: Львівський інститут “Укрзахідпроектреставрація”, Львівська міжобласна спеціальна науково-реставраційна виробнича майстерня, будівельно-реставраційне та художнє МП “Ремесло”.

Обліково-довідковий апарат

Неопублікований каталог наукової та проектно-кошторисної документації.

Л. Байбула

Художній музей Михайла Біласа

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: майдан Кобзаря, 3, м. Трускавець, Львівська обл., 82200

Тел.: (03247) 5-00-22, 5-42-55

Транспорт: маршрутне таксі “Львів – Трускавець”, електропоїзд “Львів – Трускавець”

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1992 р. – засновано музей, який підпорядковано Львівському національному музею.

2001 р. – музей підпорядковано відділу культури Трускавецької міськради.

Обсяг фондів

209 од. зб. музейних предметів (1930-ті рр. – поч. ХХІ ст.)

Анотація складу фондів

Музей висвітлює творчий доробок народного художника України М. Біласа, який народився 1 серп. 1924 р. в с. Креховичі Волинського повіту на Станіславщині у сім’ї лісничого. Коли йому було 4 роки сім’я переїхала до с. Медвежа на Дрогобищині. Дитинство художника проходило на Бойківщині.

Протягом 1937–1944 рр. навчався у Дрогобицькій гімназії, а з 1944 р. розпочав театральні студії при Дрогобицькому обласному драматичному театрі, 1948–1953 рр. навчався у музичному училищі у Львові по класу вокалу, і врешті знаходить своє покликання, стає студентом відділу текстилю Львівського інституту декоративно-прикладного мистецтва (нині Академія мистецтв) у 1953–1959 рр. Працював головним художником-модельєром у Львівському, потім у Харківському та Київському будинках моделей.

Понад 36 років творчо працював художником, застосовуючи різні техніки ткання. Удостоївся за життя персонального музею, який відкрито 1992 р. у Трускавці на віллі “Гопляна”, пам’ятці дерев’яної архітектури ХІХ ст., пишна оздоба якої гармонійно вписалася у мальовничий краєвид міста.

Із офіційних документів державних органів зберігаються рішення Львівської обласної та Трускавецької міської рад, копії наказів Львівського національного музею, що стосуються історії створення та діяльності музею.

Документи особового походження включають вітальні адреси з нагоди ювілейних дат від посадових осіб, народних депутатів (1994–2004).

Із друкованих матеріалів у музеї експонуються листівки, афіші, оголошення, випущені з нагоди ювілейних дат митця (1992–2007).

Зберігаються фотографії, які відбивають творчий шлях митця, його родинні і товариські стосунки: комплект фотографій з нагоди відкриття музею М. Біласа (1992); фотографія М. Біласа (1974), його виставок в Україні та за кордоном (1980–1991); фотографії робіт художника тощо.

Фондоутворювачі: М. Білас, Дрогобицький краєзнавчий музей.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарна книга

Бібліографія

Альбом-книжка з творів Михайла Біласа / автор і упоряд. О. Білас-Березова. – Дрогобич : Добре серце, 2004. – 55 с.

Художній музей народного художника України Михайла Біласа : буклет. – Трускавець, [б. р.]. – 10 с.

М. Руда

Меморіальний музей М. Грушевського у Львові

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. І. Франка, 154, м. Львів, 79008

Тел.: (0322) 76-78-52, 76-93-65

Транспорт: трамвай 9, маршрутне таксі (зуп. “площа І. Франка”)

Час роботи: 10.00–17.00, вихідний день – вівторок

Історична довідка

1997 р. – засновано як відділ Літературно-меморіального музею І. Франка.

1998 р. – отримав статус самостійного державного музею.

2000 р. – відкрито музей.

Обсяг фондів

18 тис. музейних предметів (поч. ХХ ст. – 2000)

Анотація складу фондів

Експозиція висвітлює життя та діяльність М. Грушевського (львівський період, 1894–1814).

Музейний фонд організовано за фондovими групами: МЕМ (меморіальні речі) – особисті документи; КН – книги, періодика, ноти; ДМ (документальні матеріали) – документи, архівні документи, рукописи, листи, свідоцтва, довідки, карти, посвідчення тощо; ДІМ (допоміжний історичний матеріал) – старі поштівки, відозви, звернення.

У фонді є праці М. Грушевського та наукові видання за його редакцією, іконографічні джерела, особисті речі, фото, листи, меблі, побутові речі, стародруки, періодика (1900–1940), першовидання класиків української літератури – сучасників М. Грушевського, матеріали часів Першої світової війни й Української центральної ради. Зберігаються матеріали родини М. Грушевського, матеріали про вшанування його пам'яті, відзначення ювілеїв, проведення конференцій.

Обліково-довідковий апарат

Каталоги:
алфавітний
тематичний

Бібліографія

Державний меморіальний музей Михайла Грушевського у Львові / авт. тексту М. Магунь ; фото О. Мазуренко. – Львів : Фаріон, 2000. – 4 с.

О. Тернавська, М. Магунь

Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької у Львові

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Крушельницької, 23, м. Львів, 79000

Тел.: (0322) 74-60-70

Факс: (0322) 72-92-96

Транспорт: трамвай 1, 9 (зуп. “Головна пошта”)

Час роботи: 10.00–17.30, вихідний день – вівторок

Історична довідка

1979 р. – створено музей як відділ Львівського літературно-меморіального музею Івана Франка.

1995 р. – самостійний державний музей.

У його структурі: сектор “Меморіальний музей Станіслава Людкевича” (вул. Станіслава Людкевича, 7, м. Львів, *тел.:* 76-96-12).

Обсяг фондів

16700 од. зб. музейних предметів (друга пол. XIX ст. – 2006)

Анотація складу фондів

Фондова збірка С. Крушельницької створена на базі експонатів, які передала племінниця Соломії Крушельницької, професор Львівської консерваторії ім. М. Лисенка О. Бандрівська: оригінальні фотографії, нотографія, особисті речі співачки, епістолярій, мемуарна література, речі побуту та ін. Пізніше фонд поповнився новими експонатами, придбаними від І. Деркача, М. Головащенко, П. Криницької, М. Вачкової, Г. Москвичіва, Г. Смольського, П. Ліунинського та ін.

У структурі фондів: фонд М. Менцинського, створений у 1995 р. на базі архіву співака, переданого зі Швеції його рідними з Галичини (оригінальні фотографії, критичні матеріали, афіші, нотна література, листування тощо); фонд музичних діячів, створений у 1997 р. на основі різноманітних матеріалів із приватних архівів відомих митців – Л. Колесси, І. Синенької-Іваницької, Я. Криха, О. Карпатського та ін.; фонд Я. Грицяя, створений у 1994 р., з унікальною колекцією грамплатівок кін. XIX – першої пол. XX ст. провідних зарубіжних фірм, збірка оригінальних фотографій відо-

мих композиторів і виконавців з їхніми автографами, багата музикознавча література та ін.; фонд С. Людкевича, створений у 1995 р. на основі архіву композитора (зберігається у Меморіальному музеї С. Людкевича); фонд записів, створений у 1996 р. (архівні та сучасні платівки, аудіокасети, компакт-диски із записами музичних творів у виконанні відомих українських співаків і музикантів); фонд особистих архівів, створений у 2005 р. на базі архіву мистецтвознавця І. Деркача; фонд історії музею, створений у 1997 р. (фотографії та документи щодо різноманітних вечорів, концертів, презентацій, зустрічей, які проходили у музеї); науково-допоміжний фонд, створений у 1989 р. (оригінальні та копійовані матеріали до історії музичного життя Галичини, допоміжний експозиційний інвентар).

Довідкова література зберігається на правах експонатів в окремих фондових групах.

Фондоутворювачі: проф. О. Бандрівська, музикознавці М. Головащенко, І. Деркач, О. Паламарчук, Р. Савицький, З. Штундер, співачки П. Криницька, І. Маланюк, інженер-колекціонер Г. Менцинський, журналіст-колекціонер С. Максим'юк, піаністка Л. Колесса.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні книги

Каталоги:

фонду Соломії Крушельницької

виставок музею

Бібліографія

Мельник О. Світи зоре на все поле / О. Мельник // *Музика*. – 1989. – Вип. 6. – С. 1–2.

Стеців Г. У домі Великої Українки / Г. Стеців // *Ленінська молодь*. – 1989. – 5 жовт.

Романюк П. З другої спроби / П. Романюк // *Культурне життя*. – 1990. – 11 лют.

Кос Г. Де мертві говорять, живі – слухають / Г. // *Ратуша (Львів)*. – 1992. – 12 листоп.

Марчук Л. Будинок Соломії / Л. Марчук // *Галичанка (Львів)*. – 1992. – листопад.

Білавич Д. Музей С. Крушельницької у Львові / Д. Білавич // *Свобода*. – 1997. – 15 берез. – С. 2-3.

Козак К. Відвідаймо музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької / К. Козак // *Новий Шлях*. – 1999. – 23 січ. – С. 14, 15.

Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької у Львові : ілюстр. путівник / Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької у Львові. – Львів : Каменярь, 2002. – 63 с. : іл.

Одарка Бандрівська : наук.-метод. праці, статті, рецензії : наук. збірки ЛДМА ім. М. Лисенка / упоряд. Р. Мисько-Пасічник. – Львів : Априорі, 2002. – Вип. 6. – 147 с.

Лужицька І. Львівський музей С. Крушельницької вперше зібрав нащадків Соломії / І. Лужицька // *Соломія*. – 2002. – листопад.

Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької [у Львові] // Музеї України. – 2005. – № 6 (12). – С. 23 : фото.

І. Криворучка

Музей Петра Сагайдачного

Підпорядкування: Міністерство культури та туризму України

Адреса: с. Кульчиці, Самбірський р-н, Львівська обл., 81476

Транспорт: електропоїзд “Самбір-Стрий”, “Львів-Трускавець”, автобус, маршрутне таксі (з м. Самбір)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1992 р. – відкрито музей. Засновник музею Б. А. Содор.

1994–2000 рр. – був філіалом Львівського історичного музею.

2006 р. – переведено у підпорядкування відділу культури Самбірської райдержадміністрації.

Обсяг фондів

850 од. зб. музейних предметів

79 од. зб. фотодокументів (1284–1939)

Анотація складу фондів

У фонді наявні церковні метричні книги; фотодокументи з Львівського історичного музею, фотокопії документів з історії с. Кульчиці (1284–1939).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарна книга

Л. Сосяк, Б. Сидор

Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. І. Франка, 150–152, м. Львів, 79011

Тел.: (0322) 76-44-17, 76-77-60

Транспорт: трамвай 1, 9 (зуп. “площа І. Франка”)

Час роботи: 10.00–16.00, вихідний день – вівторок

Історична довідка

1940 р. – створено музей у будинку, в якому видатний український мислитель, письменник, учений і громадсько-політичний діяч І. Франко жив і творив з 1902 по 1916 рр.

Обсяг фондів

28799 од. зб. музейних предметів (1947–2006)

9927 од. зб. документів (1947–2006)

1585 од. зб. рукописів (1947–2006)
1 од. зб. стародруків
3870 од. зб. фотодокументів (1870–2006)
63 од. зб. фонових документів (1976–2006).

Анотація складу фондів

Найдавніші рукописи – листи І. Франка та рукописи його творів.

У 11 фондівих групах: документи особового походження – алфавітний список учнів Дрогобицької головної (нормальної) школи з обліком успішності, в якій навчався І. Франко (1863–1867); протокол екзаменів зрілості у Дрогобицькій гімназії, які складав І. Франко; пенсійне посвідчення І. Верхрадського, гімназійного вчителя І. Франка (1978–2006); друковані матеріали – афіші, листівки, програми, запрошення – афіша про виставу “Украдене щастя” І. Франка у постановці трупи П. Саксаганського і М. Садовського у Києві (1904); листівка з портретним зображенням юного І. Франка (1870); запрошення І. Франкові з родиною на Шевченківський вечір у Львові (1903); рукописи, машинописи, рукопис поезії І. Франка “Блаженний муж...” (1905); лист І. Франка до доньки Ганни (1915); лист І. Франка до Б. Грінченка (1886); фотографії – І. Франко з сім’єю (1904), І. Франко і Б. Грінченко (1904); І. Франко, М. Коцюбинський, В. Гнатюк (1905); стародруки; книжки з автографами П. Куліша, Ф. Колесси, І. Нечуя-Левицького, О. Барвінського, А. Кримського, сучасних українських письменників (1976–2006); першовидання творів І. Франка; фонотека – магнітофонні записи спогадів сучасників І. Франка, музичних творів на слова І. Франка, радіо- і телепередач, присвячених І. Франкові (1976–2006).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи

Картотеки:
номерна
топографічна
іменна

Бібліографія

Державний літературно-меморіальний музей Івана Франка у Львові : путівник / уклали: В. Бонь, М. Давидова, Л. Полюга. – Львів : Кн.-журн. вид-во, 1956. – 76 с.

Літературно-меморіальний музей Івана Франка у Львові : путівник / уклали: В. Бонь, М. Давидова. – Львів : Кн.-журн. вид-во, 1962. – 80 с.

Літературно-меморіальний музей Івана Франка у Львові : путівник / текст і упорядкув. З. Стець. – Львів : Каменяр, 1966. – 40 с.

Музей Івана Франка у рідному селі : путівник / уклали: В. Бонь, М. Кривко. – Львів : Каменяр, 1970. – 96 с.

Літературно-меморіальний музей Івана Франка у Львові : путівник / уклали: В. Бонь, З. Стець. – вид. 3, допов. – Львів : Каменяр, 1972. – 80 с.

Літературно-меморіальний музей Івана Франка во Львові : путівник-додаток. – Львів : Каменяр, 1978. – 80 с.

Бонь В. Літературно-меморіальний музей у селі Івана Франка : путівник / В. Бонь, М. Оркуш. – Львів : Каменяр, 1978.

Старак О. Іван Франко у фотографіях : анов. буклет / О. Старак. – К. : Дніпро, 1980.

Бонь В. Стежками Івана Франка / В. Бонь, М. Оркуш. – Львів : Каме-
няр, 1984. – 64 с.

Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка / авт. текс-
ту: Р. Горак. – Львів : Центр Європи, 1999.

Бонь В. Музей Івана Франка у Нагуєвичах: путівник / В. Бонь, М. Ор-
куш. – Дрогобич : Добре серце, 1999.

Зозуляк К. Візитні картки Франкового дому / К. Зозуляк. – Львів : Ка-
меняр, 2006. – 114 с.

О. Стець

Літературно-меморіальний музей-садиба Івана Франка

Підпорядкування: Державний історико-культурний заповідник “На-
гуєвичі”. Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. І. Франка, 15, с. Нагуєвичі, Дрогобицький р-н,
Львівська обл., 82126
Тел.: (03244) 4-78-626

Транспорт: маршрутне таксі “Дрогобич – Нагуєвичі”, “Дрогобич –
Уріж”, “Дрогобич – Винники”, “Дрогобич – Сторона”, “Дрогобич –
Залокоть”, “Дрогобич – Підбуж” (зуп. “село Нагуєвичі”)

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1946 р. – створено музей.

1963 р. – став філіалом Львівського літературно-меморіального му-
зею Івана Франка.

2001 р. – музей-садиба у складі Державного історико-культурного за-
повідника “Нагуєвичі”.

Обсяг фондів

2757 од. зб. музейних предметів

Анотація складу фондів

Фондова група включає: оригінальні речі (прижиттєві видання творів І. Франка, родинні фотографії письменника, фотографії святкування ювілеїв, спогади про І. Франка, книги з автографами письменників і видатних лю-
дей, ноти пісень на слова І. Франка, листи), журнали – “Літературно-нау-
ковий вісник” (1898–1912), “Записки НТШ” (1893–1937), меморіальні речі,
книги, художні твори.

Найціннішим експонатом є “Золота книга” Дрогобицької нормальної
школи, де записано прізвище І. Франка як кращого учня.

У групі “Книги” наявні твори І. Франка, видання з питань сучасно-
го франкознавства, журнали з матеріалами про І. Франка; у групі “Запро-
шення, афіші” – запрошення, програми вечорів, концертів, конференцій,
присвячених І. Франку, марки, конверти з його портретом, афіші, плакати,

газети, календарі; у групі “Художні твори” – картини художників А. Монастирського, В. Савіна, М. Добронравова, М. Козіка, І. Гуторова, погруддя Пивоварова, Ю. Гав’юва, В. Одрехівського, В. Яреча, медалі та значки до ювілейних дат.

Бібліографія

Музей Івана Франка у рідному селі : путівник / уклад.: В. Бонь, М. Кривко. – Львів : Каменяр, 1970. – 96 с.

Бонь В. Літературно-меморіальний музей у селі Івана Франка : путівник / В. Бонь, М. Оркуш. – Львів : Каменяр, 1978.

Бадяк В. Каменярєва стежка / В. Бадяк. – Львів, 1982.

Бонь В. Музей Івана Франка у Нагуєвичих : путівник / В. Бонь, М. Оркуш. – Дрогобич : Добре серце, 1999.

Нагуєвичі – батьківщина І. Франка. – Дрогобич : Добре серце, 1999.

Бонь В. Стежка І. Франка : фотопутівник / В. Бонь, М. Оркуш. – Львів : Каменяр, 1984.

Чайковський І. Стежки-дороги Каменяра / І. Чайковський, В. Кушнір. – Львів : Облполіграфвидав, 1987.

Бонь В. Музей Івана Франка у Нагуєвичих : путівник / В. Бонь, М. Оркуш. – Дрогобич : Добре серце, 2000.

Державний історико-культурний заповідник “Нагуєвичі” : фотобуклет / М. Шутко, О. Хміль. – Дрогобич : Коло, 2006.

О. Хміль

Львівська галерея мистецтв

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Стефаника, 3, м. Львів, 79000

Тел.: (0322) 72-39-42, 74-40-47, 72-80-60, 298-61-47, 298-61-43 (архів)

Транспорт: трамвай 1, 2, 9; маршрутне таксі

Час роботи: 10.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1992–1907 рр. – для створення галереї ініціативна група м. Львова здійснювала закупівлю творів мистецтва.

1907 р. – відбулася перша виставка в залі Львівського міськогопромислового музею, від якої ведеться дата заснування міської галереї. Багатолітнім директором її став О. Чоловський.

1940 р. – на базі галереї колишнього українського національного музею створено Львівську державну картинну галерею, директором якої став І. Свенцицький.

1945 р. – галерею відкрили для відвідувачів.

1975–1980-ті рр. – відкрилась експозиція у Олеському замку, до складу галереї увійшли Золочивський та Підгороцький замки, які утворили так звану Золоту підкову України.

1996 р. – відкрито музей Львівської сакральної барокової скульптури “Творчість Іоанна Пінзеля”.

Поч. XXI ст. – галерея становить музейний комплекс, до складу якого входять 18 філіалів.

Основні фонди зосереджено у Львівській галереї мистецтв. У структурі Львівської галереї мистецтв – відділи, які не ведуть окремого обліку: Музей найдавніших пам'яток Львова; Музей сакральної скульптури XVIII ст. Творчість І. Пінзеля; Музей мистецтва давньої української книги; Музей “Русалка Дністрова”; Меморіальний музей-майстерня Теодозії Бриж; Каплиця Боїмів; Музей модерної скульптури М. Дзиндри; Музей-садиба Маркіяна Шашкевича та ін.

Окремі фонди зберігаються у заповідниках:

Музей-заповідник “Золочівський замок”: вул. Тернопільська, 5, м. Золочів, Львівська обл.; *тел.*: (43384) 4-21-01; маршрутне таксі: “Львів-Золочів”, “Тернопіль-Золочів”, “Івано-Франківськ-Золочів”; *час роботи*: 10.00–17.00 (вівторок–субота), 12.00–17.00 (неділя), вихідний день – понеділок;

Державний музей-заповідник “Одеський замок”: вул. Замкова, 29, смт. Олесько, Буський р-н, Львівська обл.; *тел.*: (0322) 2-51-95, 2-51-93; маршрутне таксі: Львів – Броди; *час роботи*: 10.00–17.00 (вівторок–п'ятниця), 11.00–17.00 (субота–неділя), вихідний день – понеділок.

У Львівській галереї мистецтв створено архів галереї та архів діячів мистецтва і культури.

Обсяг фондів

понад 1500 од. зб. документів з паперовими носіями (1907–2000)
5 тис. фотодокументів (1987–2007)

Анотація складу фондів

Документи архіву включають документацію галереї та архів діячів мистецтва і культури, упорядковані за хронологічним принципом. До складу архіву діячів мистецтва і культури входять особові фонди: художників М. М. Добронравова, О. Д. Аксініна, Я. Л. Музики, А. Шаргородського, М. Чалого, І. Полотнюк; родини архітекторів В. та Є. Нагарних, ученого В. Лева; мистецтвознавця, одного з директорів Львівської картинної галереї, О. Шкірпан-Збронєць; художника і адвоката Ю. Заяця.

Музей-заповідник “Золочівський замок” має поштівки, афіші, оголошення, кінофільм про музей, знятий 5 каналом телебачення (1995), фотознімки музею (1987–2007).

Обліково-довідковий апарат

Описи
Книги та акти надходжень
Інвентаризаційні відомості
Інвентарні книги
Інвентарні картотеки

Бібліотека

Діє бібліотека Львівської галереї мистецтв, філіалом якої є бібліотека заповідника “Одеський замок”. Фонд її налічує 4844 прим. Серед книг є рідкісні видання XVII–XIX ст. (Старослов'янська біблія, словники, комплекти газет, журналів; книги з автографами сучасних митців – Ж. Хохлюк-Шевченко, В. А. Осівсійчук та ін.)

У музеї-заповіднику “Золочівський замок” є книги з автографами, передані з Львівської галереї мистецтв.

Бібліографія

Золота Підкова : подорож Львівщиною : путівник / текст і графічна ідея Ю. Бірюльова. – Львів : Центр Європи, 2006. – 25 с.

А. Джус, М. Руда, Н. Філевич

Музей-заповідник “П’ятничанська вежа”

Підпорядкування: відділ Львівської галереї мистецтв

Адреса: с. П’ятничани, Жидачівський р-н, Львівська обл., 81300

Тел.: (239) 6-14-82

Транспорт: маршрутне таксі “Львів – Ходорів”, “Львів – Новий Розділ”

Час роботи: 12.00–18.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1995 р. – вежу відреставровано і відкрито як музей.

Обсяг фондів

35 од. зб. документів (1980–1986, 1990-ті)

Анотація складу фондів

У музеї наявні план вежі, фотографії, креслення-схема вежі та малюнок із її зображенням до початку реставрації (1980); 6 фотографій, зроблених під час проведення реставраційних робіт (1982–1985); інженерні креслення реконструкції підйомного мосту (1985–1986); 6 фотографій з Луцького замку XII–XVI ст.; 6 фотографій з надбрамними вежами з різних територій України – Кілікійської (Білгород-Дністровський) (XIII – XV ст.); Кам’янецькі східні ворота с. Окопи Тернопільської області (XVII ст.); міські ворота в Сатанові Хмельницької області і надбрамна вежа Троїцького монастиря в Сатанівській слобідці (XVI–XVIII ст.); надбрамна вежа Дерманського монастиря XVII ст. Рівненської області; надбрамна вежа Хотинського замку XIII–XVIII ст.; 6 фотографій з вежами Львівської області і Львова XII–XVI ст.; 6 фотографій з оборонними вежами Закарпаття, Білорусії, Любліна (Польща).

М. Руда

Музей-садиба Маркіяна Шашкевича

Підпорядкування: відділ Львівської галереї мистецтв

Адреса: с. Підлисса, Золочівський р-н, Львівська обл., 80700

Тел.: (03265) 5-87-27

Транспорт: маршрутне таксі “Львів – Золочів”, “Золочів – Олесько”

Час робот: 11.00–17.00, вихідні дні – понеділок, вівторок

Історична довідка

1982 р. – розпочалася робота з проведення реставраційних робіт з метою відтворення садиби М. Шашкевича.

1985 р. – отримано дозвіл на відновлення музею М. Шашкевича до 175-річчя від дня народження класика української літератури М. Шашкевича та 150-річчя альманаху “Русалка Дністрова”.

Обсяг фондів

228 од. зб. документів (1800 – поч. ХХІ ст.)

Анотація складу фондів

Музей-садиба Маркіяна Шашкевича зберігає автографи рукописів М. Шашкевича.

Серед офіційних документів державних органів: листи-дозволи, постанови, рішення центральних і місцевих партійних і державних, громадських органів щодо відтворення і реставрації музею-садиби. У фондах є історичні документи: скарги селян про закриття школи і донесення про бунт селян (1821), опис майна с. Підлисса, складений Р. Авдиківським, дідом М. Шашкевича по материнській лінії (у якому селянами замість підписів ставилися хрестики, 1800).

Серед документів особового походження: листування з дружиною Юлією (1837) та літератором Козловським (1840), свідоцтво про народження, копія свідоцтва про навчання у Львівській гімназії та атестат про закінчення Бережанської гімназії (1829), копія свідоцтва про смерть М. Шашкевича.

Із друкованих видань зберігається відозва сина письменника В. М. Шашкевича “До галицького народу” про збирання та зберігання матеріалів про життя і діяльність М. Шашкевича (з особистим підписом).

Зберігається копія рукопису “Читанки для діточок в народних школах руських” М. Шашкевича (1850); ноти композитора А. Кос-Анатольського на пісню за словами М. Шашкевича “Нісся місяць ясным небом” (1961, з автографом композитора); копія карти-схеми Австрійської монархії (1855); фотографія сина Володимира з Я. Головацьким, фотографії членів “Руської Трійці” М. Шашкевича, Я. Головацького, І. Вагилевича; фотографії виступу письменника П. Козланюка з нагоди відкриття пам’ятника М. Шашкевичу (1962) та інші ювілейні фотографії.

Фондоутворювачі: Львівська галерея мистецтв, музей “Русалки Дністрової” у Львові, Львівський історичний музей, Наукова бібліотека ім. В. Стефаніка, наукова інтелігенція Львівщини.

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень Львівської галереї мистецтв, музею “Русалки Дністрової” у Львові

Інвентарна книга

Бібліотечний фонд

У бібліотечному фонді є рідкісні видання: “Русалка Дністрова” (Буда, нині Будапешт, 1837); Шашкевич М. “Зільник” (Львів, 1896); Головацький Я.

“Вінок русинам на обнову” (Львів, 1846); Шашкевич М. “Азбука і abecadlo” (Перемишль, 1836); Котляревский И. “Виргилиева Энеида” (Харьков, 1842); “Украинские сказки” (М., 1835).

М. Руда

Музей-меморіал гетьмана України Івана Виговського

Підпорядкування: відділ Львівської галереї мистецтв

Адреса: вул. Центральна, с. Руда, Жидачівський р-н, Львівська обл., 81770

Тел.: (239) 41-341, (067) 306-45-66

Транспорт: маршрутне таксі “Львів – Жидачів”, “Жидачів – Лівчиці”, “Жидачів – Стрий”, автобус

Час роботи: 10.00–17.00 (вівторок–субота), 10.00–15.00 (неділя), вихідний день – понеділок

Історична довідка

2004 р. – відкрито перший в Україні музей гетьмана І. Виговського (1610–1664) в с. Руда з ініціативи Героя України директора Львівської галереї мистецтв Б. Г. Возницького при підтримці Львівського обласного управління культури, Жидачівської районної ради, місцевих любителів краю, ентузіастів.

Створенню музею гетьмана України сприяли історичні події XVII–XVIII ст. на території сучасної Жидачівщини.

І. О. Виговський народився бл. 1610 р., походив із старовинного українського шляхетного роду. Здобув освіту у Києво-Могилянському колегіумі. Наприкін. 30-х рр. XVII ст. став генеральним писарем у гетьмана Б. Хмельницького. У 1657–1659 рр. був гетьманом України. 9 березня 1664 р. за намовою П. Тетері його розстріляно польським полковником С. Маховським у с. Ольхівка біля м. Корсуня.

Обсяг фондів

бл. 300 од. зб. археологічних артефактів, виявлених археологом В. Рудим у селах Руда та Йосиповичі на території родинного маєтку Виговських (XVII–XVIII ст.)

195 од. зб. документів (1990–2006)

Анотація складу фондів

Зберігаються: почесна грамота голови Жидачівської райдержадміністрації директора Львівської галереї мистецтв Б. Г. Возницького за активну участь в облаштуванні музею (2004) та грамота начальника управління культури Львівської облдержадміністрації про нагородження завідувача музею С. І. Ревуцького за роботу зі створення музею-меморіалу гетьмана України І. Виговського (оригінали), копії Гадяцького договору (1658), ксерокопії указу російської цариці Катерини II про скасування в Україні гетьманської держави (1764), копії статей з наказом Комісаріату внутрішніх справ СРСР про виселення всіх українців в окремі краї СРСР (статті з газет).

Наявні запрошення, програми, оголошення з нагоди відкриття музею, виставок, проведення конференцій на честь гетьмана України І. Виговського (2003–2006).

Зберігаються два наукові звіти археолога В. Рудого про проведення археологічних розкопок на території дворища роду Виговських (сучасне шкільне подвір'я) у с. Руда за 2003, 2006 рр.; експонується схема битви під Берестечком у 1651 р., копія карти України 1656 р. за Г.-Л. де Бопланом, карта бою під Конотопом (1659).

Серед фотодокументів: фотографії, що відображають місце козацької переправи біля с. Пляшева під Берестечком (1651); серія кольорових фотографій церков та соборів України фотографа В. Недяка (2000–2002); серія фотокопій з архіву УПА, с. Яворів Косівського району Івано-Франківської області; фотокопії провідників і членів ОУН-УПА на Жидачівщині; фотографії, присвячені 1990-м рр.; серія фотографій про вшанування пам'яті І. Виговського у с. Руда.

В експозиції виставлено літературу про діяльність ОУН-УПА: “Літопис нескореної України. Документи і матеріали, спогади”. Т. 1 (Львів, 1993, з дарчим написом); “Армія безсмертних, повстанські світлини” (Львів, 2002); Варнак Д. “Кардинал Мерсіє – слуга Бога і Нації” (Торонто, 1956); “Яким шляхом іти Україні” (К., 1994); Михайлович В. “Месники” (Львів, 2003); “Форма і тактика ОУН у боротьбі за УСС єдино правильні” (Стрий, 1993); політичні брошури, статут КУНу (1993) тощо.

Фондоутворювачі: громадяни с. Руда та навколишніх сіл, пов'язаних із життям і діяльністю гетьмана І. Виговського, ентузіасти музею, Львівська галерея мистецтв.

Бібліотечний фонд

Налічує 69 прим. друкованих видань та журнал “Дзвін” (1990–1991), часопис “Визвольний шлях” (1991–2005). Наявні такі видання: “Літопис Української повстанської армії” (Львів ; Торонто, 1992–1996); Костомаров М. І. “Богдан Хмельницький” (Дніпропетровськ, 2004); Сушинський Б. “Гетьман Мазепа: повернення до Батурина” (Коломия, 2001, з дарчим написом автора); Кониський Г. “Історія Русів” (К., 1991); Павленко С. “Міф про Мазепу” (Чернігів, 1998, з дарчим написом автора); Павленко С. “Іван Мазепа” (К., 2003); “Історія України в прозових творах та документах “З під булави – під корону” (К., 2002); інші видання історичної та козацької тематики.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень (ведеться в Львівській галереї мистецтв)
Інвентарна книга

Бібліографія

Рудий В. З історії маєтку Виговських на Галичині / В. Рудий // Іван Виговський : зб. ст. наук. конф., присвяченої чотирьохсотим роковинам від народження гетьмана війська Запорізького Івана Виговського. – Львів, 2006. – С. 51–55.

Рудий В. Археологічні дослідження на території садиби Виговських у с. Руда / В. Рудий // Іван Виговський : зб. ст. наук. конф., присвяченої чо-

тирьохсотим роковинам від народження гетьмана війська Запорізького Івана Виговського. – Львів, 2006. – С. 56–59.

Музей гетьмана України Івана Виговського : буклет / уклад. С. Ревуцький. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2006.

М. Руда

**Наукова бібліотека
Львівського національного медичного університету
імені Данила Галицького**

Підпорядкування: Міністерство охорони здоров'я України

Адреса: вул. Січових Стрільців, 6, м. Львів, 79000

Тел./факс (032) 272-70-15, 274-43-26, 275-49-97

E-mail: Librarymed@Ukrpost.net

Транспорт: трамвай 1, 9 (зуп. “Центр”), тролейбус 9, 10, 12,
маршрутне таксі 31 (зуп. “Університет”)

Час роботи: 9.00–22.00

Історична довідка

1939 р. – засновано бібліотеку Львівського державного медичного інституту на базі медичного факультету Львівського університету.

1940 р. – бібліотеці надано статус Наукової бібліотеки.

2003 р. – Наукова бібліотека Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Обсяг фондів

550 тис. прим. видань (кін. XVIII – поч. XXI ст.)

Анотація складу фондів

Бібліотечний фонд багатогалузевий. Зберігаються наукові праці та посібники з медицини українською, російською, англійською, німецькою, польською, італійською та французькою мовами (кін. XVIII – поч. XXI ст.); автореферати дисертацій та дисертації – з 1949 р.

Найцінніші видання бібліотечного зібрання: Пекен Матвей “О состоянии здравия и жизни” (М., 1812); “Руководство к общей и частной хирургии” (СПб., 1869); “Руководство физиологической терапии Д-ра Германа Келлера” (СПб., 1877); “Курс венерических болезней А. Ге, Заслуженного Ординарного Профессора Императорского Казанского Университета” (1900); “Автобиографические записки Михаила Сеченова” (М., 1907); Adelon N. P. “Physiologie de l’homme” (Bruxelles, 1837); “Les collection artistiques de la faculté de médecine de Paris” (Paris, 1911); Kirmisson E. “Précis de chirurgie infantile” (Paris, 1911); Korner O. “Die Hygiene der Stimme” (Wiesbaden, 1880); Naunyn B. “Der Diabetes Melitus” (Wien, 1898); Pelczar Z. “Historia rozwoju Truskawca ulepszenia lat ostatnich” (Krakow, 1909); Raciborski A. “Neus vollstandiges Handbuch der Auscultation und Percussion” (Leipzig, 1836).

Наявні книги з автографами, дарчими написами.

Довідковий апарат

Каталоги:

алфавітний (службовий, читацький, іноземної літератури, навчальної літератури)

систематичний (службовий, читацький, іноземної літератури, навчальної літератури)

Картотеки:

“Персоналії видатних вчених-медиків”

“Історія ЛНМУ імені Данила Галицького”

Бази даних

З 1995 р. використовується БД фірми OVID (MEDLINE, CancerLit, HealthStar, AidsLine), з 2005 р. БД Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я Hinari, з 2009 р. – Stat!REF, DynaMed.

Бібліографія:

Бібліотеки вищих навчальних закладів : інформ. каталог-довідник. – К., 1998. – 198 с.

Наукова бібліотека державного медичного інституту // Бібліотечна Україна : довідник. – К. : Абрис, 1996. – С. 232.

Бібліотека державного медичного університету ім. Данила Галицького // Енциклопедія сучасної України / голов. ред. кол.: І. М. Дзюба (співголова) та ін. ; Наук. т-во ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – Т. 2. – С. 687.

Згурська О. Медичні бібліотеки України в дзеркалі статистики / О. Згурська, З. Тиніна, О. Хміль. – К., 2008. – 25 с.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького : довідник – 2009. – Львів : Наутілус, 2009. – 409 с.

Н. Курнат

Музей історії

Львівського державного аграрного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: м. Дубляни, Жовківський р-н, Львівська обл., 80381

Тел.: (0323) 224-25-01

Транспорт: маршрутне таксі 111 “Дубляни – Ринок “Південний”, 180А

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

2001 р. – розпочав діяльність Музей історії Львівського державного аграрного університету, відкритий до відзначення 100 річниці присвоєння навчально-науковим установам в Дублянах статусу Рільничої академії.

Обсяг фондів

21 од. зб. документів з паперовими носіями (1921–1956)

Анотація складу фондів

Базою для створення музею частково були використані фонди музею Львівського сільськогосподарського інституту (1947–1995). Подано історію розвитку аграрного шкільництва і науки краю за період від 1856 р.

Наявні документи: свідоцтва про завершення навчання у Вищій школі лісівництва у Львові на ім'я Ю. Гонета (1921, пол. мовою), загального екзамену студента рільничо-лісового факультету Львівської політехніки В. Мельничука (1937, пол. мовою), свідоцтво Г. С. Кияка, завідувача кафедри рослинництва Львівського сільськогосподарського інституту, проф., члена-кореспондента АН УРСР про те, що він є учасником Всесоюзної сільськогосподарської виставки і нагороджений медаллю (Москва, 1954, рос. мовою); студентські книжки студента рільничо-лісового факультету Львівської політехніки В. Мельничука (1933, пол. мовою), студента сільськогосподарського інституту у Львові В. Издрика (1942, нім. мовою), студентки сільськогосподарського інституту у Львові А. Волошин (1942, нім. мовою), студентки сільськогосподарських фахових курсів у Львові А. Сіпко (1943, нім. мовою); студентський квиток Об'єднання праці українських студентів у Львові Українського Центрального Комітету С. Дричак (1942, укр. та нім. мовами); почесний диплом Г. С. Кияка, завідувача кафедри рослинництва Львівського сільськогосподарського інституту УРСР, виданий Комітетом ради виставки досягнень народного господарства СРСР (1967, рос. мовою); атестат доц. В. І. Тракала, виданий рішенням ВАК СРСР (1947, рос. мовою); диплом кандидата наук В. І. Тракала, виданий рішенням ВАК СРСР (1956, рос. мовою) тощо.

Документи передано музеєві безпосередньо власниками або членами їхніх родин.

Обліково-довідковий апарат

Каталог документів

Ю. Токарський

Єпархіальний музей Самбірсько-Дрогобицької єпархії

Підпорядкування: Самбірсько-Дрогобицька єпархія

Адреса: вул. Степана Бандери, 19, м. Трускавець,

Львівська обл., 82200

Тел.: (03247) 6-85-91

Транспорт: маршрутне таксі, електропоїзд “Львів – Трускавець”

Час роботи: 10.00–18.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1998 р. – відбулося урочисте відкриття та освячення Єпархіального музею за участю богословів, духовенства, науковців, гостей та жителів Трускавця після Архієрейської святочної Літургії у приміщенні Самбірсько-Дрогобицької єпархії. Музей покликаний виконувати релігійно-освітню і мистецько-культурну місії.

Обсяг фондів

Загальну кількість одиниць установити важко, оскільки облік не заведено (1930-ті рр. – поч. XXI ст.)

Анотація складу фондів

У залах музею експонуються: ікони XVII–XX ст. (збірка музею Унівської лаври); виставка І. Смик (м. Борислав), багаторічного в'язня, поетеси; виставка І. Копчика “Рельєфна пластика на шкірі” тощо.

Зберігаються: оригінал послання патріарха Й. Сліпого (1968); копія грамоти Берестейської унії (1596); грамота кардинала М. Любачівського до парафіян про відновлення Самбірсько-Дрогобицької єпархії (1994); лист-звернення литовського посла про передачу тюремної подушки Й. Сліпого (1994), а також розпорядчі документи органів влади та керівництва Української греко-католицької церкви.

Із документів особового походження зберігається копія свідцтва про перебування патріарха Й. Сліпого і його звільнення з тюрми у Самборі (1963).

Наявні оригінали фотографій з історії церкви з автографами патріархів О. Пристая, А. Шептицького, К. Левицького, Й. Сліпого (1930-ті – поч. XXI ст.).

Зберігаються: послання, грамоти, лист-звернення, рішення органів влади, вказівки вищих органів УГКЦ (1596, 1968–2002); книги, збірники, твори, журнали (1913 – поч. XXI ст.).

Фондоутворювачі: Унівська лавра, Самбірсько-Дрогобицька єпархія, громадяни м. Трускавця.

Бібліотечний фонд

У фонді є видання: “Пам’ятка з отпуску в Грушові” (Коломия, 1913); “Митрополит Андрей Шептицький його життя і заслуга” (Рим, 1965); Пристай О. “Трускавцем у світ хмародерів” (Нью-Йорк, 1937); твори Й. Сліпого (1960–1991); журнал “Благовісник” (1970–1996); Рудницька М. “Невидимі стегмати” та інша релігійна література.

Бібліографія

Музей Самбірсько-Дрогобицької єпархії : буклет. – Трускавець, 2000.

М. Руда

Миколаївський обласний краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Декабристів, 32, м. Миколаїв, 54001

Тел.: (0512) 47-07-16

E-mail: musums@inbox.ru

Транспорт: тролейбус 2, 5, трамвай 1, 3

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – субота, неділя

Історична довідка

1913 р. – створено природничо-історичний музей в м. Миколаїв.

1920 р. – розділено на два музеї: природничий та історико-археологічний. Перебував у віданні Миколаївського губернського відділу народної освіти, з 1923 р. – Миколаївської окружної інспектури народної освіти, з 1931 р. – Миколаївського міського відділу народної освіти.

1935 р. – історико-археологічний музей об'єднано з художнім в один художньо-історичний.

1938 р. – музей перейменовано в історичний.

1949 р. – історико-краєзнавчий музей.

1950 р. – Миколаївський обласний краєзнавчий музей (відбулося злиття природничого та історико-краєзнавчого музеїв).

У структурі музею: відділи – Музей “Підпільно-партизанський рух на Миколаївщині в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.”, Крим-ківський музей “Паризанська Іскра”, Очаківський військово-історичний музей ім. О. В. Суворова, Миколаївський музей суднобудування і флоту, філіал “Первомайський краєзнавчий музей”.

Обсяг фондів

38787 од. зб. музейних предметів (1616–2004), у т. ч.:

29568 од. зб. документів (з паперовими носіями, пергамент, дерево, метал, тканина) (1616–2004)

8910 од. зб. фотодокументів (1861–2004)

309 од. зб. кіно-, фонодокументів (1944–2004)

Анотація складу фондів

Створено групи зберігання: “Документи”, “Фотографії”, “Пам’ятки звукозапису”.

Найдавнішими документами є рукописні книги та стародруки кириличного шрифту: “Евангелие учительное” (1616), “Требник” київського митрополита Петра Могили (1646), рукописні церковні книги (XVIII–XIX ст.)

З офіційних документів до 1917 р. зберігаються: маніфести російських імператорів про оголошення війн з Туреччиною (1768–1774, 1787–1791), Кримської війни (1853–1856); початок війни з Німеччиною (1914) та укладення мирних договорів; Маніфест про скасування кріпосного права (1861); Положення про устрій дворових людей, що вийшли із кріпосної залежності; грамоти імператорів про присвоєння чинів; рапорти про розшук та повернення селян-втікачів, проданих в казенне відомство гр. Розумовським; герби родів Потьомкіних, Голенищевих-Кутузових, Суворових-Римнікських; герб воєнно-портового м. Миколаєва (1883); “ревизские сказки”; рапорти міських чиновників; грамоти на дворянство; генеалогічні таблиці; шлюбні документи селян.

Є колекція документів Миколаївського адміралтейського собору (1822–1863): офіційні листи, відношення, свідоцтва, ордери на здійснення молебнів, запрошення настоятелів собору на освячення закладки будинків, кораблів; витяги із метричних книг.

Значна кількість документів, відображає заснування та діяльність великих промислових підприємств: відкриття у 1862 р. морського торгового порту і таможні, дозвіл на вхід до порту іноземним суднам, діаграми про збільшення експорту товарів через торговий порт, правила про старост у портах, оголошення про набір учнів у торговельні класи. Зберігаються: свідоцтво, видане Миколаївською загальною ремісничою управою купцю 2-ої гільдії Л. Ф. Донському; свідоцтва і дипломи на отримання медалей на сільськогосподарських виставках за плуги, борони, букери та інші землеробські знаряддя; грамота (1898).

Суднобудування до 1917 р. представлено документами “Товариства миколаївських заводів і верфів”, суднобудівних заводів “Наваль”, “Руссуд”, “Чорноморський”: проспекти ескадрених міноносців, лінійних кораблів з описанням їх головних елементів, креслення підводного човна (1908). Зберігаються документи про створення Російського товариства пароплавства і торгівлі (1856): рукопис доповідної записки флігель-ад’ютанта М. А. Аркаса, статут Миколаївського відділення Російського товариства, угоди на побудову металевих барж, звіти і пояснювальні записки до них Миколаївського відділення Російського товариства (1856–1865); накази директорів суднобудівних заводів.

Діяльність політичних організацій, зокрема, Миколаївського комітету РСДРП, відображено в листівках, відозвах, прокламаціях. Є документи про перший антивоєнний страйк 1916 р. у м. Миколаєві, підготовлений більшовиками: тексти вимог робітників, накази дирекцій суднобудівних заводів, донесення жандармів, заяви старост, телеграма градоначальника, оголошення про закриття заводів.

З документів періоду Української Народної Республіки є обіжники, розпорядження, відозви Центральної ради та Директорії (1917–1919).

Діяльність місцевих органів державної влади та суспільно-політичне життя Миколаївщини за радянських часів відображено в постановках і розпорядженнях Миколаївського губвиконкому (1922), звітах Миколаївського окрви-

конкому (1923–1928), звітах Миколаївського окружкому КП(б)У XIV партконференції (1927), урядових телеграмах делегатам Всесоюзних і обласних партійних конференцій, соціалістичних зобов'язаннях трудових колективів, почесних грамотах переможців соцзмагання, трудових рапортах про виконання планів п'ятирічок.

У документах висвітлюється діяльність підпільних організацій і партизанських загонів: відозви, листівки, довідки про діяльність “Миколаївського центру”, списки членів підпільних груп, зведення Радінформбюро, які розповсюджували члени комсомольської підпільної організації “Партизанська Іскра”, Указ Президії ВР СРСР про нагородження Первомайської районної комсомольської організації орденом Вітчизняної війни I ступеня за мужність і відвагу, проявлені у роки Великої Вітчизняної війни.

Окремі документи розповідають про нацистський окупаційний режим на території області (1941–1944) та її звільнення у 1944 р.: карта Миколаївської області періоду окупації німецькою мовою, тимчасове посвідчення, що видавалось населенню нацистами, фотографії, газета “Запомни, отомсти...” (документи про злочини нацистів), плани взаємодій, схеми бойових операцій по визволенню Миколаївської області, бойовий листок політуправління Чорноморського флоту “Безсмертний подвиг Миколаївського десанту” (1944), Указ Президії ВР СРСР про присвоєння звання Героїв Радянського Союзу 68 учасникам героїчного десанту К. Ф. Ольшанського.

Про суднобудування радянських часів розповідають такі документи: соціалістичні зобов'язання трудових колективів суднобудівних заводів, рапорти про виконання їх виробничих планів, альбом “Суднобудівники-народному господарству” (про роботу Чорноморського суднобудівного заводу), “Технічний прогрес на суднобудівному заводі ім. 61 комунара”, запрошення на спуск кораблів та ін.

Про розвиток сільського господарства в області інформують плакати, листівки, брошури, почесні грамоти, якими нагороджувалися колективи колгоспів, радгоспів, доярки, механізатори; дипломи учасників Всесоюзної виставки досягнень народного господарства та обласних сільськогосподарських виставок, свідоцтва про занесення до обласної книги трудової слави передових колективів, переможців соцзмагання; схема–карта Інгулецької зрошувальної системи в Миколаївській і Херсонській областях.

Окремі документи характеризують розвиток транспорту: звіти Миколаївського морського торгового порту, схеми трамвайних маршрутів м. Миколаєва.

Численні документи розповідають про розвиток народної освіти і культури на Миколаївщині. Серед них – нариси з історії Миколаївського кораблебудівного інституту та про наукову, педагогічну і громадську діяльність його ректора М. М. Александрова, рукописний журнал з підбіркою навігаційних карт для планетарного плавання на яхті “Ікар”, програми щорічних науково-методичних конференцій “Могилянські читання”; почесні грамоти, дипломи вищих навчальних закладів м. Миколаєва.

Зберігається колекція документів дитячої музичної школи ім. М. А. Римського-Корсакова: вітальні телеграми випускників школи з нагоди ювілейних дат школи (70-річчя та 75-річчя від дня заснування), оголошення та програми звітних концертів учнів і концертів викладачів школи.

Колекція документів про святкування 100-річчя Миколаївського зоопарку (2001) включає матеріали конференції, присвяченої цій даті, буклети, календарі, плакати, запрошення тощо.

Зібрано колекцію рекламних театральних афіш, листівок (1926–1928), програм, плакатів, афіш спектаклів театрів м. Миколаєва.

Частина документів відноситься до історії старогрецької колонії Ольвії, залишки якої знаходяться на правому березі Бузького лиману, біля с. Парутине Очаківського району: копія акта огляду розкопок на території Ольвії, складеного археологічною комісією в зв'язку з прийняттям Ольвії під охорону волвиконкому (1919); опис інвентаря археологічної комісії; проект інструкції по проведенню археологічних робіт; конспект доповіді “Територія Півдня України щодо її зв'язку зі стародавнім малоазійським культурним комплексом Ольвія та Мілет”; стаття доц. М. Ф. Болтенка “Значення острова Березань в спільній боротьбі народів проти турецьких загарбників” (1954).

Формується колекція документів з історії м. Миколаєва і області періоду незалежності України: документи про вибори Президента України, депутатів до ВР та обласної ради, міських голів; матеріали про проведення референдуму, створення партій та об'єднань громадян, економічні перетворення в області, розвиток культури тощо (плакати, афіші, листівки, програми, статuti партій, фотокопії газет тощо).

Цінними є картографічні матеріали: палеографічні карти, карти ранньослов'янських поселень і могильників на території сучасної Миколаївщини, карти-плани Херсонської губернії та м. Миколаєва XIX – поч. XX ст., плани адміралтейських поселень, складені в першій пол. XIX ст., карта-план м. Миколаєва 1927 р. з хронологією найважливіших подій в місті; генеральний план морського комерційного порту, креслення казенних будівель, казарм морського відомства, плани і креслення соборів і церков. Є план фортеці і передмістя Очакова (оригінал, 1788), плани міст Вознесенська і Ольвіополя, поселення Богоявленського з описанням земель, що належали Г. О. Потьомкіну і графині Браницькій.

Із документів особового походження слід відзначити документи М. М. Аркаса – автора опери “Катерина”, книги “Історії України – Русі”, засновника товариства “Просвіта” в м. Миколаєві: генеалогічна таблиця дворянського роду Аркасів, план дачі в с. Стара Богданівка – володіння Аркасів (1893), щоденник М. М. Аркаса (1875), клавір опери “Катерина”, чернетки рукописних листів М. М. Аркаса до М. Л. Кропивницького. Зберігається календар “Просвіти” (1910) з некрологом “Микола Аркас”, дослідження М. Д. Лагути, присвячене життю і творчості історика, в якому висвітлюється його робота над “Історією України – Русі” та проблеми, пов'язані з негативною рецензією М. Грушевського на неї, програма аркасівських читань Миколаївського державного педагогічного інституту (1997).

Заслуговують на увагу документи ученого-археолога, дослідника Ольвії Б. В. Фармаковського: його листи директору Миколаївського історико-археологічного музею Ф. Т. Камінському про організацію Ольвійської археологічної експедиції, про залучення до робіт українських археологів, склад експедиції, фінансування її тощо (1925–1927).

Зберігаються чорнові рукописні вірші М. Лисянського – поета, уродженця м. Миколаєва, присвячені місту, афіші та програми його творчих вечорів, записна книжка, блокноти, запрошення на зустрічі з миколаївськими поетами.

Наявні листи льотчика-космонавта, Героя Радянського Союзу, почесного громадянина м. Миколаїв Г. С. Титова публіцисту, педагогу, вчителю його батьків А. М. Топорову; книга Г. С. Титова “Голубая моя планета” з автографом автора.

Зібрано нагороджувальні листи, посвідчення до медалей, орденські книжки, запрошення, вітальні адреси, почесні грамоти, записні книжки, мандати та інші документи Героїв Радянського Союзу – учасників визволення Миколаївської області від нацистських окупантів, учасників підпілля, Героїв Соціалістичної Праці, передовиків виробництва, місцевих партійних і радянських діячів, письменників, заслужених і народних артистів УРСР та ін.

Серед фотографій наявні індивідуальні знімки, портрети видатних флотоводців, діяльність яких пов’язана з м. Миколаєвом, головних командирів Чорноморського флоту і портів, миколаївських військових губернаторів, керівників і членів Миколаївського комітету РСДРП, учасників революційних подій 1905–1907 рр. Серед них: фотознімки лейтенанта П. П. Шмідта – керівника повстання на крейсері “Очаков” (1905); керівників і учасників повстання на броненосці “Потемкин”, побудованого Миколаївським адміралтейством; Г. Вакулечука, П. Матюшенка та ін., учасників громадянської і Великої Вітчизняної воєн, підпільно-партизанського руху, Героїв Радянського Союзу і Героїв Соціалістичної Праці, передовиків виробництва, заслужених і народних артистів УРСР, заслужених лікарів, вчителів тощо. Заслужують на увагу фотографії, портрети видатних діячів науки і культури: Ф. О. Бредихіна (народився і жив в м. Миколаєві 11 років) – основоположника першої російської астрономічної школи; В. І. Даля – ученого, етнографа, автора “Толкового словаря живого великорусского языка”; композиторів М. П. Мусоргського, М. А. Римського-Корсакова; російського письменника В. М. Гаршина; російської актриси В. Ф. Комісаржевської; радянського актора і режисера В. Е. Мейєрхольда, котрі побували в Миколаєві; М. Л. Кропивницького, П. К. Саксаганського, М. К. Заньковецької, М. К. Садовського, які приїздили на гастролі до міста.

До тематичних фотографій документів відносяться фотознімки видів м. Миколаєва, його вулиць, площ, перших будівель міста, соборів, церков, пам’ятників.

Суднобудування зафіксовано у фотознімках загальних видів суднобудівних заводів, головних контор, елінгів, кораблів, побудованих на миколаївських заводах, процесів побудови суден, групових знімках корабелів, церемоній закладки, спуску, освячення суден.

Миколаїв – батьківщина видатного флотоводця С. О. Макарова. В музеї зберігаються фотодокументи про нього: будинок, в якому у 1848 р. він народився, фотокопії повного послужного списку адмірала, знімки кораблів, що носять його ім’я.

Цінними є фотокопії креслень будівель ракетного заводу (1867), фотознімки загального виду заводу, генерального плану місцевості, відведеної під будівництво заводу, фотовіньєтка групи робітників заводу (1893).

У фотодокументах відображено проведення ювілеїв, річниць, подій, пов’язаних з історичними датами.

Кінодокументи відносяться до воєнної тематики (кінофільми “Велика Вітчизняна війна”) та краєзнавства. Відеодокументи присвячені релігійній тематиці, заповіднику “Ольвія”.

Зібрано колекцію грамплатівок і магнітофонні записи старовинних та сучасних українських пісень, спогадів героїв війни і праці, записи голосів космонавтів.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Інвентарна книга

Каталоги:

неопубліковані – книги рукописні і стародруки (“Книги рукописные и старопечатные”) кириличних видань, XVII–XIX ст.
продукції миколаївських фотоательє (1858–1917)
німецькі карти XVIII ст.

Картотеки:

загальна

предметна

тематико-хронологічна

алфавітна (іменна)

Бібліографія

Миколаївський обласний краєзнавчий музей : путівник. – Херсон, 1962. – 88 с.

Петраш А. Музеи Николаева : путеводитель / А. Петраш. – Одеса : Маяк, 1979. – 96 с.

Музейний часопис (до 90-річчя Миколаївського обласного краєзнавчого музею) / Упр. культури Миколаїв. облдержадміністрації, Миколаїв. обл. краєзн. музей ; упоряд. І. М. Піскурьова. – Миколаїв : Атол, 2003. – 168 с.

Із змісту: *Гаркуша Н. М.* Письма Ф. Т. Каминского Б. В. Страдомскому как источник по истории [Николаевского областного краеведческого] музея / Н. М. Гаркуша. – С. 62–66 ; *Гаврилов И. В.* Книжные коллекции из фондов Николаевского областного краеведческого музея : проблемы каталогизации / И. В. Гаврилов. – С. 67–71 ; *Губська Т. М.* Документи Адміралтейського собору з фондів [Миколаївського обласного краєзнавчого] музею як свідчення церковного життя м. Миколаєва (XIX – перша чверть XX ст.) / Т. М. Губська. – С. 76–77 ; *Березовська Т. В.* Щоденник молодого Миколи Аркаса як джерело формування його духовного космосу / Т. В. Березовська. – С. 77–81 ; *Пономарева Е. В.* К вопросу о судьбе памятника адмиралу А. С. Грейгу в 20–30-е годы XX века по документам из фондов Николаевского краеведческого музея / Е. В. Пономарева. – С. 85–90 ; *Піскурьова І. М.* Листи до просвітника А. М. Топорова у фондах Миколаївського обласного краєзнавчого музею / І. М. Піскурьова. – С. 91–94 ; *Гриневич Е. В.* Еврейские материалы в фондах Николаевского краеведческого музея / Е. В. Гриневич. – С. 124–130.

Гриценко В. З нових матеріалів про діяльність Миколи Аркаса у товаристві “Просвіта” / В. Гриценко // Шевченківська весна : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяч. 15-й річниці незалежності України / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Іст. ф-т, Наук. т-во студентів та аспірантів. – К. : Логос, 2006. – Вип. 4, ч. 3 : Історія. – С. 319–321.

Г. Пікуль

Музей “Підпільно-партизанський рух на Миколаївщині в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1944 рр.”

Підпорядкування: відділ Миколаївського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Лягіна, 5, м. Миколаїв, 54001

Тел.: (0512) 35-64-89, 35-90-76

Транспорт: трамвай 1 (зуп. “вул. Потьомкінська”), 3, тролейбус 6 (зуп. “вул. Радянська”)

Час роботи: 8.30–17.00, вихідний день – неділя

Історична довідка

1975 р. – відкрито на правах відділу Миколаївського обласного краєзнавчого музею.

Обсяг фондів

Документи входять до складу фондів обласного краєзнавчого музею і обліковуються в ньому.

Анотація складу фондів

Документи розповідають про мужність і героїзм жителів Миколаєва і області в роки Великої Вітчизняної війни, про найбільш яскраві сторінки підпільної та партизанської боротьби в краї в період окупації області нацистськими загарбниками.

Унікальна колекція документів початку війни включає: призовні повістки з військкомату, військові квитки, поштові картки з фронтів, довідки про поранення, фотографії – “Жителі Миколаєва слухають урядове повідомлення про початок Вітчизняної війни”, “Колгоспники прифронтової смуги допомагають частинам Червоної Армії споруджувати оборонні рубежі”.

Жорстокий окупаційний режим відображають: колекція наказів, розпоряджень, оголошень німецьких окупаційних властей (1941–1944), трофейні німецькі фотографії із зафіксованими на них злочинами нацистів на території області, робочі картки, листи та фотографії з німецької неволі жителів області – оstarбайтерів, опитувальні листи репатріантів; документи та документальні фотографії про знищення єврейського населення в області.

Антифашистський рух у краї розкривають документи учасників миколаївського підпілля, партизанських загонів, що діяли на всій території Миколаївщини. У серпні 1941 р. в Миколаєві створено підпільну організацію “Миколаївський центр”, організатором і керівником якої був В. О. Лягін (Корнєв), якому посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу. У музеї експонуються: листівки (оригінали), що їх розповсюджували серед населення члени “Миколаївського центру”; звернення до населення, надруковані на переносному типографському обладнанні; фіктивні медичні довідки, перепустки, паспорти; відбитки німецьких печаток, виготовлені підпільниками для врятування молоді від вивезення до Німеччини та організації втеч військовополонених з концтабору “Шталаг-364”; трофейні ні-

мецькі фотографії, на яких зафіксовано диверсії підпільників на німецькому військовому аеродромі та в морському порту; комсомольський та профспілковий квитки В. Лягіна, його листи дочці Тетяні та записка із гестапо Магді Дукарт (помічниці В. Лягіна в підпільній роботі) з проханням передати книги німецькою мовою і словник, посвідчення до медалей “За бойові заслуги”, біографічна довідка.

Про активну участь молоді у Великій Вітчизняній війні розповідають документи підпільної комсомольської організації “Партизанська Іскра”, що діяла в с. Кримка Первомайського району. В експозиції музею – карта-схема основного району діяльності “Партизанської Іскри”, фотокопії листівок, написаних “іскрівцями”, копія комсомольського квитка П. Попик, її орденська книжка; Указ Президії ВР СРСР про присвоєння посмертно звання Героя Радянського Союзу В. С. Моргуненку, П. Гречаному і Д. Дяченко; грамота Героя Радянського Союзу П. Гречаного, поштові картки Д. Дяченко, надіслані нею рідним і друзям із Тираспольської в’язниці.

Про діяльність підпільних груп, що діяли в інших населених пунктах області, свідчать оригінали текстів клятви підпільників, їх передсмертні листи.

Наявні численні фотодокументи: фотографії активних учасників підпільної організації “Миколаївський центр”, членів “Партизанської Іскри”, організаторів і керівників підпільних груп на території області.

Документи, фотографії, кінохроніка висвітлюють наступальні бої Радянської Армії, в результаті яких було визволено від нацистських загарбників Миколаївську область.

Окрему частину музейної збірки складають документи про незаконні політичні репресії в краї напередодні та під час війни, а також у повоєнний період: фотографії репресованих командирів Сиваської дивізії, яка була дислокована на території області в передвоєнні роки, ордери на обшуки та арешти, записки і листи до рідних із місць ув’язнення і поселення, довідки про реабілітацію незаконно репресованих учасників підпільно-партизанського руху, радянських військовополонених, в’язнів фашистських концтаборів, репатрійованих остарбайтерів.

Бібліографія

Петраш А. Музеи Николаева : путеводитель / А. Петраш. – Одесса : Маяк, 1979. – 96 с.

Велика Вітчизняна війна на території Миколаївської області 1941–1945 рр. : буклет. – Миколаїв : Артпарк, 2004. – 8 с.

Г. Пікуль

Кримківський музей “Партизанська Іскра”

Підпорядкування: відділ Миколаївського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Гречаного, 23, с. Кримка, Первомайський р-н, Миколаївська обл., 55261

Транспорт: маршрутне таксі “Первомайськ – Катеринка” (зуп. “с. Кримка”)

Час роботи: 9.00–16.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1967 р. – відкрито музей.

1985 р. – на території музею споруджено меморіальний комплекс відважним підпільникам.

Обсяг фондів

1056 од. зб. музейних предметів (1944–1952), у т. ч.:

657 од. зб. документів з паперовими носіями

657 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Зберігаються документи особового походження та документи, що свідчать про мужність і героїзм підпільників у боротьбі з загарбниками: листи з фашистської в'язниці, листівки, щоденники, військові квитки, трудові та орденські книжки учасників підпілля, студентський квиток І. П. Герасименка, шкільний табель успішності В. С. Моргуненка, схеми, карти, стратегічні плани, посвідчення до орденів “Отечественной войны 1 степени”, “Отечественной войны 2 степени”, “Красной Звезды”, “Трудового Красного Знамени”, “Знак Почета” та медалей “За отвагу”, “За боевые заслуги”, “За трудовое отличие”. Зберігаються дві Почесні Грамоти про присвоєння помертло звання Героя Радянського Союзу В. С. Моргуненку і П. Гречаному, Почесні Грамоти ЦК ВЛКСМ, посвідчення про занесення до Книги Пошани ЦК ВЛКСМ.

Зберігаються фотографії учасників “Партизанської Іскри”, фотознімки зустрічей підпільників та їх родичів зі школярами в післявоєнні роки, копія фільму “Партизанська Іскра” (кіностудія ім. О. Довженка, за сценарієм О. Гончара).

Фондоутворювачі: жителі с. Кримка, родичі героїв-підпільників.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Інвентарні книги

Інвентарна картотека

М. Кліменкова

Очаківський військово-історичний музей ім. О. В. Суворова

Підпорядкування: відділ Миколаївського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Леніна, 11, м. Очаків, Миколаївська обл., 57500

Тел.: (0254) 2-27-11.

Транспорт: маршрутне таксі 1, 2 (зуп. “Центральний ринок”)

Час роботи: 9.00–18.00, вихідний день – середа

Історична довідка

1960 р. – створено краєзнавчий музей на базі музейної кімнати, який став філіалом Миколаївського обласного краєзнавчого музею.

1972 р. – Очаківський краєзнавчий музей перейменовано на Очаківський військово-історичний музей ім. О. В. Суворова, який є відділом Миколаївського обласного краєзнавчого музею.

Обсяг фондів

7375 од. зб. музейних предметів, документів з паперовими носіями та фотодокументів (друга пол. XIX–XXI ст.)

Анотація складу фондів

Зберігаються: документи, які розповідають про події російсько-турецької війни (1787–1791) на території краю; витяг із реляції О. В. Суворова головнокомандувачу Г. О. Потьомкіну, в якій він доповідає про хоробрість і героїзм російських воїнів “нижних звань”, завдяки яким було здобуто перемогу під Кінбурном (1787); фотокопії власноручного наказу О. В. Суворова про організацію оборони Кінбурну (1787), рапортів, донесень О. В. Суворова М. Каховському від 9 жовт. 1787 р. та головнокомандувачу Катеринославською армією Г. О. Потьомкіну від 11 верес. 1787 р. про дії російського флоту під Очаковом; донесення М. І. Кутузова про стан керованого ним Бузького єгерського полку (1787); фотокопія рескрипту імператриці Катерини II про нагородження О. В. Суворова орденом Андрія Первозванного.

Є фотокопії списків та відомостей про вбитих і поранених “нижних чинов” та турецьких воєнних начальників, взятих у полон під час штурму Очакова, про воїнів, що оволоділи ворожими прапорами під час Кінбурнської битви, та тих, що отримали медалі за мужність, виявлену в битві під Кінбурном (1788).

Становляють інтерес фотокопії грамот про нагородження О. В. Суворова чином провіантмейстера, призначення його генерал-аудитором (1756), нагородження чином підполковника (1766), призначення бригадиром (1768).

Із друківаних матеріалів зберігаються листівки Варшавського комітету військово-революційної організації про страту П. П. Шмідта (1906), Одеського комітету РСДРП з закликом до боротьби з самодержавством (1905).

Серед офіційних документів радянської доби наявні: звернення делегатів Другого Всеросійського з'їзду Рад робітничих і солдатських депутатів до робітників, селян і солдатів про підтримку радянської влади на місцях (1917), плакат “Всі на боротьбу з Врангелем”, заклики руху “Росіяни за незалежну Україну” до росіян Миколаївщини та Народного Руху України; заклики учасників зльотів, переможців соціалістичного змагання та ударників комуністичної праці, трудові кодекси підприємств м. Очаків, дипломи і грамоти про нагородження трудових колективів підприємств і організацій Очаківщини за дострокове виконання виробничих планів, тексти соцзобов'язань працівників колгоспів і радгоспів Очаківського району.

Із документів особового походження зберігаються: атестати (випускні, виробничі, службові), квитки (партизанські, партійні, комсомольські, депутатські), грамоти про нагородження учасників Великої Вітчизняної війни в зв'язку з присвоєнням звання Героя Радянського Союзу на честь річниць Перемоги, учасників громадянської війни на честь річниць жовтневої революції, за військово-шефську роботу тощо; орденські книжки, нагородні

листи, червоноармійська книжка учасника Великої Вітчизняної війни, дипломи про нагородження учасників районних сільськогосподарських виставок, мандати.

Заслужує на увагу колекція документів про керівника повстання команди крейсера “Очаков” в листопаді 1905 р. лейтенанта П. П. Шмідта. Це копії листів П. П. Шмідта до З. І. Різберг (1905–1906), п’ять листів Шмідта до Є. М. Рахт, листи сина П. Шмідта і Є. М. Рахт П. Шмідту, записка П. Шмідта рідним перед стратою та ін. Є в колекції документи, що розповідають про соратників Шмідта по повстанню на крейсері “Очаков”: листи моряків до рідних, спогади очевидців. Зібрано афіші театрів, які поставили на своїх сценах спектаклі про лейтенанта Шмідта. Фотодокументи з колекції розповідають про судовий процес над Шмідтом в Очакові: знімки П. П. Шмідта, якого козаки і жандарми ведуть у будинок суду. На одній з фотографій – будинок гауптвахти, де він утримувався з сином Євгеном, оригінали фотографій Шмідта і його рідних, матросів, що очолили стихійне повстання в Севастополі у листопаді 1905 р. на території Лазаревих матроських казарм, фотознімки о. Березань, де виконано вирок, пам’ятника, встановленого там.

Цінними є картографічні матеріали. Це копії та фотокопії військових карт і планів бойових дій російсько-турецької війни (1787–1791), облоги і штурму фортеці Очаків (1788); карти Російської імперії, звільненої від турецьких загарбників (кін. XVIII ст.), подорожі імператриці Катерини II до Криму (1787), Кримського півострова та об’єднаних земель другої пол. XVIII ст., військова карта бойових дій Червоної Армії (1941–1944), копія плану Берліна періоду Великої Вітчизняної війни, схематична карта р. Одер, водних шляхів Польщі, карти радянської зони окупації Німеччини, Центральної Європи (1949).

Зберігаються фотодокументи такого змісту: м. Очаків – дореволюційний та радянського періоду (загальні види міста, вулиць, окремих будівель, парків, пам’ятників та пам’ятних історичних місць); видатні історичні особи, діячі науки і культури, життя і діяльність яких пов’язані з Очаковом (фотокопії портретів князів Ольгерда, Вітовта, Свидригайла, полководців О. В. Суворова і М. І. Кутузова, імператриці Катерини II, Г. О. Потьомкіна, лейтенанта П. П. Шмідта, худож. Р. Судковського, основоположника осетинської літератури поета Кости Хетагурова, який під час заслання у м. Херсон влітку 1899 р. провів у м. Очакові; фотографії активних учасників громадянської та Великої Вітчизняної воєн, земляків воїнів-інтернаціоналістів.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Каталоги:
предметний
іменний

Бібліографія

Бильк А. Музей Очакова : путеводитель / А. Бильк. – Одесса : Маяк, 1987. – 71с.

Пономар Л. В. Очаківський військово-історичний музей ім. О. В. Суворова : путівник / Л. В. Пономар, Л. Ф. Даскал. – Миколаїв, 1992. – 17 с.

Г. Пікуль

Миколаївський музей суднобудування і флоту

Підпорядкування: відділ Миколаївського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Адміральська, м. Миколаїв, 54001

Тел.: (0512) 35-85-35, 35-12-94

Факс: (0512) 35-85-35

Транспорт: трамвай 1 (зуп. “вул. Наваринська”), тролейбус 6, 7 (зуп. “вул. Адміральська”)

Час роботи: 8.30–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1978 р. – відкрито Музей на правах відділу Миколаївського обласного краєзнавчого музею.

Обсяг фондів

5013 од. зб. музейних предметів, у т. ч.:

2378 од. зб. документів з паперовими носіями (серед. XIX–XXI ст.)

2587 од. зб. фотодокументів (серед. XIX–XXI ст.)

48 од. зб. грамплатівок (XX ст.)

Анотація складу фондів

Для зберігання документів створено сектор фондів, до якого входять групи зберігання: “Письмові пам’ятки”, “Допоміжні документи”, “Образотворчі пам’ятки”, “Допоміжні фотографії”, “Речові пам’ятки”.

Документи відображають історію вітчизняного суднобудування, знайомлять сучасників із заснуванням Інгульської верфі, м. Миколаєва, з досягненнями миколаївських суднобудівників, містять відомості про видатних флотоводців, діяльність яких пов’язана з м. Миколаїв.

З давніх офіційних документів збереглися: “Регламент про управління адміралтейством і верф’ю” (1786); донесення про заключення Кючук-Кайнарджійського мирного договору, підписаного з Туреччиною (1774); Маніфест про оголошення російсько-турецької війни (1787–1791); текст Яського мирного договору (1791). Цінними є документ, датований червнем 1788 р., в якому повідомляється про закладку так необхідної для Росії корабельної верфі, яка й поклала початок м. Миколаїв; рукописна копія ордера Г. О. Потьомкіна про найменування нової верфі на Інгулі м. Миколаїв.

Становлять інтерес документи М. С. Мордвинова, віце-президента Адміралтейств-колегії, головного командира Чорноморського флоту і портів: звіти про кораблі, що будуються і ремонтуються Миколаївським адміралтейством, прохання про виділення кредитів, численних листів в Адміралтейств-колегію (кін. XVIII – поч. XIX ст.).

Цінним є лист видатного полководця, учасника двох російсько-турецьких воєн другої пол. XVIII ст. О. В. Суворова, з клопотанням перед

імператрицею Катериною II про нагородження мічмана Тимофієва за мужність, проявлену при взятті фортеці Ізмаїл (1791).

Наявні документи з відомостями про будівництво на поч. XX ст. на заводі “Наваль” перших ескадрених міноносців, землечерпалок, колісних буксирних пароплавів (контракти, креслення, описання, специфікації, рапорти).

Низка документів розповідає: про тяжкі умови праці робітників на суднобудівних заводах (прохання робітників про надання їм допомоги в зв'язку з каліцтвом, скарги на грубе поводження з ними іноземних інженерів та майстрів); про страйкову боротьбу суднобудівників, повстання на броненосці “Потемкин Таврический”, збудованого Миколаївським адміралтейством, страйк кораблебудівельників у 1916 р. (заклики до страйку, тексти вимог, листівки, відповіді дирекцій заводів на вимоги робітників, донесення жандармів, накази, оголошення про закриття заводів).

Миколаїв – батьківщина видатного ученого, кораблебудівника, відважного моряка, віце-адмірала С. О. Макарова, який зробив внесок у розвиток вітчизняного суднобудування. Збереглися два його листи-свідчення участі в російсько-турецькій війні (1877–1878). У листі від 28 листоп. 1877 р. він повідомляв головному командирі Чорноморського флоту і портів, військовому губернатору м. Миколаїв М. А. Аркасу про хід робіт по переустаткуванню пароплава “Великий князь Константин”, командиром якого він був, для збільшення його швидкості. Наявні фотознімки будинку в м. Миколаїв, в якому народився С. О. Макаров, кораблів Тихоокеанської ескадри, командиром якої він був; фотографії, що зафіксували вибух броненосця “Петропавловск”, який трагічно обірвав життя талановитого флотоводця; карта плавання С. О. Макарова на корветі “Витязь”, криголами “Єрмак”; фотографії кораблів, що носять його ім'я.

Суднобудування радянської доби представлено документами про досягнення і внесок корабелів м. Миколаїв у створення могутнього вітчизняного флоту. Це укази, грамоти Президії ВР СРСР про нагородження орденами миколаївських суднобудівних заводів – Чорноморського, ім. 61 комунара, “Океан”, нагородження орденами і медалями миколаївських корабелів, присвоєння їм високих звань Героїв Соціалістичної Праці за заслуги в розвитку суднобудування, урядові вітальні телеграми з нагоди дострокового завершення будівництва суден, ювілеїв заводів тощо. Діяльність суднобудівних підприємств відображена в наказах, рапортах, контрактах, сертифікатах, полісах, актах приймання кораблів, рекламних проспектах суднобудівних заводів, програмах та запрошеннях на урочистості з нагоди спуску суден на воду, ювілейних дат тощо. Численні документи висвітлюють розгортання соціалістичного змагання на суднобудівних підприємствах: плакати, соціалістичні зобов'язання колективів заводів, окремих суднобудівників та інформації про виконання їх, подяки, грамоти про нагородження передовиків соцзмагання. У деяких документах відображено розвиток раціоналізаторства і винахідництва (авторські свідоцтва, грамоти, фотоальбоми).

Листівки, відозви, зведення Радіоінформбюро розповідають про діяльність підпільників на миколаївських суднобудівних заводах у період тимчасової нацистської окупації міста.

Музеєм зібрані особисті документи суднобудівників: посвідчення до медалей, орденські книжки, нагороджувальні листи Героїв Соціалістичної

Праці, лауреатів Державних премій, почесні грамоти, пам'ятні та вітальні адреси ювілярам, характеристики, атестати, дипломи, паспорти, свідоцтва, спогади, перепустки.

Цінними джерелами є картографічні матеріали: карти – гідрографічні, навігаційні, морських подорожей, карти-схеми, плани м. Миколаїв, адміралтейських поселень першої пол. XIX ст., план Кінбурнського замку, креслення і плани Будинку головного командира Чорноморського флоту і портів, в якому нині розміщено музей.

Історію суднобудування та Чорноморського флоту яскраво висвітлюють фотографії та фотонегативи кораблів, моделей, приладів, зокрема, першого 44-гарматного фрегата “Святой Николай”, побудованого на Інгульській верфі; оригінали фотозйомки моменту спуску зі стапеля броненосця “Потемкин Таврический” 26 вересня 1900 р., побудованого Миколаївським адміралтейством; будівництва перших броненосців “поповок” (1870-і), перших турбінних міноносців в передвоєнні та повоєнні роки. Фотодокументи зафіксували розвиток рибпромислового флоту (китобазы “Советская Украина” и “Советская Россия”), будівництва серійних рефрижераторних суден, унікального науково-дослідного судна для зв'язку з космосом “Академик Сергей Королев”, авіанесучих кораблів; перший в світі мінний загороджувач “Краб”, побудований у 1915 р. на заводі “Наваль”; суднобудівні заводи м. Миколаїв (серед них є фотознімки з видами зруйнованих нацистами заводів); групові фотографії колективів заводів, урочистих мітингів з нагоди нагороджень колективів суднобудівних підприємств міста тощо.

Наявні індивідуальні фотодокументи – фотопортрети видатних флотоводців-адміралів: Д. М. Сенявіна, Ф. Ф. Ушакова, П. С. Нахімова, Ф. Ф. Беллінсгаузена, В. О. Корнілова, Г. І. Бутакова, які в різні часи проживали, працювали або побували в справах служби в м. Миколаїв; фотопортрети відомого російського архітектора І. Є. Старова, який розробив план міста і багатьох його будівель, члена-кореспондента Петербурзької академії наук, першого директора Миколаївської морської обсерваторії, ученого-астронома К. Х. Кнорре.

Фотодокументи радянського періоду – це фотографії суднобудівників – Героїв Соціалістичної Праці, передовиків виробництва, лауреатів Державних премій СРСР і УРСР, делегатів з'їздів КПУ та КПРС, героїв-десантників та ін. Музей зберігає грамплатівки з записами пісень морської та краснавчої тематики, кінофільм та діафільми з історії суднобудування.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Інвентарні книги

Каталоги:

предметний

тематичний

іменний

Бібліографія

Петраш А. Музеи Николаева : путеводитель / А. Петраш. – Одесса : Маяк, 1979. – 96 с.

Музей судостроения и флота : путеводитель. – Одесса : Маяк, 1983. – 96 с.

Музей судостроения и флота : путеводитель. – 2-е изд., перераб. и доп. – Одесса : Маяк, 1986. – 96 с.

Музей суднобудування і флоту – візитна картка Миколаєва : буклет. – Миколаїв : Атол, 2003. – 7 с.

Хлопинська Л. Д. Документальні колекції Миколаївського музею суднобудування і флоту / Л. Д. Хлопинська // Музейний часопис (до 90-річчя Миколаївського обласного краєзнавчого музею) / Упр. культури Миколаїв. облдержадміністрації, Миколаїв. обл. краєзн. музей. – Миколаїв : Атол, 2003. – С. 84–85.

Хлопинская Л. Д. Дворец-музей на Адмиральской / Л. Д. Хлопинская. – Миколаїв : Можливості Кімерії, 2004. – 111 с.

В. Нечитайло

Первомайський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Філіал Миколаївського обласного краєзнавчого музею

Адреса: вул. Дзержинського, 10, м. Первомайськ, Миколаївська обл., 55200

Тел.: (0261) 4-22-72

Транспорт: автобус 396, 399

Час роботи: 8.30–17.00, вихідні дні – неділя

Історична довідка

1927 р. – створено музей.

1941–1944 рр. – музей зруйновано і пограбовано під час окупації нацистськими загарбниками.

1972 р. – відкрито як громадський музей.

1988 р. – став філіалом Миколаївського обласного краєзнавчого музею і отримав назву Первомайський краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

653 од. зб. документів з паперовими носіями та фотодокументів (кін. XIX–XX ст.)

Анотація складу фондів

Зібрані музеєм історичні джерела радянської доби – це документи особового походження. Більшість з них свідчить про участь жителів Первомайщини у Великій Вітчизняній війні: військові та партизанські квитки, щоденники учасника Великої Вітчизняної війни Є. Т. Бінковського та учасника підпільного руху Думанського, фронтові листи, листи з подякою “Воїну-переможцю”, посвідчення до медалей (“За бойові заслуги”, “За визволення Варшави”, “За взяття Берліна”, “За перемогу над Німеччиною”, “За відвагу”, “За визволення Праги”, “За участь в героїчній обороні Кавказу”, “20 років Перемоги”, “30 років Перемоги”, “За доблестний труд в Вели-

кой Отечественной войне 1941–1945 гг.”); посвідчення до нагрудних знаків (“Відмінник-кулеметник”, “Ветеран 169-ї стрілкової дивізії”, “25 років Перемоги”) тощо. У музеї зберігаються довідки про героїчну смерть воїнів на фронтах Великої Вітчизняної війни (1943).

Про трудові звершення трудящих Первомайщини розповідають такі документи: посвідчення до медалей (“За доблестный труд. В ознаменование 100-летия со дня рождения В. И. Ленина”, “За трудову відзнаку”, “Ветеран праці”), посвідчення до нагрудних знаків “Переможець соцзмагання”, грамоти Героям Соціалістичної Праці, свідоцтва про занесення на міську Дощку Пошани за трудові досягнення, про нагородження трудових колективів підприємств та організацій району.

Наявні орденські книжки, нагороджувальні листи, мандати делегатів ХІХ партійної конференції, квитки членів добровільних товариств: “ОСО-ВИАХИМ”, “Доброхим” (1927), авіації і повітроплавання (1925), Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (1935).

Музеєм зібрані фотодокументи – фотонегативи та фотознімки видів місцевості, визначних подій району, індивідуальні фотографії учасників громадянської війни, ветеранів Великої Вітчизняної війни, Героїв Соціалістичної Праці, групові знімки трудових колективів.

Обліково-довідковий апарат

Книга надходжень

Інвентарні книги

Інвентарна картотека

М. Явланова

Баштанський народний історико-краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Миколи Аркаса, 1, м. Баштанка,

Миколаївська обл., 56100

Тел.: (0258) 2-22-31

Транспорт: зуп. “Пагорб Слави”

Час роботи: 8.00–17.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1957–1968 рр. – створено Баштанський історико-краєзнавчий музей на громадських засадах. Створення музею в Баштанці пов’язано з героїчною боротьбою з денікінцями (1919), що увійшло в історію під назвою “Баштанської республіки”. У 1959 р. під час святкування 40-річчя Баштанської республіки при районному Будинку культури було відкрито першу експозицію музею.

1968–1993 рр. – Баштанський народний районний історичний музей.

1968 р. – присвоєно звання “Народний музей”.

1974 р. – музей одержав приміщення колишньої контори колгоспу ім. Комінтерну (на території Пагорбу Слави), де і було розгорнуто нову експозицію.

1993–1995 рр. – Баштанський районний краєзнавчий музей.

1996 р. – перейменовано у Баштанський народний історико-краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

6278 од.зб. музейних предметів, у т. ч.:

4581 од. зб. документів з паперовими носіями(1741–2005)

1962 од. зб. фотодокументів (поч. ХХ ст. – 2005)

бл. 80 од. зб. кіно-, фоно-, відеодокументів (1989–2005)

Анотація складу фондів

У фондах зберігаються: стародрук 1741 р.; документи, що характеризують соціально-економічне життя Полтавки (Баштанки), розвиток медицини, освіти ХІХ – поч. ХХ ст. (купчі, документи про освіту, особисті записи фельдшера Т. Є. Бабачкова про стан медичного обслуговування в Полтавській дільничній амбулаторії).

Частину архівних фондів складають матеріали, що відображають події жовтневої революції, Першої світової та громадянської воєн (фотографії, спогади учасників тих подій).

Окрему групу складають документи про діяльність Баштанської республіки 1919 р. (фотографії учасників повстання та спогади).

Період будівництва соціалізму знайшов відображення у фотографіях та документах.

Подія Великої Вітчизняної війни та партизанського руху на Баштанщині присвячені фотографії, листи, документи, спогади учасників війни, партизанського руху, анкети учасників бойових дій, передані районною радою ветеранів.

Певне місце в архівних фондах посідають матеріали, що відображають соціально-економічний та культурний розвиток району (1960–1980): документи та фотографії передовиків виробництва, делегатів від Баштанського району в складі делегації Миколаївської області на з'їздах КПРС і Компартії України, з'їздах комсомолу, Всесоюзних та Республіканських з'їздах колгоспників, на ВДНГ, Олімпіаді-80, пам'ятні альбоми, дипломи, посвідчення; матеріали (фотодокументи, книги) письменника О. О. Сизоненка, кінорежисера Р. І. Сошенка, заслуженого художника України Г. О. Довженка, чемпіона світу з плавання О. П. Бойченка (кін. 40-х рр. ХХ ст.).

Фотографічну групу представлено портретом М. М. Аркаса – видатного громадського діяча, історика, етнографа, композитора, просвітителя; груповими фотопортрети ради кредитного товариства с. Полтавки (1910), медичних працівників земської амбулаторії (с. Полтавка, 1910), земляків часів жовтневої революції (Петроград, 1917) і Першої світової війни; радянський період представлено фотопортретами та груповими знімками учасників перших п'ятирічок.

Зібрано фотоматеріал про учасників Великої Вітчизняної війни – уродженців Баштанського району, воїнів – визволителів кінно-механізованої групи генерала І. О. Плієва; Героїв Соціалістичної Праці; делегатів з'їздів; заслужених вчителів України; чемпіонів світу, Європи, України з різних видів спорту; родинні фотографії заслуженого художника України Г. О. Довженка,

групі фотознімки лауреата Державної премії українського письменника О. О. Сизоненка.

Сучасні події знайшли відображення в групових знімках, що розповідають про відкриття пам'ятників, новобудов, святкування знаменних дат і подій в районі.

Кінодокументи представлені фільмом про українського письменника О. О. Сизоненка.

У колекції фонозаписів зібрано аудіозаписи спогадів учасників Великої Вітчизняної війни, партизанського руху на Баштанщині (2000–2005); відеофільми відображають святкування знаменних подій, проведення свят та різних урочистостей (2000–2005).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи

Допоміжні картотеки

Науково-довідкова бібліотека

Створено у 1959 р. У фондах налічується 250 прим. книг ХХ – поч. ХХІ ст., комплекти газет: “Рідне Прибужжя”, “Голос Баштанщини”, “Урядовий кур'єр”, “Правда”, “Известия” (1931–2006).

Бібліографія

Трудова слава баштанців в експозиціях народного історико-краєзнавчого музею : буклет. – Миколаїв : Маяк – 2 с.

Л. Чорна

Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека імені О. Гмирьова

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Московська, 9, м. Миколаїв, 54001

Тел.: (0512) 37-31-09, 37-34-78

E-mail: reglib@trion.mk.ua

Транспорт: тролейбус 2, 6, маршрутне таксі 8, 21, 63

Час роботи: 10.00–19.00, 10.00–18.00 (субота і неділя), вихідний день – п'ятниця

Історична довідка

1881 р. – відкрито Миколаївську громадську бібліотеку.

1920 р. – набула статусу Миколаївської центральної бібліотеки.

1938 р. – Обласна універсальна наукова бібліотека.

Обсяг фондів

2148767 прим. видань, у т. ч.:

бл. 40 тис. прим. у фонді відділу рідкісних і цінних видань

Анотація складу фондів

Відділ рідкісних і цінних видань, зберігає рукописні оригінали: родинні колекції (колекція родини Аркасів – у фонді зберігається 30 видань з приватного зібрання; колекція О. А. Понятовського, який у 1914 р. заповів у дар Миколаївській громадській бібліотеці зібрання книг кількістю 1730 томів з особистої бібліотеки. На сьогодні виявлено понад 400 прим. даного зібрання).

У фонді відділу рідкісних і цінних видань зберігаються: стародруки (377 прим., XVII ст. – 1830), у т. ч.: 46 прим. іноземними мовами, 7 прим. часописів; видання з автографами – 46 видань з дарами авторів, у т. ч. М. Алтухова, В. Беренштама, Ф. Веселого, К. Цюлковського та ін.

Довідковий апарат

Каталоги:
алфавітний
систематичний

Картотеки

Бібліографія

Николаевская обласная библиотека им. А. Гмырева : буклет. – Николаев, 1973. – 8 с.

Николаевская обласная библиотека им. Алексея Гмырева : памятка читателю / сост. З. И. Гайсинский. – Николаев, 1981. – 10 с.

Історія бібліотеки : зб. ст. до 120-річчя Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. Гмирьова / редкол.: Н. Ф. Богза, Л. М. Голубченко, Н. Л. Малиновська. – Миколаїв : Ганна Гінкул, 2001. – 64 с.

Миколаївська державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирьова. 120 років, 1881–2001 рр. : путівник / склад.: Л. П. Захарова, О. М. Щербець. – Миколаїв : Європрес, 2001. – 12 с.

Миколаївська державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирьова: історія, традиції, динаміка змін (1881–2006) / редкол.: Н. Ф. Богза, Т. С. Остапенко, Л. М. Голубченко, Н. В. Мойсєєва. – Миколаїв : Шамрай, 2006. – 136 с.

Миколаївська державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирьова : путівник / склад.: Т. С. Остапенко, В. В. Агарова, Т. М. Вірьовка, Н. В. Мойсєєва. – Миколаїв : Шамрай, 2006. – 31 с.

Л. Трезуб

Меморіальний музей адмірала С. О. Макарова при Національному університеті кораблебудування

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: просп. Героїв Сталінграду, 9, м. Миколаїв, 54025

Тел: (0512) 39-73-70

Транспорт: тролейбус 6, 7, автобус 51, 25 (зуп. “НКІ”)

Час роботи: 10.00–17.00 (вівторок, п’ятниця)

Історична довідка

1949 р. – створено музей до 100-річчя від дня народження адмірала С. О. Макарова.

1954 р. – музей закрито.

1969 р. – відновлено меморіальний музей адмірала С. О. Макарова до 50-ліття створення інституту.

1970 р. – відкрито музей.

Обсяг фондів

172 од. зб. документів, у т. ч.:

22 од. зб. документів з паперовими носіями (кін. XVIII – XX ст.)

150 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Зберігаються: документи особового походження – копія послужного списку С. О. Макарова; щоденник старшого механіка Улашевича криголаму “Ермак”, періоду 2-ї арктичної експедиції (оригінал); партитура В. Бергнера “Траурні звуки пам’яті героїв моряків м. Петропавловська” (рукопис, 1905); друкарські матеріали (квиток та талони-квитанції членів “Річного яхт-клубу”, м. Миколаїв, 1914; кольорова листівка із зображенням Миколаївського Бузького мосту кін. XIX ст.; меню святкового обіду на криголамі “Ермак” для членів Шпіцбергенської експедиції, 1901); картографічні матеріали: карта, оригінал р. Буг від Костянтинівського маяка до мису Варварівка із входом у ріку Інгул, складена лейтенантом Тучковим (1909); карта, оригінал Північного полярного простору, складена Ю. М. Шакальським (1900); креслення трубопроводів у машинних і кочеварних трюмах крейсера 1-го рангу “Адмірал Макаров”, виконані машинним квартирмейстером А. Лукановим (1908).

Наявні понад 200 цінних старовинних видань (кін. XVIII – поч. XX ст.) з військово-морської тематики: “Морський Статут” (1780), “Регламент адміралтейств і верфей” (1780), “Про непотоплюваність суден” (1870), “Історичний огляд розвитку і діяльності морського міністерства за 100 років його існування” (у 2 т.), “Історія морського кадетського корпусу зі списком його випускників”, “Морські збірники” (з 1848), книги Беклемішева, Слагіна, Боголюбова, Вальдемара, Бутакова, Дунаєва та ін.

Зберігаються і експонуються численні фотодокументи: оригінали з видами рейду в яхт-клубі (кін. XIX ст.), панорами військово-морської бази Порт-Артура, де загинув адмірал С. О. Макаров (1905); макарівських стипендіатів з 1950 р.; фоторепродукції із зображенням адмірала С. О. Макарова, його родини тощо.

Документи надійшли від доцента МКІ Ю. В. Афанасьєва, викладача військово-морської кафедри О. Є. Ніщенка, від капітана яхти “Ікар” Н. Д. Вишеславського, начальника бюро метрології і стандартизації В. В. Мацкевича, краєзнавця А. Л. Журавля, викладачів та студентів кафедри теоретичних основ електротехніки та ін.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарна книга

Книга надходжень

С. Чернова, І. Мяснікова

Одеський історико-краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Гаванна, 4, м. Одеса, 65026

Тел.: (048) 725-52-02 (черговий), 722-84-90 (секретар)

Факс: (048) 726-14-24

E-mail: oikmsolodova@ua.fm

Веб-сайт: www.history.odessa.ua

Транспорт: тролейбус 1 (зуп. “вул. Грецька”), трамвай 5 (зуп. “вул. Преображенська. Привоз”, з пересадкою на трамвай 3, 12 (зуп. “вул. Єлизаветинська, Малий пров.”), маршрутне таксі 129 (зуп. “Олександрівський проспект”), фунікулер (зуп. “Приморський бульвар” та “Катерининська площа”), тролейбус 4, 10 (зуп. “Військовий спуск”)

Час роботи: 10.00–17.00, вихідний день – п’ятниця

Історична довідка

1955 р. – створено Одеський державний історико-краєзнавчий музей на основі зібрань Одеського державного історико-археологічного музею, Музею героїчної оборони Одеси, Одеського природознавчого музею та інших музейних установ.

1974 р. – Одеський історико-краєзнавчий музей.

Обсяг фондів

17980 од. зб. документів з паперовими носіями (1571 р. – XXI ст.)

18454 од. зб. фотодокументів (кін. XIX – поч. XXI ст.)

Анотація складу фондів

Значну частину фонду складають оригінальні рукописні та друковані документи (група “Д”): офіційні документи державних органів, установ, організацій, підприємств, громадських об’єднань, приватних установ; документи особового походження, серед яких родинні архіви: Болтенко-Ржепішевських: Ф. Д. Болтенка (1843–?), військового топографа, учасника російсько-турецької війни 1877–1878 рр., М. Ф. Болтенка (1888–1959) – ученого-історика, археолога, керівника музейного закладу, громадського діяча, М. І. Ржепішевського (1877–1957) – викладача математики та фізики, політичного та громадського діяча, інших членів родини; Бориневич-

Бабайцевих: А. С. Бориневича (1855–1940) – статистика, працівника виконавчих органів міського самоврядування Одеси, політичного та громадського діяча, З. А. Бабайцевої (уродж. Бориневич) (1886–1972) – ученого-філолога, викладача вищих навчальних закладів, громадського діяча; Шпакових-Буянських: О. Я. Шпакова (1868–1927) – ученого-історика держави та права, викладача та керівника вищих навчальних закладів, громадського діяча, С. Г. Шпакової (уродж. Буянської) (1870–1940) – учителя початкових класів середніх навчальних закладів, Л. О. Шпакової (1909–1960-ті) – художника, Г. І. Буянського (1816–1895) – офіцера Імператорської російської армії, учасника Східної (Кримської) війни 1853–1856 рр. та бойових дій на Кавказі у серед. та другій пол. XIX ст.; друковані матеріали; рукописні книги, науково-технічні документи, ноти.

Картографічні матеріали (група зберігання “К”) включають: проекти будівель та різних споруд м. Одеси (1800–1992); проекти кварталів, районів, приміських селищ м. Одеси, а також міст та фортець краю (1696–1991); карти Південно-Східної, Центральної Європи, Півдня Російської імперії та СРСР, зокрема України та Одеси; компасні карти-портalani – оригінали, мальовані та літографічні копії XIX ст. (XII ст. – 1967).

Матеріали групи “Д” включають: укази та грамоти на володіння майном, повідомлення про хід військових дій, листи, анкети, офіцерські патенти, нагородні грамоти, формулярні списки (XVI–XXI ст.), документи державних установ м. Одеси, документи купівлі-продажу майна, векселі, цінні папери, свідоцтва, посвідчення, грамоти, протоколи засідань, листи, візитівки (XIX–XX ст.); протоколи засідань, накази, фінансові документи, повідомлення, довідки, листи, спогади та особисті документи учасників революційного руху, громадянської війни та періоду соціалістичного будівництва на Одещині (1900–1941); накази, об’яви, листівки, свідчення військовополонених, анкети, спогади та особисті документи учасників Великої Вітчизняної війни на Одещині (1941–1945); документи різних типів, що характеризують економічне життя, народний добробут, розвиток науки, культури на Одещині (1944–2008); персональні справи 372 представників державних установ, керівників підприємств, відомих діячів науки і культури, учасників революційного руху, громадянської та Великої Вітчизняної воєн, соціалістичного будівництва на Одещині.

Фотодокументи систематизовані за хронологічним, тематичним та жанровими ознаками: в рамках певної історичної епохи виділяються (фотопортрети, групові фотопортрети, невідомі особи, історично-побутові фотографії, краєвиди, різні фотографії).

Історико-революційні події 1905–1920 рр. подаються за темами, а період з 1944 р. до наших днів за напрямками розвитку суспільно-політичного життя, економіки, науки і культури краю.

Унікальною є рукописна копія праці О. В. Суворова “Вахт-парад”, зроблена у XVIII ст., що походить зі збірки Імператорського Одеського Товариства історії та старожитностей.

Книжкове та газетне зібрання розділено на три групи зберігання та використання: друковані видання – книги та журнали (XIX – перша пол. XX ст.); стародруки; путівники, довідкові та енциклопедичні видання; періодичні видання тощо.

Науково-допоміжні матеріали включають: рідкісні наукові, довідкові, енциклопедичні видання.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи

Інвентарні картки

Фондові каталоги

Науково-довідкова бібліотека

Налічує понад 5 тис. прим. наукових, методичних видань та довідників (1950–2001). Наявні комплекти Одеських обласних та міських газет 1990-х рр.

Література попереднього періоду та підбірки періодичних видань віднесено до основного (ПИ) та науково-допоміжного (НВК) фондів музею.

Бібліографія

Одеський державний історико-краєзнавчий музей : путівник / за ред. М. М. Пустовойтенка. – Одеса : Кн. вид-во, 1959. – 153 с.

Пушкинский отдел Одесского государственного историко-краеведческого музея : путеводитель / ред. О. А. Сидоренко. – Одесса : Маяк, 1971. – 148 с.

Одесский историко-краеведческий музей : путеводитель / ред. Н. Н. Пустовойтенко. – Одесса : Маяк, 1974. – 148 с.

Фронтовые письма одесситов : докум.-худ. сб. / редкол.: В. В. Солодова, Л. Н. Никитенко, И. М. Озерянская, Ю. А. Слюсарь. – Одесса : Принт Мастер, 2000. – 160 с.

Одесский историко-краеведческий музей : путеводитель / сост. В. В. Солодова, И. М. Озерянская. – Одесса : Optimum, 2001. – 64 с.

Озерянская И. М. Требник 1606 г. / И. М. Озерянская // Вісн. Одес. іст.-краєзн. музею. – Одеса, 2005. – С. 31–33.

Солодова В. Документи Одеського історико-краєзнавчого музею періоду Другої світової війни : коротка довідка / В. Солодова // Архіви України. – 2005. – № 1/3. – С. 189.

Солодова В. Документ як експонат музею : (за документами Одеського історико-краєзнавчого музею) / В. Солодова // Студії з архів. справи та документознавства. – 2005. – Т. 13. – С. 142–145.

Солодова В. В. Формування та розвиток документальних колекцій у складі фондів одеських музеїв (1825–2003) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.10 / В. В. Солодова ; Держкомархів України, УНДІАСД. – К., 2006. – 19 с.

Слюсарь Ю. А. Документи личной переписки А. В. Суворова о личности великого полководца из собрания Одесского историко-краеведческого музея / Ю. А. Слюсарь // Суворовские чтения / Измайльский ист. музей А. В. Суворова. – Измаил, 2007. – Вып. 4/5. – С. 15–19.

Ю. Слюсарь

Болградський історико-етнографічний музей

Підпорядкування: відділ Одеського історико-краєзнавчого музею

Адреса: просп. Леніна, 154, м. Болград, Одеська обл., 68702

Тел.: (046) 46-29-06

Транспорт: автобус “Київ-Болград”, “Ізмаїл-Болград”,
“Рені-Болград”

Час роботи: 9.00–18.00, вихідні дні – неділя, понеділок

Історична довідка

1989 р. – створено музей з метою збирання предметів та матеріалів, що презентують культурні традиції українців, болгар, гагаузів, росіян, молдаван, албанців та представників інших етнічних груп, які населяють Південну Бессарабію.

Обсяг фондів

240 од. зб. документів з паперовими носіями (1879–1917)

557 од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Музейне зібрання відображає історію краю, матеріальну та духовну культуру його багатонаціонального населення.

Документи зберігаються у фондах та частково у експозиції. Серед них: церковні книги Преображенського собору із записами про народження, вступ до шлюбу та смерть мешканців Болграда (1882–1888); церковні книги із записами про народження, вступ до шлюбу, смерть мешканців сел. Табакі Болградського району (1879–1883, 1896–1898, 1902–1905); свідоцтва про народження (1889), свідоцтва про шлюб (1917), смерть (1902).

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Індивідуальні інвентарні картки

М. Куємжи

Білгород-Дністровський краєзнавчий музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Пушкіна 19, м. Білгород-Дністровський,
Одеська обл., 67700

Тел.: (04849) 2-25-96, 2-34-43

Транспорт: маршрутне таксі, електропоїзд

Час роботи: 8.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1940 р. – відкрито Аккерманський (нині Білгород-Дністровський) краєзнавчий музей. Під час війни фонди дуже постраждали, більшу частину їх втрачено.

Велику допомогу у відновленні фондів, створенні експозиції надали учені, музеї міст Москви, Ленінграда, Києва, Одеси, Ізмаїла.

Обсяг фондів

58 тис. од. зб. музейних предметів (перша пол. XIX–XXI ст.)

25 тис. од. зб. документів з паперовими носіями

7 тис. прим. друкованих видань

Анотація складу фондів

В основі зібрань – приватні колекції мешканців міста, колекції археологічних і етнографічних матеріалів, культових і природничо-історичних предметів.

У відділі фондів зберігаються: експонати групи “П” – “Письмові джерела і друковані видання”, які складають значну частину музейних фондів.

Документи охоплюють події першої пол. XIX–XXI ст. Це – документи купівлі-продажу майна, свідоцтва, цінні папери, посвідчення, грамоти; документи про освіту, статuti, укази, спогади та особисті документи учасників революційного руху, заяви, відкриті листи, оголошення про торги, охоронні розписки (1900–1940); накази, оголошення, листівки, свідчення, анкети, спогади та особисті документи учасників Великої Вітчизняної війни (1941–1945); документи різних типів, що характеризують економічне життя, стан народного добробуту, розвиток науки, культури Південного Придністров'я з 1944 р. по сьогоднішній день; персональні справи представників державних установ, керівників підприємств, учасників революційного руху, громадянської та Великої Вітчизняної воєн, соціалістичного будівництва.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Книги надходжень

Бібліографія

Авербух П. По историческим местам Белгорода-Днестровского : путеводитель / П. Авербух, Г. Криволап. – Одесса : Маяк, 1965.

Белгород-Днестровский краеведческий музей : путеводитель. – Одесса : Маяк, 1987.

Л. Коренева

Ізмаїльський історичний музей А. В. Суворова

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Пушкіна, 37, м. Ізмаїл, Одеська обл., 68600

Тел.: (04841) 2-26-80, 2-21-25

Факс: (04841) 2-26-80

Транспорт: автобус 1, 2, 3, 4, 7, 9, 16, 18, 23 (зуп. “Центр”), автобус 10, 19 (зуп. “Музей Суворова”)

Час роботи: 9.00–17.00 (щодня)

Історична довідка

1946 р. – засновано музей.

1947 р. – відбулося відкриття музею.

Обсяг фондів

30 тис. од. зб. музейних предметів, у т. ч.:
2659 од. зб. документів з паперовими носіями (XIX–XX ст.)
4177 од. зб. фотодокументів (кін. XIX–XX ст.)

Анотація складу фондів

Зберігаються експонати з воєнно-історичної тематики: предмети археології, мистецтва, нумізматики, історико-побутові, декоративно-прикладні, з історії релігії та атеїзму, з сучасності, фото- і письмові джерела.

Документи зберігає відділ фондів: документи з історії Придунайського краю XIX–XX ст.; особисті документи учасників Першої світової війни, революційних подій 1917–1920 рр., Великої Вітчизняної війни; матеріали з історії сучасних збройних сил; книги з військової історії, видані в XIX–XX ст.

Фотодокументи присвячено історії Придунайського краю та м. Ізмаїл.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги
Інвентарні картки
Наукові картки

Бібліографія

Ізмаїльський музей О. В. Суворова : путівник. – Одеса, 1961.
Ізмаїльський музей О. В. Суворова : путівник. – Одеса, 1968.
Діорама “Штурм фортеці Ізмаїл” : буклет. – Ізмаїл, 2001.
Суворівські маєтки : зб. ст. – 2000–2003. – Ізмаїл ; Одеса, 2000. – Вип. 1 ; Ізмаїл ; Одеса, 2001. – Вип. 2 ; Ізмаїл, 2003. – Вип. 3.

Л. Гончаренко

Одеський літературний музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Ланжеронівська, 2, Одеса, 65026

Тел.: (048) 722-00-02, 722-33-70

E-mail: litmuseum @yandex.ru

Веб-сайт: <http://museum.odessa.net/litmuseum>

Транспорт: тролейбус 1, 4, 10

Час роботи: 10.00–17.00, вихідний день – понеділок

Історична довідка

1977 р. – засновано музей.

Обсяг фондів

3846 од. зб. документів з паперовими носіями (1843–2005)
2646 од. зб. кіно-, фото-, фоно-, відеодокументів (1860–2005)

Анотація складу фондів

У фондах, відділі “Рукописний фонд” (Р), (Д), (ПИ) зберігаються рукописи, документи, друковані видання.

Наявні документи з паперовими носіями: метричні записи; листи; рукописи, свідоцтво про народження; свідоцтво про смерть; довідки; відозви; рукописні книги; паспорти; мапи; листівки; дипломи та атестати; грамоти; вітальні адреси; афіші; програми; оголошення; автобіографії; щоденники; записники; конспекти (1843–2005). Серед них – листи Г. Зонтаг Р. Р. Родіонову; рукопис Б. І. Сушинського “Беседи у літературного камина”.

Фондоутворювачі: С. О. Бондарін та його дружина Г. С. Адлер (Москва) – письменник, одесит за походженням; члени Одеської спілки письменників; нащадки письменників В. Короленка, К. Чуковського, І. Ільфа, К. Паустовського, І. Микитенка, С. Кірсанова, видавця Є. Фесенка; обмінні фонди Російської державної бібліотеки ім. Леніна (м. Москва), Публічної бібліотеки ім. М. Є. Салтикова-Щедріна (м. Петербург); Наукової бібліотеки (м. Рига).

Обліково-довідковий апарат

Книги надходжень

Інвентарні картки

Комп’ютерний варіант книжкового каталогу

Картотека фондів

Бібліотека

Має сучасні довідкові видання та газети, починаючи з 1980 р.

Бібліографія

Одесский государственный литературный музей : путеводитель. – Одесса : Маяк, 1986. – 144 с. : ил.

Одесский государственный литературный музей : буклет. – Одесса, 1987.

“Дом князя Гагарина...” : сб. ст. и публикаций. – Одесса : Афина, 1997. – Вып. 1. – 240 с. ; Одесса : Друк, 2001. – Вып. 2. – 336 с. ; Одесса : ПЛАСКЕ, 2004. – Вып. 3, ч. 1. – 264 с. ; Ч. 2. – 368 с.

Рассказы о музее : сб. очерков. – Одесса : ПЛАСКЕ, 2002. – 200 с. : ил.

Одесса А. Пушкину : 200-летию А. С. Пушкина посвящается... : сб. ст. – Одесса, 1999.

Яворская Е. Л. Архив Е. Петрова в Одесском литературном музее / Е. Л. Яворская // Архив. Документ. Історія. Сучасність : зб. наук. ст. та матеріалів. – Одеса, 2001. – С. 329–332. – (Праці / Держархів Одес. обл. ; т. 4).

Вениамин Бабаджан. Из творческого наследия : в 2 т. / сост. С. З. Луцкий, А. Л. Яворская. – Одесса : Оптимум, 2004. – 584 с. : ил.

Мельниченко Л. “Еврейский вопрос” в периодической печати и документах оккупационного периода : по материалам коллекции Одесского литературного музея / Л. Мельниченко // История Холокоста в Одесском регионе : сб. ст. и документов / Междунар. обществ. орг., Еврейский общин.

центр “Мигдаль”, Музей истории евреев Одессы “Мигдаль-Шорашим” ; сост. М. Рашковецкий. – Одесса, 2006. – С. 210–227.

Яворская А. Забытые и знаменитые / А. Яворская. – Одесса : Оптимум, 2006. – 236 с. : ил.

О. Яворська, Н. Михайлова

Одеський художній музей

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Софіївська, 5а, м. Одеса, 65026

Тел.: (0482) 23-82-72

Факс: (0482) 23-83-93

Транспорт: трамвай 3, 12, маршрутне таксі 145, 232

Час роботи: 9.00–17.00 (взимку), 10.00–18.00 (влітку), вихідний день – вівторок

Історична довідка

1899 р. – засновано Одеський художній музей з ініціативи Одеського товариства художніх мистецтв у будинку, що належав Г. Г. Маразлі.

1917 р. – музей передано у ведення відділу народної освіти Одеського ви-конкому.

1918 р. – музей реорганізовано у Народний художній музей.

1937 р. – перетворено у Російсько-український музей, в якому відкрито відділ радянського образотворчого мистецтва.

1944 р. – перейменовано в Художню картину галерею.

1965 р. – перейменовано в Одеський художній музей.

У структурі музею: архівний відділ; філіал Ананьївський історико-художній музей.

Обсяг фондів

286 од. зб. документів у архівному відділі (1932–2002)

Анотація складу фондів

Архівний відділ здійснює збереження та облік документів, наукове та технічне опрацювання. Серед документів є подаровані приватними особами та передані митницею конфісковані твори мистецтва. Архів музею до 1960 р. передано у м. Київ.

Фондоутворювачі: художники – послідовники південноросійської школи – Є. І. Морозов, О. Б. Постіль, М. Д. Тюдоров, О. М. Шистер та ін.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні книги

Каталоги:

нових надходжень

виставок

Картотека особистих колекцій

Бібліографія

Одеський художній музей : путівник. – Одеса, 1989.

О. Скальська

Ананьївський історико-художній музей

Підпорядкування: Філіал Одеського художнього музею

Адреса: вул. Незалежності, 61, м. Ананьїв, Одеська обл., 66410

Тел.: (04863) 2-27-63

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1977 р. – філіал відкрито для постійної експозиції робіт академіка живопису Є. І. Столиці (1870–1929), який більшу частину свого життя проживав у Ананьєві. Картини художника були передані родичами через Одеський художній музей.

2006 р. – картини Є. Столиці знаходяться в Одеському художньому музеї на реставрації.

Обсяг фондів

13 од. зб. документів з паперовими носіями (XX ст.)

Анотація складу фондів

У постійній експозиції філіалу Одеського художнього музею представлено матеріали краєзнавчого характеру. Серед них: театральні афіші (до 1917); програма проведення гімназичного новорічного вечора (1911); карта м. Ананьєва (1889); поштові картки з видами Ананьєва (1908, земська лікарня, народний дім); похвальний лист учениці Ананьївської гімназії А. Грузиненко (1909) та її фотокартка (1913); фотокартка І. Гаспля, директора Ананьївської чоловічої гімназії (1909); віньєтка “Випуск” Ананьївської жіночої гімназії (1912–1913); фотокартка Ананьївських урядовців (до 1917); постанова, опрацьована на раді представників Ананьївської ради робочих, солдатських та селянських депутатів повітового продовольчого комітету (1917); довідка, яка підтверджує, що К. Л. Дембицький, житель м. Ананьєва, був політкаторжанином (1934); рукописна книга поезій П. Л. Лашкарьова, самодіяльного поета, учителя, жителя м. Ананьєва (1970-ті).

Г. Цуркіна

Одеський муніципальний музей особистих колекцій ім. О. Блещунова

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Польська, 19, м. Одеса, 65001

Тел.: (0482) 22-10-81, 25-04-53

Веб-сайт: <http://www.museum-collections.odessa.ua>

Час роботи: 10.00–18.00, вихідний день – середа

Історична довідка

1989 р. – створено музей.

Обсяг фондів

понад 5 тис. од. зб. листів
понад 100 од. зб. документів
13 прим. альбомів-звітів
7 папок різних матеріалів

Анотація складу фондів

Зберігає експонати в експозиції та запасниках. До основного фонду відноситься багатий архів засновника музею О. В. Блещунова, який складається з особистого листування, різної документації та матеріалів, альбомів-звітів про проведення альпіністських зборів та сходжень. Окремо виділено листування О. В. Блещунова з фронтовими друзями, альбоми з фотографіями воєнних років та описами епізодів боїв під час Великої Вітчизняної війни, спогади. Особисте листування поділено на три частини. Найбільша з них – листування з відомими діячами науки СРСР. Серед них: академіки І. В. Тамм, С. М. Хейфец, В. М. Харитонов, Г. Н. Фльоров; професори О. Є. Агаханянц, Н. М. Сушкіна, Г. М. Заславський та ін. Другий розділ складає листування з альпіністами, службове листування (понад 100 адресатів). Третій розділ – це листування з відомими діячами культури, творчою інтелігенцією, зокрема з художниками, чиї роботи зберігаються у музеї. Серед них В. П. Купченко – хранитель дому-музею М. О. Волошина в Коктебелі; Є.Є. Запорожченко – друг письменника В. П. Катаєва; Н. Г. Горбунова – канд. іст. наук, старший науковий співробітник Ермітажу та ін.; художники І. К. Колесова, А. П. Дикарська, С. І. Пустовойтов та ін.; артисти М. Р. Капніст (кіноактриса, нащадок поета-декабриста О. Капніста), Т. В. Бірюкова (засл. артистка Кабардино-Балкарської АРСР), С. Соїмон, Н. Г. Черкесс (літературний редактор театру А. Райкіна) та ін.

Наявне також листування з бароном Е. А. Вальц-Фейном, племінником засновника заповідника “Асканія-Нова”, та його двоюрідним братом Б. С. Скадовським, онуком засновника порту Скадовськ, які передали музею низку сімейних реліквій.

Серед офіційних документів є довідки, видані О. В. Блещунову АН Монголії про його роботу в 1950–1952 рр. науковим співробітником монгольської сільськогосподарської експедиції. Наявні карта Східного Паміру та плани печер. Зберігаються документи про історію створення музею.

Відомості про архівні зібрання Одеського муніципального музею особистих колекцій подано упорядниками другого тому за друкованими джерелами.

Бібліографія

Лысь В. Н. Архив А. В. Блещунова как составная часть основного фонда Одесского муниципального музея личных коллекций / В. Н. Лысь // Архив. Документ. Історія. Сучасність : зб. наук. ст. та матеріалів. – Одеса, 2001. – С. 271–274. – (Праці / Держархів Одес. обл. ; т. 4).

В. Лысь

Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького

Підпорядкування: Міністерство культури і туризму України

Адреса: вул. Пастера, 13, м. Одеса, 65026

Тел./факс (048) 723-02-52

E-mail: ognb@ognb.odessa.ua

Веб-сайт: <http://www.ognb.odessa.ua/>

Транспорт: маршрутне таксі 145, 146, 195, 193, 242, трамвай 3, 12 (зуп. “Художній музей”), тролейбус 2 (зуп. “Український театр”)

Час роботи: 9.00–19.00, вихідний день – п’ятниця

Історична довідка

1829 р. – з ініціативи громадськості та за поданням гр. М. Воронцова імператор Микола I видав наказ, який дозволив започаткувати в Одесі Міську публічну бібліотеку.

1907 р. – бібліотека переїхала у спеціально побудовану для неї споруду (архітектор Ф. П. Нестурх), в якій розташована й нині.

1922 р. – з метою систематизації і впорядкування великої кількості документів і матеріалів (перш за все унікальних раритетів) створено відділ рідкісних видань і рукописів.

1934 р. – Державна наукова бібліотека.

1941 р. – Державна наукова бібліотека ім. О. М. Горького.

У фондах Бібліотеки зосереджено бл. 5-ти млн. видань сто вісьмома мовами народів світу.

У структурі бібліотеки Відділ рідкісних видань і рукописів.

Відділ рідкісних видань і рукописів

Адреса: вул. Пастера, 13, м. Одеса, 65026

Тел.: (0482) 23-45-36

Веб-сайт: <http://www.ognb.odessa.ua/>

Транспорт: маршрутне таксі 145, 146, 195, 193, 242, трамвай 3, 12 (зуп. “Художній музей”), тролейбус 2, (зуп. “Український театр”)

Час роботи: 9.00–17.00, вихідний день – п’ятниця

Історична довідка

1922 р. – створено відділ рідкісних видань і рукописів з метою систематизації і впорядкування великої кількості документів і матеріалів (переважно унікальних раритетів). Основне ядро його склав Музей книги.

Обсяг фондів

100 рукописних фондів, 2723 од. зб. документів (XI ст. – 2006)

Анотація складу фондів

В основу нинішнього фонду відділу рідкісних видань і рукописів бібліотеки покладено матеріали, що накопичувались з часу існування бібліотеки (з 1829 р.). Рукописний фонд почав формуватися з другої полови-

ни XIX ст. Його основу склали рукописи із зібрання бібліотеки Одеського слов'янського благодійного товариства ім. Кирила та Мефодія (1883), з колекцій проф. В. Григоровича і попечителя бібліотеки гр. М. Толстого, Української державної бібліотеки ім. Т. Шевченка (1930) тощо. Було сформовано низку унікальних колекцій: старослов'янських рукописів (в якій найдавнішими є пам'ятки X–XI ст. – глаголичні Охридські й Хіландарські листки), рукописні трактати різними мовами з богослов'я, філософії, історії, права, економіки, військової справи тощо; колекцію автографів письменників (зокрема, О. Пушкіна, І. Тургенєва, О. Блока, П. Гулака-Артемівського), рукописів діячів науки і культури (зібрання М. Комарова, В. Буряченка, О. Кирпичникова, І. Линниченка, П. Білярського, М. Розберга).

У фонді зберігаються рукописи та рукописні книги старослов'янською, грецькою, латинською, французькою, італійською, німецькою, східними мовами.

Сформовано окремі тематичні фонди: історичний (XVIII–XIX ст.), історії України (1784–XIX ст.), історії Одеси (1796 – XX ст.), літературний (XVIII–XX ст.), музичний та театральний (1874 – XX ст.), юридичний (1741 – XX ст.), економіки та статистики (1806–1923), історії техніки (1824–1928), богословських рукописів (1668–1907), автографів (XVIII–XX ст.).

Створено особові фонди: фонд М. Ф. Комарова (1844–1913, бібліограф, етнограф, критик, юрист), який включає листи 200 діячів української культури кін. XIX – поч. XX ст.; фонд П. С. Білярського (1819–1867, філолог, академік) – листи від 40 кореспондентів. Фонди О. С. Пушкіна, І. С. Тургенєва, В. О. Жуковського, М. І. Гнедича, М. О. Некрасова, Я. Полонського, О. Блока, А. Марченко, автографи письменників. Найвні фонди родини Дерibasів, С. В. Шеміота, І. І. Куриса, О. І. Кирпичникова, М. І. Ленца, М. Г. Попруженка, І. О. Линниченка, В. В. Лазуського, родини Шевальових, Б. Я. Левих, С. А. Айдіняна, Ф. З. Зінько.

До фонду п'єс включено 1027 творів XIX ст.

У фонді зберігаються рідкісні видання: інкунабули – 52; палеотипи – 158; іноземні стародруки – 4948; кириличні друковані книги до XIX ст. – 147; гражданського друку – 3091; рукописні старослов'янські книги XIII–XVIII ст. – 111; газети 1821–1920-х рр.

Науково-довідковий апарат

Каталоги:
систематичний
алфавітний
хронологічний
мовний

Бібліографія

Мочульський В. Н. Описание рукописей В. И. Григоровича / В. Н. Мочульський // *Летопись Историко-филологического общества при Императорском Новороссийском университете.* – 1890. – Т. 1. – С. 53–133. – Отд. изд.: Одесса : Тип. Одес. воен. округа, 1890. – 81 с.

Попруженко М. Г. Из истории литературной деятельности в Сербии XV в. “Книги царств” в собрании рукописей библиотеки Императорского

Новороссийского университета / М. Г. Попруженко // Зап. Император. Новорос. ун-та. – 1894. – Т. 62. – С. 1–180. – Отд. изд. : Одесса, 1894. – 183 с.

Кульбакин С. М. Хиландарские листки. Отрывок кирилловской письменности XI в. / С. М. Кульбакин. – СПб., 1900. – 35 с. – (Памятники старославянского языка ; т. 1, № 1).

Грунский Н. К. Охридское евангелие / Н. К. Грунский // Известия Отделения русского языка и словесности Императорской Академии наук. – 1906. – Т. 11, № 4. – С. 157–164.

Попруженко М. Г. Одесская Городская публичная библиотека, 1830–1910 г. : ист. очерк / М. Г. Попруженко. – Одесса, 1911. – 84 с.

Ильинский Г. А. Охридские глаголические листки XI в. / Г. А. Ильинский. – Пг., 1915. – 31 с. – (Памятники старославянского языка ; т. 3, № 2).

Вайнштейн О. Збірка гр. О. Строганова в Головній бібліотеці Вищої школи м. Одеси / О. Вайнштейн // Бібліолог. вісті. – 1925. – № 1/2 (8/9). – С. 123–125.

Вайнштейн О. Музей книги Одеської центральної наукової бібліотеки / О. Вайнштейн // Праці Одес. центр. наук. б-ки. – 1927. – Т. 1. – С. 17–55.

Тюнеєва О. М. Музей книги Одеської державної публічної бібліотеки / О. М. Тюнеєва // Бібліолог. вісті. – 1927. – № 2. – С. 46–60.

Петрунь Ф. Е. Рукописна збірка В. І. Григоровича : бібліогр. замітки / Ф. Е. Петрунь // Праці Одес. центр. наук. б-ки. – 1927. – Т. 1. – С. 137–163.

Tuneiewa A. La Bibliotheque publique d'Etat a Odessa / A. Tuneiewa // Revue des Bibliotheques. – 1928. – № 38. – P. 377–421.

Лазурський В. Ф. Архів М. Ф. Комарова / В. Ф. Лазурський // Зап. Укр. бібліогр. т-ва в Одесі. – 1929. – Т. 2/3. – С. 150–151.

Петрунь Ф. Е. З історії збирання рукописів на Балканському півострові : (до 80-ліття “Очерка путешествия по европейской Турции” В. Григоровича, Казань, 1848) / Ф. Е. Петрунь // Бібліолог. вісті. – 1929. – № 2/3 (19/20). – С. 36–47. – Окреме вид.: К., 1929. – 11 с.

Одесская государственная научная библиотека им. А. М. Горького : ист. очерк / ред.: А. С. Ключенко, С. А. Купенов, Н. Н. Пашенко. – Одесса, 1941. – 183 с.

Копыленко М. М. Заметки о документах и архивах / М. М. Копыленко, И. Л. Портной, М. В. Рапопорт // Ист. архив. – 1955. – № 4. – С. 244–246.

Копыленко М. М. Славяно-русские рукописи Одесской государственной научной библиотеки им. А. М. Горького / М. М. Копыленко, М. В. Рапопорт // Тр. Отд. древнерус. лит. Академии наук СССР. – 1960. – Т. 16. – С. 543–553.

Королькова Е. Г. Славянские рукописи нерусского происхождения Одесской государственной научной библиотеки имени А. М. Горького : библиогр. заметки / Е. Г. Королькова, Ж. Н. Кравченко // Известия на Народната библиотека и библиотеката на Софийския държавен университет. – 1963. – № 3 (9). – С. 29–41.

Ясинський М. І. Михайло Комаров – бібліограф / М. І. Ясинський // Рад. літературознавство. – 1965. – № 11. – С. 24–28.

Treu K. Die griechischen Handschriften des Neuen Testaments in der UdSSR. Eine systematische Auswertung der Texthandschriften in Leningrad, Moskau, Kiev, Odessa, Tbilisi und Erevan / K. Treu. – Berlin : Akademie-Verlag, 1966. – 392 s. – (Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen

Literatur ; vol. 91). – Опис двох грецьких Євангелій, що зберігаються в Одеській науковій бібліотеці ім. М. Горького. – С. 345–348.

Vasiljev L. Ornamentika, povez i novo datiranje srpskih rukopisa Univerzitetske biblioteke A. M. Gorkog u Odesi / L. Vasiljev // Zbornik Muzeja primenjene umetnosti. – Beograd, 1975/1976. – Sv. 19/20. – S. 159–170.

Фонкич Б. Л. Греческие рукописи Одессы / Б. Л. Фонкич // Визант. временник. – 1978. – Т. 39. – С. 184–201; 1979. – Т. 40. – С. 172–195; 1982. – Т. 43. – С. 78–101.

Одесская государственная научная библиотека им. А. М. Горького (1829–1979) : буклет. – Одесса, 1979.

Книги з автографами у фондах ОДНБ ім. М. Горького : збірка М. Ф. Комарова : каталог / упоряд. Л. В. Арюпіна, Г. З. Зленко. – Одеса, 1996. – 44 с.

Райко В. Н. Старопечатные издания кирилловского шрифта XV – первой половины XVI столетия : каталог коллекции / В. Н. Райко ; науч. ред. чл.-кор. РАЕН, проф., д-р ист. наук Е. Л. Немировский. – Одеса : ОКФА, 1998. – 127 с. : ил.

Арюпіна Л. В. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького / Л. В. Арюпіна // Архівні установи України : довідник / Держкомархів України, М-во культури і мистецтв України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України. – К., 2000. – С. 192–193.

Гоголина Т. О. Благотворительная деятельность графов Толстых : (по материалам рукописного фонда ОГНБ им. М. Горького) / Т. О. Гоголина // Страницы истории благотворительности в Одессе : к 100-летию вступления графа М. М. Толстого в должность попечителя Одесской городской публичной библиотеки : материалы конференции, Одесса, 4 дек. 1997. – Одесса : Друк, 2000. – С. 52–61.

Арюпіна Л. В. Материалы по истории Одессы в рукописном фонде ОГНБ им. М. Горького / Л. В. Арюпіна // Архів. Документ. Історія. Сучасність : зб. наук. ст. та матеріалів. – Одесса, 2001. – С. 48–50. – (Пр. / Держархів Одеської обл. ; т. 4).

Бельницька О. М. Про окремі іменні архівні та книжкові колекції у фондах Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького / О. М. Бельницька, Е. І. Василевська // Скарбниця культури : зб. ст. – Одеса, 2004. – Вип. 3. – С. 154–165.

Гоголіна Т. О. Фонд сім'ї Шевальових у рукописному зібранні ОДНБ ім. М. Горького / Т. О. Гоголіна // Скарбниця культури (1929–2004). – Одеса, 2004. – С. 187–197.

Подкупко Т. Козацька збірка другої половини XVII ст. : з рукописної колекції ОДНБ / Т. Подкупко // Українське козацтво у світовій та вітчизняній історії. – Одесса : Астропринт, 2005. – С. 88–89.

Подкупко Т. Л. Відділ рідкісних видань і рукописів Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького / Т. Л. Подкупко // Рукописна та книжкова спадщина України : археогр. дослідження унікальних архів. та бібл. фондів / НАН України, НБУВ. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 371–375.

Рамазанова Д. Н. Греческие списки сочинений основателей Славяно-греко-латинской академии братьев Лихудов в рукописных собраниях Одессы и Харькова / Д. Н. Рамазанова // Вісн. Одес. нац. ун-ту. – Одеса, 2008. – Т. 13, вип. 8. Сер. : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – С. 151–161.

Фонкич Б. Л. Греческие рукописи Одессы / Б. Л. Фонкич // Вісн. Одес. нац. ун-ту. – Одеса, 2008. – Т. 13, вип. 8. Сер. : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – С. 145–150.

Т. Подкупко

**Наукова бібліотека Одеського національного
університету ім. І. І. Мечникова.
Відділ рідкісних книг і рукописів. Музей книги**

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: вул. Преображенська, 24, м. Одеса, 65026

Тел.: (0482) 34-80-11, 34-77-89, 34-78-79

Факс: (048)726-04-01

E-mail: libonu@ukr.net

Веб-сайт: <http://www.libonu.od.ua>

Транспорт: трамвай 3, маршрутне таксі 195, 117, 234, 175, 220, 129
(зуп. “провулок Маяковського”)

Час роботи: 10.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1979 р. – створено Музей книги на базі Наукової бібліотеки ОНУ. Початкова назва – експозиційний зал відділу рідкісних книг.

Обсяг фондів

понад 100 тис. прим. книг у Відділі рідкісних книг і рукописів Наукової бібліотеки (1487–2006)

8883 прим. книг основного фонду

архівні документи і рукописи (1874–1984)

Анотація складу фондів

Фонд музею (книжковий і рукописний) зберігається у книгосховищі Наукової бібліотеки. Архівний фонд складається з матеріалів, які належали ученим Новоросійського (Одеського) університету. Це архіви професорів М. М. Ланге, А. Г. Готалова-Готліба, А. В. Незвідського, М. М. Кравченка, Я. М. Штернштейна. Вони містять чорнетки їх доповідей, статей, дисертацій тощо; листування; рукописні роботи їх учнів, праці, надіслані для одержання відзиву. В архівах професорів А. В. Незвідського, Я. М. Штернштейна є рукописи та багато друкованих матеріалів: підібрані за тематикою вирізки з газет, афіші, програми, листівки, оголошення, запрошення. Зберігаються іменні колекції: книжки з бібліотек проф. В. І. Григоровича, гр. О. Г. Строганова, князів Воронцових, історика М. К. Шильдера, театрознавця М. В. Терещенка, професорів Б. О. Лупанова, А. Г. Готалова-Готліба, доц. Ф. Є. Петруня, професорів С. П. Ільйова, І. П. Зелинського, Г. І. Швєбса, А. Смольської, В. А. Сминтини (13 іменних фондів).

Наявні документи особового походження громадян в архівних колекціях професорів Б. О. Лупанова, А. В. Незвідського, Я. М. Штернштейна (автобіографії).

В іменних фондах зберігаються книжки: Григоровича, Строганова, Воронцових, Шильдера, Терещенко, Лупанова, Готалова, Петруня, Ільйова, Зелінського, Швєбса, Смольської, Сминтини.

Наявні архівні матеріали і рукописи А. Г. Готалова (1892–1955); М. М. Кравченка; М. М. Ланге та інших авторів; (1874–1918); Б. О. Лупанова (1903–1945); А. В. Незвідського (рукописи, газетні вирізки та інші друковані матеріали, 1934–1984); Я. М. Штернштейна.

Інкунабули (книжки “колискового” періоду книгодрукування другої пол. XV ст.) представлено творами з питань правознавства, історії і математики, виданими у Нюрнберзі, Падуї, Венеції.

Колекція видань XVI ст. налічує бл. 500 книжок, у т. ч. 100 палеотипів (перша пол. XVI ст.).

Бібліотека має багату колекцію видань XVII ст. Вітчизняне книгодрукування представлено багатьма виданнями друкарні Києво-Печерської лаври. Колекція видань XVIII ст. включає твори видатних європейських філософів, учених, письменників, мандрівників того часу. Значне місце серед раритетів бібліотеки належить виданням Петровської епохи.

Наукова бібліотека має зібрання описів подорожей XVII–XVIII ст.; колекцію книг XIX і XX ст. – в основному малотиражні бібліофільські видання; колекцію російських нелегальних і заборонених книжок XIX ст.; колекцію періодичних видань, серед яких чимало раритетів.

Серед рідкісних українських книг привертає увагу альманах “Русалка Дністровая” (Будим, 1837) – перша книга народною мовою на західноукраїнських землях. У бібліотеці є прижиттєві та рідкісні видання класиків української літератури – І. Котляревського, Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки.

У складі бібліотеки 9 іменних книжкових зібрань: фонд відомого славіста проф. В. І. Григоровича; особиста бібліотека гр. О. Г. Строганова, передана Новоросійському університету (1894); книжкове зібрання графів Воронцових (велика кількість енциклопедій, словників, мемуарної літератури, книжки, брошури, газети і журнали епохи Французької революції, у т. ч. рідкісні емігрантські видання, місцеві одеські видання); іменний фонд історика М. К. Шильдера становить зібрання книг і журналів з питань вітчизняної і зарубіжної історії. Оригінальну окрему частину шильдерівського фонду складають знамениті Шильдерівські теки – тематичні підбірки журнальних та газетних вирізок, присвячених видатним історичним подіям XIX ст. тощо.

Довідковий апарат

Каталоги:

алфавітний слов'янською та латинською графікою
географічний слов'янською та латинською графікою
топографічний
хронологічний

Картотеки Відділу рідкісних книг та рукописів:

видання XIX ст., заборонені для публічних бібліотек і читалень
видання кирилівського шрифту
історія України у виданнях кінця XVIII – поч. XX ст.

автографів
мініатюрних та малоформатних видань
підсобного фонду
рукописного фонду:
рукописи проф. А. Г. Готалова-Готліба
архів проф. М. М. Кравченка
праці проф. М. М. Ланге
рукописний фонд та архів проф. Б. О. Лупанова
архів та рукописний фонд проф. А. В. Незвідського
архів Я. М. Штернштейна
нелегальна і заборонена література XIX ст.
книг, виданих грецькою мовою
української періодики
екслібрисів

Бібліографія

Каталог дублетів бібліотеки Новоросійського університета // Записки Новоросійського університета. – 1874. – Т. 14. – С. 1–89. – Окремий відбиток. – Одеса, 1874. – 89 с.

Каталог бібліотеки Новоросійського університета : в 3 т. – Одеса, 1878–1887. – Т. 1 : Кафедра богословія и историко-филологический факультет. – 1884. – 749 с. ; Т. 2 : Физико-математический факультет. – 1887. – 451 с.; Т. 3 : Юридический факультет. – 1893. – 751 с.

Каталог бібліотеки ІНУ. – Одеса, 1914. – Т. 1, ч. 2, отд. 1–10 : Богословские науки.

Фаас І. А. Інкунабули Одеської Центральної наукової бібліотеки / І. А. Фаас // Бібліолог. вісн. – 1927. – № 2. – С. 69–90. – Окремий відбиток. – Одеса, 1927. – С. 1–16.

Рубінштейн С. Л. Зведений каталог чужомовної наукової періодики, що знаходиться в бібліотеках м. Одеси / С. Л. Рубінштейн // Журнал бібліотечознавства та бібліографії. – 1929. – Кн. 3. – С. 113–114.

Одеська періодична преса років революції та громадянської війни, 1917–1921 / опис Г. Д. Штейнванда ; за ред. С. Л. Рубінштейна // Праці Одес. Центр. наук. б-ки. – 1929. – Т. 3. – III, 172 с.

Одеський університет за 75 лет (1865–1940). – Одеса, 1940.

Ходжаш Т. З. Путеводитель по Научной библиотеке / Т. З. Ходжаш. – Одеса, 1955. – 47 с.

Наукова бібліотека Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова : путівник / уклад. Т. З. Ходжаш ; ред. М. В. Павлюк. – Одеса, 1959. – 94 с.

Научная библиотека Одесского госуниверситета // Библиотеки СССР общественно-политического, филологического и искусствovedческого профиля : справочник. – М., 1960. – С. 95–96.

Научная библиотека Одесского госуниверситета им. И. И. Мечникова // Библиотеки высших учебных заведений СССР : справочник. – М., 1964. – С. 53–56.

Папаспіракі А. К. Іменні фонди Наукової бібліотеки Одеського державного університету (Воронцовський фонд) / А. К. Папаспіракі, М. І. Кириченко // Ювіл. наук, сесія, присвяч. 100-річчю ОДУ : Суспільні, історичні та юридичні науки : тез. доп. – 1965. – С. 81–82.

Бондаренко П. М. Наукова бібліотека / П. М. Бондаренко // Історія Одеського університету за 100 років. – К. : Вид-во Київ. ун-ту 1968. – С. 411–420.

Наукова бібліотека Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова // Бібліотеки Укр. РСР : довідник. – Х., 1969. – С. 119.

Папаспіракі А. К. Фонд Строганова в Научной библиотеке ОГУ / А. К. Папаспіракі // Тези доповідей на 22-й звіт. конф. ОДУ : Гуманітарні науки. – К., 1976. – С. 126–128.

Фонкич Б. Л. Греческие рукописи Одессы / Б. Л. Фонкич // Визант. временник. – 1978. – Т. 39. – С. 184–201 ; 1979. – Т. 40. – С. 172–195 ; 1982. – Т. 43. – С. 78–101.

Фельдман В. С. Библиотека Воронцовых в Одесском университете / В. С. Фельдман, П. М. Бондаренко // Альманах библиофила. – М., 1981. – Т. 10. – С. 98–109.

Фельдман В. С. Роль личных собраний в формировании университетских библиотек / В. С. Фельдман // Актуальные проблемы теории и истории библиофильства : тез. докл. науч.-практ. конф. – Л., 1982. – С. 17–26.

Савельєва Є. В. Дореволюційні франківські видання у фондах Наукової бібліотеки Одеського університету / Є. В. Савельєва // Лиш боротись – значить жить! : тез. обл. наук.-творч. конф., присвяч. 100-річчю з дня публікації зб. І. Франка “З вершин і низин”. – Одеса, 1987. – С. 55-56.

Савельєва Є. В. З історії дореволюційної Шевченкіани / Є. В. Савельєва // Т. Г. Шевченко і загальнолюдські ідеали : тез. доп. та повідомл. на обл. міжвуз. наук.-теор. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Одеса, 1989. – Ч. 3. – С. 90-93.

Савельєва Є. В. Драматургічний фонд Наукової бібліотеки Одеського університету (іменний фонд М.В. Терещенка) / Є. В. Савельєва // Побратими Українського Театру Корифеїв : тез. доп. та повідом. регіон, наук.-творч. конф. – Одеса, 1990. – С. 51–54.

Савельєва Є. В. Первые книги гражданского шрифта в фондах Научной библиотеки Одесского университета / Є. В. Савельєва, П. М. Бондаренко // Літ.-мистецька Одеса 2-ї пол. XIX ст. : тез. доп. та повідомл. – Одеса, 1992. – С. 11–12.

Подрезова М. О. Описи подорожей XVIII-першої половини XIX ст. по Україні в іменних фондах Наукової бібліотеки ОДУ ім. І. І. Мечникова / М. О. Подрезова // Південь України. Одеса : Четвертий міжнар. конгрес українців : доп. та повідомл. – Одеса, 1999. – С. 414-421.

Савельєва Є. В. Огляд стародруків з фондів Музею книги Наукової бібліотеки ОДУ / Є. В. Савельєва Є. В. // До 1000-річчя літописання та книжкової справи в Україні : зб. наук. ст. – Одеса, 1999. – С. 5–7.

Савельєва Є. В. “Україніка” в іменних фондах Наукової бібліотеки Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова / Є. В. Савельєва // Рідна мова – запорука безсмертя нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – К., 1999. – С. 102–106.

Подрезова М. О. Наукова бібліотека Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. Відділ рідкісних книг та рукописів / М. О. Подрезова, О. В. Полевщикова // Архівні установи України : довідник / Держкомархів України, М-во культури і мистецтв України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України. – К., 2000. – С. 197–198.

Ноткина О. Ю. Архив научной библиотеки Одесского национального университета им. И. И. Мечникова / О. Ю. Ноткина // Архив. Документ. История. Сучасність : зб. наук. ст. та матеріалів. – Одесса, 2001. – С. 62–65. – (Пр. / Держархів Одеської обл. ; т. 4.)

Подрезова М. О. Місце особистих бібліотек професорів Одеського (Новоросійського) університету серед іменних колекцій НБ ОНУ / М. О. Подрезова // Іменні колекції професорів Одес. (Новорос.) ун-ту в Наук. б-ці ОНУ – національне надбання держави : матеріали наук.-практ. конф. – Одеса : Астропринт, 2001. – С. 4–7.

Савельєва Є. В. Релігійна книга в іменних фондах Наукової бібліотеки Одеського національного університету / Є. В. Савельєва // Наукове пізнання: методологія та технологія. – Одеса, 2001. – № 6 (спецвип.). – С. 154–156.

Іменні колекції професорів Одеського (Новоросійського) університету в Науковій бібліотеці ОНУ – національне надбання держави : матеріали наук.-практ. конф. – Одеса : Астропринт, 2001.

Із змісту: Подрезова М. О. Місце особистих бібліотек професорів Одеського (Новоросійського) університету серед іменних колекцій НБ ОНУ. – С. 4–6 ; Савельєва Є. В. Бібліотека професора Б. О. Лупанова у фондах Наукової бібліотеки Одеського університету. – С. 11–13.

Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова : іст. нарис : до 185-річчя заснування / відп. ред. В. А. Сминтина ; заст. відп. ред. М. О. Подрезова. – Одеса : Астропринт, 2002. – 248 с. : 10 арк. кол. іл.

Полевщикова Е. В. О начальном этапе формирования коллекции старопечатных изданий в фондах Научной библиотеки ОНУ им. И. И. Мечникова / Е. В. Полевщикова // Наукова бібліотека в сучасному суспільстві : Історія. Проблеми. Перспективи : зб. ст. – Одеса, 2003. – С. 48–57.

Савельєва Є. В. Вивчення іменних фондів Наукової бібліотеки Одеського національного університету / Є. В. Савельєва // Наукова бібліотека в сучасному суспільстві : Історія. Проблеми. Перспективи : зб. ст. до 185-річчя НБ ОНУ ім. І. І. Мечникова. – Одеса, 2003. – С. 58–63.

Білецька О. В. Поділлєзнавча література фонду Ф. Є. Петруня Наукової бібліотеки Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова / О. В. Білецька / Історичні колекції у книгозбірнях : проблеми збереження, вивчення, реконструкції : матеріали міжнар. наук. конф. – Одеса : Астропринт, 2004. – С. 18–25.

Савельєва Е. В. Фонд Шильдера в Научной библиотеке Одесского национального университета / Е. В. Савельєва // Історичні колекції у книгозбірнях : проблеми збереження, вивчення, реконструкції : матеріали міжнар. наук. конф. – Одеса : Астропринт, 2004. – С. 161–165.

Дарители Научной библиотеки Одесского (Новоросийского) университета (1865–1920) : материалы к истории Одес. нац. ун-та им. И. И. Мечникова / сост.: Е. В. Бережок, Е. В. Полевщикова, Е. В. Савельєва, В. В. Самодурова. – Одесса : Астропринт, 2005. – 424 с.

Полевщикова Е. В. Издания XV-XVI веков из коллекции Р. М. Губе в фондах Научной библиотеки Одесского университета / Е. В. Полевщикова, Е. А. Радзиховская // Федоровские чтения. 2005. – М., 2005. – С. 489–496.

Полевщикова Е. В. Библиофильство в семье Воронцовых : Роман Илларионович Воронцов и его сыновья / Е. В. Полевщикова // Век Просве-

щення. Пространство европейской культуры в эпоху Екатерины II. – М. : Наука, 2006. – С. 350–367.

Фонкич Б. Л. Греческие рукописи Одессы / Б. Л. Фонкич // Вісн. Одес. нац. ун-ту. – Одеса, 2008. – Т. 13, вип. 8. Сер. : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – С. 145–150.

М. Подрезова, Є. Полевщикова, Є. Савельєва

Науково-технічна бібліотека Одеського національного політехнічного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: просп. Шевченка, 1, м. Одеса, 65044

Тел.: (048) 28-82-41

Факс: (048) 25-01-04

E-mail: lubil@mail.ru.

Веб-сайт: www.library.ospu.odessa.ua

Транспорт: тролейбус 5, 7, 9

Час роботи: 8.30–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1918 р. – засновано бібліотеку.

Обсяг фондів

1788 од. зб. звітів про науково-дослідну роботу (1970–2006)

Анотація складу фондів

Відділ обслуговування науковою літературою зберігає документи, що включають рукописні та письмові оригінали.

Машинописні документи з паперовими носіями з обмеженим доступом для сторонніх читачів бібліотеки включають: звіти про проведені наукові розробки та дослідження з профільних технічних питань (1970–2006), звіти про науково-дослідні роботи.

Фондоутворювач: Одеський національний політехнічний університет.

Довідковий апарат

Каталоги:

службовий нумераційний науково-дослідної роботи

читацький нумераційний науково-дослідної роботи

алфавітний читацький тем науково-дослідної роботи

читацький нумераційний державної реєстрації науково-дослідної роботи

Бази даних

Створено електронну БД звітів науково-дослідної роботи з 2001р.

Бібліографія

Труди учених Одеського політехнічного інституту : бібліогр. покажч. : 1945–1959 рр. : у 3 вип. – Одеса : ОПІ, 1976.

Труды ученых Одесского политехнического института : библиогр. указ. : 1960 – 1965 гг. – Одеса : ОПИ, 1977.

Труды ученых и научных сотрудников Одесского политехнического института : библиогр. указ. : 1966 – 1977 гг. : в 6 ч. – Одеса : ОПИ, 1978–1983.

Праці учених та наукових працівників Одеського національного політехнічного університету : бібліогр. покажч. 1978–1999 рр. – Одеса, 2002. – Вип. 1 : Хімія та хімічна технологія / уклад.: З. Х. Ісламгулова, Т. Г. Шепеленко. – 92 с.

І. Яковлева

Історико-технічний музей з історичним профілем Одеського національного політехнічного університету

Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України

Адреса: просп. Шевченка, 1, м. Одеса, 65044

Тел.: (0482) 28-81-05

Транспорт: тролейбус 5, 7, 9; маршрутне таксі 9, 207, 208, 242, 129, 137, 146, 185.

Час роботи: 8.00–16.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1968 р. – створено музей до 50-річчя заснування інституту.

1972 р. – реконструйовано музей на базі нових площ та зібраних музейних експонатів.

Обсяг фондів

бл. 4 тис. од. зб. музейних предметів

понад 3 тис. од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

Основні напрями комплектування фондів – творчі розробки студентів, спеціальні вироби, подарунки. Музей зберігає документи установ, організацій, вказівки, грамоти, маніфести, декрети, постанови, розпорядження тощо.

Наявні документи та характеристики видатних викладачів, їх автобіографії, свідоцтва про народження та послужні списки, рукописні книги, науково-технічна документація, рукописи дисертацій, фотодокументи.

У фонді є велика кількість технічних експонатів, які характеризують основні напрямки науково-дослідних робіт учених; фотографії, що стосуються навчального процесу, наукових досліджень, навчально-лабораторної бази; негативи, слайди, грамоти, пам'ятні адреси, портрети учених, ветеранів війни та праці. Підшивки газети “Одеський політехнік” налічують кілька десятків тисяч примірників.

У документах відображено участь викладачів та студентів у Великій Вітчизняній війні. Різнобічно показано науково-дослідницьку діяльність.

Документи відображають наступні теми: заснування та розвиток інституту (1918–1925); інститут у роки індустріалізації та перших п'ятирічок

(1925–1941); інститут у роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945); інститут у післявоєнні роки (1945–2006).

В. Старостін

Музей історії Одеського державного медичного університету

Підпорядкування: Міністерство охорони здоров'я України

Адреса: вул. Ольгіївська, 4, Головний навч. корпус ун-ту,
м. Одеса, 64044

Тел.: (048) 728-54-66

Веб-сайт: www.odmu.od.ua

Транспорт: трамвай 3, 12, тролейбус 2

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

1992 р. – створено музей історії університету.

2000 р. – музей реконструйовано до 100-річчя університету.

Обсяг фондів

4 тис. од. зб. музейних предметів (кін. XIX – поч. XXI ст.)

2 тис. од. зб. фотодокументів

Анотація складу фондів

В експозиції хронологічно відображено історію університету від його заснування у 1900 р.

Документи з історії медичної науки Одеси за 106 років існування медичного університету знаходяться в експозиції та в архівному приміщенні: офіційні документи (укази, грамоти, постанови, розпорядження); документи особового походження учених університету (автобіографія, анкета проф. І. М. Рембез, зав. кафедри гінекології та акушерства (1965–1968); формулярні і послужні списки проф. А. І. Скроцького, зав. кафедри дитячих хвороб (1928–1954); вітальні адреси ученим університету; студентські конспекти; листування (лист акад. В. П. Філатова); друковані матеріали (листівки років Великої Вітчизняної війни, афіши, програми та запрошення за різні часи); рукописні книги, зокрема, переклад з німецького підручника невідомого автора з фармакології кінця XIX ст.; родинні (фамільні), особові документи, фотоальбоми академіків Г. І. Маркелова, зав. кафедри нервових хвороб (1926–1952); Д. К. Заболотного, ректора (1920–1921), зав. кафедри епідеміології (1920–1923); фотоальбоми випускників університету, починаючи з 1930 р.; відеофільм “Одеський державний медичний університет” (2000) (українською, англійською та французькою мовами); фотодокументи (кін. XIX – поч. XXI ст.).

За видами документи включають праці учених, підручники, журнали, звіти, фотодокументи, дипломи, дисертації.

Фондоутворювачі: медичні працівники та учені.

Обліково-довідковий апарат

Інвентарні описи

Картотеки:

книжкових фондів музею

“Вчені ОДМУ”

“Почесні доктори ОДМУ”

“Періодичні видання ОДМУ”

“Музейна справа”

“Систематична картотека з медичних дисциплін”

Довідкова бібліотека

Найвні рідкісні видання підручників ХІХ ст. російською та німецькою мовами, праці учених, монографії. Серед них: Абель В. И. “Местное лечение на Одесских лиманах” (Одесса, 1896); “Варшавскія общія больница / Очерк движения больныхъ въ 1891 году / сост. по отчетамъ больницъ проф. М. Д. Чаусовымъ” (Варшава, 1893); “Врачебно-статистический отчетъ о состояніи здоровья войскъ за 1872 годъ” (СПб., 1875); “Земско-медицинскій зборникъ / Общество Русскихъ врачей въ память Н. И. Пирогова” (М., 1892. – Вып. V.); Личный учебник проф. С. С. Головина – основателя кафедры глазныхъ болезнейъ медицинскаго факультета ИМУ “Lehrbuch der Functionellen Nerven-Krankheiten. Auf Physiologishcher Basis (Berlin, 1871)”; журнали – “Вестникъ бальнеологіи, климатологіи и фізіотерапіи” (Харьков, 1910–1911), “Известія Комиссаріата Здравоохраненія Союза Коммун Сев. Области” (СПб., 1918) тощо.

Бібліографія

Одеський медуніверситет. 1900–2000 / Л. І. Бабій, Ю. І. Бажора, С. О. Гешелін та ін. ; за ред. В. М. Запорожана. – Одеса, 2000. – С. 197–198.

Т. Левитська

Музей кіно Одеського відділення Національної спілки кінематографістів України

Підпорядкування: приватне підприємство ЗАТ “Одеська кіностудія”

Адреса: Французкий бульвар, 33, Одеська кіностудія, Одеса, 65044

Тел.: (0482) 33-95-38

Час роботи: 9.00–17.00, вихідні дні – субота, неділя

Історична довідка

На Одеській кіностудії діяв відомчий музей, в якому зберігалися документальні експонати. Нині музей належить приватному підприємству ЗАТ “Одеська кіностудія” і доступ до нього обмежено. Директор музею, голова одеського відділення Спілки кінематографістів України заслужений діяч мистецтв УРСР, оператор, реж. В. В. Костроменко.

2006 р. – останнє надходження до фонду кіностудії у зв’язку з реорганізацією у Закрите акціонерне товариство “Одеська кіностудія”.

Музей влаштовує виставки в приміщеннях музеїв міста, Будинку учених, Будинку офіцерів, санаторіях та ін. Щорічно у чотирьох школах читаються лекції згідно зі шкільною програмою про творчість О. П. Довженка. Проводиться екскурсійна робота.

Обсяг фондів

понад 10 тис. од. зб. музейних предметів
бл. 5,5 тис. од. зб. документів (1925–2006)

Анотація складу фондів

У 1919 р., не дивлячись на громадянську війну та розруху в Одесі на базі приватних кінофабрик створюється Одеська кіностудія художніх фільмів. У 1922 р. її реорганізовано в Одеську кінофабрику ВУФКУ (Всеукраїнське фотокіноуправління), у 1929 – в Одеську кінофабрику “Українфільм”, у 1938–1941 рр. – Одеська кіностудія художніх фільмів. Під час Великої Вітчизняної війни кіностудію було евакуйовано в Ташкент, де вона увійшла до складу Ташкентської кіностудії. З 1954 р. Одеська кіностудія знову працює на попередньому місці.

У музеї зберігаються: документи, наочні свідчення про винахід кінематографу Й. А. Тимченко за два роки до братів Люм'єрів; свідчення про перші кіноателє – “Мирограф”, Борисова, Харитоновна, “Мізрах” та ін.; раритетна література – книжки, газети, журнали про кіно з 1900 р.; нагороди, призи, одержані одеськими кіномитцями на різних кінофорумах, фестивалях; плакати до фільмів (післявоєнних і сучасних часів); портрети творчих працівників кіно німого періоду та сучасних часів; постановочні проекти фільмів з 1954 р. до наших часів; ескізи декорацій, костюмів; досє на кожен фільм, знятий з 1954 р., що містить літературний сценарій, режисерський сценарій, монтажні листи, комплект рекламних фотографій, відгуки преси, листи глядачів; альбоми акторських проб до післявоєнних фільмів; відеофільми та відеозаписи спогадів ветеранів кіно; аудіозаписи найцікавіших кіноподій (фестиваль “Золотий Дюк” тощо); персоналії директорів студії; архіви режисерів, операторів, сценаристів; картотека акторів, які знімалися на студії; мемуари ветеранів кіно – надруковані та рукописні; нотна бібліотека – автографи композиторів, які співпрацювали зі студією та ін.

Останнє надходження до фонду кіностудії було у зв'язку з реорганізацією Одеської кіностудії у Закрите акціонерне товариство “Одеська кіностудія”, коли на держзберігання було прийнято документи за 1994–2004 рр.

Документи Одеської кіностудії за 1924–2004 рр. зберігаються в Держархіві Одеської області (1978 справ). Серед документів передвоєнного періоду (17 справ за 1925–1934): постанови, циркуляри, директиви ВУФКУ, листування про організацію кінозйомок, листування з партійними органами про стан кінофабрики, інформації і доповідні записки директора кінофабрики з різних питань, директиви Союзкіно, листування з Київською кінофабрикою, трестом Українфільм з виробничих питань, листування щодо допуску до таємного діловодства тощо.

Опис передвоєнного періоду включає заголовки 29 справ, які були передані в архів Одеської кіностудії у 1962 р. як такі, що містять докумен-

ти з особового складу – це листування щодо кадрів, чистки “совопарату”, виробництво картин, закінчені кінокартини, протоколи засідань дирекції фабрики, анкети і листування з особового складу, списки і характеристики працівників кінофабрики та ін.

Документи Одеської кіностудії повоєнного періоду (1944–2004) зберігаються також в Держархіві Одеської області.

Бібліографія

Анотований та ілюстрований каталог фільмів, знятих в Одесі з 1917 р. – Одеса, 2007.

Каталог. – Одеса, 2006. – 700 с.

В. Костроменко

- Абдураманов А. 135
Абель В. И. 533
Абрагам А. 173
Абрамов М. М., священник 289
Абрамова (Гриневська) В. П. 113
Абрамович І. І. 420
Аваліані Р. І. 129
Авдиківський Р. 484
Аверін В. К. 219
Авраменко В. 68, 70
Авраменко І. Г. 230, 231
Авчукова Є. С. 128, 129
Агаханянц О. Є. 520
Агрікола Г. 239
Адаменко С. Г. 221
Адамчук В. М. 193
Адлер Г. С. 517
Айвазовська А. Н. 131
Айвазовський Г. К. 131
Айвазовський І. К. (Айвазов-
ський І. К.) 84, 131, 132, 133
Айдінян С. А. 522
Айзеншток І. 75
Акаєв А. 26
Аквілев А. 113
Акімов Дж. 135
Акінфієв І. Я. 221
Аксентьєва З. М. 15
Аксінін О. Д. 482
Акульшин Д. 243
Александров М. М. 493
Александрович Ю. 143, 144
Алексєєв Г. П. 221
Алексін А. 442
Алешо О. 68
Алесенко В. А. 427
Алимоллаєв Сулейман Усеїн 89
Аліта В. 266
Алтухов М. 509
Алчевська Х. Д. 75, 119, 120, 419
Алчевська Х. О. 79
Алчевська Христина 75
Алчевська Христя 75
Алчевський І. 119, 120, 420
Алчевські 120
Алчевські-Бекетови 420
Алядін Ш. 135
Альди 313
Альнпек Ян 46
Альтомонте Б. 46
Альтомонте М. 46
Альхимович М. В. 441
Амбодик І. 141
Амбросій Я. 346
Амербах Й. 5
Аметов Ч. 135
Аметхан Султан 134
Амосов М. М. 14, 18, 26, 109
Аналій (Дублянський),
митрополит 187
Ангеліна П. М. (Ангелина П. Н.)
243, 272, 273
Андронов М. В. 323
Андрук В. 349
Анісімова Н. 194
Анна Іоанівна 218
Анохін І. Ф. 261
Ан-ський Семен 24
Антіпкін Ю. Г. 176
Антоні В. Г. 319
Антоній, ігумен 184
Антонов М. П. 439
Антонович В. Б. 21, 78
Антонович М. 36, 54
Антонович О. 28, 29, 36, 37, 45, 335
Антонович Т. 28, 29, 36, 37, 335
Антоновичі 36, 37, 45
Анциферов М. С. 261
Апостол Д. 218, 288
Арабажин К. 78

- Арабей П. Г. 147
Аристотель 173
Аркас М. А. 492, 496, 503
Аркас М. М. 494, 507
Аркаси 494
Арсенич П. І. 333
Артем (Сергеев Ф. А.) 243
Артеменко І. І. 64
Артеменко М. О. 323
Архіпов А. Г. 219
Арцеулов К. К. 132, 133
Астров-Шумілов Г. К. 425
Ауер К. 46
Афанасьєв Л. А. 129
Афанасьєв Ю. В. 510
- Бабаджан В. 517
Бабаджан Ш. Е. 91
Бабаєв Х. 124
Бабайцева (Бориневич) З. А. 512
Бабак Н. С. 389
Бабанов У. М. 199
Бабачков Т. Є. 507
Бабенко В. О. 222
Бабенцов В. 379
Бабій Б. М. 14
Бабко А. К. 14
Баворовський В. 46, 50, 52
Баворовські 37, 56, 57
Багалій Д. І. 1, 13, 21, 75, 221
Багашова П. П. 392
Багрій П. І. 14,
Багров Н. В. 240
Багрянний І. 75
Бажан М. 75, 123
Бажанський П. 47
Базилевський В. 405
Базилевич І. 300
Байбула Л. 473
Байда Г. І. 221
Байдебура П. 246
Бакаєва Є. П. 429
Бакта Є. 164
Балабуха Ф. 185
Баланіна М. М. 292
Балтайтис В. Я. 282
Балухатий С. 122
Бальзак О. 75
Бальзіна Т. І. 430
- Банах-Твердохліб І. 463
Бандера С. 467
Бандрівська О. 476, 477
Бантиш В. В. 274
Бантиш-Каменський М. М. 4
Бараков Н. П. 435
Баранов 185
Баранов В. О. 317
Барбюс А. 75
Барвінський Б. О. 59
Барвінський В. 47
Барвінський В. 47, 48
Барвінський О. 38, 41, 54, 479
Барвінські 37,
Барезняк В. С. 389
Барка В. 75, 80
Барсамов М. С. (Барсамов Н. С.)
129, 131, 133
Бартошик І. О. 201
Барь О. 70
Бас І. І. 358, 359
Басистий І. Е. 389
Бассоли К. 86
Батурский А. А. 403
Батюшков К. М. 213, 278
Бах Й.-С. 47,
Бахрушин 383
Бахшиш І. 139
Бачинська О. 467
Бачинський А. 313
Бачинський М. Й. 39
Баш Я. 316
Бебель Г. 76
Безпощадний П. Г. 249, 417
Безпощадні 250
Безцінний В. М. 261
Бекетов В. О. 117
Бекетов О. М. 115, 117, 119, 120
Бекетови 119, 120
Бекетови-Алчевські 119
Бекіров Я. 135
Беккер П. В. 84
Беклемішев 510
Беланкіни 210
Белашева К. Ф. 304
Белей І. 37, 79
Белинский В. Т. 283
Беллінгегаузен (Магденко) Н. П.
235

- Беллінсгаузен Ф. Ф. 504
Белодед И. К. 8
Белоконь Н. Ф. 246
Беляев В. 211
Белякова Ю. 177
Бербенець М.Я. 219
Берггаус Г. 51
Бергнер В. 510
Бердніков І. К. 427
Бердянський М. Г. 236
Береговий Г. Т. 171
Березовець Д. Т. 64
Беренштам В. 509
Беринда П. 5
Берло Арсеній, єпископ 218
Бернард М. 167
Бернштейн С. Н. 14,
Бертъе-Делагард А. Л. (Бертъе-Де-
лагард А. Л.) 84, 89
Бессель В. 167
Бетховен Л. 95
Беш 173
Бешкурова М. 190
Бєдін Л. В. 427
Бєдний Д. 451
Бєліков А. І. 261
Бєліков С. Б. 327
Бєлозерський М. М. 22, 68
Бєлоусов І. О. 221
Бєляєв В. М. 211
Библюк М. 407
Бик З. І. 147
Биков Л. Ф. 257
Биков Ф. 201
Бистров С. І. 427
Биховський Є. В. 430
Бібіков Д. Г. 21,
Бібіков С. М. 64
Бідак О. І. 327
Біднов В. О. 221
Бідношея Д. П. 371
Бізюков О. 379
Білас М. 474, 475
Білаш Д. 156
Біленков О. Л. 327
Білецький А. 377
Білецький О. 75, 78, 81
Білецький П. О. 346
Білик І. 26
Білиловський К. О. 221
Білкун В. В. 328
Білодід І. К. 14
Білокур К. В. 370, 371
Білоус Г. П. (аквт.) 10
Білоусов І. 237
Білоусов І. А. 451
Білявський Ю. 76
Білярський П. С. 522
Біляшівський М. Ф. 21, 221
Бінківський М. І. 151
Біньковський Є. Т. 505
Бірзгал Я. Б. 129
Бірзгал Я. П. (Бирзгал Я. П.) 128
Бірюков М. З. 111, 112
Бірюкова Т. В. 520
Блаватська О. П. 217
Блаватський В. Д. 104
Благовещенський В. І. 129
Блакитний В. 409
Бларамберг І. П. 84
Блау 95
Блау, фірма 51, 95
Блещунов А. В. 520
Блещунов О. В. 519, 520
Близнюк В. К. 377
Блинов І. О. 219
Бліфельд Д. І. 64
Блок О. 75, 522
Блохін О. 26
Блуменфельд Ф. 410
Боберський І. 54
Бобко Є. 206
Бобрищев-Пушкін В. Б. 220
Богаєвський К. Ф. (Богаєв-
ський К. Ф.) 130, 131, 132, 133
Богатирська Н. П. 164
Богачевська-Хом'як М. 36,
Богачов В. І. 425
Богдан П. І. 142
Богданов М. В. 220
Богданова Д. І. 342
Богдашевський Д. І. 21
Боголюбов 510
Богославські В. та Р. 243
Богун І. 370
Богуславський С. О. 22
Богуславські 193, 243
Богуслаєв В. 327

- Бодянський О. М. 74, 79
Боев П. Т. 386
Боженко 196
Бойко Г. 243
Бойко М. 214
Бойманс фон Бенінген 45
Бойченко О. П. 507
Болгарев П. Т. 142
Болдирев 99
Болдирев Е. 379
Болдирев В. І. 261
Болото П. Й. 423
Болотов О. І. 449
Болсуновський К. В. 360, 364
Болтенко М. Ф. 84, 494, 511
Болтенко Ф. Д. 511
Болтенко-Ржепішевські 511
Болтрушко П. С. 147
Бондар В. П. 389
Бондар О. Я. 253
Бондарев В. Г. 423
Бондаренко В. О. 220
Бондаренко О. М. 423
Бондарін С. О. 517
Бондарчук В. Г. 14
Бондарь Г. В. 286
Бондарь Р. Д. 85
Боплан Е. 136
Боплан, де Г.-Л. 52, 362, 486
Бордиловський Є. І. 13
Борзенко С. Н. 111
Борзов В. 179
Бориневич А. С. 511
Бориневич-Бабайцеви 511
Борисенко П. Д. 222
Борисов 534
Борисов Л. О. 220
Борисовская А. М. 426
Борисовский Я. П. 426
Борканюк О. 300
Борковський Р. 164
Боровиковський В. 69
Бородін О. 211
Бортнянський Д. С. 95
Боршоша-Кум'ятський Ю. 300
Боткін С. 141
Ботушанська Д. 321
Бояджієв Г. Х. 90
Боярчук В. О. 207
Бражніков В. П. 220
Брайловська Р. 122
Брайлян С. 158
Брайчевський М. 24
Брандис А. Я. 220
Браницька, графиня 494
Браницькі, графи 362, 364
Брачкевич М. В. 237
Бредихін Ф. О. 495
Брежнєв Л. І. 223, 228, 229, 241
Брехунцов П. П. 401
Бржозовський С. А. 287, 289
Бриж Т. 482
Бриксін М. 417
Бринзей В. 309
Бринський А. П. 185, 202, 204
Брілінг Г. 143, 144, 146
Бровкін А. Г. (авт.) 8, 9,
Бровченко В. Я. 391, 392, 405
Бровченко П. Я. 392
Бродський І. І. 234, 442
Бродський О. І. 14, 15
Броз Тіто 442
Броздінські 159
Броневський С. М. 91
Брун Ф. К. 84
Бруяко І. В. 85
Брюгієр Ж.-Г. 83
Брянський М. 346
Бубка С. Н. 243
Будаговська О. А. 270
Будзан А. Ф. 72
Будинський В. С. 219
Будніков М. І. 257
Будніков О. І. 257
Будьонний С. 209
Бузескул В. П. 13
Букреєв Б. Я. 22
Булаївська М. О. 157
Булат А. Л. 219
Булатова С. О. 9
Булгаков М. 122, 123
Булкін І. А. 362
Бунін І. А. 122, 123
Бунова В. 46
Буравльов В. І. 427
Бурачек М. 130
Бурда О.Ф. 425
Бурий В. Ф. 199

- Буряк М. П. 377
Буряченко В. 522
Бутаков 510
Бутаков Г. І. 504
Бутенко І. П. 219
Бутков Я. В. 430
Бутнік-Сіверський Б. С. 22
Бутова З. 220
Бутович М. 47
Бушуєв В. І. 221
Буяльський І. 141
Буянський Г. І. 512
Бюффон 238
- В**'яземський П. 75
В'ялов О. С. 14
Вавілов І. Ф. 142
Ваврін Ф. І. 320
Вагилевич І. М. 39, 78, 313, 484
Вагнер Р. 47
Вакаров Д. 300, 309
Вакуленко А. Г. 176
Вакуленчук Г. 495
Вальдемар 510
Вальдземюллер М. 51
Вальо М. А. 212
Вальц-Фейн Е. А. 520
Ванчугов В. П. 85
Вараніцький А. Т. 191
Вардзарук Л. Д. 353
Вариво́да П. Г. 377
Варлаам, архієпископ 218
Варлен Н. Й. 219-220
Василенко М. П. 13,
Василіан Св. о. о., монастир 465
Васильєв В. Ю. 17
Васильєв Ф. 111
Васильєва С. П. 207
Васильківський С. І. 221
Василько В. 68, 70
Васильченко С. 75
Васильчук В. 298
Ватутін М. Ф. 297, 402
Вахнянин А. 47
Вачкова М. 476
Ващук С. Ю. 221
Вдовенко В. К. 427
Вебер К. 95
Ведель А. 20
- Веденєєв А. С. 403
Веденисов В. 96
Веденісов В. 112
Веймарн Е. В. 101
Веймарн Є. В. 98, 99
Величай М. Л. 220
Величко Г. 51
Величко Я. С. 202
Величковський В., єпископ 469
Величковський І. 74, 76
Велцин І. 141
Вербицький М. 43, 47
Вергілій 173
Вериківський М. І. 8, 22
Верменич А. А. 221
Вернадський В. І. 1, 2, 13, 14
Вернигора М. І. 289
Верстюк Є. 75
Верховинець В. М. 22,
Верхратський І. 54, 77, 479
Верченко І. В. 220
Вершиніна І. Я. 211
Верьовка Г. Г. 22, 324
Веселий Ф. 509
Веселовські А. Є. та О. О. 149
Весоловський Я. 348
Веденеєв В. Є. 316
Венгеров С. О. 237
Виговська Г. О. 295
Виговський І. О. 485, 486
Виговські 486, 487
Вигуляр М. 389
Визгерт Р. В. 282
Визитей Г. В. 124
Винар Б. 36,
Винар Л. 36
Винниченко В. К. 37, 75, 80, 382,
405
Виноградов І. 121
Виноградський Ю. С. 21
Вировий Є. С. 221
Висоцький О. 462
Вичканюк М. С. 403
Вишенський І. 74
Вишеславський Л. М. 109
Вишеславський Н. Д. 510
Вишневецький К. Г. 404
Вишня О. 221
Вишомирський Ф. 83

- Виштак С. Д. 363
Віконь І. 309
Вікторенко В. М. 415
Вільде І. 37, 47
Вінтер О. В. 316
Вінтерхальтер Й. 4
Віолович Н. М. 128
Віт де Ф. 51
Вітка 407
Вітовт, князь 501
Вітро М. К. 220
Вітрук В. 47,
Вітте Де Й. 174
Віщак В. З. 327
Владимиров Г. 96
Владислав IV Ваза 288
Власенко В. А. 220
Власенко В. Н. 327
Власенко І. М. 261
Вовк Ф. К. (Волков) 64, 65, 221
Вовченко В. Ю. 328
Вовчок Марко 21, 47, 74, 79, 80,
136, 170, 365, 366
Водовозова М. І. 122
Возницький Б. Г. 485
Вознюк Я. А. (Окийченко Д.) 289
Возняк М. С. 37, 38, 43, 54
Воїнова К. І. 220
Войцехівський 363
Войцехович А. К. 220
Волинець М. І. 157
Волков М. М. 220
Волков М. Ф. 220
Волков О. О. 250, 276
Воловік В. І. 327, 328
Волотковський С. А. 240
Волохов О. М. 220
Волошенюк І. 170
Волошин А. 489
Волошин Августин, о. 300, 302
Волошин Д. 232
Волошин Л. І. 358
Волошин М. А. 92, 108, 133
Волошин М. О. 105, 106, 107, 520
Волошина М. С. 105, 106, 107, 444
Волошини 444
Волошиновський Й. 146
Волощенко С. Г. 441
Воробій П. М. 196
Воробкевич Г. 455
Воробкевич І. 37
Воробкевич С. 47
Вороний Г. Ф. 22,
Вороний М. К. 69, 221
Вороний Марк 75
Вороний Микола 75
Воронін І. М. 220
Воронцов М. С., граф 84, 95, 521
Воронцов Р. І. 529
Воронцови, князі 94, 95, 96, 525,
526, 528, 529
Воронцови-Дашкови 94, 95
Воронько П. 246
Воропай А. М. 220
Воротніков С. І. 446
Ворошилов В. П. 441
Ворошилов К. Є. 209, 417, 441, 442,
443
Ворошилов К. П. 441
Ворошилов О. Г. 423
Ворошилов П. К. 441
Ворошилова К. Д. 441
Ворошилова Н. І. 441
Воскобойнікова-Гузєва О. В. (авт.)
9, 10
Врангель 500
Вронський М. П. 220
Вул Б. М. 364
Вульф Є. В. 142
Вяземський П. 75
Вязьмітіна М. І. 64
Вялов О. С. 357
Вященко А. В. 438
Габеда П. Ф. 270
Габлиць К. І. 136
Габор Ф. 305
Гав'юв Ю. 481
Гавва О. М. 220
Гаврилук О. 75
Гагарин, князь 517
Гагарін Ю. В. 366
Гагарін Ю. О. 171, 293
Гагаріна В. 366
Гагаріна Т. О. 109
Гаген Ю. Т. 356
Гаджега В. 300
Гаєвик І. П.

- Гаєвський 345
Гажалов Н. О. 155
Газін В. П. 200
Гайдай З. 289
Гайдамака П. Д. 257
Гайдукевич В. Ф. 102, 104
Гайдученко С. 422
Галан Я. 75, 79
Галатов М. С. 235, 236
Гален К. 141
Галенчик Г. М. 289
Гамзін Д. Л. 220
Гамченко С. С. 64
Гандзя В. В. 377
Ганзен А. В. 132, 133
Ганн 96
Ганські-Ржевуські 288
Гантке 219
Гарастей В. 309
Гарбуз І. Ф. 390
Гарібальді Д. 47
Гаркунинко А. П. 201
Гаркуша Г. Є. 257
Гаркушенко П. 201
Гартнер Т. 78
Гарус О. Г. 423
Гаршин А. В. 246
Гаршин В. М. 495
Гаспль І. 519
Гаспринський І. 98
Гасюк Г. Д. 200
Гасюк Д. П. 200
Гасюк О. 342
Гатцук О. О. 221
Гауш Л. М. 128
Гауш О. Ф. 128
Гауш Ю. О. 128
Гафаров Б. 135
Гафнер Й.-К. 46
Гваньїні О. 173
Гверчіно Дж. Ф. 46
Ге М. М. 235
Гебултовський К. Т
Гебус-Баранецька Г. 46
Гедройц М.А. 221
Гей В. 185
Гейсман П. 362
Гейчик М. Д. 157
Гелелович Є. С. 118
Гельвіг Р. І. (Гельвіг Р. И.) 137, 140, 141
Гельфанд В. Н. 220
Гембік І. 197
Геник-Березовська З. 75, 80
Георгі 136
Геппенер Н. В. 1
Герасименки 163
Герасименко Є. Г. 423
Герасименко І. П. 499
Герасименко К. 75
Герасименко О. О. 163
Герасименко Я. 163
Герасимов С. А. 434
Герасімов А. 442
Герейфі Ю. 305
Германович О. І. 137
Герус А. Л. 8
Герштанська О. 193
Геснер К. 83
Гирліна Л. 256
Гідалевіч А. Я. 141
Гілевич Ю. С. 389
Гіляровський В. О. 123, 124, 221
Гінцяк О. Й. 309
Главан Б. 434
Глагольов 129
Глазер Е. О. 106
Глазок М. 201
Глинка Д. М. 220
Глинка М. І. 168
Глинська С. Ф. 221
Глинський І. 154
Глинський С. К.
Глібов Л. 5, 74
Глоговський Є. 49
Глоговський Ю. 46
Глухий В. 460
Глушко Б. І. 220
Глушков В. М. 14
Глушник Я. І. 195
Глушцов О. М. 401
Глущенко М. 47, 275
Глюк 95
Гмелін 136
Гмиря П. А. 420
Гмирьов О. 508
Гнаровська В. 316
Гнатишин А. 42

- Гнатюк В. 13, 37, 40, 43, 44, 68, 69, 71, 479
Гнатюк Н. С. 207
Гнедич М. І. 522
Гнилицька Н. 417
Гнідан О. 350
Говдій С. 185
Говорова Н. В. 423
Гогенберг Ф. 46,
Гоголі-Яновські 21
Гоголь М. В. (Гоголь Н. В.) 21, 23, 75, 125, 136, 361, 442
Годлевський Е. В. 441
Голенищеві-Кутузови 492
Голинський М. 350
Голіцин Л. 142
Голобородько О. 229
Голованівський С. 405
Головатий І. 129
Головацький М. 44
Головацький Я. Ф. 40, 51, 74, 78, 313, 484
Головащенко М. 476, 477
Головин С. С. 533
Головін Б. П. 200
Головін Д. 276
Голодний М. С. 221
Голоколосову Л. Т. 425
Голосов В. П. 220
Голубев О. Є. 137
Голубев С. Т. 4, 21
Голубов М. О. 427
Голяховський Р. Н. 129
Гольдберг В. 209
Гоманн Й. 51
Гомбо М. 305
Гомер 173
Гомоненко Н. В. 220
Гондт Г. 51
Гонет Ю. 489
Гонік Г. С. 200
Гонімов І. А. 243
Гонсіоровський Ф. 84
Гончар В. 70
Гончар М. К. 220
Гончар О. 26, 75, 190, 213, 221, 373, 499
Гончаров І. 451
Гончаров П. В. 427
Гончарова Н. Ф. 445
Гопнер С. І. 220
Горбань І. С. 17
Горбатов Б. 417
Горбатов Б. Л. 423
Горбач О. 36
Горбачов Б. Л. 243
Горбенко В. С. 420
Горбіков І. 439
Горбунов Н. Г. 520
Гординський С. 47, 49
Гордієнко М. І. 220
Гордійчук М. 69
Гордова Т. 379
Гордон В. М. 14
Горинович В. М. 366
Горлач А. А. 362
Горленко В. П. 221
Горлов В. П. 276
Горлов П. М. 249
Горнік Г. С. 200
Горнік У. В. 199
Горобець М. 155
Горобець С. А. 372
Горовий В. 9
Городецький В. 20
Горський О. В. 221
Горчакови 377
Горюшкін М. І. 417
Горячко Л. Г. 386
Горький О. М. 123, 450
Готалов А. Г. 526
Готалов-Готліб А. Г. 525, 527
Готліб М. 465
Гофман В. 305
Гофман М.С. 220
Гофман Я. 187
Гоян Я. 347
Граб'янка Г. 218
Грабар І. Е. 128, 221
Грабовецький В. В. 36, 333, 342
Грабовський А. 46
Грабовський П. А. 5
Граве Д. О. 22
Грахов Я. Д. 217
Гребінка Є. 74
Грейг А. С. 496
Гренажі-Донський В. 300
Грепачевський Д. 143

- Гресь П. П. 157
Гречаний П. 498, 499
Гречко 309
Гриб К. 156
Григор'єв В. 367
Григоренко Грицько (О. Судовщи-
кова) 75
Григоренко М. Г. 430
Григорович В. І. (Григорович В. И.)
522, 523, 525, 526
Григорович Д. 171
Григорович-Барський 453
Григор'єв А. Д. 214
Гридовий О. 42
Гридюшко Б. П. 220
Гризодубова С. В. 171
Гриневич К. 348
Гринькова І. С. 128
Грицай Я. 476
Гришко М. 324, 410
Грищак В. З. 328
Грищенко М. В. 297
Грищук 197
Грін Н. М. (Грин Н. Н.) 109, 110,
113
Грін О. С. (Грин А. С.) 105, 109,
110, 113
Грінченко Б. Д. 4, 21, 22, 23, 24,
221, 446, 447, 479
Грінченко В. А. 64
Грінченко М. 68, 69
Грогуленко П. М. 367
Гродзінський А. М. 362
Громаков Г. П. 261
Громова Р. 382
Гросс В. І. 103
Гроттгер А. 46
Грохольські 144
Грузиненко А. 519
Грузинський О. С. 79
Грушевська К. 80
Грушевський М. С. 23, 25, 33, 37,
43, 45, 75, 214, 221, 455, 475,
476, 494
Грушкевич Я. 41
Губанова Г. К. 220
Губе Р. М. 529
Губергриць М. М. 14
Губін М. І. 427
Гударєв Т. М. 297
Гудзій М. К. 146, 147
Гудима А. 170
Гузар, митрополит 470
Гузеват П. Л. 220
Гузь О. І. 220
Гулак-Артемівський П. П. 21, 74,
522
Гуляєв Ю. 243
Гумбольдт А. 136
Гумецька М. 54
Гунчик І. 215
Гупало М. Т.
Гурак І. В. 171
Гуревич З. Д. 292
Гуржос І. І. 386
Гурій І. О. 13
Гуров Ю. С. 220
Гуртовий Г. 209
Гусак В. К. 286
Гусар Т. Г. 339
Гусейнов Г. Д. 230, 231
Гусенко П. Я. 220
Гусєв 185
Гуслистый К. Г. 13, 16
Гуторов І. 481
Гушалевич І. М.
Гушалевич М. (Левич) 36, 37
Гушлевський М. Я. 220
Гюго В. 47
Гюссєфельд Ф. Л. 51
Гьотце Е. 221
Д'Аламбер 136
Давид 258
Давидов М. М. 220
Давидович П. 192
Давидченко І. І. 220
Давидчук П. 375
Давидюк В. 215
Даль В. І. (Даль В. И.) 240, 441,
442, 443, 444, 495
Данилевич В. Д. 1
Данилевич В. Ю. 21
Даниленко В. М. 64
Данилов В. В. 221, 235
Данилов В. І. 14
Данилович Лев 49
Данкерт К. 51

- Данненмавр М. 77
Данно В. 266
Дауд, король 442
Дашкевич М. П. 290
Дашкевич Я. Р. 33, 34, 54, 99
Дегтярьов І. І. 427
Дейген М. Ф. 14
Дейнегіна Т. 442
Деконський П. 221
Деліль І. 51
Дем'ян Л. 300
Дем'янчук В. П. 13
Дембицький К. Л. 519
Деммені Є. С. 128
Демченко Г. 395
Демчук Ю. М. 200
Денисенко П. М. 220
Денисов Г. Ф. 427
Денисов І. Т. 446
Депутатов І. С. 419
Державін Г. 75
Держак С. Г. 441
Дерибаси 522
Деркач Г. І. 14
Деркач І. 476, 477
Деркач М. Д. 32, 54, 213
Дерментлі Ф. С. 270
Дерявко М. М. 401
Дефо Д. 161
Джаманакъла К. 135
Джанібеков В. О. 293
Джегалюк Г. 385
Джути Ф. 5
Дзанноні Р. 51
Дзвінчук С. 345
Дзедушицькі 56, 57
Дзиндра М. 482
Дзис-Райко Г. А. 85
Дзюба І. 75
Дзяк В. М. 220
Дикарська А. П. 520
Дилько П. 171
Димінський А. І. 22
Диптан О. К. 363
Діброва І. Д. 397
Дідро 136
Дідушицький В., граф 50, 82, 83
Дідушицькі 83
Діллен Е. 221
Ділова Л. Б. 157
Дітріх 51
Діфштеттер К. 46
Дложевський С. С. 84
Дмитрієв В. М. 111
Дмитрієнко В. З. 200
Дмитров Л. Д. 64
Дмитрук І. 197
Дмитрієв В. 141
Дмитрієв М. 407
Добель Г. В. 83
Добета П. 462
Добриловський Юліан, монах-ва-
силіянин 77
Добровольський А. В. 64
Добровольський О. 46
Добронравов М. М. 481, 482
Доброрізі Г. Г. 153
Добрянський М. 36, 37
Довбуш О. 332, 344, 345
Довгалевський М. 456
Довганич Д. 309
Довговид В. 313
Довгяло М. 243
Довженко Г. О. 507
Довженко О. П. 409, 534
Довнар Г. 442
Довнар-Запольський М. В. 221
Додь В. 185
Доленко Г. Н. 14
Должанський Д. 185
Доломан Є. 400
Доманицький В. М. 22, 37
Доманський Е. 473
Домброді М. 305
Домбровський О. 36
Домінчен К. 374
Донкін А. Л. 220
Донський Л. Ф. 492
Донцов Д. 33
Донцов М. 367
Донцов П. Ф. 425
Донченко П. А. 327
Дордюк В. А. 200
Дордюк В. Н. 200
Дордюк Є. Я. 200
Дородніцин А. О. 359
Дорофейкін У. Ф. 199
Дорохова Р. Є. 429

- Дорошенко В. 54
Дорошенко Д. І. 21, 221
Дорошенко П. Я. 21
Дорошко С. 395
Достоєвський Ф. 419
Драгоманов М. П. 21, 41, 42, 75, 78, 190
Драгун Г. С. 157
Драй-Хмара М. 75
Драч І. 75, 373
Дремцов С. П. 22
Дричак С. 489
Дробот Г. І. 220
Дроботько В. Г. 14
Дроздов С. Л. 360, 365
Дроздов-Мишківський С. 364
Дружинін М. П. 423
Друніна Ю. В. 109
Дублянський Анатолій, митрополит 214
Дубовик М. 363
Дубовський Ф. А. 362
Дубровіна Л. А. 9, 10
Дубянський А. О. 14
Дуван 118
Дукарт М. 498
Думберг К. Є. 101, 103
Дунаєв І. Я. 220, 510
Дунаєвський Ф. 112
Дунда Е. М. (Dunda) 305
Духнович О. 309, 313
Дученко І. П. 220
Душечкін О. І. 22
Дюбрюкс П. 101
Дюкло Ж. 166
Дюрер А. 45
Дюрер А. 49
Дяченко А. Д. 298
Дяченко Г. К. 297
Дяченко Д. 498
Дяченко М. С. 333, 372
Дячок М. 309
Дьєрдь Ф. 305
- Еберлінг А. Р. 128
Евецкие 227
Егіз Б. 68, 69
Едер Ю. 47
Ектов І. М. 236
- Ельзевіри 5, 136, 313
Елькнер Ю. 47
Ен'яков О. М. 235
Ененко 444
Еннок 309
Епштейн А. 198
Ернст Ф. 68, 69
Есенин С. 277
Етьєни 5
Ефремов Ф. 96
Ешліман К. І. 111
- Євгеній (Булгаріс), архієпископ 238
Євецкий С. В. 221
Єгоров О. І. 221
Єгоров О. О. 111
Єдушев І. 248
Єлагін 510
Єлизавета, королева 442
Єлисавета Петрівна, імператриця 381
Єло-Малинські 184
Єльяшевич М. Г. 282
Єненко Ю. О. 450
Єременко Т. Е. 357
Єрмаков Г. П. 193
Єрмолаєва К. І. 440
Єрмолов О. П. 21
Єрнева А. С. 128, 129
Єфімов М. 171
Єфремов С. О. 1, 13, 21
- Жайо 96
Жантийом-Кутирин І. 118
Жевахов П. І. 221
Желехівський Є. 77
Железний С. 417
Желиборський А., єпископ 57, 58
Желинський Б. 138
Желізняк 268
Желло Г. 51
Желюк П. О. 146, 147
Жеребілов Д. А. 421
Жеребцов О. М. 427
Жидельов М. Ф. 387
Жирний О. Д. 220
Житецький Г. П. 1
Житецький П. Г. 21, 69

- Жмаченко П. Т. 363
Жмаченко П. Ф. 289
Жмаченко П. П. 297
Жолоб О. 345
Жолтикова В. В. 220
Жолткевич К. 161
Жуков С. 243
Жуковський В. О. 136, 522
Журавель А. Л. 510
Журавльов Л. Н. 327
Журавльов С. М. 220
Журавський В. 26
Журбицький І. Г. 147
Журбій І. Є. 95, 96
- Забашта І. В. 368
Забашта Л. В. 368
Забіляста Л. Л. 410
Заболотний Д. К. 180, 181, 532
Заборовський Рафаїл,
архієпископ 218
Забуранний А. К. 403
Завадський М. 365
Завирюха М. А. 220
Завітій Б. 215
Завойський С. 154
Загінайло А. Г. 85
Загірна М. 447
Загнъотов І. В. 253
Загородній В. Ф. 403
Загребельний П. 346
Загребельний Ю. П. 26
Загряжский А. 96
Загурські 184
Задонцев А. І. 221
Задорожний І.-В. 378, 379
Задорожній І.-В. 379
Заїка А. 249
Зайцев В. В. 194
Зайцев Л. П. 220
Заклинський Б. Р. 37, 43, 44
Заклинські 43, 44
Залевський М. 191, 192
Заливаха П. 351
Залізняк М. М. 259, 324
Залуський А. 20
Залюбовський Г. 227
Залюбовський Г. А. 221
Замарайкін Л. Ф. 220
- Замковой В. П. 246
Занізд В. С. 392
Заньковецька М. К. 495
Запара А. І. 222
Заплетало Ф. 310
Запорожець А. К. 366
Запорожець-Квініхідзе О. В. 366
Запорожченко Є. Є. 520
Зарвовська К. В. 448
Заремба П. А. 289
Заруба В. М. 221
Зарудний М. 360
Засенко О. 350
Заславський Г. М. 520
Заславський І. Г. 236
Засядьвовк С. П. 327
Захар П. 211
Захар'їн Г. 141
Захаренко І. Є. 220
Захаров Я. 451
Захарченко І. М. 220
Заяць Ю. 482
Зборовський І. Ч. 149, 160
Зверяка М. О. 441
Здерковський О. 81
Зейлігер О. Д. 128
Зелений 372
Зеленін Г. 112
Зелинський І. П. 525, 526
Земер-Біраковська 467
Земляк В. С. (Вацк В.) 289
Зенкевич П. Б. 79
Зеров Д. К. 18
Зеров М. 350
Зеров М. К. 21
Зибольд Ф. І. 92
Зикова О. П. 128
Зілинський І. 54
Зінківський К. 318
Зінківський Т. 318
Зіновіїв К. 20
Зінченко В. М. 423
Зінченко Г. Г. 220
Зінько Ф. З. 522
Злотницький Ф. 356
Зозуля Ю. П. 176
Зойттер М. Г. 51
Золкін А. М. 429
Золотарьов В. 129

- Золотницький В. 224
Золотухін Б. О. 427
Золя Е. 47
Зонтаг Г. 517
Зорій М. 351
Зосіма, архімандрит 248
Зубков П. П. 372
Зубов М. І. 94
Зубов П., князь 219
Зуєв В. О. 221
Зумер В. М. 22
Зьорнишко О. Ф. 449
- Іваненко В. К. 327
Іваницький А. 124
Іваничук Р. І. 36
Іванов А. А. 142
Іванов В. М. 152
Іванов І. І. 366, 367
Іванов М. Ф. 222
Іванов П. 218
Іванов С. І. 296, 298
Іванова А. П. 103, 104
Івановський Г. В. 129
Іванцев Д. Л. 351
Іванцева Д.-Л. 351
Іващенко Д. 185
Івицький І. О. 429
Ігнат'єв О. М. 21
Ідзіковський Л. 47, 167
Іздрік В. 489
Ізотов М. О. 243, 249
Іконников В. С. 4, 21, 360
Ільєнки В. та М. 449
Ільєнко С. М. 441, 449
Ільїн О. 51
Ільїнська В. І. 64
Ільїнський І. М. 220
Ільйов С. П. 525, 526
Ільф І. 517
Ільченко Н.Ф. 221
Ільчук Т. 176
Іоанн Павло II, Папа Римський 26
Іов, ігумен Почаївський 197
Іофанов Д. М. 21
Ісаєв Б. Ф. 129
Ісаєв Ф. 229
Істомін Г.А. 220
Іщенко А. 156
- Їжакевич І. С. 22, 177, 346
- Йонстон Ю. 83
Йориш В. 69
- Кабак П. К. 220
Кавецький Р. Є. 14
Каденюк Л. К. 293
Кажан Г. 196
Казас М. М. 129, 130, 131
Казимиренко М. 298
Казиницький Я. 76
Казнадей М. Й. 297
Кайда В. 253
Кайзер Ф. 305
Каймар О. П. 404
Калинович І. Т. 37, 40
Калитовський Є. 348
Калікін Н. Н. 260
Калінін К.О. 171
Калінін М. І. 223
Калнишевський П. 218, 325
Кальченко Г. Н. 374
Кальченко Л. Л. 220
Каменський А. 417
Каменський В. І. 220
Каменський Я. 407
Камінін К. Л. 427
Камінський Ф. Т. (Каминский Ф. Т.)
494, 496
Камінська І. Л. 128
Камлоші І. 407
Каплер О. Я. 109
Каплуновський 446
Капніст М. Р. 520
Капніст О. 520
Капністи 21
Капустянський Д. І. 147
Карабелеш Є. В. 308
Карагодін А. І. 81
Каразій Н. 185
Караката М. М. 400
Карамзін М. Н. 278
Карапиш Б. Т. 221
Карась Я. Л. 196
Карасьов М. Я. 202, 222
Караффа-Корбут С. 46
Карацуба С. І. 22
Каришковський П.О. 85

- Кармалюк У. 153
Карнаухов М. 267
Карпатський О. 476
Карпенко Н. М. 429
Карпенко О. Д. 22
Карпенко П. І. 220
Карпенко Ф. 221
Карпенко-Карий І. К. (Тобілевич) 5, 381, 383, 384, 385, 404, 405
Карпик Я. К. 199, 200
Карпов А. 26
Карпова Ф. 190
Картон П. 46
Картузов А. Ф. 220
Каруна В. П. 220
Касіян В. І. 304, 345, 346, 347, 349
Кассіль Л. 156
Касянова Л. В. 256
Катагава Утамаро 46
Катаєв В. П. 520
Катерина II, імператриця 173, 222, 263, 326, 485, 500, 501, 503
Каховський М. 500
Кацусіка Покусай 46
Качкан В. 36, 333
Качур Я. 75
Кашель М. Д. 221
Кашкин 362
Кашеєва В. С. 220
Кашченко М. Ф. 13
Кая І. С. 99
Кая Л. І. (Кая Л. І.) 98, 99, 101
Квірінг Е. І. 220
Квітка Д. І. 220
Квітка К. 190
Квітка-Основ'яненко Г. 74
Кедрін Д. Б. 221
Кейсай 46
Келлер Е. 83
Кеппен П. 51, 88
Кератова М. 195
Кеттлер 51
Келісінський Кастан Вавжиця 49
Кириєвський П. 211
Кирило і Мефодій 23
Кирилюк Г. 333
Кирилюк Є. П. 21
Кириченко Р. С. 8
Кириєнко-Волошин М. О. 105, 106
Кирпичников О. І. 522
Кирчів Р. Ф. 72
Кисельов О. О. 220
Кислий С. 395
Кишакевич Й. 47
Кияк Г. С. 489
Кияшко В. І. 404
Кікта С. 466
Кіріаков М. М. 84
Кірсанов С. 517
Кіряков Л. Н. 266
Кістяківський О. Ф. 21, 68
Кітик В. І. 14
Кіх М. 202
Кіш Л. 305
Кланца П. А. 182
Клебанов Б. Г. 220
Клевезаль Ф. Р. 421
Клейман І. Б. 85
Клеменко Ф. 235
Кленчак Ю. М. 309
Клепинін Н. Н. 142
Клименко В. М. 282
Клименко М. 185
Клименко П. В. 13, 17
Климовицький О. 211
Климук Л. 316
Клиновський Ю. 348
Клоков В. І. 13, 18, 201
Клочко Н. Й. 220
Клочурак С. 309
Клюєв П. С. 220
Клюєнко Д. 395
Ключевський В. О. 214, 221
Кльований Л. 51
Кмецинський В. М. 196
Кнежнин Я. 326
Книш З. 214
Кніппер-Чехова О. Л. (Кніппер-Чехова О. Л.) 121, 126
Кнорре К. Ф. 504
Княжевiч Д. М. 84
Кобилянська О. 21, 37, 75, 78, 348, 447
Кобільник В. 460
Коблер О. 337
Кобринська Н. 69, 75, 334
Кобринський В. В. 341
Кобринський І. Г. 221

- Кобринський Й. 341
Коваленко В. І. 220
Коваленко О. 79, 228
Ковалів С. 465
Коваль А. М. 289
Коваль М. 171
Коваль Р. 138
Ковальов С. І. 261
Ковальська Л. К. 129
Ковальський В. І. 128, 129
Ковальчук 198
Ковальчук А. М. 197
Ковальчук Г. І. 10
Ковальчук М. М. 201
Ковальчук У. В. 200
Ковач-Вербовенко М. Я. 145, 147
Ковачевич А. Ф. 393
Ковенс Й. 51
Ковжун П. 47
Ковнат Г. Д. 220
Ковпак С. А. 204, 323, 343, 446
Ковтун В. 395
Ковтун О. С. 391
Ковшевичі 460
Коган С. 112
Кодак М. 407
Кодьєв П. І. 412
Козак О. В. 210
Козак С. А. 297
Козакевич Л. 460
Козакевичі 460
Козарез В. В. 202
Козацький І. Ф. 358
Козаченко В. 400, 405
Козицький П. 22, 68, 69
Козік М. 481
Козланюк П. 75, 484
Козлов М. І. 220
Козлов-Качан В. Н. 385
Козловський 484
Козловський І. С. 372, 373
Козубовський Ф. 296
Козулін М. 235
Козуль П. Ф. 392
Кокін М. 235
Кокорін П. І. 220
Колесник А. 158
Колесник П. А. 171
Колесник Ю. Н. 327
Колесников К. 424
Колесніков В. А. 142
Колесова І. К. 520
Колесса Л. 476, 477
Колесса Ф. 68, 455, 467, 479
Колісниченко А. 170
Колісниченко О. Д. 427
Колківська 204
Коллі Л. П. 92
Кологривенко А. С. 220
Коломієць Г. 156
Коломієць О. К. 362
Коломієць Т. О. 328
Колпакова О. О. 245
Коляда Г. Г. 1
Колядинська Г. П. 220
Колядинський Л. С. 220
Комаревський С. 76
Комаров А. О. 415
Комаров М. Ф. 522, 523, 524
Комаровський Б. Б. 237
Комашко А. М. 22,
Комісаржевська В. Ф. 495
Комісаров О. С. 197
Комісаров Ф. Г. 220
Комісарчик Г. 309
Комов В. Л. 81
Компанієць Б. 276
Комстадіус В. В. 95
Комстадіуси 95, 96
Кондаков Н. П. 84
Кондратюк Ю. 185
Кондуфор Ю. Ю. 13
Коневич 308
Кониський О. 37, 54
Коноваленко К. 375
Коновалець Є. 457
Коновалюк Ф. З. 22, 169, 176, 177
Кононенко П. Т. 220, 221
Коноплянко Т. М. 111
Контратович І. 300
Кончина П. С. 247
Коншина Є. 122
Копачевська М. Н. 289
Копейко Л. А. 261
Копистенський З. 74
Копистинський Т. 455
Копитов В. Ф. 19
Копійка О. 399

- Копп І. 243
Копп Ф. 129
Коприва А. Т. 314
Копчик І. 490
Кордт В. О. 1
Кордуба М. 51
Коренєв В. 143
Корецький В. М. 14
Корецький Ф. 200
Корж В. Ф. 221
Корзінін В. Ф. 420
Корзонюк М. 195
Корнелюк В. М. 200
Корнелюк С. Д. 200
Корнелько А. М. 200
Корниевский М. С. 438
Корнілов В. О. 504
Корноухов М. В. 14
Корнякти 48
Коробов І. І. 221
Коробчанський В. І. 281
Коробчанський І. 243
Коровай О. 351
Короїд М. І. 404
Короленко В. Г. 75, 291, 517
Корольков І. М.,
 протоіерей 21
Корольков К. 224
Королькова І. М. 21
Корольов І. О. 261
Корольов С. П. 291, 292, 293, 294,
 409, 504
Корольова Є. В. 22
Корольова Н. С. 293
Корольови 292, 293
Коростильов 308
Коростильова Т. І. 308
Корпош О. І. 308
Корчак-Городиський О. 36
Корш Ф. Є. 221
Коршак К. Ю. 64
Кос М. 41
Кос-Анатольський А. 484
Косач І. Г. 212
Косач М. 190
Косач О. 69
Косач Ю. 190, 191
Косач-Борисова І. 190
Косач-Дробишева Н. 190
Косачі 185, 186, 187, 190, 191, 198,
 212, 294
Косач-Кривинюк О. 75
Косач-Шимановська О. 212, 213
Косинка Г. М. 21, 348
Косовський В. 54
Косовські О. та П. 274
Косоногов Й. Й. 13
Коссак Ю. 46
Костащук В. 80, 350
Костоправ Г. 263
Костроменко В. В. 533
Костюк Г. 75
Костюк У. А. 199
Костюк У. С. 199
Кот О. М. 289
Котляревський І. П. (Котлярев-
 ський І.) 5, 54, 74, 78, 526
Котляревський П. С. 92
Котов К. Є. 221
Котовський Г. І. 155
Кох Р. 84
Коховський В. В. 219
Коц М. 185
Коцак А. 313
Коцка А. А. 299, 304
Коцка В. 465
Коцка Г. А. 303
Коцкі 304
Коцовський В. 78
Коцюбинська І. М. 164
Коцюбинська Михайлина 75
Коцюбинська О. М. 164
Коцюбинський М. М. 21, 75, 164,
 173, 221, 479
Коцюбинський Ф. А. 164
Коцюбинський Х. М. 164
Коць І. 36
Коць М. 36
Кочерга І. 75
Кошеватський І. Н. 363
Кошиць О. А. 22
Кошовий П. К. 397, 398
Кравець Д. П. 247
Кравець М. 112
Кравцан К. Г. 403
Кравцов І. В. 193
Кравцова-Біорро (Вороб'їова) Н. І.
 410

- Кравченко А. А. 85
Кравченко А. Г. 370, 371
Кравченко В. 44, 68, 318
Кравченко В. А. 449
Кравченко В. М. 220, 283
Кравченко В. Г. 221, 289
Кравченко М. М. 525, 526, 527
Кравченко Н. В. 1
Кравченко П. 70
Кравченко Т. Ф. 444
Кравченко Я. 346
Кравчук А. 187, 189
Кравчук Л. М. 25, 458
Кравчук П. І. 80
Крайнюк Г. І. 220
Крайтор С. П. 386
Крालицький А. 300, 313
Красицький А. В. 390
Красицькі 391
Красницька Р. В. 372
Краснов Б. 26
Краснов М. П. 111
Красносельський О. Л. 221
Кратюк О. А. 341
Крашевський Й. 75
Крашевський Й. І. 188
Крашевський Ю. 20
Крашевський Ю. І. 209
Крашенінніков 136
Кревченко Р. Л. 220
Крекотень В. 78
Кресан І. 382, 384
Кривенко В. 249
Кривенький С.Ф. 194
Кривонос П. 243
Крижанівська І. І. 221
Крижанівський Б. 69
Крилов М. М. 14, 137
Крилошанин, о. 38
Кримський А. Ю. 1, 4, 13, 78, 221, 479
Кримський В. Я. 402
Криницька П. 476, 477
Крип'якевич І. 54, 59
Крип'якевич П. 54
Крислач І. 46, 47
Криськи 377
Крих Я. 476
Кричевська-Косач М. 190
Кропивницька О. М. 410
Кропивницький М. 69, 405
Кропивницький М. К. 381
Кропивницький М. Л. 221, 383, 385, 494, 495
Кротевич Є. М. 4
Кротов Б. А. 220
Кротов В. І. 151
Крохмалюк М. 192
Круг Л. 46
Круг Г. 351
Крупнівський Б. 207
Крупський С. М. 220
Крушельницька Л. І. 47, 49
Крушельницька С. 455, 476, 477, 478
Крушельницький А. 32, 37
Куба Л. 69
Кубе Н. Н. 128
Кубек Е. 301
Кубійович В. 51
Кубренков В. Л. 366
Кудаєв А. М. 428
Кудрик Б. 47
Кудрицькі 289
Кузен Л. 76
Кузнецов М. Д. 282
Кузнецов М. В. 64
Кузьменко В. 170
Куїнджі А. 132, 243
Кукулевич Ф. 96, 112
Кулагін К. Г. 171
Кулаков О. Й. 220
Кулакова О. Д. 220
Кулаковський Ю. А. 4
Кулик Д. Я. 153
Кулик І. П. 261
Кулицький М. 51
Кулік Н. О. 327
Куліш М. 409
Куліш П. 21, 47, 69, 173, 366, 413, 479
Кулябко-Корецька Л. М. 346
Кульбицький І. 192
Кульчицька О. 46, 454, 455
Куммерсберг К. Н. 51
Кундієв Ю. І. 176
Купрін О. І. 116, 123, 124
Купріянов І. Т. 328

- Купченко В. П. 106, 107, 520
Купчинський О. 33
Курасов І. М. 220
Курбас Лесь 70
Курбагов 159
Курило В. М. 379
Курис І. І. 84, 522
Курінний П. П. 64
Куркчі У. 135
Куровець І. 54
Куртій Руф 76
Курузов М. Г. 220
Кустовий М. Г. 98
Кустодієв Б. М. 275
Кутєпова Н. П. 420
Кутєпов П., священик 157
Кутіга К. П. 220
Кутиріна О. О. 118
Курузов М. І. 21, 500, 501
Кухар М. У. 199
Кухар У. Д. 200
Куцен А. 363
Куценко В. І. 14
Кучеренко Г. С. 220
Кучеренко О. Є. 147
Кучеренко О. М. 147
Кучерик В. П. 425
Кучма Л. Д. 25, 276, 458
Кучурак А. К. 345
Кушнар'єв Є. С. 220
Кушнір Т. А. 402
Кушнір А. А. 147
Кушнір М. Ф. 147
Кушнір П. Н. 147
Кушнір Р. О. 158
Кушнір-Кучеренко 147
Кушнір-Марченко К.Ф. 21
- Лабєнок Л. Б. 129
Лаврів А. 345
Лаврівський І. 47
Лавріненко Ф. П. 431
Лавріненко Ю. 75
Лагно 391
Лагодовська О. Ф. 64
Лагута М. Д. 494
Лазарєв В. 171
Лазарєвський О. М. 21
Лазаренко Є. К. 14
- Лазарчук А. Г. 185, 188, 190
Лазар'ян В. А. 221
Лазурський В. Ф. 80
Лазуський В. В. 522
Лайко Г. А. 391
Лакишин В. І. 200
Лактіонов П. С. 420
Лалім О. 315
Ламарк Ж.-Б. 83
Ланге М. М. 525, 526, 527
Ланді Дж. 46
Ланжерон О. Ф. 84, 221
Лапай В. І. 427
Лопін В. В. 64, 65
Ларионов К. І. 220
Ларін І. І. 220
Ларін С. І. 271
Ласкін Б. 442
Латинін І. Г. 259
Латрі М. П. (Латри М. П.) 131, 133
Латушко О. І. 8
Лашкар'єв В. Є. 14
Лашкар'єв П. Л. 519
Лашкевич О. С. 221
Лашченко Г. 80
Лебедєв В. В. 99
Лебединцев П. Г., протоієрей 21
Лебідь М. 460
Лев Б. Д. 389
Лев В. 482
Левада О. 164
Левенко Н. М. 220
Левентіс А. 85
Левитський М. В. 391
Левицький І. Г. 267
Левицька Г. Л. 47, 48
Левицький В. (Василь Лукич) 37
Левицький Д. 69
Левицький І. О. 32, 37, 39, 41, 42, 44
Левицький І. Ф. 64
Левицький Й. 78
Левицький К. 78, 490
Левицький Л. 46, 454
Левицький О. І. 21
Левченко М. 77
Левченко Н. А. 155
Левчук Г. К. 208
Левчук Т. В. 289
Легастов Г. Й. 297, 298

- Легенченко М. І. 441
Легоцький Т. 300, 306, 307
Ледянко М. 75
Лежанко Д. Д. 316, 324
Лекачинський Г. 437
Лелевель Й. 51
Лендел Ф. 305
Ленін В. І. 223
Ленц М. І. 522
Леонов К. О. 220
Леонтович Г. М. 161
Леонтович М. Д. 22, 24, 47, 160,
161, 170, 174, 243, 374
Лепкий С. 348
Леппик І. Т. 315
Лепський В. І. 1, 13
Лермонтов М. Ю. 438
Лесевич В. 54
Лесієвська М. Л. 304
Лехнер 51
Лещук 185
Лещук Є. С. 194, 370
Лещук-Дерчита Т. 192
Левих Б. Я. 522
Левін 198
Лизанівський І. 348
Линник В. П. 362
Линник Ю. В. 362
Линниченко І. О. 522
Липа І. 463
Липинський В. 33, 42, 214
Липинські 186
Липовенко П. М. 419
Лисенко М. В. 49, 221
Лисенко М. Г. 47, 69, 174, 361, 371,
374
Лисневська Е. Г. 292
Лисовський С. С. 200
Лисоконь П. І. 400
Лисянський М. 494
Лисько З. 47
Литвин В. 26
Литвиненко Л. М. 279
Литвиненко М. Г. 377
Литвиненко Ф. Ф. 220
Литвинов І. О. 220
Литвинова П. 68
Литовченко К. І. 427
Литовченко Ф. І. 220
Лихолетова Е. І. 270
Лихуди 524
Лицишин Г. 194
Лицишин М. 194
Лицишина К. 194
Лізганіг Й. 51
Лінней К. 83
Ліпатов Ю. С. 4
Ліпінський К. 47
Лісіцин Ф. А. 446
Лісовський К. 156
Ліст Ф. 47
Літаш О. А. 111
Літвіненко А. М. 261
Ліунинський П. 476
Ліхван А. М. 200
Ліхван В. В. 199, 200
Ліхван М. А. 199, 200
Ліхван М. Т. 200
Лобажевський Г. 82
Лобач-Жученко Б. 366
Лобач-Жученко М. Д. 366
Лобзин С. А. 194
Лобода І. М. 22
Лободовський М. Ф. 221
Ловецький П. 321
Ловушка А. Н. 358
Логвинов М. С. 220
Логінов В. І. 362
Лозовий М. Ф. 270
Лозовий П. Н. 395
Локотош М. Г. 442
Локотош М. Л. 441
Локоть Ф. В. 221
Лолобріджида Д. 26
Ломізов Д. 263
Ломницькі М. та Я. 83
Ломоносов М. В. 5, 136, 237, 276,
278, 313
Лопатін М. В. 440
Лопач М. П. 363, 423
Лопухіни-Демидови 21
Лоттер Т. К. 51
Лошак М. Ц. 169
Лубківський Р. 36
Луговський М. О. 419
Лугош І. (дяк Колочавський) 302
Лужицький В. І. 14
Лужицький І. В. 21

- Лук'янець 246
Луканич Й. 309
Луканов А. 510
Лукаш О.О. 261
Луків М. 170
Лукінов І. І. 14
Лукіянович Д. 42, 43
Луневський С. 363
Лупанов Б. О. 525, 526, 527
Лупанов Б. О. 529
Лусс О. Я. 220
Луцик Я. 60
Луцкевичі 198
Лучицький І. В. 4
Лучицький М. В. 4
Лучкай М. 78, 313
Лысин Б. С. 16
Любавський М. К. 221
Любачівський М. 490
Любич-Парахоняк О. 463
Любомирський Г. 45
Любомирські 45
Людкевич С. 47, 476, 477
Людников І. І. 271
Люксембург З. О. 440
Люлька А. М. 362
Люм'єри 534
Лягін (Корнев) В. О. 497, 498
Лялін С. 434
Лянге А. 46
Ляпота С. К. 220
Ляскоронський В. Г. 21
Ляхов В. 417
Ляхов В. А. 432
Ляшенко П. І. 14
Ляшенко Т. І., священник 21
Львов Л. В. 200
- М'яч Ф. 446
Маврокордато А.А. 84
Магденко А. 221
Магдесіан Є. 129
Магро П. 235
Мазай М. 243
Мазан Ю.М. 220
Маздрін І. П. 220
Мазепа І. 21, 214
Мазура С. С. 64
Мазуренко О. Ю. 404
- Мазурець Л. Г. 185
Майборода Г. 177
Майборода П. 374
Макаренко А. 407
Макаренко М. О. 64
Макарич М. І. 147
Макаров С. О. 495, 503, 509, 510
Макаров-Никитин М. М. 220
Макарчук С. А. 427
Маков К. І. 14
Маковей О. С. 37, 348
Максим'юк С. 477
Максименко В. І. 270
Максименко Ф. П. 1
Максимов В. С. 221
Максимович Г. С. 220
Максимович М. О. 21, 174
Малаков Г. 170
Маланюк Є. 405
Маланюк І. 477
Малахов Г. М. 230, 231
Малашевич І. 218
Малиновська М. Ю. 185, 187
Малиновський І. О. 14
Малиновський О. О. 17
Малишко А. С. 368, 371
Маліков С. Ф. 295
Маловичко В. В. 425
Маловський М. М. 147
Малолітній С. М. 220
Малюкевич О. Є. 85
Мальований О. М. 81
Мальчевський О. І. 220
Мамай М. 417
Мамолат Є. 70
Мамонтов О. О. 320
Манайло І. 302
Манайло К. 302
Манайло Ф. Ф. 299, 302, 303
Мандель І. А. 220
Мандичевський І. 54
Маневицька 204
Манжура І. І. 21, 22
Манько В. 399
Мао Цзе Дун 442
Мар'яненко І. 385
Маразлі Г. Г. 84, 518
Маркелов Г. І. 532
Маркелов М. П. 220

- Маркелов М. Я. 419
Маркова 211
Маркович Б. 366
Марковський З. Ф. 220
Марковський І. З. 220
Маркс А. Ф. 283
Маркуш О. 300, 309
Мартиненко 346
Мартиненко І. Я. 220
Мартиненко Я. А. 220
Мартинов Є. 246
Мартинович П. 68
Марті Ю. Ю. 103
Мартович Л. 75, 78, 332, 348
Марцун М. А. 289
Марченко А. 522
Марченко В. М. 419
Марченко І. Д. 104
Маршак С. Я. 116, 123
Масик Вл. 379
Маслов В. І. 21
Маслов З. О. 220
Маслов С. І. 4, 21
Маслюк М. Г. 276
Матвеев Е. 246
Матвеев Л. І. 147
Матвійчик М. О. 164
Матвійчук У. Ф. 200
Матвійчуки 377
Матейко К. І. 72
Матейко Я. 46
Матусовський Л. 441, 442
Матусовський М. Л. 417, 441
Матюк А. В. 220
Матюхин П. 246
Матюшенко П. 495
Маульберч Ф.-А. 46
Махно 389
Махно Є. В. 64
Махно Н. 319
Махновець Л. 75, 78
Маховський С. 485
Махоніна І. 113
Мацієвич Л. М. 395, 396
Мацієвська Я. 379
Мацкевич В. В. 510
Мацюк В. В. 202
Мачковська М. С. 220
Мачтет Г. 170
Мачула Є. Т. 445
Машуков В. Д. 221, 222
Машуков Д. 226
Маяковський В. В. 1
Медведева В. 112
Медведев Д. М. 202
Медвецький Ю. 54
Мединський 407
Медієв А. 89
Меженко Ю. 32, 34, 76
Меженко-Іванов Ю. О. 1
Мезенцева Г. Г. 64
Мейерхольд В. Е. 495
Мейтус Ю. С. 410
Мекк, фон Н. Ф. 167, 168
Мелецький А. 20
Мелешко Ф. 405
Мелюкова А. І. 85
Мельник М. Д. 220
Мельник Ф. 179
Мельников М. 164
Мельников Н. В. 284
Мельников О. Г. 415
Мельничук В. 489
Меник А. П. 201
Менцинський Г. 477
Менцинський М. 36, 47, 48, 54, 476
Менцов Н. 173
Мережко Л. С. 220
Меркатор Г. 51
Меркулова С. Л. 441
Месаксуда П. 101
Метешевич І. 245
Мефедов Б. М. 372
Мещанінов В. О. 220
Медведев С. С. 401
Мечніков І. 141
Микитенко А. Л. 377
Микитенко І. 382, 405, 517
Миклашевський А. М. 219, 221
Микола I, імператор 521
Микола II, імператор 96, 111
Миколаєнко М. А. 221
Миргородський Ф. Г. 423
Мирний Панас 74, 221
Мироненко К. Г. 220
Михайлевська М. С. 341
Михайлецький Г. Я. 438
Михайличенко І. 417

- Михайлівський Б. М. 200
Михайлікова К. І. 446
Михайло Федорович, цар 218
Михайлов П. І. 220
Михайлов Ф. Ф. 429
Михайлюк В. Т. 220
Михалевич А. П. 200
Михальцева К. 9
Михальчук К. 51
Мицик Ю. А. 221
Мізерний В. 460
Мізок Д. Т. 221
Міклей Г. В. 411
Мікуля К. 47
Міліоті О. Н. 128
Мілоєвич М. 221
Мілятицький В. Р. 148
Мілях О. М. 16
Мільченко С.К. 257
Мінін 209
Міннз Е. 65
Міннс Е. 84
Міняйло В. 360
Міньовський В. 336
Міоков М. Д. 423
Мірошніченко О.М. 197
Мірошніченко П. Б. 201
Мірошніченко Т. К. 316
Місяць М. І. 289
Міткін В. Л. 222
Міхелович Т. Ш. 315
Міхиринський В. С. 209
Мішин В. 449
Міщенко Г. К. 163, 270
Міщенко І. Г. 270
Міщенко Ф. І. 163
Міщук Т. 197
Мнишки 23
Мовчанівський Т. М. 64
Могила П., митрополит 413, 492
Могильчак І. 171
Модзалевський В. Л. 21
Можайський О.Ф. 171
Можайські 171
Мозалевська В. Д. 128, 129
Мозалевський І. І. (Мозалевский И.
И.) 128, 129, 130, 131
Моїсеєв Л. О. 90
Моїсеєв Ю. С. 425
Мокржецький С. А. 142
Мокринецький С. І. 155
Мокрієв Ю. 405
Молдаванин Ф. 313
Молло Т. 51
Молнар М. І. 308
Молодчий О. 417
Молчанов В. І. 220
Молчанов В. М. 257
Молчанова Ш. І. 417
Монастирний Д. Л. 220
Монастирська Н. О. 447
Монастирський А. 481
Морачевич А. В. 288
Моргуліс Н. Д. 14
Моргуненко В. С. 498, 499
Мордвинов М. С. 502
Мордовцев Д. Л. 21
Мороз М. Н. 36, 297, 342
Мороз О. О. 432
Мороз П. П. 220
Мороз-Коновалюк Т. І. 176, 177
Морозов Є. І. 518
Морозов М. О. 237
Морозова А. М. 316
Морозюк В. 333
Морфессі Ю. Д. 441
Москалева Л. К. 270
Москаленко К. С. 289
Москвичів Г. 476
Мостовой П. І. 257
Моцак Г. І. 425
Моцарт Ф.-Кс. 47
Моцарт-Молодший В. А. 47
Мочульський М. 32
Мстиславець П. 5, 76
Мудрик Г. І. 213
Мудров М. 141
Музика Я. 46, 47
Музика Я. Л. 482
Музичко А. 349
Мурад Р. 135
Мурзакевич М. Н. 84
Мурзакевич Н. Н. 92
Мурзенко В. Г. 427
Мусоргський М. П. 495
Мусоргський М. П. 47, 92
Мухін Є. 141
Муцько М. С. 195

- Мушинка М. 310
Мюнстер С. 51
- Набіркін М. 224
Набожний В.І. 425
Нагаєв С. 135
Нагарні В. і С. 482
Нагибін В. Т. 445
Нагорний Н. 124
Надашкевич Й. М. 191, 192
Надашкевич П. М. 192
Надьон З. Г. 417
Назарбаєв Н. 26, 228
Назаріїв О. 37
Назарук О. 33, 42
Налепка Ян 295
Намисник В. І. 208
Нарбут Г. 69
Настека І. М. 220
Науменко В. П. 21
Науменко К. Е. 246
Нахаба М. І. 201
Нахімов П. С. 504
Небученов Н. 174
Неведров В.М. 253
Недашківський В. А. 297
Недільський С. 77
Недяк В. 486
Незвідський А. В. 525, 526, 527
Некрасов 125
Некрасов М. О. 170, 522
Некрасовський Я. Е. 240
Неліпович Г. В. 185
Немирович-Данченко В. І. 242, 243
Немировська Е. М. 128
Нерон 152
Неру Дж. 442
Нестеренко А. І. 220
Нестеренко М. Ф. 220
Нестеров В. Ф. 128
Нестеров П. 171
Нестурх Ф. П. 521
Нечаєв Г. В. 219, 221
Нечаєви 226
Нечепорук Е. И. 137
Нечуй-Левицький І. С. 21, 69, 74,
78, 479
Нижанківський О. 47, 48, 467
Низовий І. 451
- Никорак О. 342
Нирко О. Ф. 138
Нищета Р. Я. 270
Нідерле Л. 221
Нікітін В. М. 19, 69
Ніконенко Т. І. 363
Нікулін М. П. 415
Нікуліна Н. П. 221
Німенко А. В. 390, 412
Ніфонт, митрополит 189
Ніщенко О. С. 510
Ніщинський П. 410
Новаківський О. Х. 169, 348, 454,
455
Новиков А. Я. 220
Новиков В. І. 95
Новиков М. 237
Новицький Д. П. 64
Новицький О. П. 22
Новицький Я. П. 22, 221
Новік М. І. 212
Новікова М. В. 129
Новікова-Принц М. Н. 106
Новіков-Прибой М. С. 116
Новіченкова Н. Г. 111
Новіченкова-Лукичева К. В. 111
Новожилов А. О. 261
Новокшенов М. С. 415
Нос С. Д. 22, 68
Носов Г. Р. 414
Нюренберг А. М. 412
- Обаль П. 46, 467
Оверчук Г. А. 297
Овнатанян К. 243
Овсійко Г. Т. 220
Овчинніков В. 229
Оглоблин О. П. 36, 214, 246
Оглоблін Д. 243
Огнева О. Д. 211
Огоновський Ом. 37
Одарченко П. 75
Одрехівський В. 481
Озаркевич Є. 41
Оінані І. 99
Околелов І. Н. 111
Окснер А. М. 14
Окуневський Я. 42
Олеарій А. 86

- Олег В. Ю. 220
Олександр III 95
Олександр I, імператор 258, 263
Олесницький Є. 54, 466, 467
Олесь О. 75, 76, 80
Олеша Ю. 405
Олійник Б. 276
Олійник Г. М. 171
Олійник І. С. 327
Олійник П. 399
Ольгерд, князь 501
Ольжич 44, 75, 80
Ольшанський К. Ф. 493
Омель М. М. 230, 231
Онищенко П. К. 424
Онищенко П. П. 424
Опитц Ф. 124
Оргін А. 124
Орджонікідзе С. 223
Орест М. 214
Орешкін Г. Г. 236
Орлай І. 313
Орлик П. 214
Орлов Є. І. 14
Орлов М. 444
Орлов Ф. 96, 112, 124
Ортелій А. 6, 51
Ортеліус 96
Осад 462
Освенцім С. 364
Осипенко Г. Д. 441
Осипенко П. Д. 318
Осипов А. Д. 261
Осипов О. І. 220
Осівсійчук В. А. 482
Осічний Д. 350
Осліковська О. С. 147
Османов О. 135
Осмомисл Я. 340
Осмьоркін О. О. 405, 406
Оссовський П. П. 391
Оссолінські 53
Остафійчук І. 46,
Островський М. 366, 367, 368
Остроградський М. В. 22
Острозькі 185
Острянин Д. Х. 14
Осьмак К. 460
Отамановський В. 146
Отечко М. С. 377
Оттенс Й. 51
Охотніков С. Б. 85
Охрименко І. Л. 358
Очеретний В. Ф. 159
Павленко Г. Є. 14
Павленко П. А. 111
Павленко Ю. 361
Павлик М. 455
Павличенко Л. М. 363
Павличко Д. 26
Павлишин 159
Павликовський 50
Павликовський Й. Г. 52
Павликовські 56, 57
Павличенко А. О. 149
Павло І 145
Павлов В. В. 220, 439
Павлов І. 141
Павлович Ю. 68
Павловська Г. 212
Павловський Г. М. 236
Павловський П. М. 220
Павлюк А. С. 371
Падлевський К. 143
Паламарчук О. 477
Палій П. 154
Паллас П. С. 83
Панасенко К. І. 439
Панасюк К. 200
Панкоша В. Л. 158
Панкоша Л. П. 158, 159
Панормітано Дж. 77
Панч П. 409
Панченко Б. К. 261
Панченко В. 382
Панченко Н. К. 371
Панченко О. М. 220
Панченко Я. 406
Панюшкін М. В. 236
Панькевич І. 300
Паньківський К. 37
Папуш І. А. 266
Папуш-Андрієва А. Д. 266
Паращенко Ф. К. 427
Пареконьєв К. П. 316
Паригін І. О. 427
Парлаг М. І. 306, 307, 310

- Партацький О. О. 37
Пархоменко О. Я. (Пархоменко А. Я.) 417, 448, 449, 450
Пассаротті А. 46
Пассек Т. С. 221
Пастернак А. 367
Пастернак С. П. 1
Пастернак Я. 36,
Пастух Б. В. 447
Патокова Є. Ф. 85
Патон Б. Є. 240
Патон Є. О. 14, 16
Паторжинський І. 324
Патричі Д. К. 266
Паустовський К. Г. 105, 123, 361, 517
Паученко Я. В. 406
Паціора П. П. 367
Пащенко К. П. 220
Педенко Я. 232
Пейсах Є. 99
Пеленський Є. 37
Пеня І. М. 220
Первомайський Л. 75
Первушин О. М. 92
Перебийніс Г. М. 391
Перевязко П. Т. 197
Перемиловський З. В. 121
Перені Імре, барон 300, 302
Пересипко М. К. 324
Пересунько С. 395
Перетц В. М. 13, 221
Пернер Ф. 46
Перова Ф. С. 445
Перун А. С. 147
Першин П. М. 14, 15
Першутчев І. 235
Песталоцці Г. 407
Петкевич Л. А. 209
Петльований В. 400
Петников Г. М. 109
Петренко В. Г. 85
Петренко В. С. 208
Петренко Л. В. 111
Петриковський В. 222
Петриченко Д. І. 367
Петро III 232
Петро I 144, 245, 326
Петро II 218
Петров В. П. 64, 386
Петров Г. 424
Петров Д. 424
Петров Е. 517
Петров М. І. 4
Петров М. Й. 220
Петров Міхал 208
Петров О. З. 14
Петров Ф. 424
Петровська С. Г. 81
Петровський Г. І. 220, 442
Петровський М. Н. 13
Петрунь Ф. Є. 525, 526, 529
Петрушевич А. С. 38, 56, 57, 59
Петченко Я. Я. 425
Пивоваров 481
Пилип'як А. 345
Пилипишин Г. Г. 387
Пилипович І. 46,
Пилипці 460
Пилиховський А. 46
Пимоненко М. К. 366, 367, 368
Пиренн А. 246
Пирогов М. І. (Пирогов Н. И.) 84, 141, 181, 182
Писарєв В. 243
Пишкін 391
Пишук П. Д. 199, 200
Півняк Г. Г. 240
Півторади В. І. 21
Підгірські 198
Підгірянкa М. (Ленерт-Домбровська М. О.) 300, 355
Підгора В. 176, 177
Підоплічко І. Г. 17, 18
Підоплічко М. М. 14
Пік В. 442
Пікалов А. М. 446
Пікульський С. М. 203
Пінзель І. 481, 482
Пінтер І. 243
Пірлінг П. 221
Пірняк О. О. 162
Піскунов Г. С. 240
Пістелькорс С. Ф. 171
Піщора М. 460
Пічкар 308
Платон, митрополит 21
Плешкан О. 348

- Плис Г. О. 220
Плієв І. О. 507
Пліній Старший 83
Плющакова В.І. 261
Плятери 21
Пляцек П. А. 168
Поваров П. В. 199, 200
Погорелов І. С. 415
Погребенник Ф. 348, 350
Погребняк М. С. 235
Погрібний А. Г. 447
Погрібняк І. І. 389
Под Н. 83
Подкопаєва Л. 243
Подолінський М. 455
Подоляк В. О. 327
Подопригора Р. І. 257
Пожарская М. Н. 211
Поздняков І. С. 447
Покаржевський П. Д. 412
Покатило Д. П. 208
Покотюк А. С. 470
Покровська Є. Ф. 64
Полівода Д. А. 199
Полікарп (Сікорський),
митрополит 187
Полікарпов В. П. 199
Поліщук Б. Д. 201
Поліщук В. 75
Полонська-Василенко Н. Д. 21, 36,
221
Полонський К. Г. 220
Полонський Я. 75, 522
Полотнюк І. 482
Полоцька С. 174
Полтава Л. 75
Поляков П. М. 220
Поляновський Г. О. 410
Полячок О. І. 410
Поль О. М. 221, 222
Польовий Б. 442
Польовой Г. 379
Пономарьов І. Т. 257
Пономарьов С. Ф. 401
Пономарьова М. М. 283
Понятовський О. А. 509
Попазов С. П. 320
Попик П. 498
Поплавський Ф. Ф. 220
Попов В. Ф. 261
Попов Л. І. 397, 398
Попов П. М. 4, 9, 21, 22
Попович Д. М. 421
Поповиченко Л. 446
Попруженко М. Г. 522
Порик В. В. 165, 166
Порошин В. П. 169
Порфир'єв В. Б. 14
Поселянин В. А. 327
Поспіл М. С. 220
Постіль О. Б. 518
Постний О. В. 220
Потапенко А. 235
Потебня О. О. 221
Потирайло Ю. А. 245
Потоцький І. 83
Потоцький Й. 345
Потоцькі, магнати 9, 144
Потьомкін Г. О., князь 218, 219,
238, 494, 500, 501, 502
Потьомкіни 492
Правдюк О. 68
Приблудний І. 417
Пригода О. А. 270
Прилипка Я. 68
Пристай О., патріарх 490
Пробст Й. М. 51
Прокоп М. 36
Прокоп'юк М, 185
Прокопів І. В.
Прокопович Ф. 20
Прокопчук В. В. 200
Прокопчук М. Т. 200
Прокопчук Х. Т. 200
Прокоф'єв С. С. 174, 242, 243
Прокоф'єва Л. Т. 281
Проскуряков В. 342
Проскуряков Д. Є. 448
Прохоров М. Т. 220
Процент Ф. Д. 22
Птуха М. В. 13, 14, 15, 16, 18, 19
Пугач Р. М. 200
Пудик Г. Г. 341
Пудов Ю. П. 177
Пузирний В. П. 425
Пузіков І. М. 359
Пулюй І. 69
Пулькас М. А. 270

- Пустовойтов С. І. 520
Пухов Г. Є. 19
Пучківська Н. О. 14, 19
Пучковський Л. К. 195
Пучковський С. Г. 196
Пушкін А. С. (Пушкін О. С.) 5, 84,
97, 104, 114, 115, 125, 126,
136, 276, 452, 517, 522
Пушкін Ю. Г. 220
Пчілка О. (О. П. Косач) 37, 75, 76,
190, 221, 294
Пюленя І. (Pölenj István) 305
Пядишев 51
Пятаков Л. Т. 403
Пятков Г. І. 111
- Рабій М. 465
Радзивілли 184, 189
Радіон С. 214
Радіонова М. 245
Радіщев О. М. 173
Радько У. У. 200
Разумов В. О. (Разумов В. А.) 220,
275, 276, 277
Райкін А. І. 240, 520
Райлі фон Ф. Й. 51
Ракінт А. 51
Раковський І. 301
Расторгуев Г. Н. 220
Рагієв Л. 112
Рафаель 49
Рафальський В. 467
Рахманінов С. 69
Рахт С. М. 501
Рац-Краснопольські 323
Ребро П. П. 316
Ревуцька Г. 197
Ревуцький Д. М. 221
Ревуцький Л. 174, 374
Ревуцький С. І. 485
Редіна Є. Ф. 85
Резніков К. М. 220
Резніков М. В. 279
Рекал П. П. 221
Рембез І. М. 532
Рембрандт Х. 49
Ремеслов В. М. 362
Ренар О. 297
Репников Н. И. 89
- Репнін М. Г. 370
Реріх М. К. 211, 360
Решетников Т. Т. 438
Рєдькін Д. Г. 261
Резник І. 26
Репін І. Ю. 221
Ржегорж Ф. 54
Ржепішевський М. І. 511
Рибак Н. 243
Рибаки 377
Рибалко В. Є. 445
Рибников М. С.
Рижинко Т. Ф. 372
Рильський М. Т. 21, 75, 79, 250, 291,
346
Рильські 291
Римаренко П. І. 257
Римський-Корсаков М. А. 495
Риндін П. Д. 220, 446
Різберг З. І. 501
Ріпещький А. 37
Рітгін О. 51
Ріхтер В. 141
Річинський А. 188, 206
Рішельє А. Е. 83, 114
Рогатюк Є. К. 194
Рогов В. Я. 221
Родзянко М. В. 221
Родімов П. 442
Родін М. 379
Родіонов Р. Р. 517
Родіонов С. П. 14
Родіонова М. 245
Рождественський Н. 243
Розберг М. 522
Роздобудько І. Г. 358
Розумовський 492
Розумовський К. 218
Розумовські 5
Ройтер В. А. 14
Ролан Р. 75
Романов Г. Н. 128
Романов М. Ф. 253
Романов Р. 128
Романови 132
Романченко І. С. 44
Романяк М. 465
Роот Н. Ф. 128
Ропотілов В. 146

- Ростовецький 184
Рот Й. 462
Ротач П. П. 21
Рошчін Ф. Я. 427
Рубець М. І. 415
Рудаков Є. 445
Руданський С. 74, 173
Руденко Б. 432
Руденко К. Г. 220
Руденко Л. 221
Руденко М. 417
Руденко П. 221, 226
Руденський Ю. П. 292
Рудзутак Я. 442
Рудий В. 486
Рудинський М. Я. 64
Руднев С. В. 343
Рудницька М. 490
Рудницький М. 164
Рудницький С. 51
Рудченко П. (Панас Мирний) 69
Рукавіцина-Гордзієвська Є. В. 8
Рукгабер Й. 47
Румянцев-Задунайський П. О. 21
Русановський А. 174
Русановські 144
Русецький С. 178, 179
Русов О. О. 21, 69
Русова С. 69
Русови О. та С. 69
Рутгайзер 363
Рутковський В. І. 446
Рухман М. Л. 220
Рушак О. 309
Рябий К. В. 220
Рябчинська О. В. 1
Рябчинська Ю. 179
Рязанов Ф. Ф. 220
- Сабуров Д. Л. 429
Савенко А. Г. 404
Савицький Й. 246
Савицький Р. Я. 36, 467, 477
Савич І. (Лук'яненко) 451
Савідов М. 276
Савін В. 481
Савіна М. Г. 123
Савіцький Г. В. 210
Савкин П. В. 236
- Савков І. Б. 261
Савло В. Т. 200
Савченко Г. П. 220
Савченко І. 147
Сагайдачний Є. 344
Сагайдачний П. 478
Садовський М. Д. 221, 479
Садовський М. К. 495
Саксаганський П. К. 479, 495
Саленко П. О. 152
Самійленко В. 75, 78
Самійленко В. І. 21
Самойлович І. 218
Самокиш М. С. 128, 129, 130, 221
Самохваленко О. 185
Самуїл, архімандрит 428
Самчук У. 75, 76
Санєєв В. 179
Сансон Н. 51
Санько З. Т. 200
Сапєги, магнати 41, 47
Сарана В. Р. 220
Сарана Н. О. 220
Саркізов-Серазіні І. М. 93, 99, 104
Сарті Д. 95
Сатаров Т. Н. 114
Сафронов Н. 26
Сахно-Устимовичі 227
Сахро М. П. 341
Свешніков М. 51
Свенцицький І. 455, 481
Свидницький А. 74
Свидригайло, князь 501
Свистун А. Ф. 197
Свідзінські 42
Світлицький Г. 68, 69
Світлична Г. П. 221, 234
Світлична С. 321
Світличний І. 75, 417
Свобода Л. 309
Святецька Ю. Ф. 157
Севастьян 360
Северин Г. К. 285
Седашов П. М. 441
Седов Г. Я. 272
Секерська Н. М. 85
Селєзньов М. С. 221
Селімов М. 135
Сельская Т. И. 403

- Семанюк Н. В. 349, 350
Семейко М. І. 267
Семенко М. 75
Семенов В. Г. 202
Семенов І. Я. 220
Семенов П. 96, 112
Семернін В. 256
Семічев Є. Т. 220
Семполовський Л. Л. 146, 147
Сендульський 184
Сеник І. 465
Сениця П. І. 22, 47, 374
Сенкевич Г. 340
Сенявін Д. М. 504
Сергеєва-Ценська Х. М. 116
Сергеєви-Ценські 116
Сергеєв-Ценський С. М. (Сергеєв-Ценский С. Н.) 115, 116, 117, 118, 119
Сергієнко Р. 394
Сердюк А. М. 176
Серебровський В. 210
Середа А. Х. 22, 362
Серіков А. А. 220
Седашов В. П. 21
Седов Г. Я. 271
Серих Г. О. 427
Сибіра І. Ф. 196
Сиваченко М. 75
Сиваченко М. Є. 75, 78, 80
Сигізмунд II Август,
польський король 465
Сизоненко О. О. 507, 508
Сикало П. М. 430
Силаєв М. Д. 257
Симоненко В. 75
Симонов О. Л. 283
Симулик 309
Сингаївський В. В. 289, 297
Синельников С. М. 221
Синельников О. М. 221
Синенька-Іваницька І. 476
Синицин М. С. 85
Синиця О. 346
Синиця П. І. 377
Синявін 315
Синявський А. С. 221
Синьоок А. 218
Сирота А. С. 129
Сирота Д. С. 358
Сиротенко-Косач Т. 190
Сібільов М. В. 64
Сікорський І. І. 171
Сікорський М. І. 378
Сільвай І. 302, 307
Сімонов К. 442
Сінкевич Д. 46
Сіпко А. 489
Сірки 309
Сірко Е. 309
Сірко І. 309
Сірко М. 309
Сіцінський Є. 148
Січинський В. 48
Січинський Д. В. 36, 47
Січкач Ф. Я. 231
Січкарук Ю. 185
Січовий В. І. 231
Скадовський Б. С. 520
Скалецький Р. А. 146, 147, 150
Скальковський А. О.
(Скальковский А. А.) 221
Скарга П. 20
Скворцова Л. 195
Скворцови 441
Скиба С. К. 220
Скибицький О. Т. 363
Скібіцький І. С. 392
Сковорода Г. С. 20, 74, 378
Скопенко В. Ф. 220
Скопець Г. Д. 393
Скоропадський І. 21, 218
Скрипник Н. А. 372
Скроцький А. І. 532
Скубій М. 70
Слабченко М. В. 13
Слабченко М. Є. 221
Славін Л. М. (Славин Л. М.) 64, 65
Славіч С. К. 111
Славський Є. П. 261
Слапчук В. 185
Сластіон О. Г. 221, 391
Сливка М. 309
Сливка П. 391
Сліпий Й., патріарх 469, 490
Слісаренко Л. М. 393
Слободянюк-Подолян С. 143, 144
Слуцкін А. О. 14,

- Сльозка М. 57, 58, 77
Смаль-Стоцький С. 78
Смерека І. 309
Сметанін В. С. 439
Сметанніков Л. 229
Смик І. 490
Сминтина В. А. 525, 526
Смирдин А. Ф. 444
Смирнов А. А. 18, 19
Смирнов Б. 235
Смирнов В. 211
Смирнов Є. Л. 160
Смирнов Л. Д. 393
Смищенко Р. І. 261
Смілова В. Г. 400
Смоленчук М. К. 385
Смолій І. 44
Смолій І. П. 43
Смолічев П. І. 64
Смольська А. 525, 526
Смольський Г. 476
Смотрицький М. 5, 20
Снігурська Н. Г. 161
Собанські 156
Собеський Я. 76
Собко Г. 309
Соболев М. К. 111
Соболева І. 46
Собчук Г. С. 182
Сова П. 300, 310
Содор Б. А. 478
Соймон С. 520
Сокальський П. П. 22
Сокач М. 309
Соколов Б. П. 221
Соколов В. В. 400
Соколов М. С. 220
Соколов Ю. М. 4
Сокорнов В. Н. 96, 112
Сокульський І. Г. 221
Солдатенков К. 51
Солженіцин Е. А. 94
Соллогуб В. Б. 14
Солов'йов В. В. 446
Солов'яненко А. 243
Соловйов К. С. 220
Соловйов О. С. 220
Солоненко М. П. 151
Солотвина О. Т. 155
Сольський А. П. 359
Сорин С. А. 275
Сорока Б. 46, 47
Сорокіна О. М. 118
Сорокова О. 191
Сорохтей О. 351
Сосенко Ксенофонт 40
Сосенко М. 455
Соскин С. М. 176
Сосна 198
Сосюра В. М. 75, 250, 252, 417, 440
Соцький О. 465
Сошенко І. М. 365
Сошенко Р. І. 507
Спарро П. 20
Спасокукоцький О. І. 22
Спендіаров О. А. 111
Співак Е. Г. 14
Средін В. 124
Стадник І. 348
Сталін Й. В. 223
Станишеви 442
Станіславський К. 122
Станкевич М. 342
Станко В. Н. 85
Старенько В. Д. 207
Старицька-Черняхівська Л. М. 221
Старицький М. П. 21, 74, 76, 174,
221, 405
Старкова К. Б. 99
Старов І. Є. 504
Старовойт М. 46
Стародубов А. Ф. 222
Стародубов К. Ф. 221, 236
Стасов В. 99
Стасюк В. Д. 446
Стах Т. 382
Стаханов Г. Й. 220
Стаханов О. 243
Шашевський Є. Д. 21
Стебельський С. 460
Стебницький П. Я. 1
Стевен Х. Х. 88
Стеловський Ф. 167
Стельмах Л. 167
Стельмах М. 167
Стельмах М. П. 166, 167
Стемпковський І. А. 84, 101
Стемповський С. 174

- Стенчинський Б. 46
Степан Е. 342
Степовий Я. С. 22, 47, 68, 69
Стефаник В. 37, 75, 78, 79, 173, 347, 348, 349, 456
Стефаник К. 348
Стефаник О. 348
Стефаник Ю. 348
Стеценко Б. В. 427
Стеценко К. Г. 22, 47, 69, 168, 361, 373, 374, 375, 574
Стецько Я. 460
Стичинський Л. П. 261
Стіліануді О. 69
Стовба А. 229
Стойков В. І. 386
Стойко-Токмакова Є. Г. 123
Столиця Є. І. 519
Столяров М. С. 220
Сторожук П. Г. 240
Стравінський І. Ф. (Стравинський І. Ф.) 210, 211, 212
Стравінський Ф. Г. (Стравинський Ф. Г.) 211
Стравінські 210
Страдомский Б. В. 496
Стрелецький М. С. 284
Стригун М. 346
Стрижак Я. А. 389
Стрийковський М. 76
Стрипський М. 300
Стрітгер І. 213
Строганов Г. 174
Строганов О. Г., граф 523, 525, 526
Строганови 144, 528
Струков П. А. 221
Струтинский Е. В. 403
Студенніков Я. С. 261
Студинський К. Й. 221
Стурдза А. С. 84
Стус В. 75, 279
Субботін Л. В. 85
Субботін С. І. 14
Суворін А. С. 283
Суворов О. В. (Суворов А. В.) 21, 160, 491, 499, 500, 501, 502, 512, 513
Суворови-Римнікські 492
Сувчинська Л. 211
Сувчинський П. П. 211
Судець В. О. 220
Судковський Р. 501
Сулими-Войцеховичі 21
Сулищенко П. Я. 423
Сумцов М. Ф. 221
Супруненко М. І. 13
Суржина Н. А. 221
Сусло А. І. 261
Сулова-Голубева Н. П. 137
Сухін І. П. 446
Суховерхов В. 442
Сухозліток А. 154
Сухомлинський В. О. 406, 407, 408
Сухомлинські 407
Сухомлінов М. І. 445
Сухоруков В. Т. 261
Сушинський Б. І. 517
Сушкіна Н. М. 520
Сьомін В. О. 152
Тайсер Ю. 83
Тамм І. В. 520
Танасієнко І. Д. 150
Таранець О. М. 400
Таранов І. А. 220
Таранушенко С. А. 22, 221
Таранчук І. А. 270
Тарасій, старець 218
Тарасюк Л. Н. 289
Тарковський А. 405, 407
Тарнавський М. 462
Тарновський В. В. 221
Татарінова Ф. К. 123
Таценко П. 185
Твердохлебов И.Т. 137
Тевосян І. 236
Тек Б. 346
Тельнюк С. 154
Теміркай Ю. 135
Темчурина Л. А. 328
Тен Б. (Хомичевський М. В.) 289
Тепляков Г. В. 271
Тереножкін О. І. 64
Терера 198
Терехов Р. Я. 261
Терешкова В. 171
Терещенко В. 246
Терещенко М. В. 525, 526, 528

- Терещенко О. А. 410
Терлецька-Добровольська Л. 47
Терлецький Л. 47
Терлецький О. 39
Терновець Л. 111
Терпігорев О. М. 221, 240
Террачіні Р. 346
Теслевцев С. 76
Тесленко А. 75
Тесняк В. А. 270
Тетерина Д. 379
Тетеря П. 485
Тиктор І. 32
Тимонюк А. Я. 220
Тимофєєв М. С. 200
Тимофієв 503
Тимошенко С. П. 13, 329
Тимошенко Ю. В. 470
Тимченко Є. 78
Тимченко Й. А. 534
Тимченко С. М. 328
Титарь Я. І. 220
Титов В. А. 417, 432, 441, 442, 443
Титов Г. С. 495
Тихий О. І. 253
Тихомандрицький М. А. 137
Тиціан 49
Тичина П. Г. 21, 75, 156, 401
Тікуш В. 385
Тімірязєв К. А. 172
Тімонов Ф. Т. 439
Тітов Ф. І. 21
Тітови 442
Тіхорський В. Д. 261
Ткаліч Д. Л. 391
Ткаченко І. 407
Ткаченко Н. 176
Тобілевич А. Ю. 382, 384
Тобілевич див. Карпенко-Карий І. К.
Тобілевичі 381, 384
Тодоров С. 407
Тоїдзе І. 309
Толмачов С. 113
Толочко П. 26
Толсті, 399
Толстіков В. В. 221
Толстіков В. О. 221
Толстой Л. 125
Толстой Л. М. 111, 278
Толстой М. Д., граф 399
Толстой М. М., граф 399, 522
Толстой Ф. 173
Толстые, графы 524
Томарьов Д. Г. 297
Томашевський Б. В. 114, 115
Томенко М. 190
Томилін Т. Я. 328
Тонконог П. Д. 377
Топоров А. М. 495, 496
Торбенко С. 395
Торез М. 166
Торічеллі Д. 101
Торрезано А. 5
Торсуєв М. О. 286
Тоцев Г. М. 328
Тракал В. І. 489
Трегубови Л. та О. 449
Треньов К. А. 111, 116, 123
Третьак М. В. 194
Тржасковський В. В. 220
Тригуб У. П. 297
Трильовський К. 78, 348
Тронько П. 26
Трофімук А. П. 199
Троц А. 395
Трошкін І. Д. 319
Трощановський А. А. 316
Троцілов М. А. 439
Троян М. В. 306, 307
Труба І. М. 221
Трубляїні М. 170
Трутовський В. К. 221
Труш І. 454, 455
Трушин В. О. 425, 427
Тудор С. 75
Тузенко В. Г. 150
Тулуб З. 75, 79, 170
Тулуб С. Б. 271
Тургеля М. 393
Тургенєв І. С. 75, 125, 419, 522
Турова Н. П. 111
Турчанович А. Ф. 145, 147
Турченко В. Г. 327
Турченко Ф. Г. 328
Тутихін В. А. 199
Тутковський П. А. 1, 4, 9
Тухачевський М. 442

- Тучемський М. А. 185
Тучков 510
Тушевський В. І. 166
Тхорикова Г. М. 431
Тюдоров М. Д. 518
Тютюнник Г. 213, 432
Тягуненко В. Л. 389
- Уварова П. С. 221
Угреватов І. Н. 220
Угрин-Безгрішний М. 352
Удод В. Г. 372
Ужвій Н. М. 203, 204
Ужевич І. 197
Українка Леся 5, 21, 37, 54, 75, 78, 111, 173, 184, 185, 186, 187, 190, 191, 212, 213, 291, 294, 295, 456, 526
Улашевич 510
Уманський С. І. 440
Урсу Д. П. 135
Урусов М. П. 221
Усаткін О. І. 259
Усач Г. 170
Усеїнов А. 135
Усейна Боданинський У. 98, 99
Усенко І. Р. 389
Усенко І. С. 14
Усенко П. Н. 221
Усик В. Ф. 195
Усов В. М. 220
Успенський Г. 419
Успенський Ф. І. 84
Устинов П. І. 197
Устиянович К. 455, 465
Утагава Кунійокі 46
Утагава Кунісада 46
Утамаро Катагава 46
Уткін В. Ф. 231
Уточкін С. 171
Ушаков Г. Ф. 220
Ушаков Ф. Ф. 504
Ушинський М. 407
- Фабр А. Я. 84, 217
Фадєєв А. 123
Фальк Г. 51
Фармаковський Б. В. 494
Фатьма (гілка Саїда) 92
- Фатьянов В. І. 261
Феданко О. А. 334
Федіна-Полтава П. 462
Федор Олексійович, цар 218, 381
Федоренко В. Д. 393
Федоров В. О. 412
Федоров І. 5, 57, 218, 313
Федоров І. О. 327
Федоров О. Ф. 185, 201, 202, 204, 220
Федоровська А. П. 444
Федоровський О. С. 64
Федорчук О. 346
Федько М. І. 462, 463
Федькович Ю. 37, 78
Фекліна 297
Фемеліді В. 68, 69
Феногенова Т. 3. 270
Ферсман О. Є. 14
Фесенко Є. 517
Фесюк О. 321
Фет А. 75
Фещенко І. М. 64
Федічев В. В. 429
Федічева М. А. 429
Финдейзен Н. 210
Фіалко О. Б. 253
Фіголь М. 351
Філарет, патріарх 26, 469, 470
Філатов В. П. 532
Філіпенко І. Ф. 271
Філоненко В. І. 99, 137
Філюшкін П. О. 220
Фірманюк М. 350
Фішер 95
Фішман І. Н. 327
Флавій І. 86
Флейшман О. М. 410
Флеммінг 51
Флоринський В. М. 237
Флоринський Т. 51
Флоріан Г. 213
Фльоров Г. Н. 520
Фойницький О. Ф. 312
Фоменко В. Г. 326
Фоменко О. Г. 328
Фомін І. Р. 420
Фомін О. В. 13, 14, 15
Фомін П. І. 220

- Фон Мекк Н. Ф. 167, 168
Фонтенель Б. 83
Форманюк 185
Франко І. Я. 21, 47, 54, 74, 75, 76,
77, 78, 80, 173, 213, 353, 455,
456, 465, 478, 479, 480, 481,
526
Фрех А. 46
Фрікс 95
Фробен Й. 5, 313
Фролов М. А. 261
Фролов П. М. 191
Фрунзе М. В. 136
Фукс Е. К. 222
Фуртвенглер Р. 84
Футерман 363

Хааб Е. 213
Хааб Р. 213
Халдей Є. (Халдей Е.) 243, 244
Халід Р. 135
Халілов М. 135
Хандрес Б. 154
Ханін М. Б. 220
Харакоз Н. Г. 266
Харитонов 534
Харитонов В. М. 520
Харченко А. Є. 221
Харченко В. С. 447
Харченко Г. Г. 221
Хасевич Н. 185, 187, 189
Хвиля О. 256
Хвойка В. В. 21, 64, 65, 363
Хейфец С. М. 520
Хетагуров К. 501
Хизенко І. А. 246
Хитровський Е. У. 200
Хіміч Ю. 309
Хмара В. 423
Хмельюк В. М. 169
Хмелько М. 346
Хмельницький Н. 438
Хмельницький Б. 21, 48, 324, 462,
485
Хмельницький В. Г. 440
Хо Ши Мін 401
Хобта О. С. 377
Ходак М. І. 220
Ходак Ю. А. 157
Ходкевич, Ян Казимір 288
Ходовецький Д. 46
Хокусай Кацусіка 46
Холоділін М. М. 441
Холоділін М. П. 441, 451
Холодний М. Г. 14
Хоменко І. Є. 400
Хомік Е. У. 200
Хомський С. А. 320
Хомячук В. Я. 157
Хорвати 400
Хорунжий А. 400
Хоткевич Г. М. 37, 69, 221, 342
Хотяїнцева А. 122
Хохлюк-Шевченко Ж. 482
Хохуля Ю. О. 220
Христенко М. 70
Христич А. Д. 220
Хромов А. К. 220
Хромушин Ю. 442
Хронович В. 350
Хрукалова З. С. 221
Хрущов М. С. 243, 401
Худякова А. Ф. 396, 397
Хурелич Л. 96

Цветаєва А. І. 92, 105, 109
Цветаєва М. (Цветаєва М.) 92, 105,
109
Цегер К. 232
Цейшнер Л. 83
Цепкова Г. 298
Циганок Ф. С. 194
Цигельман 198
Цимбал Л. О. 157
Цимбал Н. 395
Цинкаловський О. 214
Цицерон 173
Ціолковський К. 509
Цюкало Ю. 395

Чабан М. П. 221
Чабаненко В. А. 327, 328
Чайка М. К. 147
Чайковський П. І. 47, 167, 168, 174
Чалбаш Р. 135
Чалий І. 392
Чалий М. 482
Чапельський Т.

- Чаплін І. Г. 245
Чариков В. Є. 221
Чарнецький М., єпископ 469
Чаусов М. Д. 533
Чацький Т. 20,
Чачіані К. Г. 220
Чекмарьов О. П. 221, 236
Чепеланський І. С. 193
Чепижний Г. 243
Черв'як К. І. 296
Червонішенко І. Г. 385
Череватий М. П. 430
Череватий М. Т. 430
Черевичний Д. 156
Черемшина М. 346, 349, 350
Черенюк М. Г. 189
Черепакін В. П. 429
Черкасенко Є. С. 220
Черкасов О. І. 423
Черкаський Ю. 417
Черкащина Л. Е. 243
Черкез Алі 135
Черкес С. І. 90
Черкес Н. Г. 520
Чернеги 159
Черненко О. 348
Чернишов Б. І. 14
Чернов Б. О. 380
Чернявський Г. 379
Чернявський М. 245, 451
Черняков І. Т. 85
Чертков В. О. 219
Чертков М. І. 287
Черчілль У. 442
Четенів Є. В. 263
Чехов А. П. 111, 120, 121, 122, 123,
124, 125, 126, 127
Чехов М. О. 124
Чехов М. П. 123
Чехов Михайл 124
Чехов П. Є. 123
Чехов С. М. 123
Чехов С.М. 126
Чехова В. Я. 123
Чехова Є. М. 124
Чехова Є. Я. 123
Чехова М. П. 120, 121, 122, 123,
124, 125, 126, 127, 237
Чехова О. 124
Чеховської В. 124
Чижевський Д. І. 397, 413
Чижмарь Ю. 309
Чимарозо Д. 95
Чихачов М. А. 423
Чичагов 315
Чобо Ф. 305
Чоловський О. 38, 481
Чолпан П. М. 389
Чорний Т. В. 220
Чорний Ф. В. 220
Чорноп'ятко І. Д. 423
Чорторійські Норблен 169
Чуб Д. (Нитченко) 75
Чубинський П. 51
Чудаков А. І. 220
Чужиков І. М. 440
Чуковський К. І. 116, 517
Чуносів М. С. 220
Чурилін Т. В. (Чурилин Т.) 109
Чутов У. Г. 200
Чухрай Г. Н. 321
Чуюн С. 442
Чхан М. А. 221
Шабинський В. Д. 449
Шабліовський Є. С. 164, 185, 196,
197
Шавурін П. І. 220
Шадурський М. 455
Шайда П. 214
Шайнок Т. 47
Шакальський Ю. М. 510
Шалімов В. Ф. 270
Шаль Я. С. 220
Шапіро 124
Шаповал І. М. 221
Шаповал М. 246
Шаповал П. З. 220, 221
Шаповалов Л. Н. 120
Шаповалов П. П. 393
Шапошников В. Г. 232
Шапошніков Г. 232
Шапурма А. А. 266
Шаргородський А. 482
Шарлемань М. В. 22
Шарфенберг М. 5
Шатров І. О. 233
Шауер Е. 83

- Шашкевич В. М. 484
Шашкевич М. С. 39, 43, 313, 341,
482, 483, 484
Шварцман 152
Швачко Т. 432
Швебс Г. І. 525, 526
Шведе-Федоренко І. 214
Швець С. І. 220
Швидка Т. О. 363
Шевальови 522, 524
Шеварднадзе Е. 26
Шевельов А. 51
Шевцова Л. І. 211
Шевченко Г. А. 208
Шевченко І. Г. 427
Шевченко І. П. 261
Шевченко Л. 71
Шевченко О. О. 427
Шевченко Т. Г. 21, 31, 40, 47, 69, 74,
78, 79, 139, 173, 211, 278, 313,
348, 364, 370, 456, 464, 526,
528
Шевяков Л. Д. 240
Шелест П. 401
Шелехова Г. А. 220
Шелякін В. М. 446
Шеміот С. В. 522
Шемшученко Ю. 26
Шемьї-заде В. 135
Шемьї-заде Е. 135
Шендрік І. 42
Шенк П. 51
Шепета В. І. 220
Шептицький А., митрополит 40, 47,
60, 454, 455, 469, 490
Шептицькі, графи 21
Шеренговий О. 170
Шерфетдинов Я. 134
Шибко М. М. 220
Шидловські 95
Шилов Є. О. 14
Шильдер М. К. 525, 526, 529
Шимановський К. 409, 410
Шимковичі 377
Шинкаренко Г. І. 363
Шинкарук В. І. 14
Шипович І. 164
Широкова Д. І. 128
Широцький К. В. 325
Ширяєв С. С. 144
Шистер О. М. 518
Шисток В. І. 256
Шишов Л. М. 427
Шієрмейстер Л. 321
Шкірпан-Збронець О. 482
Шкода 391
Шкорпил В. В. 101, 103, 104
Шкулепов О. П. 220
Шлапоберський Л. 417, 442
Шліхтер О. Г. 14
Шмаглій Н. М. 85
Шмальгаузен І. І. 12
Шмельов І. С. 115 116, 117, 118
Шмельова Л. М. 111
Шмига Я. І. 401
Шмигельський І. 20,
Шмідт Є. П. 501
Шмідт П. П. 317, 318, 495, 500, 501
Шнайдер А. 38, 39
Шодуари 21, 219 291
Шокальський Ю. 51
Шокотов С. М. 430
Шопін О. С. 444
Шостакович Д. 174
Шоу Б. 47
Шпаков О. Я. 512
Шпакова (Буянська) С. Г. 512
Шпакова Л. О. 512
Шпакови-Буянські 512
Шпанько Т. П. 427
Шперберг І. Я. 221
Шпрунер К. 51
Шрембль Ф. А. 51
Штебер Е. 224
Штейн (Шатров) М. О. 221
Штеліга М. 54
Штепенко О. П. 220
Штеренберг А. П. 289
Штернштейн Я. М. 525, 526, 527
Штефан А. 300
Штілер А. 51
Штопало Й. 229
Штрайх С. Я. 182
Штундер З. 477
Шубенко-Шубін Л. 17
Шубравський В. Є. 146, 147
Шугаєвський М. 43
Шуляков М. С. 220

- Шумаєр Ф. 346
Шумлянський Й., єпископ 57, 58, 77
Шурчілов 308
Шутильов М. Ю. 220
Шутько В. 197
Шухевич Р. 457, 460
- Щебетовський В.** 417
Щеглов (Леонтьєв) І. Л. 123
Щемендюк П. С. 389
Щепкіна-Куперник Т. Л. 123
Щербаківський В. М. 221
Щербаківський Д. М. 64
Щербаков А. 142
Щербаков М. Ф. 142
Щербатова М. 144
Щербицький В. 228
Щетинін С. 243
Щиров С. С. 316
Щорс М. 200, 323
Щукін П. О. 221
Щураг В. Г. 40, 44
Щучинська О. С. 147
Эрхард Л. 211
- Юбкін В. П.** 220
Юдін Д. М. 199
Юдковський Ю. Б. 220
Юзефович Т. П. 84
Юницький А. 185
Юнін І. М. 220
Юра Г. 382
Юра Р. О. 64
Юргевіч В. Н. 84
Юргенсон П. 167
Юрилін М. Є. 448
Юсупов, князь 98
Юхименко М. П. 327
Юхимович В. 298
Юхневич І. П. 220
Юхнов Г. 442
Юцевич Е. Е. 389
Юшков С. В. 13, 18
Ющенко В. А. 25, 458, 470
- Яблоновська Т.** 345
Яблоновський О. 51
Яблоновські 9
Яблоновські 9, 24, 144
- Яблонська Т. Н. 304
Яблуновський 340
Яворівський В. 177
Яворницький Д. І. (Яворницький Д. И.) 21, 68, 217, 218, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 237, 324
Яворський А. 86
Явтушенко М. 399
Ягельський Є. Ф. 220
Якиб'юк В. 332
Яківець Д. М. 380
Яковенко В. П. 261
Яковенко М. Н. 372
Яковкін А. О. 14
Яковлев О. О. 211
Яковлева Т. В. 152
Якубишин Я. 309
Якубович Є. 36
Якубовський І. Г. 362
Якубовський К. Л. 4
Якушик В. У. 200
Яловий І. П. 220
Ямпольський С. М. 14
Ян Казимір 288
Янко М. Т. 253
Янова О. Ф. 124
Яновська Л. 75
Яновський Ю. І. 75, 79, 382, 405, 409
Янсон Й. 51
Янукович В. Ф. 25, 276
Януш А. П. 366
Янченко А. 170
Янюк К. Д. 208
Яремецький І. 76
Яреч В. 481
Ярка С. 467
Ярмошук В. Т. 200
Яровенко М. П. 387
Яровий І. М. 380
Яросевич Р. 41, 42
Ярослав Мудрий 362
Ярославенко Я. 36, 47
Ярославенко Я. 47
Яроцький Б. 438
Ярош В. П. 383
Ярошенко А. К. 431
Ярошук Ю. А. 185, 189

Ярустовский Б. 211

Ярцев Г. 111

Яснопольський Л. М. 14

Ястребов В. М. 381

Яструбецький Г. В. 146, 148

Яструбов В. 231

Ясюкович І. 228

Яценко Г. К. 220

Яценко М. 424

Яциневич Я. 69

Яшин П. С. 220

Borch 38

Gebarowicz Mieczyslaw 31

Johann (Jan) Ruckgaber 49

Luba-Radziminscy 38

Lubomirski (Linia Dabrowienska) 38

Zieliński L. 38

**ПОКАЖЧИК АВТОРІВ, УКЛАДАЧІВ
ТА РЕДАКТОРІВ***

- Абгарян А. 414
Абдуллаева М. 104
Абрамов М. В. 246
Абросимова С. В. 225, 226, 227
Авдеєнко Н. П. 278, 279
Авербух П. 515
Агарова В. В. 509
Агінська Е. Д. (Агинская Э. Д.) 15
Адаменко А. Г. 23
Алексеева Л. И. 437
Алексеева Т. І. 168
Алтухова О. І. 16, 41, 65, 71, 80
Аляб'єв Б. 224
Альба М. 354
Андросов С. І. 16, 41, 65, 71, 80
Анохіна Л. С. 16, 41, 65, 71, 80
Анцишкін І. В. 226, 233
Аптекарь Р. М. 434, 435
Араджиони М. А. 89
Аронєць М. М. 333
Арсенич П. І. 333
Арсірій С. А. 33
Арутюнов І. Н. 255
Архипова Л. М. 316
Архіпова Т. А. (Архипова Т. А.)
225, 226
Арюпіна Л. В. (Арюпина Л. В.) 524
Афоніна Т. О. 425, 426
- Баб'як П. Г. 39, 40, 41, 42, 43
Бабич Ю. Ф. 247
Бабій Л. І. 354, 533
Багадица Т. К. 265
Бадяк В. 481
Бажора Ю. І. 533
Базарянинов В. 229
Байбуртская О. В. 109
Балабуха В. 408
Баландюк М. 40, 41
- Балухатый С. 124
Бандура В. Ф. 38, 39
Банчик Н. Я. 40
Баран М. 40, 42
Барсамов Н. С. 132
Бахмат К. 64
Бачинская А. А. 109
Башинська Л. С. 363
Башун О. В. 278, 279
Бащенко Р. Д. 130
Безкровная Н. А. 443
Безуглий А. М. 200
Бейлин Д. 104
Бекетова В. М. 226, 227
Белов Ю. Е. 443, 446
Белодед И. К. 8
Белошапка В. 396
Белый О. Б. 101
Бельницька О. М. 524
Бербека О. 33
Бережок Е. В. 529
Березовська О. В. 19, 66
Березовська Т. В. 496
Березяк В. 163
Биганский Р. М. 58
Бильяк А. 501
Бирзгал Я. П. 97
Білавич Д. 477
Білас Н. М. 464
Білас Х. В. 61, 62
Білас-Березова О. 475
Білецька О. В. 529
Білоус Г. П. 10
Бірюліна О. 187
Бірюльов Ю. 483
Бледнов В. П. 247
Близнюк О. П. 275
Блідченко С. О. 440, 441
Блюм Т. В. 450

* Показчик до бібліографічної частини описових статей довідника.

- Богданов П. Ф. 418
Богданова Н. В. 115
Богданович М. М. 33
Богза Н. Ф. 509
Бодак О. П. 24
Божко Р. П. 265
Бойко А. 354
Болтенко М. 86
Боляк О. С. 24
Бондар Д. М. 225
Бондар Н. П. 9
Бондаренко Г. 188, 205
Бондаренко П. М. 528
Бондаренко С. А. 137
Бондарівський М. С. 49
Бондарь В. П. 257
Бонь В. 479, 480, 481
Борисенко О. Є. 324, 325
Борисенко Т. О. 8
Боровикова В. Н. 434, 435
Бородавко Т. В. 17
Борщевська Н. 175
Боряк Г. В. 17, 41, 65, 71, 80
Боряк О. О. 71
Босняк П. 373
Босько В. М. 412
Бочарова С. С. 229
Братков В. Н. 246, 247
Бровкін А. Г. 8, 9
Брун Ф. 86
Брязкало Т. В. 18
Буланова Н. 230
Булатова С. О. 9, 24
Бурковський І. 40
Бурлака Г. 80
Буртовая А. Г. 282
Бутрина М. Л. 30
Буяльська Т. 177
- В**язовська Н. М. 232
Вавричин М. Г. 30, 52, 53
Вайсерберг М. Я. 117
Вальдовська Г. М. 278, 279
Вальо М. А. 30, 32, 42
Ванштейн О. 523
Варламова Л. М. 113
Варнеке Б. 86
Варшавська Л. Є. 16, 17
Василевська Е. І. 524
- Василевська С. 187
Василенко Н. Є. 226, 227
Ватченко А. Ф. 224
Вербовіцька А. В. 410
Вересовська Т. В. 16
Викулина В. 428
Винар Л. 43
Висоцька Л. Б. 149
Відейко М. Ю. 372
Візир М. П. 23
Вікован І. 376
Вільчинська О. 176
Вірьовка Т. М. 509
Власова Т. 443
Волкотруб Г. 17
Волошина Н. 258
Воробець М. 353
Воронкова Т. І. 24
Воронова Н. К. 452
Воскобойнікова-Гузєва О. В. 9, 10
Врублевський В. 291
Высоцкий В. И. 418
- Гаврилов И. В. 496
Гаврилович С. 227
Гавриш М. 175
Гаевой А. М. 268
Гайдук Т. В.
Гайдукевич О. О. 338
Гайсинський З. И. 509
Галаган Л. 27
Галактіонова Л. О. 316
Галиченко А. А. 97
Галушко М. В. 30, 31
Галушко М. В. 58, 62
Галюк Б. П. 348, 349
Гальченко О. М. 23, 24
Гальченко С. А. 80
Ганжа И. С. 126
Ганцов В. М. 79
Гаркуша Н. М. 496
Гарчев П. И. 137
Гацкова С. В. 58, 59
Гебултовський К. Т. 39
Геппенер М. В. 23
Герасименко В. О. 225
Герасимова В. О. 329
Герус А. Л. 8
Герцен А. Г. 100, 101

- Глинський І. 155
Гнатенко Л. А. 23, 24
Гнатюк М. І. 32
Гоголіна Т. О. (Гоголіна Т. О.) 524
Головата Л. 32, 33
Головачева А. Г. 126, 127
Головчанська У. 333
Голуб І. 237
Голубченко Л. М. 509
Горак Р. 480
Горбань Г. 354
Гордієвич О. С. (фото) 183
Горіна О. П. 316
Горовий В. 9
Горшихіна О. Ю. 24
Гошелін С. О. 533
Гошко Т. 41
Григоренко І. І. 434
Гриневич Е. В. 496
Гриник Г. Є. 470
Гринчишин Д. 41
Гриценко В. 496
Грищенко Е. С. 227
Грищенко Н. Ф. 130
Грудницька М. С. 78
Груй С. Й. 206
Грунський Н. К. 523
Губська Т. М. 496
Гуменюк Є. М. 39, 40
Гуменюк М. П. 30, 61
Гурєва Л. 80, 81
Гурова А. В. 283
Гусаров Ф. 104
Гутник Л. М. 9
Гутянский С. К. 8
Гуцаленко М. М. 41
Гуцаленко Т. М. 32, 40, 42, 43, 44
Гуцуляк І. Д. 350
Гуцуляк М. Є. 350
- Давидова М. 176, 479
Давидюк В. 216
Давыдов З. Д. 108
Даневич С. Г. 17, 41, 65, 71, 80
Данилов В. В. 224
Данилова Л. 408
Данилюк А. Г. 472
Данчин Р. 461
- Даскал Л. Ф. 502
Дашкевич Я. Р. 34, 39, 52, 53, 55, 78
Дволітка В. 354
Дев'ятілова Л. Ф. (Девятило-
ва Л. Ф.) 282, 283
Девятко Л. Н. 133
Деменін П. М. 183
Денисюк В. Г. 32
Деревляна М. С. 61
Деркач М. Д. 79
Джуранюк Ю. Й. 342
Дзис-Райко Г. А. 87
Дзюба І. М. 488
Дзюбан О. 456
Дзюбан Р. 32, 34, 49
Дзюбенко С. 104
Дзьобан О. О. 39, 40, 41, 42, 43, 44
Діденко Л. 364, 365
Дідик М. С. 33
Діміджієва Т. О. 279
Дітковський М. 291
Дложевский С. С. 86
Дмитрук В. 187
Добко Т. 8
Довгаль Р. І. 452
Довженок Г. В. 71
Домбровский А. И. 137
Домбровська Є. М. 40, 41, 42, 43,
44
Домотенко Ю. К. 368
Донцов Б. Н. 256, 257
Дорошко М. В. 137, 138, 141
Доценко Л. П. 273
Драбчук І. 354
Дрягина В. И. 137
Дрьомова Т. М. 278
Дубровіна Л. А. 9, 10, 17, 23, 24,
41, 65, 71, 80
Дядюк М. С. 33, 42, 43, 44, 45
Дяченко М. І. 79
Дьоміна Л. І. 418
Дьяченко Н. Д. 131
- Ерошкина Е. Н. 443
Есипенко А. Л. 87
- Євницький З. 203
Єсипенко Д. 81

- Жданова Р. С. 8
Жулинський М. Г. 80
Журавлева Т. Л. 452
Журба А. С. 225, 227
Журба О. И. 225
- Заатов И. 134
Заболоцький А. 175
Завода Л. В. 247
Закусило О. М. 18, 19
Зандер Л. Я. 268
Запаско Я. П. 48, 58, 456
Запорожан В. М. 533
Захаркін С. 80
Захарова Л. П. 509
Згурська О. 488
Зеленская Л. 258
Зеленюк І. 15
Зінько О. Р. 60
Зленко Г. З. 524
Зозуляк К. 480
Зубков С. Д. 79
Зубкова Н. М. 23, 24
Зубкова Т. 367, 368
- Иванов А.** 428
Игнатович Т. А. 30
Ильинский Г. А. 523
- Иванов О.** 335
Иванова І. П. 9
Иванова О. А. 23
Изюмова Л. 326
Ілюк Л. 344
Ільницька Л. І. 30, 31, 32, 39, 48, 55
Ісаєвич Я. 58
Ісаєвич Я. Д. 456
Ісламгулова З. Х. 531
- Казакова С. В.** 418
Калмыкова М. М. 137
Капустіна Н. І. (Капустина Н. И.)
226, 227
Карасенко В. Ю. 325
Кароев Л. 148
Карпенко О. Ю. 29
Картишкіна С. А. 425, 426
Качорак М. 354
Качур І. 58, 59, 60
- Качур О. В. 61
Квятковська Л. П. 30, 33
Кирилук З. В. 23
Кириченко М. І. 527
Кириченко Р. С. 8
Кирсанов Г. Е. 435
Кислицына Л. С. 117
Кияница А. А. 367
Кізлик О. Д. 58, 61
Кіржаєв С. М. 23
Кланца О. П. 183
Кланца П. А. 183
Клименко Е. С. 24
Климов А. Н. 257
Клочко Т. М. 418
Клюненко А. С. 523
Ключнева І. М. (Ключнева И. М.)
418
Кобалія Д. Р. 325
Кобаль О. 301, 302
Кобзев Н. А. 108, 113
Коваленко В. Г. 282, 283
Коваленко О. К. 78
Ковалюк С. И. 265
Коваль А. 410
Ковальчук Г. І. 10
Ковальчук Є. 186, 187, 189
Козак К. 477
Козар Н. 188
Козачук Т. Ю. 38, 39
Козланюк П. С. 39
Козлова В. А. 414
Козлюк Л. П. 53
Колеснікова В. А. 65
Колесса Ф. 71
Колобов О. О. (Колобов А. А.) 15, 16
Коломієць В. А. 364
Колосовська О. М. 58, 59, 60
Колчина Т. А.
Коль П. 200
Кольбух М. 42, 44
Комаринець Т. 31
Комзюк В. 187, 188, 190, 191
Кондратенко О. Ю. 18, 19
Кононенко Ж. О. (Кононенко Ж. А.)
65
Константинов В. А. 16
Кончалаба О. В. 31, 32
Копейго Г. М. 440

- Копиленко М. М. 523
Копыл А. Г. 246
Корецька О. 187, 188, 189
Корнацкий И. А. 246, 247
Корній Л. П. 23, 24
Коробов И. В. 264, 265
Королькова Е. Г. 523
Корольова І. Є. 279
Корчак А. 463
Корякина Л. В. 113
Кос Г. 477
Косаківська Є. 178
Косаківський В. 178
Косатко О. 175
Косів М. 459
Костенко М. 349
Костенко Н. А. 247
Костюк С. П. 48, 49
Коцюбинский С. Д. 97
Коцюбинська М. 80
Коченко Н. Н. 418
Кошелева Т. В. 275
Кошлатий Л. Г. 206
Кравец Д. П. 247
Кравченко Є. Є. 350
Кравченко Є. Є. 30, 39
Кравченко Ж. Н. 523
Кравченко Л. 368
Кравчук А. 187, 189
Краль С. С. 39
Крапивка Л. Ф. 324
Красовський І. Д. 472
Кратюк О. А. 342
Кревська Л. 188
Крейнін С. 188, 189
Кривенко М. О. 33, 34
Кривко М. 479, 481
Криволап Г. 515
Кришталович У. 52, 53
Крушельницька Л. І. (Krushelnytska
Larysa) 31, 32, 40, 48, 59
Крылова Л. П. 224
Кудрявцев В.Б. 137
Кузнецова С. М. 64
Кузнецова Т. 428
Кузык Б. 396
Кузьмина О. В. 224
Куліненко Л. Г. (Кулиненко Л. Г.)
275
- Кульбакин С. М. 523
Кульбацкая Л. И. 443, 444
Кулькова О. В. 282, 283
Кульчицький М. Р. 33
Кунанець Н. Е. 33, 43, 44
Кундиренко Г. П. 117
Купенов С. А. 523
Купченко В. П. 108
Купчинська Л. 49
Курилишин К. 55, 62
Куршутов Н. 135
Кусий Л. 33
Кучер Н. Ф. 232
Кучмаренко В. А. 16, 17
Кушнір В. 481
Кушнірук С. Д. 342
Куш Л. 33
Куш О. П. 29, 30, 39
- Лавка Г. М. 438
Лазурський В. Ф. 523
Лалич С. 227
Латушко О. І. 8
Лебедева Ю. О. 278
Левицька Л. Т. 61, 62
Левицька Т. 188, 189
Левицький В. 384
Левичев И. 108, 109
Лешнівська І. Ю. 61
Лизанець М. В.
Линиченко Л. Я. 130, 131
Линка Н. В. 64
Лисенко Н. 80
Литвин М. К. 42, 233
Литвин Т. 59
Литвиненко М. А. 408
Литвиненко Т. 165
Литвинова С. 104, 105
Лізанець М. В. 30
Лініков В. 317
Ліпська А. В. 148
Лісняк К. 405
Лісовий П. 155
Лобач-Жученко Б. Б. 79
Лоздан Л. В. 240
Ломакина Н. М. 280
Ломако М. М. 440
Лорман Н. І. 410
Лось Т. А. 30

- Луганська К. М. 71
Луговський О. Г. 16, 17, 18
Лужицька І. 477
Лукавецька Р. В. 30
Лутченко Р. П. 350
Луцик Р. Я. 58
Лучко А. 175
Лучник І. О. 79
Лущик С. З. 517
Льсь В. Н. 520
Люзник М. 41
Люлько А. С. 418
- Магунь М. 476
Мазуренко О. 476
Макаренко Г. С. 116, 117
Макарова А. 418
Максименко Ф. 58
Максимова Є. 33
Малиновская Л. Н. 100
Малиновська Н. Л. 509
Малишева Л. П. 364
Малохатко Т. І. 331
Маркін Л. Г. 148
Марти 104
Мартинович В. М. 33
Мартынова З. С. 183
Марценюк П. М. 200
Марцинковський Л. Т. 181
Марченко С. 373
Марчук Л. 477
Маслова Л. В. 251
Маслова Л. С. 443
Матвієвський П. 224
Матусевич В. В. 8, 9
Матяш І. Б. 80
Махінчук М. 378
Мацюк О. Я. 41
Машотас В. В. 29
Мезеря О. С. 437
Мелкова А. С. 125
Мелкова А. С. 125
Мельник В. І. 351, 352, 353
Мельник О. 477
Мельниченко Л. 517
Мержвинська Л. 190
Мефедов Б. М. 372
Микитась В. Л. 79, 301, 313
Минаев А. А. 282
- Мирмович Ю. 80
Мирошниченко Н. М. 108
Мисько-Пасічник Р. 477
Митрофанова Т. Г. 324, 325
Михайлевська М. С. 342
Михайлинина Р. 258
Михайлова Е. А. 15
Михайлова О. О. 15
Мицик Ю. А. (Мыцык Ю. А.) 224, 225, 226
Міллер І. С. 38
Мільчев В. 227
Мірошнікова Т. Ю. 283
Мірущенко О. П. 325
Мітюков О. Г. 16, 18
Міцан Т. В. 24
Міщенко С. К. 15
Міщук С. М. 24
Могаричев Ю. М. 100, 101
Моїсеєнко Н. В. 232
Мойсеева Н. В. 509
Мороз М. Л. 188, 199
Морозова О. В. 277
Моруженко В. О. 183
Мотренко В. Г. 443
Мочульський В. Н. 522
Муравський В. М. 33
Мысловская А. 176
Мясищева О. Г. 304
- Нагорна Г. 326
Незнамов П. А. 97
Немировський Е. Л. 524
Ненада А. А. 113
Непомнящий А. А. 89, 91, 93, 101, 104
Несторук І. 188, 189
Нефедов В. В. 325
Нефедова В. 55
Нефедова О. Н. 240
Никитенко А. Г. 435
Никитенко Л. Н. 513
Нирко О. 139
Ніколаєнко Г. 277
Нікульченко М. І. 224
Ніщук С. 291
Новакова Л. О. 278, 279
Новійчук В. І. 71
Ноздрин Л. Ф. 319

- Носовской Е. Н. 450
Ноткина О. Ю. 529
- Огнева Е. 186, 188
Огнева О. Д. 186, 187, 188, 212
Огородник Т. 52, 53
Озерянская И. М. 513
Олейниченко Я. Г. 378
Олійниченко О. К. 23
Омельченко С. І. 438
Омельчук В. Ю. 8
Омельяненко И. О. 437
Онищенко О. С. (Онищенко А. С.)
8, 9, 10, 17, 19, 24, 27, 41, 53,
65, 66, 71, 80
Оркуш М. 479, 480, 481
Орос І. 302
Осадця О. П. (Osadcija O.) 40, 41,
43, 48, 49
Остап'юк О. Д. 204
Остапенко В. Т. 181
Остапенко М. А. 325
Остапенко С. Н. 450
Остапенко Т. С. 509
Охотников С. Б. (Ohotnikov S. B.)
87
Ошуркевич О. 187
- Павлов О. 291
Павлуша Т. П. 9
Павлюк М. В. 527
Падюка Н. В. 52, 53
Пазяк М. М. 71
Палюх О. В. 61, 62
Пальчикова А. П. 97
Панова Л. В. 247
Панова Т. М. 275
Папакін Г. 18
Папакіна Т. П. 17
Папаспіракі А. К. 527, 528
Папугай Т. И. 246
Папуш И. А. 266
Паславський Т. Б. 33, 52
Пась Н. О. 197
Патер І. 42, 44
Пашенко И. А. 418
Пашенко Н. Н. 523
Пеннер О. В. 408
Передирій В. А. 61
- Перепьолкіна Н. 104
Перкова А. І. (Перкова А. И.) 225,
226
Пермякова В. Ф. 125
Петраш А. 496, 498, 504
Петрик Н. 349
Петрунь Ф. Е. 523
Пилип'юк В. 472
Пилип'юк В. 335
Пиріг П. В. 9
Пиріг Р. Я. 17, 41, 65, 71, 80
Письменна О. Б. 43
Підласко Т. 166
Підстригач Я. С. 30
Пісковий С. 39
Піскурьова І. М. 496
Піцик О. В. 225
Плукш П. И. 117
Плясов Н. Ф. 108
Погребенник Ф. І. 39
Погребецкая И. М. 132
Погребецька Н. М. 8, 9
Подкупко Т. 524
Подов В. І. 440
Подолінна А. 155
Подрезова М. О. 528, 529
Подуфальый Р. Т. 130, 131
Полева О. Г. 278, 279
Полевщикова О. В. (Полевшико-
ва Е. В.) 528, 529
Поліщук Г. П. 369
Полоз В. І. 440
Полотай А. М. 79
Полун С. С. 132
Полюга Л. 41, 479
Полякова І. 135
Полях М. О. 272
Пономар Л. В. 502
Пономарева Е. В. 496
Попов Г. Ф. 418
Попова В. І. 418
Поповкин Е. С. 116
Попроцька В. Г. 10
Попруженко М. Г. 522, 523
Порожна Г. В. 161
Порохницька Н. А. 18, 19
Портной И. Л. 523
Посунько О. 227
Правдюк О. А. 71

- Прищепа О. 206
Прокопюк М. 203
Пророченко Л. Ф. 367, 368
Прямков А. В. 117
Пудик Г. Г. 342
Пундик В. А. 16
Пустовойтенко М. М. 513
Путнин Ф. В. 117
Путро О. І. 16
Пушина В. В. 282
Пушкар Н. Ю. 186, 187, 188, 189,
191
Пшевлоцька А. 291
- Рабонець С. В.** 470
Радзиховская З. А. 418
Радович Р. 472
Радченко М. І. 61, 62
Радченко Н. М. 418
Радюк С. М. 247
Райко В. Н. 524
Ракітіна Я. Г. 232
Рамазанова Д. Н. 524
Рапопорт М. В. 523
Рачак О. А. 440
Рашковецкий М. 518
Рева А. А. 246
Ревера Б. 55
Ревуцький С. 487
Регушевський Є. С. 79
Рибак Б. Я. 472
Рибарук М. Т. 342
Рибинец В. В. 437
Рибка В. М. 214
Рибчинська Н. 34
Римар В. Г. 240
Римська В. О. 291, 294
Ріпенко А. 81
Ровенчак І. І. 52
Ровенчук В. П. 342
Родзиховская Е. А. 529
Рожепа В. Ф. 408
Рожко Г. Г. 30
Романишин Ю. О. 61, 62
Романів О. 338
Романюк М. М. (Романюк М. Н.)
31, 33, 41, 55, 56, 61, 62
Романюк П. 477
Рубан А. Н. 316
- Рубан О. В. 71
Рубинчук А. Ю. 91
Рубінштейн С. Л. 527
Руденко Л. Г. 52
Рудий В. 486
Рукавіцина-Гордієвська Є. В. 8
Русин В. 301, 302
Рыбникова Л. М. 130
Рыбянцева И. П. 452
Рязанцева О. В. 279
Ряппо А. І. 79
- Савельєва В. Ф. 131
Савельєва Є. В. (Савельєва Е. В.)
528, 529
Савченко А. В. 23
Садова М. У. 205
Саенко Р. И. 264
Саенко Р. И. 26
Сак Ю. 313
Саминский Е. М. 238
Самодурова В. В. 529
Самохіна Н. Ф. 10
Сапожніков В. Б. 206
Саркизов-Серазини И. М. 93
Сахро М. П. 342
Сацута В. М. 225
Сацута В. М. 227
Сварник Г. І. 32, 33, 34, 80
Свенціцький І. С. 38, 456
Свидова Т. М. 108
Свистун Ф. 38
Свіркова Л. П. 278
Селівачов М. 71
Семанюк Н. В. 30
Семенко Л. І. 148, 149
Сендик В. В. 16, 18
Сеник Я. П. 40, 44
Сенченко М. 9
Сергеева Л. Н. 224
Сергеева-Ценская Х. М.
Сергеева І. А. 9, 10, 24
Сергієчко В. 176
Сердюк А. В. 450
Середюк О. 208
Середяк А. 41
Сетгарова И. В. 109
Секарева К. М. 78, 79
Сидор О. 187

- Сидоренко Н. 443
Сидоренко О. А. 513
Сидякин В. Г. 137
Силюк А. 205
Силюк А. 188
Ситник С. В. 71
Сич О. 338
Сікорський М. І. 378
Сінько Г. Ю. 79
Сіра І. В. 8
Січова О. В. 18, 19, 66
Скворій Р. 335
Скобелев Ю. Н. 125, 126, 127
Скочилас І. 41
Скрипник Г. А. 71
Славін Л. 87
Слесарчук А. 252
Слободяник М. С. 8, 10
Слука С. І. 470
Слюсар Г. І. 378
Слюсарь Ю. А. 513
Сминтина В. А. 529
Смирнов Е. Н. 282
Смирнов И. А. 87
Смишляєва І. Ю. 214
Смоленчук М. 384
Смоляренко Я. 277, 451
Сніцарчук Л. В. 55, 61, 62
Соболева Ю. М. 324
Собчук В. 41
Собчук Г. С. 183
Соколов В. 10
Соколова Л. П. 444
Соловій Л. 48
Солодкая М. И. 264
Солодова В. В. 513
Соломонова Т. Р. 148
Солоненко М. 209
Солонська Н. 9
Сопко О. І. 302
Сопко Т. 301
Сорокіна Л. М. 452
Сосенкова М. М. 126, 127
Сосса Р. І. 52
Соцков О. В. 452
Срібна Н. 252
Станиціна Г. О. (Станицына Г. А.)
65
Старак О. 480
Старикова Т. И. 108
Старков В. А. 71
Старовойт С. В. 17, 19
Стародуб О. В. 364, 365
Старченко Л. М. 446
Стасюк Є. М. 29, 30, 39
Стасьо І. 56
Стемковський В. 188
Степаненко Н. О. 226
Степанов Г. 117
Степченко О. П. 24
Стефанік К. В. 348, 349
Стефанович С. П. 71
Стеців Г. 477
Стецюк Я. 348
Стець З. 479
Стрельбицький М. 177
Стрельська Л. І. 17
Стрільчук В. 463
Стрішенець Н. 10
Струцюк Й. 190
Супрун Т. Ю. 10
Супрунюк О. 8
Сурєва Н. 226
Сус І. Р. 41, 44
Сусак В. 49
Сухомлинська Г. І. 408
Сухомлинська О. В. 408
Сушко К. І. 325
Сысоев Н. А. 124
Таранець С. В. 148
Тарасенко Н. А. 87
Тартаковская И. Е. 117
Татаринов С. И. 246, 247
Твердохлебов Н. И. 137
Тележняк К. 227
Теплицкий Ю. М. 443
Терещенко М. 80
Терлецький Ю. 206
Тимець І. В. 464
Тимиргазин А. 108, 109
Тимофеев Л. Н. 97
Тимофеева Т. Ю. 244
Тимочко М. Г. 43, 44
Тимошевская А. А. 437
Тимченко Д. К. 378
Тимченко Л. А. 452
Тиніна З. 488

- Тинна Л. І. 378
Тичинський М. В. 181
Тітова І. 325
Тітова Н. М. 237
Ткаченко З. 408
Ткачук Б. 342
Ткачук О. П. 112
Тобілевич С. 384
Толочко П. П. 65
Топчій І. 384
Трегуб М. М. 40, 41, 42, 43, 44
Тункіна І. В. 87
Тыркалова Н. А. 265
Тюнеєва О. М. (Tuneiewa A.) 523
Тяпкіна І. Ю. 329
- Удовик В. 27
Ульяновский В. И. 23
- Фаас І. А. 527
Федака П. М. 301
Федорук Я. 33, 42
Федосенко М. 326
Федотова Г. И. 130, 131
Фельдман В. С. 528
Филатов А. П. 418
Филатов А. П. 443
Филимонов С. Б. 90
Филипчук М. А. 464
Філатенко А. В. 201
Фоменко Л. И. 183
Фонкич Б. Л. 524, 525, 528, 530
Фот С. М. 472
Франко О. О. (Франко О. Е.) 65
Франко Т. І. 78
Фрис В. 40, 41, 58
- Ханило А. В. 125
Харабадот Р. С. 58
Харбіна Т. 229
Харчук Н. 368
Хлопинська Л. Д. (Хлопин-
ская Л. Д.) 505
Хміль О. 481, 488
Ходжаш Т. З. 527
Холомеева Е. А. 262
Хоменко Б. 165
Хомич П. М. 205
Храпунова Л. М. 89
- Царин А. П. 97
Цвіркун І. О. 61
Циборовська-Римарович І. О. 9
Циганок Н. 229
Ціко М.
Цыганник В. П. 117
- Чайковський І. 481
Чала Н. М. 329
Чапанская Г. И. 434, 435
Чаплинская О. М. 265
Чашук М. 191
Чепіга І. П. 24
Чепуренко Я. 27
Чепурина П. Я. 91
Червеняк В. 304
Черенюк О. 193
Черепанов Б. И. 124
Черепанова Е. Н. 89
Черепанова Є. 89
Черепяхина И. Г. 244
Чернецький І. 190
Черниш Л. М. 148
Чернухін Є. К. 23, 24
Чехов С. М. 125
Чехова М. П. 126
Чуба Г. 41, 44
Чуистова Л. 104
Чумак О. М. 225
Чумак Р. Ф. 418
- Шалата М. Й. 39
Шалюгин Г. А. 126, 127
Шамрай А. В. (сост.) 268
Шаповалов Г. 317
Шапочкіна І. В. 230
Шапошников А. К. 108
Шарапа В. Ф. 137
Шаталин А. В. 246, 247
Шацька А. 80
Швидкий Д. Т. 378
Шевніна Т. 301, 302
Шевцов И. 117
Шевченко Л. С. 470
Шепеленко Т. Г. 531
Шило О. А. (Шило Е. А.) 331
Шипко Л. В. 18, 19
Ширяев С. Д. 97
Ширяєва І. І. 426

- Шмельов В. Г. 65
Шовкова О. Я. 470
Шовкопляс І. Г. 8
Шолохова Л. М. 24
Шпирук Г. 368
Штейнванд Г. Д. 527
Шубинський І. В. (Шубинський І. В.) 23
Шульгін Б. 8
Шутко М. 481
- Щапова Я. Н.** 39
Щепотіна Н. Г. 450
Щербець О. М. 509
- Юргевич В. Н.** 86
Юхимець Г. М. 9
- Яворівський В.** 200
Яворницький Д. І. 224
Яворская А. Л. 517, 518
Яворская Е. Л. 517
Якимович Б. З. 32
Якібчук М. 351
Яковенко А. М. 380
Яковенко А. Н. 255
Якушенко Л. С. 265
Янковский В. К. 100
Яременко Л. М. 17, 18, 19, 66
Ярич І. 335
Ярош В. 383
Ярушевская Т. В. 108
Ясинецька О. М. 470
Ясиновський Ю. П. 39, 41
Ясинський М. І. 523
Ясіновський Ю. 456
Яценко О. М. 10
Яцишин В. 55, 56
- Carageorgis V. 87
- Charawiczowa L. 52
Crimsted Patricia Kennedy 23, 30, 31, 32, 64, 65, 71, 79
- Dabkowski P.** 38
- Gebarowich M.** 38
- Inglot S.** 38
J. Jarowieckiego Jabłońska W. 39
- Ketrzyński W.** 38
- Laskarzewska H.** 31
Lutman T. 38
- Mańkowski Tadeusz** 31
Matwijów Maciej (Матвійов Мацей) 31, 32, 41
Menzel Th. 86
- Paszkievicz Urszula** 31, 32
Pelenski J. 339
Pijaj St. 40
Pruszynski Jan 31
- Staniszewski Z.** 39
Szymański J. 31
- Treu K.** 523
- Vanchugov V. P.** 87
Vasiljev L. 524
- Waligórski S.** 31
- Zieliński A.** 31
Zieliński W. 38

- Августинівка 64
Австралія 122
Австрійська імперія 457, 461, 465, 484
Австрія 35, 55, 207, 457, 472
Австро-Угорська імперія (Австро-Угорщина) 53, 457, 359
Аделін 37
Аджимушкай 102
Азовська губ. 218, 263
Аккерманськ див. Білгород-Дністровський
Алберта, Канада 348
Алупка 94
Алушта 119
Алчевськ (Ворошиловськ, Комунарськ) 419, 420
Америка 35, 95, 466
Амстердам 456
Ананьїв 518, 519
Англія 35, 95, 288
Андріївка 389
Антарктика 272
Антверпен 173
Антрацит 431, 432
Арзамаський пов. 218
Арктика 271, 272
Армавір 102
Артемівськ 244, 245, 246
Артемівський р-н, Донецька обл. 245
Архангельськ 276
Архангельська губ. 218
Афганістан 51, 145, 146, 171, 357, 411, 437, 445
- Бабичі 299
Базель 211
- Баланівка 150
Балтський пов. 403
Бахмут 245
Бахмут-Артемівськ 245
Бахмутський пов. 245, 422, 445
Бахчисарай 96, 98, 99, 112
Бахчисарайський р-н, АР Крим 99, 100
Башкирія 2
Баштанка (Полтавка) 506, 507
Баштанська республіка 506, 507
Баштанський р-н, Миколаївська обл. 507, 508
Белз 472
Бельгія 207
Бельфор 316
Бердиж 64
Бердичів 288, 289
Бердянськ 316, 317, 318
Берегове 305
Бережани 61, 484
Березань 358, 359
Березань, острів 84, 85, 494, 501
Берестечко 191, 192, 486
Берлін 61, 107, 193, 297, 323, 330, 438, 501
Бершадський р-н 149
Бесовка 128
Беларусь 118
Бельське 193
Биківня 334
Битков 356
Біла Церква 359, 360, 362, 363
Білгород 85
Білгород-Дністровський 483, 514, 515
Біловодськ, Луганська обл. 432, 433

- Біловодський р-н, Луганська обл.
433
Білорусія 46, 276, 424, 483
Білоцерківський округ 362
Білоцерківський р-н 362
Білоцерківщина 360, 361, 363
Бірки 395
Бірмінгем (Англія) 45, 316
Бобринець 385
Бобринеччина 385
Богданівка 370
Бойківщина 460, 465
Болгарія 85, 145
Болград 513, 514
Болградський р-н 514
Болехів 335
Борислав 356, 357, 465, 490
Боспор 102, 103
Боярка 366, 367
Бразилія 55, 61, 84
Браїлів 167, 168
Брацлавщина 36,
Брив-ла-Гайард, Франція 321
Броди 461, 462
Бродівщина (тепер Львівська обл.)
462
Брустори 342
Брюсель 210
Брянськ 219
Будапешт 51, 311
Бурштин 339, 340
Бухта Нагасва, Колима 366
Буша 162

Варварівка 510
Варшава (Warszawa) 6, 47, 51, 207,
456, 500
Васильківка 419
Васильківський пов. 360
Вахрушеве 435
Велика Британія 3, 61, 84, 85
Венеція 313, 526
Веприк 374
Верхнє Водяне 314
Винники 463
Вишгород 63
Відень 46, 47, 51, 330, 346,
349, 462
Вільно 5, 61, 456

Вільнюс 47,
Вільня (Білорусь) 61
Вільшанка 386
Вільшанщина 386
Вінниця 143, 145, 146, 147, 161,
164, 182, 366
Вінницька обл. 169
Вінниччина 145, 146, 147, 169, 171
Вінніпег 214, 215
Вітебськ 387
Вознесенськ 494
Войтовка 212
Волинська губ. 197, 288, 290
Волинь 36, 185, 186, 194, 195, 197,
201, 204, 206, 214, 287, 288,
289, 290
Волноваський р-н 248
Волноваха, Донецька обл. 248
Воловеччина 310
Володимир-Волинський 192
Володимир-Волинський пов., Во-
линська губ. 195
Володимирський пов. 193
Володимирщина 193
Воронежская епархия 426
Воронезька губ. 218
Вороновиця 171
Ворошиловград див. Луганськ
Ворошиловськ див. Алчевськ
Вроцлав 37
Вяземський пов. 218

Гаї Дітковецькі 462
Гайсинщина 150
Гайшин 377
Галич 338, 339
Галичина 35, 37, 47, 83, 457, 458,
465, 476, 477
Гданськ 51, 197
Германівка 371
Голандія 288
Голованівськ 388
Голованівський р-н 388
Голубиця 462
Гонці 63
Горлівка 249, 250, 275, 276
Городськ 64
Горохів 193, 194
Гороховський р-н 194

- Градиськ 205
Грац 128
Гребінка 362
Греція 96, 266
Грушківський р-н, Кіровоградська обл. 402
Гуляйполе 319
Гупалівка 219
Гурзуф 114, 128
Гуцульщина 341, 342, 344
- Давня Русь 362
Данія 85
Дебальцеве 251
Дем'янів Лаз 334, 337
Дерман 57
Дідковичі 297
Дніпрогес 316, 323, 324, 430
Дніпродзержинськ див. Кам'янське
Дніпродзержинськ, Дніпропетровська обл. 241
Дніпропетровськ 63, 197, 217, 218, 221, 222, 223, 224, 238, 239, 241, 293, 500
Дніпропетровська обл. 223, 236
Дніпропетровщина 224
Добранічівка 370
Добровеличівка 389
Добронь 314
Долижково-Орловск 426
Долинськ 390
Донбас 242, 268, 269, 276, 425
Донецьк 264, 276, 283
Донецька губ. 245, 264
Донецька обл. 243, 246, 262, 274
Донецьке Городище 63
Донеччина 242, 243, 276
Донська єпархія 426
Донузлав 94
Дорошівка 162
Дрогобич 357, 460, 464, 465, 475, 479, 480
Дрогобиччина 464, 465, 466, 474
Дружківка 252, 253
Дубляни 488
Дубно 192
Душанбе 210
- Едмонтон 348
- Екатеринославская єпархія, Бахмутовський уезд 267
Ескі-Кермен 96, 100, 112
Естонія 182
- Євпаторія 90
Європа 35, 84, 85, 309, 458, 507
Єгипет 46, 213
Єкатерининський пов. 248
Єлисаветград 395, 406, 409, 413
- Жданов 264
Жидачів 485
Жидачівщина 485
Жиловка 419
Житомир 192, 287, 289, 290, 292, 297, 346
Житомирщина 288, 289
Жмеринка 276
Жмеринський р-н 167
Жовква 473
Жовківський пов. 473
- Заболотне 180
Заболотці 196
Закарпатська Україна 304, 309, 312
Закарпаття 299, 300, 301, 307, 309, 310, 314, 483
Закерзоння 460
Запоріжжя 63, 64, 264, 315, 316, 322, 323, 327, 328
Запорізька обл. 316, 326
Запорізький край 323
Застав'я 197
Затурці 184
Захарівка 401, 402
Західна Європа 122, 362, 466
Західна Україна 35, 54, 61, 337, 455, 457, 458, 526
Західноукраїнська Народна Республіка 25,
Зелена 345
Зміїний 85
Знам'янка 390
Золочів 482, 483
Золочівський р-н 483
Зубарів 362
ЗУНР 35, 460

- Іваничі 195, 196
Іванічівський пов., Волинська губ. 195
Іванівка, Кіровоградська обл. 402
Іванівка, Немирівський р-н, Вінницька обл. 147
Івано-Франківськ 332, 352
Івано-Франківська обл. 340, 354
Івча 153
Ізмаїл 503, 514, 515, 516
Льїнка 64
Інгулець 493
Індія 51
Інсбрук 51
Ірак 51
Іран 51
Іскоростень 297
Італія 35, 96, 129, 288
- Йосиповичі** 485
- Кабардино-Балкарська АРСР** 145
Кавказ 84, 512
Кадіївський р-н, Луганська обл. 448
Кадіївський рудник 448
Казахстан 276
Кам'янець 395
Кам'янець-Подільський 20, 51, 148
Кам'янка-Бузька 213
Кам'янське див. Дніпродзержинськ
Камінь-Каширська волость 197
Камінь-Каширський 197
Канада 35, 45, 55, 61, 70, 122, 174, 215, 311, 348
Канзас-сіті 45,
Канів 366
Капустинці 370
Карпати 357
Карпатоукраїнська республіка 25
Карпатська Русь 309
Карпатська Україна 300
Карпатський край 343
Катеринослав див. Дніпропетровськ
Катеринославська губ. 95, 218, 219, 222, 224, 434
Катеринославщина 218, 219
Кафа 92
Кельн 46, 51, 107, 456
Кембридж 51
- Кемерово 240
Керкінітида див. Євпаторія
Керч, АР Крим 86, 101, 102, 103
Керченський півострів 102
Киевская губерния 6, 63
Київ 5, 20, 21, 37, 47, 51, 54, 63, 67, 69, 70, 136, 173, 177, 182, 192, 206, 208, 210, 246, 283, 293, 294, 304, 366, 375, 387, 391, 409, 425, 469, 474, 514, 518, 526, 534
Київська губ. 218, 360
Київська обл. 366, 375, 377
Київська Русь 457, 461
Київщина 371
Киселеве 64
Китай 51, 208
Китайгород 395
Кінбурн 500, 504
Кіпр 85
Кіровоград 381, 383, 386, 387, 390, 405, 409, 410, 414, 415
Кіровоградщина 195
Клівленд 45
Клубочин 202
Ковель 197, 199
Ковельський пов. 197,
Ковельщина 198
Коженка 362
Козел 212
Козятин 152, 297
Коктебель 106, 520
Колима 366
Колки 204
Колодяжне 184, 190
Коломия 61, 336, 337, 341
Комунарськ див. Алчевськ
Конотоп 486
Константинополь 51
Корольов 293
Коростенщина 296
Коростень 63, 289, 296, 297
Корсунь 485
Кортеліси 199, 200
Корчин 345
Косів 343
Косівська Поляна 314
Космач 345
Кочин 207

- Кошари 85
Краків 46, 47, 51, 61, 82, 173, 351, 456
Краматорськ 257
Красилівка 395
Красічин 47
Красний Луч 436
Красноармійськ 259
Красногірка 411
Краснодон 424, 433, 434
Краснодонський р-н, Луганська обл. 434, 449
Кременець 20
Кременчук 194, 400, 401
Кремінна 438
Крехів 46,
Креховичі 474
Кривий Ріг 231, 235
Криворівня 332
Криворіжжя 222, 230
Крилос 57, 340
Крим 84, 89, 90, 92, 96, 98, 99, 105, 111, 112, 114, 118, 119, 133, 137, 138, 139, 142, 219, 263, 276, 492, 501, 512
Кримка 498, 499
Кримки 395
Кримне 197
Кримська АРСР 122
Кримський півостров 96
Криндачівка 436
Куба 385
Кубань, 138
Кульчиці 478
Курськ 321, 425

Латинська Америка 122
Лахті 316
Лейпціг 294
Ленінград 107, 128, 136, 210, 212, 424, 514
Лисичанськ 439, 440
Литва 46
Литва 209
Литовеж 195, 196
Лівадія 96
Лівобережна Україна 425
Лінц 316
Лобна 201

Лондон 5, 51, 61, 456
Лубни 61
Луганськ 416, 417, 439, 441, 442, 443, 450, 451, 452, 453
Луганщина 64, 416, 417, 422, 449, 451
Лузанівка 84
Луцьк 51, 61, 184, 185, 191, 192, 211, 212, 214, 483
Любешівський р-н, Волинська обл. 201
Люблін Польща 483
Любомль 203
Львів 5, 21, 28, 36, 37, 45, 46, 47, 50, 51, 53, 56, 57, 61, 67, 77, 82, 138, 173, 213, 294, 311, 345, 349, 454, 457, 459, 460, 462, 463, 468, 471, 473, 474, 475, 476, 479, 481, 482, 483, 484, 487, 489
Львівська область 37, 61, 462, 483, 485
Львівщина 458, 484

Магадан 366
Магдалинівський р-н 222
Макаров 449
Макиївка 260, 261, 262, 284
Мала Виска 391
Малин 289
Малі Бірки 395
Маловисківський р-н 392
Маловисківщина 391
Малютянка 366
Мангуп 96, 100, 112
Мангуп-кале 99
Маневичі 204, 205
Маневиччина 205
Мариупольський уезд 263
Маріуполь 263, 264
Массандра 95, 111
Маяки 85
Мглинський пов. 212
Медвежа 474
Медерівка 402
Межигір'я 374
Мелихово 121
Мелітополь 320
Мелітопольський пов. 315

- Мелітопольський регіон 321
Мелітопольщина 320, 321
Меліхово 123
Миколаїв 491, 492, 493, 494, 495,
497, 502, 503, 504, 508, 509,
510
Миколаївська обл. 493, 495, 498,
507
Миколаївщина 492, 493, 497, 500
Мирмекія 102
Митридат 101
Михайлівка 447
Мілан 51
Мілет 494
Могилів-Подільський 154
Моздок 232
Молдавія 424
Молдова 84
Монголія 243, 520
Москва 5, 51, 96, 99, 107, 121, 123,
124, 132, 136, 168, 173, 182,
210, 212, 222, 231, 293, 245,
264, 266, 321, 391, 430, 442,
458, 469, 489, 514, 517
Мукачеве 299, 305, 306, 310, 311,
312, 314
Мухалатка 111
Мюнхен 37, 51, 107, 351
- Нагуєвичі** 480
Надліманське 85
Німецька Демократична Республі-
ка 395
Немирів 144, 170
Нижній Місхор 122
Нижня Сілезія 37,
Нимфея 102
Нідерланди 95
Ніжин 20
Ніколаївка 85
Ніконій, городище 85
Нікополь 219, 232
Німеччина 35, 61, 84, 85, 98, 124,
136, 143, 194, 207, 269, 288,
395, 396, 398, 457, 459, 492,
497, 501
Ніцца 121
Новгородка 392
Новгород-Сіверський 5
- Новгородщина 76
Нові Петрівці 375
Новоазовськ 271
Новоазовський р-н 271, 272
Новоайдар 444
Новоайдарський р-н 445
Новоайдарщина 444
Нововолинськ 185
Новогеоргіївськ 401
Новоград-Волинський 288
Новомиргород 393
Новомиргородський р-н 393
Новомосковськ 218
Новопсков 421
Новопсковський р-н, Луганська
обл. 422
Новоросійськ 218, 526
Новоукраїнка 393
Новоукраїнський р-н, Кіровоград-
ська обл. 393
Новоукраїнщина 394
Нюрнберг 173, 313, 456, 526
Нью-Йорк 45, 61, 107, 380
- Ободівка** 155, 156
Обухів 368, 371
Одеса 20, 47, 51, 84, 85, 86, 96, 100,
128, 182, 194, 207, 276, 321,
330, 399, 403, 409, 424, 500,
511, 512, 513, 514, 516, 517,
518, 519, 521, 522, 525, 526,
530, 531, 532, 533, 534
Одеська обл. 534, 535, 512
Озерці 194
Окопи 483
Олександрівка 394, 395, 396
Олександрівськ 315, 316, 323, 325,
328, 329
Олександрівський р-н, Кіровоград-
ська обл. 394, 395, 396
Олександрія 396, 397
Олександрійський пов., Херсонська
губ. 397
Ольвіополь 494
Ольвія 63, 84, 494, 495
Ольхівка 485
Ольшаниця 362
Онуфріївський р-н, Кіровоградська
обл. 398

- Оратів 156
Орджонікідзевський р-н 263
Орищі 195
Орловка 85
Ортукан 366
Освенцім 261
Острог 5, 51, 57
Очаків 494, 499, 500, 501
Очаківський р-н 500
Очаківщина 500
- Павлиш 406, 408
Павлоград 234
Падуя 526
Палестина 95
Пантикапей 102
Париж 5, 46, 51, 69, 95, 107, 118,
165, 173, 207, 211, 313, 456
Парутине 494
Парфеній 102
Пархоменко 448, 449
Пасічна 345
Пеняки на Бродівщині 82
Первомайськ, Луганська обл. 422,
423
Первомайськ, Миколаївська обл.
505
Первомайщина 505, 506
Перевальськ 445
Перемишль 47
Переяслав 377
Переяславський пов. 377
Переяслав-Хмельницький 26, 365,
370, 376, 377, 380
Переяславщина 377
Петербург 69, 96, 128, 132, 173, 517
Петрівщина 399
Петрове 399
Петропавловськ 510
Печеніжин 332, 345
Південна Бессарабія 514
Південна Україна 494
Південне Придністров'я 515
Південний берег Криму 96, 100,
111, 112, 122, 129
Південно-Східна Азія 122
Південно-Східна Європа 512
Південно-Східний Крим 132
Південь СРСР 512
- Південь, Російська імперія 512
Північне Причорномор'я 83, 101
Підкарпатська Русь 311
Підкарпатський край 304
Підлисся 484
Піскатавей, штат Нью-Джерсі,
США 190
Піски 192
Піщанський р-н, Вінницька обл.
157, 158
Пляшево 192, 486
Пнівне 197
ПНР 37, 207
Поділля 36, 143, 144, 145, 146, 147,
157, 160, 178, 387
Подністров'я 85
Познань 51
Покуття 341, 342
Полісся 215
Полтава 438, 442
Полтавка див. Баштанка
Полтавщина 6, 21, 221
Польща 35, 37, 46, 55, 61, 85, 145,
166, 185, 186, 195, 196, 205,
209, 323, 360, 362, 425, 457,
459, 501
Порицьк 195
Порт-Артур 510
Порфмій 102
Поториця на Сокальщині 82
Почаїв 5, 20, 77, 173, 184
Правобережна Україна 425
Прага 51, 212, 311, 346
Прелесне 274
Приазов'я 265, 266, 271, 273
Прибалтика 424
Придніпров'я
Придунайський край 516
Прикарпатський край 337
Прикарпаття 332, 333, 338, 355,
391
Пулинська волость, Житомирський
пов. 288
Пустомити 194
П'ятничани 483
- Райки 63
Рафаїлово 431
Ревівка 400

- Ржищів 371, 378, 379
Рибка 158
Рига 517
Рим (Ватикан) 456
Рим 77
Рівненська обл. 483
Рівненщина 458
Ровеньки 423, 424
Рогатин 351
Рожище 207
Роксолани 85
Романівка 288
Ромашки 360
Російська імперія 6, 89, 90, 96, 122, 148, 185, 222, 324, 326, 501
Російська Федерація 424
Росія 35, 51, 55, 61, 84, 98, 118, 123, 132, 136, 167, 168, 182, 186, 209, 214, 218, 362, 399, 457, 459, 492, 500, 502, 504
Ростов-на-Дону 264, 442
Роттердам 45
Рохманов 57
РРФСР 229
Руда 485, 486
Рудка-Козинська 207
Рудницьке 158
Румунія 85
Рязанська губ. 95
- Сабатинівка 84
Савур-могила 268
Самбір 459, 460, 490
Самбірський р-н 478
Самбірсько-Дрогобицька єпархія 489, 490
Самбірщина 460
Санкт-Петербург 6, 51, 95, 105, 124, 182, 245, 256, 264, 311, 330, 386, 424
Саргана 265
Саганов 483
Сахалін 357
Свалява 307
Свердловськ 426
Свердловський р-н, Луганська обл. 427
Світловодськ 400, 401
Світловодщина 401
- Севастополь 96, 99, 100, 112, 128, 129, 321, 424, 442, 501
Северинівка 151
Сеймчана 366
Селище 153
Сербія 84
Серебряне 401
Середземномор'є 96
Сєдове 272
Сизрань 436
Сімер 304
Сімферополь 99, 128, 129
Сімферопольський р-н 100
Скадовськ 520
Сквирський р-н, Київська обл. 360, 362
Скибин 156
Скребиші 362
Славянск 267
Слобожанщина 421
Слов'яносербія 245
Слов'яносербський пов., Катеринославської губ. 445, 449
Слов'янськ 267
Слов'янський р-н, Донецька обл. 267
Словечно 288
Смолигів 209
Сніжково 401
Сніжне 268
Снятин 348, 349, 350
Сокаль 470
Соколине (Коккози) 98
Солотвино (Краснополь) 332, 334
Сосниця 63
Сосновка 371
Спіра 173
СРСР 51, 61, 90, 128, 210, 223, 229, 231, 250, 323, 334, 356, 369, 459, 465, 469, 485
Ставищанський край 369
Ставище 369
Сталінабад 366
Сталінград 208, 321, 323, 458
Сталіно (тепер Донецьк) 242
Сталінська обл. (тепер Донецька обл.) 242
Сталінський округ 264
Станично-Луганське 428

- Станично-Луганський р-н 428, 429
Станіслав 51, 61, 332, 333, 344, 353, 355, 356
Станіславщина 474
Стара Богданівка 494
Стара Буда 63
Старий Крим 98, 108, 109, 110
Старі Червища 197
Старобільськ 421, 429
Старобільський р-н, Луганська обл. 430
Старобільський пов. 429
Старобільщина 430
Стародавній Єгипет 84, 85
Стаханов 448
Страсбург 313
Стрий 460, 466, 467
Стрийський р-н 467
Стрятин 57
Судакський р-н 106
Сулимівка 370
Суми 123, 311
Сухоліси 362
Східна Європа 290
Східний Памір 520
США 55, 61, 122, 139, 174, 214, 311, 466
- Табакі 514
Таврійська губ. 88, 89
Таманський півострів 101
Тарту 182
Тарханкут 94
Ташкент 534
Тбілісі 124
Тернопіль 47, 51, 61, 348
Тиврів 158
Тиманівка 147
Тирасполь 498
Тиритака 102
Тифліс 96, 132
Тишківка 389
Тлумач 351
Токіо 440
Торговиця 332
Торонто 61
Торско 267
Торчин 209
Торчинська волость 209
- Трипілля 371
Трускавець 474, 489
Тулуза 51
Тульчин 159, 160
Туреччина 362, 502
Турка 345
Тустановиця 357
Тюменська північ 357
- Угорець 57
Угорщина 35, 457
Ужгород 299, 300, 304, 305, 311, 312
Україна 46, 90, 118, 119, 123, 145, 165, 169, 171, 214, 221, 230, 231, 243, 250, 252, 254, 255, 256, 257, 267, 269, 274, 276, 309, 310, 324, 335, 338, 348, 360, 361, 362, 363, 370, 391, 395, 403, 414, 417, 421, 425, 427, 440, 443, 457, 458, 459, 460, 465, 469, 475, 485, 486, 494, 500, 507, 512, 526
Ульяновка 402, 403
Ульяновський р-н, Кіровоградська обл. 402, 403
Уманці 194
Умань 20
УНР 35, 492
УРСР 37, 46, 53, 229, 230, 231, 300, 346, 362, 369
Усатово 84, 85
Устилуг 210, 212
Утаскан 366
Уфа 2
- Ф**астів 360
Феодосія 84, 91, 92, 93, 106, 107, 112, 129, 131, 132
Феофанія 346
Філадельфія 61
Франція 85, 145, 165, 166, 288, 472
Фурси 362
- Х**абаровськ 366
Ханко, острів 403
Харків 6, 51, 119, 171, 234, 283, 293, 346, 401, 409, 474
Харківщина 222
Харцизьк 269, 270

- Херсон 382, 501
Херсонес 90
Херсонська губ. 494
Херсонська обл. 493
Херсонщина 222
Хмельницький р-н, Вінницька обл.
165
Хортиця, острів 322, 323, 324
Хотин 483
Хохітва 366
Хуст 299, 308, 309
Хустський округ 309
Хустський р-н 309
Хустщина 309
- Царское Село 267
Царство Польське 148
Царське Село 95
Центральна Європа 501, 512
- Часовий яр 245
Червона Попівка 438
Червоноград 454, 468, 469
Черкащина 21
Чернівці 47, 51, 61, 213
Чернігів 164
Чернігівська губ. 95, 212
Чернігівщина 9, 222
Чернятин 151
- Черняхівський р-н 288, 289
Чехія 35
Чехословаччина (Чехословацька
республіка) 55, 145, 212, 300,
309, 323, 346
Чикаго 45, 61
Чорнобиль 145, 147, 157, 250, 411
Чорноморський р-н 94
Чортинівщина 21
Чуфут-Кале 96, 98, 99, 100, 112
- Шаргород, городище 362
Шарпівське городище 64
Швейцарія 288
Швеція 209, 476
Шкарівка 362
- Юр'єв 362
- Яблунівський ключ 345
Яворів 486
Яготин 370
Яготинська вол. 370
Якутія 357
Яланець 149
Ялта 110, 111, 112, 120, 122, 123,
124, 190
Японія 122
Яхнов 366

Аболмасова О.
Абраїмова Т.
Абрамова Г.
Абросимова С.
Александрова О.
Алексєєва Т.
Альба М.
Андрющенко Л.
Анцишкін І.
Архіпова Л.
Архіпова Т.
Афоніна-Єфременко Т.

Байбула Л.
Банкова Н.
Баняк О.
Баштаненко Г.
Безбах І.
Безуглова О.
Береговський О.
Биковська Н.
Бікмуліна І.
Білик З.
Білошапка В.
Блідченко С.
Блюм Т.
Богданова Н.
Боженко І.
Божкова Г.
Бондаренко Н.
Бондарчук Ю.
Борисенко О.
Боровська Н.
Боронило В.
Ботош Г.
Бочарова Л.
Бровендер І.
Брославська О.
Бугаєва В.
Будкова Н.

Буланова Н.
Бурім Д.
Бурлака Г.

Валейн М.
Вальчишина Т.
Василенко О.
Віднянський В.
Вікторович С.
Власюк А.
Вовк О.
Войтюк Н.
Вовченко В.
Волошина Н.
Вороніна С.

Гайворонський О.
Гайдук Т.
Галаган Н.
Галицький М.
Гаракова З.
Гаращенко М.
Годлевська Г.
Годліна Л.
Голованюк О.
Гоменюк Л.
Гончаренко Л.
Гордієнко Л.
Грабовенко М.
Гришуніна Т.
Гріга А.
Грінченко В.
Гуртовий Г.

Давидюк В.
Данилюк В.
Данилюк-Терещук Т.
Двилюк М.
Дем'яненко В.
Дергай О.

Деревчук Г.
Джус А.
Діденко Л.
Довженко Г.
Дорош А.
Дорош І.
Друзюк Л.
Дубровіна Л.
Дядюк М.

Емінова С.

Єременко Н.
Єрошкіна О.
Єфішова О.

Зандер Л.
Заніна Є.
Заря І.
Зубкова Н.

Іващук М.
Ілюк Л.

Камінська І.
Карімназарова О.
Карпова Р.
Карягіна Н.
Каспрук С.
Кемпа В.
Кисельов Р.
Кичка Т.
Кіндій О.
Кіреєв Л.
Кліменкова М.
Клочко Т.
Ковальова Л.
Ковтонюк О.
Ковтюк Т.
Когут О.
Козиряцька Л.
Козлова В.
Козловська Г.
Колесник С.
Колосовська О.
Комзюк В.
Комісаренко Л.
Коноплянко Т.
Копил О.

Корецька Л.
Коренева Л.
Корнацький І.
Король О.
Корчинська О.
Косаківська Є.
Косаківський В.
Костенко М.
Костроменко В.
Котлярова І.
Котова Л.
Кравцова Я.
Криворучка І.
Кривохижа Л.
Ксендзук Е.
Куємжи М.
Кузнєцова О.
Кулик В.
Кулик Г.
Кулик Т.
Куль Л.
Кульчицький М.
Купчинська Л.
Курилишин К.
Куриляк О.
Курнат Н.
Куршутов Н.
Кучер О.
Кучеренко Г.
Кучугура Л.
Кушнерьова С.

Лазарева Т.
Ланженко С.
Левитська Т.
Левченко Н.
Легостаєва О.
Лись В.
Лорман Н.
Люманов Є.

Магунь М.
Майданюк Н.
Макарович Л.
Малишева Я.
Мандюк М.
Манциз Г.
Мартинова З.
Мартинович Г.

- Маслова Л.
Матвійчук М.
Матійчин О.
Матійчук О.
Мельник Л.
Мельник О.
Михайлова Н.
Мілованова Т.
Мішина І.
Москвина Є.
Музика Т.
Мущанова О.
Мясищева О.
Мяснікова І.
- Наумчак Л.**
Нефедова О.
Нечитайло В.
Ніколаєнко Г.
Ніколаєнко Н.
Ноздріна Л.
- Олімчук А.**
Остап'юк О.
Остапик О.
Охотніков С.
- П'ятничук Г.**
Павленко Н.
Падюка Н.
Паламарчук П.
Палаш І.
Пась Н.
Пелипенко А.
Перепелиця А.
Петренко Л.
Петрів Т.
Писина Г.
Пікуль Г.
Подворна Л.
Подкупко Т.
Подрезова М.
Покотилова Т.
Полевщикова Є.
Попова К.
Порожна Г.
Приднієва Т.
- Радович Р.**
- Рачок Л.
Риб'янцева І.
Рибнікова Л.
Рих Г.
Романишин Ю.
Романів О.
Руда М.
- Сабов М.**
Савельєва Є.
Садовенко Р.
Самійленко А.
Самінський Є.
Самусь Н.
Саприкіна Л.
Сахацька В.
Світлична О.
Северин Г.
Семенюта Н.
Семків І.
Середюк О.
Сеско І.
Сетгарова І.
Серікова С.
Сидор Б.
Сидорчук І.
Скальська О.
Скиданенко О.
Слесарчук А.
Слободенюк О.
Слюсарь Ю.
Снересенко З.
Собчук Г.
Сокол Т.
Соловка О.
Сосенкова М.
Сосяк Л.
Станіцина Г.
Старостін В.
Стасюк Н.
Стемковський В.
Степаненко І.
Степанова Т.
Степченко О.
Стець О.
Столяр З.
- Тарнавська О.**
Татаринцева Т.

Татарінцев С.
Терентьева О.
Терещук В.
Тернавська О.
Тимець І.
Тиханкова Т.
Тітова С.
Ткач В.
Ткаченко З.
Ткаченко Т.
Токарський Ю.
Томащук О.
Трегуб Л.
Трифоновна Н.

Усенко О.

Філатова Г.
Філевич Н.
Фолтін В.

Хміль О.
Холоднюк В.
Хомич П.
Хосяїнова Л.
Храпова Т.
Храпунова Л.

Цанько М.
Ціко М.

Цуркіна Г.
Черевко В.
Черіль О.
Чернова В.
Чернова С.
Чех Л.
Чіпіріс Г.
Чорна Л.
Чорний В.

Шапочкіна І.
Шевченко Л.
Шепа І.
Шеремета Г.
Шило О.
Шимонівська Л.
Ширяєва І.
Шкира О.
Шкірай Л.
Шпак Т.
Шпукал Л.
Шульгач В.

Явланова М.
Яворська О.
Яковлева І.
Яременко Л.
Ярошук М.
Яців М.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

АН УРСР	– Академія наук УРСР
АР Крим	– Автономна Республіка Крим
АФ НАНУ	– Архівний фонд НАНУ
БАН УРСР	– Бібліотека АН УРСР
БД –	– база даних
БКМ	– Боярський краєзнавчий музей
ВГК	– верховний головнокомандувач
ВДНГ СРСР	– Виставка досягнень народного господарства СРСР
ВКП(б)	– Всесоюзна комуністична партія (більшовиків)
ВР	– Верховна Рада
ВРВР	– відділ рідкісних видань і рукописів
ВУАК	– Всеукраїнський археологічний комітет
ВУАН	– Всеукраїнська академія наук
ВЦРПС	– Всесоюзна центральна рада професійних спілок
ВЧК	– Всеросійська надзвичайна комісія (рос.: Всероссийская чрезвычайная комиссия)
гв.	– гвардійський
ГБЛ	– Государственная библиотека им. В. И. Ленина
гр.	– граф
груд.	– грудень
губ.	– губернія
д-р	– доктор
ДІАЗ	– Державний історико-архітектурний заповідник
ДМВ	– дім-музей Волошина
ДОКМ	– Донецький обласний краєзнавчий музей
ДонГУ	– Донецкий государственный университет
ДонДУЕТ	– Донецький державний університет економіки і торгівлі
доц.	– доцент
ДПУ ім. Г. Сковороди	– Державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди
древ.	– древній
ДРЕС	– державна районна електростанція
ДТСААФ	– Добровільне товариство сприяння авіації, армії та флоту
ДЮМО	– Донецко-Юрьевское металлургическое общество

ЕБД	– електронна база даних
ЕК	– електронний каталог
екон.	– економічний
зав.	– завідувач (з назвою установи)
Закарпат.	– Закарпатська
ЗАО	– закрытое акционерное общество
ЗАТ	– закрите акціонерне товариство
ЗОУНБ ім. О. М. Горького	– Запорізька обласна універсальна бібліотека ім. О. М. Горького
ЗОШ	– загально-освітня школа
ЗУНР	– Західно-Українська Народна Республіка
зуп.	– зупинка
Зх.	– Захід, Західний (у назві)
зх.	– західний
ІА НБУВ	– Інститут архівознавства НБУВ
ІМК	– Інститут історії матеріальної культури
ім.	– імені
ін.	– інший
ІНО	– Інститут народної освіти
ін-т	– інститут
іст.	– історичний
канд. пед. наук	– кандидат педагогічних наук
канд. психол. наук	– кандидат психологічних наук
квіт.	– квітень
кін. (з цифрою)	– кінець
КМ	– Кабінет міністрів
кн.	– князь
КНГУ	– Кіровоградський національний технічний університет
корп.	– корпус
КП(б)У	– Комуністична партія (більшовиків) України
КПЗУ	– Комуністична партія Західної України
КПУ	– Комуністична партія України
лат.	– латинський
латис.	– латиський
ЛКСМУ	– Ленінська комуністична спілка молоді України
ЛНБ ім. В. Стефаника	– Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
ЛННБ ім. В. Стефаника	– Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника
м.	– місто
М.	– Москва
М-во	– Міністерство
м-н	– мікрорайон
МБА	– міжбібліотечний абонемент
МДУ	– Московський державний університет
мед.	– медичний

МКІ	– Миколаївський кораблебудівельний інститут
МП	– мале підприємство
МТС	– машино-тракторна станція
МХАТ	– Московський художній академічний театр
НАН України	– Національна академія наук України
напр.	– наприклад
Наркомос	– Народний комісаріат освіти
НАФ	– Національний архівний фонд
НБУВ	– Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
НДЦ періодики	– Науково-дослідний центр періодики
НЕП	– нова економічна політика
НЗХ	– Національний заповідник «Хортиця»
нім.	– німецький
НКВС	– Народний комісаріат внутрішніх справ
НОП	– наукова організація праці
НТД	– науково-технічна документація
НТШ	– Наукове товариство ім. Т. Шевченка
о.	– отець (з іменем)
обл.	– область (з назвою), обласний
од. зб.	– одиниця зберігання
о-в	– острів
ОГПУ	– Об'єднане державне політичне управління (рос.: Объединенное государственное политическое управление)
ООН	– Організація Об'єднаних Націй
ОУН	– Організація українських націоналістів
ОУНБ	– обласна універсальна наукова бібліотека
Пб.	– Петербург
Пд.	– Південь, Південний (з назвою)
пл.	– площа
ПНР	– Польська Народна Республіка
пов.	– повіт
пол.	– половина
польс.	– польський
поч.	– початок
прим.	– примірник
просп.	– проспект
проф.	– професор
р., рр.	– рік, роки (з цифрою)
р-н	– район
РАГС	– реєстрація актів громадянського стану
реж.	– режисер
РК ЛКСМУ	– районний комітет ЛКСМУ
РКП (б)	– Російська комуністична партія (більшовиків)
РМ СРСР	– Рада міністрів СРСР
РНК	– Рада народних комісарів
РСДРП	– Російська соціал-демократична робітничка партія

с.	– село (з назвою), сторінка (з цифрою)
св.	– святий
сел.	– селище
серед.	– середина
серп.	– серпень
скс	– систематична картотека статей
сmt	– селище міського типу
СНД	– Співдружність Незалежних Держав
СПб.	– Санкт-Петербург
СРСР	– Союз Радянських Соціалістичних Республік
ст.	– століття (з цифрою)
ст. н. с.	– старший науковий співробітник
СШ	– середня школа
т.	– том, томи
та ін.	– та інше
ТВАК	– Таврійська вчена архівна комісія
техн.	– технічний
тис.	– тисяча
тр.	– труди
трав.	– травень
у т. ч.	– у тому числі
УАН	– Українська академія наук
УГВР	– Українська Головна Визвольна Рада
укр.	– український
УНДІАСД	– Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства
УНР	– Українська Народна Республіка
УПА	– Українська повстанська армія
УПЦ	– Українська православна церква
УСС	– Українські Січові Стрільці
УЦР	– Українська Центральна Рада
ФПУ	– Фонд президентів України
франц.	– французький
ф-т	– факультет
худож.	– художник
ЦК ВЛКСМ	– Центральний комітет ВЛКСМ
ЦК КПРС	– Центральний комітет Комуністичної партії Радянського Союзу
ЦК КПУ	– Центральний комітет Комуністичної партії України
ЦНА	– Центральний науковий архів
ЦНБ ім. В. І. Вернадського	– Центральна наукова бібліотека ім. В. І. Вернадського
ЦР	– Центральна Рада
чл.-кор.	– член-кореспондент
шк.	– школа

Архівні зібрання України

Спеціальні довідники

АРХІВНІ УСТАНОВИ УКРАЇНИ

ДОВІДНИК

Т. 2 : НАУКОВІ УСТАНОВИ, МУЗЕЇ, БІБЛІОТЕКИ

У двох книгах

Кн. 1 : Національна академія наук України, Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська області

Головна редакційна колегія серії “Архівні зібрання України”:

Ольга Гінзбург (голова), Владислав Верстюк, Михайло Делеган, Іван Кісіль, Володимир Лозицький, Наталія Маковська, Ірина Матяш (заст. голови), Олена Мельниченко, Олексій Онищенко, Діана Пельц, Юлія Прилепішева, Леонід Скрипка, Валерій Смолій, Павло Сохань, Ніна Топішко, Наталія Христова

Редактори

*Г. К. Волкотруб, А. М. Катренко,
О. М. Коваль, Л. Ф. Приходько*

Верстка

Р. М. Семчук

Підписано до друку . Формат 70x108/16.
Папір офсетн. Друк офсетн. Ум. друк. арк. 60,55.
Ум. фарб. від. 60,55. Обл.-вид. арк. 58,79. Зам. .

Надруковано ДЦЗД НАФ
03680, МСП, вул. Солом'янська, 24

УДК 930.25 (477)

ББК 79.3

Архівні установи України : довідник. Т. 2 : Наукові установи, музеї, бібліотеки : у 2 кн. Кн. 1 : Національна академія наук України, Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська області / Держкомархів України, УНДІАСД ; упоряд.: С. Артамонова, А. Майстренко, Л. Одинока, Р. Романовський ; редкол. тому: І. Матяш (голова), О. Мельниченко, Ю. Прилепішева, Н. Христова. – К., 2010. – XXVIII, 604 с.

ISBN 966-8225-44-4

Другий том довідника складається з 2-х книг, включає відомості про архівні документи наукових установ, музеїв, бібліотек. Описові статті розподілено за адміністративно-територіальним поділом України в алфавітному порядку. Книга 1 включає відомості про архівні документи, що зберігаються в установах Національної академії наук України, Автономної Республіки Крим та 14 областей. Кожна описова стаття містить інформацію адміністративного характеру, відомості про історію архівної установи, дані про обсяг, склад та зміст архівних фондів, довідковий апарат, бібліографію видань про склад та зміст архівних фондів. Для архівістів, істориків, працівників культури і освіти, усіх, хто цікавиться історією України.

УДК 930.25(477)

ББК 79.3